

EØS-tillegget

ISSN 1022-9310

Nr. 75

til Den europeiske
unions tidende

21. årgang

11.12.2014

I EØS-ORGANER

1. EØS-komiteen

2014/EØS/75/01	Kommisjonsforordning (EF) nr. 101/2009 av 3. februar 2009 om endring av forordning (EF) nr. 1800/2004 med hensyn til vilkårene for godkjenning av Cycostat 66G som tilsetningsstoff i fôrvarer.....	1
2014/EØS/75/02	Kommisjonsdirektiv 2009/27/EF av 7. april 2009 om endring av visse vedlegg til europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/49/EF med hensyn til tekniske bestemmelser om risikohåndtering.....	4
2014/EØS/75/03	Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 544/2009 av 18. juni 2009 om endring av forordning (EF) nr. 717/2007 om gjestning i offentlige mobiltelefonnett i Fellesskapet og av direktiv 2002/21/EF om felles rammeregler for elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester	7
2014/EØS/75/04	Kommisjonsforordning (EF) nr. 262/2009 av 30. mars 2009 om fastsettelse av krav til samordnet tildeling og bruk av modus S-spørresenderkoder i Det felles europeiske luftrom.....	19
2014/EØS/75/05	Kommisjonsforordning (EF) nr. 668/2008 av 15. juli 2008 om endring av vedlegg II til V til forordning (EF) nr. 2096/2005 om fastsettelse av felles krav til yting av flysikringstjenester, med hensyn til arbeidsmetoder og framgangsmåter for drift.....	32
2014/EØS/75/06	Kommisjonsforordning (EF) nr. 619/2009 av 13. juli 2009 om endring av forordning (EF) nr. 474/2006 om opprettelse av fellesskapslisten over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Fellesskapet.....	34
2014/EØS/75/07	Kommisjonsforordning (EF) nr. 329/2009 av 22. april 2009 om endring av rådsforordning (EF) nr. 1165/98 om konjunkturstatistikk med hensyn til ajourføring av listen over variabler, hyppigheten av utarbeidingen av statistikk og de spesifikasjons- og aggregeringsnivåene som skal anvendes på variablene.....	45
2014/EØS/75/08	Kommisjonsforordning (EF) nr. 330/2009 av 22. april 2009 om nærmere regler for gjennomføringa av rådsforordning (EF) nr. 2494/95 med omsyn til minstestandardar for handsaming av sesongprodukt i dei harmoniserte konsumprisindeksane (HKPI)	48
2014/EØS/75/09	Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1166/2008 av 19. november 2008 om undersøkelser om strukturen til driftsenheter i landbruket og en undersøkelse om produksjonsmetoder innenfor landbruket, og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 571/88.....	52
2014/EØS/75/10	Kommisjonsforordning (EF) nr. 540/2009 av 22. juni 2009 om endring av forordning (EF) nr. 1450/2004 med hensyn til utarbeiding og utvikling av fellesskapsstatistikker over nyskaping	73

2014/EØS/75/11	Kommisjonsforordning (EF) nr. 460/2009 av 4. juni 2009 om endring av forordning (EF) nr. 1126/2008 om vedtakelse av visse internasjonale regnskapsstandarder i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1606/2002 med hensyn til tolkning nr. 16 fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC)	74
2014/EØS/75/12	Kommisjonsforordning (EF) nr. 494/2009 av 3. juni 2009 om endring av forordning (EF) nr. 1126/2008 om vedtakelse av visse internasjonale regnskapsstandarder i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1606/2002 med hensyn til internasjonal regnskapsstandard (IAS) nr. 27	83
2014/EØS/75/13	Kommisjonsforordning (EF) nr. 495/2009 av 3. juni 2009 om endring av forordning (EF) nr. 1126/2008 om vedtakelse av visse internasjonale regnskapsstandarder i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1606/2002 med hensyn til internasjonal standard for finansiell rapportering (IFRS) nr. 3	99
2014/EØS/75/14	Kommisjonsrekommendasjon av 30. april 2009 om utfylling av rekommandasjon 2004/913/EF og 2005/162/EF med hensyn til ordningen for godtgjøring til medlemmer av ledelsen i børsnoterte selskaper (2009/385/EF)	137
2014/EØS/75/15	Kommisjonsforordning (EF) nr. 802/2004 av 21. april 2004 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 139/2004 om tilsyn med foretakssammenslutninger	141
2014/EØS/75/16	Kommisjonsforordning (EF) nr. 1033/2008 av 20. oktober 2008 om endring av forordning (EF) nr. 802/2004 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 139/2004 om tilsyn med foretakssammenslutninger	180
2014/EØS/75/17	Kommisjonsforordning (EF) nr. 622/2008 av 30. juni 2008 om endring av forordning (EF) nr. 773/2004 med hensyn til forliksbehandling i kartellsaker	190
2014/EØS/75/18	Kommisjonsforordning (EF) nr. 271/2008 av 30. januar 2008 om endring av forordning (EF) nr. 794/2004 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 659/1999 om fastsettelse av nærmere regler for anvendelsen av EF-traktatens artikkel 93	193

II EFTA-ORGANER

- 1. EFTA-statenes faste komité**
- 2. EFTAs overvåkningsorgan**
- 3. EFTA-domstolen**

III EU-ORGANER

- 1. Kommisjonen**

EØS-ORGANER

2014/EØS/75/01

EØS-KOMITEEN

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 101/2009

av 3. februar 2009

om endring av forordning (EF) nr. 1800/2004 med hensyn til vilkårene for godkjenning av Cycostat 66G som tilsetningsstoff i fôrvarer(*)

KOMMISJONEN FOR DET EUROPEISKE FELLESKAP HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1831/2003 av 22. september 2003 om tilsetningsstoffer i fôrvarer⁽¹⁾, særlig artikkel 13 nr. 3, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Tilsetningsstoffet robenidinhydroklorid 66 g/kg (Cycostat 66G), heretter kalt «Cycostat 66G», som er knyttet til innehaveren av godkjenningen, Alpharma (Belgium) BVBA, og som tilhører gruppen koksidiostatika og andre stoffer med legemiddelvirkning, ble godkjent på visse vilkår i samsvar med rådsdirektiv 70/524/EØF⁽²⁾. Ved kommisjonsforordning (EF) nr. 1800/2004⁽³⁾ ble dette tilsetningsstoffet godkjent i ti år for oppføringskyllinger, kalkuner og oppføringskaniner. Tilsetningsstoffet ble meldt som et eksisterende produkt i samsvar med artikkel 10 i forordning (EF) nr. 1831/2003. Ettersom alle opplysninger som kreves etter nevnte bestemmelse, var framlagt, ble tilsetningsstoffet innført i fellesskapsregisteret over tilsetningsstoffer i fôrvarer.
- 2) I henhold til forordning (EF) nr. 1831/2003 kan vilkårene for godkjenning av et tilsetningsstoff endres etter søknad fra godkjenningssinnehaveren og på grunnlag av en uttalelse fra Den europeiske myndighet for næringsmiddeltrygghet («Myndigheten»). Alpharma (Belgium) BVBA, som er innehaver av godkjenningen av Cycostat 66G, har inngitt en søknad med forslag om å endre vilkårene for godkjenning for oppføringskyllinger og kalkuner ved å innføre en grenseverdi for restmengder og ved å endre tilbakeholdingstiden, i samsvar med Myndighetens vurdering. Samtidig framla innehaveren opplysninger til støtte for anmodningen.

- 3) Myndigheten fastslo i sin uttalelse av 16. september 2008⁽⁴⁾ at det ut fra sikkerhetshensyn ikke er nødvendig å fastsette en tilbakeholdingstid for oppføringskyllinger, og dermed heller ikke å innføre grenseverdier. Den fastslo det samme for kalkuner. Myndigheten foreslo imidlertid grenseverdier i tilfelle slike skulle anses som nødvendige. Den foreslo dessuten å opprettholde tilbakeholdingstiden på fem dager for å unngå bismak på spiselig vev fra fjørfe behandlet med Cycostat 66G.

- 4) For å sikre et høyt sikkerhetsnivå for forbrukerne og for å forbedre kontrollen av riktig bruk av Cycostat 66G bør det fastsettes grenseverdier for restmengder i samsvar med Myndighetens forslag. For å sikre at kjøttets organoleptiske egenskaper forblir akseptable, bør tilbakeholdingstiden fortsatt være fem dager.

- 5) Forordning (EF) nr. 1800/2004 bør derfor endres.

- 6) Tiltakene fastsatt i denne forordning er i samsvar med uttalelse fra Den faste komité for næringsmiddelkjeden og dyrehelsen —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

Vedlegget til forordning (EF) nr. 1800/2004 erstattes med vedlegget til denne forordning.

Artikkel 2

Denne forordning trer i kraft den 20. dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 34 av 4.2.2009, s. 5, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 105/2009 av 22. oktober 2009 om endring av EØS-avtalens vedlegg I (Veterinære og plantesanitere forhold), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 68 av 17.12.2009, s. 1.

⁽¹⁾ EUT L 268 av 18.10.2003, s. 29.

⁽²⁾ EFT L 270 av 14.12.1970, s. 1.

⁽³⁾ EUT L 317 av 16.10.2004, s. 37.

⁽⁴⁾ Uttalelse avgitt på anmodning fra Europakommisjonen av Vitenskapsgruppen for tilsetningsstoffer og produkter eller stoffer som brukes i fôr (FEEDAP) om forslag til grenseverdier for restmengder og tilbakeholdingstid for oppføringskyllinger og oppføringskalkuner ved bruk av Cycostat 66G. EFSA Journal (2008) 798, s. 1-15.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utfærdiget i Brussel, 3. februar 2009.

For Kommisjonen

Androulla VASSILIOU

Medlem av Kommisjonen

VEDLEGG

Tilsetningsstoffsregistreringsnummer	Navn og registreringsnummer til den som er ansvarlig for å bringe tilsetningsstoffet i omsætning	Tilsetningsstoff (handelsbetegnelse)	Sammensetning, kjemisk formel, beskrivelse	Dyreart eller dyregruppe	Høyeste alder	Laveste innhold	Høyeste innhold	Andre bestemmelser	Godkjenningsperiodens utløp	Grenseverdier for restmengder i de relevante næringsmidlene av animalsk opprinnelse	
						mg aktivt stoff/kg fullfør					
Koksidiostatika og andre stoffer med legemiddelvirkning											
E 758	Alpharma (Belgium) BVBA	Robenidinhydroklorid 66 g/kg (Cycostat 66G)	Tilsetningsstoffets sammensetning: Robenidinhydroklorid: 66 g/kg Lignosulfonat: 40 g/kg Kalsiumsulfatdihydrat: 894 g/kg Aktivt stoff: Robenidinhydroklorid, C ₁₅ H ₁₃ Cl ₂ N ₅ · HCl,	Oppføringskyllinger	—	30	36	Bruk de siste fem døgn for slaktning er forbudt.	29.10.2014	800 µg robenidinhydroklorid/kg lever (våttvekt) 350 µg robenidinhydroklorid/kg nyre (våttvekt) 200 µg robenidinhydroklorid/kg muskel (våttvekt) 1 300 µg robenidinhydroklorid/kg hud/fett (våttvekt)	
			1,3-bis[(p-klorbenzyliden)amino]guanidinhydroklorid, CAS-nr. 25875-50-7, Beslektede urenheter: N,N',N''-Tris[(p-Cl-benzyliden)amino]guanidin: ≤ 0,5 % Bis-[4-Cl-benzyliden]hydrazin: ≤ 0,5 %	Kalkuner	—	30	36	Bruk de siste fem døgn for slaktning er forbudt.	29.10.2014	400 µg robenidinhydroklorid/kg hud/fett 400 µg robenidinhydroklorid/kg lever (våttvekt) 200 µg robenidinhydroklorid/kg nyre (våttvekt) 200 µg robenidinhydroklorid/kg muskel (våttvekt)	
			Oppføringskaniner	—	50	66	Bruk de siste fem døgn for slaktning er forbudt.	29.10.2014	—		

KOMMISJONSDIREKTIV 2009/27/EF**2014/EØS/75/02****av 7. april 2009****om endring av visse vedlegg til europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/49/EF med hensyn til tekniske bestemmelser om risikohåndtering(*)**

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESSKAP HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

under henvisning til europaparlaments- og rådsdirektiv 2006/49/EF av 14. juni 2006 om verdipapirforetaks og kredittinstitusjoners kapitaldekningsgrad⁽¹⁾, særlig artikkel 41 nr. 1 bokstav g), og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) For å sikre en konsekvent gjennomføring og anvendelse av direktiv 2006/49/EF i hele EU nedsatte Kommisjonen og Den europeiske banktilsynscomité i 2006 en arbeidsgruppe for innarbeiding og anvendelse av direktivet om kapitalkrav (CRDTG), som fikk som oppgave å drøfte og løse problemer knyttet til gjennomføring og anvendelse av direktivet. I henhold til CRDTG bør visse tekniske bestemmelser i vedlegg I, II og VII i direktiv 2006/49/EF presiseres nærmere for å sikre en ensartet anvendelse. Visse bestemmelser er heller ikke i samsvar med sunn risikohåndteringspraksis i kredittinstitusjoner. Disse bestemmelsene bør derfor endres.
- 2) Direktiv 2006/49/EF bør derfor endres.
- 3) Tiltakene fastsatt i dette direktiv er i samsvar med uttalelse fra Den europeiske komité for bankspørsmål —

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

Artikkel 1

I direktiv 2006/49/EF gjøres følgende endringer:

1. I vedlegg I gjøres følgende endringer:

a) Nr. 8 avsnitt B skal lyde:

«B. BEHANDLING AV KJØPEREN AV BESKYTTELSE

For den part som overfører kredittrisiko (kjøperen av beskyttelse), blir posisjonene fastsatt som det omvendte av det som gjelder for selgeren av beskyttelse, med unntak av et kredittknyttet verdipapir (som ikke medfører noen kort posisjon i utstederen). Dersom det på et gitt tidspunkt foreligger en kjøpsopsjon i kombinasjon med en økning av vederlaget, behandles dette tidspunktet som beskyttelsens løpetid. I tilfelle av kredittderivater der beskyttelsen opphører etter første utløsende hendelse og kredittderivater der beskyttelsen opphører etter n-te utløsende hendelse, skal følgende behandling anvendes i stedet for det omvendte prinsippet.

Kredittderivater der beskyttelsen opphører etter første utløsende hendelse

Dersom en institusjon får kredittbeskyttelse for et antall referanseenheter som ligger til grunn for et kredittderivat på det vilkår at det første misligholdet blant eiendelene skal utløse betaling, og at denne kreditthendelsen skal bringe kontrakten til opphør, kan institusjonen motregne spesifikk risiko for referanseenheten med den laveste spesifikke risiko blant de underliggende referanseenhetene i samsvar med tabell 1 i dette vedlegg.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 94 av 8.4.2009, s. 97, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 106/2009 av 22. oktober 2009 om endring av EØS-avtalens vedlegg IX (Finanstjenester), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 68 av 17.12.2009, s. 3.

(1) EUT L 177 av 30.6.2006, s. 201.

Kredittderivater der beskyttelsen opphører etter n-te utløsende hendelse

Når det n-te misligholdet blant engasjementene utløser betaling i henhold til kredittbeskyttelsen, kan kjøperen av beskyttelse bare motregne spesifikk risiko dersom beskyttelsen også gjelder for mislighold 1 til n-1, eller dersom n-1 mislighold allerede er skjedd. I slike tilfeller skal metoden angitt ovenfor for kredittderivater der beskyttelsen opphører etter første utløsende hendelse, anvendes med de nødvendige endringer for kredittderivater der beskyttelsen opphører etter n-te utløsende hendelse.»

b) I nr. 14 skal tabell 1 lyde:

«Tabell 1

Kategorier	Kapitalkrav for spesifikk risiko
Obligasjoner utstedt eller garantert av sentralmyndigheter, utstedt av sentralbanker, internasjonale organisasjoner, multilaterale utviklingsbanker eller medlemsstaters regionale eller lokale myndigheter som ville kvalifisert til risikoklasse 1, eller som ville fått en risikovekt på 0 % i henhold til reglene for fastsettelse av risikovekt for engasjementer i artikkel 78-83 i direktiv 2006/48/EF.	0 %
Obligasjoner utstedt eller garantert av sentralmyndigheter, utstedt av sentralbanker, internasjonale organisasjoner, multilaterale utviklingsbanker eller medlemsstaters regionale eller lokale myndigheter som ville kvalifisert til risikoklasse 2 eller 3 i henhold til reglene for fastsettelse av risikovekt for engasjementer i artikkel 78-83 i direktiv 2006/48/EF, og obligasjoner utstedt eller garantert av institusjoner som ville kvalifisert til risikoklasse 1 eller 2 i henhold til reglene for fastsettelse av risikovekt for engasjementer i artikkel 78-83 i direktiv 2006/48/EF, og obligasjoner utstedt eller garantert av institusjoner som ville kvalifisert til risikoklasse 3 i henhold til reglene for fastsettelse av risikovekt for engasjementer i nr. 29 i del 1 i vedlegg VI til direktiv 2006/48/EF, og obligasjoner utstedt eller garantert av selskaper som ville kvalifisert til risikoklasse 1, 2 eller 3 i henhold til reglene for fastsettelse av risikovekt for engasjementer i henhold til artikkel 78-83 i direktiv 2006/48/EF.	0,25 % (gjenværende løpetid seks måneder eller mindre) 1,00 % (gjenværende løpetid mer enn seks måneder og til og med 24 måneder) 1,60 % (gjenværende løpetid mer enn 24 måneder)
Andre kvalifiserte poster som definert i nr. 15.	
Obligasjoner utstedt eller garantert av sentralmyndigheter, utstedt av sentralbanker, internasjonale organisasjoner, multilaterale utviklingsbanker eller medlemsstatenes regionale eller lokale myndigheter som ville kvalifisert til risikoklasse 4 eller 5 i henhold til reglene for fastsettelse av risikovekt for engasjementer i artikkel 78-83 i direktiv 2006/48/EF, og obligasjoner utstedt eller garantert av institusjoner som ville kvalifisert til risikoklasse 3 i henhold til reglene for fastsettelse av risikovekt for engasjementer i nr. 26 i del 1 i vedlegg VI til direktiv 2006/48/EF, og obligasjoner utstedt eller garantert av selskaper som ville kvalifisert til risikoklasse 4 i henhold til reglene for fastsettelse av risikovekt for engasjementer i artikkel 78-83 i direktiv 2006/48/EF. Engasjementer der en kredittvurdering foretatt av en utpekt ekstern kredittvurderingsinstitusjon (ECAI) ikke er tilgjengelig.	8,00 %
Obligasjoner utstedt eller garantert av sentralmyndigheter, utstedt av sentralbanker, internasjonale organisasjoner, multilaterale utviklingsbanker eller medlemsstatenes regionale eller lokale myndigheter eller institusjoner som ville kvalifisert til risikoklasse 6 i henhold til reglene for fastsettelse av risikovekt for engasjementer i artikkel 78-83 i direktiv 2006/48/EF, og obligasjoner utstedt eller garantert av selskaper som ville kvalifisert til risikoklasse 5 eller 6 i henhold til reglene for fastsettelse av risikovekt for engasjementer i artikkel 78-83 i direktiv 2006/48/EF.	12,00 %»

2. I vedlegg II skal nr. 11 lyde:

«11. Når et kredittderivat som inngår i handelsporteføljen, utgjør en del av en intern sikring, og kredittbeskyttelsen er anerkjent i henhold til direktiv 2006/48/EF, skal det ikke anses å oppstå motpartsrisiko som følge av posisjonen i kredittderivatet. Alternativt kan en institusjon ved beregning av kapitalkrav for motpartskredittrisiko konsekvent innregne alle kredittderivativer i handelsporteføljen som er del av den interne sikring, eller som er kjøpt som beskyttelse mot motpartskredittrisikoengasjementer der kredittbeskyttelsen er anerkjent i henhold til 2006/48/EF.»

3. I vedlegg VII del C skal nr. 3 lyde:

«3. Som unntak fra nr. 1 og 2 og i tilfeller der en institusjon sikrer et kreditttrisikoengasjement utenfor handelsporteføljen ved hjelp av et kredittderivat i institusjonens handelsportefølje (ved hjelp av en intern sikring), skal engasjementet utenfor handelsporteføljen ikke anses for å være sikret for beregning av kapitalkrav, med mindre institusjonen fra en anerkjent tredjemann som tilbyr beskyttelse, kjøper et kredittderivat som oppfyller kravene i nr. 19 i del 2 i vedlegg VIII til direktiv 2006/48/EF med hensyn til engasjementet utenfor handelsporteføljen. Uten at det berører nr. 11 annet punktum i vedlegg II, skal verken den interne eller den eksterne kredittderivatsikringen inkluderes i handelsporteføljen for beregning av kapitalkrav dersom slik beskyttelse er kjøpt hos tredjemann og godkjennes som sikring av et engasjement utenfor handelsporteføljen for beregning av kapitalkrav.»

Artikkel 2

1. Medlemsstatene skal innen 31. oktober 2010 vedta og kunngjøre de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv. De skal umiddelbart oversende Kommisjonen teksten til disse bestemmelsene og en sammenligningstabell som viser sammenhengen mellom disse bestemmelsene og dette direktiv.

Medlemsstatene skal anvende disse bestemmelsene fra 31. desember 2010.

Når disse bestemmelsene vedtas av medlemsstatene, skal de inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal vises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 3

Dette direktiv trer i kraft den 20. dag etter at det er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 4

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel, 7. april 2009.

For Kommisjonen

Charlie McCREEVY

Medlem av Kommisjonen

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 544/2009

2014/EØS/75/03

av 18. juni 2009

om endring av forordning (EF) nr. 717/2007 om gjesting i offentlige mobiltelefonnett i Fellesskapet og av direktiv 2002/21/EF om felles rammeregler for elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester(*)

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 95,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen,

under henvisning til uttalelse fra Den europeiske økonomiske og sosiale komité⁽¹⁾, etter samråd med Regionkomiteen,

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251⁽²⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved forordning (EF) nr. 717/2007⁽³⁾ ble det unntaksvis og midlertidig innført øvre grenser for de prisene mobilnettilbydere kan kreve i sluttbruker- og engrosleddet for internasjonale nettgjestingstjenester i forbindelse med mobiltelefonanrop som origineres og termineres i Fellesskapet. Ved nevnte forordning ble det også fastsatt regler med sikte på økt åpenhet om priser og bedre tilgang til prisopplysninger for brukere av nettgjestingstjenester i Fellesskapet.
- 2) Kommisjonen har foretatt en ny vurdering i samsvar med artikkel 11 i forordning (EF) nr. 717/2007, der det ble fastsatt at Kommisjonen skal vurdere om målene i nevnte forordning er nådd, gjennomgå utviklingen av engros- og sluttbrukerprisene for levering av tale- og datakommunikasjonstjenester til nettgjestingskunder, herunder SMS og MMS, og eventuelt gi anbefalinger om behovet for å regulere disse tjenestene. I sin rapport til Europaparlamentet og Rådet, som inngår i Kommisjonens melding av 23. september 2008 om resultatet av den nye vurderingen av virkemåten til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 717/2007 av 27. juni 2007 om gjesting i offentlige mobiltelefonnett i Fellesskapet og om endring av direktiv 2002/21/EF, konkluderte Kommisjonen med at det var hensiktsmessig å forlenge gyldighetsperioden til forordning (EF) nr. 717/2007 utover 30. juni 2010.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 167 av 29.6.2009, s. 12, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 107/2009 av 22. oktober 2009 om endring av EØS-avtalens vedlegg XI (Telekommunikasjonstjenester), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 68 av 17.12.2009, s. 4.

⁽¹⁾ Uttalelse av 15. januar 2009 (ennå ikke offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ Europaparlamentsuttalelse av 22. april 2009 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsvedtak av 8. juni 2009.

⁽³⁾ EUT L 171 av 29.6.2007, s. 32.

- 3) Kommisjonen fant dessuten at virkeområdet for forordning (EF) nr. 717/2007 bør utvides til å omfatte levering av SMS- og datanettgjestingstjenester. De særlige kjennetegnene ved markedene for internasjonal nettgjesting, som var bakgrunnen for å vedta forordning (EF) nr. 717/2007 og innføre forpliktelser for mobilnettilbydere knyttet til levering av talebaserte nettgjestingsanrop i Fellesskapet, gjelder tilsvarende for SMS- og datanettgjestingstjenester i Fellesskapet. På samme måte som for talebaserte nettgjestingstjenester kjøpes ikke SMS- og datanettgjestingstjenester for seg på nasjonalt plan, men utgjør en del av en mer omfattende pakke som sluttbrukeren kan kjøpe av sin hjemmetilbyder, noe som begrenser konkurransen. På samme måte, og fordi de berørte tjenestene går på tvers av landegrensene, har de nasjonale reguleringsmyndighetene med ansvar for å verne og fremme interessene til mobiltelefonkunder som bor innenfor deres territorium, ikke mulighet til å kontrollere atferden til tilbydere av det besøkte nettet, som befinner seg i en annen medlemsstat.
- 4) Strukturproblemer i forbindelse med nettgjestingstjenester bør være lettere å løse i et virkelig indre marked for mobilkommunikasjonstjenester, som ennå ikke er helt på plass, men som bør være det endelige målet for alle rammeregler.
- 5) De nasjonale reguleringsmyndighetene har derfor, innenfor rammen av Gruppen av europeiske reguleringsmyndigheter for elektroniske kommunikasjonsnett og -tjenester (ERG), opprettet ved kommisjonsbeslutning 2002/627/EF⁽⁴⁾, isitt svar på den offentlige høringen om den nye vurderingen av forordning (EF) nr. 717/2007, på nytt oppfordret Kommisjonen til å handle på fellesskapsplan, både når det gjelder forlengelse av forordningens gyldighetstid og utvidelse av dens virkeområde til å omfatte SMS- og datanettgjestingstjenester.
- 6) Opplysningene om prisutviklingen for talebaserte nettgjestingsanrop i Fellesskapet etter at forordning (EF) nr. 717/2007 trådte i kraft, herunder særlig de opplysningene som er samlet inn av de nasjonale reguleringsmyndighetene og innsendt hvert kvartal av ERG, gir ikke tilstrekkelig belegg for å anta at konkurransen i sluttbruker- og engrosleddet vil være bærekraftig etter juni 2010 uten reguleringstiltak. Opplysningene viser at prisene i sluttbruker- og engrosleddet ligger på eller nær opptil de øvre grensene fastsatt i forordning (EF) nr. 717/2007, og at det bare er begrenset konkurranse under disse øvre grensene.

⁽⁴⁾ EFT L 200 av 30.7.2002, s. 38.

- 7) I og med at de reguleringstiltak som i henhold til forordning (EF) nr. 717/2007 gjelder for talebaserte nettgjestingsanrop i Fellesskapet i sluttbruker- og engrosleddet, utløper i juni 2010, er det stor fare for at manglende konkurransepress på markedet for talebaserte nettgjestingsanrop og mobilnettilbydernes motivasjon for å øke sine inntekter fra nettgjesting mest mulig, ville føre til en situasjon der sluttbruker- og engrosprisene for nettgjesting i Fellesskapet ikke står i et rimelig forhold til de underliggende kostnadene for levering av tjenesten, og dermed er i strid med målene i forordning (EF) nr. 717/2007. Gyldighetstiden for forordning (EF) nr. 717/2007 bør derfor forlenges med to år fra 30. juni 2010 for å sikre at det indre marked virker på en tilfredsstillende måte, ved å sørge for at forbrukerne fortsatt kan være sikre på at de ikke betaler en for høy pris når de foretar eller mottar et regulert nettgjestingsanrop, sammenlignet med de konkurranseutsatte nasjonale prisene, samtidig som det gis tilstrekkelig tid til at konkurransen kan utvikle seg.
- 8) Forpliktelsene fastsatt i denne forordning bør ikke vri konkurransen mellom mobilnettilbydere i Fellesskapet og heller ikke medføre noen form for konkurransefortrinn, særlig ikke på grunn av størrelse, type nettgjestingstrafikk eller nettgjestingstjenestetilbyderens hjemmemarked.
- 9) De høyeste gjennomsnittlige engrosprisene for regulerte nettgjestingsanrop, som er fastsatt ved forordning (EF) nr. 717/2007, bør fortsatt settes ned i løpet av forordningens forlengede gyldighetsperiode for å avspeile lavere kostnader, herunder nedsettelse av regulerte mobiltermineringstakster i medlemsstatene, for å sikre at det indre marked virker på en tilfredsstillende måte, samtidig som de to målene om å fjerne for høye priser og gi tilbyderne frihet til å konkurrere og være nyskapende fortsatt nås.
- 10) For å stimulere og styrke en bærekraftig konkurranse innenfor de forskjellige nettgjestingstjenestene bør nasjonale reguleringsmyndigheter overvåke om store og mindre tilbydere forskjellsbehandles, særlig ved beregning av engrospriser.
- 11) Datoen i 2009 for nedsettelsen av de høyeste prisene for regulerte nettgjestingsanrop både i engros- og sluttbrukerleddet bør framskyndes fra 30. august til 1. juli for å sikre samsvar med innføringen av forpliktelsene som gjelder prisene for regulerte tekstmeldinger som fastsatt i denne forordning. På denne måten vil brukere av både talebaserte nettgjestingstjenester og SMS-nettgjestingstjenester kunne nyte godt av de nye takstene i det tidsrommet da etterspørselen etter disse tjenestene er størst.
- 12) Dersom prisgrensene ikke er uttrykt i euro, bør gjeldende prisgrenser for de første øvre grensene og de endrede verdiene for disse grensene fastsettes i den aktuelle valutaen ved anvendelse av referansevekslingskursene offentliggjort i *Den europeiske unions tidende* på de datoene som er angitt i denne forordning. Dersom det ikke har skjedd noen offentliggjøring på den fastsatte datoen, bør gjeldende referansevekslingskurser være dem som offentliggjøres i det første nummeret av *Den europeiske unions tidende* etter nevnte dato som inneholder slike referansevekslingskurser.
- 13) Ettersom overholdelsen av den øvre grensen for engrospriser fastsatt i forordning (EF) nr. 717/2007 måles på grunnlag av den gjennomsnittlige engrosprisen som gjelder mellom to tilbydere, uansett hvem de er, i en tolv månedersperiode, bør det gjøres klart at perioden kan være kortere, for eksempel dersom datoen for en planlagt nedsettelse av den høyeste gjennomsnittlige engrosprisen inntreffer før utløpet av tolv månedersperioden.
- 14) Den praksis som visse mobilnettilbydere følger ved fakturering av nettgjestingsanrop i engrosleddet på grunnlag av en minsteperiode på opptil 60 sekunder, og ikke per sekund slik det er vanlig for andre samtrafikkpriser i engrosleddet, vrir konkurransen mellom disse tilbyderne og dem som benytter andre faktureringsmetoder, og undergraver en enhetlig anvendelse av de øvre grensene for engrospriser som ble innført ved forordning (EF) nr. 717/2007. Dessuten medfører denne praksisen et tilleggsgebyr som øker engroskostnadene og dermed får negative følger for prisene på talebaserte nettgjestingstjenester i sluttbrukerleddet. Mobilnettilbyderne bør derfor være pålagt å fakturere per sekund for levering av regulerte nettgjestingsanrop i engrosleddet.
- 15) De øvre grensene for eurotaksten, både for foretatte og mottatte anrop, bør fortsatt settes ned en gang i året i den forlengede gyldighetsperioden for forordning (EF) nr. 717/2007 på en måte som er i samsvar med de nedsettelsene som kreves i nevnte forordnings første anvendelsesperiode, for å avspeile det fortsatte generelle fall i prisene på innenlandske mobiltelefon tjenester og det fortsatte fall i de underliggende kostnadene for levering av regulerte nettgjestingsanrop. På denne måten opprettholdes virkningene av nevnte forordning.
- 16) De økte marginene mellom de høyeste engrosprisene og de høyeste sluttbrukerprisene som fastsettes i denne forordning, bør gi tilbyderne større spillerom for priskonkurranse i sluttbrukerleddet, og dermed øke sjansene for at det vil oppstå et marked med virkelig konkurranse.
- 17) Visse tilbydere har høyere engroskostnader enn andre på grunn av geografiske og andre forhold, som for eksempel vanskelig topografi, områder med lav befolkningstetthet og stor tilstrømning av turister i korte perioder.

- 18) ERG har anslått at mobilnettilbydernes praksis med å bruke avregningsenheter på mer enn ett sekund ved fakturering av nettgjestingstjenester i sluttbrukerleddet har medført at en normal eurotakstfaktura har økt med 24 % for foretatte anrop og 19 % for mottatte anrop. Gruppen har også fastslått at disse økningene utgjør en form for skjulte gebyrer, ettersom de ikke framgår klart for de fleste forbrukere. Derfor har ERG anbefalt hastetiltak for å ta hensyn til de forskjellige faktureringsmetodene i sluttbrukerleddet i forbindelse med eurotaksten.
- 19) I forordning (EF) nr. 717/2007 ble det fastsatt en felles metode for å sikre at nettgjestingskunder ikke betaler for høye priser for regulerte talebaserte nettgjestingsanrop, ved at det ble innført en eurotakst i Fellesskapet, men mobilnettilbydernes bruk av forskjellige avregningsenheter undergraver en ensartet anvendelse av forordningen. Dette innebærer også at det, til tross for at nettgjestingstjenestene omfatter hele Fellesskapet og går på tvers av landegrensene, er forskjellige måter å fakturere regulerte nettgjestingsanrop på, noe som vrir konkurransen på det indre marked.
- 20) Det bør innføres et felles sett regler for avregningsenheter for eurotakstene i sluttbrukerleddet for ytterligere å styrke det indre marked og sikre forbrukere av Fellesskapets nettgjestingstjenester samme vern i hele Fellesskapet.
- 21) Tilbydere av regulerte nettgjestingsanrop i sluttbrukerleddet bør derfor pålegges å fakturere sine kunder per sekund for alle anrop som omfattes av en eurotakst, idet de imidlertid som eneste unntak bør ha mulighet til å kreve et gebyr for en innledende minsteperioder på høyst 30 sekunder for foretatte anrop. Dette vil gjøre det mulig for tilbyderne å dekke alle rimelige kostnader for oppsetting av samtaler og gi fleksibilitet til å konkurrere gjennom å tilby kortere minsteperioder for avregning. Når det gjelder mottatte eurotakstanrop, er det imidlertid ikke berettiget med en innledende minsteperioder, ettersom de underliggende engroskostnadene avregnes per sekund og alle særlige kostnader for oppsetting av samtaler allerede er omfattet av mobiltermineringstaksten.
- 22) Kundene bør ikke ha plikt til å betale for å motta talepostmeldinger i et besøkt nett, ettersom de ikke kan kontrollere varigheten av slike meldinger. Dette bør ikke berøre andre gjeldende priser for talepost, for eksempel priser for å høre på disse meldingene.
- 23) Når det gjelder SMS-nettgjestingstjenester, har de markedsopplysningene som ERG og Kommisjonen har samlet inn etter at forordning (EF) nr. 717/2007 trådte i kraft, vist at engrosprisene for disse tjenestene i det vesentlige har holdt seg stabile i hele Fellesskapet og ikke står i rimelig forhold til de underliggende kostnadene. På samme måte som for talebaserte nettgjestingstjenester, synes det ikke å være tilstrekkelig sterk konkurranse mellom tilbyderne til at engrosprisene blir presset ned. Sluttbrukerprisene for SMS-nettgjestingstjenester har også i det vesentlige holdt seg stabile, med store fortjenestemarginer og priser som ligger vesentlig over prisene for tilsvarende innenlandske SMS-tjenester, uten at dette er klart berettiget.
- 24) Slik det er tilfellet for talebaserte nettgjestingsanrop, er det stor fare for at innføring av forpliktelser i forbindelse med fastsettelse av priser i engrosleddet alene ikke automatisk vil føre til lavere takster for sluttbrukere. På den annen side kan tiltak for å sette ned sluttbrukerprisene uten samtidig å påvirke kostnadene i engrosleddet forbundet med levering av disse tjenestene, være til skade for noen, særlig mindre, tilbydere ved at faren for prispress økes.
- 25) På grunn av nettgjestingsmarkedets særskilte oppbygning og at markedet går på tvers av landegrensene, har rammereglene av 2002 dessuten ikke gitt de nasjonale reguleringsmyndighetene et egnet verktøy til på en effektiv måte å løse de konkurranseproblemene som ligger til grunn for de høye engros- og sluttbrukerprisene for regulerte SMS-nettgjestingstjenester. Dette fører til at det indre marked ikke virker på en tilfredsstillende måte, og det bør rettes på.
- 26) ERG fastslo også i sitt svar på Kommisjonens offentlige høring om den nye vurderingen av anvendelsen av forordning (EF) nr. 717/2007 at den anser regulering av SMS-nettgjesting som nødvendig, både i engros- og sluttbrukerleddet, for å bringe prisene bedre i samsvar med kostnadene og med de innenlandske prisene. Gruppen mente at det ville passe å innføre ordninger tilsvarende ordningene for talebasert nettgjesting. Nærmere bestemt anbefalte ERG å innføre en øvre grense for den gjennomsnittlige engrostaksten som en tilbyder krever fra en annen tilbyder for SMS-nettgjesting, og at forpliktelsen til å anvende eurotakst endres slik at den omfatter tilbud om SMS-nettgjesting til en takst som ikke er høyere enn en fastsatt grense.
- 27) Det bør derfor innføres lovfestede forpliktelser når det gjelder regulerte SMS-nettgjestingstjenester i engrosleddet, for å opprette et mer rimelig forhold mellom engrosprisene og de underliggende leveringskostnadene, og i sluttbrukerleddet for å verne nettgjestingskundernes interesser.
- 28) Disse lovfestede forpliktelsene bør tre i kraft så snart som mulig, samtidig som de berørte tilbyderne gis en rimelig frist til å tilpasse sine priser og tjenestetilbud for å sikre at forpliktelsene overholdes.

- 29) Den mest effektive og forholdsmessige metoden for å regulere prisnivået på regulerte nettgjestings-SMS-er i engrosleddet på fellesskapsplan er å fastsette en høyeste gjennomsnittspris per SMS sendt fra et besøkt nett. Den gjennomsnittlige engrosprisen bør i et bestemt tidsrom gjelde mellom to tilbydere i Fellesskapet, uansett hvem de er.
- 30) De øvre prisgrensene i engrosleddet for regulert SMS-nettgjesting bør omfatte alle kostnader som påløper for tilbyderen av engrostjenesten, herunder blant annet kostnader for originering og overføring samt de udekkede kostnadene for terminering av nettgjestings-SMS-er i det besøkte nettet. Engrostilbyderne av regulerte SMS-nettgjestingstjenester bør derfor forbys å innføre en særskilt pris for terminering av nettgjestings-SMS-er i sitt nett, for å sikre en enhetlig anvendelse av reglene fastsatt i denne forordning.
- 31) Den mest effektive og forholdsmessige metoden for å regulere prisnivået på nettgjestings-SMS-er i Fellesskapet er å innføre i sluttbrukerleddet en forpliktelse for mobilnettilbydere til å tilby sine nettgjestingskunder en SMS-eurotakst som ikke overskrider en angitt øvre prisgrense. SMS-eurotaksten bør fastsettes på et nivå som sikrer tilbyderne en tilstrekkelig fortjenestemargin, samtidig som den står i et mer rimelig forhold til de underliggende kostnadene i sluttbrukerleddet.
- 32) Denne framgangsmåten for reguleringsmetoden bør sikre at sluttbrukerprisene for regulerte nettgjestings-SMS-er bedre avspeiler de underliggende kostnadene forbundet med levering av tjenesten enn det som hittil har vært tilfellet. Den høyeste SMS-eurotaksten som kan tilbys nettgjestingskunder, bør derfor avspeile en rimelig fortjenestemargin i forhold til kostnadene ved å tilby regulerte SMS-nettgjestingstjenester, samtidig som tilbyderne står fritt til å konkurrere ved å variere sine tilbud og tilpasse sin prisstruktur til markedsvilkårene og forbrukernes ønsker. Denne reguleringsmetoden bør ikke få anvendelse på verdiøkende SMS-tjenester.
- 33) Nettgjestingskunder bør ikke være forpliktet til å betale et tilleggsgebyr for å motta en regulert nettgjestings-SMS eller talepostmelding i et besøkt nett, ettersom slike termineringskostnader allerede dekkes gjennom den sluttbrukerprisen som kreves for å sende en tekstmelding eller talepostmelding ved nettgjesting.
- 34) En SMS-eurotakst bør automatisk gjelde for alle nettgjestingskunder, både gamle og nye, som ikke uttrykkelig har valgt eller velger en særskilt takst for SMS-nettgjesting eller en nettgjestingspakke som omfatter regulerte SMS-nettgjestingstjenester.
- 35) For å sikre ende-til-ende-forbindelser og samvirkningsevne for nettgjestingskunder som benytter regulerte SMS-nettgjestingstjenester, bør nasjonale reguleringsmyndigheter gripe inn i god tid når en tilbyder av et jordbasert mobiltelefonnett som er etablert i en medlemsstat, klager til sin nasjonale reguleringsmyndighet over at vedkommendes abonnenter ikke er i stand til å sende eller motta regulerte nettgjestings-SMS-er til eller fra abonnenter på et jordbasert mobiltelefonnett i en annen medlemsstat fordi det ikke har lyktes de to tilbyderne å inngå en avtale. Slik inngripen bør skje i samsvar med bestemmelsene i artikkel 5 i europaparlaments- og rådsdirektiv 2002/19/EF av 7. mars 2002 om tilgang til og samtrafikk mellom elektroniske kommunikasjonsnett og tilhørende ressurser (tilgangsdirektivet)⁽¹⁾ og på en samordnet måte, samt i samsvar med bestemmelsene i artikkel 8 nr. 1 i forordning (EF) nr. 717/2007 og artikkel 21 i direktiv 2002/21/EF⁽²⁾.
- 36) En SMS er en tekstmelding og skiller seg klart fra andre typer meldinger som multimediemeldinger eller e-poster. For å sikre at forordningen ikke mister sin virkning og at dens mål nås fullt ut, bør alle endringer av de tekniske parametrene til en nettgjestings-SMS som ville skille den fra en innenlandsk tekstmelding, forbys.
- 37) De opplysningene som er samlet inn av de nasjonale reguleringsmyndighetene, viser at de gjennomsnittlige engrosprisene for datanettgjestingstjenester som tilbydere av besøkte nett krever fra nettgjestingskunders hjemmetilbydere, er på vei ned, selv om det fortsatt er høye priser for datanettgjestingstjenester i engrosleddet.
- 38) De høye sluttbrukerprisene for datanettgjestingstjenester vekker fortsatt bekymring og viser at det fortsatt ikke er tilstrekkelig konkurranse på dette området. I motsetning til det som er tilfellet for talebaserte nettgjestingstjenester og SMS-nettgjestingstjenester, er det fortsatt et konkurransepress i sluttbrukerleddet, ettersom nettgjestingskundene kan få tilgang til datatjenester på flere forskjellige måter når de er i utlandet, som for eksempel offentlig trådløs tilgang til Internett, uten tilhørende nummerbegrensninger. På dette stadiet ville det derfor være for tidlig å regulere prisene i sluttbrukerleddet. Enhver tilknytning til et nettgjestingsnett bør dessuten skje med brukerens samtykke. Det bør derfor ikke forekomme nedlasting av data ved nettgjesting, herunder oppdatering av programvare og henting av e-post, uten at brukeren på forhånd har godkjent eller anmodet om dette, med mindre brukeren har gitt uttrykk for at vedkommende ikke ønsker et slikt vern.
- 39) Hjemmetilbydere bør ikke kreve betaling av nettgjestingskunder for regulerte datanettgjestingstjenester så lenge nettgjestingskunden ikke har godkjent at tjenesten blir levert.

⁽¹⁾ EFT L 108 av 24.4.2002, s. 7.

⁽²⁾ EFT L 108 av 24.4.2002, s. 33.

- 40) Det bør imidlertid innføres tiltak for øke åpenheten om sluttbrukerprisene for datanettgjestingstjenester, særlig for å fjerne problemet med uventet høye regninger, som utgjør en hindring for at det indre marked skal virke på en tilfredsstillende måte, samt for å gi nettgjestingskunder det verktøyet de trenger for å overvåke og kontrollere sine utgifter til datanettgjestingstjenester. Det bør heller ikke være noen hindringer for nye anvendelser eller ny teknologi som kan erstatte eller utgjøre et alternativ til nettgjestingsstjenester, som for eksempel WiFi, IP-telefoni og direktemeldingstjenester. Forbrukerne bør bli opplyst om dette, slik at de kan gjøre et velbegrunnet valg.
- 41) Særlig bør mobilnettilbydere sørge for at deres nettgjestingskunder får individuelle opplysninger om hvilke priser de skal betale for levering av datanettgjestingstjenester, hver gang de begynner å benytte en datanettgjestingstjeneste ved ankomst til en annen medlemsstat. Disse opplysningene bør bli levert til kundens mobiltelefon eller en annen innretning på en slik måte at de er lette å motta og forstå.
- 42) For å gjøre det lettere for kundene å forstå de økonomiske følgene av bruken av regulerte datanettgjestingstjenester og gjøre det mulig for dem å overvåke og kontrollere sine utgifter, bør hjemmetilbydere gi eksempler på datanettgjestingsanvendelser, for eksempel e-post, bilder og nettløsing, og angi deres omtrentlige størrelse med hensyn til bruk av data.
- 43) Dessuten bør mobilnettilbydere, for å unngå at kundene får uventet høye regninger, fastsette én eller flere kostnadsgrenser og/eller volumgrenser for utestående kostnader for datanettgjestingstjenester, uttrykt i den valuta som kunden faktureres i, som de bør tilby alle sine nettgjestingskunder kostnadsfritt, samtidig som det sendes en passende melding når grensen snart er nådd. Når den øvre grensen er nådd, bør kundene ikke lenger motta og bli fakturert for tjenestene, med mindre de uttrykkelig ber om fortsatt levering av tjenestene i samsvar med de bestemmelser og vilkår som er angitt i meldingen. Nettgjestingskunder bør gis mulighet til å velge en av disse kostnadsgrensene eller volumgrensene innenfor et rimelig tidsrom, eller velge ikke å ha en slik grense. Dersom kundene ikke angir noe annet, bør de omfattes av en ordning med en standardgrense.
- 44) Disse tiltakene for å øke åpenheten bør ses som minstekrav til vern av nettgjestingskunder og bør ikke hindre mobilnettilbydere i å tilby sine kunder en rekke andre funksjoner som kan hjelpe dem til å forutse og kontrollere sine utgifter til datanettgjestingstjenester. Mange tilbydere utvikler for eksempel nye nettgjestingstilbud til faste sluttbrukerpriser som gir mulighet til datanettgjesting til en fast pris i et bestemt tidsrom innenfor et volum som begrenses til «normal bruk». Tilbydere utvikler også systemer som gjør det mulig for deres nettgjestingskunder å få ajourførte opplysninger i sanntid om sine samlede utestående kostnader for datanettgjesting. For å sikre at det indre marked virker på en tilfredsstillende måte, bør denne utviklingen på hjemmemarkedene avspeiles i de harmoniserte reglene.
- 45) De fortsatt høye engrosprisinivåene på datanettgjestingstjenester skyldes først og fremst de høye engrosprisene som kreves av tilbydere av ikke-foretrukne nett. Slike priser skyldes trafikkstyringsbegrensninger som ikke oppmuntrer tilbydere til å redusere sine normale engrospriser ensidig, ettersom trafikken blir mottatt uansett hvilken pris som skal betales. Dette resulterer i ekstreme forskjeller i engroskostnadene. I noen tilfeller er engrosprisene for datanettgjesting i ikke-foretrukne nett 30 ganger høyere enn i foretrukne nett. Disse urimelig høye engrosprisene for datanettgjestingstjenester fører til en klar vridning av konkurransevilkårene mellom tilbydere i Fellesskapet, som undergraver muligheten for et indre marked som virker på en tilfredsstillende måte. De begrenser også hjemmetilbydernes mulighet til å forutse sine engroskostnader og dermed tilby sine kunder oversiktlige og konkurransedyktige sluttbrukerprispakker. Med tanke på de nasjonale reguleringsmyndighetenes begrensede muligheter til å håndtere disse problemene på nasjonalt plan bør det fastsettes en øvre prisgrense for datanettgjestingstjenester i engrosleddet. Den øvre grensen for engrosprisene bør fastsettes på et sikkerhetsnivå som ligger et godt stykke over de laveste engrosprisene som for tiden finnes på markedet, for å bedre konkurransevilkårene og muliggjøre utviklingen av en konkurransetendens i markedet, samtidig som det sikres et indre marked som virker på en mer hensiktsmessig måte til fordel for forbrukerne. Ved å fjerne de urimelig høye engrosprisene på datanettgjesting som i visse tilfeller fortsatt finnes på markedet, bør dette sikkerhetsnivået i hele gyldighetsperioden for forordning (EF) nr. 717/2007 hindre at konkurransen mellom mobilnettilbydere vises eller begrenses.
- 46) For å avspeile markedsutviklingen og de gjeldende rammereglene for elektronisk kommunikasjon er det nødvendig å vise til «offentlige kommunikasjonsnett» istedenfor «offentlige telefonnett». Av hensyn til sammenhengen bør derfor artikkel 1 nr. 5 i direktiv 2002/21/EF endres.
- 47) Ettersom målene for denne forordning, som er å endre forordning (EF) nr. 717/2007 og direktiv 2002/21/EF for å opprettholde og videreutvikle felles regler som skal sikre at brukerne av offentlige mobilkommunikasjonsnett på reise i Fellesskapet ikke betaler for høye priser for nettgjestingsstjenester i Fellesskapet (enten det gjelder mobiltelefonanrop, tekstmeldinger eller dataoverføringer), og på den måten bidra til at det indre marked virker på en tilfredsstillende måte, samtidig som det oppnås et høyt forbrukervernnivå og konkurransen

mellom mobilnettilbyderne sikres, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene på en sikker og harmonisert måte og til rett tid, og derfor på grunn av det foreslåtte tiltakets omfang og virkninger bedre kan nås på fellesskapsplan, kan Fellesskapet treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i traktatens artikkel 5. I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel går denne forordning ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå disse målene.

48) Denne felles metoden bør imidlertid opprettholdes i et begrenset tidsrom, men kan på bakgrunn av den nye vurderingen som skal foretas av Kommisjonen, forlenges ytterligere eller endres eller erstattes av andre regler med utgangspunkt i passende anbefalinger fra Kommisjonen.

49) Kommisjonen bør vurdere hvor virkningsfull forordning (EF) nr. 717/2007, som endret ved denne forordning, er, sett i forhold til dens mål og dens bidrag til gjennomføringen av rammereglene og til et indre marked som virker på en tilfredsstillende måte. I denne sammenheng bør Kommisjonen vurdere forordningens innvirkning på den konkurransemessige stillingen til mobilkommunikasjonstilbydere av forskjellig størrelse og fra forskjellige deler av Fellesskapet, utviklingen, tendensene og åpenheten innenfor sluttbruker- og engrospriser, disses forhold til de faktiske kostnadene, i hvilket omfang de vurderingene som er gjort i konsekvensanalysen som ledsaget denne forordning, er blitt bekreftet, og tilbydernes kostnader for å overholde bestemmelsene samt virkningene på investeringene. Kommisjonen bør også, i lys av den tekniske utvikling, vurdere tilgangen til og kvaliteten på tjenester som utgjør et alternativ til nettgjesting (som IP-telefoni).

50) Foråsikrekontinuerligovervåkingavnettgjestingstjenester i Fellesskapet bør Kommisjonen før ovennevnte vurdering framlegge for Europaparlamentet og Rådet en foreløpig rapport som omfatter et generelt sammendrag av den seneste utviklingen innenfor nettgjestingstjenester og en foreløpig vurdering av utviklingen i retning av å nå målene i forordning (EF) nr. 717/2007, som endret ved denne forordning, og av andre muligheter for å nå disse målene.

51) Før Kommisjonen gir passende anbefalinger, bør den også vurdere om reguleringen av nettgjestingstjenester på en hensiktsmessig måte kan dekket av rammereglene for elektronisk kommunikasjon. Den bør nøye vurdere andre metoder for å oppnå målene i forordning (EF) nr. 717/2007, for eksempel å:

- håndtere problemene i engrosleddet ved å innføre en forpliktelse til å tilby rimelig og rettferdig tilgang uten forskjellsbehandling og/eller på likeverdige gjensidige vilkår,

- ha en tilnærmingstype som går ut på å fastsette priser og vilkår for nettgjestingskunder som ligner de konkurranseutsatte prisene og vilkårene som gjelder i det besøkte nettets marked, herunder muligheten for kunden til å oppnå forskjellige priser fra forskjellige tilbydere i det besøkte nettets marked,
- imøtegå problemer innenfor rammen av Fellesskapets konkurranseregelverk.

Særlig bør Kommisjonen i samråd med et organ for europeiske reguleringsmyndigheter for elektronisk kommunikasjon undersøke og vurdere på hvilken måte konkurransestrukturen i mobilmarkedet fører til nettgjestingspriser som ikke er konkurransedyktige, og bør framlegge rapport for Europaparlamentet og Rådet om sine konklusjoner og forslag til håndtering av strukturproblemene i mobilmarkedene, særlig hindringer for markedsadgang og markedsutvidelse.

52) Forordning (EF) nr. 717/2007 og direktiv 2002/21/EF bør derfor endres —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

Endringer av forordning (EF) nr. 717/2007

I forordning (EF) nr. 717/2007 gjøres følgende endringer:

1. Tittelen skal lyde:

«Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 717/2007 av 27. juni 2007 om gjesting i offentlige mobilkommunikasjonsnett i Fellesskapet».

2. I artikkel 1 gjøres følgende endringer:

a) Nr. 1 skal lyde:

«1. Ved denne forordning innføres en felles metode for å sikre at brukere av offentlige mobilkommunikasjonsnett på reise i Fellesskapet ikke betaler for høye priser for nettgjestingstjenester i Fellesskapet, sammenlignet med konkurranseutsatte nasjonale priser, når de foretar eller mottar anrop, når de sender eller mottar tekstmeldinger og når de bruker pakkesvitsjede datakommunikasjonstjenester, og metoden skal på den måten bidra til at det indre marked virker på en tilfredsstillende måte, samtidig som det oppnås et høyt nivå for forbrukervern, fremme konkurranse og åpenhet i markedet og oppmuntre til både nyskaping og valgmuligheter for forbrukerne.

Ved denne forordning fastsettes regler for hvilke priser mobilnettilbydere kan kreve for levering av nettgjestingstjenester i Fellesskapet for mobiltelefonanrop som origineres og termineres i Fellesskapet, tekstmeldinger som origineres og termineres i Fellesskapet og pakkesvitsjede datakommunikasjonstjenester som benyttes av nettgjestingskunder mens de gjester et mobilkommunikasjonsnett i en annen medlemsstat. Den får anvendelse både på priser som kreves mellom nettilbydere i engrosleddet og, dersom det er relevant, på priser som kreves av hjemmetilbydere i sluttbrukerleddet.»

b) Nr. 4 skal lyde:

«4. Prisgrensene fastsatt i denne forordning er uttrykt i euro. Når priser som omfattes av artikkel 3, 4, 4a og 4b og artikkel 6a nr. 3 og 4, angis i andre valutaer, skal de første øvre grensene i henhold til disse artiklene fastsettes i disse valutaene, med hensyn til artikkel 3 og 4 ved å anvende de referansevekslingskursene som gjelder 30. juni 2007, og med hensyn til artikkel 4a og 4b og artikkel 6a nr. 3 og 4 ved å anvende referansevekslingskursene offentliggjort 6. mai 2009 av Den europeiske sentralbank i *Den europeiske unions tidende*.

I forbindelse med senere nedsettelse av de øvre grensene nevnt i artikkel 3 nr. 2, artikkel 4 nr. 2 og artikkel 6a nr. 4, skal de endrede verdiene fastsettes ved anvendelse av de referansevekslingskursene som er offentliggjort en måned før datoen da de endrede verdiene trer i kraft. De samme referansevekslingskursene skal anvendes for hvert år å vurdere verdien av de prisene som er underlagt artikkel 4a og 4b og artikkel 6a nr. 3, når disse prisene angis i en annen valuta enn euro.»

3. I artikkel 2 nr. 2 gjøres følgende endringer:

a) Bokstav b)-g) skal lyde:

«b) «hjemmetilbyder» et foretak som tilbyr jordbaserte offentlige mobilkommunikasjonstjenester til en nettgjestingskunde, enten via sitt eget nett eller i egenskap av virtuell mobilnettilbyder eller -videreforhandler,

c) «hjemmenett» et jordbasert offentlig mobilkommunikasjonsnett i en medlemsstat, som brukes av en hjemmetilbyder for å tilby jordbaserte offentlige mobilkommunikasjonstjenester til en nettgjestingskunde,

d) «nettgjesting i Fellesskapet» en nettgjestingskundes bruk av en mobiltelefon eller en annen innretning for å foreta eller motta anrop i Fellesskapet, sende eller motta tekstmeldinger eller bruke pakkesvitsjet datakommunikasjon mens vedkommende befinner

seg i en annen medlemsstat enn den der kundens hjemmenett finnes, på grunnlag av en avtale mellom tilbyderen av hjemmenettet og tilbyderen av det besøkte nettet,

e) «regulert nettgjestingsanrop» et mobiltelefonanrop foretatt av en nettgjestingskunde, originert i et besøkt nett og terminert i et offentlig kommunikasjonsnett i Fellesskapet, eller mottatt av en nettgjestingskunde, originert i et offentlig kommunikasjonsnett i Fellesskapet og terminert i et besøkt nett,

f) «nettgjestingskunde» en kunde hos en tilbyder av jordbaserte mobilkommunikasjonstjenester via et jordbasert offentlig mobiltelefonnett i Fellesskapet, med en kontrakt eller avtale med hjemmetilbyderen som gjør det mulig å bruke en mobiltelefon eller en annen innretning for å foreta eller motta anrop, sende eller motta tekstmeldinger eller bruke pakkesvitsjet kommunikasjon i et besøkt nett, på grunnlag av en avtale mellom tilbyderen av hjemmenettet og tilbyderen av det besøkte nettet,

g) «besøkt nett» et jordbasert offentlig mobilkommunikasjonsnett i en annen medlemsstat enn den der hjemmenettet finnes, som gir en nettgjestingskunde mulighet til å foreta eller motta anrop, sende eller motta tekstmeldinger eller bruke pakkesvitsjet datakommunikasjon på grunnlag av en avtale med tilbyderen av hjemmenettet.

b) Følgende bokstaver tilføyes:

«h) «SMS-eurotakst» enhver takst som ikke overskrider den høyeste prisen fastsatt i artikkel 4b, som en hjemmetilbyder kan kreve for å levere regulerte nettgjestings-SMS-er i samsvar med nevnte artikkel,

i) «SMS» en tekstmelding som hovedsakelig består av alfabetiske og/eller numeriske tegn, og som kan sendes mellom mobilnumre og/eller faste numre som er tildelt i henhold til nasjonale nummerplaner,

j) «regulert nettgjestings-SMS» en SMS sendt av en nettgjestingskunde, originert i et besøkt nett og terminert i et offentlig kommunikasjonsnett i Fellesskapet, eller mottatt av en nettgjestingskunde, originert i et offentlig kommunikasjonsnett i Fellesskapet og terminert i et besøkt nett,

k) «regulert datanettgjestingstjeneste» en nettgjestingstjeneste som gjør det mulig for en nettgjestingskunde å bruke pakkesvitsjet datakommunikasjon ved hjelp av en mobiltelefon eller en annen mobilenhet som er tilknyttet et besøkt nett. En regulert datanettgjestingstjeneste omfatter ikke overføring eller mottak av regulerte nettgjestingsanrop eller tekstmeldinger, men omfatter overføring og mottak av multimediemeldinger.»

4. I artikkel 3 gjøres følgende endringer:

a) Nr. 2 skal lyde:

«2. Den gjennomsnittlige engrosprisen nevnt i nr. 1 får anvendelse mellom to tilbydere, uansett hvem de er, og skal beregnes over et tidsrom på tolv måneder, eller det eventuelt kortere tidsrom som måtte gjenstå før den høyeste gjennomsnittlige engrosprisen fastsatt i dette nummer opphører å gjelde, eller denne forordning opphører å gjelde. Den høyeste gjennomsnittlige engrosprisen skal settes ned til 0,28 euro og 0,26 euro henholdsvis 30. august 2008 og 1. juli 2009 og skal settes ned ytterligere til 0,22 euro og 0,18 euro henholdsvis 1. juli 2010 og 1. juli 2011.»

b) I nr. 3 tilføyes følgende ledd:

«Fra 1. juli 2009 skal imidlertid den gjennomsnittlige engrosprisen nevnt i nr. 1 beregnes ved å dele den samlede inntekten for nettgjesting i engrosleddet med samlet antall nettgjestingsminutter i engrosleddet som den berørte tilbyder faktisk har brukt til levering av nettgjestingsanrop i engrosleddet i Fellesskapet i det aktuelle tidsrommet, uttrykt i et beløp per sekund og justert for å ta hensyn til muligheten for tilbyderen av det besøkte nettet til å kreve betaling for en innledende minsteperiode på høyst 30 sekunder.»

5. I artikkel 4 gjøres følgende endringer:

a) Nr. 2 skal lyde:

«2. Den sluttbrukerprisen (eksklusive mva.) for en eurotakst som en hjemmetilbyder kan kreve av sin nettgjestingskunde for levering av et regulert nettgjestingsanrop, kan variere fra anrop til anrop, men skal ikke overskride 0,49 euro per minutt for foretatte anrop, eller 0,24 euro per minutt for mottatte anrop. Den øvre prisgrensen for foretatte anrop skal settes ned til 0,46 euro og 0,43 euro, og for mottatte anrop til 0,22 euro og 0,19 euro, henholdsvis 30. august 2008 og 1. juli 2009. Den øvre prisgrensen for foretatte anrop skal settes ned ytterligere til 0,39 euro og 0,35 euro, og for mottatte anrop til 0,15 euro og 0,11 euro, henholdsvis 1. juli 2010 og 1. juli 2011.

Med virkning fra 1. juli 2010 skal hjemmetilbydere ikke kreve betaling fra sine nettgjestingskunder for mottak av en talepostmelding ved nettgjesting. Dette skal ikke berøre andre gjeldende priser, for eksempel prisen for å høre på disse meldingene.

Med virkning fra 1. juli 2009 skal alle hjemmetilbydere kreve betaling av sine nettgjestingskunder per sekund for alle regulerte nettgjestingsanrop, både foretatte og mottatte, som omfattes av en eurotakst.

Som unntak fra tredje ledd kan hjemmetilbyderen kreve betaling for en innledende minsteperiode på høyst 30 sekunder for foretatte anrop som omfattes av en eurotakst.»

b) Nr. 4 skal lyde:

«4. Alle nettgjestingskunder kan når som helst etter at framgangsmåten fastsatt i nr. 3 er avsluttet, anmode om å bytte til eller fra en eurotakst. Et slikt bytte skal foretas innen én virkedag etter mottak av anmodningen, skal være kostnadsfritt og ikke innebære vilkår eller begrensninger for andre deler av abonnementet, utover at en hjemmetilbyder kan kreve at en nettgjestingskunde som har abonnert på en bestemt nettgjestingspakke som omfatter mer enn én nettgjestingstjeneste (dvs. taletelefoni, SMS- og/eller datatjenester), og som ønsker å bytte til en eurotakst, gir avkall på de øvrige delene i pakken. En hjemmetilbyder kan utsette byttet inntil den tidligere nettgjestingstaksten har vært gjeldende i en nærmere fastsatt minsteperiode som ikke kan overskride tre måneder.»

6. Følgende artikler innsettes:

«Artikkel 4a

Engrospriser for regulerte nettgjestings-SMS-er

1. Med virkning fra 1. juli 2009 skal den gjennomsnittlige engrosprisen som tilbyderen av et besøkt nett kan kreve fra tilbyderen av en nettgjestingskundes hjemmenett for en regulert nettgjestings-SMS som origineres i det besøkte nettet, ikke overskride 0,04 euro per tekstmelding.

2. Den gjennomsnittlige engrosprisen nevnt i nr. 1 får anvendelse mellom to tilbydere, uansett hvem de er, og skal beregnes over et tidsrom på tolv måneder, eller det eventuelt kortere tidsrom som måtte gjenstå før denne forordning opphører å gjelde.

3. Den gjennomsnittlige engrosprisen nevnt i nr. 1 skal beregnes ved å dele den samlede inntekten for nettgjesting i engrosleddet som tilbyderen av det besøkte nettet mottar fra hver tilbyder av et hjemmenett for originering og overføring av regulerte nettgjestings-SMS-er i Fellesskapet i samme tidsrom, med det samlede antall slike tekstmeldinger som origineres og overføres på den berørte hjemmetilbyderens vegne i samme tidsrom.

4. Utover gebyret nevnt i nr. 1 skal tilbyderer av et besøkt nett ikke kreve noen betaling fra tilbyderer av en nettgjestingskundes hjemmenett for terminering av en regulert nettgjestings-SMS sendt til en nettgjestingskunde som gjer det besøkte nettet.

Artikkel 4b

Sluttbrukerpriser for regulerte nettgjestings-SMS-er

1. Hjemmetilbyderne skal på en klar og oversiktlig måte stille til rådighet for alle sine nettgjestingskunder en SMS-eurotakst i henhold til nr. 2. SMS-eurotaksten skal ikke være tilknyttet et abonnement eller andre faste eller regelmessige kostnader, og kan kombineres med en hvilken som helst annen sluttbrukertakst, med forbehold for de øvrige bestemmelsene i denne artikkel.

2. Med virkning fra 1. juli 2009 kan sluttbrukerprisen (eksklusive mva.) for en SMS-eurotakst som en hjemmetilbyder kan kreve fra sin nettgjestingskunde for en regulert nettgjestings-SMS som sendes av nevnte kunde, variere fra nettgjestings-SMS til nettgjestings-SMS, men skal ikke overskride 0,11 euro.

3. Hjemmetilbydere skal ikke kreve betaling fra sine nettgjestingskunder for mottak av en regulert nettgjestings-SMS.

4. Fra 1. juli 2009 skal hjemmetilbyderne automatisk anvende en SMS-eurotakst på alle eksisterende nettgjestingskunder, med unntak av slike nettgjestingskunder som allerede uttrykkelig har valgt en særlig nettgjestingstakst eller -pakke som gir dem rett til en annen takst for regulerte nettgjestings-SMS-er enn de ville ha fått dersom de ikke hadde gjort et slikt valg.

5. Fra 1. juli 2009 skal hjemmetilbyderne anvende en SMS-eurotakst på alle nye nettgjestingskunder som ikke uttrykkelig velger en annen nettgjestings-SMS-takst eller en takstpakke for nettgjestingstjenester som inneholder en annen takst for regulerte nettgjestings-SMS-er.

6. Alle nettgjestingskunder kan når som helst anmode om å bytte til eller fra SMS-eurotaksten. Et slikt bytte skal foretas innen én virkedag etter mottak av anmodningen, skal være kostnadsfritt og skal ikke innebære vilkår eller begrensninger for andre deler av abonnementet enn nettgjesting. En hjemmetilbyder kan utsette byttet inntil den tidligere nettgjestingstaksten har vært gjeldende i en nærmere fastsatt minsteperode som ikke kan overskride tre måneder. En SMS-eurotakst kan alltid kombineres med en eurotakst.

7. Senest 30. juni 2009 skal hjemmetilbyderne underrette alle sine nettgjestingskunder enkeltvis om SMS-eurotaksten, om at den vil gjelde senest fra 1. juli 2009 for alle nettgjestingskunder som ikke uttrykkelig har valgt en særskilt takst eller pakke for regulerte tekstmeldinger, og om kundenes rett til å bytte til og fra taksten i samsvar med nr. 6.

Artikkel 4c

Tekniske egenskaper ved regulerte nettgjestings-SMS-er

Ingen hjemmetilbyder eller tilbyder av et besøkt nett skal endre de tekniske kjennetegnene ved regulerte nettgjestings-SMS-er på en slik måte at de skiller seg fra de tekniske egenskapene ved tekstmeldinger innenfor vedkommendes innenlandske marked.»

7. Artikkel 5 oppheves.

8. Artikkel 6 skal lyde:

«Artikkel 6

Åpenhet om sluttbrukerpriser for regulerte nettgjestingsanrop og nettgjestings-SMS-er

1. For å gjøre nettgjestingskunder oppmerksom på at de vil måtte betale nettgjestingspriser når de foretar eller mottar et anrop eller sender en tekstmelding, skal hver hjemmetilbyder, unntatt når kunden har meddelt sin hjemmetilbyder at han/hun ikke ønsker denne tjenesten, via en automatisk melding til kunden når denne reiser inn i en annen medlemsstat enn den der hans/hennes hjemmenett er, uten unødig opphold og kostnadsfritt gi kunden grunnleggende individuelle opplysninger om de nettgjestingsprisene (inklusive mva.) som gjelder når vedkommende foretar eller mottar anrop samt sender tekstmeldinger i den besøkte medlemsstaten.

Disse grunnleggende individuelle prisopplysningene skal omfatte de høyeste prisene som vil kunne gjelde for kunden i henhold til vedkommendes takstordning for å

a) foreta anrop innenfor den besøkte staten og til den medlemsstat der vedkommendes hjemmenett finnes, og for å motta anrop, og

b) sende regulerte nettgjestings-SMS-er under oppholdet i den besøkte medlemsstaten.

Opplysningene skal også omfatte gratisnummeret nevnt i nr. 2 for mer detaljerte opplysninger og opplysninger om muligheten for tilgang til nødmedlemsstatstjenestene ved gratis å benytte det europeiske nødnummer 112.

En kunde som har meddelt sin hjemmetilbyder at han/hun ikke ønsker den automatiske meldingstjenesten, skal ha rett til når som helst og kostnadsfritt å anmode om at hjemmetilbyderen yter denne tjenesten igjen.

Hjemmetilbyderne skal automatisk og kostnadsfritt gi blinde eller synshemmede kunder disse grunnleggende individuelle prisopplysningene via et mobiltelefonanrop dersom de ønsker det.

2. I tillegg til bestemmelsene i nr. 1 skal kunder, uansett hvor de befinner seg i Fellesskapet, ha rett til å anmode om og kostnadsfritt motta mer detaljerte opplysninger om de nettgjestingsprisene som gjelder i det besøkte nettet for mobiltelefonanrop, SMS, MMS og andre datakommunikasjonstjenester, og opplysninger om tiltakene for å øke åpenheten i henhold til denne forordning, via et mobiltelefonanrop eller en tekstmelding. En slik anmodning skal foretas ved hjelp av et gratisnummer som hjemmetilbyderen har opprettet for dette formål.

3. Hjemmetilbyderne skal gi alle brukere fullstendige opplysninger om gjeldende nettgjestingspriser, særlig eurotaksten og SMS-eurotaksten, når abonnementet tegnes. De skal også uten unødig opphold gi sine nettgjestingskunder ajourførte opplysninger om gjeldende nettgjestingspriser hver gang prisene endres.

Hjemmetilbyderne skal treffe de nødvendige tiltak for å sikre at alle deres nettgjestingskunder kjenner til eurotaksten og SMS-eurotaksten. De skal særlig innen 30. juli 2007 på en klar og objektiv måte underrette alle sine nettgjestingskunder om vilkårene for eurotaksten og innen 30. juni 2009 om vilkårene for SMS-eurotaksten. De skal deretter med jevne mellomrom sende en påminnelse til alle kunder som har valgt en annen takst.»

9. Følgende artikkel innsettes:

«Artikkel 6a

Åpenhet og beskyttelsesordninger for regulerte datanettgjestingstjenester

1. Hjemmetilbyderne skal sørge for at deres nettgjestingskunder både før og etter inngåelse av en avtale får tilstrekkelige opplysninger om hvilke priser som gjelder for deres bruk av regulerte datanettgjestingstjenester, på en måte som gjør at kundene lettere forstår de økonomiske følgene av slik bruk og har mulighet til å overvåke og kontrollere sine utgifter til regulerte datanettgjestingstjenester i samsvar med nr. 2 og 3.

Når det er hensiktsmessig, skal hjemmetilbyderne før inngåelsen av avtalen og deretter regelmessig underrette sine kunder om farene ved automatiske og ukontrollerte datanettgjestingsforbindelser og nedlasting av data ved nettgjesting. Dessuten skal hjemmetilbyderne på en klar og lett forståelig måte forklare sine kunder hvordan de avbryter disse automatiske datanettgjestingsforbindelsene for å unngå ukontrollert forbruk av datanettgjestingstjenester.

2. Senest fra 1. juli 2009 skal hjemmetilbyderen ved hjelp av en automatisk melding underrette nettgjestingskunden når denne benytter en nettgjestingstjeneste, og gi grunnleggende individuelle opplysninger om hvilke priser som gjelder for levering av regulerte datanettgjestingstjenester til denne nettgjestingskunden i vedkommende medlemsstat, unntatt når kunden har underrettet sin hjemmetilbyder om at han/hun ikke ønsker disse opplysningene.

Slike grunnleggende individuelle takstopplysninger skal leveres til nettgjestingskundens mobiltelefon eller en annen innretning, for eksempel via en tekstmelding, en e-post eller et sprettoppvindu på datamaskinen hver gang nettgjestingskunden reiser inn i en annen medlemsstat enn den der hans/hennes hjemmenett er, og for første gang begynner å bruke en regulert datanettgjestingstjeneste i denne medlemsstaten. Opplysningene skal gis kostnadsfritt i det øyeblikk nettgjestingskunden begynner å bruke en regulert datanettgjestingstjeneste, i en egnet form som gjør den lett å motta og forstå.

En kunde som har meddelt sin hjemmetilbyder at han/hun ikke ønsker de automatiske takstopplysningene, skal ha rett til når som helst og kostnadsfritt å anmode om at hjemmetilbyderen yter denne tjenesten igjen.

3. Senest 1. mars 2010 skal alle hjemmetilbydere gi alle sine nettgjestingskunder mulighet til etter eget ønske og kostnadsfritt å velge en funksjon som gir opplysninger om det samlede forbruk uttrykt i volum eller i den valuta som nettgjestingskunden faktureres i for regulerte datanettgjestingstjenester, og som garanterer at de samlede utgiftene for regulerte datanettgjestingstjenester i et bestemt tidsrom ikke uten kundens uttrykkelige samtykke overskrider en fastsatt utgiftsgrense.

For dette formål skal hjemmetilbyderen tilby en eller flere utgiftsgrenser for avgrensede perioder, forutsatt at kunden på forhånd opplyses om de tilsvarende volumene. En av disse grensene (standardutgiftsgrensen) skal ligge nær opptil, men ikke overskride, 50 euro for utestående kostnader per månedlig faktureringsperiode (eksklusive mva.).

Hjemmetilbyderen kan også fastsette grenser uttrykt i volum, forutsatt at kunden på forhånd opplyses om de tilsvarende beløpene. En av disse grensene (standardvolumgrensen) skal tilsvare et beløp på høyst 50 euro for utestående kostnader per månedlig faktureringsperiode (eksklusive mva.).

I tillegg kan hjemmetilbyderen tilby sine nettgjestingskunder andre grenser med andre, dvs. høyere eller lavere, høyeste månedsbeløp.

Senest 1. juli 2010 skal standardgrensene nevnt i annet og tredje ledd gjelde for alle kunder som ikke har valgt en annen grense.

Hver hjemmetilbyder skal også sørge for at en passende melding sendes til nettgjestingskundens mobiltelefon eller en annen innretning, for eksempel via en tekstmelding, en e-post eller et sprettoppvindu på datamaskinen, når datanettgjestingstjenestene har nådd 80 % av den avtalte beløps- eller volumgrensen. Kundene skal ha rett til å kreve at deres tilbydere slutter å sende slike meldinger, og til når som helst og kostnadsfritt å anmode om at hjemmetilbyderen yter denne tjenesten igjen.

Når denne beløps- eller volumgrensen ellers ville ha blitt overskredet, skal det sendes en melding til nettgjestingskundens mobiltelefon eller en annen innretning. I denne meldingen skal kunden opplyses om framgangsmåten som skal følges dersom kunden fortsatt ønsker å motta disse tjenestene, og om kostnadene for hver ytterligere enhet som brukes. Dersom nettgjestingskunden ikke reagerer på oppfordringen i den mottatte meldingen, skal hjemmetilbyderen umiddelbart slutte å levere og fakturere nettgjestingskunden for regulerte datanettgjestingstjenester, med mindre og inntil nettgjestingskunden anmoder om fortsatt eller fornyet tilgang til disse tjenestene.

Når en nettgjestingskunde fra 1. november 2010 anmoder om å få velge eller få fjernet en «beløps- eller volumgrense», skal endringen foretas kostnadsfritt innen én virkedag fra mottak av anmodningen og skal ikke innebære vilkår eller begrensninger for andre deler av abonnementet.

4. Fra og med 1. juli 2009 gjelder følgende:

- a) Den gjennomsnittlige engrosprisen som tilbyderen av et besøkt nett kan kreve av tilbyderen av en nettgjestingskundes hjemmenett for levering av regulerte datanettgjestingstjenester ved hjelp av det besøkte nettet, skal ikke overskride et pristak på 1,00 euro 1. juli 2009, 0,80 euro 1. juli 2010 og 0,50 euro 1. juli 2011 per megabyte overførte data. Anvendelsen av dette pristaket skal ikke føre til vridning eller begrensning av konkurransen på engrosmarkedet for datanettgjesting i samsvar med artikkel 8 nr. 2 bokstav b) i rammedirektivet.
- b) Denne gjennomsnittlige engrosprisen får anvendelse mellom to tilbydere, uansett hvem de er, og skal beregnes over et tidsrom på tolv måneder, eller det eventuelt kortere tidsrom som måtte gjenstå før denne forordning opphører å gjelde.
- c) Den gjennomsnittlige engrosprisen nevnt i bokstav a) skal beregnes ved å dele den samlede inntekten i engrosleddet som tilbyderen av det besøkte nettet mottar fra hver tilbyder av hjemmenett for levering av regulerte datanettgjestingstjenester i det aktuelle tidsrommet, med det samlede antall megabyte data som faktisk forbrukes ved levering av disse tjenestene i samme tidsrom, uttrykt i kilobyte.»

10. I artikkel 7 gjøres følgende endringer:

a) Nr. 2 skal lyde:

«2. De nasjonale reguleringsmyndighetene skal offentliggjøre ajourførte opplysninger om anvendelsen av denne forordning, særlig artikkel 3, 4, 4a, 4b og 6a, på en måte som gjør opplysningene lett tilgjengelige for de berørte parter.»

b) Nr. 5 skal lyde:

«5. De nasjonale reguleringsmyndighetene kan på eget initiativ gripe inn for å sikre at denne forordning overholdes. Særlig skal de om nødvendig anvende sin myndighet i henhold til artikkel 5 i tilgangsdirektivet til å sikre tilstrekkelig tilgang og samtrafikk for å garantere ende-til-ende-forbindelser og samvirkingsevne for nettgjestingstjenester, for eksempel i tilfeller der abonnenter ikke kan utveksle regulerte nettgjestings-SMS-er med abonnenter i et jordbasert mobiltelefonnett i en annen medlemsstat fordi det ikke foreligger en avtale om levering av slike meldinger.»

11. Artikkel 9 skal lyde:

«Artikkel 9

Sanksjoner

Medlemsstatene skal fastsette regler for sanksjoner som får anvendelse ved overtredelse av denne forordning, og treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at sanksjonene gjennomføres. Sanksjonene skal være virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende. Medlemsstatene skal senest 30. mars 2008 underrette Kommisjonen om disse bestemmelsene eller, når det gjelder tilleggskravene innført i artikkel 3 nr. 2 og 3, artikkel 4 nr. 2 og 4 og artikkel 4a, 4b, 4c, 6, 6a og 7 ved forordning (EF) nr. 544/2009(*), senest 30. mars 2010, og skal omgående underrette den om eventuelle senere endringer som påvirker dem.

(*) EUT L 167 av 29. juni 2009, s. 12.»

12. Artikkel 11 skal lyde:

«Artikkel 11

Ny vurdering

1. Kommisjonen skal vurdere denne forordnings virkemåte på nytt og etter en offentlig høring framlegge en rapport for Europaparlamentet og Rådet senest 30. juni 2011. Kommisjonen skal særlig vurdere om målene i denne forordning er nådd. I denne forbindelse skal Kommisjonen blant annet gjennomgå

- utviklingen i engros- og sluttbrukerpriser for levering av tale-, SMS- og datakommunikasjonstjenester til nettgjestingskunder og den tilsvarende utviklingen innenfor mobilkommunikasjonstjenester på nasjonalt

- plan i medlemsstatene, både for kunder med forhåndsbetalt og kunder med etterskuddsbetalt abonnement, samt utviklingen i disse tjenestenes kvalitet og hastighet,
- tilgjengeligheten av og kvaliteten på tjenester, herunder dem som er et alternativ til nettgjesting (taletelefon, tekstmeldinger og data), særlig på bakgrunn av den tekniske utvikling,
  - i hvilken utstrekning forbrukerne har dratt fordel av faktiske prisreduksjoner for nettgjestingstjenester eller på andre måter av reduksjoner i utgifter til levering av nettgjestingstjenester, og det utvalg av takster og produkter som er tilgjengelige for kunder med ulike ringemønstre,
  - graden av konkurranse innenfor både sluttbruker- og engrosmarkedet, særlig konkurransesituasjonen for mindre, uavhengige eller nystartede tilbydere, herunder forretningsavtalers innvirkning på konkurransen og graden av samtrafikk mellom tilbydere.

Kommisjonen skal også vurdere andre metoder enn prisregulering som kan anvendes for å skape et konkurransepreget indre marked for nettgjesting, idet den tar hensyn til en uavhengig analyse som er utført av et organ for europeiske reguleringsmyndigheter for elektronisk kommunikasjon. På grunnlag av denne vurderingen skal Kommisjonen gi passende anbefalinger.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 18. juni 2009.

For Europaparlamentet

H.-G. PÖTTERING

President

For Rådet

Š. FÜLE

Formann

2. Kommisjonen skal dessuten senest 30. juni 2010 framlegge for Europaparlamentet og Rådet en foreløpig rapport med et sammendrag av overvåkingen av tilbudet av nettgjestingstjenester i Fellesskapet og en vurdering av hvilke framskritt som er gjort med hensyn til å nå denne forordnings mål, herunder ved å vise til de forhold som er omhandlet i nr. 1.»

13. I artikkel 12 utgår «senest 30. august 2007».

14. I artikkel 13 endres «2010» til «2012».

Artikkel 2

Endring av direktiv 2002/21/EF

Artikkel 1 nr. 5 i direktiv 2002/21/EF skal lyde:

«5. Dette direktiv og særdirektivene berører ikke særlige tiltak som vedtas for regulering av internasjonal gjesting i offentlige mobilkommunikasjonsnett i Fellesskapet.»

Artikkel 3

Ikrafttredelse

Denne forordning trer i kraft dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 262/2009**2014/EØS/75/04****av 30. mars 2009****om fastsettelse av krav til samordnet tildeling og bruk av modus S-spørresenderkoder i Det felles europeiske luftrom(*)**

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 552/2004 av 10. mars 2004 om samvirkningsevnen i Det europeiske nett for styring av lufttrafikken (samvirkingsforordningen)⁽¹⁾, særlig artikkel 3 nr. 5,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 549/2004 av 10. mars 2004 om fastsettelse av rammeregler for opprettelse av et felles europeisk luftrom (rammeforordningen)⁽²⁾, særlig artikkel 8 nr. 2, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Modus S (Select) er en samvirkende overvåkingsmetode for flygekontroll. Den gjør det mulig å foreta selektive forespørsler til luftfartøyer og trekke ut data fra luftfartøyenes utstyr, som kan brukes til å utvikle nye funksjoner innen lufttrafikkstyring. Utformingen av systemer som støtter anrop til individuelle luftfartøyer ved hjelp av modus S (heretter kalt «modus S-spørresendere»), forutsetter bruk av modus S-spørresenderkoder for å oppdage og overvåke luftfartøyer som er utstyrt med en modus S-transponder.
- 2) For å sikre et sikkert overvåkingssystem for lufttrafikken er det avgjørende at radardekningsområdet for to modus S-spørresendere som bruker samme spørresenderkode, ikke overlapper hverandre, med mindre de er gruppert i en klynge eller det er innført andre egnede risikoreduserende driftsmetoder.
- 3) For å støtte innføringen av et økende antall modus S-spørresendere og for å løse de problemene som skyldes at det er for få tilgjengelige spørresenderkoder til å anrope luftfartøyer, må tildelingen og bruken av spørresenderkoder samordnes på en effektiv måte.
- 4) Eurocontrol har i samsvar med artikkel 8 nr. 1 i forordning (EF) nr. 549/2004 fått i oppdrag å utarbeide krav til tildelingen og bruken av modus S-spørresenderkoder (heretter kalt «spørresenderkoder»). Denne forordning bygger på rapporten av 2. januar 2008, som er et resultat av oppdraget.

- 5) Av tekniske grunner var det opprinnelig bare spørresenderidentifikasjonskode (heretter kalt «II-koder») 0-15 som ble definert og brukt som spørresenderkoder. På grunn av det forventede antallet modus S-spørresendere ble det senere truffet tiltak for å gjøre det mulig å bruke ytterligere overvåkingsidentifikasjonskoder (heretter kalt «SI-koder») fra 1 til 63.
- 6) Vanligvis forutsetter bruken av SI-koder at alle modus S-mål innenfor modus S-spørresendernes dekningsområde er utstyrt for dette formål. Eurocontrol utarbeidet imidlertid spesifikasjoner for en II/SI-kodedrift som skulle gjøre det mulig for modus S-spørresendere å ta i bruk SI-koder på et tidlig tidspunkt, selv i et miljø der ikke alle modus S-mål var utstyrt for bruk av SI-koder. Modus S-operatørene bør derfor bli pålagt å legge til rette for bruken av disse II/SI-kodene.
- 7) Det er opprettet en sentralisert tjeneste for tildeling av spørresenderkoder gjennom tildelingssystemet for spørresenderkoder, under Eurocontrols ledelse. Medlemsstatene bør pålegges å treffe de nødvendige tiltak for å sikre at tildelingssystemet for spørresenderkoder formidler opplysninger på en slik måte at hovedelementene i en spørresenderkodetildeling er ensartet. Hovedelementene bør defineres klart.
- 8) Det bør fastsettes felles framgangsmåter for å sikre at hovedelementene i tildelingen av spørresenderkoder gjennomføres riktig. I framgangsmåtene bør det tas hensyn til relevante bestemmelser fastsatt av Den internasjonale organisasjon for sivil luftfart (heretter kalt «ICAO»).
- 9) Modus S-operatører og ytere av lufttrafikkjenester bør treffe hensiktsmessige tiltak for å påvise og redusere virkningen av eventuelle konflikter mellom spørresenderkoder.
- 10) Denne forordning bør ikke omfatte militære operasjoner og militær trening i henhold til artikkel 1 nr. 2 i forordning (EF) nr. 549/2004.
- 11) Et begrenset antall spørresenderkoder er reservert for eksklusiv bruk og forvaltning i militære enheter, herunder mellomstatlige organisasjoner, særlig NATO. Modus S-spørresendere som bruker disse kodene, trenger derfor ikke å omfattes av den samordnede tildelingsprosessen. Medlemsstatene bør likevel pålegges å treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at bruken av disse spørresenderkodene ikke har noen negativ innvirkning på sikkerheten i den allmenne lufttrafikken.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 84 av 31.3.2009, s. 20, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 108/2009 av 22. oktober 2009 om endring av EØS-avtalens vedlegg XIII (Transport), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 68 av 17.12.2009, s. 6.

⁽¹⁾ EUT L 96 av 31.3.2004, s. 26.

⁽²⁾ EUT L 96 av 31.3.2004, s. 1.

- 12) ICAO har reservert spørresenderkode 0 for drift uten tildelt kode. Modus S-spørresendere som bruker spørresenderkode 0 i samsvar med ICAOs standarder og anbefalte framgangsmåter, trenger ikke å omfattes av den samordnede tildelingsprosessen.
- 13) II-kode 14 er forbeholdt felles bruk i prøvingssystemer. Oppdagelse av modus S-mål kan ikke garanteres når flere prøvingssystemer er i drift samtidig. Operatører av modus S-prøvingssystemer som har behov for å gjennomføre tidsbegrensede forsøk som krever en konfliktfri situasjon, bør derfor sikre en korrekt bilateral samordning med andre operatører av modus S-prøvingssystemer.
- 14) Den sentraliserte tjenesten for tildeling av spørresenderkoder bør stille til rådighet for medlemsstater og modus S-operatører en tildelingsplan for spørresenderkoder som sikrer sikker og effektiv bruk av spørresenderkoder, og bør ved behov ajourføre denne. Tildelingsplanen bør godkjennes av medlemsstater som berøres av innholdet.
- 15) Det bør fastsettes en framgangsmåte for å løse situasjoner når tildelingsplanen for spørresenderkoder ikke kan framskaffes i tide.
- 16) Med sikte på å opprettholde og forbedre eksisterende sikkerhetsnivåer ved drift bør det kreves at medlemsstatene sikrer at de berørte parter gjennomfører en sikkerhetsvurdering, herunder framgangsmåter for fareidentifikasjon, risikovurdering og risikoreduksjon. Harmonisert gjennomføring av disse prosessene for systemer som omfattes av denne forordning, krever at det fastsettes sikkerhetsspesifikasjoner med hensyn til alle samvirkings- og ytelseskrav.
- 17) Gjennomføringsreglene for samvirkingsevne skal i henhold til artikkel 3 nr. 3 bokstav d) i forordning (EF) nr. 552/2004 beskrive de særlige framgangsmåtene for samsvarsvurdering som skal benyttes ved vurdering av komponentenes samsvar eller bruksegnethet for samt til verifisering av systemer.
- 18) Markedets modenhet for komponenter som omfattes av denne forordning, er slik at deres samsvar eller bruksegnethet kan vurderes på en tilfredsstillende måte gjennom intern produksjonskontroll etter framgangsmåter basert på modul A i europaparlaments- og rådsbeslutning nr. 768/2008/EF av 9. juli 2008 om en felles ramme for markedsføring av produkter og om oppheving av rådsbeslutning 93/465/EØF⁽¹⁾.
- 19) Tiltakene fastsatt i denne forordning er i samsvar med uttalelse fra Komiteen for det felles luftrom —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

*Artikkel 1***Formål og virkeområde**

1. I denne forordning fastsettes krav til den samordnede tildelingen og bruken av modus S-spørresenderkoder (heretter kalt «spørresenderkoder») med henblikk på sikker og effektiv drift av lufttrafikkovervåking og sivil-militær samordning.
2. Denne forordning får anvendelse på aktuelle modus S-spørresendere og tilhørende overvåkingssystemer, deres komponenter og tilhørende framgangsmåter når disse støtter en samordnet tildeling eller bruk av aktuelle spørresenderkoder.

*Artikkel 2***Definisjoner**

I denne forordning får definisjonene fastsatt i artikkel 2 i forordning (EF) nr. 549/2004 anvendelse.

Videre menes med:

1. «modus S-spørresender» et system bestående av antenner og elektronikk som gjør det mulig å sende henvendelser til individuelle luftfartøyer gjennom modus Select, kjent som modus S,
2. «spørresenderkode» enten en identifikasjonskode for spørresender eller en identifikasjonskode for overvåking som brukes til protokoller for flerstedsblokkering og eventuelt kommunikasjon,
3. «identifikasjonskode for spørresender» (heretter kalt II-kode) en modus S-spørresenderkode med en verdi i intervallet 0-15 som kan brukes til protokoller for både flerstedsblokkering og kommunikasjon,
4. «identifikasjonskode for overvåking» (heretter kalt «SI-kode») en modus S-spørresenderkode med en verdi i intervallet 1-63 som kan brukes til protokoller for flerstedsblokkering, men ikke til protokoller for flerstedskommunikasjon,
5. «flerstedsblokkering» protokollen som muliggjør registrering og blokkering av modus S-mål og ved flere modus S-spørresendere som har overlappende dekning,
6. «protokoller for flerstedskommunikasjon» protokoller som brukes til å samordne kontrollen med kommunikasjon som skjer i mer enn én transaksjon, i områder med overlappende dekning for modus S-spørresendere,
7. «modus S-mål» en plattform utstyrt med en modus S-transponder,

⁽¹⁾ EUT L 218 av 13.8.2008, s. 82.

8. «blokkering» protokollen som gjør det mulig å undertrykke alle allmenne modus S-svar fra allerede registrerte modus S-mål,
9. «modus S-operatør» en person, en organisasjon eller et foretak som driver eller tilbyr å drive en modus S-spørresender, herunder:
- a) ytere av flysikringstjenester,
  - b) produsenter av modus S-spørresendere,
  - c) lufthavnsoperatører,
  - d) forskningsvirksomheter,
  - e) andre enheter med tillatelse til å drive en modus S-spørresender,
10. «tildeling av spørresenderkode» en fastsettelse av verdier for minst alle hovedelementene i en tildeling av spørresenderkode som oppført i vedlegg II del B,
11. «tildelingssystem for spørresenderkoder» et system innen Det europeiske nett for styring av lufttrafikken og tilhørende framgangsmåter gjennom hvilket det ytes en sentralisert tjeneste for tildeling av spørresenderkoder (heretter kalt «tildelingstjeneste for spørresenderkoder»), som tar seg av behandling av søknader om spørresenderkoder og formidling av et forslag til en tildelingsplan for spørresenderkoder, til modus S-operatører i medlemsstatene,
12. «søknad om spørresenderkode» en søknad fra en modus S-operatør om tildeling av en spørresenderkode,
13. «forslag til tildelingsplan for spørresenderkoder» et forslag til en fullstendig liste over tildelte spørresenderkoder, framlagt av tildelingstjenesten for spørresenderkoder til medlemsstatenes godkjenning,
14. «tildelingsplan for spørresenderkoder» den sist godkjente og fullstendige listen over tildelte spørresenderkoder,
15. «aktuell modus S-spørresender» en modus S-spørresender som oppfyller minst ett av følgende krav:
- a) spørresenderen baserer seg, i det minste delvis, på allmenne modus S-forespørsler og -svar for å identifisere modus S-mål, eller
  - b) spørresenderen blokkerer identifiserte modus S-mål ved allmenne modus S-forespørsler, permanent eller midlertidig, i hele eller deler av dekningsområdet, eller
  - c) spørresenderen bruker kommunikasjonsprotokoller for flere områder for datalinjeapplikasjoner,
16. «aktuell spørresenderkode» alle koder blant II-kodene og SI-kodene, unntatt
- a) II-kode 0,
  - b) spørresenderkoder som er forbeholdt forvaltning og tildeling foretatt av militære enheter, herunder mellomstatlige organisasjoner, særlig NATO,
17. «allmenne modus S-forespørsler» meldinger som normalt brukes av modus S-spørresendere for å identifisere modus S-mål som beveger seg inn i deres dekningsområde,
18. «operasjonell spørresenderkode» alle aktuelle spørresenderkoder bortsett fra II-kode 14,
19. «vedkommende medlemsstat»
- a) med hensyn til en yter av flysikringstjenester, medlemsstaten som har sertifisert yteren i samsvar med kommisjonsforordning (EF) nr. 2096/2005⁽¹⁾,
  - b) i andre tilfeller, medlemsstaten innenfor hvis ansvarsområde modus S-operatøren driver eller har til hensikt å drive en relevant modus S-spørresender,
20. «spørresenderkodekonflikt» en ikke-samordnet, overlappende dekning for to eller flere modus S-spørresendere som bruker samme spørresenderkode, noe som potensielt kan medføre at luftfartøyer ikke registreres av minst én av modus S-spørresenderne,
21. «overvåking av spørresenderkodekonflikt» en modus S-operatørs bruk av tekniske midler eller framgangsmåter for å påvise hvilke virkninger spørresenderkodekonflikter med andre modus S-spørresendere har på de overvåkingsdataene som leveres av operatørens egne modus S-spørresendere,
22. «gjennomføringssekvens» en tidssekvens for gjennomføring av tildeling av spørresenderkoder som modus S-operatører må overholde for å unngå midlertidige spørresenderkodekonflikter,

(¹) EUT L 335 av 21.12.2005, s. 13.

23. «tilsvarende II-kode» II-koden som dekodes av en modus S-transponder som ikke støtter SI-koder, i en allmenn modus S-forespørsel som inneholder en SI-kode, og som denne transponderen bruker til å kode svaret på den allmenne forespørselen,
24. «blokkeringsoversikt» modus S-spørresenderens konfigurasjonsfil som definerer hvor og hvordan blokkering av modus S-mål skal anvendes.

Artikkel 3

Krav til samvirkningsevne og ytelse

Modus S-operatører skal sikre at de elektroniske komponentene i radarhodene i deres modus S-spørresendere som bruker en operasjonell spørresenderkode

1. støtter bruken av SI-koder og II-koder i samsvar med de ICAO-bestemmelsene som er angitt i vedlegg I nr. 1,
2. støtter bruken av II/SI-koder i samsvar med de kravene som er fastsatt i vedlegg III.

Artikkel 4

Tilhørende framgangsmåter for modus S-operatører

1. Modus S-operatører skal drive en relevant modus S-spørresender ved hjelp av en aktuell spørresenderkode bare dersom de har fått tildelt en spørresenderkode for dette formål av vedkommende medlemsstat.
2. Modus S-operatører som har til hensikt å drive eller driver en aktuell modus S-spørresender som ikke er blitt tildelt en spørresenderkode, skal framlegge en søknad om spørresenderkode for vedkommende medlemsstat i samsvar med kravene i vedlegg II del A.
3. Modus S-operatører skal oppfylle kravene i hovedelementene i de tildelinger av spørresenderkoder de mottar i henhold til listen i vedlegg II del B.
4. Modus S-operatører skal underrette vedkommende medlemsstat minst hver sjetten måned om eventuelle endringer i installeringsplanleggingen eller i driftsstatusen for de relevante modus S-spørresenderne med hensyn til alle hovedelementer i tildelingen av spørresenderkoder oppført i vedlegg II del B.
5. Modus S-operatører skal sikre at alle deres modus S-spørresendere utelukkende bruker den tildelte spørresenderkoden.

Artikkel 5

Tilhørende framgangsmåter for medlemsstater

1. Medlemsstatene skal kontrollere gyldigheten av modus S-operatørenes søknader om spørresenderkoder før de gjør

dem tilgjengelige via systemet for samordning av tildeling av spørresenderkoder. Kontrollen av gyldigheten skal omfatte hovedelementene oppført i vedlegg II del A.

2. Medlemsstatene skal treffe de nødvendige tiltak for å sikre at tildelingssystemet for spørresenderkoder

- a) kontrollerer at søknader om spørresenderkoder samsvarer med konvensjonene for formater og data,

- b) kontrollerer at søknader om spørresenderkoder er fullstendige, nøyaktige og levert i tide,

- c) innen høyst seks kalendermåneder etter søknaden

- i) utfører ajourføringssimuleringer i tildelingsplanen for spørresenderkoder basert på de innkomne søknadene,

- ii) utarbeider et forslag til ajourføring av tildelingsplanen for spørresenderkoder for de berørte medlemsstaters godkjenning,

- iii) sikrer at den foreslåtte ajourføringen av tildelingsplanen for spørresenderkoder i størst mulig grad oppfyller driftskravene i søknadene om spørresenderkoder som beskrevet i hovedelementene g), h) og i) i vedlegg II del A,

- iv) ajourfører og videregir tildelingsplanen for spørresenderkoder til medlemsstatene umiddelbart etter godkjenningen, uten å berøre nasjonale framgangsmåter for formidling av opplysninger om modus S-spørresendere som brukes til militære formål.

3. Endringer i tildelingsplanen for spørresenderkoder skal godkjennes av alle medlemsstater som berøres av ajourføringen av planen.

4. Ved uenighet om endringene omhandlet i nr. 3 i denne artikkel skal de berørte medlemsstater framlegge saken for Kommisjonen. Kommisjonen skal treffe sin beslutning etter framgangsmåten fastsatt i artikkel 5 nr. 2 i forordning (EF) nr. 549/2004.

5. Medlemsstatene nevnt i nr. 3 skal sikre at godkjenningen av deres tildelingsplaner for spørresenderkoder formidles til de øvrige medlemsstatene gjennom tildelingssystemet for spørresenderkoder.

6. Medlemsstatene nevnt i nr. 3 skal sikre at endringer i tildelingen av spørresenderkoder som skyldes en ajourføring av tildelingsplanen for spørresenderkoder, formidles til de relevante modus S-operatører som hører inn under deres myndighetsområde, senest 14 kalenderdager fra mottaking av den ajourførte tildelingsplanen.

7. Medlemsstatene skal minst hver sjette måned gi de øvrige medlemsstatene tilgang til en ajourført oversikt over tildelingen av spørresenderkoder og de aktuelle modus S-spørresendernes bruk av disse innenfor deres ansvarsområde.

8. Dersom det forekommer overlapping mellom dekningen for en modus S-spørresender som befinner seg innenfor en medlemsstats ansvarsområde, og dekningen for en modus S-spørresender som befinner seg innenfor en tredjestats ansvarsområde, skal den berørte medlemsstat

- a) sikre at tredjestaten underrettes om de sikkerhetskrav som gjelder for tildeling og bruk av spørresenderkoder,
- b) treffe de tiltak som er nødvendige for å samordne bruken av spørresenderkoder med tredjestaten.

Artikkel 6

Tilhørende framgangsmåter for ytere av lufttrafikkjenester

Ytere av lufttrafikkjenester skal ikke benytte data fra modus S-spørresendere som drives under en tredjestats ansvar, dersom tildelingen av spørresenderkoder ikke er samordnet.

Artikkel 7

Beredskapskrav

1. Ytere av lufttrafikkjenester skal vurdere hvilke mulige virkninger spørresenderkodekonflikter kan ha på lufttrafikkjenester og det tilsvarende mulige tapet av modus S-overvåkingsdata fra modus S-spørresenderne som påvirkes, idet det tas hensyn til deres driftskrav og eksisterende redundans.

2. Med mindre det mulige tapet av modus S-overvåkingsdata vurderes som sikkerhetsmessig ubetydelig, skal modus S-operatørene

- a) innføre overvåkingsmetoder for å oppdage spørresenderkodekonflikter som forårsakes av andre modus S-spørresendere, og som påvirker relevante modus S-spørresendere som de driver med en operasjonell spørresenderkode,
- b) sikre at de innførte overvåkingsmetodene oppdager spørresenderkodekonflikter i tide og med en dekning som oppfyller deres sikkerhetskrav,
- c) identifisere og ved behov gjennomføre en alternativ driftsløsning for å redusere spørresenderkodekonflikters eventuelle risikoer for operasjonelle koder, identifisert i vurderingen nevnt i nr. 1,
- d) sikre at den gjennomførte alternative driftsløsningen ikke forårsaker spørresenderkodekonflikter med andre modus

S-spørresendere som omhandles i tildelingsplanen for spørresenderkoder.

3. Modus S-operatører skal underrette vedkommende medlemsstat om alle identifiserte spørresenderkonflikter som involverer en aktuell modus S-spørresender som driver, og gi andre modus S-operatører relevante opplysninger om dette via tildelingssystemet for spørresenderkoder.

Artikkel 8

Sivil-militær samordning

1. Medlemsstatene skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at militære enheter som driver aktuelle modus S-spørresendere med andre spørresenderkoder enn II-kode 0, og andre koder som er forbeholdt militær bruk, overholder artikkel 3-7 og artikkel 12.

2. Medlemsstatene skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at militære enheter som driver modus S-spørresendere med II-kode 0, eller andre spørresenderkoder som er forbeholdt militær bruk, overvåker den eksklusive bruken av disse spørresenderkodene for å hindre en ikke-samordnet bruk av relevante spørresenderkoder.

3. Medlemsstatene skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at tildelingen og bruken av spørresenderkoder for militære enheter ikke har noen negativ virkning på sikkerheten i den allmenne lufttrafikken.

Artikkel 9

Sikkerhetskrav

1. Modus S-operatører skal sikre at mulige risikoer for spørresenderkodekonflikter som påvirker deres modus S-spørresendere, vurderes korrekt og reduseres.

2. Medlemsstatene skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at de berørte parter, før enhver endring i eksisterende systemer og tilhørende framgangsmåter nevnt i artikkel 1 nr. 2 eller før en innføring av slike nye systemer og framgangsmåter gjennomfører en sikkerhetsvurdering, herunder fare-identifikasjon, risikovurdering og risikoreduksjon.

3. Med henblikk på sikkerhetsvurderingen omhandlet i nr. 2 skal kravene i artikkel 4-8 og artikkel 12 også anses som minstekrav til sikkerhet.

Artikkel 10

Samsvarsvurdering

Før det utstedes en EF-erklæring om samsvar eller bruksegnethet som omhandlet i artikkel 5 i forordning (EF) nr. 552/2004, skal produsentene av komponenter til systemene nevnt i artikkel 1 nr. 2 i denne forordning, eller deres representanter som er etablert i Fellesskapet, vurdere disse komponentenes samsvar eller bruksegnethet etter kravene i del A i vedlegg IV til denne forordning.

*Artikkel 11***Verifisering av systemer**

1. Ytere av flysikringstjenester som kan dokumentere eller har dokumentert at de oppfyller vilkårene i vedlegg V, skal verifisere systemene nevnt i artikkel 1 nr. 2 i samsvar med kravene i del A i vedlegg VI.
2. Ytere av flysikringstjenester som ikke kan dokumentere at de oppfyller kravene i vedlegg V, skal overdra til et meldt organ den verifisering av systemer som er nevnt i artikkel 1 nr. 2. Verifiseringen skal utføres i samsvar med kravene i vedlegg VI del B.

*Artikkel 12***Tilleggskrav**

1. Modus S-operatører skal sikre at personalet som er ansvarlig for å gjennomføre tildeling av spørresenderkoder, gjøres behørig oppmerksom på de relevante bestemmelsene i denne forordning, og at de får tilstrekkelig opplæring i sine arbeidsoppgaver.
2. Modus S-operatører skal
  - a) utarbeide og ajourføre driftshåndbøker for modus S med de nødvendige instruksjoner og opplysninger, slik at personalet som er ansvarlig for å gjennomføre tildeling av spørresenderkoder, kan anvende bestemmelsene i denne forordning,
  - b) sikre at håndbøkene nevnt i bokstav a) er tilgjengelige og holdes à jour, og at ajourføringen og distribusjonen av dem er gjenstand for hensiktsmessig kvalitets- og dokumentasjonsstyring,

- c) sikre at arbeidsmetodene og driftsrutinene som kreves for å gjennomføre tildeling av spørresenderkoder, er i samsvar med de relevante bestemmelsene i denne forordning.

3. Medlemsstatene skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at personalet som driver tildelingstjenesten for spørresenderkoder, gjøres behørig oppmerksom på kravene i denne forordning, og at de får tilstrekkelig opplæring i sine arbeidsoppgaver.

4. Medlemsstatene skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at den sentraliserte tjenesten for tildeling av spørresenderkoder

- a) utarbeider og ajourfører driftshåndbøker med de nødvendige instruksjoner og opplysninger, slik at personalet kan anvende bestemmelsene i denne forordning,

- b) sikrer at håndbøkene nevnt i bokstav a) er tilgjengelige og holdes à jour, og at ajourføringen og distribusjonen av dem er gjenstand for hensiktsmessig kvalitets- og dokumentasjonshåndtering,

- c) sikrer at arbeidsmetodene og driftsrutinene er i samsvar med de relevante bestemmelsene i denne forordning.

*Artikkel 13***Ikrafttredelse og anvendelse**

Denne forordning trer i kraft den 20. dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Artikkel 3 får anvendelse fra 1. januar 2011.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 30. mars 2009.

For Kommisjonen

Antonio TAJANI

Visepresident

*VEDLEGG I***ICAO-bestemmelser som nevnt i artikkel 3 nr. 1 og vedlegg III nr. 2**

1. Kapittel 3 «Surveillance radar systems», avsnitt 3.1.2.5.2.1.2 «IC: Interrogator code» i ICAO-vedlegg 10 «Aeronautical Telecommunications», bind IV «Surveillance Radar and Collision Avoidance Systems» (tredje utgave, juli 2002, omfatter endring 77).
  2. Kapittel 5, «SSR Mode S Air-Ground Data Link», avsnitt 5.2.9 «The data link capability report format» i ICAO-vedlegg 10 «Aeronautical Telecommunications», bind III «Communication Systems» (første utgave, endring 79).
-

*VEDLEGG II***Del A: Krav med hensyn til søknader om spørresenderkoder som nevnt i artikkel 4 nr. 2 og artikkel 5 nr. 1 og 2**

En søknad om spørresenderkoder skal minst omfatte følgende hovedelementer:

- a) et entydig referansenummer fra vedkommende medlemsstat,
- b) fullstendige opplysninger om representanten fra medlemsstaten som er ansvarlig for å samordne tildelingen av modus S-spørresenderkoder,
- c) fullstendige opplysninger om modus S-operatørens kontaktpunkt for spørsmål som gjelder tildeling av modus S-spørresenderkoder,
- d) navnet på modus S-spørresenderen,
- e) bruken av modus S-spørresenderen (drift eller prøving),
- f) plasseringen av modus S-spørresenderen,
- g) planlagt dato for modus S-spørresenderens første modus S-overføring,
- h) ønsket modus S-dekning,
- i) særlige driftskrav,
- j) kapasitet for SI-kode,
- k) kapasitet for II/SI-kodedrift,
- l) kapasitet for dekningskart.

Del B: Krav med hensyn til tildeling av spørresenderkoder som nevnt i artikkel 2 nr. 10 og artikkel 4 nr. 3 og 4

En tildeling av spørresenderkoder skal minst inneholde følgende elementer:

- a) det tilsvarende entydige referansenummeret fra vedkommende medlemsstat,
  - b) en entydig tildelingsreferanse fra tjenesten for tildeling av spørresenderkoder,
  - c) eventuelle tidligere tildelingsreferanser,
  - d) tildelt spørresenderkode,
  - e) begrensninger i overvåkings- og blokkeringsdekning i form av sektoriserte intervaller eller modus S-dekningskart,
  - f) gjennomføringsperiode for registrering av tildelingen i modus S-spørresenderen som er angitt i søknaden,
  - g) gjennomføringssekvensen som må følges,
  - h) eventuelt og i forbindelse med andre alternativer: grupperingsanbefaling,
  - i) eventuelle særlige driftsbegrensninger.
-

*VEDLEGG III***II/SI-kodedrift som nevnt i artikkel 3 nr. 2**

1. Modus S-spørresendere som bruker en SI-kode, og som aktiveres ved hjelp av en bestemt driftsparameter, skal også registrere mål ved hjelp av svar på allmenne forespørsler som er kodet ved hjelp av den tilsvarende II-koden.
  2. Modus S-spørresendere som bruker en SI-kode, og som aktiveres ved hjelp av en bestemt driftsparameter, skal behandle transpondere som svarer med allmenne svar og som kodes med den tilsvarende II-koden, som transpondere som ikke er utstyrt med SI, uansett om de er angitt som utstyrt med SI-kapasitet i rapporten om dataforbindelse som det vises til i vedlegg I nr. 2.
  3. Modus S-spørresendere som bruker en SI-kode, og som aktiveres ved hjelp av en bestemt driftsparameter, skal anrope transpondere som mangler kapasitet for SI-kode, ved hjelp av modus S-protokollmeldingene for flerstedsblokkering som er beregnet på II-kodedrift. II-koden som brukes, skal være den tilsvarende II-koden.
  4. Modus S-spørresendere som bruker en SI-kode, og som aktiveres ved hjelp av en bestemt driftsparameter, skal kunne konfigureres av operatøren til enten å
    - ikke bruke blokkering på den tilsvarende II-koden for transpondere som mangler kapasitet for SI-kode, eller
    - bruke midlertidig blokkering på den tilsvarende II-koden for transpondere som mangler kapasitet for SI-kode.
  5. Modus S-spørresendere som bruker en II-kode, og som aktiveres ved hjelp av en bestemt driftsparameter, skal kunne konfigureres av operatøren til å enten
    - ikke bruke blokkering på transpondere som ifølge datakapasitetsrapporten mangler SI-kapasitet eller ikke kan rapportere sin dataforbindelseskapasitet, eller
    - ikke bruke midlertidig blokkering på transpondere som ifølge datakapasitetsrapporten mangler SI-kapasitet eller ikke kan rapportere sin dataforbindelseskapasitet.
  6. Når II/SI-kodedrift er aktivert, skal blokkeringsoversiktene ikke benyttes for transpondere som mangler kapasitet for SI-kode.
-

*VEDLEGG IV***Del A: Krav til vurdering av samsvar og bruksegnethet for komponenter i systemet som nevnt i artikkel 10**

1. Verifiseringene skal påvise at komponenter som støtter blokkeringsprotokoller for II-kode og SI-kode og II/SI-kodedrift, er i samsvar med kravene til samvirkningsevne og ytelse i denne forordning, eller at de er egnet til bruk i prøvingsmiljøet.
2. Produsentens eller den i Fellesskapets etablerte representantens anvendelse av modulen beskrevet i del B anses som en egnet framgangsmåte for samsvarsvurdering for å sikre og erklære komponenters samsvar. Tilsvarende eller strengere framgangsmåter tillates også.

Del B: Modul for intern produksjonskontroll

1. Denne modulen beskriver en framgangsmåte der produsenten eller dennes representant som er etablert i Fellesskapet og oppfyller forpliktelsene fastsatt i nr. 2, sikrer og erklærer at de aktuelle komponenter oppfyller kravene i denne forordning. Produsenten eller dennes representant som er etablert i Fellesskapet, skal utarbeide en skriftlig erklæring om samsvar eller bruksegnethet i samsvar med nr. 3 i vedlegg III til forordning (EF) nr. 552/2004.
2. Produsenten skal utarbeide den tekniske dokumentasjonen beskrevet i nr. 4, og produsenten eller dennes representant som er etablert i Fellesskapet, skal oppbevare denne i minst ti år etter at de siste komponentene er produsert, til rådighet for vedkommende nasjonale tilsynsmyndigheter for inspeksjonsformål og til rådighet for ytere av flysikringstjenester som integrerer disse komponentene i sine systemer. Produsenten eller dennes representant som er etablert i Fellesskapet, skal underrette medlemsstatene om hvor og hvordan nevnte tekniske dokumentasjon er til rådighet.
3. Dersom produsenten ikke er etablert i Fellesskapet, skal vedkommende utpeke én eller flere personer som skal bringe komponentene i omsetning på markedet i Fellesskapet. Denne eller disse personene skal underrette medlemsstatene om hvor og hvordan den tekniske dokumentasjonen kan stilles til rådighet.
4. Den tekniske dokumentasjonen skal gjøre det mulig å vurdere om komponentene oppfyller kravene i denne forordning. Den skal, i den grad det er relevant for en slik vurdering, omfatte utforming, produksjon og drift av komponentene.
5. Produsenten eller dennes representant skal oppbevare en kopi av erklæringen om samsvar eller bruksegnethet sammen med den tekniske dokumentasjonen.

*VEDLEGG V***Vilkår nevnt i artikkel 11**

1. Yteren av flysikringstjenester skal innføre rapporteringsmetoder i organisasjonen som sikrer og påviser at verifiseringsarbeidet utføres upartisk og uavhengig.
  2. Yteren av flysikringstjenester skal sikre at personalet som har ansvar for verifiseringen, utfører den med størst mulig faglig integritet, har best mulige tekniske kvalifikasjoner og er helt fri for press og påvirkning, særlig økonomisk, som kan påvirke deres vurdering eller kontrollresultatene, særlig fra personer eller grupper av personer som påvirkes av kontrollresultatene.
  3. Yteren av flysikringstjenester skal sikre at personalet som har ansvar for verifiseringen, har tilgang til utstyr som gjør det mulig for dem å utføre de nødvendige kontroller korrekt.
  4. Yteren av flysikringstjenester skal sikre at personalet som har ansvar for verifiseringen, har solid teknisk og faglig utdanning, tilfredsstillende kjennskap til kravene i forbindelse med den verifiseringen de skal utføre, tilstrekkelig erfaring med denne type arbeid og evne til å utarbeide de erklæringer, registreringer og rapporter som dokumenterer at verifiseringen er utført.
  5. Yteren av flysikringstjenester skal sikre at personalet som har ansvar for verifiseringen, er i stand til å utføre sine kontroller upartisk. Deres godtgjøring skal ikke avhenge av antallet utførte kontroller eller resultatene av slike kontroller.
-

*VEDLEGG VI***Del A: Krav til verifisering av systemer som nevnt i artikkel 11 nr. 1**

1. Verifiseringen av systemer skal påvise at systemene oppfyller kravene i denne forordning til samvirkingsevne, ytelse, beredskap og sikkerhet i et vurderingsmiljø som gjenspeiler systemenes driftsmiljø. Verifiseringen av modus S-spørresendere skal særlig påvise at
  - driften fungerer korrekt med en SI-kode, herunder II/SI-kodedrift,
  - kombinasjonen av systemer og/eller framgangsmåter for overvåking av spørresenderkodekonflikter samt en alternativ driftsløsning reduserer faren for spørresenderkodekonflikter,
  - den alternative driftsløsningen ikke kommer i konflikt med tildelingsplanen for spørresenderkoder.
2. Verifiseringen av systemer nevnt i artikkel 1 nr. 2 skal utføres i samsvar med relevant og anerkjent praksis.
3. Prøvingsverktøyene for verifisering av systemer nevnt i artikkel 1 nr. 2 skal ha relevant funksjonalitet.
4. Verifiseringen av systemer nevnt i artikkel 1 nr. 2 i denne forordning skal frambringe de opplysningene i de tekniske dataene som kreves i henhold til nr. 3 i vedlegg IV til forordning (EF) nr. 552/2004, herunder følgende opplysninger:
  - beskrivelse av gjennomføringen,
  - rapport om de inspeksjoner og prøvinger som er gjennomført før systemet tas i bruk.
5. Ytere av flysikringstjenester skal administrere verifiseringen, og skal særlig
  - fastsette et egnet miljø for en driftsmessig og teknisk vurdering som gjenspeiler driftsmiljøet,
  - verifisere at prøvingsplanen beskriver den integrasjon av systemer som er angitt i artikkel 1 nr. 2, i et driftsmessig og teknisk vurderingsmiljø,
  - verifisere at prøvingsplanen fullt ut dekker relevante krav til samvirkingsevne, ytelse, beredskap og sikkerhet i denne forordning,
  - sikre sammenheng og kvalitet i den tekniske dokumentasjonen og prøvingsplanen,
  - planlegge prøvingens gjennomføring, personalressurser samt installering og konfigurering av prøvingsplattformen,
  - utføre inspeksjoner og prøvinger som angitt i prøvingsplanen,
  - skrive rapporten som framlegger resultatene av inspeksjonene og prøvingene.
6. Yteren av flysikringstjenester skal sikre at systemene angitt i artikkel 1 nr. 2 som drives i et vurderingsmiljø som er relevant for driften, oppfyller denne forordnings krav til samvirkingsevne, ytelse, beredskap og sikkerhet.
7. Når verifiseringen viser at kravene er oppfylt, skal yterne av flysikringstjenester utarbeide EF-verifiseringserklæringen for system og inngi den til den nasjonale tilsynsmyndighet sammen med de tekniske data som kreves i henhold til artikkel 6 i forordning (EF) nr. 552/2004.

Del B: Krav til verifisering av systemer som nevnt i artikkel 11 nr. 2

1. Verifiseringen av systemer skal påvise at systemene oppfyller kravene i denne forordning til samvirkingsevne, ytelse, beredskap og sikkerhet i et vurderingsmiljø som gjenspeiler systemenes driftsmiljø. Verifiseringen av modus S-spørresendere skal særlig påvise at
  - driften fungerer korrekt med en SI-kode, herunder II/SI-kodedrift,

- kombinasjonen av overvåkingssystemer for spørresenderkodekonflikter og en alternativ driftsløsning reduserer faren for spørresenderkodekonflikter,
  - den alternative driftsløsningen ikke kommer i konflikt med tildelingsplanen for spørresenderkoder.
2. Verifiseringen av systemer nevnt i artikkel 1 nr. 2 skal utføres i samsvar med relevant og anerkjent praksis.
  3. Prøvingsverktøyene for verifisering av systemer nevnt i artikkel 1 nr. 2 skal ha relevant funksjonalitet.
  4. Verifiseringen av systemer nevnt i artikkel 1 nr. 2 i denne forordning skal frambringe de opplysningene i de tekniske dataene som kreves i henhold til nr. 3 i vedlegg IV til forordning (EF) nr. 552/2004, herunder følgende opplysninger:
    - beskrivelse av gjennomføringen,
    - rapport om de inspeksjoner og prøvinger som er gjennomført før systemet tas i bruk.
  5. Yteren av flysikringstjenester skal fastsette egnet miljø for driftsmessig og teknisk vurdering som gjenspeiler driftsmiljøet, og skal få verifisering utført av et meldt organ.
  6. Det meldte organ skal administrere verifiseringen, og skal særlig
    - fastsette et egnet miljø for en driftsmessig og teknisk vurdering som gjenspeiler driftsmiljøet,
    - verifisere at prøvingsplanen beskriver den integrasjon av systemer som er angitt i artikkel 1 nr. 2, i et driftsmessig og teknisk vurderingsmiljø,
    - verifisere at prøvingsplanen fullt ut dekker relevante krav til samvirkingsevne, ytelse, beredskap og sikkerhet i denne forordning,
    - sikre sammenheng og kvalitet i den tekniske dokumentasjonen og prøvingsplanen,
    - planlegge prøvingens gjennomføring, personalressurser samt installering og konfigurering av prøvingsplattformen,
    - utføre inspeksjoner og prøvinger som angitt i prøvingsplanen,
    - skrive rapporten som framlegger resultatene av inspeksjonene og prøvingene.
  7. Det meldte organ skal sikre at informasjonsutvekslingen som støtter prosessen for tildeling og bruk av modus S-spørresenderkoder, som er integrert i systemer som drives i et simulert driftsmiljø, oppfyller kravene til samvirkingsevne, ytelse, beredskap og sikkerhet i denne forordning.
  8. Når verifiseringen viser at kravene er oppfylt, skal det meldte organ utarbeide en EF-verifiseringserklæring for oppgavene det har utført.
  9. Deretter skal yteren av flysikringstjenester utarbeide EF-verifiseringserklæringen for system og inngi den til den nasjonale tilsynsmyndigheten sammen med de tekniske dataene som kreves i henhold til artikkel 6 i forordning (EF) nr. 552/2004.
-

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 668/2008**2014/EØS/75/05****av 15. juli 2008****om endring av vedlegg II til V til forordning (EF) nr. 2096/2005 om fastsettelse av felles krav til yting av flysikringstjenester, med hensyn til arbeidsmetoder og framgangsmåter for drift(*)**

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 550/2004 av 10. mars 2004 om yting av flysikringstjenester i Det felles europeiske luftrom (tjenesteytingsforordningen)⁽¹⁾, særlig artikkel 4 og 6, og

ut fra følgende betraktninger:

1) Vedlegg II, III, IV og V til kommisjonsforordning (EF) nr. 2096/2005 om fastsettelse av felles krav til yting av flysikringstjenester⁽²⁾ henviser til ulike vedlegg til konvensjonen om internasjonal sivil luftfart. Etter vedtakelsen av forordning (EF) nr. 2096/2005 er disse vedleggene blitt endret av Den internasjonale organisasjon for sivil luftfart som angitt i brev (State letters) 2001/74 av 10. august 2001, 2003/29 av 28. mars 2003, 2004/16 av 26. mars 2004, 2005/35 og 2005/39 av 24. mars 2005, 2006/38 av 24. mars 2006, 2006/64 av 18. august 2006, 2007/11, 2007/13, 2007/19, 2007/20, 2007/23 og 2007/24 av 30. mars 2007. Henvisningene i forordning (EF) nr. 2096/2005 bør ajourføres for å gjenspeile medlemsstatenes internasjonale juridiske forpliktelser og sikre sammenheng med de internasjonale rammereglene.

2) Forordning (EF) nr. 2096/2005 bør derfor endres.

3) Tiltakene fastsatt i denne forordning er i samsvar med uttalelse fra Komiteen for det felles luftrom —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

I forordning (EF) nr. 2096/2005 gjøres følgende endringer:

1. I vedlegg II skal nr. 4 lyde:

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 188 av 16.7.2008, s. 5, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 109/2009 av 22. oktober 2009 om endring av EØS-avtalens vedlegg XIII (Transport), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 68 av 17.12.2009, s.8.

⁽¹⁾ EUT L 96 av 31.3.2004, s. 10.

⁽²⁾ EUT L 335 av 21.12.2005, s. 13. Forordningen sist endret ved forordning (EF) nr. 482/2008 (EUT L 141 av 31.5.2008, s. 5).

«4. ARBEIDSMETODER OG FRAMGANGSMÅTER FOR DRIFT

En yter av lufttrafikkjenester skal kunne dokumentere at vedkommendes arbeidsmetoder og framgangsmåter for drift er i samsvar med standardene i følgende vedlegg til Konvensjonen om internasjonal sivil luftfart i den grad de er relevante for yting av lufttrafikkjenester i det berørte luftrom:

- a) vedlegg 2 om regler for lufttrafikk (10. utgave av juli 2005, herunder alle endringer til og med nr. 40),
- b) vedlegg 10 om luftfartstelekommunikasjon, bind 2 om framgangsmåter for kommunikasjon, herunder framgangsmåter med PANS-status (sjette utgave av oktober 2001, herunder alle endringer til og med nr. 82),
- c) vedlegg 11 om lufttrafikkjenester (13. utgave av juli 2001, herunder alle endringer til og med nr. 45).»

2. I vedlegg II skal nr. 2 lyde:

«2. ARBEIDSMETODER OG FRAMGANGSMÅTER FOR DRIFT

En yter av flyværtjenester skal kunne dokumentere at vedkommendes arbeidsmetoder og framgangsmåter for drift er i samsvar med standardene i følgende vedlegg til Konvensjonen om internasjonal sivil luftfart i den grad de er relevante for yting av flyværtjenester i det berørte luftrom:

- a) vedlegg 3 om flyværtjeneste for internasjonal luftfart (16. utgave av juli 2007, herunder alle endringer til og med nr. 74),
- b) vedlegg 11 om lufttrafikkjenester (13. utgave av juli 2001, herunder alle endringer til og med nr. 45),
- c) vedlegg 14 om flyplasser i følgende utgaver:

- i) bind I om utforming og drift av flyplasser (fjerde utgave av juli 2004, herunder alle endringer til og med nr. 9),
- ii) bind II om helikopterdekk (andre utgave av juli 1995, herunder alle endringer til og med nr. 3).»

3. I vedlegg IV skal nr. 2 lyde:

«2. ARBEIDSMETODER OG FRAMGANGSMÅTER FOR DRIFT

En yter av luftfartsinformasjonstjenester skal kunne dokumentere at vedkommendes arbeidsmetoder og framgangsmåter for drift er i samsvar med standardene i følgende vedlegg til Konvensjonen om internasjonal sivil luftfart i den grad de er relevante for yting av luftfartsinformasjonstjenester i det berørte luftrom:

- a) vedlegg 3 om flyværtjeneste for internasjonal luftfart (16. utgave av juli 2007, herunder alle endringer til og med nr. 74),
- b) vedlegg 4 om luftfartskart (10. utgave av juli 2001, herunder alle endringer til og med nr. 54),
- c) vedlegg 15 om luftfartsinformasjonstjenester (12. utgave av juli 2004, herunder alle endringer til og med nr. 34).»

4. I vedlegg V skal nr. 3 lyde:

«3. ARBEIDSMETODER OG FRAMGANGSMÅTER FOR DRIFT

En yter av kommunikasjons-, navigasjons- eller overvåkingstjenester skal kunne dokumentere at vedkommendes arbeidsmetoder og framgangsmåter for drift er i samsvar med standardene i vedlegg 10

om luftfartstelekomunikasjon til Konvensjonen om internasjonal sivil luftfart i følgende utgaver, i den grad de er relevante for yting av kommunikasjons-, navigasjons- eller overvåkingstjenester i det berørte luftrom:

- a) bind I om radionavigasjonshjelpemidler (sjette utgave av juli 2006, herunder alle endringer til og med nr. 82),
- b) bind II om framgangsmåter for kommunikasjon, herunder framgangsmåter med PANS-status (sjette utgave av oktober 2001, herunder alle endringer til og med nr. 82),
- c) bind III om kommunikasjonssystemer (andre utgave av juli 2007, herunder alle endringer til og med nr. 82),
- d) bind IV om overvåkingsradar- og antikollisjonssystemer (fjerde utgave av juli 2007, herunder alle endringer til og med nr. 82),
- e) bind V om radiofrekvensspektret for luftfarten (andre utgave av juli 2001, herunder alle endringer til og med nr. 82).»

Artikkel 2

Denne forordning trer i kraft den 20. dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 15. juli 2008.

For Kommisjonen

Antonio TAJANI

Visepresident

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 619/2009**2014/EØS/75/06****av 13. juli 2009****om endring av forordning (EF) nr. 474/2006 om opprettelse av fellesskapslisten over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Fellesskapet(*)**

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2111/2005 av 14. desember 2005 om opprettelse av en fellesskapsliste over luftfartsselskaper underlagt driftsforbud i Fellesskapet og om informasjon til lufttransportpassasjerer om identiteten til utførende luftfartsselskaper, og om oppheving av artikkel 9 i direktiv 2004/36/EF⁽¹⁾, særlig artikkel 4, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved kommisjonsforordning (EF) nr. 474/2006 av 22. mars 2006 ble fellesskapslisten omhandlet i kapittel II i europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 2111/2005 over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Fellesskapet⁽²⁾, opprettet.
- 2) Noen medlemsstater har i samsvar med artikkel 4 nr. 3 i forordning (EF) nr. 2111/2005 oversendt Kommisjonen alle opplysninger som er relevante i forbindelse med ajourføring av fellesskapslisten. Relevante opplysninger ble også oversendt av tredjestater. På grunnlag av dette bør fellesskapslisten ajourføres.
- 3) Kommisjonen har underrettet alle berørte luftfartsselskaper enten direkte eller, dersom dette ikke var praktisk mulig, gjennom tilsynsmyndighetene, om de vesentlige fakta og årsaker som ville bli lagt til grunn for en beslutning om å pålegge dem driftsforbud i Fellesskapet eller endre vilkårene i et driftsforbud for et luftfartsselskap som er oppført på fellesskapslisten.
- 4) Kommisjonen har gitt luftfartsselskapene mulighet til å gjennomgå dokumentene framlagt av medlemsstatene, framlegge skriftlige kommentarer og innen ti virkedager gi en muntlig redegjørelse for Kommisjonen og for Flysikkerhetskomiteen opprettet ved rådsforordning

(EØF)nr. 3922/91 av 16. desember 1991 om harmonisering av tekniske krav og administrative framgangsmåter i sivil luftfart⁽³⁾.

- 5) Kommisjonen, og i særlige tilfeller noen medlemsstater, har rådspurt myndighetene som er ansvarlige for tilsynet med de berørte luftfartsselskapene.
- 6) Forordning (EF) nr. 474/2006 bør derfor endres.

Luftfartsselskaper i Fellesskapet

- 7) På bakgrunn av resultater fra SAFA-inspeksjoner på bakken av luftfartøyer fra visse luftfartsselskaper i Fellesskapet, samt inspeksjoner og undersøkelser foretatt av selskapenes nasjonale luftfartsmyndigheter på særlige områder, har noen medlemsstater truffet visse håndhevingstiltak. De har underrettet Kommisjonen og Flysikkerhetskomiteen om disse tiltakene: Hellas' vedkommende myndigheter opplyste at luftfartsselskapet EuroAir Ltds godkjenningssertifikat (AOC) ble tilbakekalt 8. mai 2009; Sveriges vedkommende myndigheter opplyste at de tilbakekalte AOC-et til luftfartsselskapet Nordic Airways AB («Regional») 23. januar 2009 og AOC-et til luftfartsselskapet Fly Excellence AB 31. mars 2009.

One Two Go Airlines og Orient Thai Airlines*One Two Go Airlines*

- 8) Den 8. april 2009 underrettet Thailands vedkommende myndigheter (Thailands departement for sivil luftfart – DCA) Kommisjonen om at de har tilbakekalt luftfartsselskapet One Two Gos AOC. Selv om One Two Go hadde inngitt klage, bekreftet Thailands DCA denne beslutningen 4. mai 2009.
- 9) Tatt i betraktning at luftfartsselskapet har mistet sitt AOC og at dets lisens derfor ikke kan anses å være gyldig, er vurderingen, på grunnlag av de felles kriterier, at One Two Go ikke lenger er et «luftfartsselskap» som definert i artikkel 2 i forordning (EF) nr. 2111/2005, og derfor bør slettes fra vedlegg A.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 182 av 15.7.2009, s. 4, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 110/2009 av 22. oktober 2009 om endring av EØS-avtalens vedlegg XIII (Transport), se EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende nr. 68 av 17.12.2009, s. 10.

⁽¹⁾ EUT L 344 av 27.12.2005, s. 15.

⁽²⁾ EUT L 84 av 23.3.2006, s. 14.

⁽³⁾ EFT L 373 av 31.12.1991, s. 4.

Orient Thai Airlines

- 10) I samsvar med bestemmelsene i kommisjonsforordning (EF) nr. 298/2009 av 8. april 2009 om endring av forordning (EF) nr. 474/2006 om opprettelse av fellesskapslisten over luftfartsselskaper som er underlagt driftsforbud i Fellesskapet⁽¹⁾, framla Thailands DCA for Kommisjonen opplysninger om virkningen av de korrigerende tiltak som luftfartsselskapet Orient Thai har truffet, samt tiltak truffet av Thailands DCA for å utbedre de sikkerhetsmangler som tidligere er påvist, og som førte til at luftfartsselskapet ble ilagt forbud mot å fly med luftfartøyer av typen MD-80 i en periode på 75 dager fram til 7. oktober 2008.
- 11) På grunnlag av disse opplysningene mener Kommisjonen at det ikke er behov for ytterligere tiltak.

Luftfartsselskaper fra Ukraina*Generelt sikkerhetstilsyn med luftfartsselskaper fra Ukraina*

- 12) Etter vedtakelsen av forordning (EF) nr. 298/2009 besøkte en gruppe europeiske sakkyndige Ukraina i tidsrommet 25.-29. mai 2009 for å kontrollere status for gjennomføringen av den handlingsplan som Ukrainas vedkommende myndigheter har framlagt med henblikk på å forbedre tilsynet, samt sikkerhetssituasjonen for de to luftfartsselskapene som er underlagt driftsforbud i Fellesskapet, nemlig Ukraine Cargo Airways og Ukrainian Mediterranean Airlines. Med henblikk på å kontrollere om Ukrainas statlige luftfartsmyndighet utøver sin tilsynsplikt hadde de sakkyndige dessuten møter med de to luftfartsselskapene South Airlines og Khors Air Company, som flyr til Fellesskapet og har vært underkastet inspeksjoner på bakken i Fellesskapet og i andre ECAC-stater.
- 13) Den statlige luftfartsmyndigheten har gjort begrensede framskritt i gjennomføringen av sin handlingsplan. Ingen av de tolv tiltakene fastsatt i handlingsplanen som den statlige luftfartsmyndigheten framla 31. mai 2008 med sikte på å forbedre tilsynet, er gjennomført hittil. Den statlige luftfartsmyndigheten har ikke foretatt noen sertifisering i samsvar med de kravene den har fastsatt, den relevante lovgivningen er ikke vedtatt, og de korrigerende tiltakene vil tidligst være gjennomført i juli 2011, i visse tilfeller ikke før i 2015.
- 14) Gjennomføringen av handlingsplanen henger direkte sammen med det ukrainske rettssystemet, som på grunn av sin kompleksitet ikke gjør det mulig å slå klart fast hvilke standarder som anvendes i forbindelse med godkjenning av luftfartøyer og luftfartsselskaper, og om luftfartøyene og luftfartsselskapene faktisk oppfyller kravene i vedleggene fra Den internasjonale organisasjon for sivil luftfart (ICAO). Dette ble bekreftet i møter med de fire luftfartsselskapene.

- 15) Rapporten fra besøket viser dessuten at Ukrainas vedkommende myndigheter ikke har tilstrekkelig med kvalifisert personell til å føre tilsyn med 74 AOC-innehavere (luftdyktighet og drift). Det kunne ikke dokumenteres fullt ut at det føres løpende tilsyn med luftfartsselskapene, og kommentarene fra Ukrainas vedkommende myndigheter etter besøket brakte ingen klarhet i disse spørsmålene. En grundig undersøkelse av det AOC-systemet som benyttes av Ukrainas vedkommende myndigheter, viser dessuten at systemet verken gjør det mulig å slå klart fast hvilke regler/standarder som anvendes ved sertifisering, eller å fastslå med sikkerhet hvilken flåte som er godkjent for drift, og hvilken type godkjenning som er gitt.
- 16) Kommentarene fra Ukrainas vedkommende myndigheter var ikke tilstrekkelige til at de påstandene som ble fremmet under besøket, kunne trekkes tilbake. De ulike korrigerende tiltakene som er varslet av disse myndighetene, må overvåkes nøye og vurderes regelmessig, idet det også tas hensyn til resultatene av den USOAP-revisjonen som ICAO gjennomførte i juni 2008. Etter besøket framla Ukrainas vedkommende myndigheter en ny plan for korrigerende tiltak, og gjennomføringen av denne avhenger av at det vedtas en ny luftfartslov i Ukraina, noe som etter planen skal skje i 2010. Følgelig vil en rekke gjennomføringsbestemmelser først være vedtatt i annen halvdel av 2011 når det gjelder drift av luftfartøyer, ved utgangen av 2012 når det gjelder sertifisering av flygebesetninger, og ved utgangen av 2015 når det gjelder kontinuerlig luftdyktighet.
- 17) På grunnlag av resultatene av besøket og redegjørelsen som ble gitt i møtet i Flysikkerhetskomiteen 1. juli 2009, vil Kommisjonen fortsette å følge gjennomføringen av disse tiltakene nøye og samarbeide med Ukrainas vedkommende myndigheter for å bistå dem i arbeidet med å forbedre tilsynet og utbedre de påviste manglene. Medlemsstatene vil videre systematisk kontrollere den faktiske overholdelsen av gjeldende sikkerhetsstandarder gjennom å prioritere inspeksjoner på bakken av luftfartsselskaper som har lisens fra Ukraina i henhold til kommisjonsforordning (EF) nr. 351/2008⁽²⁾.

Motor Sich JSC Airlines

- 18) Etter vedtakelsen av forordning (EF) nr. 298/2009 ble luftfartsselskapet oppfordret til å framlegge alle relevante opplysninger, herunder opplysninger om korrigerende tiltak for å utbedre de tidligere påviste manglene. Ukrainas vedkommende myndigheter framla opplysninger om de tiltak som er truffet med hensyn til luftfartsselskapets AOC. Den 4. juni 2009 framla Motor Sich dokumentasjon der det opplyses at selskapet har foretatt en analyse av de grunnleggende årsakene og utarbeidet korrigerende tiltak for å utbedre sikkerhetsmanglene. Analysen og de korrigerende tiltakene ble godkjent av Ukrainas vedkommende myndigheter. Selskapet sendte dessuten

⁽¹⁾ EUT L 95 av 9.4.2009, s. 16.

⁽²⁾ EUT L 109 av 19.4.2008, s. 7.

15. juni et brev med opplysning om korrigerende tiltak til Frankrikes vedkommende myndigheter, som hadde utført en inspeksjon⁽¹⁾ av luftfartøyet AN-12 (UR-11819). I henhold til planen for korrigerende tiltak er selskapets håndbøker og dokumentasjon (driftshåndbok og flygehåndbok) endret for å bringe dem i samsvar med ICAOs standarder og muliggjøre egnede flygeforberedelser.

- 19) Den opplæringen som flyger og besetning får for å sikre at de endrede håndbøkene og framgangsmåtene anvendes korrekt, er imidlertid ikke tilstrekkelig til å dekke det store spektret av endringer på en tilfredsstillende måte. Dessuten har ikke Kommisjonen mottatt noen opplysninger fra Ukrainas vedkommende myndigheter som viser at de har kontrollert status for gjennomføringen av disse tiltakene, og at tiltakene faktisk er iverksatt med sikte på varig utbedring av de påviste sikkerhetsmanglene.
- 20) På bakgrunn av disse konstateringene og på grunnlag av de felles kriterier anser Kommisjonen at luftfartsselskapet Motor Sich på det nåværende tidspunkt ikke oppfyller gjeldende sikkerhetsstandarder og derfor fortsatt bør være oppført i vedlegg A.

Ukraine Cargo Airways

- 21) Etter vedtakelsen av forordning (EF) nr. 298/2009 mottok luftfartsselskapet besøk av en gruppe sakkyndige fra Det europeiske fellesskap 27. mai 2009. Av rapporten fra besøket framgår det at flåten til Ukraine Cargo Airways (UCA) er betydelig redusert i løpet av et år, fra 20 luftfartøyer i begynnelsen av 2008 (ti IL-76, tre AN-12, tre AN-26, tre MIL-8-helikoptre og ett Tupolev Tu-134), til fire luftfartøyer på tidspunktet for besøket (to IL-76, ett AN-12 og ett AN-26). Av de fire luftfartøyene som er oppført på AOC-et, er det bare ett, et IL-76 (UR-UCC), som er i luftdyktig stand, mens luftdyktighetsbevisene for de tre andre er utløpt. Luftfartsselskapet oppgav at ingen av de øvrige luftfartøyene lenger er luftdyktige, og ikke er i noen form for drift.
- 22) Ifølge rapporten har UCA gjort betydelige framskritt i gjennomføringen av sin plan for korrigerende tiltak, som ble framlagt for Kommisjonen 1. april 2008. Av de 22 planlagte tiltakene er 19 angitt som gjennomført. Retningslinjene for sikkerhet og sikkerhetsdokumentasjonen er revidert og forbedret. Det er opprettet en intern avdeling for sikkerhetsinspeksjoner. Luftfartøyenes tekniske tilstand er forbedret. Framgangsmåtene for opplæring av besetningen er revidert og forbedret. Tre av tiltakene angitt i handlingsplanen er imidlertid fortsatt ikke gjennomført, og det mest alvorlige er at IL-76, AN-12 og AN-26 mangler oksygenmasker som man raskt kan iføre seg, slik ICAO krever for flyginger over en viss høyde.
- 23) I rapporten pekes det også på betydelige sikkerhetsmangler på områdene luftfartsoperasjoner, opplæring og kontroll, kontinuerlig luftdyktighet og vedlikehold. Dessuten er kvalitetsstyringssystemet mangelfullt, ettersom det

ikke gir noen sikkerhet for at mangler som påvises ved internkontroll eller av Ukrainas vedkommende myndigheter, blir utbedret og verifisert før de enkelte sakene avsluttes. Systemet sikrer heller ikke at det foretas en systematisk analyse av manglene. Disse forholdene reiser tvil om holdbarheten av de korrigerende tiltakene som selskapet har iverksatt etter at det ble underlagt driftsforbud.

- 24) Selskapet ble oppfordret til å framlegge sine synspunkter. Den 10. juni framla UCA dokumentasjon vedrørende manglene som ble påvist under besøket. Etter en undersøkelse av selskapets dokumentasjon kunne én av seksten nye konstateringer som ble gjort under besøket, legges bort. Med hensyn til to av konstateringene, som gjaldt selskapets driftshåndbok og AOC, opplyste selskapet at det hadde framlagt endringer av driftshåndboken for Ukrainas vedkommende myndigheter til godkjenning, og anmodet om en begrensning av det tillatte flygenivået i AOC-et for luftfartøyene AN-12 (UR-UCN) og AN-26 (UR-UDM).
- 25) Kommisjonen har ikke mottatt noen opplysninger om at endringene (begrensningene) som selskapet anmodet om, er godkjent. Luftfartsselskapet anmodet også om å bli hørt, og gav en redegjørelse for Kommisjonen og Flysikkerhetskomiteen 1. juli, der det opplyste at av i alt 51 korrigerende tiltak, gjenstod 15 som skulle gjennomføres innen utgangen av august 2009 og deretter kontrolleres av Ukrainas vedkommende myndigheter. Kommisjonen forbeholder seg retten til å kontrollere at luftfartsselskapet gjennomfører de korrigerende tiltakene.
- 26) På bakgrunn av disse konstateringene og på grunnlag av de felles kriterier anser Kommisjonen at luftfartsselskapet på det nåværende tidspunkt ikke oppfyller de relevante sikkerhetsstandardene og derfor fortsatt bør være oppført i vedlegg A.

Ukrainian Mediterranean Airlines

- 27) Etter vedtakelsen av forordning (EF) nr. 298/2009 mottok luftfartsselskapet besøk av en gruppe sakkyndige fra Det europeiske fellesskap 28. mai 2009. Av rapporten fra besøket framgår det at UMAir har foretatt en fullstendig revisjon av sitt dokumentasjonssystem og forbedret det betydelig. Selskapet har opprettet en sikkerhetsavdeling og utpekt et kontaktorgan for SAFA-inspeksjoner. Framgangsmåtene for opplæring er også revidert og forbedret. Likevel, selv om UMAir hevder å ha gjennomført sin plan for korrigerende tiltak, hvilket Ukrainas vedkommende myndigheter har bekreftet, har de sakkyndige gjennom stikkprøver av visse korrigerende tiltak konstatert at det fortsatt gjenstår mangler. De korrigerende tiltakene som UMAir har truffet med hensyn til lasteskjema / tørr driftsmasse, synes ikke å være gjennomført for alle luftfartøystypene som er oppført på AOC-et. Visse tiltak truffet for å utbedre mangler påvist ved SAFA-inspeksjoner tar ikke på systematisk måte hensyn til de grunnleggende årsakene til manglene (oljelekkasje i motoren, manglende skruer, ytelsesbegrensninger i minsteutstyrlisten osv.).

⁽¹⁾ DGAC/F-2008-564.

- 28) Videre ble det påvist alvorlige sikkerhetsmangler på områdene drift og kontinuerlig luftdyktighet, vedlikehold og teknikk: Det foreligger ingen klar framgangsmåte som UMAirs flygebesetning skal følge i tilfelle motorsvikt underveis (gjennomsynkning med motor ute av drift), og driftshåndboken mangler en framgangsmåte for å varsle om en nødssituasjon dersom det under flyging viser seg at den forventede/beregnete drivstoffmengden ved landing vil være under minstemengden. Det kunne heller ikke framlegges bevis for at luftfartøyet med registreringsmerke UR-CFF og dets motor er i samsvar med luftdyktighetspåbudene, det ble påvist flere mangler ved luftfartøyene av typen DC-9 og MD 83, og reglene i programmet til forebygging og kontroll av korrosjon (CPCP, regler for identifisering og rapportering av korrosjonsnivå) blir ikke fulgt. Når det gjelder luftfartsselskapets kvalitetssystem, anførte de sakkyndige fra Det europeiske fellesskap i sin rapport at selskapet ikke kunne dokumentere at alle aspekter ved prosessene i forbindelse med vedlikehold og luftfartsoperasjoner kontrolleres regelmessig; de tiltakene som iverksettes, tar ikke alltid hensyn til de grunnleggende årsakene til manglene, og det finnes ikke noe overordnet system for å føre kontroll med mangler som ikke er utbedret (intern og ekstern kontroll som omfatter mangler påvist av Ukrainas nasjonale luftfartsmyndigheter).
- 29) Selskapet ble oppfordret til å framlegge sine synspunkter. Ved møtet i Flysikkerhetskomiteen 1. juli 2009 la UMAir fram en plan for korrigerende tiltak som er godkjent av Ukrainas vedkommende myndigheter. Planen er utarbeidet for å utbedre de sikkerhetsmanglene som ble påvist under besøket. Luftfartsselskapets redegjørelse gjorde det imidlertid ikke mulig å utbedre manglene som ble påvist under besøket, og dette gjaldt særlig de manglene som dreide seg om kontinuerlig luftdyktighet. Kommisjonen forbeholder seg retten til å kontrollere at luftfartsselskapet gjennomfører de korrigerende tiltakene.
- 30) På bakgrunn av disse konstateringene og på grunnlag av de felles kriterier anser Kommisjonen at luftfartsselskapet på det nåværende tidspunkt ikke oppfyller de relevante sikkerhetsstandardene og derfor fortsatt bør være oppført i vedlegg A.

Luftfartsselskaper fra Republikken Kasakhstan

- 31) Det foreligger bevis på at myndighetene som er ansvarlige for tilsynet med luftfartsselskaper som har lisens i Kasakhstan, har vist manglende evne til å gjennomføre og håndheve gjeldende sikkerhetsstandarter, slik det framgår av resultatene fra revisjonen som ICAO har utført innenfor rammen av det verdensomspennende kontrollprogrammet for tilsyn med sikkerhet (USOAP).
- 32) Etter USOAP-revisjonen av Kasakhstan, som ble utført i april 2009, har ICAO underrettet alle stater som er part i Chicago-konvensjonen om at det foreligger vesentlige sikkerhetsproblemer, hvorav ett er knyttet til drift⁽¹⁾ og ett er knyttet til luftdyktighet⁽²⁾, som er av betydning for sikkerhetstilsynet med luftfartsselskaper og luftfartøyer registrert i Kasakhstan. Sertifiseringsprosessen som brukes i Kasakhstan ved utstedelse av godkjenningssertifikater for luftfartsselskaper (AOC-er), omfatter ikke alle gjeldende bestemmelser i ICAO-vedlegg 6. De fleste av de eksisterende AOC-ene er utstedt uten medvirkning fra en inspektør som er kvalifisert på området luftdyktighet. Blant annet er følgende deler utelatt fra sertifiseringsprosessen: framlegging av vedlikeholdsprogrammer, gjennomgåelse av minsteutstyrslistene (MEL) og krav til kontinuerlig luftdyktighet for utstedelse av godkjenninger for særlige operasjoner, for eksempel ETOPS og KAT III. Dessuten er flesteparten av luftdyktighetssertifikatene blitt utstedt uten at Kasakhstans vedkommende myndigheter har foretatt en teknisk eller periodisk inspeksjon av luftfartøyene. ICAO kunne ikke akseptere de handlingsplanene som de kasakhstanske myndighetene foreslo, ettersom de ikke inneholdt noen endelig frist for de korrigerende tiltakene som må gjennomføres umiddelbart for å løse disse alvorlige sikkerhetsproblemene.
- 33) På bakgrunn av de to betydelige sikkerhetsproblemene som ble kunngjort kort tid etter ICAOs besøk og offentliggjøringen av SAFA-rapportene, har Kommisjonen innledet samråd med Kasakhstans vedkommende myndigheter, uttrykt alvorlig bekymring for sikkerheten i forbindelse med driften av luftfartsselskaper som har lisens i landet, og bedt om ytterligere opplysninger om de tiltak som vedkommende myndigheter har truffet for å utbedre manglene som ble påvist under ICAOs besøk og i SAFA-inspeksjonene.
- 34) Kasakhstans vedkommende myndigheter framla dokumentasjon i tidsrommet 5.-29. juni 2009 og gav en redegjørelse for Flysikkerhetskomiteen 30. juni 2009. Under denne redegjørelsen underrettet Kasakhstans vedkommende myndigheter Kommisjonen og Flysikkerhetskomiteen om at det var utarbeidet en handlingsplan for å utbedre manglene som ble påvist av ICAO, at de har påbegynt gjennomføringen av planen, og at det derfor vil kunne være mulig å oppfylle alle ICAOs sikkerhetsregler i juni 2010. De to alvorlige sikkerhetsproblemene som ble påvist av ICAO, forventes ikke å bli løst før i desember 2009. Kasakhstans vedkommende myndigheter har også opplyst Kommisjonen og Flysikkerhetskomiteen om at de vil framlegge kvartalsrapporter om framdriften i gjennomføringen av de korrigerende tiltakene som ICAO har foreslått.
- 35) Kasakhstans vedkommende myndigheter har dessuten forklart at det er utstedt i alt 69 AOC-er, og at de har truffet tiltak for å oppheve midlertidig eller tilbakekalle elleve av disse 1. april 2009. Det hersker imidlertid fortsatt

⁽¹⁾ ICAOs konstatering OPS/01.

⁽²⁾ ICAOs konstatering AIR/01.

usikkerhet med hensyn til hvilke håndhevingstiltak som er gjennomført for å utbedre de alvorlige sikkerhetsmanglene som ICAO har avdekket, ettersom de beslutningene om midlertidig oppheving eller tilbakekalling som Kasakhstans vedkommende myndigheter viste til, i realiteten ble truffet før ICAOs USOAP-revisjon. Det er heller ikke framlagt noe bevis for at AOC-ene faktisk er tilbakekalt, og noen av AOC-ene som hevdes å ha blitt tilbakekalt 1. april 2009, er angitt som gyldige 1. juni 2009. Kasakhstans vedkommende myndigheter anerkjente dessuten at kasakhstansk lov tillater at flere luftfartsselskaper står som operatør av samme luftfartøy samtidig, og dermed ikke angir klart hvilken enhet som er ansvarlig for luftfartøyet luftdyktighet og drift.

- 36) Luftfartsselskapet Berkut State Airline, som har lisens i Kasakhstan, ble på anmodning hørt av Flysikkerhetskomiteen 30. juni 2009. Ved denne høringen kunne luftfartsselskapet ikke framlegge noen generell handlingsplan for å sikre overholdelse av sikkerhetsstandardene og unngå enhver forveksling med luftfartsselskapet BEK Air, tidligere kalt Berkut Air, som har vært oppført i vedlegg A siden april 2009. Berkut State Airline oppgav også at det har til hensikt å avvikle sin kommersielle drift og slutte å fly med gamle luftfartøyer.
- 37) Kasakhstans vedkommende myndigheter har ikke framlagt opplysninger om hvilke sertifikater luftfartsselskapet BEK Air, tidligere Berkut Air, innehar, eller om gjennomføringen av tiltak for å utbedre de sikkerhetsmanglene som førte til at dette luftfartsselskapet ble oppført i vedlegg A i april 2009. De har heller ikke dokumentert at luftfartsselskapet er blitt underlagt håndhevingstiltak.
- 38) Kasakhstans vedkommende myndigheter underrettet Flysikkerhetskomiteen om at det finnes et tredje luftfartsselskap, med navnet Berkut KZ, men kunne ikke gi noen opplysninger om hvilke sertifikater dette selskapet innehar.
- 39) Luftfartsselskapet SCAT, som har lisens i Kasakhstan, ble på forsinket anmodning hørt av Flysikkerhetskomiteen 30. juni 2009. Under høringen anerkjente luftfartsselskapet at noen av luftfartøyene, deriblant et Yak 42 med registreringsmerke UP-Y4210, også brukes av andre luftfartsselskaper med lisens i Kasakhstan, og at det derfor ikke er klart hvilken enhet som er ansvarlig for luftfartøyet luftdyktighet og drift. Dessuten kunne verken luftfartsselskapet eller Kasakhstans vedkommende myndigheter framlegge bevis for at sikringen av kontinuerlig luftdyktighet for og vedlikehold av luftfartøyene av typen Boeing B-737-522 og B-757-204, som er registrert i Litauen (registreringsmerke: LY-

AWE, LY-AWD, LY-FLB og LY-FLG), gjennomføres i samsvar med gjeldende europeiske regler.

- 40) Kommisjonen anerkjenner den innsatsen som gjøres for å reformere systemet for sivil luftfart i Kasakhstan, og de første tiltakene som er truffet for å utbedre sikkerhetsmanglene som ICAO har påvist. På grunnlag av de felles kriterier og i påvente av at det iverksettes egnede korrigerende tiltak for å løse de alvorlige sikkerhetsproblemene som ICAO har påvist, er imidlertid vurderingen at Kasakhstans vedkommende myndigheter på det nåværende tidspunkt ikke er i stand til å gjennomføre og håndheve de gjeldende sikkerhetsstandardene når det gjelder alle luftfartsselskaper under deres tilsyn. Derfor bør alle luftfartsselskaper med lisens i Kasakhstan, med unntak av luftfartsselskapet Air Astana, underlegges driftsforbud og oppføres i vedlegg A.

Air Astana

- 41) Luftfartsselskapet Air Astana, som har lisens i Kasakhstan, ble på anmodning hørt av Kommisjonen og Flysikkerhetskomiteen 30. juni 2009. Under høringen framla luftfartsselskapet en lang rekke korrigerende tiltak og en analyse av de grunnleggende årsakene med henblikk på å utbedre de mange sikkerhetsmanglene som Tyskland⁽¹⁾, Nederland⁽²⁾, Det forente kongerike⁽³⁾ og andre ECAC-stater⁽⁴⁾ har påvist hos selskapet ved inspeksjoner på bakken utført innenfor rammen av SAFA-programmet. Når det gjelder sikkerhetssituasjonen for denne flåten, er alle luftfartøyer som er oppført på luftfartsselskapets AOC, registrert utenfor Kasakhstan (Aruba). Arubas vedkommende myndigheter har ansvar for tilsynet med luftfartøyene i Air Astanas flåte i samsvar med bestemmelsene i vedlegg 1 og 8 til Chicago-konvensjonen, og bestemmelsene i vedlegg 6 til samme konvensjon når det gjelder kontinuerlig luftdyktighet.
- 42) På bakgrunn av ovenstående anser Kommisjonen at det ikke er nødvendig å oppføre luftfartsselskapet Air Astana i vedlegg A. Under hensyn til resultatene fra inspeksjoner på bakken⁽⁵⁾ som nylig er gjennomført i lufthavner i Fellesskapet innenfor rammen av SAFA-programmet, og medlemsstatenes forpliktelse til ytterligere å øke antall inspeksjoner på bakken av luftfartøyer som Air Astana bruker i Fellesskapet, anser Kommisjonen imidlertid at det bør innføres særlig overvåking av luftfartsselskapets virksomhet på Fellesskapets territorium etter strenge vilkår, og at selskapets flyginger bør begrenses til det nåværende nivået og de luftfartøyene som brukes på det nåværende tidspunkt. På disse vilkårene og på grunnlag av de felles kriterier bør dette luftfartsselskapet derfor oppføres i vedlegg B.

⁽¹⁾ LBA/D-2008-334, LBA/D-2008-944.

⁽²⁾ CAA-NL-2008-24, CAA-NL-2008-254, CAA-NL-2009-7, CAA-NL-2009-42, CAA-NL-2009-55.

⁽³⁾ CAA-UK-2008-187.

⁽⁴⁾ DGCATR-2008-85, DGCATR-2008-310, DGCATR-2008-360, DGCATR-2008-381, DGCATR-2008-460, DGCATR-2008-585, DGCATR-2009-39, DGCATR-2009-69, DGCATR-2009-93, DGCATR-2009-105.

⁽⁵⁾ LBA/D-2009-332.

Luftfartsselskaper fra Zambia

- 43) Etter innstillingen av virksomheten til det zambiske nasjonale luftfartsselskapet *Zambian Airways* i januar 2009 og ICAOs offentliggjøring av et alvorlig sikkerhetsproblem i februar 2009 i forbindelse med USOAP-revisjonen av driften av luftfartøyer, sertifiseringen og det tilsyn Zambias vedkommende myndigheter utøver, anmodet Kommisjonen disse myndighetene om opplysninger i april 2009 for å kontrollere at det gjennomføres korrigerende tiltak for å løse dette problemet. Det alvorlige sikkerhetsproblemet består i at Zambias departement for sivil luftfart (DCA) har utstedt 21 flygetillatelser til kommersielle luftfartsselskaper, hvorav noen omfatter tillatelse til å utføre internasjonale flyginger. Disse flygetillatelsene omfatter økonomiske snarere enn sikkerhetsmessige forhold. Innehaverne av disse flygetillatelsene utfører internasjonale flyginger uten at de påkrevde inspeksjonene av drift og luftdyktighet er gjennomført. Rapporter fra DCAs periodiske inspeksjoner påviser dessuten sikkerhetsmangler, uten at det foreligger noen opplysninger om at disse er utbedret.
- 44) Opplysningene som de zambiske myndighetene framla i mai 2009, inneholder ingen dokumentasjon på at de presserende korrigerende tiltakene som er nødvendige for å løse de alvorlige sikkerhetsproblemene som er avdekket av ICAO, er iverksatt. Blant annet foreligger det ingen plan eller framgangsmåte for sertifisering, og heller ingen regler og forskrifter som sikrer overholdelse av de krav til sertifisering som ICAO har fastsatt i vedlegg 6 til Chicago-konvensjonen. Dessuten foreligger det ingen bevis på begrensninger av de zambiske «flygetillatelsene», og heller ingen dokumentasjon til støtte for sertifiseringsprosessen som kreves i henhold til ICAO-vedlegg 6.
- 45) De utfyllende dokumentene som Zambias vedkommende myndigheter oversendte 1. juni 2009, dokumenterer ikke at AOC-et (Z/AOC/001/2009) som ble utstedt 29. mai 2009 til Zambezi Airlines, som har lisens i Zambia, oppfyller ICAOs krav, eller at sikkerhetsproblemet er løst. På det nåværende tidspunkt er sikkerhetsproblemet som ICAO har avdekket, fortsatt uløst.
- 46) På bakgrunn av disse konstateringene og den risiko som denne situasjonen kan utgjøre for sikkerheten i forbindelse med virksomhet som utøves av luftfartsselskaper som har lisens i Zambia, og som har tillatelse til å utføre internasjonale flyginger, anser Kommisjonen, på grunnlag av de felles kriterier, at alle luftfartsselskaper som har lisens i Zambia, bør oppføres i vedlegg A.

Luftfartsselskaper fra Republikken Indonesia

- 47) Det indonesiske direktoratet for sivil luftfart (DGCA) har forelagt Kommisjonen dokumentasjon på at luftfartsselskapene Garuda Indonesia, Airfast Indonesia, Mandala Airlines og Ekspres Transportasi Antarbenua (med handelsnavnet Premiair) 1. juni 2009 fikk

utstedt et nytt AOC i samsvar med de nye indonesiske sikkerhetsreglene for sivil luftfart (CASR). Blant annet har luftfartsselskapene Garuda og Airfast fått utstedt nye AOC-er som er gyldige i to år, etter at det er foretatt en fullstendig revisjon og innført en framgangsmåte for fornyet sertifisering. Mandala og Premiair har gjennomgått en revisjon begrenset til de nye kravene fastsatt i de nye CASR.

- 48) Etter anmodning fra det indonesiske DGCA foretok en gruppe sakkyndige fra Det europeiske fellesskap en inspeksjonsreise til Indonesia 15.-18. juni 2009 for å kontrollere om den nåværende tilsynsvirksomheten er fullstendig, og om systemet for tilsynsvirksomheten er ajourført for å muliggjøre en hensiktsmessig oppfølging av mangler som DCGA påviser hos indonesiske luftfartsselskaper. I denne forbindelse ble det også avlagt besøk hos to luftfartsselskaper (Mandala Airlines og Premiair) for å kontrollere om det indonesiske DGCA er i stand til å føre tilsyn med sikkerheten i samsvar med de gjeldende standardene (de nye CASR).
- 49) Besøket viste at effektiviteten i det tilsynet som DGCA fører med de fire ovennevnte luftfartsselskapene, sammen med deres fornyede sertifisering, på tilfredsstillende måte sikrer overholdelse av de nye kravene. Tilsynssystemet er forbedret for å muliggjøre hensiktsmessig oppfølging av mangler som DCGA påviser hos indonesiske luftfartsselskaper. DGCA har utviklet et system for effektivt å kunne styre opplysninger fra tilsynsvirksomheten og dermed å kunne spore måldatoen og den faktiske datoen for utbedring av en mangel, samt en eventuell forlengelse som DGCA har gitt.
- 50) Dessuten ble avvikene fra vedlegg 6 til Chicago-konvensjonen, som DGCA meddelte ICAO 20. februar 2009, og som kunne ha fått en negativ innvirkning på sikkerheten i forbindelse med luftfartsselskapenes virksomhet, trukket tilbake 25. mars 2009. Etter at DGCA hadde foretatt en teknisk undersøkelse, ble det sendt en ny melding med begrensede avvik til ICAO 28. mai 2009. De indonesiske luftfartsselskapene må derfor overholde ICAOs standarder fra og med 30. november 2009. Luftfartsselskapene Garuda, Mandala, Premiair og Airfast har imidlertid vært underlagt de nye standardene siden 10. juni 2009, som var datoen for utstedelsen av deres nye AOC.
- 51) DGCA ble på anmodning hørt av Flysikkerhetskomiteen 30. juni 2009. DGCA underrettet Kommisjonen om at luftfartøyet av typen Embraer EMB-120 med registreringsmerke PK-RJC, som brukes av Premiair, på det nåværende tidspunkt ikke er utstyrt med antikollisjonssystem (TCAS), som er påkrevd i henhold til de nye CASR, men at dette vil være installert innen 30. november 2009. Denne opplysningen framgår klart av luftfartsselskapets AOC, som angitt i rapporten fra de sakkyndige.

- 52) På grunnlag av de felles kriterier er vurderingen at den nåværende effektiviteten i DGCA's tilsynsvirksomhet muliggjør en tilstrekkelig håndheving og overholdelse av de gjeldende sikkerhetsstandardene når det gjelder fire luftfartsselskaper som har vært gjenstand for ny sertifisering, nemlig Garuda Indonesia, Airfast Indonesia, Mandala Airlines og Ekspres Transportasi Antarbenua (med handelsnavnet Premiair). Disse fire luftfartsselskapene bør derfor slettes fra listen i vedlegg A. Alle øvrige indonesiske luftfartsselskaper bør på det nåværende tidspunkt fortsatt være oppført i vedlegg A. Kommisjonen vil samarbeide tett med Indonesias vedkommende myndigheter med hensyn til fornyet sertifisering av andre indonesiske luftfartsselskaper.
- 53) Indonesias vedkommende myndigheter har også framlagt for Kommisjonen en ajourført liste over luftfartsselskaper som har fått utstedt AOC. Foruten de fire ovennevnte luftfartsselskapene er følgende luftfartsselskaper sertifisert i Indonesia på det nåværende tidspunkt: Merpati Nusantara, Kartika Airlines, Trigana Air Service, Metro Batavia, Pelita Air Service, Indonesia Air Asia, Lion Mentari Airlines, Wing Adabi Airlines, Cardig Air, Riau Airlines, Transwisata Prima Aviation, Tri MG Intra Asia Airlines, Manunggal Air Service, Megantara, Indonesia Air Transport, Sriwijaya Air, Travel Express Aviation Service, Republic Express Airlines, KAL Star, Sayap Garuda Indah, Survei Udara Penas, Nusantara Air Charter, Nusantara Buana Air, Nyaman Air, Travira Utama, Derazona Air Service, National Utility Helicopter, Deraya Air Taxi, Dirgantara Air Service, SMAC, Kura-Kura Aviation, Gatari Air Service, Intan Angkasa Air Service, Air Pacific Utama, Asco Nusa Air, Pura Wisata Baruna, Penerbangan Angkasa Semesta, ASI Pudjiastuti, Aviastar Mandiri, Dabi Air Nusantara, Sampoerna Air Nusantara, Mimika Air, Alfa Trans Dirgantara, Unindo, Sky Aviation, Johnlin Air Transport og Eastindo. Fellesskapslisten bør derfor ajourføres og nevnte luftfartsselskaper oppføres i vedlegg A.

Luftfartsselskaper fra Republikken Angola

TAAG Angola Airlines

- 54) Angolas vedkommende myndigheter (INAVIC) har underrettet Kommisjonen om at luftfartsselskapet TAAG Angola Airlines fikk utstedt nytt AOC i samsvar med de angolanske flysikkerhetsreglene (AASR) 28. mai 2009, etter en komplett framgangsmåte for fornyet sertifisering.
- 55) Etter anmodning fra Angolas vedkommende myndigheter (INAVIC) og luftfartsselskapet TAAG Angola Airlines, foretok en gruppe europeiske sakkyndige en inspeksjonsreise til Angola 8.-11. juni 2009. Under besøket ble det bekreftet at det er gjort betydelige framskritt med hensyn til å oppfylle ICAOs standarder. INAVIC hadde utbedret 66 % og TAAG 75 % av de manglene som ble påvist under Den europeiske unions forrige inspeksjonsreise i februar 2008. Angola har blant annet innført nye flysikkerhetsregler i samsvar med ICAOs standarder, og dets nasjonale luftfartsselskap, TAAG, har fått ny lisens i samsvar med de nye rettslige bestemmelsene.
- 56) TAAG ble på anmodning hørt av Flysikkerhetskomiteen 1. juli 2009, med bistand fra INAVIC. Luftfartsselskapet opplyste også komiteen om at det hadde gjennomgått en IOSA-revisjon i mai 2009 med bare et begrenset antall mangler, og at alle disse manglene var utbedret per 29. juni 2009.
- 57) Luftfartsselskapet forela Flysikkerhetskomiteen overbevisende dokumentasjon på at ytterligere tiltak er iverksatt etter besøket, og at det er gjort store framskritt med hensyn til å utbedre de utestående manglene. Det redegjorde også for omfattende tiltak som har ført til at over 90 % av manglene nå er utbedret, mens de resterende manglene er under utbedring. Luftfartsselskapet kunne imidlertid ikke dokumentere at flyginger med luftfartøyer av typen B-747 og B-737-200 utføres med den påkrevde overvåkingen av flygedata.
- 58) Portugals myndigheter opplyste Flysikkerhetskomiteen om at de er villige til å bistå Angolas vedkommende myndigheter med å forbedre sikkerhetstilsynet med TAAG, med sikte på at dette luftfartsselskapet skal kunne utføre flyginger til Portugal. De opplyste blant annet at de ville akseptere flyginger med visse luftfartøyer etter å ha utført inspeksjoner i Angola før flyging og inspeksjoner på bakken ved ankomst til Portugal. Angolas vedkommende myndigheter bekreftet at de vil akseptere at alle luftfartøyer som TAAG flyr til Lisboa med, gjennomgår en inspeksjon på bakken i Luanda før flyging, med bistand fra Portugals myndigheter. Portugals vedkommende myndigheter vil foreta inspeksjoner på bakken av alle luftfartøyer som brukes av TAAG, innenfor rammen av SAFA-programmet.
- 59) På grunnlag av de felles kriterier er derfor vurderingen at TAAG i første omgang bør fjernes fra vedlegg A og føres opp i vedlegg B, på det vilkår at luftfartsselskapet utfører høyst ti flyginger per uke med luftfartøyene av typen Boeing B-777 med registreringsmerke D2-TED, D2-TEE og D2-TEF fra Luanda til Lisboa. Disse flygingene skal utføres bare dersom Angolas vedkommende myndigheter har foretatt en inspeksjon på bakken av det aktuelle luftfartøyet før hver avgang fra Angola, og dersom Portugals myndigheter har foretatt en inspeksjon på bakken av hvert luftfartøy i Portugal. Dette er et midlertidig tiltak, og Kommisjonen vil gjennomgå situasjonen på nytt på grunnlag av alle opplysninger den har til rådighet, og særlig på grunnlag av en vurdering fra Portugals vedkommende myndigheter.

Generelt sikkerhetstilsyn med luftfartsselskaper fra Angola

- 60) Under inspeksjonsreisen til Angola 8.-11. juni 2009 ble det avdekket at det er utstedt godkjenningssertifikater til luftfartsselskapene PHA og SERVISAIR uten en egnet sertifiseringsprosess. Til tross for at INAVIC har opphevet disse to AOC-ene midlertidig, er Kommisjonens vurdering, på grunnlag av de felles kriterier, at disse luftfartsselskapene bør oppføres i vedlegg A.

- 61) Kommissjonen merker seg at INAVIC er i gang med fornyet sertifisering av 18 luftfartsselskaper, noe som forventes fullført innen utgangen av 2010, og oppmuntrer INAVIC til å fortsette denne prosessen med beslutsomhet, og til å ta behørig hensyn til mulige sikkerhetsproblemer som påvises i denne sammenheng. I den forbindelse anerkjenner Kommissjonen at INAVIC har truffet håndhevingstiltak mot visse luftfartsselskaper, da seks av nitten AOC-er er midlertidig opphevet.
- 62) I påvente av at den fornyede sertifiseringen fullføres i samsvar med de nye angolanske flysikkerhetsreglene, anser Kommissjonen på grunnlag av de felles kriterier at disse luftfartsselskapene fortsatt bør være oppført i vedlegg A.

Société Nouvelle Air Affaires Gabon (SN2AG)

- 63) Luftfartsselskapet SN2AG, som har lisens i Gabon, ble på anmodning hørt av Flysikkerhetskomiteen 1. juli 2009 for å dokumentere at luftfartøyet av typen Challenger CL601 med registreringsmerke TR-AAG og luftfartøyet av typen HS-125-800 med registreringsmerke ZS-AFG, brukes i samsvar med gjeldende standarder. Kommissjonen merket seg at luftfartsselskapet har fortsatt sin omorganisering og gjort betydelige framskritt i gjennomføringen av sin plan for korrigerende tiltak med henblikk på å oppfylle internasjonale standarder. Kommissjonen merket seg også at SN2AG ble kontrollert av Gabons vedkommende myndigheter i februar 2009 med sikte på fornyet sertifisering, og fikk utstedt nytt AOC samme måned.
- 64) Den 1. juli 2009 orienterte Gabons vedkommende myndigheter (ANAC) også Flysikkerhetskomiteen om de framskritt som er gjort med hensyn til deres oppbygning og personale, og fastslo at de nå har tilstrekkelige ressurser til å sikre tilsynet med dette luftfartsselskapets operasjoner og vedlikehold i samsvar med ICAO-bestemmelsene. Dette er bekreftet av ICAOs sakkyndige som bistår Gabon med deres tilsyn til mars 2010.
- 65) På grunnlag av de felles kriterier er derfor vurderingen at SN2AG oppfyller gjeldende sikkerhetsstandarder bare når det gjelder flyginger som utføres med luftfartøyet av typen Challenger CL601 med registreringsmerke TR-AAG og luftfartøyet av typen HS-125-800 med registreringsmerke ZS-AFG. Derfor bør SN2AG pålegges driftsbegrensninger når det gjelder de øvrige luftfartøyene i flåten, og flyttes fra vedlegg A til vedlegg B.

Egypt Air

- 66) Det foreligger bevis på en rekke sikkerhetsmangler hos Egypt Air, som har lisens i Egypt. Disse manglene er

påvist i 75 inspeksjoner på bakken som er utført innenfor rammen av SAFA-programmet siden januar 2008, hovedsakelig av Østerrike, Frankrike, Tyskland, Italia, Nederland og Spania, men også av andre ECAC-stater. Den gjentatte forekomsten av disse konstateringene (i alt 240 konstateringer, hvorav 91 i kategori 2 og 69 i kategori 3) gir grunn til å frykte at det foreligger systematiske sikkerhetsmangler.

- 67) På bakgrunn av SAFA-rapportene innledet Kommissjonen formelt samråd med Egypts vedkommende myndigheter (ECAA) 25. mai 2009, uttrykte alvorlig bekymring for sikkerheten i forbindelse med dette luftfartsselskapets operasjoner og oppfordret ECAA og luftfartsselskapet til å treffe tiltak for på tilfredsstillende måte å utbedre de påviste sikkerhetsmanglene, i samsvar med artikkel 7 i forordning (EF) nr. 2111/2005.
- 68) Luftfartsselskapet framla en stor mengde dokumenter 10., 16., 17., 19. og 26. juni 2009. Dokumentene omhandlet korrigerende tiltak som allerede er truffet eller som planlegges etter inspeksjonene på bakken, samt en analyse av de grunnleggende årsakene med forslag til langsiktige løsninger. Luftfartsselskapet anmodet om å få gi en muntlig redegjørelse for Flysikkerhetskomiteen, og gjorde det 30. juni 2009.
- 69) I betraktning av de gjentatte alvorlige manglene som er påvist på områdene kontinuerlig luftdyktighet, vedlikehold, drift og sikkerheten for lasten om bord, har Kommissjonen bedt Egypts vedkommende myndigheter om å sende månedlige rapporter om framdriften i gjennomføringen av planen for korrigerende tiltak, sammen med eventuelle andre rapporter fra kontroller av Egypt Air som myndighetene utfører. Kommissjonen bør også motta en rapport fra den endelige kontrollen som Egypts vedkommende myndigheter skal utføre ved utgangen av denne perioden. Resultatene fra denne kontrollen skal meddeles Kommissjonen sammen med myndighetenes anbefalinger.
- 70) Luftfartsselskapet og Egypts vedkommende myndigheter har samtykket i at sakkyndige fra Det europeiske fellesskap kontrollerer gjennomføringen av planen for korrigerende tiltak. Kommissjonen oppfordret luftfartsselskapet innstendig til snarest mulig å sørge for varig utbedring av de mange manglene, da det ellers må treffes egnede tiltak. På dette grunnlag er vurderingen at luftfartsselskapet ikke bør føres opp i vedlegg A på det nåværende tidspunkt.
- 71) Medlemsstatene bør øke antallet inspeksjoner av Egypt Air for å danne grunnlag for en ny vurdering av denne saken ved det neste møtet i Flysikkerhetskomiteen, som er berammet til november 2009.

Luftfartsselskaper fra Den russiske føderasjon

- 72) Den 11. juni 2009 underrettet vedkommende myndigheter i Den russiske føderasjon Kommisjonen om at de hadde endret sin beslutning av 25. april 2008, der de forbød flyging til Fellesskapet med luftfartøyer oppført på 13 russiske luftfartsselskapers AOC-er, da luftfartøyene på dette tidspunktet ikke var utstyrt for internasjonale flyginger i henhold til ICAOs standarder, blant annet fordi de manglet det påkrevde TAWS/E-GPWS-utstyret. Visse luftfartøyer som det ble ilagt driftsforbud for ved beslutningen av 25. april 2008, har senere fått installert det nødvendige utstyret til å utføre internasjonale flyginger. Dessuten er disse luftfartsselskaperens AOC-er og driftsspesifikasjoner omarbeidet for å ta hensyn til disse endringene.
- 73) I henhold til den nye beslutningen har følgende luftfartøyer ikke tillatelse til å utføre flyginger til, i eller fra Fellesskapet:
- a) Aircompany Yakutia: Tupolev TU-154: RA-85007 og RA-85790; Antonov AN-140: RA-41250; AN-24RV: RA-46496, RA-46665, RA-47304, RA-47352, RA-47353, RA-47360; AN-26: RA-26660.
  - b) Atlant Soyuz: Tupolev TU-154M: RA-85672.
  - c) Gazpromavia: Tupolev TU-154M: RA-85625 og RA-85774; Yakovlev Yak-40: RA-87511, RA-88186 og RA-88300; Yak-40K: RA-21505 og RA-98109; Yak-42D: RA-42437; alle (22) helikoptre av typen Kamov Ka-26 (registreringsmerke ukjent); alle (49) helikoptre av typen Mi-8 (registreringsmerke ukjent); alle (11) helikoptre av typen Mi-171 (registreringsmerke ukjent); alle (8) helikoptre av typen Mi-2 (registreringsmerke ukjent); alle (1) helikoptre av typen EC-120B: RA-04116.
  - d) Kavminvodyavia: Tupolev TU-154B: RA-85307, RA-85494 og RA-85457.
  - e) Krasnoyarsky Airlines: Luftfartsselskapets AOC er tilbakekalt. Når det gjelder de to luftfartøyene av typen TU-154M som tidligere hadde Krasnoyarsky Airlines som operatør, brukes RA-85682 nå av et annet luftfartsselskap med lisens i Den russiske føderasjon, og RA-85683 er for tiden ikke i drift.
  - f) Kuban Airlines: Yakovlev Yak-42: RA-42526, RA-42331, RA-42336, RA-42350, RA-42538 og RA-42541.
  - g) Orenburg Airlines: Tupolev TU-154B: RA-85602; alle TU-134 (registreringsmerke ukjent); alle Antonov An-24 (registreringsmerke ukjent); alle An-2 (registreringsmerke ukjent); alle helikoptre av typen Mi-2 (registreringsmerke ukjent); alle helikoptre av typen Mi-8 (registreringsmerke ukjent).
  - h) Siberia Airlines: Tupolev TU-154M: RA-85613, RA-85619, RA-85622 og RA-85690.
  - i) Tatarstan Airlines: Yakovlev Yak-42D: RA-42374, RA-42433; alle Tupolev TU-134A, herunder: RA-65065, RA-65102, RA-65691, RA-65970 og RA-65973; alle Antonov AN-24RV, herunder: RA-46625 og RA-47818; luftfartøyene av typen AN24RV med registreringsmerke RA-46625 og RA-47818, brukes nå av et annet russisk luftfartsselskap.
  - j) Ural Airlines: Tupolev TU-154B: RA-85319, RA-85337, RA-85357, RA-85375, RA-85374, RA-85432 og RA-85508.
  - k) UTAir: Tupolev TU-154M: RA-85813, RA-85733, RA-85755, RA-85806, RA-85820; alle (25) TU-134: RA-65024, RA-65033, RA-65127, RA-65148, RA-65560, RA-65572, RA-65575, RA-65607, RA-65608, RA-65609, RA-65611, RA-65613, RA-65616, RA-65618, RA-65620, RA-65622, RA-65728, RA-65755, RA-65777, RA-65780, RA-65793, RA-65901, RA-65902 og RA-65977; luftfartøyet RA-65143 brukes av et annet russisk luftfartsselskap; alle (1) TU-134B: RA-65726; alle (10) Yakovlev Yak-40: RA-87292, RA-87348, RA-87907, RA-87941, RA-87997, RA-88209, RA-88210, RA-88227, RA-88244 og RA-88280; alle helikoptre av typen Mil-26: (registreringsmerke ukjent); alle helikoptre av typen Mil-10: (registreringsmerke ukjent); alle helikoptre av typen Mil-8 (registreringsmerke ukjent); alle helikoptre av typen AS-355 (registreringsmerke ukjent); alle helikoptre av typen BO-105 (registreringsmerke ukjent); luftfartøyene av typen AN-24B (RA-46388, RA-46267 og RA-47289) og luftfartøyene av typen AN-24RV (RA-46509, RA-46519 og RA-47800) brukes av et annet russisk luftfartsselskap.
  - l) Rossija (STC Russia): Tupolev TU-134: RA-65555, RA-65904, RA-65905, RA-65911, RA-65921 og RA-65979; TU-214: RA-64504, RA-64505; Ilyushin IL-18: RA-75454 and RA-75464; Yakovlev Yak-40: RA-87203, RA-87968, RA-87971, RA-87972 og RA-88200.
- 74) Ingen slike luftfartøyer ble utpekt for luftfartsselskapet Red Wings (tidligere Airlines 400 JSC).
- 75) Vedkommende myndigheter i Den russiske føderasjon underrettet også Kommisjonen om at det 3. juni 2009 ble innført begrensninger i luftfartsselskapet Aeroflot-Nords AOC som innebærer at selskapet ikke har tillatelse til å utføre flyginger til Fellesskapet.

- 76) Vedkommende myndigheter i Den russiske føderasjon og Kommisjonen er villige til å videreføre sitt nære samarbeid, og å utveksle alle nødvendige opplysninger om sine luftfartsselskapers sikkerhet. Medlemsstatene vil systematisk kontrollere den faktiske overholdelsen av gjeldende sikkerhetsstandarder gjennom å prioritere inspeksjoner på bakken av disse luftfartsselskaperes luftfartøyer i henhold til forordning (EF) nr. 351/2008.

Yemenia Yemen Airways

- 77) Det europeiske flysikkerhetsbyrå (EASA) har underrettet Flysikkerhetskomiteen om at det midlertidig har opphevet godkjenningen (EASA.145.0177) av vedlikeholdsorganisasjonen i Yemenia Yemen Airways, som har lisens i Jemen, på grunn av manglende utbedring av sikkerhetsmangler. Dessuten har Frankrikes vedkommende myndigheter underrettet Flysikkerhetskomiteen om at de senere midlertidig har opphevet luftdyktighetsbevisene for luftfartøyene av typen Airbus A-310, som er registrert i Frankrike (F-OHPR og F-OHPS) og brukes av dette luftfartsselskapet.
- 78) Kommisjonen merker seg den manglende overholdelsen av gjeldende europeiske regler og besluttet 1. juli 2009, på bakgrunn av dødsulykken som inntraff 30. juni med Yemenia Yemen Airways' flyging 626, å innlede formelt samråd med Yemenia Yemen Airways i samsvar med artikkel 7 i forordning (EF) nr. 2111/2005 og med Jemens vedkommende myndigheter i samsvar med artikkel 3 i forordning (EF) nr. 473/2006, for å vurdere dette luftfartsselskapets oppfyllelse av gjeldende ICAO-standarder. Kommisjonen forbeholder seg retten til om nødvendig å treffe hastetiltak.

Alminnelige betraktninger om øvrige luftfartsselskaper i vedlegg A og B

- 79) Til tross for uttrykkelige anmodninger fra Kommisjonen har det så langt ikke kommet inn noen bevis på den fullstendige gjennomføringen av egnede utbedringstiltak hos de andre luftfartsselskapene som er oppført på fellesskapslisten som ble ajourført 8. april 2009, eller hos myndighetene som er ansvarlige for tilsynet med disse luftfartsselskapene. På grunnlag av de felles kriterier er vurderingen derfor at disse luftfartsselskapene fortsatt bør være underlagt henholdsvis driftsforbud (vedlegg A) eller driftsbegrensninger (vedlegg B).
- 80) Tiltakene fastsatt i denne forordning er i samsvar med uttalelse fra Flysikkerhetskomiteen —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

I forordning (EF) nr. 474/2006 gjøres følgende endringer:

1. Vedlegg A erstattes med teksten i vedlegg A til denne forordning.
2. Vedlegg B erstattes med teksten i vedlegg B til denne forordning.

Artikkel 2

Denne forordning trer i kraft den tredje dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 13. juli 2009.

For Kommisjonen

Antonio TAJANI

Visepresident

[Vedleggene er kunngjort i EUT L 182 av 15.7.2009, s. 14-24]

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 329/2009

2014/EØS/75/07

av 22. april 2009

om endring av rådsforordning (EF) nr. 1165/98 om konjunkturstatistikk med hensyn til ajourføring av listen over variabler, hyppigheten av utarbeidingen av statistikk og de spesifikasjons- og aggregeringsnivåene som skal anvendes på variablene(*)

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

under henvisning til rådsforordning (EF) nr. 1165/98 av 19. mai 1998 om konjunkturstatistikk⁽¹⁾, særlig artikkel 17 bokstav b), d) og e), og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved forordning (EF) nr. 1165/98 ble det fastsatt en felles ramme for utarbeiding av Fellesskapets konjunkturstatistikk. Virkeområdet for denne statistikken er endret ved europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1893/2006 av 20. desember 2006 om innføring av en standard for næringsgruppering NACE Revisjon 2⁽²⁾.
- 2) Ved kommisjonsforordning (EF) nr. 1503/2006 av 28. september 2006 om gjennomføring og endring av rådsforordning (EF) nr. 1165/98 om konjunkturstatistikk med hensyn til definisjon av variablene, listen over variabler og hyppigheten av datautarbeiding⁽³⁾ ble det fastsatt definisjoner av variablene.
- 3) Ved europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1158/2005 av 6. juli 2005 om endring av forordning (EF) nr. 1165/98⁽⁴⁾ ble det innført forundersøkelser med hensyn til utførte timeverk og bruttolønn for detaljhandelen og andre tjenester.

4) Av hensyn til Fellesskapets pengepolitikk bør konjunkturstatistikken videreutvikles, særlig når det gjelder tjenester. Forordning (EF) nr. 1165/98 må derfor ajourføres på områder som er særlig viktige for konjunkturanalysen.

5) Forordning (EF) nr. 1165/98 bør derfor endres.

6) Tiltakene fastsatt i denne forordning er i samsvar med uttalelse fra Komiteen for statistikkprogrammet, nedsatt ved rådsbeslutning 89/382/EØF, Euratom⁽⁵⁾ —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Eneste artikkel

Vedlegg C og D til forordning (EF) nr. 1165/98 av 19. mai 1998 endres som fastsatt i vedlegget til denne forordning.

Denne forordning trer i kraft den 20. dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 22. april 2009.

For Kommisjonen

Joaquín ALMUNIA

Medlem av Kommisjonen

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 103 av 23.4.2009, s. 3, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 111/2009 av 22. oktober 2009 om endring av EØS-avtalens vedlegg XXI (Statistikk), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 68 av 17.12.2009, s. 11.

⁽¹⁾ EUT L 162 av 5.6.1998, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 393 av 30.12.2006, s. 1.

⁽³⁾ EUT L 281 av 12.10.2006, s. 15.

⁽⁴⁾ EUT L 191 av 22.7.2011, s. 1.

⁽⁵⁾ EFT L 181 av 28.6.1989, s. 47.

VEDLEGG

1. I vedlegg C til forordning (EF) nr. 1165/98 gjøres følgende endringer:

a) I bokstav c) («Liste over variabler») tilføyes følgende variabler i tabellen i nr. 1:

«220	Utførte timeverk
230	Bruttolønn»

b) I bokstav d) («Form») skal nr. 2 lyde:

«2. Variablene for omsetning (nr. 120), salgsvolum (nr. 123) og utførte timeverk (nr. 220) skal i tillegg oversendes korrigert for antall virkedager. Variabelen for utførte timeverk (nr. 220) korrigert for antall virkedager skal oversendes senest fra og med 31. mars 2015. Når andre variabler er påvirket av antall virkedager, kan medlemsstatene oversende også disse korrigert for antall virkedager. Listen over variabler som skal oversendes korrigert for antall virkedager, kan endres etter framgangsmåten fastsatt i artikkel 18.»

c) I bokstav e) («Referanseperiode») tilføyes følgende variabler i tabellen:

«220	kvartal
230	kvartal»

d) I bokstav f) («Detaljnivå») skal nr. 1 lyde:

«1. Variablene for omsetning (nr. 120) og deflasjonsfaktor for salgsverdi/salgsvolum (nr. 330/123) skal oversendes på detaljnivå som fastsatt i nr. 2 og 3. Variabelen for antall sysselsatte (nr. 210) skal oversendes på detaljnivå som fastsatt i nr. 4. Variablene for utførte timeverk (nr. 220) og bruttolønn (nr. 230) skal oversendes på grunnlag av næring 47 i NACE Rev. 2.»

e) I bokstav g) («Frist for innsending av opplysningene») skal nr. 3 lyde:

«3. Variabelen for antall sysselsatte (nr. 210) skal oversendes innen to måneder etter utløpet av referanseperioden. Fristen kan forlenges med opptil 15 dager for medlemsstater der omsetningen i næring 47 i NACE Rev. 2 i et gitt basisår utgjør mindre enn 3 % av totalsummen for Det europeiske fellesskap. Variablene for utførte timeverk (nr. 220) og bruttolønn (nr. 230) skal oversendes innen tre måneder fra utløpet av referanseperioden.»

f) I bokstav i) («Første referanseperiode») tilføyes følgende ledd:

«Første referanseperiode for variablene for utførte timeverk (nr. 220) og bruttolønn (nr. 230) er senest første kvartal 2010, med virkning fra innføringen av basisåret 2010 i 2013.»

2. I vedlegg D til forordning (EF) nr. 1165/98 gjøres følgende endringer:

a) I bokstav c) («Liste over variabler») tilføyes følgende variabler i tabellen i nr. 1:

«220	Utførte timeverk
230	Bruttolønn»

- b) I bokstav d) («Form») tilføyes følgende ledd i nr. 2:

«Variabelen for utførte timeverk (nr. 220) korrigert for antall virkedager skal oversendes senest fra og med 31. mars 2015.»

- c) I bokstav f) («Detaljnivå») tilføyes følgende ledd i nr. 2:

«Variablene for utførte timeverk (nr. 220) og bruttolønn (nr. 230) skal oversendes etter følgende grupperinger i NACE Rev. 2

- næring 45 og 46,
- næringshovedområde H, I og J,
- summen av 69, 70.2, 71, 73 og 74,
- summen av 78, 79, 80, 81.2 og 82.»

- d) I bokstav g) («Frister for innsending av opplysningene») tilføyes følgende variabler i tabellen:

«220	3 måneder
230	3 måneder»

- e) I bokstav i) («Første referanseperiode») tilføyes følgende ledd:

«Første referanseperiode for variablene for utførte timeverk (nr. 220) og bruttolønn (nr. 230) er senest første kvartal 2010, med virkning fra innføringen av basisåret 2010 i 2013.»

_____

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 330/2009**2014/EØS/75/08****av 22. april 2009****om nærmare reglar for gjennomføringa av rådsforordning (EF) nr. 2494/95 med omsyn til minstestandardar for handsaming av sesongprodukt i dei harmoniserte konsumprisindeksane (HKPI)(*)**

KOMMISJONEN FOR DEI EUROPEISKE FELLESSKAPA
HAR —

med tilvising til traktaten om skipinga av Det europeiske
felleskapet,

med tilvising til rådsforordning (EF) nr. 2494/95 av 23. oktober
1995 om harmoniserte konsumprisindeksar⁽¹⁾, særleg artikkel 4
tredje leddet og artikkel 5 nr. 3, og

ut frå desse synsmåtene:

- 1) Harmoniserte konsumprisindeksar (HKPI-ar) er harmoniserte inflasjonstal som Kommisjonen og Den europeiske sentralbanken krev for å kunne utføre oppgåvene sine i medhald av artikkel 121 i EF-traktaten. HKPI-ane er utforma på ein slik måte at det skal verte enklare å gjennomføre internasjonale jamføringar av inflasjonen i konsumprisane. Dei tener som viktige indikatorar for forvaltinga av pengepolitikken.
- 2) I medhald av artikkel 5 nr. 1 bokstav b) i forordning (EF) nr. 2494/95 skal kvar medlemsstat, som ein del av gjennomføringa av den nemnde forordninga, utarbeide ein HKPI som skal gjelde frå og med indeksen for januar 1997.
- 3) I kommisjonsforordning (EF) nr. 1749/96 av 9. september 1996 om innledende gjennomføringstiltak for rådsforordning (EF) nr. 2494/95 om harmoniserte konsumprisindeksar⁽²⁾ er det fastsett at den harmoniserte konsumprisindeksen skal omfatte dei varene og tenestene som høyrer inn under konsum i hushald på det økonomiske territoriet til medlemsstaten i eitt av eller begge tidsromma som vert jamførte.
- 4) I artikkel 2 i kommisjonsforordning (EF) nr. 2214/96 av 20. november 1996 om harmoniserte konsumprisindeksar: oversending og formidling av delindeksar under HKPI⁽³⁾

er det fastsett ei inndeling av COICOP/HKPI⁽⁴⁾ etter hovudgruppe (tosifra nivå), gruppe (tresifra nivå) og undergruppe (firesifra nivå).

- 5) I artikkel 2 i kommisjonsforordning (EF) nr. 2454/97 av 10. desember 1997 om nærmare reglar for gjennomføringa av rådsforordning (EF) nr. 2494/95 med omsyn til minstestandardar for kvaliteten på vektorer i HKPI⁽⁵⁾ er «referanseperiode for vektorer» for ein HKPI definert som ein forbruks- eller utgiftsperiode på tolv månader. I samsvar med artikkel 3 i den same forordninga skal medlemsstatane kvar månad utarbeide HKPI-ar på grunnlag av vektorer som speglar av utgiftsmønsteret til forbrukarane i referanseperioden for vektorer.
- 6) Vektene på hovudgruppe-, gruppe- og undergruppenivå i COICOP/HKPI skal difor ikkje variere frå månad til månad gjennom året. Vektorer på eit meir detaljert nivå i COICOP/HKPI kan likevel tillatast for å spegle av sesongbundne svingingar i forbruksmønsteret. Sjølv om indeksar med og utan sesongbundne svingingar i vektene oppfyller ulike statistiske mål, kan restriksjonar i metodikken sikre at desse to metodane kan jamførast, i tillegg til at medlemsstatar innanfor den same metoden kan jamførast.
- 7) Sesongprodukt er vanlegvis ikkje tilgjengelege, eller dei vert kjøpte i svært avgrensa mengder i visse periodar i ein årssyklus, og i samsvar med artikkel 6 i forordning (EF) nr. 1749/96 bør utrekna prisar nyttast når målutvalet krev at det vert gjort observasjonar sjeldnare enn kvar månad av dei faktiske prisane gjennom året.
- 8) I kommisjonsforordning (EF) nr. 1921/2001 av 28. september 2001 om nærmare reglar for gjennomføringa av rådsforordning (EF) nr. 2494/95 med omsyn til minstestandardar for revisjon av den harmoniserte konsumprisindeksen, og om endring av forordning (EF) nr. 2602/2000⁽⁶⁾ er det fastsett ei ramme for revisjonar av HKPI-ane.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 103 av 23.4.2009, s. 6, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 111/2009 av 22. oktober 2009 om endring av EØS-avtalens vedlegg XXI (Statistikk), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 68 av 17.12.2009, s. 11.

⁽¹⁾ TEF L 257 av 27.10.1995, s. 1.

⁽²⁾ TEF L 229 av 10.9.1996, s. 3.

⁽³⁾ TEF L 296 av 21.11.1996, s. 8.

⁽⁴⁾ Klassifikasjon av individuelt konsum etter føremål og tilpassa behova i samband med HKPI-ar.

⁽⁵⁾ TEF L 340 av 11.12.1997, s. 24.

⁽⁶⁾ TEF L 261 av 29.9.2001, s. 49.

9) I artikkel 4 i rådsforordning (EF) nr. 2494/95 er det fastsett at HKPI-ar som er ulike fordi det er nytta ulike omgrep, metodar eller ulik praksis ved defineringa eller utarbeidinga av dei, ikkje skal kunne jamførast. Dei metodikkane som vert nytta for sesongprodukt i medlemsstatane, er svært ulike, og resultata kan kanskje ikkje jamførast i tilstrekkeleg grad. Det bør difor nyttast ein harmonisert metode for sesongprodukt i HKPI-ane for å sikre at dei HKPI-ane som vert utarbeidde, vil kunne jamførast og vere pålitelege og aktuelle i samsvar med krava i artikkel 4 tredje leddet og artikkel 5 nr. 3 i forordning (EF) nr. 2494/95.

10) Den europeiske sentralbanken er vorten rådspurd i samsvar med artikkel 5 nr. 3 i forordning (EF) nr. 2494/95⁽¹⁾.

11) Dei tiltaka som er fastsette i denne forordninga, er i samsvar med fråsegna frå Utvalet for statistikkprogrammet, som vart oppnemnt ved rådsavgjerd 89/382/EØF, Euratom⁽²⁾ —

VEDTEKE DENNE FORORDNINGA:

Artikkel 1

Mål

I denne forordninga er det fastsett minstestandardar for handsaming av sesongprodukt, slik at dei harmoniserte konsumprisindeksane (HKPI-ane) vert lettare å jamføre og meir pålitelege og aktuelle.

Artikkel 2

Definisjonar

I denne forordninga tyder:

1. «sesongprodukt» dei varene og tenestene som ikkje er tilgjengelege for kjøp, eller som vert kjøpte i små eller svært avgrensa mengder i visse periodar i ein typisk årssyklus. Sesongperioden vert rekna for å vare minst ein månad,
2. «COICOP/HKPI-underoppdeling» COICOP/HKPI-undergruppe med omsyn til varer og tenester i ei COICOP/HKPI-undergruppe, og COICOP/HKPI-gruppe for grupper

som ikkje er delte inn i undergrupper i samsvar med den harmoniserte COICOP/HKPI-klassifikasjonen slik han er fastsett i forordning 1749/1999 av 23. juli 1999 om endring av forordning (EF) nr. 2214/96 om delindekser under de harmoniserte konsumprisindekser⁽³⁾,

3. «prisutrekning med berre sesongprodukt» utrekning av ein pris for eit produkt som er utanfor sesong, slik at

- i den første månaden av perioden utanfor sesongen er den utrekna prisen den same som ein typisk pris i den føregåande sesongperioden, og

- frå den andre månaden er den utrekna prisen den same som den utrekna prisen i den føregåande månaden, justert for den gjennomsnittlege endringa i observerte prisar for alle sesongprodukt som er i sesong og høyrer inn under den same COICOP/HKPI-underoppdelinga,

4. «prisutrekning med alle produkt» utrekning av ein pris for eit produkt som er utanfor sesong, slik at

- i den første månaden av perioden utanfor sesong er den utrekna prisen den same som ein typisk pris i den føregåande sesongperioden, og

- frå den andre månaden er den utrekna prisen den same som den utrekna prisen i den føregåande månaden, justert for den gjennomsnittlege endringa i observerte prisar for alle tilgjengelege produkt som høyrer inn under den same COICOP/HKPI-underoppdelinga,

5. «indeks med faste årlege vektorer» ein prisindeks der det vert nytta vektorer som er uendra frå månad til månad innanfor det same året på alle nivå i indeksutrekninga,

6. «indeks med sesongvektor på undergruppenivå» ein prisindeks der det vert nytta vektorer som innanfor det same året

- er uendra frå månad til månad for kvar COICOP/HKPI-underoppdeling som heilskap,

- er uendra frå månad til månad for produkt innanfor ei COICOP/HKPI-underoppdeling som ikkje inneheld sesongprodukt,

⁽¹⁾ TEU C 58 av 12.3.2009, s. 1.

⁽²⁾ TEF L 181 av 28.6.1989, s. 47.

⁽³⁾ TEF L 214 av 13.8.1999, s. 1.

- i sesongen er uendra frå månad til månad for produkt innanfor ei COICOP/HKPI-underoppdeling som inneheld sesongprodukt, bortsett frå når det er naudsynt å tillate månadlege endringar i samansetnaden av korga.

Artikkel 3

Verkeområde

1. Minstestandardane skal nyttast på sesongprodukt innanfor følgjande undergrupper og grupper i COICOP/HKPI

01.1.3 Fisk

01.1.6 Frukt

01.1.7 Grønsaker

03.1 Klede

03.2 Skotøy

2. Der det er aktuelt, skal minstestandardane nyttast som rettleiing og med omsyn til sesongprodukt innanfor andre COICOP/HKPI-undergrupper og -grupper enn dei som er oppførte i nr. 1.

Artikkel 4

Minstestandardar

1. Sesongprodukt skal for kvar månad reknast for å vere anten i eller utanfor sesong. Sesongperiodar kan variere frå år til år.
2. Ein delindeks under HKPI på elementært produktgruppenivå skal vere ein indeks med faste årlege vektor, eller ein indeks med sesongvektor på undergruppenivå.
3. For ein HKPI som er ein indeks med faste årlege vektor, skal utrekna prisar nyttast på sesongprodukt som er utanfor sesong, i samsvar med artikkel 6 nr. 1 bokstav b) i forordning (EF) nr. 1749/96.
4. For ein HKPI som er ein indeks med faste årlege vektor, skal utrekna pris for eit sesongprodukt som er utanfor sesong, fastsetjast anten ved prisutrekning med berre sesongprodukt, eller ved prisutrekning med alle produkt. Prisutrekning med berre sesongprodukt er likevel å føretrekkje dersom medlemsstatane finn at dette er mogleg å gjennomføre med omsyn til tilgjengelege observerte prisar, noko som kan vere tilfellet for klede og skotøy. Dersom prisutrekning med berre sesongprodukt ikkje vert rekna som mogleg å gjennomføre, skal det nyttast prisutrekning med alle produkt.
5. For ein HKPI som er ein indeks med sesongvektor på undergruppenivå, får eit sesongprodukt utanfor sesong ei vekt på null.

6. For ein HKPI som er ein indeks med faste årlege vektor, kan utrekningar og gjerast på eit meir detaljert nivå enn COICOP/HKPI-underoppdelinga, t.d. på stratumnivå dersom det vert nytta eit stratifisert utval. For ein HKPI som er ein indeks med sesongvektor på undergruppenivå, kan sesongvektor og fastsetjast på eit meir detaljert nivå.

7. Prisendringar for sesongprodukt der den delen av det samla konsumet som kjem inn under HKPI, gjennom ein typisk sesongperiode er forventet å utgjere minst to tusendelar, skal inngå i HKPI.

8. Vektene for sesongprodukt skal utarbeidast og ajourførast når det er naudsynt i samsvar med artikkel 2 og 3 i forordning (EF) nr. 2454/97. Dersom utrekninga av indeksen krev ajourføring av vektor, skal gjennomsnittsprisane for den månaden som vert nytta i den årlege ajourføringa, utgjere grunnlaget for dei indeksane som vert nytta.

Artikkel 5

Jamføringsevne

HKPI-ar som er utarbeidde etter andre standardar enn dei som er nemnde i artikkel 4 i denne forordninga, vert rekna for å kunne jamførast dersom dei fører til indeksar som ikkje systematisk skil seg frå ein indeks som er utarbeidd etter føresegnene i denne forordninga, med meir enn

- a) eit tidels prosentpoeng i gjennomsnitt i eit år jamført med året før for den samla HKPI-en,
- b) tre, fire eller fem tidels prosentpoeng i gjennomsnitt i eit år jamført med året før for ei hovudgruppe, gruppe eller undergruppe i COICOP/ HKPI,
- c) eit tidels prosentpoeng i gjennomsnitt i éin einskild månad jamført med månaden før for den samla HKPI-en.

Artikkel 6

Gjennomføring

Dei endringane som følgjer av denne forordninga, særleg artikkel 4, skal nyttast frå desember 2010 og få verknad saman med indeksen for januar 2011.

*Artikkel 7***Iverksettning**

Denne forordninga tek til å gjelde 20. dagen etter at ho er kunngjord i *Tidend for Den europeiske unionen*.

Denne forordninga er bindande i alle delar og gjeld direkte i alle medlemsstatane.

Utferda i Brussel, 22. april 2009.

For Kommisjonen

Joaquín ALMUNIA

Medlem av Kommisjonen

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSFORORDNING (EF) nr. 1166/2008

2014/EØS/75/09

av 19. november 2008

om undersøkelser om strukturen til driftsenheter i landbruket og en undersøkelse om produksjonsmetoder innenfor landbruket, og om oppheving av rådsforordning (EØF) nr. 571/88(*)

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 285 nr. 1,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen,

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251⁽¹⁾ og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved rådsforordning (EØF) nr. 571/88 av 29. februar 1988 om tilrettelegging av Fellesskapets undersøkelser om strukturen til driftsenheter i jordbruket⁽²⁾ er det fastsatt et program for Fellesskapets undersøkelser med sikte på å levere statistikk over strukturen til driftsenheter i landbruket fram til 2007.
- 2) Programmet for undersøkelser om strukturen til driftsenheter i landbruket som er gjennomført i Fellesskapet siden 1966/67, bør videreføres for å kartlegge utviklingen på fellesskapsplan. Av klarhetshensyn bør forordning (EØF) nr. 571/88 erstattes med denne forordning.
- 3) Minst hvert tiende år er det nødvendig å gjennomføre en telling av alle Fellesskapets driftsenheter i landbruket for å ajourføre basisregistrene for driftsenheter i landbruket og andre opplysninger som er nødvendige for å stratifisere utvalgsundersøkelsene. Den siste tellingen før denne forordning ble vedtatt, ble gjennomført i 1999/2000.
- 4) Det er nødvendig å samle inn data om gjennomføringen av tiltak for utvikling av landdistriktene, som fastsatt i rådsforordning (EF) nr. 1698/2005 av 20. september 2005 om støtte til utvikling av landdistriktene fra Det europeiske fond for utvikling av landdistriktene (EAFRD)⁽³⁾.
- 5) Rådet har i sine konklusjoner av 19. desember 2006 om miljøindikatorer for landbruket erkjent behovet for sammenlignbare data om landbruksvirksomhet på et relevant geografisk nivå og for hele Fellesskapet. Rådet har oppfordret Kommisjonen til å gjennomføre tiltakene fastsatt i kommisjonsmeldingen av 15. september 2006⁽⁴⁾, som omfatter utarbeiding av statistiske data, særlig når det gjelder driftssystemer og -metoder og bruken av innsatsfaktorer i landbruket.

- 6) Det er mangel på statistiske opplysninger om de ulike produksjonsmetodene ved hver enkelt driftsenhet. Det er derfor behov for å bedre innsamlingen av opplysninger om produksjonsmetoder i landbruket knyttet til opplysningene om driftsenhetenes struktur, for å få ytterligere statistikk til å utarbeide en politikk for miljøvennlig landbruk og bedre kvaliteten på indikatorene for miljøvennlig landbruk.
- 7) Sammenlignbar statistikk fra alle medlemsstatene om strukturen til driftsenheter i landbruket er viktig for å bestemme utviklingen av landbrukspolitikken i Fellesskapet. Derfor bør det så langt det er mulig brukes standardklassifiseringer og felles definisjoner i forbindelse med kjennetegnene i undersøkelsene.
- 8) Gjennomføringen av undersøkelsen om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2010 og den tiårige folketellingen i 2011 vil bli svært krevende for medlemsstatenes statistiske ressurser dersom periodene med feltarbeid for disse to store undersøkelsene overlapper hverandre. Det bør derfor fastsettes et unntak som gjør det mulig for medlemsstatene å gjennomføre undersøkelsen om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2009.
- 9) Rådsforordning (EF) nr. 322/97 av 17. februar 1997 om fellesskapsstatistikker⁽⁵⁾ utgjør referanserammen for bestemmelsene i denne forordning, særlig når det gjelder standarder for upartiskhet, pålitelighet, relevans, kostnadseffektivitet, fortrolig behandling av statistiske opplysninger og innsyn. Rådsforordning (Euratom, EØF) nr. 1588/90 av 11. juni 1990 om oversendelse av fortrolige statistiske opplysninger til De europeiske fellesskaps statistikkontor⁽⁶⁾ utgjør en referanseramme for oversending og vern av fortrolige statistiske data i henhold til denne forordning, for å unngå urettmessig offentliggjøring eller anvendelse i ikke-statistisk øyemed når fellesskapsstatistikker skal utarbeides og spres.
- 10) Kommisjonen bør begrense bruken av driftsenhetens beliggenhet til statistiske analyser og bør utelukke trekking av utvalg og gjennomføring av undersøkelser. Det bør sikres et nødvendig vern av fortrolige data, blant annet ved å begrense beliggenhetsparametrenes

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 321 av 1.12.2008, s. 14, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 112/2009 av 22. oktober 2009 om endring av EØS-avtalens vedlegg XXI (Statistikk), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 68 av 17.12.2009, s. 13.

⁽¹⁾ Europaparlamentsuttalelse av 21. mai 2008 (ennå ikke offentliggjort i EUT) og rådsbeslutning av 20. oktober 2008.

⁽²⁾ EFT L 56 av 2.3.1988, s. 1.

⁽³⁾ EUT L 277 av 21.10.2005, s. 1.

⁽⁴⁾ Kalt «Utarbeiding av miljøindikatorer for landbruket for overvåking av integreringen av miljøhensyn i den felles landbrukspolitikk».

⁽⁵⁾ EFT L 52 av 22.2.1997, s. 1.

⁽⁶⁾ EFT L 151 av 15.6.1990, s. 1.

nøyaktighet og ved hensiktsmessig aggregering når statistikken offentliggjøres.

- 11) Ved rådsforordning (EØF) nr. 3037/90⁽¹⁾ ble det fastsatt en statistisk klassifisering av økonomisk virksomhet i De europeiske fellesskap.
- 12) I samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1059/2003 av 26. mai 2003 om innføring av en felles nomenklatur over regionale statistikkenheter (NUTS)⁽²⁾, bør regionale statistikkenheter defineres i samsvar med NUTS-nomenklaturen.
- 13) For å redusere arbeidsmengden ved datainnsamling for oppgavegivere og medlemsstater i størst mulig grad, bør det være mulig å bruke utvalgsundersøkelser og administrative kilder.
- 14) Gjennomføringen av undersøkelsene vil over en rekke år kreve betydelige budsjettmidler fra både medlemsstatene og Kommisjonen, og en stor del av disse midlene vil bli brukt til å oppfylle Fellesskapets krav.
- 15) Det erkjennes at kravene om at driftsenheter i landbruket skal gjenkjennes og identifiseres ved hjelp av satellitt, medfører betydelige metodologiske og tekniske problemer i mange medlemsstater.
- 16) Det bør derfor fastsettes en fellesskapsstøtte som skal bidra til dette undersøkelsesprogrammet gjennom Det europeiske garantifond for landbruket, i henhold til rådsforordning (EF) nr. 1290/2005 av 21. juni 2005 om finansiering av den felles landbrukspolitik⁽³⁾.
- 17) Ved denne forordning fastsettes det for hele programmets varighet en finansiell ramme som utgjør det viktigste referansegrunnlaget for budsjettmyndigheten ved den årlige budsjettbehandlingen, som definert i nr. 37 i den tverrinstitusjonelle avtalen av 17. mai 2006 mellom Europaparlamentet, Rådet og Kommisjonen om budsjettdisiplin og god økonomistyring⁽⁴⁾.
- 18) Ettersom målet for denne forordning, som er systematisk utarbeiding av fellesskapsstatistikker over strukturen til driftsenheter i landbruket og om produksjonsmetoder i landbruket, ikke kan nås i tilstrekkelig grad av medlemsstatene og derfor på grunn av denne forordnings omfang og virkninger bedre kan nås på fellesskapsplan, kan Fellesskapet treffe tiltak i samsvar med nærhetsprinsippet som fastsatt i traktatens artikkel 5.

I samsvar med forholdsmessighetsprinsippet fastsatt i nevnte artikkel, går denne forordning ikke lenger enn det som er nødvendig for å nå disse målene.

- 19) De tiltak som er nødvendige for gjennomføringen av denne forordning, bør vedtas i samsvar med rådsbeslutning 1999/468/EF av 28. juni 1999 om fastsettelse av nærmere regler for utøvelsen av den gjennomføringsmyndighet som er gitt Kommisjonen⁽⁵⁾.
- 20) Kommisjonen bør særlig ha myndighet til å fastsette koeffisientene for dyreenhetene, definere kjennetegnene og tilpasse vedleggene til denne forordning. Ettersom disse tiltakene er allmenne og har som formål å endre ikke-grunnleggende bestemmelser i denne forordning eller å utfylle den med nye ikke-grunnleggende bestemmelser, bør de vedtas etter framgangsmåten med forskriftskomite med kontroll fastsatt i artikkel 5a i beslutning 1999/468/EF.
- 21) Den faste komité for landbruksstatistikk, nedsatt ved rådsbeslutning 72/279/EØF⁽⁶⁾, er blitt rådspurt —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

KAPITTEL I

ALMINNELIGE BESTEMMELSER

Artikkel 1

Formål

Ved denne forordning fastsettes en ramme for utarbeiding av sammenlignbare fellesskapsstatistikker over strukturen til driftsenheter i landbruket og for en undersøkelse om produksjonsmetodene i landbruket.

Artikkel 2

Definisjoner

I denne forordning menes med:

- a) «driftsenhet i landbruket» eller «driftsenhet» en teknisk og økonomisk enhet som er under én ledelse, og som driver landbruksvirksomhet som oppført i vedlegg I, innenfor Den europeiske unions økonomiske territorium, enten som hoved- eller binæring,
- b) «dyreenhet» en standard målenhet som gjør det mulig å aggregere de ulike dyrekategoriene slik at de kan sammenlignes. Dyreenheter defineres på grunnlag av forbeholdet til de enkelte dyrekategoriene, og koeffisientene for disse skal vedtas etter framgangsmåten med forskriftskomite med kontroll nevnt i artikkel 15 nr. 2,

⁽¹⁾ EFT L 293 av 24.10.1990, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 154 av 21.6.2003, s. 1.

⁽³⁾ EUT L 209 av 11.8.2005, s. 1.

⁽⁴⁾ EUT C 139 av 14.6.2006, s. 1.

⁽⁵⁾ EFT L 184 av 17.7.1999, s. 23.

⁽⁶⁾ EFT L 179 av 7.8.1972, s. 1.

- c) «utvalgsundersøkelser» statistiske undersøkelser basert på stratifiserte tilfeldige utvalg som er utformet for å gi representative statistikker over driftsenheter i landbruket på regionalt og nasjonalt plan. Stratifiseringen skal omfatte størrelse og type driftsenhet for å sikre at driftsenheter av ulike størrelser og typer er tilstrekkelig representert,
- d) «region» den regionale enheten på NUTS 2-nivå som fastsatt i forordning (EF) nr. 1059/2003,
- e) «driftsenhetens beliggenhet» breddegrads- og lengdegradskoordinatene innenfor fem bueminutter som gjør det mulig å unngå at en enkelt driftsenhet kan identifiseres direkte. Dersom en beliggenhet angitt i bredde- og lengdegrader omfatter bare én driftsenhet, skal denne driftsenheten tilskrives en beliggenhet i nærheten, som omfatter minst én annen driftsenhet.

Artikkel 3

Dekningsområde

1. Undersøkelsene angitt i denne forordning, skal dekke
  - a) driftsenheter i landbruket med et landbruksareal i drift på ett hektar eller mer,
  - b) driftsenheter i landbruket med et landbruksareal i drift på under ett hektar, dersom disse driftsenhetene produserer en viss mengde for salg, eller dersom deres produksjonsenhet overskrider visse fysiske grenseverdier.
2. Medlemsstater som benytter en grenseverdi på over ett hektar ved undersøkelsene, skal imidlertid fastsette denne grenseverdien på et slikt nivå at det er bare de minste driftsenhetene, som til sammen bidrar med høyst 2 % av det samlede landbruksarealet i drift, unntatt fellesjord, og høyst 2 % av det samlede antall dyreenheter, som holdes utenfor.
3. I alle tilfeller skal alle driftsenheter i landbruket som når opp til en av de fysiske grenseverdiene angitt i vedlegg II, dekkes.

Artikkel 4

Datakilder

1. Medlemsstatene skal bruke opplysninger fra det integrerte forvaltnings- og kontrollsystemet som er fastsatt i forordning (EF) nr. 1782/2003⁽¹⁾, systemet for identifikasjon og registrering av storfe som er fastsatt i forordning (EF) nr. 1760/2000⁽²⁾ og registre for økologisk landbruk som er opprettet i henhold til forordning (EF) nr. 834/2007⁽³⁾, forutsatt at disse opplysningene er av minst like god kvalitet som opplysningene fra statistiske undersøkelser. Medlemsstatene

kan også benytte administrative kilder tilknyttet dyrkingen av genmodifiserte vekster og de særlige tiltakene for utvikling av landdistriktene som er nevnt i vedlegg III.

2. Dersom en medlemsstat velger å benytte en annen administrativ kilde enn de som er angitt i nr. 1, skal medlemsstaten underrette Kommisjonen på forhånd og framlegge nærmere opplysninger om metoden som skal anvendes, og om kvaliteten på dataene fra denne administrative kilden.

Artikkel 5

Presisjonskrav

1. Medlemsstater som utfører utvalgsundersøkelser, skal sørge for at de veide undersøkelsesresultatene er statistisk representative for driftsenheter i landbruket i hver region og er utformet slik at de oppfyller presisjonskravene fastsatt i vedlegg IV.
2. I behørig begrunnede tilfeller skal Kommisjonen innvilge medlemsstatene unntak fra presisjonskravene nevnt i nr. 1, for bestemte regioner.

KAPITTEL II

STATISTIKK OVER STRUKTUREN TIL DRIFTSENHETER I LANDBRUKET

Artikkel 6

Undersøkelser om strukturen til driftsenheter i landbruket

1. I 2010, 2013 og 2016 skal medlemsstatene utføre undersøkelser om strukturen til driftsenheter i landbruket, heretter kalt «undersøkelser om strukturen til driftsenheter i landbruket».
2. Undersøkelsen om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2010 skal gjennomføres i form av en telling. Utvalgsundersøkelser kan imidlertid benyttes for de kjennetegnene som gjelder annet inntektsgivende arbeid som utføres av arbeidskraften, og som er oppført i vedlegg III avsnitt V ii).
3. Undersøkelsene om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2013 og 2016 kan utføres som utvalgsundersøkelser.

Artikkel 7

Kjennetegn i undersøkelsene

1. Medlemsstatene skal framlegge opplysninger om kjennetegnene oppført i vedlegg III.
2. Kommisjonen kan etter framgangsmåten med forskriftskomite med kontroll nevnt i artikkel 15 nr. 2, endre listen over kjennetegn som er fastsatt i vedlegg III for undersøkelsene om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2013 og 2016.

⁽¹⁾ Rådsforordning (EF) nr. 1782/2003 av 29. september 2003 om fastsettelse av felles regler for direkte støtteordninger i henhold til den felles landbrukspolitik og om fastsettelse av visse støtteordninger for gårdbrukere (EUT L 270 av 21.10.2003, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1760/2000 av 17. juli 2000 om opprettelse av et system for identifikasjon og registrering av storfe og om merking av storfekjøtt og storfekjøttprodukter (EFT L 204 av 11.8.2000, s. 1).

⁽³⁾ Rådsforordning (EF) nr. 834/2007 av 28. juni 2007 om økologisk produksjon og merking av økologiske produkter, og om oppheving av forordning (EØF) nr. 2092/91 (EUT L 189 av 20.7.2007, s. 1).

3. Dersom en medlemsstat fastslår at et kjennetegn har lav utbredelse eller utbredelse lik null, kan kjennetegnet utelukkes fra datainnsamlingen. Medlemsstaten skal i kalenderåret umiddelbart før undersøkelsesåret underrette Kommisjonen om eventuelle kjennetegn som er utelukket fra datainnsamlingen.

4. Definisjonene av kjennetegnene skal vedtas etter framgangsmåten med forskriftskomite med kontroll nevnt i artikkel 15 nr. 2.

Artikkel 8

Referanseperioder

Referanseperiodene for undersøkelsene om strukturen til driftsenheter i landbruket i undersøkelsesårene 2010, 2013 og 2016 skal være som følger:

- a) for kjennetegn som gjelder jord og er angitt i vedlegg III, et tidsrom på tolv måneder som slutter på en referansedag mellom 1. mars og 31. oktober i undersøkelsesåret,
- b) for kjennetegn som gjelder dyr og er angitt i vedlegg III, en referansedag mellom 1. mars og 31. desember i undersøkelsesåret,
- c) for kjennetegn som gjelder arbeidskraft og er angitt i vedlegg III, et tidsrom på tolv måneder som slutter på en referansedag mellom 1. mars og 31. oktober i undersøkelsesåret,
- d) for tiltak for utvikling av landdistriktene som er angitt i vedlegg III, et tidsrom på tre år som slutter 31. desember i undersøkelsesåret.

Artikkel 9

Oversending

1. Medlemsstatene skal innen 31. mars 2012 oversende Kommisjonen validerte data fra undersøkelsen om strukturen til driftsenheter i landbruket for 2010.
2. Når det gjelder undersøkelsene om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2013 og 2016, skal medlemsstatene oversende Kommisjonen validerte data fra undersøkelsen innen tolv måneder etter utløpet av undersøkelsesåret.
3. Data som gjelder tiltakene for utvikling av landdistriktene, som er nevnt i vedlegg III, og som bygger på administrative registre, kan oversendes Kommisjonen særskilt innen 18 måneder etter utløpet av undersøkelsesåret.
4. Data fra undersøkelsen om strukturen til driftsenheter i landbruket som oversendes Kommisjonen, skal være i elektronisk form og gjelde hver enkelt driftsenhet.
5. Kommisjonen skal bestemme formatet for oversending av data fra undersøkelsen.
6. Kommisjonen skal ikke bruke data fra undersøkelsen om strukturen til driftsenheter i landbruket til trekking av utvalg eller gjennomføring av undersøkelser.

Artikkel 10

Utvalgsgrunnlag

Med sikte på å ajourføre utvalgsgrunnlaget for undersøkelsene om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2013 og 2016, skal medlemsstatene gi de nasjonale myndighetene som er ansvarlige for undersøkelser om strukturen til driftsenheter i landbruket, tilgang til opplysninger om driftsenheter i landbruket som finnes i administrative registre som er utarbeidet på deres nasjonale territorium.

KAPITTEL III

STATISTIKK OVER PRODUKSJONSMETODER I LANDBRUKET

Artikkel 11

Undersøkelse om produksjonsmetoder i landbruket

1. Medlemsstatene skal utføre en undersøkelse om produksjonsmetoder som benyttes av driftsenheter i landbruket. Denne undersøkelsen kan utføres som en utvalsundersøkelse.
2. I behørig begrunnede tilfeller kan Kommisjonen tillate at en medlemsstat utfører utvalsundersøkelsen ved hjelp av separate delutvalg.
3. Medlemsstatene skal framlegge opplysninger om de kjennetegnene for produksjonsmetoder i landbruket som er oppført i vedlegg V.
4. For hver driftsenhet som undersøkes, skal medlemsstatene også framlegge en beregning av den mengden vann som brukes til vanning ved driftsenheten (i kubikkmeter). Denne beregningen kan foretas ved hjelp av en modell.
5. Kommisjonen skal gi medlemsstatene metodestøtte og annen støtte til å utarbeide modellen nevnt i nr. 4. Dessuten skal Kommisjonen fremme det nødvendige samarbeidet og den utvekslingen av erfaringer mellom medlemsstatene som kreves for å oppnå sammenlignbare resultater.
6. Dersom en medlemsstat fastslår at et kjennetegn har lav utbredelse eller utbredelse lik null, kan kjennetegnet utelukkes fra datainnsamlingen. Medlemsstaten skal i kalenderåret umiddelbart før undersøkelsesåret underrette Kommisjonen om eventuelle kjennetegn som er utelukket fra datainnsamlingen.
7. Definisjonene av kjennetegnene skal vedtas etter framgangsmåten med forskriftskomite med kontroll nevnt i artikkel 15 nr. 2.
8. Referanseperioden skal være den samme som referanseperiodene som brukes til kjennetegnene i undersøkelsen om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2010.
9. Resultatene av denne undersøkelsen skal kobles til dataene fra undersøkelsen om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2010 for hver enkelt driftsenhet. De samlede validerte opplysningene skal innen 31. desember 2012 oversendes Kommisjonen i elektronisk form.

10. Kommisjonen skal bestemme formatet for oversending av data fra undersøkelsen.

11. Kommisjonen skal ikke bruke data om produksjonsmetoder i landbruket til trekking av utvalg eller gjennomføring av undersøkelser.

KAPITTEL IV

RAPPORTER, FINANSIERING OG GJENNOMFØRINGSTILTAK

Artikkel 12

Rapporter

1. Medlemsstatene skal framlegge nasjonale metoderapporter for undersøkelsene som omfattes av denne forordning, med en beskrivelse av

- den organiseringen og de metodene som er anvendt,
- oppnådd presisjonsnivå for utvalgsundersøkelsene nevnt i denne forordning,
- opplysninger om kvaliteten på eventuelle administrative datakilder som er anvendt, og
- de kriteriene for innlemmelse og utelukkelse som er anvendt for å oppfylle kravene til dekningsområde angitt i artikkel 3.

2. De nasjonale metoderapportene skal framlegges for Kommisjonen sammen med de validerte undersøkelsesresultatene, i samsvar med fristene fastsatt i artikkel 9 nr. 1 og 2.

3. I tillegg til de nasjonale metoderapportene som kreves etter hver undersøkelse, skal medlemsstatene gi Kommisjonen eventuelle tilleggsopplysninger som kan være nødvendige når det gjelder undersøkelsens organisering og metoder.

Artikkel 13

Fellesskapsbidrag

1. Medlemsstatene skal motta et finansielt bidrag fra Fellesskapet på høyst 75 % av kostnadene ved å utføre undersøkelsene fastsatt i denne forordning, forutsatt at de høyeste beløpene fastsatt i nr. 3 og 4, ikke overstiges.

2. Når denne forordning trer i kraft, skal Kommisjonen yte den nødvendige tekniske bistand og rådgivningsbistand når det gjelder identifisering ved hjelp av satellitt av driftsenheter i landbruket, til de medlemsstatene som søker om dette.

3. For de samlede kostnadene ved undersøkelsen om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2010 og undersøkelsen om produksjonsmetoder i landbruket, skal fellesskapsbidraget være begrenset til følgende høyeste beløp:

- 50 000 euro hver for Luxembourg og Malta,
- 1 000 000 euro hver for Østerrike, Irland og Litauen,
- 2 000 000 euro hver for Bulgaria, Tyskland, Ungarn, Portugal og Det forente kongerike,
- 3 000 000 euro hver for Hellas, Spania og Frankrike,

- 4 000 000 euro hver for Italia, Polen og Romania og
- 300 000 euro hver for alle andre medlemsstater.

4. For undersøkelsene om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2013 og 2016 skal de høyeste beløpene nevnt i nr. 3, reduseres med 50 %.

5. Fellesskapets finansielle bidrag finansieres av Det europeiske garantifond for landbruket i henhold til artikkel 3 nr. 2 bokstav e) i forordning (EF) nr. 1290/2005.

Artikkel 14

Finansiell ramme

1. Den finansielle rammen for gjennomføringen av dette undersøkelsesprogrammet, herunder de nødvendige bevilgningene til forvaltning, vedlikehold og utvikling av databasesystemene som Kommisjonen bruker til å behandle de dataene som medlemsstatene framlegger i henhold til bestemmelsene i denne forordning, skal være 58 850 000 euro for tidsrommet 2008-2013.

2. Beløpet for tidsrommet 2014-2018 skal fastsettes av budsjettmyndigheten og den regelgivende myndigheten etter forslag fra Kommisjonen, på grunnlag av den nye finansielle rammen for tidsrommet som begynner i 2014.

3. De årlige bevilgningene skal godkjennes av budsjettmyndigheten innenfor den finansielle rammens grenser.

Artikkel 15

Komité

1. Kommisjonen skal bistås av Den faste komité for landbruksstatistikk nedsatt ved beslutning 72/279/EØF.

2. Når det vises til dette nummer, får artikkel 5a nr. 1-4 og artikkel 7 i beslutning 1999/468/EF anvendelse, samtidig som det tas hensyn til bestemmelsene i beslutningens artikkel 8.

Artikkel 16

Unntak

1. Som unntak fra artikkel 6 nr. 1 og 2, artikkel 8, artikkel 9 nr. 1, artikkel 11 nr. 8 og 9, artikkel 13 nr. 3, vedlegg III og vedlegg IV skal henvisningene til år 2010 erstattes med henvisning til år 2009 for Hellas, Spania og Portugal.

2. Som unntak fra artikkel 9 nr. 1 skal henvisningen til 31. mars 2012 erstattes med henvisning til

31. mars 2011 for Hellas og Portugal,
30. juni 2011 for Spania,
30. juni 2012 for Italia og Romania.

3. Som unntak fra artikkel 11 nr. 9 skal henvisningen til 31. desember 2012 erstattes med henvisning til 31. desember 2011 for Hellas, Spania og Portugal.

*Artikkel 17***Oppheving**

1. Forordning (EØF) nr. 571/88 oppheves.
2. Henvisninger til den opphevede forordning skal forstås som henvisninger til denne forordning.

*Artikkel 18***Ikrafttredelse**

Denne forordning trer i kraft den 20. dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.
Den får anvendelse fra 1. januar 2009.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Strasbourg, 19. november 2008.

For Europaparlamentet

H.-G. PÖTTERING

President

For Rådet

J.-P. JOUYET

Formann

VEDLEGG I

Liste over landbruksvirksomhet som det vises til i definisjonen av en driftsenhet i landbruket

Følgende virksomhetsformer (som kan være hoved- eller binæring) bygger på standarden for næringsgruppering innen De europeiske fellesskap (NACE Rev. 2) for jordbruk og tilhørende tjenester, jakt og viltstell og brukes til å definere en driftsenhet i landbruket:

Beskrivelse av virksomhet	NACE Rev. 2-kode	Tilleggsmerknader om virksomhet som omfattes eller ikke omfattes av definisjonen av landbruksvirksomhet
Dyrking av ettårige vekster	01.1	
Dyrking av flerårige vekster	01.2	Driftsenheter i landbruket som produserer vin eller olivenolje av egenproduserte druer eller oliven, omfattes av denne forordnings virkeområde.
Planteformering	01.3	
Husdyrhold	01.4	All virksomhet som hører under 01.49 i NACE Rev. 2 (Husdyrhold ellers), omfattes ikke av denne forordnings virkeområde, unntatt: i) avl og oppdrett av struts, emu og kaniner, ii) biavl og produksjon av honning og bivoks.
Kombinert husdyrhold og planteproduksjon	01.5	
Tjenester tilknyttet jordbruk og etterbehandling av vekster etter innhøsting	01.6	Driftsenheter som driver virksomhet som hører under 01.6 i NACE Rev. 2, omfattes generelt ikke av denne forordnings virkeområde, dersom de utelukkende driver denne virksomheten. Driftsenheter som utelukkende holder landbruksareal i god landbruks- og miljømessig stand (under 01.61 i NACE Rev. 2), omfattes av denne forordnings virkeområde.

VEDLEGG II

Grenseverdier for undersøkelsene om strukturen til driftsenheter i landbruket og undersøkelsen om produksjonsmetoder i landbruket

	Kjennetegn	Grenseverdi
Landbruksareal i drift	Dyrkbar mark, kjøkkenhager, permanent kulturbeite og eng, permanente vekster	5 ha
Permanente frilandsvekster	Frukt-, bær-, sitrus- og olivenbeplantninger, vingårder og planteskoler	1 ha
Annen intensiv produksjon	Friske grønnsaker, meloner og jordbær – på friland eller under lavt beskyttelsesdekke	0,5 ha
	Tobakk	0,5 ha
	Humle	0,5 ha
	Bomull	0,5 ha
Vekster i veksthus eller under høyt beskyttelsesdekke	Friske grønnsaker, meloner og jordbær	0,1 ha
	Blomster og prydplanter (unntatt planteskoler)	0,1 ha
Storfe	Alle	10 dyr
Svin	Alle	50 dyr
	Avlspurker	10 dyr
Sau	Alle	20 dyr
Geit	Alle	20 dyr
Fjørfe	Alle	1000 dyr

VEDLEGG III

Liste over kjennetegn i undersøkelsen om strukturen til driftsenheter i landbruket

KJENNETEGN	ENHETER/ KATEGORIER
I. Alminnelige kjennetegn	
– Driftsenhetens beliggenhet	
-- Breddegradskordinater (innenfor fem bueminutter eller mindre)	Grader: Minutter
-- Lengdegradskordinater (innenfor fem bueminutter eller mindre)	Grader: Minutter
– Driftsenhetens rettslige form	
-- Hviler det juridiske og økonomiske ansvar for driftsenheten på	
--- en fysisk person som er eneansvarlig gårdbruker på en selvstendig driftsenhet?	Ja/nei
---- Dersom svaret på foregående spørsmål er «ja», er denne personen (gårdbrukeren) også driftsleder?	Ja/nei
----- Dersom personen ikke er driftsleder, er driftslederen et medlem av gårdbrukerens familie?	Ja/nei
----- Dersom driftslederen er et medlem av gårdbrukerens familie, er driftslederen gårdbrukerens ektefelle?(¹)	Ja/nei
--- én eller flere fysiske personer som er deleier(e) i en gruppedriftsenhet?	Ja/nei
--- en juridisk person?	Ja/nei
– Leieforhold (til gårdbrukeren) og driftssystem	
-- Landbruksareal i drift	
--- Selveierlandbruk	ha
--- Forpaktning	ha
--- Samdrift og andre leieforhold	ha
-- Økologisk landbruk	
--- Den samlede del av driftsenhetens landbruksareal som drives med økologiske produksjonsmetoder som er godkjent i samsvar med nasjonale regler eller Det europeiske fellesskaps regler	ha
--- Den samlede del av driftsenhetens landbruksareal som er under omlegging til økologiske produksjonsmetoder som skal godkjennes i samsvar med nasjonale regler eller Det europeiske fellesskaps regler	ha
--- Den del av driftsenhetens landbruksareal som drives med økologiske produksjonsmetoder som er godkjent i samsvar med nasjonale regler eller Det europeiske fellesskaps regler, eller er under omlegging og skal godkjennes:	
----- Kornslag til produksjon av korn (herunder såkorn)	ha
----- Tørkede belgfrukter og proteinvekster til høsting i tørr tilstand (herunder frø samt blandinger av korn og belgfrukter)	ha
----- Poteter (herunder tidligpoteter og settepoteter)	ha
----- Sukkerbete (unntatt frø)	ha
----- Oljeholdige vekster	ha
----- Friske grønnsaker, meloner og jordbær	ha
----- Kulturbeite og eng, unntatt naturlig beitemark	ha
----- Beplantninger med frukttrær og bærbusker	ha

KJENNETEGN	ENHETER/ KATEGORIER
----- Sitrusbeplantninger	ha
----- Olivenbeplantninger	ha
----- Vingårder	ha
----- Andre vekster (fibervekster osv.)	ha
--- Husdyrproduksjon som drives etter økologiske produksjonsmetoder som er godkjent i samsvar med nasjonale regler eller Det europeiske fellesskaps regler:	
----- Storfe	Antall dyr
----- Svin	Antall dyr
----- Sau og geit	Antall dyr
----- Fjørfe	Antall dyr
----- Andre dyr	Ja/nei
-- Bruksformål for driftsenhetens produksjon:	
--- Anvender husholdningen mer enn 50 % av verdien av driftsenhetens sluttproduksjon til konsum?	Ja/nei
--- Utgjør direktesalg til sluttforbrukere mer enn 50 % av driftsenhetens samlede salg ⁽¹⁾ ?	Ja/nei

II. Areal

-- Dyrkbar mark	
--- Kornslag til produksjon av korn (herunder såkorn):	
---- Vanlig hvete og spelthvete	ha
---- Durumhvete	ha
---- Rug	ha
---- Bygg	ha
---- Havre	ha
---- Maiskorn	ha
---- Ris	ha
---- Andre kornslag til produksjon av korn	ha
-- Tørkede belgfrukter og proteinvekster til produksjon av korn (herunder frø samt blandinger av korn og belgfrukter)	ha
--- herav erter, bønnevikker og søtlupiner	ha
-- Poteter (herunder tidligpoteter og settepoteter)	ha
-- Sukkerbete (unntatt frø)	ha
-- Fôrvekster (unntatt frø)	ha
-- Industriplanter:	
--- Tobakk	ha
--- Humle	ha
--- Bomull	ha
--- Raps og rybs	ha
--- Solsikker	ha
--- Soya	ha
--- Linfrø (oljelin)	ha

KJENNETEGN	ENHETER/ KATEGORIER
--- Andre oljeholdige vekster	ha
--- Tekstillin	ha
--- Hamp	ha
--- Andre fibervekster	ha
--- Aromatiske planter, medisinplanter og krydderplanter	ha
--- Andre industriplanter som ikke ellers er nevnt	ha
-- Friske grønnsaker, meloner og jordbær, herav:	
--- På friland eller under lavt beskyttelsesdekke	ha
----- Friland	ha
----- Kommersielt hagebruk	ha
--- I veksthus eller under høyt beskyttelsesdekke	ha
-- Blomster og prydplanter (unntatt planteskoler):	
--- På friland eller under lavt beskyttelsesdekke	ha
--- I veksthus eller under høyt beskyttelsesdekke	ha
-- Planter som høstes i umoden tilstand:	
--- Midlertidig kulturbeite og eng	ha
--- Andre planter som høstes i umoden tilstand:	
----- Grønnfôrmais	ha
----- Belgvekster	ha
----- Andre planter som høstes i umoden tilstand, og som ikke ellers er nevnt	ha
-- Frø og spirer på dyrkbar mark	ha
-- Andre åkervekster	ha
-- Brakkmark uten tilskudd	ha
-- Brakkmark med brakkleggingsstøtte, uten økonomisk utbytte	ha
- Kjøkkenhager	ha
- Permanent kulturbeite og eng	ha
-- Kulturbeite og eng, unntatt naturlig beitemark	ha
-- Naturlig beitemark	ha
-- Permanent kulturbeite og eng som ikke lenger drives til produksjon, og som er støtteberettiget	ha
- Permanente vekster	
-- Beplantninger med frukttrær og bærbusker	ha
--- Frukt, herav:	ha
----- Frukt fra tempererte klimasoner	ha
----- Frukt fra subtropiske klimasoner	ha
--- Bær	ha
--- Nøtter	ha
-- Sitrusbeplantninger	ha
-- Olivenbeplantninger	ha

KJENNETEGN	ENHETER/ KATEGORIER
--- Olivenbeplantninger der det vanligvis dyrkes bordoliven	ha
--- Olivenbeplantninger der det vanligvis dyrkes oliven til produksjon av olivenolje	ha
-- Vinplantasjer der det vanligvis produseres:	ha
--- Kvalitetsvin	ha
--- Annen vin	ha
--- Borddruer	ha
--- Rosiner	ha
-- Planteskoler	ha
-- Andre permanente vekster	ha
--- herav juletrær ⁽¹⁾	ha
-- Permanente vekster i veksthus	ha
- Andre arealer	
-- Landbruksareal som ikke er i drift	ha
-- Skogmark	ha
--- herav småskog med kort omdriftstid	ha
-- Andre arealer (bebygd areal, gårdsplasser, veier, dammer, steinbrudd, ufruktbar jord, steingrunn osv.)	ha
- Sopp, areal med vanning, energivekster og genmodifiserte vekster	
-- Sopp	ha
-- Areal med vanning	
--- Samlet areal som kan vannes	ha
--- Samlet areal med vekster som er vannet minst én gang de siste tolv månedene	ha
-- Energivekster (til produksjon av biodrivstoff eller annen fornybar energi)	ha
--- herav på brakklagt areal	ha
-- Genmodifiserte vekster	ha
III. Husdyr	
- Dyr av hestefamilien	Antall dyr
- Storfe:	
-- Storfe under ett år, hanndyr og hunndyr	Antall dyr
-- Storfehanndyr, mellom ett og to år	Antall dyr
-- Storfehunndyr, mellom ett og to år	Antall dyr
-- Storfehanndyr, to år og over	Antall dyr
-- Kviger, to år og over	Antall dyr
-- Melkekyr	Antall dyr
-- Andre kyr	Antall dyr
- Sau og geit:	
-- Sau (alle aldre)	Antall dyr
--- Avlshunndyr	Antall dyr

KJENNETEGN		ENHETER/ KATEGORIER
---	Annen sau	Antall dyr
--	Geit (alle aldre)	Antall dyr
---	Avlshunndyr	Antall dyr
---	Annen geit	Antall dyr
-	Svin:	
--	Smågris med levendevekt under 20 kg	Antall dyr
--	Avlspurker på 50 kg og over	Antall dyr
--	Andre svin	Antall dyr
-	Fjørfe:	
--	Broilere	Antall dyr
--	Verpehøner	Antall dyr
--	Annet fjørfe	Antall dyr
---	Kalkuner ⁽¹⁾	Antall dyr
---	Ender ⁽¹⁾	Antall dyr
---	Gjess ⁽¹⁾	Antall dyr
---	Struts ⁽¹⁾	Antall dyr
---	Annet fjørfe, ikke ellers nevnt ⁽¹⁾	Antall dyr
-	Kaniner, avlshunndyr	Antall dyr
-	Bier	Bikuber
-	Husdyr som ikke ellers er nevnt	Ja/nei
IV.	Maskiner og utstyr	
IV.	i) <i>Maskiner</i> ⁽¹⁾	
-	Som tilhører driftsenheten	
--	Firehjulstraktorer, beltetraktorer, redskapsbærende kjøretøyer	Antall
--	Kultivatorer, motorhakker, jordfresere og motorslåmaskiner	Antall
--	Skurtreskere	Antall
--	Andre helautomatiske høstere	Antall
-	Maskiner som brukes av flere driftsenheter	
--	Firehjulstraktorer, beltetraktorer, redskapsbærende kjøretøyer	Ja/nei
--	Kultivatorer, motorhakker, jordfresere og motorslåmaskiner	Ja/nei
--	Skurtreskere	Ja/nei
--	Andre helautomatiske høstere	Ja/nei
IV.	ii) <i>Utstyr</i>	
-	Utstyr til produksjon av fornybar energi inndelt etter energikilde:	
--	Vind	Ja/nei
--	Biomasse	Ja/nei
---	herav biogass	Ja/nei
--	Solenergi	Ja/nei

KJENNETEGN		ENHETER/ KATEGORIER
--	Vannkraft	Ja/nei
--	Andre typer fornybare energikilder	Ja/nei
V. Arbeidskraft		
V. i) Landbruksarbeid på driftsenheten		
--	Gårdbruker	
--	Kjønn	Mann/kvinne
--	Alder	Aldersklasser ⁽²⁾
--	Landbruksarbeid på driftsenheten (unntatt husarbeid)	Prosentintervall 1 for årsverk ⁽³⁾
--	Driftsleder	
--	Kjønn	Mann/kvinne
--	Alder	Aldersklasser
--	Landbruksarbeid på driftsenheten (unntatt husarbeid)	Prosentintervall 2 for årsverk ⁽⁴⁾
--	Driftslederens utdanning	
--	Driftslederens landbruksutdanning	Utdanningskode ⁽⁵⁾
--	Yrkesrettet opplæring som driftslederen har gjennomgått de siste tolv månedene ⁽⁶⁾	Ja/nei
--	Medlemmer av den eneansvarlige gårdbrukerens familie som utfører landbruksarbeid på driftsenheten: menn	
--	Landbruksarbeid på driftsenheten (unntatt husarbeid)	Prosentintervall 2 for årsverk
--	Medlemmer av den eneansvarlige gårdbrukerens familie som utfører landbruksarbeid på driftsenheten: kvinner	
--	Landbruksarbeid på driftsenheten (unntatt husarbeid)	Prosentintervall 2 for årsverk
--	Fast arbeidskraft som ikke er familiemedlemmer: menn	
--	Landbruksarbeid på driftsenheten (unntatt husarbeid)	Prosentintervall 2 for årsverk
--	Fast arbeidskraft som ikke er familiemedlemmer: kvinner	
--	Landbruksarbeid på driftsenheten (unntatt husarbeid)	Prosentintervall 2 for årsverk
--	Midlertidig arbeidskraft som ikke er familiemedlemmer: menn og kvinner	Antall hele arbeidsdager
--	Samlet antall arbeidsdagsekvivalenter med landbruksarbeid i løpet av de siste tolv månedene før undersøkelsen, som ikke er angitt under tidligere kategorier, og som er utført på driftsenheten av personer som ikke er ansatt direkte ved driftsenheten (f.eks. lønnstakere i foretak som utfører leiarbeid)	Antall hele arbeidsdager
V. ii) Annet inntektsgivende arbeid (arbeid som ikke er landbruksarbeid på driftsenheten, og arbeid utenfor driftsenheten)		
--	Annet inntektsgivende arbeid som utføres av gårdbrukeren som også er driftsleder:	
--	Som hovednæring	Ja/nei
--	Som binæring	Ja/nei
--	Dersom annet inntektsgivende arbeid utføres	
---	Virksomhet som har direkte tilknytning til driftsenheten	Ja/nei
---	Virksomhet som ikke har direkte tilknytning til driftsenheten	Ja/nei
--	Annet inntektsgivende arbeid som utføres av den eneansvarlige gårdbrukerens ektefelle:	
--	Som hovednæring	Ja/nei
--	Som binæring	Ja/nei
--	Dersom annet inntektsgivende arbeid utføres	

KJENNETEGN	ENHETER/ KATEGORIER
--- Virksomhet som har direkte tilknytning til driftsenheten	Ja/nei
--- Virksomhet som ikke har direkte tilknytning til driftsenheten	Ja/nei
– Annet inntektsgivende arbeid som utføres av den eneansvarlige gårdbrukerens familiemedlemmer:	
-- Som hovednæring	Ja/nei
-- Som binæring	Ja/nei
-- Dersom annet inntektsgivende arbeid utføres	
--- Virksomhet som har direkte tilknytning til driftsenheten	Ja/nei
--- Virksomhet som ikke har direkte tilknytning til driftsenheten	Ja/nei
– Fast arbeidskraft som ikke er familiemedlemmer, og som utfører annet inntektsgivende arbeid som har direkte tilknytning til driftsenheten:	
-- Som hovednæring	Ja/nei
-- Som binæring	Ja/nei
VI. Annet inntektsgivende arbeid på driftsenheten (som har direkte tilknytning til driftsenheten)	
<i>VI. i) Liste over annet inntektsgivende arbeid</i>	
– Turisme, innkvartering og annen virksomhet knyttet til fritid	Ja/nei
– Håndverk	Ja/nei
– Bearbeiding av landbruksvarer	Ja/nei
– Produksjon av fornybar energi	Ja/nei
– Bearbeiding av trevirke (for eksempel sagbruk)	Ja/nei
– Akvakultur	Ja/nei
– Leiearbeid (med bruk av driftsenhetens utstyr)	
-- Landbruksarbeid (for andre driftsenheter)	Ja/nei
-- Arbeid som ikke er landbruksarbeid	Ja/nei
– Skogbruk	Ja/nei
– Annet	Ja/nei
<i>VI. ii) Betydningen av annet inntektsgivende arbeid som har direkte tilknytning til driftsenheten</i>	
– Prosentdel av driftsenhetens sluttproduksjon	Prosentintervaller ⁽⁷⁾
VII. Støtte til utvikling av landdistriktene	
– Driftsenheten har dratt nytte av et av følgende tiltak for utvikling av landdistriktene de siste tre årene	
-- Bruk av rådgivningstjenester	Ja/nei
-- Modernisering av driftsenheter i landbruket	Ja/nei
-- Verdiøkning av landbruks- og skogbruksprodukter	Ja/nei
-- Oppfyllelse av standarder som bygger på Fellesskapets regelverk	Ja/nei
-- Gårdbrukeres deltaking i ordninger for næringsmiddelkvalitet	Ja/nei
-- Natura 2000-betalinger til landbruksareal	Ja/nei
-- Betalinger i tilknytning til rammedirektivet om vann ⁽⁸⁾	Ja/nei

KJENNETEGN	ENHETER/ KATEGORIER
-- Betalinger for miljøvennlig landbruk	Ja/nei
--- herav i forbindelse med økologisk landbruk	Ja/nei
-- Betalinger for dyrs velferd	Ja/nei
-- Diversifisering til annen virksomhet enn landbruksvirksomhet	Ja/nei
-- Fremming av turistvirksomhet	Ja/nei

⁽¹⁾ Skal ikke framlegges i 2010.

⁽²⁾ Aldersklasser: (Fra den alder da skoleplikten opphører og til 24 år), (25-34), (35-44), (45-54), (55-64), (65 og over).

⁽³⁾ Prosentintervall 1 for årsverk: (0), (> 0-< 25), (≥ 25-< 50), (≥ 50-< 75), (≥ 75-< 100), (100).

⁽⁴⁾ Prosentintervall 2 for årsverk: (> 0-< 25), (≥ 25-< 50), (≥ 50-< 75), (≥ 75-< 100), (100).

⁽⁵⁾ Utdanningskoder: (bare praktisk landbrukserfaring), (grunnutdanning i landbruk), (fullstendig landbruksutdanning).

⁽⁶⁾ Skal ikke framlegges i 2013.

⁽⁷⁾ Prosentintervaller: (≥ 0-≤ 10), (> 10-≤ 50), (> 50-< 100).

⁽⁸⁾ Europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/60/EF av 23. oktober 2000 om fastsettelse av en ramme for fellesskapstiltak på området vannpolitikk (EFT L 327 av 22.12.2000, s. 1).

*VEDLEGG IV***PRESISJONSKRAV**

Utvalgsundersøkelsene som er fastsatt i denne forordning, skal være statistisk representative på NUTS 2-regionnivå og for nasjonale aggregeringer av vanskeligstilte områder⁽¹⁾ når det gjelder driftsenhetenes type og størrelse, i samsvar med kommisjonsvedtak 85/377/EØF av 7. juni 1985 om opprettelse av en fellesskapsklassifisering av driftsenhetene i landbruket⁽²⁾. Dessuten stilles det bestemte krav til presisjonsnivå for driftsenhetenes kjennetegn for vekster og husdyr.

Disse presisjonsnivåene er oppført i presisjonstabellene nedenfor og gjelder alle NUTS 2-regioner med minst 10 000 driftsenheter. For NUTS 2-regioner med under 10 000 driftsenheter skal disse presisjonsnivåene i stedet gjelde den tilsvarende NUTS 1-regionen, forutsatt at den tilsvarende NUTS 1-regionen omfatter minst 1 000 driftsenheter. Når det gjelder undersøkelsen om produksjonsmetoder i landbruket, vil de relevante kjennetegnene for vekster og husdyr bli tilgjengelige gjennom resultatene av undersøkelsen om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2010.

Presisjonskategorier for undersøkelsene om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2013 og 2016*Kjennetegn for vekster:*

- Kornslag til produksjon av korn (herunder såkorn), som omfatter vanlig hvete og spelthvete, durumhvete, rug, bygg, havre, maiskorn, ris og andre kornslag til produksjon av korn
- Tørkede belgfrukter og proteinvekster til høsting i tørr tilstand (herunder frø samt blandinger av korn og belgfrukter)
- Poteter (herunder tidligpoteter og settepoteter)
- Sukkerbete (unntatt frø)
- Oljeholdige vekster, herunder raps, rybs, solsikker, soya, linfrø (oljelin) og andre oljeholdige vekster
- Friske grønnsaker, meloner og jordbær
- Blomster og pryddplanter (unntatt planteskoler)
- Planter som høstes i umoden tilstand
- Kulturbeite og eng, unntatt naturlig beitemark
- Beplantninger med frukttrær og bærbusker
- Sitrusbeplantninger
- Olivenbeplantninger
- Vingårder

Kjennetegn for husdyr:

- Melkekyr
- Andre kyr
- Annet storfe
- Avlspurker
- Andre svin
- Sau
- Geit
- Fjørfe

⁽¹⁾ Rådsforordning (EF) nr. 1257/1999 av 17. mai 1999 om støtte til utvikling av landdistriktene fra Det europeiske utviklings- og garantifond for landbruket (EUGFL) (EFT L 160 av 26.6.1999, s. 80).

⁽²⁾ EFT L 220 av 17.8.1985, s. 1.

Presisjonskategorier for utvalgsundersøkelser som utføres som en del av undersøkelsen om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2010 og undersøkelsen om produksjonsmetoder i landbruket

Kjennetegn for vekster:

- Kornslag til produksjon av korn (herunder såkorn), som omfatter vanlig hvete og spelthvete, durumhvete, rug, bygg, havre, maiskorn, ris og andre kornslag til produksjon av korn,
- Poteter (herunder tidligpoteter og settepoteter) og sukkerbete (unntatt frø)
- Oljeholdige vekster, herunder raps, rybs, solsikker, soya, linfrø (oljelin) og andre oljeholdige vekster
- Permanente frilandsvekster, herunder frukt-, bær-, sitrus- og olivenbeplantninger, vingårder, planteskoler og andre permanente frilandsvekster
- Friske grønnsaker, meloner, jordbær, blomster og prydplanter (unntatt planteskoler)
- Midlertidig og permanent kulturbeite og eng

Kjennetegn for husdyr:

- Storfe (alle aldre)
- Sau og geit (alle aldre)
- Svin
- Fjørfe

Presisjonstabell for NUTS 2-regioner med minst 10 000 driftsenheter i landbruket

Presisjonskategorier	Undersøkelser om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2013 og 2016		Undersøkelse om produksjonsmetoder i landbruket	
	Utbredelse av kjennetegnet i NUTS 2-regionen	Relativt standardavvik	Utbredelse av kjennetegnet i NUTS 2-regionen	Relativt standardavvik
Driftsenhetens kjennetegn for vekster	7,5 % eller mer av landbruksarealet i drift	< 5 %	10 % eller mer av landbruksarealet i drift	< 10 %
Driftsenhetens kjennetegn for husdyr	7,5 % eller mer av husdyrenhetene og mer enn 5 % av den nasjonale andelen i hver kategori	< 5 %	10 % eller mer av husdyrenhetene og mer enn 5 % av den nasjonale andelen i hver kategori	< 10 %

Presisjonstabell for NUTS 2-regioner med under 10 000 driftsenheter i landbruket

Presisjonskategorier	Undersøkelser om strukturen til driftsenheter i landbruket i 2013 og 2016		Undersøkelse om produksjonsmetoder i landbruket	
	Utbredelse av kjennetegnet i den tilsvarende NUTS 1-regionen med minst 1 000 driftsenheter	Relativt standardavvik	Utbredelse av kjennetegnet i den tilsvarende NUTS 1-regionen med minst 1 000 driftsenheter	Relativt standardavvik
Driftsenhetens kjennetegn for vekster	7,5 % eller mer av landbruksarealet i drift	< 5 %	10 % eller mer av landbruksarealet i drift	< 10 %
Driftsenhetens kjennetegn for husdyr	7,5 % eller mer av husdyrenhetene og mer enn 5 % av den nasjonale andelen i hver kategori	< 5 %	10 % eller mer av husdyrenhetene og mer enn 5 % av den nasjonale andelen i hver kategori	< 10 %

VEDLEGG V

Liste over kjennetegn for undersøkelsen om produksjonsmetoder i landbruket

Kjennetegn			Enheter/kategorier
Metoder for jordarbeiding	Konvensjonell jordarbeiding (plog med veltefjøl eller skålplog)		ha
	Redusert jordarbeiding		ha
	Ingen jordarbeiding (direkte såing)		ha
Bevaring av jordsmonnet	Jorddekke om vinteren:	Vanlige vintervekster	ha
		Dekkvekster eller mellomvekster	ha
		Planterester	ha
		Bar jord	ha
	Vekselbruk:	Andel av dyrkbar mark utenfor planlagt vekselbruk	Prosentintervall for dyrkbar mark ⁽¹⁾
Landskapstrekk	Lineære elementer som gårdbrukeren har vedlikeholdt de siste tre årene, herav:	Hekker	Ja/nei
		Trerekker	Ja/nei
		Steingjerder	Ja/nei
	Lineære elementer som er opprettet de siste tre årene, herav:	Hekker	Ja/nei
		Trerekker	Ja/nei
		Steingjerder	Ja/nei
Husdyr på beite	Beiting på driftsenheten	Areal brukt til beite det siste året	ha
		Tid som dyrene tilbringer ute på beite	Måneder per år
	Beiting på felles beitemark:	Antall dyr som beiter på fellesbeite	Antall dyr
		Tid som dyrene tilbringer på fellesbeite	Måneder per år

Kjennetegn				Enheter/kategorier
Bygninger for husdyr	Storfe:	Båsfjøs — med fast og flytende husdyrgjødsel		Antall plasser
		Båsfjøs — med halvflytende husdyrgjødsel		Antall plasser
		Bingefjøs — med fast og flytende husdyrgjødsel		Antall plasser
		Bingefjøs — med halvflytende husdyrgjødsel		Antall plasser
		Annet		Antall plasser
	Svin:	På spaltegulv (delvis)		Antall plasser
		På spaltegulv (helt)		Antall plasser
		På halmdekke (dypstrø — bingefjøs)		Antall plasser
		Annet		Antall plasser
	Verpehøner:	På halmdekke (dypstrø — bingefjøs)		Antall plasser
		Batteribur (alle typer)		Antall plasser
		Batteribur med gjødselbånd		Antall plasser
		Batteribur med gjødselkjeller		Antall plasser
		Batteribur i trapper med gjødselkjeller		Antall plasser
		Annet		Antall plasser
Anvendelse av husdyrgjødsel	Landbruksareal i drift som fast husdyrgjødsel anvendes på	I alt		Prosentintervall for landbruksareal i drift ⁽²⁾
		Med øyeblikkelig nedmolding		Prosentintervall for landbruksareal i drift ⁽²⁾
	Landbruksareal i drift som halvflytende husdyrgjødsel anvendes på	I alt		Prosentintervall for landbruksareal i drift ⁽²⁾
		Med øyeblikkelig nedmolding eller innsprøyting i jorden		Prosentintervall for landbruksareal i drift ⁽²⁾
	Prosentdel av den samlede gjødselproduksjonen som utføres fra driftsenheten			Prosentintervall ⁽³⁾
Anlegg for lagring og behandling av husdyrgjødsel	Lagringsanlegg for:	Fast husdyrgjødsel		Ja/nei
		Flytende husdyrgjødsel		Ja/nei
		Halvflytende husdyrgjødsel	Gjødseltank	Ja/nei
			Basseng	Ja/nei
	Er lagringsanlegget overdekket?	Fast husdyrgjødsel		Ja/nei
		Flytende husdyrgjødsel		Ja/nei
		Halvflytende husdyrgjødsel		Ja/nei

Kjennetegn		Enheter/kategorier
Vanning	Areal med vanning	Gjennomsnittlig areal med vanning i de siste tre år
		ha
	Samlet areal med vekster som er vannet minst én gang de siste tolv månedene	I alt
		ha
		Kornslag til produksjon av korn (herunder såkorn) (unntatt mais og ris)
		ha
		Mais (maiskorn og grønnfôrmais)
		ha
		Ris
		ha
		Tørkede belgfrukter og proteinvekster til høsting i tørr tilstand (herunder frø samt blandinger av korn og belgfrukter)
		ha
		Poteter (herunder tidligpoteter og settepoteter)
		ha
		Sukkerbete (unntatt frø)
		ha
		Raps og rybs
		ha
		Solsikker
		ha
		Fibervekster (tekstillin, hamp, andre fibervekster)
		ha
		Friske grønnsaker, meloner og jordbær — på friland
		ha
		Midlertidig og permanent kulturbeite og eng
		ha
		Andre vekster på dyrkbar mark
		ha
		Beplantninger med frukttrær og bærbusker
		ha
		Sitrusbeplantninger
		ha
		Olivenebeplantninger
		ha
		Vingårder
		ha
	Benyttede vanningsmetoder:	Overflatevanning (oversvømmelse, furer)
		Ja/nei
		Spredervanning
		Ja/nei
		Dryppvanning
		Ja/nei
	Vannkilde til vanning på driftsenheten:	Grunnvann på driftsenheten
		Ja/nei
		Overflatevann på driftsenheten (dammer eller oppdemmet vann)
		Ja/nei
		Overflatevann fra innsjøer, elver og vassdrag utenfor driftsenheten
		Ja/nei
		Vann fra alminnelige vannforsyningsnett utenfor driftsenheten
		Ja/nei
		Andre kilder
		Ja/nei

⁽¹⁾ Prosentintervall for dyrkbar mark: (0), (> 0-< 25), (≥ 25-< 50), (≥ 50-< 75), (≥ 75).

⁽²⁾ Prosentintervall for landbruksareal i drift: (0), (> 0-< 25), (≥ 25-< 50), (≥ 50-< 75), (≥ 75).

⁽³⁾ Prosentintervall: (0), (> 0-< 25), (≥ 25-< 50), (≥ 50-< 75), (≥ 75).

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 540/2009**2014/EØS/75/10****av 22. juni 2009****om endring av forordning (EF) nr. 1450/2004 med hensyn til utarbeiding og utvikling av fellesskapsstatistikker over nyskaping(*)**

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1608/2003/EF av 22. juli 2003 om utarbeiding og utvikling av fellesskapsstatistikker over vitenskap og teknologi⁽¹⁾, særlig artikkel 3, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Kommisjonsforordning (EF) nr. 1450/2004 av 13. august 2004 om gjennomføring av europaparlaments- og rådsvedtak nr. 1608/2003/EF med hensyn til utarbeiding og utvikling av fellesskapsstatistikker over nyskaping⁽²⁾ inneholder nærmere opplysninger om de statistikkene det er behov for, deres oppdeling, periodisitet, aktualitet og anbefalinger av metoder for utarbeiding av harmoniserte fellesskapsdata.
- 2) Tiltakene for å overvåke nyskappingsvirksomheten må endres og ajourføres for å imøtekomme de økende og stadig nye kravene på miljøområdet.
- 3) Byrden på foretakene bør begrenses så mye som mulig samtidig som det sikres at de innsamlede dataene er av god kvalitet og oppfyller informasjonsbehovene.

- 4) Tiltakene fastsatt i denne forordning er i samsvar med uttalelse fra Komiteen for statistikkprogrammet —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

I avsnitt 1 i vedlegget til kommisjonsforordning (EF) nr. 1450/2004 gjøres følgende endringer:

1. I kode 7 skal teksten under «tittel» lyde:

«Antall foretak som er virksomme innen nyskaping og som oppgav svært viktige formål for nyskaping».

2. I kode 9 tilføyes følgende tekst under «Kommentarer»:

«— valgfritt for kalenderåret 2008».

Artikkel 2

Denne forordning trer i kraft den 20. dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 22. juni 2009.

For Kommisjonen

Joaquín ALMUNIA

Medlem av Kommisjonen

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 160 av 23.6.2009, s. 8, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 113/2009 av 22. oktober 2009 om endring av EØS-avtalens vedlegg XXI (Statistikk), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 68 av 17.12.2009, s. 15.

⁽¹⁾ EUT L 230 av 16.9.2003, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 267 av 14.8.2004, s. 32.

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 460/2009**2014/EØS/75/11****av 4. juni 2009**

om endring av forordning (EF) nr. 1126/2008 om vedtakelse av visse internasjonale regnskapsstandarter i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1606/2002 med hensyn til tolkning nr. 16 fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC)(*)

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1606/2002 av 19. juli 2002 om anvendelse av internasjonale regnskapsstandarter⁽¹⁾, særlig artikkel 3 nr. 1, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Ved kommisjonsforordning (EF) nr. 1126/2008⁽²⁾ ble det vedtatt visse internasjonale regnskapsstandarter og tolkninger som forelå 15. oktober 2008.
- 2) 3. juli 2008 kunngjorde Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) tolkning nr. 16: «Sikring av en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet», heretter kalt «IFRIC 16». IFRIC 16 er en tolkning som presiserer hvordan kravene i de internasjonale regnskapsstandardene IAS 21 og IAS 39 skal anvendes i tilfeller der et foretak sikrer valutakursrisikoen som oppstår av dets nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter.
- 3) Samråd med gruppen av teknisk sakkyndige (TEG) innenfor EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group) bekrefter at IFRIC 16 oppfyller de tekniske kriteriene for vedtakelse fastsatt i artikkel 3 nr. 2 i forordning (EF) nr. 1606/2002. I samsvar med kommisjonsbeslutning 2006/505/EF av 14. juli 2006 om opprettelse av en rådgivende undersøkelsesgruppe

for regnskapsstandarter som skal bistå Kommisjonen med hensyn til objektivitet og nøytralitet i uttalelser fra European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG)⁽³⁾ har den rådgivende undersøkelsesgruppen vurdert EFRAGs uttalelse om godkjenning for å være balansert og objektiv, og underrettet Kommisjonen om dette.

- 4) Forordning (EF) nr. 1126/2008 bør derfor endres.
- 5) Tiltakene fastsatt i denne forordning er i samsvar med uttalelse fra Komiteen for regnskapsregulering —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

I vedlegget til forordning (EF) nr. 1126/2008 innsettes tolkning nr. 16: «Sikring av en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet» fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) som fastsatt i vedlegget til denne forordning.

Artikkel 2

Alle selskaper skal anvende IFRIC 16 som fastsatt i vedlegget til denne forordning, senest fra første dag i det regnskapsåret som begynner etter 30. juni 2009.

Artikkel 3

Denne forordning trer i kraft den tredje dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 4. juni 2009.

For Kommisjonen

Charlie McCREEVY

Medlem av Kommisjonen

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 139 av 5.6.2009, s. 6, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 114/2009 av 22. oktober 2009 om endring av EØS-avtalens vedlegg XXII (Selskapsrett), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 68 av 17.12.2009, s. 16.

⁽¹⁾ EFT L 243 av 11.9.2002, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 320 av 29.11.2008, s. 1.

⁽³⁾ EUT L 199 av 21.7.2006, s. 33.

*VEDLEGG***INTERNASJONALE REGNSKAPSSTANDARDER**

IFRIC 16	IFRIC-tolkning nr. 16: «Sikring av en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet»
----------	--

IFRIC-TOLKNING 16***Sikring av en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet*****HENVISNINGER**

- IAS 8: «Regnskapsprinsipper, endringer i regnskapsmessige estimater og feil»
- IAS 21: «Virkningene av valutakursendringer»
- IAS 39: «Finansielle instrumenter — innregning og måling»

BAKGRUNN

- 1 Mange rapporterende foretak har nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter (som definert i IAS 21 nr. 8). Slike utenlandske virksomheter kan være datterforetak, tilknyttede foretak, felleskontrollerte virksomheter eller filialer. IAS 21 krever at et foretak fastsetter den funksjonelle valutaen til hver av sine utenlandske virksomheter som valutaen til det primære økonomiske miljøet til vedkommende virksomhet. Når resultatene og den finansielle stillingen til en utenlandsk virksomhet omregnes til en presentasjonsvaluta, kreves det at foretaket innregner valutakursdifferanser i andre inntekter og kostnader fram til den utenlandske virksomheten avhendes.
- 2 Sikringsbokføring av valutakursrisiko som oppstår av en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet vil bare få anvendelse når nettoeiendelene i vedkommende utenlandske virksomhet blir inkludert i finansregnskapet⁽¹⁾. Posten som sikres med hensyn til valutakursrisiko som oppstår av nettoinvesteringen i en utenlandsk virksomhet, kan være et beløp for nettoeiendelene som er lik eller mindre enn den balanseførte verdien av nettoeiendelene i den utenlandske virksomheten.
- 3 IAS 39 krever at et relevant sikringsobjekt og relevante sikringsinstrumenter øremerkes i et sikringsbokføringsforhold. Dersom det, i tilfeller med nettoinvesteringssikring, foreligger et øremerket sikringsforhold, blir gevinsten eller tapet på sikringsinstrumentet som fastsettes å være en effektiv sikring av nettoinvesteringen, innregnet i andre inntekter og kostnader og inkludert sammen med valutakursdifferanser som oppstår ved omregning av den utenlandske virksomhetens resultater og finansielle stilling.
- 4 Et foretak med mange utenlandske virksomheter kan være eksponert for flere former for valutakursrisiko. Denne tolkning gir veiledning om identifisering av den valutakursrisikoen som oppfyller vilkårene for en sikret risiko ved sikring av en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet.
- 5 IAS 39 tillater at et foretak øremerker enten et derivat eller et ikke-derivativt finansielt instrument (eller en kombinasjon av derivative og ikke-derivative finansielle instrumenter) som sikringsinstrumenter for valutakursrisiko. Denne tolkning gir veiledning om hvor, innenfor et konsern, sikringsinstrumenter som er sikringer av en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet, kan holdes for at vilkårene for sikringsbokføring kan oppfylles.
- 6 IAS 21 og IAS 39 krever at akkumulerte beløp innregnet i andre inntekter og kostnader som er knyttet til både valutakursdifferanser som oppstår av omregning av den utenlandske virksomhetens resultater og den finansielle stilling samt gevinster eller tap på sikringsinstrumentet som vurderes for å være en effektiv sikring av nettoinvesteringen, skal omklassifiseres fra egenkapital til resultatet som en omklassifiseringsjustering når morforetaket avhender den utenlandske virksomheten. Denne tolkning gir veiledning om hvordan et foretak bør fastsette de beløp som skal omklassifiseres fra egenkapital til resultatet for både sikringsinstrumentet og sikringsobjektet.

VIRKEOMRÅDE

- 7 Denne tolkning kommer til anvendelse på et foretak som sikrer den valutakursrisikoen som oppstår av dens nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter, og som ønsker å oppfylle vilkårene for sikringsbokføring i samsvar med IAS 39. Av hensyn til klarheten henviser denne tolkning til et slikt foretak som et morforetak og til de finansregnskapene der nettoeiendelene i utenlandske virksomheter er inkludert, som konsernregnskap. Alle henvisninger til et morforetak får også anvendelse på et foretak som har en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet som er en felleskontrollert virksomhet, et tilknyttet foretak eller en filial.
- 8 Denne tolkning kommer bare til anvendelse på sikringer av nettoinvesteringer i utenlandske virksomheter, og den bør ikke få analog anvendelse på andre typer sikringsbokføring.

⁽¹⁾ Dette vil være tilfellet for konsernregnskap, finansregnskap der investeringer regnskapsføres ved hjelp av egenkapitalmetoden, finansregnskap der interessene til deltakere i felleskontrollerte virksomheter konsolideres forholdsmessig (underlagt et forslag til endring i ED 9 «Felles ordninger» («Joint Arrangements»)) offentliggjort av IASB (International Accounting Standards Board) i september 2007) og finansregnskap som omfatter en filial.

PROBLEMSTILLINGER

- 9 Investeringer i utenlandske virksomheter kan holdes direkte av et morforetak eller indirekte av ett eller flere av dets datterforetak. De problemstillinger som behandles i denne tolkning, er
- a) *arten av den sikrede risikoen og beløpet for sikringsobjektet som et sikringsforhold kan øremerkes for:*
- i) hvorvidt morforetaket bare kan øremerke som en sikret risiko de valutakursdifferansene som oppstår av en differanse mellom de funksjonelle valutaene til morforetaket og dets utenlandske virksomhet, eller hvorvidt det også kan øremerke som den sikrede risikoen de valutakursdifferansene som oppstår av differansen mellom presentasjonsvalutaen til morforetakets konsernregnskap og den funksjonelle valutaen til den utenlandske virksomheten,
  - ii) dersom morforetaket eier den utenlandske virksomheten indirekte, hvorvidt den sikrede risikoen kan omfatte bare de valutakursdifferansene som oppstår av differanser i funksjonelle valutaer mellom den utenlandske virksomheten og dens umiddelbare morforetak, eller om den sikrede risikoen også kan omfatte alle valutakursdifferanser mellom den funksjonelle valutaen til den utenlandske virksomheten og alle mellomliggende eller overordnede morforetak (dvs. hvorvidt det faktum at nettoinvesteringen i den utenlandske virksomheten holdes gjennom et mellomliggende morforetak påvirker den økonomiske risikoen for det overordnede morforetaket),
- b) *hvor i et konsern sikringsinstrumentet kan holdes:*
- i) om et forhold som oppfyller kravene til sikringsbokføring bare kan etableres dersom foretaket som sikrer sin nettoinvestering, er part i sikringsinstrumentet eller om ethvert foretak i konsernet, uansett dets funksjonelle valuta, kan holde sikringsinstrumentet,
  - ii) om sikringsinstrumentets art (derivativt eller ikke-derivativt) eller konsolideringsmetoden påvirker vurderingen av sikringseffektiviteten,
- c) *hvilke beløp som bør omklassifiseres fra egenkapital til resultatet som omklassifiseringsjusteringer ved avhending av den utenlandske virksomheten:*
- i) når en utenlandsk virksomhet som var sikret, er avhendet, hvilke beløp fra morforetakets reserver for omregning av utenlandsk valuta med hensyn til sikringsinstrumentet og med hensyn til vedkommende utenlandske virksomhet som bør omklassifiseres fra egenkapitalen til resultatet i morforetakets konsernregnskap,
  - ii) om konsolideringsmetoden påvirker fastsettelsen av de beløp som skal omklassifiseres fra egenkapitalen til resultatet.

KONSENSUS

Arten av den sikrede risikoen og beløpet for sikringsobjektet som et sikringsforhold kan øremerkes for

- 10 Sikringsbokføring kan bare anvendes på de valutakursdifferansene som oppstår mellom den utenlandske virksomhetens funksjonelle valuta og morforetakets funksjonelle valuta.
- 11 I en sikring med hensyn til valutakursrisiko som oppstår av en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet, kan sikringsobjektet være et beløp for nettoeiendelene som er lik eller mindre enn den balanseførte verdien av den utenlandske virksomhetens nettoeiendeler i morforetakets konsernregnskap. Den balanseførte verdien av en utenlandsk virksomhets nettoeiendeler som kan øremerkes som sikringsobjektet i et morforetaks konsernregnskap, er avhengig av om et morforetak på lavere nivå til den utenlandske virksomheten har anvendt sikringsbokføring for alle eller en del av nettoeiendelene i vedkommende utenlandske virksomhet, og at denne regnskapsføringen har skjedd i morforetakets konsernregnskap.
- 12 Den sikrede risikoen kan øremerkes som den valutaeksponeringen som oppstår mellom den funksjonelle valutaen til den utenlandske virksomheten og den funksjonelle valutaen til et morforetak (det umiddelbare, mellomliggende eller overordnede morforetaket) til vedkommende utenlandske virksomhet. Det faktum at nettoinvesteringen holdes gjennom et mellomliggende morforetak påvirker ikke arten av den økonomiske risikoen som oppstår av det overordnede morforetakets valutaeksponering.
- 13 En eksponering for valutakursrisiko som oppstår av en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet, kan bare oppfylle kravene til sikringsbokføring én gang i konsernregnskapet. Dersom de samme nettoeiendelene i en utenlandsk virksomhet blir sikret av flere enn ett morforetak i konsernet (for eksempel både et direkte og et indirekte morforetak) for den samme risikoen, vil derfor bare ett sikringsforhold oppfylle kravene til sikringsbokføring i konsernregnskapet til det overordnede morforetaket. Et sikringsforhold øremerket av ett morforetak i dets konsernregnskap trenger ikke opprettholdes av et annet morforetak på et høyere nivå. Dersom det imidlertid ikke opprettholdes av morforetaket på høyere nivå, må sikringsbokføringen som er anvendt av morforetaket på et lavere nivå, reverseres før sikringsbokføringen til morforetaket på høyere nivå blir innregnet.

Hvor sikringsinstrumentet kan holdes

- 14 Et derivativt eller ikke-derivativt instrument (eller en kombinasjon av derivative og ikke-derivative instrumenter) kan øremerkes som et sikringsinstrument i en sikring av en nettoinvestering i en utenlandsk virksomhet. Sikringsinstrumentet(-instrumentene) kan holdes av ethvert foretak innenfor konsernet (unntatt den utenlandske virksomheten som selv blir sikret), så lenge de kravene til øremerking, dokumentasjon og effektivitet i IAS 39 nr. 88 som gjelder en nettoinvesteringssikring, er oppfylt. Særlig bør konsernets sikringsstrategi være tydelig dokumentert på grunn av muligheten for ulike former for øremerking på ulike nivåer i konsernet.
- 15 For å kunne vurdere effektiviteten blir endringen i verdi av sikringsinstrumentet med hensyn til valutakursrisiko beregnet med henvisning til den funksjonelle valutaen til morforetaket hvis funksjonelle valuta den sikrede risikoen blir målt mot, i samsvar med dokumentasjonen av sikringsbokføringen. Avhengig av hvor sikringsinstrumentet holdes, kan den samlede endringen i verdi, i fravær av sikringsbokføring, innregnes i resultatet, i andre inntekter og kostnader eller begge deler. Vurderingen av effektiviteten påvirkes imidlertid ikke av om sikringsinstrumentets verdiendring blir innregnet i resultatet eller i andre inntekter og kostnader. Som en del av anvendelsen av sikringsbokføring blir den samlede effektive delen av endringen inkludert i andre inntekter og kostnader. Vurderingen av effektivitet påvirkes ikke av hvorvidt sikringsinstrumentet er et derivativt eller et ikke-derivativt instrumentet, eller av konsolideringsmetoden.

Avhending av en sikret utenlandsk virksomhet

- 16 Ved avhending av en utenlandsk virksomhet som var sikret, er det beløpet som er omklassifisert til resultatet som en omklassifiseringsjustering fra morforetakets reserve for omregning av utenlandsk valuta i konsernregnskapet med hensyn til sikringsinstrumentet, lik det beløpet som IAS 39 nr. 102 krever at skal identifiseres. Dette beløpet er kumulativ gevinst eller kumulativt tap på det sikringsinstrumentet som ble vurdert som en effektiv sikring.
- 17 Det beløpet som er omklassifisert til resultatet fra et morforetaks reserve for omregning av utenlandsk valuta i konsernregnskapet med hensyn til nettoinvesteringen i vedkommende utenlandske virksomhet i samsvar med IAS 21 nr. 48, er det beløpet som inkluderes i vedkommende morforetaks reserve for omregning av utenlandsk valuta med hensyn til denne utenlandske virksomheten. I det overordnede morforetakets konsernregnskap blir det samlede nettobeløpet som er innregnet i reserven for omregning av utenlandsk valuta med hensyn til alle utenlandske virksomheter, ikke påvirket av konsolideringsmetoden. Hvorvidt det overordnede morforetaket benytter en direkte eller trinnvis konsolideringsmetode⁽¹⁾ kan imidlertid påvirke det beløpet som blir inkludert i reserven for omregning av utenlandsk valuta med hensyn til en enkelt utenlandsk virksomhet. Anvendelsen av den trinnvise metoden for konsolidering kan føre til omklassifisering til resultatet av et annet beløp enn det som ble benyttet til å fastsette sikringens effektivitet. Denne differansen kan elimineres ved å fastsette det beløpet knyttet til den utenlandske virksomheten som ville ha framkommet dersom den direkte metoden for konsolidering hadde vært benyttet. IAS 21 krever ikke at det foretas en slik justering. Dette er imidlertid et valg av regnskapsprinsipp som bør følges konsekvent for alle nettoinvesteringer.

IKRAFTTREDELSE

- 18 Et foretak skal anvende denne tolkning på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. oktober 2008 eller senere. Tidligere anvendelse er tillatt. Dersom et foretak anvender denne tolkning på perioder som begynner tidligere enn 1. oktober 2008, skal foretaket opplyse om dette.

OVERGANGSBESTEMMELSER

- 19 IAS 8 angir hvordan et foretak skal anvende en endring i regnskapsprinsipper som følger av førstegangsanvendelsen av en tolkning. Det kreves ikke at et foretak overholder disse kravene ved førstegangsanvendelse av denne tolkningen. Dersom et foretak hadde øremerket et sikringsinstrument som sikring av en nettoinvestering, men sikringen ikke oppfyller betingelsene for sikringsbokføring i denne tolkningen, skal foretaket anvende IAS 39 fremadrettet for å avslutte denne sikringsbokføringen.

⁽¹⁾ Den direkte metoden er den konsolideringsmetoden der den utenlandske virksomhetens finansregnskap blir omregnet direkte til det overordnede morforetakets funksjonelle valuta. Den trinnvise metoden er den konsolideringsmetoden der den utenlandske virksomhetens finansregnskap først blir omregnet til eventuelle mellomliggende morforetakets funksjonelle valuta og deretter til det overordnede morforetakets funksjonelle valuta (eller presentasjonsvalutaen, dersom denne er forskjellig).

Vedlegg

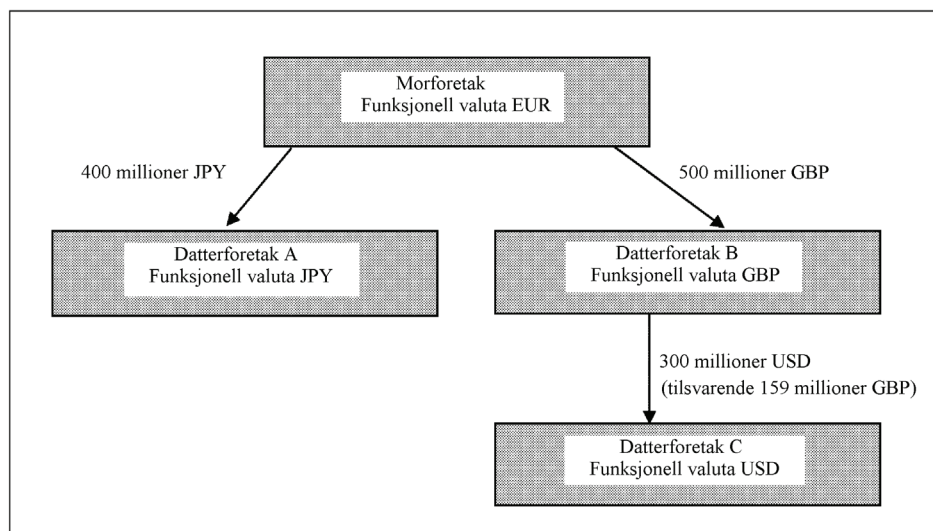
Veiledning i anvendelse

Dette vedlegg er en integrert del av denne tolkning.

- AG1 Dette vedlegg illustrerer anvendelsen av denne tolkning ved hjelp av den foretaksstrukturen som er vist nedenfor. I alle tilfeller vil de beskrevne sikringsforholdene testes for effektivitet i samsvar med IAS 39, selv om slik testing ikke er omhandlet i dette vedlegget. Morforetaket, som er det overordnede morforetaket, presenterer sitt konsernregnskap i sin funksjonelle valuta euro (EUR). Hvert av datterforetakene er heleide. Morforetakets nettoinvestering på 500 millioner GBP i datterforetak B (funksjonell valuta britiske pund (GBP)) inkluderer tilsvarende 159 millioner GBP i datterforetak Bs nettoinvestering på 300 millioner USD i datterforetak C (funksjonell valuta amerikanske dollar (USD)). Med andre ord, datterforetak Bs andre nettoeiendeler enn dets investering i datterforetak C er 341 millioner GBP.

Arten av sikret risiko som et sikringsforhold kan øremerkes for (nr. 10-13)

- AG2 Morforetaket kan sikre sin nettoinvestering i hvert av datterforetakene A, B og C for valutarisiko mellom deres respektive funksjonelle valutaer (japanske yen (JPY), GBP og USD) og euro (EUR). I tillegg kan morforetaket sikre valutakursrisikoen i USD/GBP mellom de funksjonelle valutaene i datterforetak B og datterforetak C. I sitt konsernregnskap kan datterforetak B sikre sin nettoinvestering i datterforetak C for valutakursrisikoen mellom foretakenes funksjonelle valutaer USD og GBP. I følgende eksempler er den øremerkede risikoen lik dagsvalutakursrisikoen fordi sikringsinstrumentene ikke er derivater. Dersom sikringsinstrumentene hadde vært ikke-børsomsatte terminkontrakter, ville morforetaket kunne øremerke valutasikringsrisikoen.

Beløp for sikringsobjekt som et sikringsforhold kan øremerkes for (nr. 10-13)

- AG3 Morforetaket ønsker å sikre valutakursrisikoen for sin nettoinvestering i datterforetak C. Det forutsettes at datterforetak A har et eksternt lån på 300 millioner USD. Nettoeiendelene i datterforetak A ved begynnelsen av rapporteringsperioden er 400 000 millioner JPY, inkludert proveny for det eksterne lånet på 300 millioner USD.
- AG4 Sikringsobjektet kan være et beløp for nettoeiendeler lik eller mindre enn den balanseførte verdien av morforetakets nettoinvestering i datterforetak C (300 millioner USD) i dets konsernregnskap. I sitt konsernregnskap kan morforetaket øremerke det eksterne lånet på 300 millioner USD i datterforetak A som en sikring av dagsvalutakursrisikoen EUR/USD tilknyttet dets nettoinvestering i nettoeiendeler for 300 millioner USD i datterforetak C. I dette tilfellet er både valutakursdifferansen EUR/USD på det eksterne lånet på 300 millioner USD i datterforetak A, og valutakursdifferansen EUR/USD på nettoinvesteringen på 300 millioner USD i datterforetak C, inkludert i reserven for omregning av utenlandsk valuta i morforetakets konsernregnskap etter anvendelsen av sikringsbokføring.

AG5 Uten sikringsbokføring ville den samlede valutakursdifferansen USD/EUR på det eksterne lånet på 300 millioner USD i datterforetak A, bli innregnet i morforetakets konsernregnskap på følgende måte:

- dagsvalutakursendring USD/JPY, omregnet til euro, i resultatet, og
- dagsvalutakursendring JPY/EUR i andre inntekter og kostnader.

I stedet for øremerkingen i AG4 kan morforetakets i sitt konsernregnskap øremerke det eksterne lånet på 300 millioner USD i datterforetak A som en sikring av dagsvalutakursrisikoen GBP/USD mellom datterforetak C og datterforetak B. I dette tilfellet ville den samlede valutakursdifferansen USD/EUR på det eksterne lånet på 300 millioner USD i datterforetak A i stedet bli innregnet i morforetakets konsernregnskap på følgende måte:

- dagsvalutakursendringen GBP/USD innregnes i reserven for omregning av utenlandsk valuta tilknyttet datterforetak C,
- dagsvalutakursendring GBP/JPY, omregnet til euro, innregnes i resultatet, og
- dagsvalutakursendringen JPY/EUR innregnes i andre inntekter og kostnader.

AG6 Morforetakets kan ikke øremerke det eksterne lånet på 300 millioner USD i datterforetak A som en sikring av både dagsvalutakursrisikoen EUR/USD og dagsvalutakursrisikoen GBP/USD i konsernregnskapet. Et enkelt sikringsinstrument kan bare sikre den samme øremerkede risikoen én gang. Datterforetak B kan ikke anvende sikringsbokføring i sitt konsernregnskap fordi sikringsinstrumentet holdes utenfor konsernet som omfatter datterforetak B og datterforetak C.

Hvor i et konsern kan sikringsinstrumentet holdes (nr. 14 og 15)?

AG7 Som nevnt i AG5 vil den samlede endringen i verdi med hensyn til valutakursrisiko på det eksterne lånet på 300 millioner USD i datterforetak A bli registrert i både resultatet (dagskursrisiko USD/JPY) og i andre inntekter og kostnader (dagskursrisiko EUR/JPY) i morforetakets konsernregnskap i fravær av sikringsbokføring. Begge beløp blir inkludert med det formål å vurdere effektiviteten av sikringen øremerket i AG4 fordi endringen i verdi for både sikringsinstrumentet og sikringsobjektet blir beregnet med henvisning til den funksjonelle valutaen euro i morforetakets mot den funksjonelle valutaen dollar i datterforetak C, i samsvar med sikringsdokumentasjonen. Konsolideringsmetoden (dvs. direkte eller trinnvis metode) påvirker ikke vurderingen av sikringens effektivitet.

Beløp omklassifisert til resultatet ved avhending av en utenlandsk virksomhet (nr. 16 og 17)

AG8 Når datterforetak C blir avhendet, blir beløpene omklassifisert til resultatet i morforetakets konsernregnskap fra dets reserve for omregning av utenlandsk valuta

- a) når det gjelder det eksterne lånet på 300 millioner USD i datterforetak A, det beløpet som IAS 39 krever skal identifiseres, dvs. den samlede endringen i verdi med hensyn til valutakursrisiko, innregnet i andre inntekter og kostnader som den effektive delen av sikringen, og
- b) når det gjelder nettoinvesteringen på 300 millioner USD i datterforetak C, det beløpet som fastsettes ved foretakets konsolideringsmetode. Dersom morforetakets bruker den direkte metoden, vil dets reserve for omregning av utenlandsk valuta med hensyn til datterforetak C bli fastsatt direkte av valutakursen EUR/USD. Dersom morforetakets bruker den trinnvise metoden, vil dets reserve for omregning av utenlandsk valuta med hensyn til datterforetak C, bli fastsatt av reserven for omregning av utenlandsk valuta innregnet av datterforetak B som gjenspeiler valutakursen GBP/USD, omregnet til morforetakets funksjonelle valuta ved hjelp av valutakursen EUR/GBP. Morforetakets bruk av den trinnvise metoden for konsolidering i tidligere perioder krever ikke eller utelukker ikke at det fastsetter beløpet for reserve for omregning av utenlandsk valuta som skal omklassifiseres når det avhender datterforetak C til å være det beløpet som det ville ha innregnet dersom det alltid hadde brukt den direkte metoden, avhengig av foretakets regnskapsprinsipper.

Sikring av flere enn én utenlandsk virksomhet (nr. 11, 13 og 15)

- AG9 Følgende eksempler viser at i morforetakets konsernregnskap er den risikoen som kan sikres, alltid lik risikoen mellom dets funksjonelle valuta (euro) og de funksjonelle valutaene til datterforetakene B og C. Uansett hvordan sikringene er øremerket er de største beløpene som kan være effektive sikringer som skal inkluderes i reserven for omregning av utenlandsk valuta i morforetakets konsernregnskap når begge de utenlandske virksomhetene er sikret, 300 millioner USD for risikoen EUR/USD og 341 millioner GBP for risikoen EUR/GBP. Andre endringer i verdi som skyldes endringer i valutakurser, blir inkludert i morforetakets konsoliderte resultat. Det ville selvfølgelig være mulig for morforetaket å øremerke 300 millioner USD bare for endringer i dagsvalutakursendringen USD/GBP eller 500 millioner GBP bare for endringer i dagsvalutakursendringen GBP/EUR.

Morforetaket holder sikringsinstrumenter i både USD og GBP

- AG10 Morforetaket kan ønske å sikre valutakursrisikoen i forhold til sin nettoinvestering i datterforetak B så vel som i forhold til nettoinvesteringen i datterforetak C. Det forutsettes at morforetaket holder egnede sikringsinstrumenter i USD og GBP som det kan øremerke som sikringer av sine nettoinvesteringer i datterforetak B og datterforetak C. De øremerkingene morforetaket kan foreta i sitt konsernregnskap omfatter, men er ikke begrenset til, følgende:
- a) Et sikringsinstrument på 300 millioner USD øremerket som en sikring av en nettoinvestering på 300 millioner USD i datterforetak C med risikoen lik dagsvalutakurseksponeringen (EUR/USD) mellom morforetaket og datterforetak C, og et sikringsinstrument på opptil 341 millioner GBP øremerket som en sikring av 341 millioner GBP av nettoinvesteringen i datterforetak B med risikoen lik dagsvalutakurseksponeringen (EUR/GBP) mellom morforetaket og datterforetak B.
  - b) Et sikringsinstrument på 300 millioner USD øremerket som en sikring av en nettoinvestering på 300 millioner USD i datterforetak C med risikoen lik dagsvalutakurseksponeringen (GBP/USD) mellom datterforetak B og datterforetak C, og et sikringsinstrument på opptil 500 millioner GBP øremerket som en sikring av 500 millioner GBP av nettoinvesteringen i datterforetak B med risikoen lik dagsvalutakurseksponeringen (EUR/GBP) mellom morforetaket og datterforetak B.
- AG11 Risikoen EUR/USD fra morforetakets nettoinvestering i datterforetak C er en annen risiko enn risikoen EUR/GBP fra morforetakets nettoinvestering i datterforetak B. Men i tilfellet beskrevet i AG10 a), med sin øremerking av det sikringsinstrumentet i USD det holder, har morforetaket allerede fullt ut sikret risikoen EUR/USD fra dets nettoinvestering i datterforetak C. Dersom morforetaket også har øremerket et instrument i GBP som det holder som sikring av dets nettoinvestering på 500 millioner GBP i datterforetak B, ville 159 millioner GBP av denne nettoinvesteringen, som representerer det tilsvarende i GBP av dets nettoinvestering i USD i datterforetak C, bli sikret to ganger for risikoen GBP/EUR i morforetakets konsernregnskap.
- AG12 I tilfellet beskrevet i AG10 b), dersom morforetaket øremerker den sikrede risikoen som dagsvalutakurseksponeringen (GBP/USD) mellom datterforetak B og datterforetak C, blir bare den delen som gjelder GBP/USD av endringen i verdien av dets sikringsinstrument på 300 millioner USD, inkludert i morforetakets reserve for omregning av utenlandsk valuta i tilknytning til datterforetak C. Resten av endringen (tilsvarende endringen GBP/EUR på 159 millioner GBP) blir inkludert i morforetakets konsoliderte resultatet, som i AG5. På grunn av at øremerkingen av risikoen USD/GBP mellom datterforetakene B og C ikke omfatter risikoen GBP/EUR, vil morforetaket også kunne øremerke opptil 500 millioner GBP av sin nettoinvestering i datterforetak B med risikoen lik dagsvalutakurseksponeringen (GBP/EUR) mellom morforetaket og datterforetak B.

Datterforetak B holder sikringsinstrumentet i USD

- AG13 Det forutsettes at datterforetak B holder 300 millioner USD i ekstern gjeld, og at provenyet fra dette er blitt overført til morforetaket ved et internt lån i GBP. Fordi både dets eiendeler og forpliktelser økte med 159 millioner GBP, er datterforetak Bs netto eiendeler uendrede. Datterforetak B kan øremerke den eksterne gjelden som en sikring av risikoen GBP/USD for sin nettoinvestering i datterforetak C i sitt konsernregnskap. Morforetaket vil kunne beholde datterforetak Bs øremerking av dette sikringsinstrumentet som en sikring av sin nettoinvestering på 300 millioner USD i datterforetak C for risikoen GBP/USD (se nr. 13), og morforetaket kunne øremerke sikringsinstrumentet i GBP som det holder, som en sikring av hele sin nettoinvestering på 500 millioner GBP i datterforetak B. Den første sikringen, øremerket av datterforetak B, vil bli vurdert med henvisning til datterforetak Bs funksjonelle valuta (GBP), og den andre sikringen, øremerket av morforetaket, vil bli vurdert med henvisning til morforetakets funksjonelle valuta (EUR). I dette tilfellet er bare risikoen GBP/USD fra morforetakets nettoinvestering i datterforetak C blitt sikret i morforetakets konsernregnskap med sikringsinstrumentet i USD, ikke hele risikoen EUR/USD. Derfor kan hele risikoen EUR/GBP fra morforetakets nettoinvestering på 500 millioner GBP i datterforetak B sikres i konsernregnskapet til morforetaket.

- AG14 Regnskapsføringen av morforetakets innlån på 159 millioner GBP til datterforetak B må imidlertid også tas i betraktning. Dersom morforetakets innlån ikke anses som en del av dets nettoinvestering i datterforetak B fordi det ikke oppfyller vilkårene i IAS 21 nr. 15, vil valutakursdifferansen GBP/EUR som oppstår av omregningen, bli inkludert i morforetakets konsoliderte resultatet. Dersom innlånet på 159 millioner GBP til datterforetak B anses som en del av morforetakets nettoinvestering, vil denne nettoinvesteringen bare være 341 millioner GBP og det beløpet morforetaket kunne øremerke som sikringsobjekt for risikoen GBP/EUR ville bli tilsvarende redusert fra 500 millioner GBP til 341 millioner GBP.
- AG15 Dersom morforetaket reverserte sikringsforholdet øremerket av datterforetak B, kunne morforetaket øremerke det eksterne lånet på 300 millioner USD holdt av datterforetak B som en sikring av dets nettoinvestering på 300 millioner USD i datterforetak C for risikoen EUR/USD, og øremerke det sikringsinstrumentet i GBP som foretaket selv holder som en sikring av bare opptil 341 millioner GBP av nettoinvesteringen i datterforetak B. I dette tilfellet vil begge sikringenes effektivitet bli beregnet med henvisning til morforetakets funksjonelle valuta (euro). Følgelig vil både endringen USD/GBP i verdi av det eksterne lånet holdt av datterforetak B og endringen i GBP/EUR i verdi av morforetakets innlån til datterforetak B (tilsvarende samlet USD/EUR) bli inkludert i reserven for omregning av utenlandsk valuta i morforetakets konsernregnskap. Fordi morforetaket allerede fullt ut har sikret risikoen EUR/USD fra sin nettoinvestering i datterforetak C, kan det bare sikre opptil 341 millioner GBP for risikoen EUR/GBP for sin nettoinvestering i datterforetak B.
-

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 494/2009

2014/EØS/75/12

av 3. juni 2009

om endring av forordning (EF) nr. 1126/2008 om vedtakelse av visse internasjonale regnskapsstandarter i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1606/2002 med hensyn til internasjonal regnskapsstandard (IAS) nr. 27(*)

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP
HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske
felleskap,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF)
nr. 1606/2002 av 19. juli 2002 om anvendelse av internasjonale
regnskapsstandarter⁽¹⁾, særlig artikkel 3 nr. 1, og

ut fra følgende betraktninger:

1) Ved kommisjonsforordning (EF) nr. 1126/2008⁽²⁾ ble
det vedtatt visse internasjonale regnskapsstandarter og
tolkninger som forelå 15. oktober 2008.

2) 10. januar 2008 kunngjorde IASB (International
Accounting Standards Board) endringer av internasjonal
regnskapsstandard nr. 27: «Konsernregnskap og separat
finansregnskap», heretter kalt «endringer av IAS 27». Endringene av IAS 27 angir under hvilke omstendigheter et foretak må utarbeide konsernregnskap, hvordan morforetak må regnskapsføre endringer i sine eierandeler i datterforetak, og hvordan tap i et datterforetak må fordeles mellom kontrollerende og ikke-kontrollerende eierinteresser.

3) Samråd med gruppen av teknisk sakkyndige (TEG) innenfor EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group) bekrefter at endringene av IAS 27 oppfyller de tekniske kriteriene for vedtakelse fastsatt i artikkel 3 nr. 2 i forordning (EF) nr. 1606/2002. I samsvar med kommisjonsbeslutning 2006/505/EF av 14. juli 2006 om opprettelse av en rådgivende undersøkelsesgruppe for regnskapsstandarter som skal bistå Kommisjonen med hensyn til objektivitet og nøytralitet i uttalelser fra European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG)⁽³⁾ har den rådgivende undersøkelsesgruppen vurdert EFRAGs uttalelse om godkjenning for å være balansert og objektiv, og underrettet Kommisjonen om dette.

4) Som en følge av vedtakelsen av IAS 27 må internasjonal standard for finansiell rapportering (IFRS) nr. 1, IFRS 4, IFRS 5, IAS 1, IAS 7, IAS 14, IAS 21, IAS 28, IAS 31, IAS 32, IAS 33, IAS 39 og tolkning nr. 7 fra Den faste tolkningskomité (SIC) endres for å sikre samsvar mellom de internasjonale regnskapsstandartene.

5) Forordning (EF) nr. 1126/2008 bør derfor endres.

6) Tiltakene fastsatt i denne forordning er i samsvar med uttalelse fra Komiteen for regnskapsregulering —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

I vedlegget til forordning (EF) nr. 1126/2008 gjøres følgende endringer:

1. Internasjonal regnskapsstandard (IAS) nr. 27: «Konsernregnskap og separat finansregnskap» endres som fastsatt i vedlegget til denne forordning.

2. Internasjonal standard for finansiell rapportering (IFRS) nr. 1, IFRS 4, IFRS 5, IAS 1, IAS 7, IAS 14, IAS 21, IAS 28, IAS 31, IAS 32, IAS 33, IAS 39 og tolkning nr. 7 fra Den faste tolkningskomité (SIC) endres i samsvar med endringene av IAS 27 som fastsatt i vedlegget til denne forordning.

Artikkel 2

Alle selskaper skal anvende endringene av IAS 27 som fastsatt i vedlegget til denne forordning, senest fra første dag i det regnskapsåret som begynner etter 30. juni 2009.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 149 av 12.6.2009, s. 6, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 115/2009 av 22. oktober 2009 om endring av EØS-avtalens vedlegg XXII (Selskapsrett), se EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende nr. 68 av 17.12.2009, s. 17.

⁽¹⁾ EFT L 243 av 11.9.2002, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 320 av 29.11.2008, s. 1.

⁽³⁾ EUT L 199 av 21.7.2006, s. 33.

Artikkel 3

Denne forordning trer i kraft den tredje dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 3. juni 2009.

For Kommisjonen

Charlie McCREEVY

Medlem av Kommisjonen

---

*VEDLEGG***INTERNASJONALE REGNSKAPSSTANDARDER**

IAS 27	Konsernregnskap og separat finansregnskap
--------	---

INTERNASJONAL REGNSKAPSSTANDARD 27

Konsernregnskap og separat finansregnskap

VIRKEOMRÅDE

- 1 Denne standard skal anvendes ved utarbeiding og presentasjon av konsernregnskapet til et konsern som kontrolleres av et morforetak.
- 2 Denne standard omhandler ikke metoder for regnskapsføring av virksomhetssammenslutninger og deres virkning på konsolidering, herunder goodwill som oppstår av en virksomhetssammenslutning (se IFRS 3: «Virksomhetssammenslutninger»).
- 3 Denne standard skal også anvendes på regnskapsføring av investeringer i datterforetak, felleskontrollerte foretak og tilknyttede foretak når et foretak selv velger, eller er pålagt ved lokale bestemmelser, å presentere separat finansregnskap.

DEFINISJONER

- 4 Følgende begreper anvendes i denne standard:

«Konsernregnskap» er et konserns finansregnskap, presentert som regnskapet til en enkelt økonomisk foretaksenhet.

«Kontroll» er makt til å styre et foretaks finansielle og driftsmessige prinsipper i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets aktiviteter.

Et «konsern» er et morforetak og alle dets datterforetak.

«Ikke-kontrollerende eierinteresse» er et datterforetaks egenkapital som ikke direkte eller indirekte kan henføres til et morforetak.

Et «morforetak» er et foretak som har ett eller flere datterforetak.

«Separat finansregnskap» er finansregnskap som presenteres av et morforetak, en investor i et tilknyttet foretak eller en deltaker i et felleskontrollert foretak, der investeringene regnskapsføres på grunnlag av den direkte egenkapitalinteressen istedenfor på grunnlag av de rapporterte resultatene og nettoeiendelene til foretakene som det er investert i.

Et «datterforetak» er et foretak, herunder et foretak uten begrenset ansvar, for eksempel et ansvarlig selskap, som kontrolleres av et annet foretak (kalt morforetaket).
- 5 Et morforetak eller dets datterforetak kan være en investor i et tilknyttet foretak eller en deltaker i et felleskontrollert foretak. I disse tilfellene skal konsernregnskap utarbeidet og presentert i samsvar med denne standard også utarbeides slik at de er i samsvar med IAS 28: «Investeringer i tilknyttede foretak» og IAS 31: «Andeler i felleskontrollert virksomhet».
- 6 For et foretak som beskrevet i nr. 5 er separat finansregnskap det som utarbeides og presenteres i tillegg til finansregnskap som det er henvist til i nr. 5. Et separat finansregnskap trenger ikke vedlegges eller følge med disse regnskapene.
- 7 Finansregnskapet til et foretak som ikke har noe datterforetak, tilknyttet foretak eller deltakerandel i et felleskontrollert foretak, er ikke et separat finansregnskap.
- 8 Et morforetak som i samsvar med nr. 10 er unntatt fra å presentere konsernregnskap, kan presentere separat finansregnskap som sitt eneste finansregnskap.

PRESENTASJON AV KONSERNREGNSKAP

- 9 Et morforetak, bortsett fra et morforetak som beskrevet i nr. 10, skal presentere konsernregnskap der det konsoliderer sine investeringer i datterforetak i samsvar med denne standard.
- 10 Et morforetak trenger ikke presentere konsernregnskap dersom, og bare dersom
  - a) morforetaket selv er et heleid datterforetak, eller er et deleid datterforetak til et annet foretak og dets andre eiere, herunder dem som ellers ikke har stemmerett, er informert om og ikke har innvendinger mot at morforetaket ikke presenterer konsernregnskap,

- b) morforetakets gjelds- eller egenkapitalinstrumenter ikke omsettes i et offentlig marked (på en innenlandsk eller utenlandsk børs eller i et marked utenom børs, herunder lokale og regionale markeder),
  - c) morforetaket ikke har innsendt, og heller ikke er i ferd med å innsende, sitt finansregnskap til et børstilsyn eller en annen reguleringsmyndighet i den hensikt å utstede en klasse av instrumenter i et offentlig marked, og
  - d) det overordnede morforetaket eller et mellomliggende morforetak for det aktuelle morforetaket avlegger konsernregnskap som er offentlig tilgjengelige, og som er i samsvar med internasjonale standarder for finansiell rapportering.
- 11 Et morforetak som i samsvar med nr. 10 velger ikke å presentere konsernregnskap og bare presenterer separat finansregnskap, gjør dette i samsvar med nr. 38-43.

VIRKEOMRÅDE FOR KONSERNREGNSKAPET

12 Konsernregnskap skal omfatte alle morforetakets datterforetak⁽¹⁾.

- 13 Kontroll antas å foreligge når morforetaket eier, direkte eller indirekte gjennom datterforetak, mer enn halvparten av stemmerettene i et foretak, med mindre og bare i unntakstilfeller det klart kan vises at et slikt eierskap ikke gir kontroll. Kontroll foreligger også når morforetaket eier en halvpart eller mindre av stemmerettene i et foretak der morforetaket har⁽²⁾
- a) makt over mer enn halvparten av stemmerettene gjennom avtale med andre investorer,
  - b) makt til å styre foretakets finansielle prinsipper og driftsprinsipper i henhold til vedtekter eller avtale,
  - c) makt til å oppnevne eller fjerne flertallet av medlemmene i styret eller i et tilsvarende styringsorgan, når kontrollen over foretaket ligger hos dette styret eller styringsorganet, eller
  - d) makt til å avgjøre flertallet av stemmene i styret eller i et tilsvarende styringsorgan, når kontrollen over foretaket ligger hos dette styret eller styringsorganet.
- 14 Et foretak kan eie tegningsretter, aksjekjøpsopsjoner, gjelds- eller egenkapitalinstrumenter som er konvertible til ordinære aksjer, eller andre tilsvarende instrumenter som har en mulighet, dersom denne utøves eller konverteres, til å gi foretaket stemmeretter eller redusere en annen parts stemmeretter over de finansielle og driftsmessige prinsippene til et annet foretak (potensielle stemmeretter). Tilstedeværelsen og virkningen av potensielle stemmeretter som for øyeblikket kan utøves eller er konvertible, herunder potensielle stemmeretter som innehas av et annet foretak, tas i betraktning når det skal avgjøres om et foretak har makt til å styre et annet foretaks finansielle prinsipper og driftsprinsipper. Potensielle stemmeretter kan ikke utøves eller konverteres i øyeblikket når de for eksempel ikke kan utøves eller konverteres før på et framtidig tidspunkt, eller før en framtidig hendelse inntreffer.
- 15 Når det skal avgjøres om potensielle stemmeretter bidrar til kontroll eller ikke, skal foretaket undersøke alle fakta og omstendigheter (herunder betingelsene for utøvelse av de potensielle stemmerettene og eventuelle andre kontraktsregulerte ordninger, enten hver for seg eller samlet) som påvirker potensielle stemmeretter, bortsett fra ledelsens hensikt med og den finansielle evnen til å utøve eller konvertere slike retter.
- 16 Et datterforetak blir ikke ekskludert fra konsolidering bare fordi investoren er en risikokapitalorganisasjon, et investeringsfond, et aksjefond eller et lignende foretak.
- 17 Et datterforetak blir ikke ekskludert fra konsernet fordi dets forretningsvirksomhet er forskjellig fra den virksomhet som drives av andre foretak innenfor konsernet. Relevant informasjon kan gis ved at slike datterforetak konsolideres, og ved at tilleggsinformasjon om datterforetakenes ulike former for forretningsvirksomhet gis i konsernregnskapet. For eksempel vil de opplysningene som kreves av IFRS 8: «Driftssegmenter», bidra til å forklare betydningen av ulike former for forretningsvirksomhet innenfor konsernet.

KONSOLIDERINGSPRINSIPPER

- 18 Ved utarbeiding av konsernregnskapet slår et foretak sammen finansregnskapet til morforetaket og dets datterforetak post for post ved at like poster for eiendeler, forpliktelser, egenkapital, inntekter og kostnader legges sammen. For at konsernregnskapet skal kunne presentere finansiell informasjon om konsernet sett under ett som ett enkelt foretak, skal følgende foretas:

⁽¹⁾ Dersom et datterforetak ved overtakelsen oppfyller kriteriene for å bli klassifisert som holdt for salg i samsvar med IFRS 5: «Anleggsmidler holdt for salg og avviklet virksomhet», skal det regnskapsføres i samsvar med nevnte IFRS.

⁽²⁾ Se også SIC-12: «Konsolidering — foretak for særskilte formål».

- a) den balanseførte verdien av morforetakets investering i hvert enkelt datterforetak samt morforetakets andel av egenkapitalen i hvert enkelt datterforetak elimineres (se IFRS 3, som beskriver behandlingen av eventuell goodwill som er resultat av virksomhetssammenslutningen),
  - b) ikke-kontrollerende eierinteresser i resultatet til konsoliderte datterforetak for rapporteringsperioden identifiseres, og
  - c) ikke-kontrollerende eierinteresser i nettoeiendelene i konsoliderte datterforetak identifiseres, men er atskilt fra morforetakets eierinteresser i datterforetaket. Ikke-kontrollerende eierinteresser i nettoeiendelene består av
    - i) beløpet for disse ikke-kontrollerende eierinteressene på tidspunktet for den opprinnelige virksomhetssammenslutningen, beregnet i samsvar med IFRS 3, og
    - ii) den ikke-kontrollerende eierinteressens andel av endringer i egenkapitalen etter tidspunktet for virksomhetssammenslutningen.
- 19 Når det foreligger potensielle stemmeretter, skal andelen av resultatet og endringer i egenkapital henført til morforetaket og de ikke-kontrollerende eierinteressene fastsettes på grunnlag av nåværende eierandeler, og gjenspeiler ikke en mulig utøvelse eller konvertering av potensielle stemmeretter.
- 20 Konserninterne saldoer, transaksjoner, inntekter og kostnader skal elimineres i sin helhet.**
- 21 Konserninterne saldoer og transaksjoner, herunder inntekter, kostnader og utbytte, skal elimineres i sin helhet. Resultat av konserninterne transaksjoner som innregnes i eiendeler, så som beholdninger og anleggsmidler, skal elimineres i sin helhet. Konserninterne tap kan indikere et tap ved verdifall som krever innregning i konsernregnskapet. IAS 12: «Inntektsskatt» får anvendelse på midlertidige differanser som oppstår ved eliminering av fortjeneste og tap som resultat av konserninterne transaksjoner.
- 22 Finansregnskapet til morforetaket og dets datterforetak som benyttes ved utarbeiding av konsernregnskapet, skal utarbeides på samme rapporteringstidspunkt. Når slutten av rapporteringsperioden til morforetaket og et datterforetak er forskjellige, utarbeider datterforetaket for konsolideringsformål ekstra finansregnskap for det samme tidspunktet som finansregnskapet til morforetaket, med mindre dette ikke er praktisk mulig.**
- 23 Når et datterforetaks finansregnskap som benyttes ved utarbeiding av konsernregnskap i samsvar med nr. 22, blir utarbeidet på et annet rapporteringstidspunkt enn morforetakets, skal det foretas justeringer for virkningene av betydelige transaksjoner eller hendelser som forekommer mellom dette tidspunktet og tidspunktet for morforetakets finansregnskap. I alle tilfeller skal det ikke være mer enn tre måneder mellom slutten av rapporteringsperioden til datterforetaket og morforetaket. Lengden på rapporteringsperiodene og en eventuell forskjell ved slutten av rapporteringsperiodene skal være den samme fra periode til periode.
- 24 Konsernregnskapet skal utarbeides ved anvendelse av ensartede regnskapsprinsipper for like transaksjoner og andre hendelser under lignende forhold.**
- 25 Dersom et foretak i konsernet anvender andre regnskapsprinsipper enn dem som er vedtatt i konsernregnskapet for like transaksjoner og hendelser under lignende forhold, foretas det hensiktsmessige justeringer i dette foretakets finansregnskap ved utarbeidingen av konsernregnskapet.
- 26 Et datterforetaks inntekter og kostnader inngår i konsernregnskapet fra overtakelsestidspunktet, som definert i IFRS 3. Datterforetakets inntekter og kostnader skal bygge på verdien av de eiendeler og forpliktelser som er innregnet i morforetakets konsernregnskap på overtakelsestidspunktet. Eksempelvis skal avskrivninger som er innregnet i konsernregnskapets totalresultat etter overtakelsestidspunktet, baseres på den virkelige verdien av de tilknyttede avskrivbare eiendelene som er innregnet i konsernregnskapet på overtakelsestidspunktet. Et datterforetaks inntekter og kostnader inngår i konsernregnskapet fram til tidspunktet da morforetakets kontroll over datterforetaket opphører.
- 27 Ikke-kontrollerende eierinteresser skal i balanseoppstillingen presenteres i egenkapitalen, atskilt fra egenkapitalen til morforetakets aksjeeiere.**
- 28 Resultatet, samt hver enkelt komponent i andre inntekter og kostnader, er henførbare til eiere av morforetaket og til ikke-kontrollerende eierinteresser. Totalresultatet henføres til morforetakets eiere og til de ikke-kontrollerende eierinteressene, selv om dette medfører et underskudd hos de ikke-kontrollerende eierinteressene.
- 29 Dersom et datterforetak har utestående kumulative preferanseaksjer som eies av ikke-kontrollerende eierinteresser og klassifiseres som egenkapital, beregner morforetaket sin andel av resultatet etter en justering for utbyttet av slike aksjer, enten det er vedtatt å utdele utbytte eller ikke.

30 Endringer i et morforetaks eierandel i et datterforetak som ikke medfører tap av kontroll, regnskapsføres som egenkapitaltransaksjoner (dvs. transaksjoner med eiere i deres egenskap av eiere).

31 I slike tilfeller skal de kontrollerende og de ikke-kontrollerende eierinteressenes balanseførte verdi justeres slik at de gjenspeiler endringene i deres relative andeler i datterforetaket. Eventuelle forskjeller mellom det beløp som de ikke-kontrollerende eierinteressene justeres for og den virkelige verdien av det vederlaget som betales eller mottas, skal innregnes direkte i egenkapitalen og henføres til morforetakets eiere.

TAP AV KONTROLL

32 Et morforetak kan tape kontroll over et datterforetak uansett om de absolutte eller relative eierskapsnivåene endres eller ikke. Dette kan for eksempel skje når et datterforetak blir underlagt kontroll av en offentlig myndighet, rettsinstans, forvalter eller reguleringsmyndighet. Det kan også skje som følge av en avtale.

33 Et morforetak kan tape kontroll over et datterforetak gjennom to eller flere avtaler (transaksjoner). I noen tilfeller kan det imidlertid være omstendigheter som innebærer at flere slike avtaler bør regnskapsføres som én enkelt transaksjon. Når det skal fastsettes hvorvidt avtalene skal regnskapsføres som én enkelt transaksjon, skal morforetaket vurdere alle avtalevilkårene samt deres økonomiske virkninger. Én eller flere av følgende faktorer kan tyde på at morforetaket bør regnskapsføre disse avtalene som én transaksjon:

- a) Avtalene er inngått på samme tid, eller i forventning om at de øvrige avtalene inngås.
- b) Avtalene utgjør én enkelt transaksjon som er utformet for å oppnå en samlet forretningsmessig virkning.
- c) Forekomsten av én enkelt avtale er avhengig av at det foreligger minst én annen avtale.
- d) Én enkelt avtale er ikke økonomisk berettiget dersom den vurderes isolert, men er økonomisk berettiget når den vurderes i sammenheng med andre avtaler. Et eksempel på dette er at aksjer som avhendes, prises under markedsverdi og dette kompenseres for gjennom en etterfølgende avhending over markedsverdi.

34 Dersom et morforetak taper kontroll over et datterforetak, skal morforetaket

- a) **fraregne datterforetakets eiendeler (herunder eventuell goodwill) og forpliktelser til deres balanseførte verdi på tidspunktet da det tapte kontroll,**
- b) **fraregne den balanseførte verdien av eventuelle ikke-kontrollerende eierinteresser i det tidligere datterforetaket på tidspunktet da det tapte kontroll (herunder eventuelle komponenter i andre inntekter og kostnader som kan henføres til dem),**
- c) **innregne**
  - i) **den virkelige verdien av det vederlaget som eventuelt er mottatt for transaksjonen, hendelsen eller omstendighetene som medførte tapet av kontroll, og**
  - ii) **dersom transaksjonen som medførte tapet av kontroll, innebærer en fordeling av datterforetakets aksjer til eiere i deres egenskap av eiere, skal denne fordelingen innregnes,**
- d) **innregne eventuelle investeringer som er beholdt i det tidligere datterforetaket til deres virkelige verdi på tidspunktet da det tapte kontroll,**
- e) **omklassifisere beløpene angitt i nr. 35 til resultatet, eller overføre dem direkte til opptjent egenkapital dersom dette kreves i samsvar med andre IFRS-er, og**
- f) **innregne eventuelle differanser som følger av dette, som gevinst eller tap i det resultatet som kan henføres til morforetaket.**

35 Dersom et morforetak taper kontroll over et datterforetak, skal morforetaket regnskapsføre alle beløp som er innregnet i andre inntekter og kostnader vedrørende dette datterforetaket, på samme grunnlag som ville vært krevd dersom morforetaket hadde avhendet de tilknyttede eiendelene eller forpliktelsene direkte. Dersom en gevinst eller et tap som tidligere var innregnet i andre inntekter eller kostnader, ville blitt omklassifisert til resultatet ved avhendingen av de tilknyttede eiendelene eller forpliktelsene, omklassifiserer derfor morforetaket tapet eller gevinsten fra egenkapitalen til resultatet (som en omklassifiseringsjustering) når det taper kontroll over datterforetaket. Dersom et datterforetak for eksempel har finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, og morforetaket taper kontroll over datterforetaket, skal morforetaket omklassifisere til resultatet de gevinster og tap som tidligere var innregnet i andre inntekter og kostnader tilknyttet disse eiendelene. På samme måte, dersom en omklassifiseringsjustering som tidligere var innregnet i andre inntekter eller kostnader, ville blitt overført direkte til opptjent egenkapital ved avhending av eiendelen, overfører morforetaket omklassifiseringsjusteringen direkte til den opptjente egenkapitalen når det taper kontroll over datterforetaket.

36 Ved tap av kontroll over et datterforetak skal eventuelle investeringer som er beholdt i det tidligere datterforetaket samt eventuelle beløp som det tidligere datterforetaket har utestående eller er skyldig, regnskapsføres i samsvar med andre IFRS-er fra tidspunktet da morforetaket tapte kontroll.

37 Den virkelige verdien av eventuelle investeringer som er beholdt i det tidligere datterforetaket på tidspunktet da morforetaket tapte kontroll, skal betraktes som virkelig verdi ved førstegangsinnregning av en finansiell eiendel i samsvar med IAS 39: «Finansielle instrumenter — innregning og måling», eller når det er hensiktsmessig, betraktes som anskaffelseskost ved førstegangsinnregning av en investering i et tilknyttet foretak eller felleskontrollert foretak.

REGNSKAPSFØRING AV INVESTERINGER I DATTERFORETAK, FELLESKONTROLLERTE FORETAK OG TILKNYTTETE FORETAK I SEPARAT FINANSREGNSKAP

38 Når et foretak utarbeider separat finansregnskap, skal investeringer i datterforetak, felleskontrollerte foretak og tilknyttede foretak regnskapsføres

a) til anskaffelseskost, eller

b) i samsvar med IAS 39.

Foretaket skal anvende den samme regnskapsføringen på hver enkelt kategori av investeringer. Investeringer regnskapsført til anskaffelseskost skal regnskapsføres i samsvar med IFRS 5: «Anleggsmidler holdt for salg og avviklet virksomhet» når de blir klassifisert som holdt for salg (eller inkludert i en avhendingsgruppe klassifisert som holdt for salg) i samsvar med IFRS 5. Målingen av investeringer regnskapsført i samsvar med IAS 39 blir ikke endret i slike tilfeller.

38A Et foretak skal innregne utbytte fra et datterforetak, felleskontrollert foretak eller tilknyttet foretak i resultatet i sitt separate finansregnskap når foretakets rett til å motta utbyttet er fastlagt.

38B Når et morforetak omorganiserer konsernets struktur ved å opprette et nytt foretak som morforetak på en slik måte at følgende kriterier er oppfylt:

- a) det nye morforetaket oppnår kontroll over det opprinnelige morforetaket ved å utstede egenkapitalinstrumenter i bytte for det opprinnelige morforetakets eksisterende egenkapitalinstrumenter,
- b) eiendelene og forpliktelsene til det nye konsernet og det opprinnelige konsernet er de samme like før og like etter omorganiseringen, og
- c) eierne av det opprinnelige morforetaket før omorganiseringen har de samme absolutte og relative andeler i det opprinnelige konsernets og det nye konsernets nettoeiendeler like før og like etter omorganiseringen,

og det nye morforetaket regnskapsfører sin investering i det opprinnelige morforetaket i samsvar med nr. 38 a) i sitt separate finansregnskap, skal det nye morforetaket måle anskaffelseskost til den balanseførte verdien av sin andel av de egenkapitalpostene som vises i det opprinnelige morforetakets separate finansregnskap på tidspunktet for omorganiseringen.

38C På tilsvarende måte kan et foretak som ikke er et morforetak, opprette et nytt foretak som sitt morforetak på en slik måte at det oppfyller kriteriene i nr. 38B. Kravene i nr. 38B anvendes på samme måte på slike omorganiseringer. I slike tilfeller skal henvisninger til «det opprinnelige morforetaket» og «det opprinnelige konsernet» forstås som henvisninger til «det opprinnelige foretaket».

39 Denne standard foreskriver ikke hvilke foretak som skal avlegge separat finansregnskap som er offentlig tilgjengelige. Nr. 38 og nr. 40-43 kommer til anvendelse når et foretak utarbeider separat finansregnskap som er i samsvar med internasjonale standarder for finansiell rapportering. Foretaket avlegger også konsernregnskap som er offentlig tilgjengelige slik det kreves av nr. 9, med mindre unntaket i nr. 10 kommer til anvendelse.

40 Investeringer i felleskontrollerte foretak og tilknyttede foretak som regnskapsføres i samsvar med IAS 39 i konsernregnskapet, skal regnskapsføres på samme måte i investorens separate finansregnskap.

OPPLYSNINGER

41 Følgende opplysninger skal gis i konsernregnskap:

- a) arten av forholdet mellom morforetaket og et datterforetak der morforetaket ikke eier, direkte eller indirekte gjennom andre datterforetak, mer enn halvparten av stemmerettene,
- b) grunnene til at eierskap, direkte eller indirekte gjennom andre datterforetak, av mer enn halvparten av stemmerettene eller de potensielle stemmerettene i et foretak som det er investert i, ikke utgjør kontroll,
- c) slutten av rapporteringsperioden for finansregnskapet til et datterforetak når slike finansregnskap benyttes til å utarbeide konsernregnskap og gjelder for et rapporteringstidspunkt eller for en regnskapsperiode som er forskjellig fra dem som gjelder for morforetaket, samt grunnen til at det benyttes et annet rapporteringstidspunkt eller en annen regnskapsperiode,
- d) arten og omfanget av eventuelle betydelige restriksjoner (for eksempel som resultat av låneordninger eller lovbestemte krav) på datterforetakenes evne til å overføre midler til morforetaket i form av kontantutbytte eller til å tilbakebetale lån eller forskudd,
- e) en oversikt som viser virkningene av eventuelle endringer i morforetakets eierandel i et datterforetak som ikke medfører tap av kontroll over egenkapitalen som kan henføres til morforetakets eiere, og
- f) dersom morforetaket taper kontroll over et datterforetak, skal det opplyse om eventuelle gevinster eller tap som er innregnet i samsvar med nr. 34, og
  - i) om den delen av denne gevinsten eller dette tapet som kan henføres til innregning av en eventuell investering som er beholdt i det tidligere datterforetaket til virkelig verdi på tidspunktet da morforetaket tapte kontroll, og
  - ii) posten(e) i oppstillingen over totalresultat der gevinsten eller tapet er innregnet (dersom dette ikke ble presentert separat i oppstillingen over totalresultat).

42 Når det utarbeides separat finansregnskap for et morforetak som i samsvar med nr. 10 velger ikke å utarbeide konsernregnskap, skal det i et slikt separat finansregnskap opplyses om

- a) det faktum at finansregnskapet er et separat finansregnskap, at unntaket fra konsolidering er benyttet, navnet på samt registreringsstat eller bostedsstat for foretaket hvis konsernregnskap, som er i samsvar med internasjonale standarder for finansiell rapportering, er gjort offentlig tilgjengelige, samt adressen der disse konsernregnskapene kan fås,
- b) en liste over betydelige investeringer i datterforetak, felleskontrollerte foretak og tilknyttede foretak, herunder navn, registreringsstat eller bostedsstat, eierandel og, dersom dette er forskjellig, andel av stemmeretter, og
- c) en beskrivelse av metoden som er benyttet til å regnskapsføre investeringene nevnt i bokstav b).

43 Når et morforetak (bortsett fra et morforetak som omfattes av nr. 42), en deltaker med en andel i et felleskontrollert foretak eller en investor i et tilknyttet foretak utarbeider separat finansregnskap, skal det i et slikt separat finansregnskap opplyses om

- a) det faktum at regnskapet er et separat finansregnskap, samt grunnene til at regnskapet blir utarbeidet når dette ikke er lovpålagt,
- b) en liste over betydelige investeringer i datterforetak, felleskontrollerte foretak og tilknyttede foretak, herunder navn, registreringsstat eller bostedsstat, eierandel og, dersom dette er forskjellig, andel av stemmeretter, og

- c) en beskrivelse av metoden som er benyttet til å regnskapsføre investeringene nevnt i bokstav b),
og skal identifisere tilknyttede finansregnskap som er utarbeidet i samsvar med nr. 9 i denne standard,
eventuelt i samsvar med IAS 28 og IAS 31.

IKRAFTTREDELSE OG OVERGANGSBESTEMMELSER

- 44 Et foretak skal anvende denne standard på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. januar 2005 eller senere. Det oppfordres til tidligere anvendelse. Dersom et foretak anvender denne standard på en periode som begynner tidligere enn 1. januar 2005, skal foretaket opplyse om dette.
- 45 Et foretak skal anvende de endringene av IAS 27 som ble gjort av IASB (International Accounting Standards Board) i 2008 nr. 4, 18, 19, 26–37 og 41 e) og f) på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Tidligere anvendelse er tillatt. Et foretak skal imidlertid ikke anvende disse endringene på årsregnskap som omfatter perioder som begynner før 1. juli 2009, med mindre foretaket også anvender IFRS 3 (revidert av IASB i 2008). Dersom et foretak anvender endringene før 1. juli 2009, skal foretaket opplyse om dette. Et foretak skal anvende endringene med tilbakevirkende kraft, med følgende unntak:
- a) Endringene av nr. 28 om å henføre totalresultatet til morforetakets eiere og til de ikke-kontrollerende eierinteressene, selv om dette medfører et underskudd hos de ikke-kontrollerende eierinteressene. Et foretak skal derfor ikke omarbeide en eventuell henføring av resultat for regnskapsperioder som kommer før endringen anvendes.
  - b) Kravene i nr. 30 og 31 om regnskapsføring av endringer i eierandeler i et datterforetak etter at et foretak har tatt kontroll. Kravene i nr. 30 og 31 skal derfor ikke anvendes på endringer som oppstod før foretaket anvender endringene.
  - c) Kravene i nr. 34–37 om tap av kontroll over et datterforetak. Et foretak skal ikke omarbeide den balanseførte verdien av en investering i et tidligere datterforetak dersom foretaket tapte kontroll før disse endringene ble anvendt. Et foretak skal heller ikke omberegne eventuelle gevinster eller tap ved tap av kontroll over et datterforetak som har oppstått før endringene ble anvendt.
- 45A Nr. 38 ble endret ved «Forbedringer av IFRS-er», utstedt i mai 2008. Et foretak skal anvende denne endringen på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. januar 2009 eller senere, fremadrettet fra det tidspunkt foretaket første gang anvendte IFRS 5. Tidligere anvendelse er tillatt. Dersom et foretak anvender endringen på en tidligere periode, skal foretaket opplyse om dette.
- 45B Ved «Anskaffelseskost for en investering i et datterforetak, felleskontrollert foretak eller tilknyttet foretak» (endringer av IFRS 1 og IAS 27), utstedt i mai 2008, utgikk definisjonen av «kostmetoden» og nytt nr. 38A ble tilføyd. Et foretak skal anvende disse endringene fremadrettet på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. januar 2009 eller senere. Tidligere anvendelse er tillatt. Dersom et foretak anvender disse endringene på en tidligere periode, skal foretaket opplyse om dette, og samtidig anvende de tilknyttede endringene av IAS 18, IAS 21 og IAS 36.
- 45C Ved «Anskaffelseskost for en investering i et datterforetak, felleskontrollert foretak eller tilknyttet foretak» (endringer av IFRS 1 og IAS 27), utstedt i mai 2008, ble nr. 38B og 38C tilføyd. Et foretak skal anvende disse endringene fremadrettet på omorganiseringer som finner sted i årsregnskapsperioder som begynner 1. januar 2009 eller senere. Tidligere anvendelse er tillatt. I tillegg kan et foretak velge å anvende nr. 38B og 38C med tilbakevirkende kraft på tidligere omorganiseringer innenfor disse numrenes virkeområde. Dersom et foretak omarbeider en omorganisering slik at den oppfyller kravene i nr. 38B eller 38C, skal foretaket omarbeide alle senere omorganiseringer innenfor disse numrenes virkeområde. Dersom et foretak anvender nr. 38B eller 38C på en tidligere periode, skal foretaket opplyse om dette.

OPPHEVING AV IAS 27 (2003)

- 46 Denne standard erstatter IAS 27: «Konsernregnskap og separat finansregnskap» (revidert i 2003).

Vedlegg

Endringer av andre IFRS-er

Endringene i dette vedlegg skal anvendes på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender disse endringene i IAS 27 på en tidligere periode, får disse endringene anvendelse på den tidligere perioden. I de endrede numrene vises opphevet tekst som gjennomstreket og ny tekst som understreket.

- A1 I følgende internasjonale standarder for finansiell rapportering som trådte i kraft 1. juli 2009, skal henvisninger til «minoritetsinteresse» endres til «ikke-kontrollerende interesse» i numrene angitt nedenfor:

IFRS	Nummer eller numre
IFRS 1	B2 c) i), B2 g) i), B2 k)
IFRS 4	34 c)
IAS 1	54 q), 83 a) i), 83 b) i)
IAS 7	20 b)
IAS 14	16
IAS 21	41
IAS 32	AG29
IAS 33	A1

IFRS 1: «Førstegangsanvendelse av internasjonale standarder for finansiell rapportering»

- A2 IFRS 1 endres som beskrevet nedenfor:

I nr. 26 gjøres følgende endringer:

«26 Denne standard forbyr tilbakevirkende anvendelse av enkelte bestemmelser i andre IFRS-er som gjelder

...

- c) estimer (nr. 31–34),
- d) eiendeler klassifisert som holdt for salg og avviklet virksomhet (nr. 34A og 34B), og
- e) enkelte aspekter ved regnskapsføring av ikke-kontrollerende eierinteresser (nr. 34C).»

Etter nr. 34B skal ny overskrift og nytt nr. 34C lyde:

«Ikke-kontrollerende eierinteresser

34C En førstegangsbruker skal anvende følgende krav i IAS 27 (endret av International Accounting Standards Board i 2008) fremadrettet fra tidspunktet for overgang til IFRS-er:

- a) kravet i nr. 28 om at totalresultatet henføres til morforetakets eiere og til de ikke-kontrollerende eierinteressene, selv om dette medfører et underskudd hos de ikke-kontrollerende eierinteressene,
- b) kravene i nr. 30 og 31 om regnskapsføring av endringer i morforetakets eierandeler i et datterforetak som ikke medfører tap av kontroll, og
- c) kravene i nr. 34-37 for regnskapsføring av tap av kontroll over et datterforetak, og de tilknyttede kravene i nr. 8A i IFRS 5. [Endringen innført ved årlige forbedringer]

Dersom en førstegangsbruker velger å anvende IFRS 3 (revidert av International Accounting Standards Board i 2008) med tilbakevirkende kraft på tidligere virksomhetssammenslutninger, skal også IAS 27 (endret av International Accounting Standards Board i 2008) anvendes i samsvar med nr. B1 i denne IFRS.

Nytt nr. 47J skal lyde:

- «47J Ved IAS 27 (endret av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 26 og 34C endret. Et foretak skal anvende disse endringene på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IAS 27 (endret i 2008) på en tidligere periode, får endringene anvendelse på den tidligere perioden.»

IFRS 5: «Anleggsmidler holdt for salg og avviklet virksomhet»

A3 IFRS 5 endres som beskrevet nedenfor:

I nr. 33 gjøres følgende endringer:

- «33 Et foretak skal opplyse om følgende:

- a) ...
- d) beløpet for inntekter fra videreført virksomhet og fra avviklet virksomhet som kan henføres til morforetakets eiere. Disse opplysningene kan enten presenteres i notene eller i oppstillingen over totalresultat.»

Nytt nr. 44B skal lyde:

- «44B Ved IAS 27 (endret av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 33 d) tilføyd. Et foretak skal anvende denne endringen på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IAS 27 (endret i 2008) på en tidligere periode, får endringen anvendelse på den tidligere perioden. Endringen skal anvendes med tilbakevirkende kraft.»

IAS 1: «Presentasjon av finansregnskap»

A4 I IAS 1 (revidert i 2007) skal nr. 106 lyde:

- «106 Et foretak skal presentere en oppstilling over endringer i egenkapital som viser

- a) periodens totalresultat, som viser separat de samlede beløpene som er henførbare til eiere av morforetaket og til ikke-kontrollerende eierinteresser,
- b) for hver bestanddel av egenkapitalen, virkningene av tilbakevirkende anvendelse eller tilbakevirkende omarbeiding innregnet i samsvar med IAS 8, og
- c) [opphevet] og
- d) for hver bestanddel av egenkapitalen, en avstemming mellom den balanseførte verdien i begynnelsen og slutten av perioden, med separate opplysninger om endringer som følger av
  - i) resultatet,
  - ii) hver enkelt post i andre inntekter og kostnader, og
  - iii) transaksjoner med eiere i deres egenskap av eiere, med separat visning av bidrag fra og utdelinger til eiere samt endringer i eierandeler i datterforetak som ikke medfører tap av kontroll.»

Nytt nr. 139A skal lyde:

- «139A Ved IAS 27 (endret av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 106 endret. Et foretak skal anvende denne endringen på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IAS 27 (endret i 2008) på en tidligere periode, får endringen anvendelse på den tidligere perioden. Endringen skal anvendes med tilbakevirkende kraft.»

IAS 7: «Oppstilling over kontantstrømmer»

A5 IAS 7 endres som beskrevet nedenfor.

Overskriften over nr. 39 endres, og nr. 39-42 skal lyde:

«Endringer i eierandeler i datterforetak og andre forretningsenheter

- 39 De samlede kontantstrømmer fra overtakelse og avhending av datterforetak eller andre forretningsenheter skal presenteres separat og klassifiseres som investeringsaktiviteter.
- 40 Et foretak skal opplyse om følgende med hensyn til både oppnåelse og tap av kontroll av datterforetak eller andre forretningsenheter i perioden:
- a) samlet vederlag som betales eller mottas,
  - b) andelen av vederlaget som består av kontanter og kontantekvivalenter,
  - c) kontanter og kontantekvivalenter i datterforetakene eller andre forretningsenheter som er et foretak, har oppnådd eller tapt kontroll over, og
  - d) andre eiendeler og forpliktelser enn kontanter og kontantekvivalenter i datterforetak eller andre forretningsenheter som det er oppnådd eller tapt kontroll over, spesifisert i hovedkategorier.
- 41 Presentasjon av virkningene av kontantstrømmer ved oppnåelse eller tap av kontroll over datterforetak og andre forretningsenheter som separate poster, sammen med separat presentasjon av samlede overtatte eller avhendede eiendeler og forpliktelser, innebærer at det blir mulig å skille disse kontantstrømmene fra kontantstrømmer fra andre aktiviteter knyttet til drifts-, investerings- og finansieringsaktiviteter. Virkningene av kontantstrømmer ved tap av kontroll fratrekkes ikke virkningene av kontantstrømmer ved oppnåelse av kontroll.
- 42 Det samlede beløp betalt eller mottatt som vederlag for oppnåelse eller tap av kontroll over datterforetak eller andre forretningsenheter presenteres i oppstillingen over kontantstrømmer med fradrag for overtatte eller avhendede kontanter og kontantekvivalenter som del av slike transaksjoner, hendelser eller endrede omstendigheter.»

Nytt nr. 42A og 42B skal lyde:

- «42A Kontantstrømmer som kommer fra endringer i eierandeler i et datterforetak som ikke medfører tap av kontroll, skal klassifiseres som kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter.
- 42B Endringer i eierandeler i et datterforetak som ikke medfører tap av kontroll, for eksempel ved at et morforetak senere kjøper eller selger datterforetakets egenkapitalinstrumenter, regnskapsføres som egenkapitaltransaksjoner (se IAS 27: «Konsernregnskap og separat finansregnskap» (endret av International Accounting Standards Board i 2008)). Derfor klassifiseres de resulterende kontantstrømmene på samme måte som andre transaksjoner med eiere som beskrevet i nr. 17.»

Nytt nr. 54 skal lyde:

- «54 Ved IAS 27 (endret av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 39-42 endret og nytt nr. 42A og 42B tilføyd. Et foretak skal anvende disse endringene på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IAS 27 (endret i 2008) på en tidligere periode, får endringene anvendelse på den tidligere perioden. Endringen skal anvendes med tilbakevirkende kraft.»

IAS 21: «Virkningene av valutakursendringer»

A6 IAS 21 endres som beskrevet nedenfor.

Overskriften over nr. 48 endres, og nytt nr. 48A-48D skal lyde:

«Avhending eller delvis avhending av en utenlandsk virksomhet

48 ...

- 48A I tillegg til et foretaks avhending av hele sin andel i en utenlandsk virksomhet, skal følgende regnskapsføres som avhendelser, selv om foretaket beholder en andel i det tidligere datterforetaket eller den tidligere tilknyttede eller felleskontrollerte virksomheten:
- a) tap av kontroll over et datterforetak som omfatter en utenlandsk virksomhet,
  - b) tap av betydelig innflytelse over et tilknyttet foretak som omfatter en utenlandsk virksomhet, og
  - c) tap av felles kontroll over en felleskontrollert virksomhet som omfatter en utenlandsk virksomhet.
- 48B Ved avhending av et datterforetak som omfatter en utenlandsk virksomhet, fraregnes det akkumulerte beløpet for valutakursdifferanser som er knyttet til den utenlandske virksomheten og er henført til de ikke-kontrollerende eierinteressene, men beløpet skal ikke omklassifiseres til resultatet.
- 48C Ved delvis avhending av et datterforetak som omfatter en utenlandsk virksomhet, skal foretaket på nytt henføre den forholdsmessige andelen av det akkumulerte beløpet for valutakursdifferanser som er innregnet i andre inntekter og kostnader, til de ikke-kontrollerende eierinteressene i den nevnte utenlandske virksomheten. Ved eventuelle andre former for delvis avhending av en utenlandsk virksomhet skal foretaket omklassifisere til resultatet bare den forholdsmessige delen av det akkumulerte beløpet for valutakursdifferansene som er innregnet i andre inntekter og kostnader.
- 48D En delvis avhending av et foretaks andeler i en utenlandsk virksomhet omfatter alle reduksjoner i foretakets eierandel i en utenlandsk virksomhet, unntatt de reduksjonene i nr. 48A som regnskapsføres som avhendelser.»
- Nytt nr. 60B skal lyde:
- «60B Ved IAS 27 (endret av International Accounting Standards Board i 2008) ble nytt nr. 48A-48D tilføyd. Et foretak skal anvende disse endringene på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IAS 27 (endret i 2008) på en tidligere periode, får endringene anvendelse på den tidligere perioden.»

IAS 28: «Investeringer i tilknyttede foretak»

A7 IAS 28 endres som beskrevet nedenfor.

Nr. 18 og 19 skal lyde:

- «18 En investor skal ikke lenger benytte egenkapitalmetoden fra tidspunktet da investoren ikke lenger har betydelig innflytelse over et tilknyttet foretak, og skal regnskapsføre investeringen i samsvar med IAS 39 fra dette tidspunktet, forutsatt at det tilknyttede foretaket ikke blir til et datterforetak eller en felleskontrollert virksomhet, slik det er definert i IAS 31. Ved tap av betydelig innflytelse skal investoren måle alle investeringer som han beholder i det tidligere tilknyttede foretaket, til virkelig verdi. Investoren skal innregne i resultatet eventuelle forskjeller mellom
- a) den virkelige verdien av eventuelle investeringer som beholdes, og eventuelle provenyer fra avhendingen av delinteressen i det tilknyttede foretaket, og
  - b) den balanseførte verdien av investeringen på tidspunktet for tap av betydelig innflytelse.
- 19 Når en investering opphører å være et tilknyttet foretak og regnskapsføres i samsvar med IAS 39, skal investeringens virkelige verdi på tidspunktet da den opphører å være et tilknyttet foretak, betraktes som dets virkelige verdi ved førstegangsinnregning som finansiell eiendel i samsvar med IAS 39.»

Nytt nr. 19A skal lyde:

- «19A Dersom en investor taper betydelig innflytelse over et tilknyttet foretak, skal han regnskapsføre alle beløp som er innregnet i andre inntekter og kostnader vedrørende dette tilknyttede foretaket, på samme grunnlag som ville vært krevd dersom det tilknyttede foretaket hadde avhendt de tilknyttede eiendelene eller forpliktelsene direkte. Dersom en gevinst eller et tap som et tilknyttet foretak tidligere hadde innregnet i andre inntekter eller kostnader, ville blitt omklassifisert til resultatet ved avhendingen av de tilknyttede eiendelene eller forpliktelsene, omklassifiserer derfor investoren tapet eller gevinsten fra egenkapitalen til resultatet (som en omklassifiseringsjustering) når han taper betydelig innflytelse over det tilknyttede foretaket. Dersom et tilknyttet foretak for eksempel har finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, og investoren taper betydelig innflytelse over det tilknyttede foretaket, skal investoren omklassifisere til resultatet de gevinster og tap som tidligere var innregnet i andre inntekter og kostnader tilknyttet disse eiendelene. Dersom en investors eierandel i et tilknyttet foretak reduseres, men investeringen fortsetter å være et tilknyttet foretak, skal investoren omklassifisere til resultatet bare en forholdsmessig del av den gevinsten eller det tapet som tidligere var innregnet i andre inntekter og kostnader.»

Nytt nr. 41B skal lyde:

«41B Ved IAS 27 (endret av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 18 og 19 endret og nytt nr. 19A tilføyd. Et foretak skal anvende disse endringene på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IAS 27 (endret i 2008) på en tidligere periode, får endringene anvendelse på den tidligere perioden.»

IAS 31: «Andeler i felleskontrollert virksomhet»

A8 IAS 31 endres som beskrevet nedenfor.

I nr. 45 gjøres følgende endringer:

- «45 Når en investor opphører å ha felles kontroll over et foretak, skal han regnskapsføre eventuelle gjenværende investeringer i samsvar med IAS 39 fra samme tidspunkt, forutsatt at det tidligere felleskontrollerte foretaket ikke blir et datterforetak eller et tilknyttet foretak. Fra det tidspunkt da et felleskontrollert foretak blir en investors datterforetak, skal investoren regnskapsføre sin andel i samsvar med IAS 27 og IFRS 3: «Virksomhetssammenslutninger» (revidert av International Accounting Standards Board i 2008). Fra tidspunktet da et felleskontrollert foretak blir en investors tilknyttede foretak, skal investoren regnskapsføre sin andel i samsvar med IAS 28. Ved tap av felles kontroll skal investoren måle alle investeringer som han beholder i det tidligere felleskontrollerte foretaket, til virkelig verdi. Investoren skal innregne i resultatet eventuelle forskjeller mellom
- a) den virkelige verdien av eventuelle investeringer som beholdes, og eventuelle provenyer fra avhendingen av delinteressen i det felleskontrollerte foretaket, og
- b) den balanseførte verdien av investeringen på tidspunktet for tap av felles kontroll.»

Nytt nr. 45A og 45B skal lyde:

- «45A Når en investering opphører å være et felleskontrollert foretak og regnskapsføres i samsvar med IAS 39, skal investeringens virkelige verdi på tidspunktet da den opphører å være et felleskontrollert foretak, betraktes som dets virkelige verdi ved førstegangsinnregning som finansiell eiendel i samsvar med IAS 39.
- 45B Dersom en investor taper felles kontroll over et foretak, skal han regnskapsføre alle beløp som er innregnet i andre inntekter og kostnader vedrørende dette foretaket, på samme grunnlag som ville vært krevd dersom det felleskontrollerte foretaket hadde avhendet de tilknyttede eiendelene eller forpliktelsene direkte. Dersom en gevinst eller et tap som tidligere var innregnet i andre inntekter eller kostnader, ville blitt omklassifisert til resultatet ved avhendingen av de tilknyttede eiendelene eller forpliktelsene, omklassifiserer derfor investoren tapet eller gevinsten fra egenkapitalen til resultatet (som en omklassifiseringsjustering) når han taper felles kontroll over foretaket. Dersom et felleskontrollert foretak for eksempel har finansielle eiendeler tilgjengelig for salg, og investoren taper felles kontroll over foretaket, skal investoren omklassifisere til resultatet de gevinster og tap som tidligere var innregnet i andre inntekter og kostnader tilknyttet disse eiendelene. Dersom en investors eierandel i et felleskontrollert foretak reduseres, men investeringen fortsetter å være et felleskontrollert foretak, skal investoren omklassifisere til resultatet bare en forholdsmessig del av den gevinsten eller det tapet som tidligere var innregnet i andre inntekter og kostnader.»

Nytt nr. 58A skal lyde:

- «58A Ved IAS 27 (endret av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 45 endret og nytt nr. 45A og 45B tilføyd. Et foretak skal anvende disse endringene på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IAS 27 (endret i 2008) på en tidligere periode, får endringene anvendelse på den tidligere perioden.»

IAS 39: «Finansielle instrumenter — innregning og måling»

A9 IAS 39 endres som beskrevet nedenfor.

I nr. 102 skal siste punktum lyde:

- «102 ... Gevinsten eller tapet på sikringsinstrumentet knyttet til den effektive delen av sikringen som har vært innregnet i andre inntekter og kostnader, skal omklassifiseres fra egenkapitalen til resultatet som en omklassifiseringsjustering (se IAS 1 (revidert i 2007)) i samsvar med nr. 48-49 i IAS 21 ved avhending eller delvis avhending av den utenlandske virksomheten.»

Nytt nr. 103E skal lyde:

«103E Ved IAS 27 (endret av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 102 endret. Et foretak skal anvende denne endringen på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IAS 27 (endret i 2008) på en tidligere periode, får endringen anvendelse på den tidligere perioden.»

SIC-7: «Innføring av euro»

A10 I SIC-7 gjøres følgende endringer:

I avsnittet «Henvisninger» tilføyes «IAS 27: «Konsernregnskap og separat finansregnskap» (revidert i 2008)».

I nr. 4 gjøres følgende endringer:

«4 I særdeleshet betyr dette at

- a) ...
- b) kumulative valutakursdifferanser knyttet til omregning av finansregnskap for utenlandske virksomheter, innregnet i andre inntekter og kostnader, skal akkumuleres i egenkapitalen og bare omklassifiseres fra egenkapitalen til resultatet ved avhending eller delvis avhending av nettoinvesteringen i den utenlandske virksomheten, og ...»

Under overskriften «Ikrafttredelse» skal nytt ledd tilføyes etter det leddet som beskriver ikrafttredelsen av endringene av IAS 1, som følger:

«Ved IAS 27 (endret av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 4 b) endret. Et foretak skal anvende denne endringen på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IAS 27 (endret i 2008) på en tidligere periode, får endringen anvendelse på den tidligere perioden.»

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 495/2009**2014/EØS/75/13****av 3. juni 2009**

om endring av forordning (EF) nr. 1126/2008 om vedtakelse av visse internasjonale regnskapsstandarder i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1606/2002 med hensyn til internasjonal standard for finansiell rapportering (IFRS) nr. 3(*)

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP
HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

under henvisning til europaparlaments- og rådsforordning (EF) nr. 1606/2002 av 19. juli 2002 om anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder⁽¹⁾, særlig artikkel 3 nr. 1, og

ut fra følgende betraktninger:

1) Ved kommisjonsforordning (EF) nr. 1126/2008⁽²⁾ ble det vedtatt visse internasjonale regnskapsstandarder og tolkninger som forelå 15. oktober 2008.

2) 10. januar 2008 kunngjorde IASB (International Accounting Standards Board) internasjonal standard for finansiell rapportering (IFRS) nr. 3: «Virksomhetssammenslutninger» (revidert), heretter kalt «den reviderte IFRS 3». Den reviderte IFRS 3 fastsetter prinsipper og regler for hvordan et overtakende foretak i en virksomhetssammenslutning skal innregne og måle i sine regnskaper de ulike elementene (som identifiserbare eiendeler, overtatte forpliktelser, ikke-kontrollerende eierinteresser og goodwill) i forbindelse med den regnskapsmessige behandlingen av overtakelsestransaksjonen. Den fastsetter også hvilke opplysninger som skal gis om slike transaksjoner.

3) Samråd med gruppen av teknisk sakkyndige (TEG) innenfor EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group) bekrefter at den reviderte IFRS 3 oppfyller de tekniske kriteriene for vedtakelse fastsatt i artikkel 3 nr. 2 i forordning (EF) nr. 1606/2002. I samsvar med kommisjonsbeslutning 2006/505/EF av 14. juli 2006 om opprettelse av en rådgivende undersøkelsesgruppe for regnskapsstandarder som skal bistå Kommisjonen med hensyn til objektivitet og nøytralitet i uttalelser fra European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG)⁽³⁾ har den rådgivende undersøkelsesgruppen vurdert EFRAGs uttalelse om godkjenning for å være balansert og objektiv, og underrettet Kommisjonen om dette.

4) Som en følge av vedtakelsen av den reviderte IFRS 3 må IFRS 1, IFRS 2, IFRS 7, de internasjonale regnskapsstandardene IAS 12, IAS 16, IAS 28, IAS 32, IAS 33, IAS 34, IAS 36, IAS 37, IAS 38, IAS 39 samt tolkning nr. 9 fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) endres for å sikre samsvar mellom de internasjonale regnskapsstandardene.

5) Forordning (EF) nr. 1126/2008 bør derfor endres.

6) Tiltakene fastsatt i denne forordning er i samsvar med uttalelse fra Komiteen for regnskapsregulering —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

I vedlegget til forordning (EF) nr. 1126/2008 gjøres følgende endringer:

1. Internasjonal standard for finansiell rapportering (IFRS) nr. 3: «Virksomhetssammenslutninger» erstattes med den reviderte IFRS 3 som fastsatt i vedlegget til denne forordning.

2. IFRS 1, IFRS 2, IFRS 7, de internasjonale regnskapsstandardene IAS 12, IAS 16, IAS 28, IAS 32, IAS 33, IAS 34, IAS 36, IAS 37, IAS 38, IAS 39 samt tolkning nr. 9 fra Den internasjonale tolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) endres i samsvar med endringene av IFRS 3 som fastsatt i vedlegget til denne forordning.

Artikkel 2

Alle selskaper skal anvende den reviderte IFRS 3 som fastsatt i vedlegget til denne forordning, senest fra den første dag i det regnskapsåret som begynner etter 30. juni 2009.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 149 av 12.6.2009, s. 22, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 115/2009 av 22. oktober 2009 om endring av EØS-avtalens vedlegg XXII (Selskapsrett), se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 68 av 17.12.2009, s. 17.

⁽¹⁾ EFT L 243 av 11.9.2002, s. 1.

⁽²⁾ EUT L 320 av 29.11.2008, s. 1.

⁽³⁾ EUT L 199 av 21.7.2006, s. 33.

Artikkel 3

Denne forordning trer i kraft den tredje dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 3. juni 2009.

For Kommisjonen

Charlie McCREEVY

Medlem av Kommisjonen

---

*VEDLEGG***INTERNASJONALE REGNSKAPSSTANDARDER**

IFRS 3	Virksomhetssammenslutninger
--------	-----------------------------

INTERNASJONAL STANDARD FOR FINANSIELL RAPPORTERING 3

Virksomhetssammenslutninger

FORMÅL

1. Formålet med denne IFRS er å bedre relevans, pålitelighet og sammenlignbarhet for den informasjonen som et rapporterende foretak gir i sitt finansregnskap om en *virksomhetssammenslutning*, samt virkningene av denne. For å oppnå dette fastsetter denne IFRS prinsipper og krav for hvordan *det overtakende foretaket*
  - a) i sitt finansregnskap innregner og måler de identifiserbare anskaffede eiendelene, de overtatte forpliktelsene og eventuelle ikke-kontrollerende eierinteresser i det overtatte foretaket,
  - b) innregner og måler goodwill anskaffet ved virksomhetssammenslutningen, eller en gevinst fra et kjøp på gunstige vilkår, og
  - c) fastsetter hvilken informasjon som skal gis for å sette brukere av finansregnskapet i stand til å evaluere virksomhetssammenslutningens art og finansielle virkning.

VIRKEOMRÅDE

2. Denne IFRS kommer til anvendelse på en transaksjon eller annen hendelse som oppfyller definisjonen av en virksomhetssammenslutning. Denne IFRS får ikke anvendelse på
  - a) opprettelse av en felleskontrollert virksomhet,
  - b) overtakelse av en eiendel eller en gruppe av eiendeler som ikke utgjør en *virksomhet*. I slike tilfeller skal det overtakende foretaket identifisere og innregne de enkelte identifiserbare anskaffede eiendelene (herunder de eiendelene som oppfyller definisjonen av og innregningskriteriene for *immaterielle eiendeler* i IAS 38: «Immaterielle eiendeler») og overtatte forpliktelser. Anskaffelseskost for gruppen skal fordeles på de individuelle identifiserbare eiendelene og forpliktelsene på grunnlag av deres relative *virkelige verdi* på kjøpstidspunktet. En slik transaksjon eller hendelse fører ikke til goodwill,
  - c) en sammenslutning av foretak eller virksomheter under samme kontroll (nr. B1–B4 gir tilknyttet veiledning i anvendelse).

IDENTIFISERING AV EN VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNING

3. **Et foretak skal avgjøre om en transaksjon eller annen hendelse er en virksomhetssammenslutning ved å anvende definisjonen i denne IFRS, som krever at de anskaffede eiendelene og overtatte forpliktelsene utgjør en virksomhet. Dersom de anskaffede eiendelene ikke utgjør noen virksomhet, skal det rapporterende foretaket regnskapsføre transaksjonen eller hendelsen som anskaffelse av en eiendel. B5–B12 gir veiledning om identifisering av en virksomhetssammenslutning og definisjon av en virksomhet.**

OVERTAKELSESMETODEN

4. **Et foretak skal regnskapsføre hver virksomhetssammenslutning ved å anvende overtakelsesmetoden.**
5. Anvendelse av overtakelsesmetoden krever
  - a) identifisering av det overtakende foretaket,
  - b) fastsettelse av *overtakelsestidspunktet*,
  - c) innregning og måling av de identifiserbare anskaffede eiendelene, de overtatte forpliktelsene og eventuelle ikke-kontrollerende eierinteresser i det overtatte foretaket, og
  - d) innregning og måling av goodwill eller en gevinst fra et kjøp på gunstige vilkår.

Identifisering av det overtakende foretaket

6. **For alle virksomhetssammenslutninger skal ett av de sammensluttende foretakene identifiseres som det overtakende foretaket.**
7. Veiledningen i IAS 27: «Konsernregnskap og separat finansregnskap» skal benyttes til å identifisere det overtakende foretaket — det foretaket som oppnår kontroll over det overtatte foretaket. Dersom en virksomhetssammenslutning har skjedd, men anvendelsen av veiledningen i IAS 27 ikke klart indikerer hvilket av de sammensluttende foretakene som er det overtakende foretaket, skal faktorene i B14–B18 tas hensyn til ved denne avgjørelsen.

Fastsettelse av overtakelsestidspunktet

8. **Det overtakende foretaket skal identifisere overtakelsestidspunktet, som er det tidspunktet da det oppnår kontroll over det overtatte foretaket.**

9. Tidspunktet for når det overtakende foretaket oppnår kontroll over det overtatte foretaket er generelt tidspunktet da det overtakende foretaket juridisk overfører vederlaget, overtar eiendelene og pådrar seg forpliktelsene til det overtatte foretaket, dvs. oppgjørstidspunktet. Det overtakende foretaket kan imidlertid oppnå kontroll på et tidspunkt som enten er tidligere eller senere enn oppgjørstidspunktet. Overtakelsestidspunktet vil for eksempel være tidligere enn oppgjørstidspunktet dersom en skriftlig avtale fastsetter at det overtakende foretaket oppnår kontroll over det overtatte foretaket på et tidligere tidspunkt enn ved oppgjørstidspunktet. Et overtakende foretak skal ta hensyn til alle relevante fakta og omstendigheter ved identifisering av overtakelsestidspunktet.

Innregning og måling av de identifiserbare anskaffede eiendelene, de overtatte forpliktelsene og eventuelle ikke-kontrollerende eierinteresser i det overtatte foretaket

Innregningsprinsipp

10. **Fra overtakelsestidspunktet skal det overtakende foretaket innregne, atskilt fra goodwill, de identifiserbare anskaffede eiendelene, de overtatte forpliktelsene og eventuelle ikke-kontrollerende eierinteresser i det overtatte foretaket. Innregning av identifiserbare anskaffede eiendeler og overtatte forpliktelser er underlagt vilkårene omhandlet i nr. 11 og 12.**

Innregningsvilkår

11. For å kvalifisere til innregning som del av anvendelsen av overtakelsesmetoden må de identifiserbare anskaffede eiendelene og de overtatte forpliktelsene, oppfylle definisjonene av eiendeler og forpliktelser i «Ramme for utarbeiding og presentasjon av finansregnskap» på overtakelsestidspunktet. Som eksempel kan nevnes utgifter som det overtakende foretaket forventer, men ikke er nødt til å pådra seg i framtiden for å iverksette sin plan om å tre ut av en aktivitet hos et overtatt foretak eller si opp eller omplassere ansatte i et overtatt foretak, er ikke forpliktelser på overtakelsestidspunktet. Det overtakende foretaket innregner derfor ikke disse utgiftene som del av anvendelsen av overtakelsesmetoden. Overtakeren innregner isteden disse utgiftene i sitt finansregnskap etter sammenslutningen i samsvar med andre IFRS-er.
12. For å kvalifisere til innregning som del av anvendelsen av overtakelsesmetoden, må dessuten de identifiserbare anskaffede eiendelene og de overtatte forpliktelsene være del av det som det overtakende foretaket og det overtatte foretaket (eller dets tidligere *eiere*) har utvekslet i virksomhetssammenslutningstransaksjonen, og ikke et resultat av separate transaksjoner. Det overtakende foretaket skal anvende veiledningen i nr. 51–53 til å avgjøre hvilke av de anskaffede eiendelene eller de overtatte forpliktelsene som er del av utvekslingen for det overtatte foretaket, og eventuelt hvilke av disse som er resultat av separate transaksjoner som skal regnskapsføres i samsvar med deres art og relevante IFRS-er.
13. Det overtakende foretakets anvendelse av innregningsprinsippet og –vilkårene kan føre til innregning av enkelte eiendeler og forpliktelser som det overtatte foretaket ikke tidligere hadde innregnet som eiendeler og forpliktelser i sitt finansregnskap. Det overtakende foretaket innregner for eksempel de anskaffede identifiserbare immaterielle eiendelene, som et varenavn, et patent eller et kundeforhold, som det overtatte foretaket ikke har innregnet som eiendeler i sitt finansregnskap fordi det har utviklet dem internt og innregnet de tilknyttede utgiftene i kostnadene.
14. B28–B40 gir veiledning om innregning av operasjonelle leieavtaler og immaterielle eiendeler. Nr. 22–28 omhandler typene av identifiserbare eiendeler og forpliktelser som omfatter poster som denne IFRS gir begrensede unntak for med hensyn til innregningsprinsippet og -vilkårene.

Klassifisering eller øremerking av identifiserbare anskaffede eiendeler og overtatte forpliktelser ved en virksomhetssammenslutning

15. **På overtakelsestidspunktet skal det overtakende foretaket klassifisere eller øremerke de identifiserbare anskaffede eiendelene og de overtatte forpliktelsene som det er nødvendig for senere å anvende andre IFRS-er. Det overtakende foretaket skal foreta disse klassifiseringene eller øremerkingene på grunnlag av kontraktsvilkårene, de økonomiske vilkårene, dets driftsmessige prinsipper eller regnskapsprinsipper og andre relevante vilkår slik de foreligger på overtakelsestidspunktet.**
16. I noen situasjoner åpner IFRS-er for ulik regnskapsføring, avhengig av hvordan et foretak klassifiserer eller øremerker en bestemt eiendel eller forpliktelse. Eksempler på klassifiseringer eller øremerkinger som det overtakende foretaket skal foreta på grunnlag av de relevante forholdene slik de foreligger på overtakelsestidspunktet, omfatter, men er ikke begrenset til,
- a) klassifisering av bestemte finansielle eiendeler og forpliktelser som en finansiell eiendel eller forpliktelse til virkelig verdi over resultatet, eller som en finansiell eiendel tilgjengelig for salg eller holdt til forfall, i samsvar med IAS 39: «Finansielle instrumenter – innregning og måling»,
  - b) øremerking av et derivat som et sikringsinstrument i samsvar med IAS 39, og
  - c) vurdering av om et innebygd derivat bør skilles fra vertskontrakten i samsvar med IAS 39 (som er et spørsmål om «klassifisering» slik dette begrepet benyttes i denne IFRS).

17. Denne IFRS åpner for to unntak fra prinsippet i nr. 15:
- a) klassifisering av en leiekontrakt som enten en operasjonell leieavtale eller en finansiell leieavtale i samsvar med IAS 17: «Leieavtaler», og
  - b) klassifisering av en kontrakt som en forsikringskontrakt i samsvar med IFRS 4: «Forsikringskontrakter».

Det overtakende foretaket skal klassifisere disse kontraktene på grunnlag av kontraktsvilkårene og andre faktorer ved inngåelse av kontrakten (eller, dersom vilkårene i kontrakten er endret på en måte som vil endre dens klassifisering, på tidspunktet for den aktuelle endringen, som kan være overtakelsestidspunktet).

Målingsprinsipp

18. **Det overtakende foretaket skal måle de identifiserbare anskaffede eiendelene og de overtatte forpliktelsene til deres virkelige verdi på overtakelsestidspunktet.**
19. For hver virksomhetssammenslutning skal det overtakende foretaket måle alle ikke-kontrollerende eierinteresser i det overtatte foretaket enten til virkelig verdi eller til den ikke-kontrollerende eierinteressens forholdsmessige andel av det overtatte foretakets identifiserbare nettoeiendeler.
20. B41–B45 gir veiledning om måling av den virkelige verdien av særlige identifiserbare eiendeler og en ikke-kontrollerende eierinteresse i et overtatt foretak. Nr. 24–31 omhandler de typene identifiserbare eiendeler og forpliktelser som omfatter poster som denne IFRS gir begrensede unntak for med hensyn til målingsprinsippet.

Unntak fra anvendelse av innregnings- eller målingsprinsippene

21. Denne IFRS åpner for begrensede unntak fra sine innregnings- og målingsprinsipper. Nr. 22–31 omhandler både de særlige postene som det kan gis unntak for samt arten av disse unntakene. Det overtakende foretaket skal regnskapsføre disse postene ved å anvende kravene i nr. 22–31, som vil føre til at enkelte poster blir
- a) innregnet enten ved å anvende innregningsvilkår i tillegg til de som er omhandlet i nr. 11 og 12 eller ved å anvende kravene i andre IFRS-er, med følger som skiller seg fra anvendelsen av innregningsprinsippet og –vilkårene,
  - b) målt til et annet beløp enn deres virkelige verdier på overtakelsestidspunktet.

Unntak fra innregningsprinsippet

Betingede forpliktelser

22. IAS 37: «Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler» definerer en betinget forpliktelse som
- a) en mulig plikt som oppstår av tidligere hendelser, og hvis eksistens bare vil bli bekreftet ved at det i framtiden inntreffer eller ikke inntreffer én eller flere usikre hendelser som ikke i sin helhet er innenfor foretakets kontroll, eller
  - b) en eksisterende plikt som oppstår av tidligere hendelser, men som ikke er innregnet fordi
    - i) det ikke er sannsynlig at en strøm av ressurser som omfatter økonomiske fordeler ut fra foretaket, vil kreves for å gjøre opp plikten, eller
    - ii) forpliktelsesbeløpet ikke kan måles på en tilstrekkelig pålitelig måte.
23. Kravene i IAS 37 får ikke anvendelse når det gjelder å avgjøre hvilke betingede forpliktelser som skal innregnes på overtakelsestidspunktet. Det overtakende foretaket skal isteden innregne fra og med overtakelsestidspunktet en betinget forpliktelse som er overtatt ved en virksomhetssammenslutning dersom det er en eksisterende plikt som oppstår av tidligere hendelser og dens virkelige verdi kan måles på en pålitelig måte. Derfor, og i motsetning til IAS 37, innregner det overtakende foretaket en betinget forpliktelse som er overtatt ved en virksomhetssammenslutning på overtakelsestidspunktet, selv om det ikke er sannsynlig at en strøm av ressurser som omfatter økonomiske fordeler, vil kreves for å gjøre opp plikten. Nr. 56 gir veiledning om etterfølgende regnskapsføring av betingede forpliktelser.

Unntak fra både innregnings- og målingsprinsippene

Inntektsskatt

24. Det overtakende foretaket skal innregne og måle en eiendel eller forpliktelse ved utsatt skatt som oppstår av eiendeler som er anskaffet og forpliktelser som er overtatt ved en virksomhetssammenslutning i samsvar med IAS 12: «Inntektsskatt».

25. Det overtakende foretaket skal regnskapsføre de mulige skattemessige virkningene ved midlertidige forskjeller og framføringer i et overtatt foretak som foreligger på overtakelsestidspunktet eller oppstår som et resultat av overtakelsen i samsvar med IAS 12.

Ytelser til ansatte

26. Det overtakende foretaket skal innregne og måle en forpliktelse (eller en eventuell eiendel) knyttet til det overtatte foretakets ordninger for ytelser til ansatte i samsvar med IAS 19: «Ytelser til ansatte».

Kompensasjonseiendeler

27. Selgeren i en virksomhetssammenslutning kan ved kontrakt kompensere det overtakende foretaket for utfallet av en betingelse eller usikkerhet knyttet til hele eller en del av en bestemt eiendel eller forpliktelse. Selgeren kan for eksempel kompensere det overtakende foretaket for tap over et bestemt beløp på en forpliktelse som oppstår av en bestemt betingelse; med andre ord, selgeren vil garantere at det overtakende foretakets forpliktelse ikke vil overstige et bestemt beløp. Som et resultat av dette får overtakeren en kompensasjonseiendel. Det overtakende foretaket skal innregne en kompensasjonseiendel samtidig med at det innregner den kompenserte posten, målt på samme grunnlag som den kompenserte posten og underlagt behovet for et fradrag for beløp som ikke blir betalt. Dersom kompensasjonen er knyttet til en eiendel eller en forpliktelse som blir innregnet på overtakelsestidspunktet og målt til sin virkelige verdi på overtakelsestidspunktet, skal det overtakende foretaket innregne kompensasjonseiendelen på overtakelsestidspunktet målt til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. For en kompensasjonseiendel målt til virkelig verdi blir virkningene av usikkerhet om framtidige kontantstrømmer med hensyn til gjenvinnbarhet inkludert i målingen av virkelig verdi, og det er ikke nødvendig med noe separat fradrag (nr. B41 gir tilknyttet veiledning i anvendelse).
28. Under enkelte omstendigheter kan kompensasjonen være knyttet til en eiendel eller en forpliktelse som utgjør et unntak fra innregnings- eller målingsprinsippene. For eksempel kan en kompensasjon være knyttet til en betinget forpliktelse som ikke er innregnet på overtakelsestidspunktet fordi dens virkelige verdi ikke kan måles på en pålitelig måte på det aktuelle tidspunktet. Alternativt kan en kompensasjon være knyttet til en eiendel eller en forpliktelse, for eksempel en eiendel eller forpliktelse som er en følge av en ytelse til ansatte, og som blir målt på et annet grunnlag enn til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet. Under slike omstendigheter skal kompensasjonseiendelen innregnes og måles ved hjelp av forutsetninger som stemmer overens med dem som er benyttet til å måle den kompenserte posten, underlagt ledelsens vurdering av gjenvinnbarheten for kompensasjonseiendelen samt eventuelle kontraktsregulerte begrensninger av kompensasjonsbeløpet. Nr. 57 gir veiledning om etterfølgende regnskapsføring av en kompensasjonseiendel.

Unntak fra målingsprinsippet

Tilbakekjøpte rettigheter

29. Det overtakende foretaket skal måle verdien av en tilbakekjøpt rettighet som er innregnet som immateriell eiendel på grunnlag av den angjeldende kontraktens gjenværende løpetid, uansett om markedsdeltakere ville ha vurdert mulige kontraktsfornyelser ved fastsettelsen av dens virkelige verdi. B35 og B36 gir tilknyttet veiledning i anvendelse.

Aksjebaserte betalingstildelinger

30. Det overtakende foretaket skal måle en forpliktelse eller et egenkapitalinstrument tilknyttet gjenanskaffelsen av et overtatt foretaks aksjebaserte betalingstildelinger med aksjebaserte betalingstildelinger i det overtakende foretaket i samsvar med metoden i IFRS 2: «Aksjebasert betaling». (Denne IFRS omhandler resultatet av den nevnte metoden som "markedsbasert måling" av slike tildelinger.)

Eiendeler holdt for salg

31. Det overtakende foretaket skal måle et overtatt anleggsmiddel (eller en avhendingsgruppe) som er klassifisert som holdt for salg på overtakelsestidspunktet i samsvar med IFRS 5: «Anleggsmidler holdt for salg og avviklet virksomhet», til virkelig verdi fratrukket salgsutgifter i samsvar med nr. 15–18 i nevnte IFRS.

Innregning og måling av goodwill eller gevinst fra et kjøp på gunstige vilkår.

32. **Det overtakende foretaket skal innregne goodwill på overtakelsestidspunktet, målt som det overskytende av a) i forhold til b) nedenfor:**

a) Summen av

- i) overført vederlag, målt i samsvar med denne IFRS, som generelt krever virkelig verdi på overtakelsestidspunktet (se nr. 37),
- ii) beløpet for eventuelle ikke-kontrollerende eierinteresser i det overtatte foretaket, målt i samsvar med denne IFRS, og

iii) i en virksomhetssammenslutning som gjennomføres trinnvis (se nr. 41 og 42), virkelig verdi på overtakelsestidspunktet av det overtakende foretakets tidligere holdte egenkapitalinteresse i det overtatte foretaket.

b) Nettoverdien av beløpene på tidspunktet for overtakelse av de identifiserbare anskaffede eiendelene og de overtatte forpliktelsene, målt i samsvar med denne IFRS.

33. I en virksomhetssammenslutning der det overtakende foretaket og det overtatte foretaket (eller dets tidligere eiere) bare utveksler egenkapitalinteresser, vil virkelig verdi på overtakelsestidspunktet kunne bli målt på en mer pålitelig måte for det overtatte foretakets egenkapitalinteresser enn for det overtakende foretakets egenkapitalinteresser. Dersom dette er tilfellet, skal det overtakende foretaket fastsette beløpet for goodwill ved hjelp av virkelig verdi på overtakelsestidspunktet av det overtatte foretakets egenkapitalinteresser istedenfor virkelig verdi på overtakelsestidspunktet av de overførte egenkapitalinteressene. For å fastsette beløpet for goodwill i en virksomhetssammenslutning der det ikke overføres noe vederlag, skal det overtakende foretaket benytte virkelig verdi på overtakelsestidspunktet av det overtakende foretakets interesse i det overtatte foretaket, fastsatt ved hjelp av en verdsettingsmetode istedenfor virkelig verdi på overtakelsestidspunktet av det overførte vederlaget (nr. 32 a) i)). B46-B49 gir tilknyttet veiledning i anvendelse.

Kjøp på gunstige vilkår

34. Ibland kan et overtakende foretak gjøre et kjøp på gunstige vilkår, det vil si en virksomhetssammenslutning der beløpet i nr. 32 b) overstiger summen av beløpene i nr. 32 a). Dersom dette overskytende beløpet gjenstår etter anvendelsen av kravene i nr. 36, skal det overtakende foretaket innregne den tilknyttede gevinsten i resultatet på overtakelsestidspunktet. Gevinsten skal henføres til det overtakende foretaket.
35. Et kjøp på gunstige vilkår kan for eksempel skje i en virksomhetssammenslutning som er resultat av et tvungen salg der selgeren handler under tvang. Innregnings- eller målingsunntakene for bestemte poster omhandlet i nr. 22–31 kan imidlertid også føre til innregning av en gevinst (eller en endring av beløpet for en innregnet gevinst) ved et kjøp på gunstige vilkår.
36. Før det overtakende foretaket innregner en gevinst ved et kjøp på gunstige vilkår, skal det vurdere på nytt om det på korrekt måte har identifisert alle de anskaffede eiendelene og alle de overtatte forpliktelsene, og innregne eventuelle ytterligere eiendeler eller forpliktelser som blir identifisert ved denne gjennomgåelsen. Det overtakende foretaket skal deretter gå gjennom de framgangsmåtene som er benyttet for å måle de beløpene som denne IFRS krever at skal innregnes på overtakelsestidspunktet for alle følgende poster:
- a) de identifiserbare anskaffede eiendelene og de overtatte forpliktelsene,
  - b) eventuelle ikke-kontrollerende eierinteresser i det overtatte foretaket,
  - c) i en virksomhetssammenslutning som gjennomføres trinnvis, det overtakende foretakets tidligere holdte egenkapitalinteresse i det overtatte foretaket, og
  - d) det overførte vederlaget.

Formålet med gjennomgåelsen er å sikre at målingene på riktig måte gjenspeiler en vurdering av alle tilgjengelige opplysninger på overtakelsestidspunktet.

Overført vederlag

37. Overført vederlag i en virksomhetssammenslutning skal måles til virkelig verdi, som skal beregnes som summen av virkelige verdier på overtakelsestidspunktet av de eiendelene som blir overført av det overtakende foretaket, de forpliktelsene som det overtakende foretaket pådrar seg overfor tidligere eiere av det overtatte foretaket og egenkapitalinteressene utstedt av det overtakende foretaket. (Enhver andel av det overtakende foretakets aksjebaserte betalingstildeling som er byttet med tildelinger som innehas av det overtatte foretakets ansatte og er inkludert i det vederlaget som overføres i virksomhetssammenslutningen, skal imidlertid måles i samsvar med nr. 30 istedenfor til virkelig verdi.) Eksempler på mulige former for vederlag omfatter kontanter, andre eiendeler, en virksomhet eller et datterforetak av det overtakende foretaket, *betinget vederlag*, ordinære egenkapitalinstrumenter eller preferanseegenkapitalinstrumenter, opsjoner, verdipapir med kjøpsrett og medlemsinteresser i *gjensidige foretak*.
38. Det overførte vederlaget kan omfatte eiendeler eller forpliktelser hos det overtakende foretaket som har balanseførte verdier som er forskjellige fra deres virkelige verdier på overtakelsestidspunktet (for eksempel ikke-monetære eiendeler eller en virksomhet som tilhører det overtakende foretaket). Dersom dette er tilfellet, skal det overtakende foretaket måle på nytt de overførte eiendelene eller forpliktelsene til deres virkelige verdi på overtakelsestidspunktet, og innregne eventuelle gevinster eller tap som følger av dette, i resultatet. Noen ganger blir de overførte eiendelene eller forpliktelsene imidlertid værende i det sammenslåtte foretaket etter virksomhetssammenslutningen (for eksempel fordi eiendelene eller forpliktelsene ble overført til det overtatte foretaket istedenfor til dets tidligere eiere), og det overtakende foretaket beholder derfor kontrollen over dem. I denne situasjonen skal det overtakende foretaket måle disse eiendelene og forpliktelsene til deres balanseførte verdi umiddelbart før overtakelsestidspunktet, og skal ikke innregne noen gevinst eller tap i resultatet for eiendeler eller forpliktelser som det kontrollerer både før og etter virksomhetssammenslutningen.

Betinget vederlag

39. Vederlaget som det overtakende foretaket overfører i bytte mot det overtatte foretaket, omfatter alle eiendeler eller forpliktelser som følger av en ordning for betinget vederlag (se nr. 37). Det overtakende foretaket skal innregne virkelig verdi på overtakelsestidspunktet for et betinget vederlag som del av vederlaget overført i bytte mot det overtatte foretaket.
40. Det overtakende foretaket skal klassifisere en plikt til å betale betinget vederlag som en forpliktelse eller som egenkapital på grunnlag av definisjonene av et egenkapitalinstrument og en finansiell forpliktelse i nr. 11 i IAS 32: «Finansielle instrumenter — presentasjon» eller i andre relevante IFRS-er. Det overtakende foretaket skal klassifisere en rett til avkastning av tidligere overført vederlag som en eiendel, dersom visse vilkår er oppfylt. Nr. 58 gir veiledning om etterfølgende regnskapsføring av et betinget vederlag.

Ytterligere veiledning for anvendelse av overtakelsesmetoden på særlige former for virksomhetssammenslutninger*En virksomhetssammenslutning som gjennomføres trinnvis*

41. Et overtakende foretak kan noen ganger oppnå kontroll over et overtatt foretak som det hadde en egenkapitalinteresse i umiddelbart før overtakelsestidspunktet. For eksempel har foretak A den 31. desember 20X1 en 35 prosents ikke-kontrollerende eierinteresse i egenkapitalen i foretak B. På dette tidspunktet kjøpte foretak A en ytterligere 40 prosents interesse i foretak B, noe som gir foretak A kontroll over foretak B. Denne IFRS-en viser til en slik transaksjon som en virksomhetssammenslutning gjennomført trinnvis, enkelte ganger også vist til som en trinnvis overtakelse.
42. I en virksomhetssammenslutning gjennomført trinnvis skal det overtakende foretaket måle på nytt sin tidligere egenkapitalinteresse i det overtatte foretaket til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet og innregne eventuelle tilknyttede gevinster eller tap i resultatet. I forutgående rapporteringsperioder kan det overtakende foretaket ha innregnet endringer i verdien av sin egenkapitalinteresse i det overtatte foretaket i andre inntekter og kostnader (for eksempel fordi investeringen var klassifisert som tilgjengelig for salg). Dersom dette er tilfellet, skal beløpet som ble innregnet i andre inntekter og kostnader, innregnes på samme grunnlag som det som kreves dersom det overtakende foretaket hadde avhendt den tidligere holdte egenkapitalinteressen direkte.

En virksomhetssammenslutning gjennomført uten overføring av vederlag

43. Et overtakende foretak oppnår enkelte ganger kontroll over et overtatt foretak uten å overføre noe vederlag. Overtakelsesmetoden for regnskapsføring for en virksomhetssammenslutning kommer til anvendelse på slike sammenslutninger. Slike omstendigheter omfatter følgende:
- a) Det overtatte foretaket kjøper tilbake et tilstrekkelig antall av sine egne aksjer til at en eksisterende investor (det overtakende foretaket) oppnår kontroll.
  - b) Bortfall av ikke-kontrollerende vetorett som tidligere holdt det overtakende foretaket fra å kontrollere det overtatte foretaket ved at det overtakende foretaket hadde flertallet av stemmerettene.
  - c) Det overtakende foretaket og det overtatte foretaket avtaler å slå sammen sine virksomheter utelukkende på grunnlag av en kontrakt. Det overtakende foretaket overfører ikke noe vederlag i bytte mot kontroll over et overtatt foretak, og innehar ingen egenkapitalinteresser i det overtatte foretaket, verken på overtakelsestidspunktet eller tidligere. Eksempler på virksomhetssammenslutninger som skjer utelukkende på grunnlag av en kontrakt, omfatter sammenføring av to virksomheter sammen i en såkalt «stapling arrangement» eller å opprettelse av et dobbeltnotert foretak.
44. I en virksomhetssammenslutning som skjer utelukkende på grunnlag av en kontrakt, skal det overtakende foretaket henføre til eierne av det overtatte foretaket beløpet for det overtatte foretakets nettoeiendeler innregnet i samsvar med denne IFRS. Med andre ord, egenkapitalinteressene i det overtatte foretaket som holdes av andre parter enn det overtakende foretaket, er en ikke-kontrollerende eierinteresse i det overtakende foretakets finansregnskap etter virksomhetssammenslutningen, også om dette fører til at alle egenkapitalinteressene i det overtatte foretaket blir henført til den ikke-kontrollerende eierinteressen.

Målingsperiode

45. Dersom første regnskapsføring for en virksomhetssammenslutning er ufullstendig ved slutten av den rapporteringsperioden der virksomhetssammenslutningen skjer, skal det overtakende foretaket i sitt finansregnskap rapportere foreløpige beløp for de postene der regnskapsføringen er ufullstendig. I løpet av målingsperioden skal det overtakende foretaket med tilbakevirkende kraft justere de foreløpige beløpene som ble innregnet på overtakelsestidspunktet til å gjenspeile nye opplysninger som har kommet til om fakta og omstendigheter som forelå på overtakelsestidspunktet og som, dersom disse hadde vært kjent, ville ha påvirket målingen av de beløpene som er innregnet fra og med dette tidspunktet. I løpet av målingsperioden skal det overtakende foretaket også innregne eiendeler eller forpliktelser som er kommet til dersom det er framkommet nye opplysninger om fakta og omstendigheter som forelå på overtakelsestidspunktet og som, dersom disse hadde vært kjent, ville ha ført at disse eiendelene og forpliktelsene hadde blitt innregnet fra og med dette tidspunktet. Målingsperioden avsluttes så snart det overtakende foretaket mottar de ønskede opplysningene om fakta og omstendigheter som forelå på overtakelsestidspunktet eller kommer til at det ikke er mulig å få fram flere opplysninger. Målingsperioden skal imidlertid ikke overstige ett år regnet fra overtakelsestidspunktet.

46. Målingsperioden er perioden etter overtakelsestidspunktet der det overtakende foretaket kan justere de foreløpige beløpene som er innregnet for en virksomhetssammenslutning. Målingsperioden gir det overtakende foretaket rimelig tid til å få tak i de opplysningene som er nødvendige for å identifisere og måle følgende fra og med overtakelsestidspunktet, i samsvar med kravene i denne IFRS:
- a) de identifiserbare anskaffede eiendelene, de overtatte forpliktelsene og eventuelle ikke-kontrollerende eierinteresser i det overtatte foretaket,
  - b) vederlaget som ble overført for det overtatte foretaket (eller det andre beløpet som er benyttet til å måle goodwill),
  - c) i en virksomhetssammenslutning som gjennomføres trinnvis, det overtakende foretakets tidligere holdte egenkapitalinteresse i det overtatte foretaket, og
  - d) gjenværende goodwill eller gevinst på et kjøp på gunstige vilkår.
47. Det overtakende foretaket skal ta hensyn til alle relevante faktorer når det skal avgjøre om opplysninger som er framkommet etter overtakelsestidspunktet, bør føre til en justering av de foreløpige beløpene som er innregnet, eller om disse opplysningene er en følge av hendelser som skjedde etter overtakelsestidspunktet. Relevante faktorer omfatter det tidspunktet da ytterligere opplysninger framkom, og om det overtakende foretaket kan identifisere en grunn til å endre de foreløpige beløpene. Opplysninger som er framkommet kort tid etter overtakelsestidspunktet, vil med større sannsynlighet gjenspeile omstendigheter som forelå på overtakelsestidspunktet enn opplysninger som framkommer flere måneder senere. Med mindre en mellomliggende hendelse som endret en eiendels virkelige verdi kan identifiseres, er det for eksempel trolig at salg av eiendelen til tredjemann kort tid etter overtakelsestidspunktet til et beløp som skiller seg betydelig fra eiendelens foreløpige virkelige verdi fastsatt på dette tidspunktet, indikerer en feil i det foreløpige beløpet.
48. Det overtakende foretaket innregner en økning (en reduksjon) i det foreløpige beløpet som er innregnet for en identifiserbar eiendel (forpliktelse) ved hjelp av en reduksjon (en økning) i goodwill. Nye opplysninger som har framkommet i løpet av målingsperioden, kan imidlertid noen ganger føre til en justering av det foreløpige beløpet for flere enn én eiendel eller forpliktelse. For eksempel kan det overtakende foretaket ha pådratt seg en forpliktelse til å betale erstatning i forbindelse med en ulykke i et av det overtatte foretakets anlegg, som er helt eller delvis dekket av det overtatte foretakets ansvarsforsikringspolise. Dersom det overtakende foretaket får nye opplysninger i løpet av målingsperioden om den aktuelle forpliktelses virkelige verdi på overtakelsestidspunktet, vil justeringen av goodwill som følger av en endring i det foreløpige beløpet som er innregnet for forpliktelsen, motvirkes (helt eller delvis) av en tilsvarende justering av goodwill som følger av en endring i det foreløpige beløpet som er innregnet for kravet som skal utbetales av forsikringsgiveren.
49. I løpet av målingsperioden skal det overtakende foretaket innregne justeringer av de foreløpige beløpene som om regnskapsføringen av virksomhetssammenslutningen var fullført på overtakelsestidspunktet. Det overtakende foretaket skal dermed om nødvendig revidere sammenligningsinformasjon for tidligere perioder som er presentert i finansregnskap, herunder foreta eventuelle endringer i avskrivning eller andre faktorer som påvirker inntekten som er innregnet ved fullføringen av første regnskapsføring.
50. Etter at målingsperioden er avsluttet, skal det overtakende foretaket bare revidere regnskapsføringen av en virksomhetssammenslutning for å korrigere feil i samsvar med IAS 8: «Regnskapsprinsipper, endringer i regnskapsmessige estimater og feil».

Fastsettelse av hva som er del av virksomhetssammenslutningstransaksjonen

51. **Det overtakende foretaket og det overtatte foretaket kan ha et allerede eksisterende forhold eller en annen ordning før forhandlingene om virksomhetssammenslutningen begynner, eller de kan tre inn i en annen ordning i løpet av forhandlingene som er atskilt fra virksomhetssammenslutningen. I begge situasjonene skal det overtakende foretaket identifisere alle beløp som ikke er del av det som det overtakende foretaket og det overtatte foretaket (eller dets tidligere eiere) utvekslet i virksomhetssammenslutningen, dvs. beløp som ikke er del av det som utveksles for det overtatte foretaket. Det overtakende foretaket skal innregne som del av anvendelsen av overtakelsesmetoden bare det vederlaget som er overført for det overtatte foretaket og de eiendelene som er anskaffet og forpliktelsene som er overtatt i bytte for det overtatte foretaket. Separate transaksjoner skal regnskapsføres i samsvar med relevante IFRS-er.**
52. En transaksjon som før virksomhetssammenslutningen inngås av eller på vegne av det overtakende foretaket eller som i hovedsak er til det overtakende foretakets eller det sammensluttede foretakets fordel, og ikke i hovedsak til det overtatte foretakets (eller dets tidligere eieres) fordel, er sannsynligvis en separat transaksjon. Følgende er eksempler på separate transaksjoner som ikke skal omfattes av anvendelsen av overtakelsesmetoden:
- a) en transaksjon som i realiteten gjør opp allerede eksisterende forhold mellom det overtakende foretaket og det overtatte foretaket,
  - b) en transaksjon som gir vederlag til ansatte i eller tidligere eiere av det overtatte foretaket for framtidige tjenester, og
  - c) en transaksjon som refunderer det overtatte foretaket eller dets tidligere eiere for betaling av utgifter som det overtakende foretakets har i tilknytning til overtakelsen.

B50-B62 gir tilknyttet veiledning i anvendelse

Utgifter i tilknytning til overtakelsen

53. Utgifter i tilknytning til overtakelsen er utgifter som det overtakende foretaket pådrar seg for å gjennomføre en virksomhetssammenslutning. Disse utgiftene omfatter honorar til mellommenn, dvs. rådgivning, rettshjelp, regnskapsføring, verdsetting og andre honorarer til konsulenter, generelle administrative utgifter, herunder utgifter ved å opprettholde en intern overtakelsesavdeling, samt utgifter ved registrering og utstedelse av verdipapirer knyttet til gjeld eller egenkapital. Det overtakende foretaket skal regnskapsføre utgifter i tilknytning til overtakelsen som kostnad i de periodene som utgiftene påløper og tjenestene mottas, med ett unntak. Utgifter til utstedelse av verdipapirer som er knyttet til gjeld eller egenkapital, skal innregnes i samsvar med IAS 32 og IAS 39.

ETTERFØLGENDE MÅLING OG REGNSKAPSFØRING

54. **Generelt skal et overtakende foretak senere måle og regnskapsføre anskaffede eiendeler, overtatte eller påløpte forpliktelser og egenkapitalinstrumenter utstedt ved en virksomhetssammenslutning i samsvar med andre relevante IFRS-er for disse postene, avhengig av deres art. Denne IFRS gir imidlertid veiledning om etterfølgende måling og regnskapsføring for følgende anskaffede eiendeler, overtatte eller påløpte forpliktelser og egenkapitalinteresser utstedt ved en virksomhetssammenslutning:**

- a) **tilbakekjøpte rettigheter,**
- b) **betingede forpliktelser innregnet på overtakelsestidspunktet,**
- c) **kompensasjonseiendeler, og**
- d) **betinget vederlag.**

B63 gir tilknyttet veiledning i anvendelse.

Tilbakekjøpte rettigheter

55. En tilbakekjøpt rettighet innregnet som en immateriell eiendel skal avskrives over den gjenværende kontraktsperioden til den kontrakten der rettigheten ble tildelt. Et overtakende foretak som deretter selger en tilbakekjøpt rettighet til tredjemann, skal inkludere det balanseførte beløpet for den immaterielle eiendelen ved fastsettelse av gevinst eller tap på salget.

Betingede forpliktelser

56. Etter førstegangsinnregning og fram til forpliktelsen er gjort opp, kansellert eller utløpt skal det overtakende foretaket måle en betinget forpliktelse innregnet ved en virksomhetssammenslutning til den høyeste verdien av
- a) beløpet som ville blitt innregnet i samsvar med IAS 37, og
  - b) det førstegangsinnregnede beløpet, med fradrag for eventuelle akkumulerte amortiseringer innregnet i samsvar med IAS 18: «Driftsinntekter».

Dette kravet gjelder ikke for kontrakter som regnskapsføres i samsvar med IAS 39.

Kompensasjonseiendeler

57. Ved utløpet av hver etterfølgende rapporteringsperiode skal det overtakende foretaket måle en kompensasjonseiendel som ble innregnet på overtakelsestidspunktet på samme grunnlag som den kompenserte forpliktelsen eller eiendelen, men underlagt eventuelle kontraktsregulerte begrensninger med hensyn til dens beløp, og, for en kompensasjonseiendel som ikke senere måles til virkelig verdi, ledelsens vurdering av gjenvinnbarheten til kompensasjonseiendelen. Det overtakende foretaket skal bare fraregne kompensasjonseiendelen når det innkasserer eiendelen, selger den eller på annen måte taper retten til den.

Betinget vederlag

58. Noen endringer i den virkelige verdien av betinget vederlag som det overtakende foretaket innregner etter overtakelsestidspunktet, kan være en følge av ytterligere opplysninger som det overtakende foretaket mottok etter dette tidspunktet, om fakta og omstendigheter som forelå på overtakelsestidspunktet. Slike endringer er justeringer i målingsperioden i samsvar med nr. 45–49. Endringer som er en følge av hendelser etter overtakelsestidspunktet, som det å oppfylle et resultatmål, oppnå en nærmere angitt aksjekurs eller nå en nærmere angitt milepæl i et forsknings- og utviklingsprosjekt, er imidlertid ikke justeringer i målingsperioden. Det overtakende foretaket skal regnskapsføre endringer i den virkelige verdien av betinget vederlag som ikke er justeringer i målingsperioden på følgende måte:
- a) Betinget vederlag klassifisert som egenkapital skal ikke måles på nytt, og dets etterfølgende oppgjør skal regnskapsføres innenfor egenkapitalen.

- b) Betinget vederlag klassifisert som en eiendel eller en forpliktelse som
  - i) er et finansielt instrument og faller inn under virkeområdet for IAS 39, skal måles til virkelig verdi, med eventuelle tilknyttede gevinster eller tap innregnet enten i resultatet eller i andre inntekter og kostnader i samsvar med nevnte IFRS,
  - ii) ikke faller inn under virkeområdet for IAS 39, skal regnskapsføres i samsvar med IAS 37 eller andre relevante IFRS-er.

OPPLYSNINGER

- 59. **Det overtakende foretaket skal gi opplysninger som setter brukere av dets finansregnskap i stand til å evaluere arten og den finansielle virkningen av en virksomhetssammenslutning som er gjennomført enten**
  - a) i løpet av inneværende rapporteringsperiode, eller
  - b) etter slutten av rapporteringsperioden, men før finansregnskapet godkjennes for offentliggjøring.
- 60. For å oppfylle formålet i nr. 59 skal det overtakende foretaket gi de opplysningene som er omhandlet i B64-B66.
- 61. **Det overtakende foretaket skal gi opplysninger som setter brukere av dets finansregnskap i stand til å evaluere de finansielle virkningene av justeringer innregnet i inneværende rapporteringsperiode som gjelder virksomhetssammenslutninger som fant sted i denne perioden eller i tidligere rapporteringsperioder.**
- 62. For å oppfylle formålet i nr. 61 skal det overtakende foretaket gi de opplysningene som er omhandlet i B67.
- 63. Dersom de særlige opplysningene som kreves av denne og andre IFRS-er, ikke oppfyller formålene fastsatt i nr. 59 og 61, skal det overtakende foretaket gi alle ytterligere opplysninger som er nødvendige for at disse formålene oppfylles.

IKRAFTTREDELSE OG OVERGANGSBESTEMMELSER

Ikrafttredelse

- 64. Denne IFRS får fremadrettet anvendelse på virksomhetssammenslutninger der overtakelsestidspunktet er senere enn eller lik begynnelsen av den første årsrapporteringsperioden som begynner 1. juli 2009 eller senere. Tidligere anvendelse er tillatt. Et foretak skal imidlertid bare anvende denne IFRS ved begynnelsen av en årsrapporteringsperiode som begynner 30. juni 2007 eller senere. Dersom et foretak anvender denne IFRS for 1. juli 2009, skal det opplyse om dette og samtidig anvende IAS 27 (endret av IASB International Accounting Standards Board i 2008).

Overgangsbestemmelser

- 65. Eiendeler og forpliktelser som oppstod av virksomhetssammenslutninger der overtakelsestidspunktet var tidligere enn tidspunktet for anvendelse av denne IFRS, skal ikke justeres ved anvendelsen av denne IFRS.
- 66. Et foretak, for eksempel et gjensidig foretak, som ennå ikke anvender IFRS 3 og har én eller flere virksomhetssammenslutninger som ble regnskapsført ved hjelp av oppkjøpsmetoden, skal anvende overgangsbestemmelsene i B68 og B69.

Inntektsskatt

- 67. For virksomhetssammenslutninger der overtakelsestidspunktet var tidligere enn tidspunktet for anvendelse av denne IFRS, skal det overtakende foretaket anvende kravene i nr. 68 i IAS 12, endret av denne IFRS, fremadrettet. Det vil si at det overtakende foretaket ikke skal justere regnskapsføringen av tidligere virksomhetssammenslutninger for tidligere innregnede endringer i innregnede eiendeler ved utsatt skatt. Men fra det tidspunkt da denne IFRS får anvendelse, skal det overtakende foretaket innregne som en justering i resultatet (eller, dersom IAS 12 krever dette, utenfor resultatet), endringer i innregnede eiendeler ved utsatt skatt.

OPPHEVING AV IFRS 3 (2004)

- 68. Denne IFRS erstatter IFRS 3: «Virksomhetssammenslutninger» (utgitt i 2004).

*Vedlegg A***Definisjoner**

Dette vedlegg er en integrert del av denne IFRS.

overtatt foretak	Den eller de virksomhetene som det overtakende foretaket oppnår kontroll over ved en virksomhetssammenslutning .
overtakende foretak	Foretaket som oppnår kontroll over det overtatte foretaket .
overtakelsestidspunkt	Tidspunktet da det overtakende foretaket faktisk oppnår kontroll over det overtatte foretaket .
virksomhet	Et integrert sett av aktiviteter og eiendeler som kan utføres og styres med henblikk på å frambringe en avkastning i form av utbytte, lavere utgifter eller andre økonomiske fordeler direkte til investorer eller andre eiere, medlemmer eller deltakere.
virksomhetssammen-slutning	En transaksjon eller annen hendelse der et overtakende foretak oppnår kontroll over én eller flere virksomheter . Transaksjoner som enkelte ganger vises til som «virkelige fusjoner» eller «fusjoner mellom likestilte», er også virksomhetssammenslutninger slik dette begrepet er benyttet i denne IFRS.
betinget vederlag	Vanligvis en plikt for det overtakende foretaket til å overføre ytterligere eiendeler eller egenkapitalinteresser til de tidligere eierne av et overtatt foretak som del av et bytte for kontroll over det overtatte foretaket dersom nærmere angitte framtidige hendelser skjer eller vilkår blir oppfylt. Betinget vederlag kan imidlertid også gi det overtakende foretaket rett til avkastning av tidligere overført vederlag dersom nærmere bestemte vilkår blir oppfylt.
kontroll	Makt til å styre de finansielle og driftsmessige prinsippene for et foretak eller en virksomhet i den hensikt å oppnå fordeler av foretakets eller virksomhetens aktiviteter.
egenkapitalinteresser	Med henblikk på denne IFRS blir <i>egenkapitalinteresser</i> brukt i vid betydning som eierandeler i investoreide foretak samt eier-, medlems- eller deltakerinteresser i gjensidige foretak .
virkelig verdi	Det beløp en eiendel kan omsettes for eller en forpliktelse gjøres opp med i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte, frivillige parter.
goodwill	En eiendel som representerer framtidige økonomiske fordeler som oppstår av andre eiendeler som anskaffes ved en virksomhetssammenslutning og som ikke kan identifiseres enkeltvis og innregnes separat.
identifiserbar	En eiendel er <i>identifiserbar</i> dersom den enten <ol style="list-style-type: none"> a) er utskillbar, dvs. kan skilles ut fra eller deles fra foretaket og selges, overføres, lisensieres, leies ut eller byttes, enten separat eller sammen med en tilknyttet kontrakt, identifiserbar eiendel eller forpliktelse, uansett om foretaket har til hensikt å gjøre dette eller ikke, eller b) oppstår av kontraktsregulerte eller andre juridiske rettigheter, uansett om disse rettighetene er overførbare eller utskillbare fra foretaket eller fra andre rettigheter og plikter.
immateriell eiendel	En identifiserbar, ikke-monetær eiendel uten fysisk substans.
gjensidig foretak	Et foretak som ikke er eid av investorer og som gir utbytte, lavere utgifter eller andre økonomiske fordeler direkte til sine eiere , medlemmer eller deltakere. For eksempel er et gjensidig forsikringsselskap, en kredittforening og et samvirkeforetak alle gjensidige foretak.
ikke-kontrollerende eierinteresse	Egenkapitalen i et datterforetak som ikke kan henføres, direkte eller indirekte, til et morforetak.
eiere	Med henblikk på denne IFRS blir <i>eiere</i> brukt i vid betydning til å omfatte innehavere av egenkapitalinteresser i investoreide foretak og eiere av og medlemmer eller deltakere i gjensidige foretak .

*Vedlegg B***Veiledning i anvendelse**

Dette vedlegg er en integrert del av denne IFRS.

VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER SOM OMFATTER FORETAK UNDER SAMME KONTROLL (ANVENDELSE AV NR. 2 C))

- B1 Denne IFRS får ikke anvendelse på en virksomhetssammenslutning av foretak eller virksomheter under samme kontroll. En virksomhetssammenslutning som omfatter foretak eller virksomheter under samme kontroll, er en virksomhetssammenslutning der alle de sammensluttende foretakene eller virksomhetene kontrolleres av samme øverste part eller parter både før og etter sammenslutningen, og der denne kontrollen ikke er midlertidig.
- B2 En gruppe av enkeltpersoner skal anses for å kontrollere et foretak når disse, som en følge av kontraktsregulerte ordninger, samlet har makt til å styre foretakets finansielle og driftsmessige prinsipper slik at de kan oppnå fordeler av foretakets aktiviteter. En virksomhetssammenslutning faller derfor utenfor virkeområdet for denne IFRS når den samme gruppen av enkeltpersoner, som en følge av kontraktsregulerte ordninger, samlet har overordnet makt til å styre de finansielle og driftsmessige prinsippene til hvert av de sammensluttende foretakene slik at de kan oppnå fordeler av deres aktiviteter, og denne overordnede makten ikke er midlertidig.
- B3 Et foretak kan kontrolleres av en enkeltperson eller av en gruppe enkeltpersoner som opptrer samlet etter en kontraktsregulert ordning, og denne personen eller gruppen av personer er ikke nødvendigvis underlagt kravene om finansiell rapportering i IFRS-er. Det er derfor ikke nødvendig for sammensluttende foretak å omfattes som del av det samme konsernregnskapet for at en virksomhetssammenslutning skal anses som en sammenslutning som involverer foretak under samme kontroll.
- B4 Omfanget av ikke-kontrollerende eierinteresser i hvert av de sammensluttende foretakene før og etter virksomhetssammenslutningen er ikke relevant for å avgjøre om sammenslutningen omfatter foretak under samme kontroll. Tilsvarende er det faktum at ett av de sammensluttende foretakene er et datterforetak som er utelatt fra konsernregnskapet, ikke relevant for å avgjøre hvorvidt en sammenslutning omfatter foretak under samme kontroll.

IDENTIFISERING AV EN VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNING (ANVENDELSE AV NR. 3)

- B5 Denne IFRS definerer en virksomhetssammenslutning som en transaksjon eller annen hendelse der et overtakende foretak oppnår kontroll over én eller flere virksomheter. Et overtakende foretak kan oppnå kontroll over et overtatt foretak på en rekke måter, for eksempel
- a) ved å overføre kontanter, kontantekvivalenter eller andre eiendeler (herunder nettoeiendeler som utgjør en virksomhet),
  - b) ved å pådra seg forpliktelser,
  - c) ved å utstede egenkapitalinteresser,
  - d) ved å gi flere enn én type vederlag, eller
  - e) uten å overføre vederlag, herunder utelukkende på grunnlag av en kontrakt (se nr. 43).
- B6 En virksomhetssammenslutning kan være strukturert på en rekke ulike måter som bestemmes av juridiske, skattemessige eller andre grunner, som omfatter, men ikke er begrenset til at
- a) én eller flere virksomheter blir datterforetak hos et overtakende foretak, eller nettoeiendelene i én eller flere virksomheter juridisk blir slått sammen med det overtakende foretaket,
  - b) ett sammensluttende foretak overfører sine nettoeiendeler, eller dets eiere overfører sine egenkapitalinteresser, til et annet sammensluttende foretak eller dets eiere,
  - c) alle de sammensluttende foretakene overfører sine nettoeiendeler, eller eierne av disse foretakene overfører sine egenkapitalinteresser, til et nydannet foretak (noen ganger vist til som en «roll-up» eller «put-together»-transaksjon), eller
  - d) en gruppe tidligere eiere av ett av de sammensluttende foretakene oppnår kontroll over det sammensluttende foretaket.

DEFINISJON AV EN VIRKSOMHET (ANVENDELSE AV NR. 3)

- B7 En virksomhet består av innsatsfaktorer og prosesser som anvendes på disse innsatsfaktorene og som har evne til å skape produkter. Selv om virksomheter normalt har produkter, kreves det ingen produkter for at et integrert sett skal kvalifisere som en virksomhet. De tre elementene i en virksomhet er definert på følgende måte:

- a) **Innsatsfaktor:** Enhver økonomisk ressurs som har evne til å skape produkter når én eller flere prosesser anvendes på den. Eksempler på dette omfatter anleggsmidler (herunder immaterielle eiendeler eller rett til å bruke anleggsmidler), intellektuell kapital, evne til å oppnå tilgang til nødvendige materialer eller retter samt ansatte.
- b) **Prosess:** Alle systemer, standarder, protokoller, konvensjoner eller regler som, når de anvendes på én eller flere innsatsfaktorer, skaper eller har evne til å skape produkter. Eksempler på dette omfatter strategiske ledelsesprosesser, operasjonelle prosesser og ressursstyringsprosesser. Slike prosesser er vanligvis dokumentert, men en organisert arbeidsstyrke som har nødvendige ferdigheter og erfaring og som følger regler og konvensjoner, kan stå for de nødvendige prosessene som har mulighet til anvendes på innsatsfaktorer for å skape produkter. (Regnskapsføring, fakturering, lønn og andre administrative systemer er vanligvis ikke prosesser som benyttes til skape produkter.)
- c) **Produkt:** Resultatet av innsatsfaktorer og prosesser anvendt på disse innsatsfaktorene som gir eller har mulighet til å gi en avkastning i form av utbytte, lavere utgifter eller andre økonomiske fordeler direkte til investorer eller andre eiere, medlemmer eller deltakere.
- B8 For å kunne utføres og styres for de definerte formålene krever et integrert sett av aktiviteter og eiendeler to grunnleggende elementer — innsatsfaktorer og prosesser anvendt på disse innsatsfaktorene, som sammen blir eller vil bli brukt til å skape produkter. En virksomhet trenger imidlertid ikke omfatte alle de innsatsfaktorene eller prosessene som selgeren benyttet til å drive vedkommende virksomhet dersom markedsdeltakere er i stand til å overta virksomheten og fortsette å skape produkter, for eksempel ved å integrere virksomheten i egne innsatsfaktorer og prosesser.
- B9 Arten av elementene i en virksomhet varierer etter næringssektor og etter strukturen til et foretaks operasjoner (aktiviteter), herunder foretakets utviklingstrinn. Etablerte virksomheter har ofte mange ulike typer innsatsfaktorer, prosesser og produkter, mens nye virksomheter ofte bare har noen få innsatsfaktorer og prosesser og noen ganger bare ett produkt. Nesten alle virksomheter har også forpliktelser, men en virksomhet trenger ikke ha forpliktelser.
- B10 Det kan være at et integrert sett av aktiviteter og eiendeler på utviklingsstadiet ikke har noen produkter. I slike tilfeller bør det overtakende foretaket vurdere andre faktorer for å avgjøre om det integrerte settet er en virksomhet. Disse faktorene inkluderer, men er ikke begrenset til, hvorvidt det integrerte settet
- a) har påbegynt sine planlagte hovedaktiviteter,
- b) har ansatte, intellektuell kapital og andre innsatsfaktorer, samt prosesser som vil kunne anvendes på disse innsatsfaktorene,
- c) følger en produksjonsplan for å produsere produkter, og
- d) vil kunne oppnå tilgang til kunder som vil kjøpe produktene.
- Ikke alle disse faktorene må være til stede for et bestemt integrert sett av aktiviteter og eiendeler på utviklingstrinnet for å oppfylle vilkårene for å være en virksomhet.
- B11 Å avgjøre om et bestemt sett av eiendeler og aktiviteter er en virksomhet bør være basert på om det integrerte settet er i stand til å utføres og styres som en virksomhet av en markedsdeltaker. Når det derfor skal evalueres hvorvidt et bestemt sett er en virksomhet, er det ikke relevant om en selger drev settet som en virksomhet eller om det overtakende foretaket har til hensikt å drive settet som en virksomhet.
- B12 I mangel av bevis på det motsatte skal et bestemt sett av eiendeler og aktiviteter der det foreligger goodwill, antas å være en virksomhet. En virksomhet trenger imidlertid ikke ha goodwill.

IDENTIFISERING AV DET OVERTAKENDE FORETAKET (ANVENDELSE AV NR. 6 OG 7)

- B13 Veiledningen i IAS 27: «Konsernregnskap og separat finansregnskap» skal benyttes til å identifisere det overtakende foretaket — det foretaket som oppnår kontroll over det overtatte foretaket. Dersom en virksomhetssammenslutning har skjedd, men anvendelsen av veiledningen i IAS 27 ikke klart indikerer hvilket av de sammensluttende foretakene som er det overtakende foretaket, skal faktorene i B14–B18 tas hensyn til ved denne avgjørelsen.
- B14 I en virksomhetssammenslutning som i hovedsak gjennomføres ved overføring av kontanter eller andre eiendeler eller ved at det påløper forpliktelser, er det overtakende foretaket vanligvis det foretaket som overfører kontantene eller andre eiendeler eller pådrar seg forpliktelsene.

- B15 I en virksomhetssammenslutning som i hovedsak gjennomføres ved et bytte av egenkapitalinteresser, er det overtakende foretaket vanligvis det foretaket som utsteder egenkapitalinteressene. Men i enkelte virksomhetssammenslutninger, vanligvis kalt «omvendte overtakelser», er det utstedende foretaket det overtatte foretaket. B19–B27 gir veiledning om regnskapsføring av omvendte overtakelser. Andre relevante fakta og omstendigheter skal også tas i betraktning ved identifisering av det overtakende foretaket i en virksomhetssammenslutning som gjennomføres ved bytte av egenkapitalinteresser, herunder følgende:
- a) *De relative stemmerettene i det sammensluttede foretaket etter virksomhetssammenslutningen* — Det overtakende foretaket er vanligvis det sammensluttede foretaket hvis eiere som gruppe beholder eller mottar den største andelen av stemmerettene i det sammensluttede foretaket. Når det tas avgjørelse om hvilken gruppe eiere som beholder eller får den største andelen av stemmerettene, skal et foretak vurdere om det foreligger noen uvanlige eller særlige stemmeordninger og opsjoner, verdipapirer med kjøpsrett eller konvertible verdipapirer.
  - b) *Det foreligger en stor ikke-kontrollerende eierinteresse med hensyn til stemmeretter i det sammensluttede foretaket dersom ingen andre eiere eller organisert gruppe av eiere har en betydelig stemmeinteresse* — Det overtakende foretaket er vanligvis det sammensluttede foretaket hvis enkeltstående eier eller organisert gruppe av eiere innehar den største ikke-kontrollerende eierinteressen med hensyn til stemmeretter i det sammensluttede foretaket.
  - c) *Sammensetningen av styringsorganet i det sammensluttede foretaket* — Det overtakende foretaket er vanligvis det sammensluttede foretaket hvis eiere har mulighet til å velge eller utpeke eller fjerne et flertall av medlemmene i styringsorganet til det sammensluttede foretaket.
  - d) *Sammensetningen av den øverste ledelsen i det sammensluttede foretaket* — Det overtakende foretaket er vanligvis det sammensluttede foretaket hvis (tidligere) ledelse dominerer ledelsen i det sammensluttede foretaket.
  - e) *Vilkårene for bytte av egenkapitalinteresser* — Det overtakende foretaket er vanligvis det sammensluttede foretaket som betaler en overkurs over virkelig verdi av egenkapitalinteressene før virksomhetssammenslutningen til det eller de andre sammensluttede foretakene.
- B16 Det overtakende foretaket er vanligvis det sammensluttede foretaket hvis relative størrelse (for eksempel målt i eiendeler, inntekt eller overskudd) er betydelig større enn den målte relative størrelsen på det eller de andre sammensluttede foretakene.
- B17 I en virksomhetssammenslutning som omfatter flere enn to foretak, skal avgjørelsen av hvilket foretak som er det overtakende foretaket blant annet omfatte en vurdering av hvilket av de sammensluttede foretakene som tok initiativ til virksomhetssammenslutningen, samt til den relative størrelsen på de sammensluttede foretakene.
- B18 Et nytt foretak som dannes for å gjennomføre en virksomhetssammenslutning, er ikke nødvendigvis det overtakende foretaket. Dersom et nytt foretak dannes for å utstede egenkapitalinteresser med henblikk på å gjennomføre en virksomhetssammenslutning, skal ett av de sammensluttede foretakene som eksisterte før sammenslutningen, identifiseres som det overtakende foretaket ved at veiledningen i B13-B17 anvendes. I motsatt fall kan et nytt foretak som overfører kontanter eller andre eiendeler eller pådrar seg forpliktelser som vederlag, være det overtakende foretaket.

OMVENDTE OVERTAKELSER

- B19 En omvendt overtakelse skjer når det foretaket som utsteder verdipapirer (det juridiske overtakende foretaket) for regnskapsformål blir identifisert som det overtatte foretaket på grunnlag av veiledningen i B13–B18. Foretaket hvis egenkapitalinteresser blir overtatt (det juridiske overtatte foretaket), må for regnskapsformål være det overtakende foretaket for at transaksjonen skal anses som en omvendt overtakelse. For eksempel skjer omvendte overtakelser noen ganger når et ikke-børsnotert foretak ønsker å bli et børsnotert foretak, men ikke ønsker å registrere sine egne aksjer. For å få til dette vil det ikke-børsnoterte foretaket ordne det slik at et børsnotert foretak overtar dets egenkapitalinteresser i bytte mot egenkapitalinteressene i det det børsnoterte foretaket. I dette eksempelet er det børsnoterte foretaket **det juridiske overtakende foretaket** fordi det utstedte sine egenkapitalinteresser, og det ikke-børsnoterte foretaket er **det juridiske overtatte foretaket** fordi dets egenkapitalinteresser ble overtatt. Anvendelsen av veiledningen i B13–B18 fører imidlertid til en identifisering av
- a) det børsnoterte foretaket som **det overtatte foretaket** for regnskapsformål (det regnskapsmessig sett overtatte foretaket), og
  - b) det ikke-børsnoterte foretaket som **det overtakende foretaket** for regnskapsformål (det regnskapsmessig sett overtakende foretaket).

Det regnskapsmessig sett overtatte foretaket må oppfylle definisjonen av en virksomhet for at transaksjonen kan bli regnskapsført som en omvendt overtakelse, og alle innregnings- og målingsprinsippene i denne IFRS, herunder kravet om å innregne goodwill, får anvendelse.

Måling av det overførte vederlaget

- B20 I en omvendt overtakelse utsteder det regnskapsmessig sett overtakende foretaket vanligvis ikke noe vederlag for det overtatte foretaket. I stedet utsteder vanligvis det regnskapsmessig sett overtatte foretaket sine egne aksjer til eierne av det regnskapsmessig sett overtakende foretaket. Derfor er virkelig verdi på overtakelsestidspunktet for vederlaget overført av det regnskapsmessig sett overtakende foretaket for dets interesse i det regnskapsmessig sett overtatte foretaket, basert på antallet egenkapitalinteresser som det juridiske datterforetaket ville ha måttet utstede for å gi eierne av det juridiske morforetaket den samme prosentandel av egenkapitalinteresse i det sammensluttede foretaket som følger av den omvendte overtakelsen. Den virkelige verdien av antallet egenkapitalinteresser som er beregnet på denne måten, kan benyttes som den virkelige verdien av vederlag som er overført i bytte mot det overtatte foretaket.

Utarbeiding og presentasjon av konsernregnskap

- B21 Konsernregnskap som er utarbeidet etter en omvendt overtakelse, skal utgis i det juridiske morforetakets navn (det regnskapsmessig sett overtatte foretaket), men beskrives i notene som en fortsettelse av finansregnskapet til det juridiske datterforetaket (dvs. det regnskapsmessig sett overtakende foretaket), med én justering, som er å justere med tilbakevirkende kraft den selskapsrettslige egenkapitalen til det regnskapsmessig sett overtakende foretaket til å gjenspeile den selskapsrettslige egenkapitalen til det regnskapsmessig sett overtatte foretaket. Denne justeringen kreves for å gjenspeile kapitalen til det juridiske morforetaket (det regnskapsmessig sett overtatte foretaket). Sammenligningsinformasjon presentert i disse konsernregnskapene blir også justert med tilbakevirkende kraft for å gjenspeile den selskapsrettslige egenkapitalen til det juridiske morforetaket (det regnskapsmessig sett overtatte foretaket).
- B22 Ettersom konsernregnskapet utgjør en fortsettelse av det juridiske datterforetakets finansregnskap, unntatt når det gjelder dets kapitalstruktur, gjenspeiler konsernregnskapet
- a) det juridiske datterforetakets eiendeler og forpliktelser (det regnskapsmessig sett overtakende foretaket), innregnet og målt til deres balanseførte verdi før virksomhetssammenslutningen,
  - b) det juridiske morforetakets eiendeler og forpliktelser (det regnskapsmessig sett overtatte foretaket), innregnet og målt i samsvar med denne IFRS,
  - c) den opptjente egenkapitalen og andre egenkapitalposter hos det juridiske datterforetaket (det regnskapsmessig sett overtakende foretaket) **før** virksomhetssammenslutningen,
  - d) beløpet som er innregnet som utstedte egenkapitalinstrumenter i konsernregnskapet, fastsatt ved å legge sammen den utstedte egenkapitalinteressen til det juridiske datterforetaket (det regnskapsmessig sett overtakende foretaket) som er utestående umiddelbart før virksomhetssammenslutningen, og den virkelige verdien av det juridiske morforetaket (det regnskapsmessig sett overtatte foretaket), fastsatt i samsvar med denne IFRS. Egenkapitalstrukturen (dvs. antallet og arten av utstedte egenkapitalinteresser) gjenspeiler imidlertid egenkapitalstrukturen i det juridiske morforetaket (det regnskapsmessig sett overtatte foretaket), herunder egenkapitalinteressene som er utstedt av det juridiske morforetaket for å gjennomføre sammenslutningen. På samme måte blir egenkapitalstrukturen til det juridiske datterforetaket (det regnskapsmessig sett overtakende foretaket) omarbeidet ved hjelp av bytteforholdet fastsatt i overtakelsesavtalen for å gjenspeile antallet aksjer i det juridiske morforetaket (det regnskapsmessig sett overtatte foretaket) som ble utstedt i den omvendte overtakelsen,
  - e) den ikke-kontrollerende eierinteressens forholdsmessige andel av balanseførte beløp for opptjent egenkapital og andre egenkapitalinteresser fra før virksomhetssammenslutningen for det juridiske datterforetaket (det regnskapsmessig sett overtakende foretaket), som omhandlet i B23 og B24.

Ikke-kontrollerende eierinteresser

- B23 Ved en omvendt overtakelse forekommer det at noen av eierne av det juridiske overtatte foretaket (det regnskapsmessig sett overtakende foretaket) ikke bytter sine egenkapitalinteresser mot egenkapitalinteresser i det juridiske morforetaket (det regnskapsmessig sett overtatte foretaket). Disse eierne blir behandlet som en ikke-kontrollerende eierinteresse i konsernregnskapet etter den omvendte overtakelsen. Dette skyldes at de eierne av det juridiske overtatte foretaket som ikke bytter sine egenkapitalinteresser mot egenkapitalinteresser i det juridiske overtakende foretaket, bare har en interesse i resultatene og nettoeiendelene i det juridiske overtatte foretaket — ikke i det sammensluttede foretakets resultater og nettoeiendeler. Motsatt, og selv om det juridiske overtakende foretaket er det regnskapsmessig sett overtatte foretaket, har eierne av det juridiske overtakende foretaket en interesse i det sammensluttede foretakets resultater og nettoeiendeler.
- B24 Eiendelene og forpliktelsene til det juridiske overtatte foretaket måles og innregnes i konsernregnskapet til balanseførte beløp fra før virksomhetssammenslutningen (se nr. B22 a)). I en omvendt overtakelse vil derfor den ikke-kontrollerende eierinteressen gjenspeile de ikke-kontrollerende aksjeeierens forholdsmessige interesse i det juridiske overtatte foretakets balanseførte beløp før virksomhetssammenslutningen for nettoeiendeler, selv om de ikke-kontrollerende eierinteressene i andre overtakelser blir målt til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet.

Resultat per aksje

- B25 Som nevnt i B22 c) gjenspeiler egenkapitalstrukturen i konsernregnskapet etter en omvendt overtakelse, egenkapitalstrukturen i det juridiske morforetaket (det regnskapsmessig sett overtatte foretaket), herunder de egenkapitalinstrumentene som er utstedt av det juridiske overtakende foretaket for å gjennomføre virksomhetssammenslutningen.
- B26 Ved beregning av veid gjennomsnittlig antall ordinære utestående aksjer (nevneren i beregningen av resultat per aksje) i løpet av perioden da den omvendte overtakelsen finner sted,
- a) skal antallet ordinære utestående aksjer fra begynnelsen av denne perioden fram til overtakelsestidspunktet, beregnes på grunnlag av det veide gjennomsnittlige antallet ordinære aksjer i det juridiske overtatte foretaket (det regnskapsmessig sett overtakende foretaket) som er utestående i løpet av perioden, multiplisert med bytteforholdet fastsatt i sammenslutningsavtalen, og
  - b) skal antallet ordinære utestående aksjer fra overtakelsestidspunktet fram til slutten av denne perioden, være det faktiske antallet ordinære aksjer i det juridiske overtakende foretaket (det regnskapsmessig sett overtatte foretaket), som er utestående i perioden.
- B27 Basisresultatet per aksje for hver sammenligningsperiode forut for overtakelsestidspunktet som er presentert i konsernregnskapet etter en omvendt overtakelse, skal beregnes ved å dividere
- a) resultatet i det juridiske overtatte foretaket som er henførbart til ordinære aksjeeiere i hver av disse periodene med
  - b) det juridiske overtatte foretakets historisk veide gjennomsnittlige antall ordinære aksjer som er utestående, multiplisert med bytteforholdet fastsatt i overtakelsesavtalen.

INNREGNING AV SÆRLIGE ANSKAFFEDE EIENDELER OG OVERTATTE FORPLIKTELSE (ANVENDELSE AV NR. 10–13)**Operasjonelle leieavtaler**

- B28 Det overtakende foretaket skal ikke innregne noen eiendeler eller forpliktelser knyttet til en operasjonell leieavtale der det overtatte foretaket er leietaker, bortsett fra i tilfeller der dette kreves av B29 og B30.
- B29 Det overtakende foretaket skal avgjøre hvorvidt vilkårene i hver enkelt operasjonelle leieavtale der det overtatte foretaket er leietaker, er gunstige eller ugunstige. Det overtakende foretaket skal innregne en immateriell eiendel dersom vilkårene i en operasjonell leieavtale er gunstige i forhold til markedsvilkårene og en forpliktelse dersom vilkårene er ugunstige i forhold til markedsvilkårene. B42 gir veiledning om måling av virkelig verdi på overtakelsestidspunktet for eiendeler som er underlagt operasjonelle leieavtaler der det overtatte foretaket er utleier.
- B30 En identifiserbar immateriell eiendel kan være tilknyttet en operasjonell leieavtale, som kan dokumenteres med markedsdeltakers vilje til å betale en pris for leieavtalen, selv om det er på markedsvilkår. For eksempel kan leie av utganger («gates») i en lufthavn eller et detaljhandelsområde i et sentralt kjøpesenter gi adgang til et marked eller andre framtidige økonomiske fordeler som oppfyller vilkårene for identifiserbare immaterielle eiendeler, for eksempel som et kundeforhold. I en slik situasjonen skal det overtakende foretaket innregne det eller de tilknyttede identifiserbare immaterielle eiendelene i samsvar med B31.

Immaterielle eiendeler

- B31 Det overtakende foretaket skal innregne, atskilt fra goodwill, de identifiserbare immaterielle eiendelene som er anskaffet ved en virksomhetssammenslutning. En immateriell eiendel er identifiserbar dersom den enten oppfyller kriteriet for utskillelse eller det kontraktsrettslige kriteriet.
- B32 En immateriell eiendel som oppfyller det kontraktsrettslige kriteriet, er identifiserbar selv om eiendelen ikke er overførbar eller kan skilles ut fra det overtatte foretaket eller fra andre rettigheter og plikter. Eksempler:
- a) Et overtatt foretak leier et produksjonsanlegg i henhold til en operasjonell leieavtale som inneholder vilkår som er gunstige i forhold til markedets vilkår. Vilråene i leieavtalen forbyr eksplisitt overføring av leieavtalen (enten ved salg eller framleie). Beløpet som representerer det gunstige ved vilråene i leieavtalen sammenlignet med vilråene i gjeldende markedstransaksjoner for samme eller lignende poster, er en immateriell eiendel som oppfyller det kontraktsrettslige kriteriet for innregning atskilt fra goodwill, selv om det overtakende foretaket ikke kan selge eller på annen måte overføre leieavtalekontrakten.
  - b) Et overtatt foretak eier og driver et kjernekraftverk. Lisensen til å drive dette kraftverket er en immateriell eiendel som oppfyller det kontraktsrettslige kriteriet for innregning atskilt fra goodwill, selv om det overtakende foretaket ikke kan selge eller overføre den atskilt fra det overtatte kraftverket. Et overtakende foretak kan innregne den virkelige verdien av driftslisensen og den virkelige verdien av kraftverket som én enkelt eiendel for finansielle rapporteringsformål dersom disse eiendelene har samme utnyttbare levetid.

- c) Et overtatt foretak eier et teknologisk patent. Foretaket har lisensiert dette patentet til andre og gitt dem eksklusiv bruksrett utenfor det innenlandske markedet, og mottar til gjengjeld en nærmere angitt prosentandel av framtidig utenlandsk inntekt. Både det teknologiske patentet og den tilknyttede lisensavtalen oppfyller det kontraktsrettslige kriteriet for innregning atskilt fra goodwill, selv om et salg eller bytte av patentet og den tilknyttede lisensavtalen hver for seg ikke ville være gjennomførbart i praksis.
- B33 Kriteriet for utskillelse betyr at en overtatt immateriell eiendel kan skilles ut fra eller deles fra det overtatte foretaket og selges, overføres, lisensieres, leies ut eller byttes, enten separat eller sammen med en tilknyttet kontrakt, identifiserbar eiendel eller forpliktelse. En immateriell eiendel som det overtakende foretaket vil kunne selge, lisensiere eller på annen måte bytte mot noe annet av verdi, oppfyller kriteriet for utskillelse selv om det overtakende foretaket ikke har til hensikt å selge, lisensiere eller på annen måte bytte denne eiendelen. En overtatt immateriell eiendel oppfyller kriteriet for utskillelse dersom det kan dokumenteres transaksjoner for denne typen eiendel eller en eiendel av lignende type, selv om disse transaksjonene skjer sjeldent og uansett om det overtakende foretaket er involvert i dem eller ikke. Kunde- og abonnentslister blir for eksempel ofte lisensiert, og oppfyller dermed kriteriet for utskillelse. Selv om et overtatt foretak mener at dets kundelister har egenskaper som er forskjellige fra andre kundelister, betyr det faktum at kundelister generelt ofte blir lisensiert, at den overtatte kundelisten oppfyller kriteriet for utskillelse. En kundeliste som er overtatt ved en virksomhetssammenslutning, vil imidlertid ikke oppfylle kriteriet for utskillelse dersom vilkårene for taushetsplikt eller andre avtaler forbyr et foretak å selge, leie eller på annen måte bytte informasjon om sine kunder.
- B34 En immateriell eiendel som ikke er utskillelig alene fra det overtatte foretaket eller sammensluttede foretaket, oppfyller kriteriet for utskillelse dersom den kan skilles ut i kombinasjon med en tilknyttet kontrakt, identifiserbar eiendel eller forpliktelse. Eksempler:
- a) Markedsdeltakere bytter innskuddsforpliktelser og immaterielle eiendeler i tilknyttede innskyterforhold i observerbare transaksjoner. Derfor bør det overtakende foretaket innregne immaterielle eiendeler i tilknyttede innskyterforhold atskilt fra goodwill.
  - b) Et overtatt foretak eier et registrert varemerke samt dokumentert, men ikke-patentert teknisk sakkunnskap som benyttes til framstilling av det varemerkede produktet. For å overføre eierskap av et varemerke må eieren også overføre alt annet som er nødvendig for at den nye eieren skal kunne framstille et produkt eller yte en tjeneste som ikke kan skilles fra det produktet eller den tjenesten som ble framstilt eller ytt av den tidligere eieren. Fordi den ikke-patenterte tekniske sakkunnskapen må skilles fra det overtatte foretaket eller det sammensluttede foretaket og selges dersom det tilknyttede varemerket selges, oppfyller den kriteriet for utskillelse.

Tilbakekjøpte rettigheter

- B35 Som del av en virksomhetssammenslutning kan et overtakende foretak kjøpe tilbake en rettighet som det tidligere hadde innvilget det overtatte foretaket, om å bruke én eller flere av det overtakende foretakets innregnede eller ikke-innregnede eiendeler. Eksempler på slike rettigheter omfatter en rett til å bruke det overtakende foretakets handelsnavn under en franchiseavtale eller en rett til å bruke det overtakende foretakets teknologi under en teknologilisensieringsavtale. En tilbakekjøpt rettighet er en identifiserbar immateriell eiendel som det overtakende foretaket innregner atskilt fra goodwill. Nr. 29 gir veiledning om måling av en tilbakekjøpt rettighet, og nr. 55 gir veiledning om etterfølgende regnskapsføring av en tilbakekjøpt rettighet.
- B36 Dersom kontraktsvilkårene fører til at en tilbakekjøpt rettighet er gunstig eller ugunstig i forhold til vilkårene i løpende markedstransaksjoner for den samme eller for lignende poster, skal det overtakende foretaket innregne en gevinst eller et tap ved oppgjør. B52 gir veiledning om måling av slik gevinst eller slikt tap ved oppgjør.

Samlet arbeidsstyrke og andre poster som ikke er identifiserbare

- B37 Det overtakende foretaket tar inn i goodwill verdien av en overtatt immateriell eiendel som ikke er identifiserbar på overtakelsestidspunktet. Et overtakende foretak kan for eksempel henføre en verdi til eksistensen av en samlet arbeidsstyrke, som er en eksisterende gruppe ansatte som gjør at det overtakende foretaket kan fortsette å drive en overtatt virksomhet fra overtakelsestidspunktet. En samlet arbeidsstyrke representerer ikke den intellektuelle kapitalen til den faglærte arbeidsstyrken — den (ofte spesialiserte) kunnskapen og erfaringen som ansatte hos et overtatt foretak bringer inn i arbeidet. Fordi den samlede arbeidsstyrken ikke er en identifiserbar eiendel som skal innregnes atskilt fra goodwill, blir enhver verdi som henføres til denne, tatt inn i goodwill.
- B38 Det overtakende foretaket tar også inn i goodwill alle verdier som er henførbare til poster som ikke oppfyller vilkårene for eiendeler på overtakelsestidspunktet. For eksempel kan det overtakende foretaket henføre en verdi til potensielle kontrakter som det overtatte foretaket er i forhandling om med mulige nye kunder på overtakelsestidspunktet. Fordi disse potensielle kontraktene ikke i seg selv er eiendeler på overtakelsestidspunktet, skal det overtakende foretaket ikke innregne dem atskilt fra goodwill. Det overtakende foretaket bør ikke deretter omklassifisere verdien av disse kontraktene fra goodwill for hendelser som skjer etter overtakelsestidspunktet. Det overtakende foretaket bør imidlertid vurdere fakta og omstendigheter omkring hendelser som skjer kort tid etter overtakelsen for å avgjøre om det forelå en atskilt innregnbar immateriell eiendel på overtakelsestidspunktet.

B39 Etter førstegangsinnregningen skal et overtakende foretak regnskapsføre immaterielle eiendeler som er anskaffet ved en virksomhetssammenslutning i samsvar med bestemmelsene i IAS 38: «Immaterielle eiendeler». Men som beskrevet i nr. 3 i IAS 38 er regnskapsføringen av enkelte overtatte immaterielle eiendeler etter førstegangsinnregning fastsatt av andre IFRS-er.

B40 Kriteriene for identifiserbarhet avgjør hvorvidt en immateriell eiendel skal innregnes atskilt fra goodwill. Men kriteriene gir verken veiledning om måling av den virkelige verdien av en immateriell eiendel eller begrenser forutsetningene som benyttes ved estimering av den virkelige verdien av en immateriell eiendel. For eksempel vil det overtakende foretaket ta hensyn til forutsetninger som markedsdeltakere vil ta i betraktning, så som forventninger om framtidige kontraktsfornyelser, ved målingen av virkelig verdi. Det er ikke nødvendig at fornyelsene selv oppfyller kriteriene for identifiserbarhet. (Se likevel nr. 29, som fastsetter et unntak for prinsippet om måling av virkelig verdi for tilbakekjøpte rettigheter som er innregnet ved en virksomhetssammenslutning.) Nr. 36 og 37 i IAS 38 gir veiledning om hvordan det kan avgjøres hvorvidt immaterielle eiendeler bør sammenslutes i en enkelt regnskapsenhet med andre immaterielle eller materielle eiendeler.

MÅLING AV DEN VIRKELIGE VERDIEN AV SÆRLIGE IDENTIFISERBARE EIENDELER OG EN IKKE-KONTROLLERENDE EIERINTERESSE I ET OVERTATT FORETAK (ANVENDELSE AV NR. 18 OG 19)

Eiendeler med usikre kontantstrømmer (fradrag)

B41 Det overtakende foretaket skal ikke innregne et separat fradrag fra overtakelsestidspunktet for eiendeler som er anskaffet ved en virksomhetssammenslutning som blir målt til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet, fordi virkningene av usikkerhet omkring framtidige kontantstrømmer er inkludert i målingen av virkelig verdi. Fordi denne IFRS for eksempel krever at det overtakende foretaket måler overtatte fordringer, herunder lån, til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet, skal det overtakende foretaket ikke innregne et separat fradrag for de kontraksregulerte kontantstrømmene som må anses for å ikke kunne gjenvinnes på dette tidspunktet.

Eiendeler underlagt operasjonelle leieavtaler der det overtatte foretaket er utleier

B42 Ved måling til virkelig verdi på overtakelsestidspunktet av en eiendel, for eksempel en bygning eller et patent som er underlagt en operasjonell leieavtale der det overtatte foretaket er utleier, skal det overtakende foretaket ta hensyn til vilkårene i leieavtalen. Med andre ord, det overtakende foretaket skal ikke innregne en atskilt eiendel eller forpliktelse dersom vilkårene i en operasjonell leieavtale enten er gunstige eller ugunstige når de sammenlignes med de markedsvilkår som B29 krever for leieavtaler der det overtatte foretaket er leietaker.

Eiendeler som det overtakende foretaket har til hensikt ikke å bruke eller å bruke på en annen måte enn andre markedsdeltakere ville ha brukt eiendelene

B43 Av konkurransemessige eller andre grunner kan det overtakende foretaket ha til hensikt ikke å bruke en overtatt eiendel, for eksempel en immateriell eiendel tilknyttet forskning og utvikling, eller det kan ha til hensikt å bruke eiendelen på en annen måte enn den måten andre markedsdeltakere ville brukt eiendelen på. Ikke desto mindre skal det overtakende foretaket måle eiendelen til dens virkelige verdi fastsatt i samsvar med dens bruk av andre markedsdeltakere.

Ikke-kontrollerende eierinteresser i et overtatt foretak

B44 Denne IFRS gjør det mulig for det overtakende foretaket å måle en ikke-kontrollerende eierinteresse i det overtatte foretaket til dens virkelige verdi på overtakelsestidspunktet. Noen ganger vil et overtakende foretak kunne måle virkelig verdi på overtakelsestidspunktet for en ikke-kontrollerende eierinteresse på grunnlag av aktive markedspriser på aksjer som ikke holdes av det overtakende foretaket. I andre situasjoner vil imidlertid en aktiv markedspris for aksjene ikke være tilgjengelig. I slike situasjoner vil det overtakende foretaket måle den virkelige verdien av den ikke-kontrollerende eierinteressen ved hjelp av andre verdsettelsesmetoder.

B45 De virkelige verdiene per aksje av det overtakende foretakets interesse i det overtatte foretaket og av den ikke-kontrollerende eierinteressen kan være forskjellige. Den viktigste forskjellen er trolig at det tas inn en kontrollpremie i den virkelige verdien per aksje av det overtakende foretakets interesse i det overtatte foretaket eller i motsatt fall, at det tas inn en lavere verdifastsettelse for manglende kontroll (også kalt som en minoritetsrabatt) i den virkelige verdien per aksje av den ikke-kontrollerende eierinteressen.

MÅLING AV GOODWILL ELLER EN GEVINST FRA ET KJØP PÅ GUNSTIGE VILKÅR.**Måling av virkelig verdi på overtakelsestidspunktet av det overtakende foretakets interesse i det overtatte foretaket ved hjelp av verdsettingsmetoder (anvendelse av nr. 33)**

- B46 I en virksomhetssammenslutning som er gjennomført uten overføring av vederlag, må det overtakende foretaket sette inn virkelig verdi på overtakelsestidspunktet av sin interesse i det overtatte foretaket istedenfor virkelig verdi på overtakelsestidspunktet av det overførte vederlaget for å måle goodwill eller en gevinst fra et kjøp på gunstige vilkår (se nr. 32–34). Det overtakende foretaket bør måle virkelig verdi på overtakelsestidspunktet av sin interesse i det overtatte foretaket ved hjelp av én eller flere verdsettingsmetoder som er relevante under omstendighetene og som det finnes tilstrekkelige data tilgjengelig for. Dersom flere verdsettingsmetoder blir benyttet, bør det overtakende foretaket evaluere resultatene av metodene, idet det tas hensyn til relevans og pålitelighet for de verdiene som benyttes, samt omfanget av tilgjengelige data.

Særlige hensyn ved anvendelse av overtakelsesmetoden på sammenslutninger av gjensidige foretak (anvendelse av nr. 33)

- B47 Når to gjensidige foretak sammenslutes, kan det være at den virkelige verdien av egenkapital- eller medlemsinteressene i det overtatte foretaket (eller den virkelige verdien av det overtatte foretaket) kan måles på en mer pålitelig måte enn den virkelige verdien av medlemsinteressene som er overført av det overtakende foretaket. I en slik situasjon krever nr. 33 at det overtakende foretaket fastsetter beløpet for goodwill ved hjelp av den virkelige verdien på overtakelsestidspunktet av det overtatte foretakets egenkapitalinteresser istedenfor virkelig verdi på overtakelsestidspunktet av det overtakende foretakets egenkapitalinteresser overført som vederlag. I tillegg skal det overtakende foretaket i en sammenslutning av gjensidige foretak innregne det overtatte foretakets nettoeiendeler som et direkte tillegg til kapital eller egenkapital i sin balanseoppstilling, ikke som et tillegg til opptjent egenkapital, som stemmer overens med den måten andre typer foretak anvender overtakelsesmetoden på.
- B48 Selv om de på mange måter ligner andre virksomheter, har gjensidige foretak vesensforskjellige egenskaper som i hovedsak oppstår fordi deres medlemmer er både kunder og eiere. Medlemmer av gjensidige foretak forventer generelt å motta fordeler for sitt medlemskap, ofte i form av reduserte priser på varer og tjenester eller eierutbytte. Andelen av eierutbytte fordelt på hvert medlem er ofte basert på omfanget av medlemmets handel med det gjensidige foretaket i løpet av året.
- B49 En måling av virkelig verdi av et gjensidig foretak bør omfatte de forutsetningene markedsdeltakere ville ha om framtidige medlemsfordeler samt eventuelle andre relevante forutsetninger som markedsdeltakere legger til grunn om det gjensidige foretaket. En estimert kontantstrømmodell kan for eksempel benyttes til å fastsette den virkelige verdien av et gjensidig foretak. Kontantstrømmer som benyttes som innsatsfaktorer i modellen, bør være basert på de forventede kontantstrømmene i det gjensidige foretaket, som med sannsynlighet gjenspeiler reduksjoner i medlemsfordeler, som reduserte priser på varer og tjenester.

AVGJØRELSE HVA SOM ER EN DEL AV VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGSTRANSAKSJONEN (ANVENDELSE AV NR. 51 OG 52)

- B50 Det overtakende foretaket bør vurdere følgende faktorer, som verken er gjensidig utelukkende eller avgjørende hver for seg, for å avgjøre om en transaksjon er en del av byttet for det overtatte foretaket eller om transaksjonen er atskilt fra virksomhetssammenslutningen:
- Grunnene til transaksjonen** — En forståelse av grunnene til hvorfor partene i sammenslutningen (det overtakende foretaket og det overtatte foretaket og deres eiere, styremedlemmer og ledere — og deres agenter) inngikk i en bestemt transaksjon eller ordning, kan gi innsikt i om den er en del av det overførte vederlaget og de anskaffede eiendelene eller overtatte forpliktelsene. Dersom en transaksjon for eksempel i hovedsak er inngått til det overtakende foretakets eller det sammensluttede foretakets fordel, istedenfor i hovedsak til det overtatte foretakets eller dets tidligere eieres fordel før sammenslutningen, er det mindre trolig at denne andelen av transaksjonsprisen som blir betalt (og alle tilknyttede eiendeler eller forpliktelser), er en del av byttet for det overtatte foretaket. På samme måte vil det overtakende foretaket regnskapsføre denne andelen atskilt fra virksomhetssammenslutningen.
  - Hvem tok initiativet til transaksjonen** — En forståelse av hvem som tok initiativet til transaksjonen, kan også gi innsikt i om den er en del av byttet for det overtatte foretaket. En transaksjon eller annen hendelse som for eksempel ble initiert av det overtakende foretaket, kan være inngått med det formål å gi framtidige økonomiske fordeler til det overtakende foretaket eller sammensluttede foretaket, og der få eller ingen fordeler mottas av det overtatte foretaket eller dets tidligere eiere før sammenslutningen. På den annen side er det mindre sannsynlig at en transaksjon eller ordning som er initiert av det overtatte foretaket eller dets tidligere eiere, er til fordel for det overtakende foretaket eller det sammensluttede foretaket, og mer sannsynlig at den er en del av virksomhetssammenslutningstransaksjonen.

- c) **Tidspunktet for transaksjonen** — Tidspunktet for transaksjonen kan også gi innsikt i om den er del av byttet for det overtatte foretaket. En transaksjon for eksempel mellom det overtakende foretaket og det overtatte foretaket som finner sted i løpet av forhandlingene av vilkårene for en virksomhetssammenslutning, kan være inngått med tanke på at virksomhetssammenslutningen skal gi framtidige økonomiske fordeler for det overtakende foretaket eller det sammensluttede foretaket. Dersom dette er tilfellet, er det sannsynlig at det overtatte foretaket eller dets tidligere eiere før virksomhetssammenslutningen, mottar få eller ingen fordeler fra transaksjonen, bortsett fra de fordelene de får som del av det sammensluttede foretaket.

Faktisk oppgjør av et allerede eksisterende forhold mellom det overtakende foretaket og det overtatte foretaket i en virksomhetssammenslutning (anvendelse av nr. 52 a))

- B51 Det overtakende foretaket og det overtatte foretaket kan ha et forhold som forelå før de kom i tanke om virksomhetssammenslutningen, her kalt et «allerede eksisterende forhold». Et allerede eksisterende forhold mellom det overtakende foretaket og det overtatte foretaket kan være kontraktsregulert (for eksempel selger og kunde eller lisensgiver og lisenstaker) eller ikke-kontraktsregulert (for eksempel saksøker og saksøkt).
- B52 Dersom virksomhetssammenslutningen faktisk gjør opp et allerede eksisterende forhold, skal det overtakende foretaket innregne en gevinst eller et tap, målt på følgende måte:
- For et allerede eksisterende ikke-kontraktsregulert forhold (for eksempel en rettssak), virkelig verdi.
  - For et allerede eksisterende kontraktsregulert forhold, den minste verdien av i) og ii):
    - det beløpet som fra det overtakende foretakets synsvinkel gjør kontrakten gunstig eller ugunstig når den sammenlignes med vilkår for gjeldende markedstransaksjoner for den samme eller lignende poster. (En ugunstig kontrakt er en kontrakt som er ugunstig i forhold til gjeldende markedsvilkår. Det er ikke nødvendigvis en tapsbringende kontrakt der de uunngåelige utgiftene knyttet til oppfyllelse av pliktene i henhold til kontrakten overstiger de økonomiske fordelene som forventes mottatt i henhold til kontrakten.)
    - beløpet for eventuelle fastsatte oppgjørsprovvisjoner i kontrakten som er tilgjengelige for den motparten som kontrakten er ugunstig for.
- Dersom ii) er mindre enn i), inkluderes differansen som del av regnskapsføringen av virksomhetssammenslutningen.

Beløpet for innregnet gevinst eller tap kan delvis være avhengig av hvorvidt det overtakende foretaket tidligere hadde innregnet en tilknyttet eiendel eller forpliktelse, og den rapporterte gevinsten eller tapet kan derfor være forskjellig fra det beløpet som er beregnet ved anvendelse av kravene ovenfor.

- B53 Et allerede eksisterende forhold kan være en kontrakt som det overtakende foretaket innregner som en tilbakekjøpt rettighet. Dersom kontrakten inneholder vilkår som er gunstige eller ugunstige når de sammenlignes med prissetting for gjeldende markedstransaksjoner for de samme eller lignende poster, skal det overtakende foretaket innregne, atskilt fra virksomhetssammenslutningen, en gevinst eller et tap for faktisk oppgjør av kontrakten, målt i samsvar med B52.

Ordninger for betingede betalinger til ansatte eller selgende aksjeeiere (anvendelse av nr. 52 b))

- B54 Om ordninger for betingede betalinger til ansatte eller selgende aksjeeiere er betinget vederlag i virksomhetssammenslutningen eller er separate transaksjoner, avhenger av ordningenes art. En forståelse av grunnene til at overtakelsesavtalen inneholder en bestemmelse om betingede betalinger, hvem som tok initiativet til ordningen og når partene inngikk ordningen, kan være til hjelp når ordningens art skal vurderes.
- B55 Dersom det ikke er klart om en ordning for betalinger til ansatte eller selgende aksjeeiere er en del av byttet for det overtatte foretaket eller er en transaksjon atskilt fra virksomhetssammenslutningen, bør det overtakende foretaket vurdere følgende indikatorer:
- Fortsatt ansettelse* — Vilråene for fortsatt ansettelse for de selgende aksjeeierne som dermed blir nøkkelpersonell, kan være en indikator på innholdet i en ordning for betinget vederlag. Relevante vilkår for fortsatt ansettelse kan omfattes av en ansettelsesavtale, overtakelsesavtale eller et annet dokument. En ordning for betinget vederlag der betalingene automatisk går tapt dersom ansettelsesforholdet opphører, er godtgjørelse for tjenester etter virksomhetssammenslutningen. Ordninger der de betingede betalingene ikke påvirkes av at ansettelsesforholdet opphører, kan indikere at de betingede betalingene er tilleggsvederlag istedenfor godtgjørelse.
  - Varighet av fortsatt ansettelse* — Dersom perioden for nødvendig ansettelse sammenfaller med eller er lengre enn perioden for den betingede betalingen, kan dette indikere at de betingede betalingene faktisk er godtgjørelse.
  - Nivå av godtgjørelse* — Situasjoner der annen godtgjørelse til ansatte enn de betingede betalingene holder et rimelig nivå sammenlignet med nivået for annet nøkkelpersonell i det sammensluttede foretaket, kan indikere at de betingede betalingene er tilleggsvederlag istedenfor godtgjørelse.

- d) *Direkte tilknyttede, tildelte betalinger til ansatte* — Dersom selgende aksjeeiere som ikke blir ansatte, mottar lavere betingede betalinger på per aksje-basis enn de selgende aksjeeierne som blir ansatte i det sammensluttede foretaket, kan dette indikere at tilleggsbeløpet for betingede betalinger til de selgende aksjeeierne som blir ansatte, er godtgjørelse.
- e) *Antall eide aksjer* — Det relative antallet av aksjer som eies av de selgende aksjeeierne som fortsetter som nøkkelpersonell, kan være en indikator på innholdet i ordningen for betinget vederlag. Dersom de selgende aksjeeierne som eide praktisk talt alle aksjene i det overtatte foretaket, for eksempel fortsetter som nøkkelpersonell, kan dette indikere at ordningen faktisk er en overskuddsdelingsordning som er ment å gi godtgjørelse for tjenester etter virksomhetssammenslutningen. Alternativt, dersom selgende aksjeeiere som fortsetter som nøkkelpersonell, bare eide et lite antall aksjer i det overtatte foretaket, og alle selgende aksjeeiere mottar det samme beløpet for betinget vederlag på per aksje-basis, kan dette indikere at de betingede betalingene er tilleggsvederlag. Eierandelene for overtakelse som holdes av parter som er tilknyttet selgende aksjeeiere som fortsetter som nøkkelpersonell, for eksempel familiemedlemmer, bør også tas i betraktning.
- f) *Binding til verdsettingen* — Dersom det første vederlaget som overføres på overtakelsestidspunktet, er basert på den lave enden av et utfallsområde som er fastsatt i verdsettingen av det overtatte foretaket, og den betingede formelen er knyttet til denne verdsettingsmetoden, kan dette antyde at de betingede betalingene er et tilleggsvederlag. Alternativt, dersom den betingede betalingsformelen er i samsvar med tidligere ordninger for overskuddsdeling, kan dette antyde at det reelle innholdet i ordningen er å sørge for godtgjørelse.
- g) *Formel for fastsettelse av vederlag* — Formelen som benyttes for å fastsette den betingede betalingen, kan være nyttig ved vurdering av innholdet i ordningen. Dersom en betinget betaling for eksempel fastsettes på grunnlag av et multiplum av resultatet, kan dette antyde atplikten er betinget vederlag i virksomhetssammenslutningen, og at formelen er ment å fastsette eller verifisere den virkelige verdien av det overtatte foretaket. I motsatt fall kan en betinget betaling som er en nærmere angitt prosentandel av resultatet, antyde atplikten til ansatte er en ordning for overskuddsdeling for å godtgjøre for tjenester som ansatte allerede har ytt.
- h) *Andre avtaler og spørsmål* — Vilklårene i andre ordninger med selgende aksjeeiere (for eksempel avtaler om ikke å konkurrere, gjensidig uoppfylte kontrakter, konsulentkontrakter og eiendomsleieavtaler) og den inntektsskattmessige behandlingen av betingede betalinger kan antyde at betingede betalinger er henførbare til noe annet enn vederlag for det overtatte foretaket. I forbindelse med overtakelsen kan for eksempel det overtakende foretaket inngå en eiendomsleieavtaleordning med en betydelig selgende aksjeeier. Dersom de leiebetingene som er spesifisert i leiekontrakten, ligger betydelig under markedsleie, kan noen av eller alle de betingede betalingene til utleier (den selgende aksjeeieren) som kreves gjennom en separat ordning for betingede betalinger, i realiteten være betalinger for bruk av den leide eiendommen som det overtakende foretaket bør innregne atskilt i sitt finansregnskap etter virksomhetssammenslutningen. I motsatt fall, dersom leiekontrakten spesifiserer leiebetalinger som er i samsvar med markedets vilkår for den leide eiendommen, kan ordningen for betingede betalinger til de selgende aksjeeierne være betinget vederlag i virksomhetssammenslutningen.

Det overtakende foretakets aksjebaserte betalingstildeling byttet mot tildeling holdt av det overtatte foretakets ansatte (anvendelse av nr. 52 b))

- B56 Et overtakende foretak kan bytte sine aksjebaserte betalingstildelinger (erstatningstildelinger) med tildelinger som innehas av ansatte hos det overtatte foretaket. Bytte av aksjeopsjoner eller andre aksjebaserte betalingstildelinger i tilknytning til en virksomhetssammenslutning blir regnskapsført som endringer av aksjebaserte betalingstildelinger i samsvar med IFRS 2: «Aksjebasert betaling». Dersom det overtakende foretaket er forpliktet til å erstatte det overtatte foretakets tildelinger, skal enten hele eller en andel av den markedsbaserte målingen av det overtakende foretakets erstatningstildeling inkluderes i måling av vederlaget som er overført ved virksomhetssammenslutningen. Det overtakende foretaket er forpliktet til å erstatte det overtatte foretakets tildelinger dersom det overtatte foretaket eller dets ansatte har mulighet til å tvinge gjennom dette. For å anvende dette kravet er for eksempel det overtakende foretaket forpliktet til å erstatte det overtatte foretakets tildelinger dersom dette kreves av
- a) vilklårene i overtakelsesavtalen,
- b) vilklårene i det overtatte foretakets tildelinger, eller
- c) relevante lover eller forskrifter.

I noen situasjoner kan det overtatte foretakets tildelinger utløpe som følge av en virksomhetssammenslutning. Dersom det overtakende foretaket erstatter disse tildelingene, selv om det ikke er forpliktet til det, skal hele den markedsbaserte målingen av erstatningstildelingene innregnes som godtgjørelsesutgifter i finansregnskapet etter virksomhetssammenslutningen. Det vil si at ingen av de markedsbaserte målingene av disse tildelingene skal inkluderes ved målingen av vederlaget som er overført i virksomhetssammenslutningen.

- B57 For å avgjøre hvilken andel av en erstatningstildeling som er en del av vederlaget som er overført for det overtatte foretaket, og hvilken andel som er godtgjørelse for tjenester etter sammenslutningen, skal det overtakende foretaket måle både erstatningstildelingen som gis av det overtakende foretaket og det overtatte foretakets tildelinger på overtakelsestidspunktet i samsvar med IFRS 2. Den andelen av den markedsbaserte målingen av erstatningstildelingen som er en del av vederlaget som er overført i bytte for det overtatte foretaket, er lik den andelen av det overtatte foretakets tildeling som er henførbart til tjenester utført for virksomhetssammenslutningen.
- B58 Andelen av erstatningstildelingen som er henførbart til tjenester før sammenslutningen, er den markedsbaserte målingen av det overtatte foretakets tildeling, multiplisert med forholdstallet mellom den delen av innvinningsperioden som er fullført og den største av den samlede innvinningsperioden eller den opprinnelige innvinningsperioden for det overtatte foretakets tildeling. Innvinningsperioden er den perioden der alle de spesifiserte innvinningsbetingelsene skal oppfylles. Innvinningsbetingelser er definert i IFRS 2.
- B59 Andelen av en erstatningstildeling som er ikke-innvunnet og er henførbart til tjenester etter virksomhetssammenslutningen, og derfor innregnet som godtgjørelsesutgifter i finansregnskapet etter virksomhetssammenslutningen, er lik den samlede markedsbaserte målingen av erstatningstildelingen fratrukket det beløpet som er henførbart til tjenester før virksomhetssammenslutningen. Derfor henfører det overtakende foretaket alt overskytende av den markedsbaserte målingen av erstatningstildelingen over den markedsbaserte målingen av det overtatte foretakets tildeling for tjenester etter virksomhetssammenslutningen, og innregner det overskytende som godtgjørelsesutgifter i finansregnskapet etter virksomhetssammenslutningen. Det overtakende foretaket skal henføre en del av erstatningstildelingen til tjenester etter virksomhetssammenslutningen dersom det krever tjenester etter sammenslutningen, uansett om ansatte hadde ytt alle tjenestene som ble krevd for innvinning av deres tildelinger i det overtatte foretaket før overtakelsestidspunktet, eller ikke.
- B60 Andelen av en erstatningstildeling som er ikke-innvunnet og er henførbart til tjenester før virksomhetssammenslutningen, samt den andelen som er henførbart til tjenester etter virksomhetssammenslutningen, skal gjenspeile det beste tilgjengelige estimatet av mengden av erstatningstildelinger som forventes å innvinnes. Dersom den markedsbaserte målingen av den andelen av en erstatningstildeling som er henførbart til tjenester før virksomhetssammenslutningen for eksempel er lik VE 100, og det overtakende foretaket forventer at bare 95 prosent av tildelingen vil innvinnes, er beløpet som inkluderes i vederlaget som er overført i virksomhetssammenslutningen, lik VE 95. Endringer i det estimerte antallet erstatningstildelinger som forventes å innvinnes, gjenspeiles i godtgjørelsesutgifter for periodene der endringen eller bortfallet skjer — ikke som justeringer av det vederlaget som ble overført i virksomhetssammenslutningen. På samme måte blir virkningene av andre hendelser, for eksempel endringer av eller det endelige utkommet av tildelinger med inntjeningsbetingelser, som skjer etter overtakelsestidspunktet, regnskapsført i samsvar med IFRS 2 når det gjelder fastsettelse av godtgjørelsesutgifter for perioden da en hendelse skjer.
- B61 De samme kravene for fastsettelse av de andelen av en erstatningstildeling som er henførbart til tjenester før og etter virksomhetssammenslutningen, kommer til anvendelse uansett om en erstatningstildeling blir klassifisert som forpliktelse eller som et egenkapitalinstrument i samsvar med bestemmelsene i IFRS 2. Alle endringer i den markedsbaserte målingen av tildelinger som er klassifisert som forpliktelser etter overtakelsestidspunktet, samt de tilknyttede inntektsskattmessige virkningene, blir innregnet i det overtakende foretakets finansregnskap etter virksomhetssammenslutningen i de(n) perioden(e) der endringene skjer.
- B62 De inntektsskattmessige virkningene av erstatningstildelinger av aksjebaserte betalinger skal innregnes i samsvar med bestemmelsene i IAS 12: «Inntektsskatt».

ANDRE IFRS-ER SOM GIR VEILEDNING OM ETTERFØLGENDE MÅLING OG REGNSKAPSFØRING
(ANVENDELSE AV NR. 54)

- B63 Eksempler på andre IFRS-er som gir veiledning om etterfølgende måling og regnskapsføring for anskaffede eiendeler og overtatte eller påløpte forpliktelser i en virksomhetssammenslutning:
- a) IAS 38 foreskriver regnskapsføringen av identifiserbare immaterielle eiendeler som er anskaffet ved en virksomhetssammenslutning. Det overtakende foretaket måler goodwill til det beløpet som er innregnet på overtakelsestidspunktet, med fradrag for eventuelle akkumulerte tap ved verdifall. IAS 36: «Verdifall på eiendeler» fastsetter regnskapsføring av tap ved verdifall.
  - b) IFRS 4: «Forsikringskontrakter» gir veiledning om den etterfølgende regnskapsføringen av en forsikringskontrakt som er overtatt ved en virksomhetssammenslutning.
  - c) IAS 12 foreskriver den etterfølgende regnskapsføringen av eiendeler (herunder ikke-innregnede eiendeler ved utsatt skatt) og forpliktelser ved utsatt skatt som er overtatt ved en virksomhetssammenslutning.
  - d) IFRS 2 gir veiledning om etterfølgende måling og regnskapsføring av den delen av aksjebasert betaling av erstatningstildelinger som er utstedt av et overtakende foretak og er henførbart til ansattes framtidige tjenester.
  - e) IAS 27 (endret av International Accounting Standards Board i 2008) gir veiledning om regnskapsføring av endringer i et morforetaks eierinteresse i et datterforetak etter å ha oppnådd kontroll over dette.

OPPLYSNINGER (ANVENDELSE AV NR. 59 OG 61)

B64 For å oppfylle formålet i nr. 59 skal det overtakende foretaket opplyse om følgende for hver virksomhetssammenslutning som er gjennomført i løpet av rapporteringsperioden:

- a) navnet på og en beskrivelse av det overtatte foretaket,
- b) overtakelsestidspunktet,
- c) den prosentvise andelen av overtatte egenkapitalinteresser med stemmerett,
- d) de primære grunnene til virksomhetssammenslutningen og en beskrivelse av hvordan det overtakende foretaket oppnådde kontroll over det overtatte foretaket,
- e) en kvalitativ beskrivelse av de faktorene som utgjør innregnet goodwill, for eksempel forventede synergieffekter av å sammenslutte det overtatte foretaket og det overtakende foretaket, immaterielle eiendeler som ikke oppfyller vilkårene for separat innregning, eller andre faktorer,
- f) den virkelige verdien på overtakelsestidspunktet av det samlede vederlaget som er overført, samt virkelig verdi på overtakelsestidspunktet av hver vesentlig klasse av vederlag, som for eksempel
  - i) kontanter,
  - ii) andre materielle eller immaterielle eiendeler, herunder en virksomhet eller et datterforetak som tilhører det overtakende foretaket,
  - iii) påløpte forpliktelser, for eksempel en forpliktelse om betinget vederlag, og
  - iv) egenkapitalinteresser i det overtakende foretaket, herunder antallet instrumenter eller interesser som er utstedt eller kan utstedes, samt metoden for å fastsette den virkelige verdien av disse instrumentene eller interessene,
- g) for ordninger for betinget vederlag og eiendeler med rett til erstatning,
  - i) innregnet beløp på overtakelsestidspunktet,
  - ii) en beskrivelse av ordningen og grunnlaget for å fastsette beløpet for betalingen, og
  - iii) et estimat av utfallsrom (udiskontert) eller, dersom et utfallsrom ikke kan estimeres, dette faktum samt grunnene til at en rekke av utfall ikke kan estimeres. Dersom det høyeste beløpet for betalingen er ubegrenset, skal det overtakende foretaket opplyse om dette,
- h) for overtatte fordringer,
  - i) fordringenes virkelige verdi,
  - ii) brutto kontraktsregulerte fordringer, og
  - iii) det beste estimatet på overtakelsestidspunktet av de kontraktsregulerte kontantstrømmene som det ikke forventes blir oppgjort.

Opplysningene skal gis for hver vesentlig klasse av fordringer, for eksempel lån, direkte finansielle leieavtaler og alle andre klasser av fordringer,
- i) de beløpene som er innregnet på overtakelsestidspunktet for hver vesentlig klasse av anskaffede eiendeler og overtatte forpliktelser,
- j) for hver betinget forpliktelse som er innregnet i samsvar med nr. 23, de opplysningene som kreves i nr. 85 i IAS 37: «Avsetninger, betingede forpliktelser og betingede eiendeler». Dersom en betinget forpliktelse ikke er innregnet fordi dens virkelige verdi ikke kan måles på en pålitelig måte, skal det overtakende foretaket gi følgende opplysninger:
  - i) de opplysningene som kreves av nr. 86 i IAS 37, og
  - ii) grunnene til at forpliktelsen ikke kan måles på en pålitelig måte,
- k) det samlede beløpet for goodwill som forventes å kunne være skattemessig fradragsberettiget,
- l) for transaksjoner som blir innregnet atskilt fra anskaffelse av eiendeler og overtakelse av forpliktelser i virksomhetssammenslutningen i samsvar med nr. 51,
  - i) en beskrivelse av hver transaksjon,
  - ii) hvordan det overtakende foretaket har regnskapsført hver transaksjon,
  - iii) hvilke beløp som er innregnet for hver transaksjon, og hvilken post i finansregnskapet hvert beløp er innregnet i, og
  - iv) dersom transaksjonen er det faktiske oppgjøret av et tidligere eksisterende forhold, hvilken metode som er benyttet for å fastsette oppgjørsbeløpet,

- m) opplysninger om atskilt innregnede transaksjoner som kreves av bokstav l), skal omfatte beløpet for utgifter i tilknytning til overtakelsen og atskilt fra dette, beløpet for disse utgiftene som er innregnet som kostnad, samt den eller de postene i oppstillingen over totalresultat der disse kostnadene er innregnet. Det skal også opplyses om beløpet for eventuelle utstedelsesutgifter som ikke er innregnet som kostnad, og hvordan de ble innregnet,
- n) i et kjøp på gunstige vilkår (se nr. 34–36),
  - i) størrelsen på et eventuelt overskytende beløp som er innregnet i samsvar med nr. 34, og i hvilken post i oppstillingen over totalresultat det overskytende beløpet er innregnet, og
  - ii) en beskrivelse av grunnene til at transaksjonen førte til gevinst,
- o) for hver virksomhetssammenslutning der det overtakende foretaket innehar mindre enn 100 prosent av egenkapitalinteressene i det overtatte foretaket på overtakelsestidspunktet,
  - i) beløpet for den ikke-kontrollerende eierinteressen i det overtatte foretaket som er innregnet på overtakelsestidspunktet, samt målingsgrunnlaget for dette beløpet, og
  - ii) for hver ikke-kontrollerende eierinteresse i et overtatt foretak som er målt til virkelig verdi, verdsettelsesmetodene og de viktigste dataene for denne modellen som er benyttet ved fastsettelse av denne verdien,
- p) i virksomhetssammenslutning som gjennomføres trinnvis,
  - i) virkelig verdi på overtakelsestidspunktet av egenkapitalinteressen i det overtatte foretaket som holdes av det overtakende foretaket umiddelbart før overtakelsestidspunktet, og
  - ii) beløpet for eventuelle gevinster eller tap som er innregnet som et resultat av ny måling til virkelig verdi av egenkapitalinteressen i det overtatte foretaket som holdes av det overtakende foretaket før virksomhetssammenslutningen (se nr. 42), samt den posten i oppstillingen over totalresultat der denne gevinsten eller dette tapet er innregnet,
- q) følgende informasjon:
  - i) beløpene for driftsinntekt og resultat i det overtatte foretaket etter overtakelsestidspunktet som er inkludert i konsernregnskapets oppstilling over totalresultat for rapporteringsperioden, og
  - ii) driftsinntekt og resultat i det sammensluttede foretaket for inneværende rapporteringsperiode som om overtakelsestidspunktet for alle virksomhetssammenslutningene som skjedde i løpet av året, hadde skjedd ved begynnelsen av årsrapporteringsperioden.

Dersom det ikke er praktisk mulig å gi noen av opplysningene som kreves av dette ledd, skal det overtakende foretaket opplyse om dette og gi en forklaring på hvorfor det ikke er praktisk mulig å gi disse opplysningene. I denne IFRS benyttes begrepet «ikke praktisk mulig» i samme betydning som IAS 8: «Regnskapsprinsipper, endringer i regnskapsmessige estimater og feil».

- B65 For enkeltstående uvesentlige virksomhetssammenslutninger som skjer i løpet av rapporteringsperioden, og som sammen framstår som vesentlige, skal det overtakende foretaket gi samlet de opplysningene som kreves av B64 e)–q).
- B66 Dersom overtakelsestidspunktet for en virksomhetssammenslutning er etter utløpet av rapporteringsperioden, men før finansregnskapet blir godkjent for offentliggjøring, skal det overtakende foretaket gi de opplysningene som kreves av B64, med mindre første regnskapsføring av virksomhetssammenslutningen vil være ufullstendig på det tidspunktet da finansregnskapet blir godkjent for offentliggjøring. I denne situasjonen skal det overtakende foretaket beskrive hvilke opplysninger som ikke kunne gis og grunnene til at de ikke kunne gis.
- B67 For å oppfylle formålet i nr. 61 skal det overtakende foretaket opplyse om følgende for hver vesentlige virksomhetssammenslutning eller i samlet form for enkeltstående uvesentlige virksomhetssammenslutninger som sammen framstår som vesentlige:
  - a) Dersom første regnskapsføring av en virksomhetssammenslutning er ufullstendig (se nr. 45) for bestemte eiendeler, forpliktelser, ikke-kontrollerende eierinteresser eller vederlagsposter, og beløpene som er innregnet i finansregnskapet for virksomhetssammenslutningen, dermed bare er foreløpig fastsatt,
    - i) grunnene til at første regnskapsføring av virksomhetssammenslutningen er ufullstendig,
    - ii) hvilke eiendeler, forpliktelser, egenkapitalinteresser eller vederlagsposter den første regnskapsføringen er ufullstendig for, og
    - iii) arten av og beløpet for eventuelle justeringer i en målingsperiode som er innregnet i løpet av rapporteringsperioden i samsvar med nr. 49.

- b) For hver rapporteringsperiode etter overtakelsestidspunktet og fram til foretaket innkasserer, selger eller på annen måte taper retten til en betinget vederlagseiendel, eller fram til foretaket gjør opp en betinget vederlagsforpliktelse eller forpliktelsen kanselleres eller utløper,
  - i) alle endringer i de innregnede beløpene, herunder eventuelle differanser som oppstår ved oppgjøret,
  - ii) alle endringer i utfallsrommet (udiskontert) og grunnene til disse endringene, og
  - iii) de verdsettingsmetodene og de viktigste dataene for denne modellen som er benyttet til å måle betinget vederlag.
- c) For betingede forpliktelser som er innregnet ved en virksomhetssammenslutning, skal det overtakende foretaket gi de opplysningene som kreves av nr. 84 og 85 i IAS 37 for hver klasse av avsetninger.
- d) En avstemming av den balanseførte verdien av goodwill ved begynnelsen og slutten av rapporteringsperioden som hver for seg viser
  - i) brutto balanseført verdi og akkumulerte tap ved verdifall ved rapporteringsperiodens begynnelse,
  - ii) ytterligere goodwill innregnet i løpet av rapporteringsperioden, unntatt goodwill som er inkludert i en avhendingsgruppe som ved overtakelsen oppfyller kriteriene for å bli klassifisert som holdt for salg i samsvar med IFRS 5: «Anleggsmidler holdt for salg og avviklet virksomhet»,
  - iii) justeringer som skyldes senere innregning av eiendeler ved utsatt skatt i løpet av rapporteringsperioden, i samsvar med nr. 67,
  - iv) goodwill inkludert i en avhendingsgruppe som er klassifisert som holdt for salg i samsvar med IFRS 5, og goodwill som er fraregnet i løpet av rapporteringsperioden uten tidligere å ha vært inkludert i en avhendingsgruppe som er klassifisert som holdt for salg,
  - v) tap ved verdifall som er innregnet i løpet av rapporteringsperioden i samsvar med IAS 36, (IAS 36 krever at det gis opplysninger om det gjenvinnbare beløpet og verdifall for goodwill i tillegg til dette kravet),
  - vi) netto valutakursdifferanser som har oppstått i løpet av rapporteringsperioden, i samsvar med IAS 21: «Virkningene av valutakursendringer»,
  - vii) eventuelle andre endringer i balanseført verdi i løpet av rapporteringsperioden,
  - viii) brutto balanseført verdi og akkumulerte tap ved verdifall ved rapporteringsperiodens slutt.
- e) Beløpet for og en forklaring på eventuelle gevinster eller tap som er innregnet i inneværende periode som både
  - i) gjelder de identifiserbare anskaffede eiendelene eller de overtatte forpliktelsene ved en virksomhetssammenslutning som ble gjennomført i inneværende eller en tidligere rapporteringsperiode, og
  - ii) er av en slik størrelse, art eller hyppighet at opplysninger om disse er relevante for forståelsen av det sammenslåtte foretakets finansregnskap.

OVERGANGSBESTEMMELSER FOR VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNINGER SOM BARE INVOLVERER GJENSIDIGE FORETAK ELLER UTELUKKENDE SKJER PÅ GRUNNLAG AV EN KONTRAKT (ANVENDELSE AV NR. 66)

- B68 Nr. 64 fastsetter at denne IFRS får fremadrettet anvendelse på virksomhetssammenslutninger der overtakelsestidspunktet er senere enn eller lik begynnelsen av den første årsrapporteringsperioden som begynner 1. juli 2009 eller senere. Tidligere anvendelse er tillatt. Et foretak skal imidlertid bare anvende denne IFRS ved begynnelsen av en årsrapporteringsperiode som begynner 30. juni 2007 eller senere. Dersom et foretak anvender denne IFRS før dens ikrafttredelse, skal foretaket opplyse om dette og samtidig anvende IAS 27 (endret av International Accounting Standards Board i 2008).
- B69 Kravet om fremadrettet anvendelse av denne IFRS har følgende virkning for en virksomhetssammenslutning som bare involverer gjensidige foretak eller utelukkende skjer på grunnlag av en kontrakt dersom overtakelsestidspunktet for en slik virksomhetssammenslutning er tidligere enn anvendelsen av denne IFRS:
- a) *Klassifisering* — Et foretak skal fortsatt klassifisere den tidligere virksomhetssammenslutningen i samsvar med foretakets tidligere regnskapsprinsipper for slike sammenslutninger.
  - b) *Tidligere innregnet goodwill* — Ved begynnelsen av den første årsregnskapsperioden der denne IFRS får anvendelse skal den balanseførte verdien av goodwill som oppstår av den tidligere virksomhetssammenslutningen, være dens balanseførte verdi på dette tidspunktet i samsvar med foretakets tidligere regnskapsprinsipper. Ved fastsettelse av dette beløpet skal foretaket eliminere den balanseførte verdien av eventuelle akkumulerte avskrivninger av slik goodwill og den tilsvarende reduksjonen av goodwill. Ingen andre justeringer skal foretas i den balanseførte verdien av goodwill.

- c) *Goodwill tidligere innregnet som et fradrag i egenkapital* — Foretakets tidligere regnskapsprinsipper kan ha ført til at goodwill som oppstår av den tidligere virksomhetssammenslutningen blir innregnet som fradrag i egenkapitalen. I en slik situasjon skal foretaket ikke innregne slik goodwill som eiendel ved begynnelsen av den første årsregnskapsperioden der denne IFRS får anvendelse. Videre skal foretaket ikke innregne noen del av slik goodwill i resultatet når det avhender hele eller en del av virksomheten som slik goodwill er tilknyttet, eller når det oppstår verdifall på en kontantgenererende enhet som slik goodwill er tilknyttet.
  - d) *Etterfølgende innregning av goodwill* — Fra begynnelsen av den første årsregnskapsperioden der denne IFRS får anvendelse skal et foretak slutte å avskrive slik goodwill fra den tidligere virksomhetssammenslutningen, og skal teste slik goodwill for tap ved verdifall i samsvar med IAS 36.
  - e) *Tidligere innregnet negativ goodwill* — Et foretak som regnskapsførte den tidligere virksomhetssammenslutningen ved å anvende oppkjøpsmetoden, kan ha innregnet en periodiseringspost for en overskytende del av sin interesse i netto virkelig verdi av det overtatte foretakets identifiserbare eiendeler og forpliktelser over kostprisen til en slik interesse (noen ganger kalt negativ goodwill). I slike tilfeller skal et foretak fraregne den balanseførte verdien av en slik periodiseringspost ved begynnelsen av den første årsregnskapsperioden der denne IFRS får anvendelse, sammen med en tilsvarende justering av åpningssaldoen til opptjent egenkapital på dette tidspunktet.
-

*Vedlegg C***Endringer av andre IFRS-er**

Endringene i dette vedlegg skal anvendes på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1 januar 2005 eller senere. Dersom et foretak anvender denne IFRS på en tidligere periode, får disse endringene anvendelse på den tidligere perioden.

IFRS 1: «FØRSTEGANGSANVENDELSE AV INTERNASJONALE STANDARDER FOR FINANSIELL RAPPORTERING»**C1 I IFRS 1 gjøres følgende endringer:**

Nr. 14 skal lyde:

- «14. Noen unntak nedenfor henviser til virkelig verdi. Ved fastsettelse av virkelige verdier i samsvar med denne IFRS skal et foretak anvende definisjonen av virkelig verdi i vedlegg A og eventuell mer spesifikk veiledning i andre IFRS-er med hensyn til fastsettelse av virkelige verdier for den aktuelle eiendelen eller forpliktelsen. De virkelige verdiene skal gjenspeile forhold som forelå på tidspunktet som de ble fastsatt for.»

Nytt nr. 47I skal lyde:

- «47I Ved IFRS 3 (revidert av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 14, B1, B2 f) og B2 g) endret. Et foretak skal anvende disse endringene på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IFRS 3 (revidert i 2008) på en tidligere periode, får endringene også anvendelse på den tidligere perioden.»

I vedlegg B skal B1, B2 f) og B2 g) lyde:

- «B1 En førstegangsbruker kan velge ikke å anvende IFRS 3: «Virksomhetssammenslutninger» med tilbakevirkende kraft på tidligere virksomhetssammenslutninger (virksomhetssammenslutninger som skjedde før tidspunktet for overgang til IFRS-er). Men dersom en førstegangsbruker omregner en virksomhetssammenslutning slik at den blir i overensstemmelse med IFRS 3, skal førstegangsbrukeren omregne alle senere virksomhetssammenslutninger og dessuten anvende IAS 27 (endret av International Accounting Standards Board i 2008) fra samme tidspunkt. En førstegangsbruker som velger å omregne en virksomhetssammenslutning som fant sted 30. juni 20X6, skal for eksempel omregne alle virksomhetssammenslutninger som fant sted mellom 30. juni 20X6 og tidspunktet for overgang til IFRS-er, og skal dessuten anvende IAS 27 (endret i 2008) fra 30. juni 20X6.

- B2 f) Dersom en eiendel som ble anskaffet eller en forpliktelse som ble overtatt ved en tidligere virksomhetssammenslutning, ikke ble innregnet i henhold til tidligere nasjonale regnskapsprinsipper, har den ikke en estimert anskaffelseskost lik null i sin IFRS-åpningsbalanse. Det overtakende foretaket skal i stedet innregne og måle denne i sin konsoliderte balanseoppstilling på det grunnlag som IFRS-er ville kreve i det overtatte foretakets balanseoppstilling. Eksempel: Dersom det overtakende foretaket i henhold til tidligere nasjonale regnskapsprinsipper ikke hadde kapitalisert finansielle leieavtaler som ble overtatt i en tidligere virksomhetssammenslutning, skal det overtakende foretaket kapitalisere disse leieavtalene i sitt konsernregnskap, slik IAS 17: «Leieavtaler» ville krevd at det overtatte foretaket gjør i sin IFRS-balanseoppstilling. Dersom det overtakende foretaket i henhold til sine tidligere nasjonale regnskapsprinsipper ikke hadde innregnet en betinget forpliktelse som fremdeles foreligger på tidspunktet for overgang til IFRS-er, skal det overtakende foretaket på samme måte innregne denne betingede forpliktelsen på dette tidspunktet, med mindre IAS 37 forbyr slik innregning i det overtatte foretakets finansregnskap. Motsatt gjelder ...

- B2 g) Den balanseførte verdien av goodwill i IFRS-åpningsbalansen skal være dens balanseførte verdi i henhold til tidligere nasjonale regnskapsprinsipper på tidspunktet for overgang til IFRS-er, etter følgende to justeringer:

- i) ...
- ii) [opphevet]
- iii) uansett ...»

IFRS 2: «AKSJEBASERT BETALING»**C2 I IFRS 2 gjøres følgende endringer:**

Nr. 5 skal lyde:

- «5. Som nevnt i nr. 2 får denne IFRS ... Tilsvarende skal oppsigelse, utskiftning eller annen endring av aksjebaserte betalingsordninger på grunn av en virksomhetssammenslutning eller annen omstrukturering av egenkapital, regnskapsføres i samsvar med denne IFRS. IFRS 3 gir veiledning om fastsettelse av hvorvidt egenkapitalinstrumenter som er utstedt ved en virksomhetssammenslutning, er en del av overført vederlag i bytte for kontroll over det overtatte foretaket (og derfor faller inn under virkeområdet for IFRS 3), eller er en motytelse for fortsatt tjeneste som innregnes i perioden etter virksomhetssammenslutningen (og derfor faller inn under virkeområdet for denne IFRS).»

Nytt nr. 61 skal lyde:

- «61. Ved IFRS 3 (revidert av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 5 endret. Et foretak skal anvende denne endringen på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IFRS 3 (revidert i 2008) på en tidligere periode, får endringen anvendelse på den tidligere perioden.»

IFRS 7: «FINANSIELLE INSTRUMENTER: OPPLYSNINGER»

C3 I IFRS 7 gjøres følgende endringer:

Nr. 3 c) oppheves.

Nytt nr. 44B skal lyde:

- «44B Ved IFRS 3 (revidert av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 3 c) opphevet. Et foretak skal anvende denne endringen på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IFRS 3 (revidert i 2008) på en tidligere periode, får endringen anvendelse på den tidligere perioden.»

IAS 12: «INNTEKTSSKATT»

C4 I IAS 12 gjøres følgende endringer:

Tredje ledd under «**Formål**» skal lyde:

«Formål

Denne standard .... På samme måte påvirker innregningen av eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt i en virksomhetssammenslutning beløpet for goodwill som oppstår i virksomhetssammenslutningen eller beløpet for gevinst fra et kjøp på gunstige vilkår som innregnes.»

Nr. 18, 19, 21–22 og 26 skal lyde:

«18. Midlertidige forskjeller oppstår også når

- a) de identifiserbare eiendelene som er anskaffet og forpliktelsene som er overtatt ved en virksomhetssammenslutning, blir innregnet til deres virkelige verdier i samsvar med IFRS 3: «Virksomhetssammenslutninger», men uten at en tilsvarende skattemessig justering foretas (se nr. 19),

b) ...

Virksomhetssammenslutninger

19. Med begrensede unntak blir de identifiserbare eiendelene som er anskaffet og forpliktelsene som er overtatt ved en virksomhetssammenslutning, innregnet til deres virkelige verdier på overtakelsestidspunktet. Midlertidige forskjeller ...

Goodwill

21. Goodwill som oppstår i en virksomhetssammenslutning, måles som det overskytende av a) i forhold til b) nedenfor:

a) Summen av

- i) overført vederlag målt i samsvar med IFRS 3, som generelt krever virkelig verdi på overtakelsestidspunktet,
- ii) beløpet for en eventuell ikke-kontrollerende eierinteresse i det overtatte foretaket som er innregnet i samsvar med IFRS 3, og
- iii) i en virksomhetssammenslutning som gjennomføres trinnvis, virkelig verdi på overtakelsestidspunktet av det overtakende foretakets tidligere holdte egenkapitalinteresse i det overtatte foretaket.

b) Nettoverdien av beløpene på overtakelsestidspunktet av de identifiserbare anskaffede eiendelene og overtatte forpliktelsene målt i samsvar med IFRS 3.

Mange skattemyndigheter ...

- 21A Etterfølgende reduksjoner i en forpliktelse ved utsatt skatt som ikke innregnes fordi den oppstår ved førstegangsinnregning av goodwill, anses også for å ha oppstått ved førstegangsinnregningen av goodwill, og innregnes derfor ikke i henhold til nr. 15 a). Dersom et foretak i en virksomhetssammenslutning for eksempel innregner goodwill på VE 100, men en skattemessig verdi lik null, forbyr nr. 15 a) at foretaket innregner den forpliktelsen ved utsatt skatt som følger av dette. Dersom foretaket senere innregner et tap ved verdifall på VE 20 for denne goodwillen, reduseres beløpet for den skatteøkende midlertidige forskjellen tilknyttet goodwillen fra VE 100 til VE 80, noe som medfører en reduksjon i verdien av den uinnregnede forpliktelsen ved utsatt skatt. Denne reduksjonen i verdien av den uinnregnede forpliktelsen ved utsatt skatt anses også for å være tilknyttet førstegangsinnregningen av goodwillen, og det er derfor forbudt å innregne den i henhold til nr. 15 a).
- 21B Forpliktelser ved utsatt skatt for skatteøkende midlertidige forskjeller knyttet til goodwill innregnes imidlertid i den utstrekning de ikke oppstår ved førstegangsinnregning av goodwill. Dersom et foretak i en virksomhetssammenslutning for eksempel innregner goodwill til VE 100 som er skattemessig fradragsberettiget til en sats på 20 prosent per år fra overtakelsesåret, er goodwillens skattemessige verdi VE 100 ved førstegangsinnregning og VE 80 ved slutten av overtakelsesåret. Dersom den balanseførte verdien av goodwill ved slutten av overtakelsesåret holder seg uendret på VE 100, oppstår det en skatteøkende midlertidig forskjell på VE 20 ved slutten av året. Ettersom ...

Førstegangsinnregning av en eiendel eller forpliktelse

22. En midlertidig forskjell kan oppstå ved førstegangsinnregning av en eiendel eller forpliktelse, for eksempel dersom en del av eller hele anskaffelseskost for en eiendel ikke vil være skattemessig fradragsberettiget. Metoden for regnskapsføring av en slik midlertidig forskjell avhenger av arten av den transaksjonen som førte til førstegangsinnregning av eiendelen eller forpliktelsen:
- a) I en virksomhetssammenslutning innregner et foretak alle forpliktelser eller eiendeler ved utsatt skatt, og dette påvirker beløpet for goodwill eller gevinst fra kjøp på gunstige vilkår (se nr. 19),
- b) ...
26. Nedenfor følger eksempler på skattereduserende midlertidige forskjeller som fører til eiendeler ved utsatt skatt:
- a) ...
- c) Med begrensede unntak innregner et foretak de identifiserbare anskaffede eiendelene og overtatte forpliktelsene ved en virksomhetssammenslutning til deres virkelige verdier på overtakelsestidspunktet. Når en overtatt forpliktelse innregnes på overtakelsestidspunktet, men de tilknyttede kostnadene ikke kommer til fradrag ved beregning av skattepliktige inntekter før i en senere periode, oppstår det en skattereduserende midlertidig forskjell som medfører en eiendel ved utsatt skatt. En eiendel ved utsatt skatt oppstår også når den virkelige verdien av en identifiserbar eiendel som er anskaffet, er mindre enn dens skattemessige verdi. I begge tilfeller vil den medførende forpliktelsen ved utsatt skatt påvirke goodwill (se nr. 66).
- d) ...»

Etter nr. 31 skal ny overskrift og nytt nr. 32A lyde:

«32. [Opphevet]

Goodwill

- 32A Dersom den balanseførte verdien av goodwill som oppstår ved en virksomhetssammenslutning, er mindre enn dens skattemessige verdi, fører denne differansen til en eiendel ved utsatt skatt. Eiendelen ved utsatt skatt som oppstår av førstegangsinnregningen av goodwill, skal innregnes som en del av regnskapsføringen av en virksomhetssammenslutning i den utstrekning det er sannsynlig at skattepliktig inntekt vil være tilgjengelig og som den skattereduserende midlertidige forskjellen kan benyttes mot.»

Nr. 66-68 skal lyde:

«Utsatt skatt som følge av en virksomhetssammenslutning

66. Som forklart i nr. 19 og 26 c) kan det oppstå midlertidige forskjeller i en virksomhetssammenslutning. I samsvar med IFRS 3 innregner et foretak alle resulterende eiendeler (i den utstrekning de oppfyller kriteriene for innregning i nr. 24) eller forpliktelser ved utsatt skatt som identifiserbare eiendeler og forpliktelser på overtakelsestidspunktet. Følgelig påvirker slike eiendeler og forpliktelser ved utsatt skatt beløpet for goodwill eller gevinst fra kjøp på gunstige vilkår som foretaket innregner. I samsvar med nr. 15 a) skal et foretak imidlertid ikke innregne forpliktelser ved utsatt skatt som oppstår ved førstegangsinnregning av goodwill.

67. Som resultat av en virksomhetssammenslutning kan sannsynligheten for realisering av det overtakende foretakets eiendel ved utsatt skatt fra før overtakelsen endre seg. Et overtakende foretak kan vurdere at det er sannsynlig at det vil kunne gjenvinne sin egen eiendel ved utsatt skatt som ikke ble innregnet for virksomhetssammenslutningen fant sted. Det overtakende foretak kan for eksempel benytte fordelene av sine uutnyttede skattemessige underskudd mot framtidig skattepliktig inntekt i det overtatte foretaket. Alternativt, og som resultat av virksomhetssammenslutningen, kan det være at det ikke lenger er sannsynlig at framtidig skattepliktig inntekt vil tillate at eiendelen ved utsatt skatt kan gjenvinnes. I slike tilfeller innregner det overtakende foretaket en endring i eiendelen ved utsatt skatt i perioden da virksomhetssammenslutningen finner sted, men inkluderer den ikke som en del av regnskapsføringen av virksomhetssammenslutningen. Det overtakende foretaket tar derfor ikke hensyn til dette ved måling av goodwill eller ved et kjøp på gunstige vilkår som det innregner i virksomhetssammenslutningen.
68. Den mulige fordelene for et overtatt foretaks overføring av et skattemessig underskudd eller andre eiendeler ved utsatt skatt vil muligens ikke oppfylle kriteriene for separat innregning ved førstegangsinnregning av en virksomhetssammenslutning, men kan realiseres senere.
- Et foretak skal innregne overtatte fordeler ved utsatt skatt som det realiserer etter virksomhetssammenslutningen på følgende måte:
- a) Overtatte fordeler ved utsatt skatt innregnet innenfor målingsperioden og som er en følge av nye opplysninger om fakta og omstendigheter som forelå på overtakelsestidspunktet, skal anvendes til å redusere den balanseførte verdien av eventuell goodwill som er knyttet til denne overtakelsen. Dersom den balanseførte verdien av slik goodwill er lik null, skal eventuelle gjenværende fordeler ved utsatt skatt innregnes i resultatet.
  - b) Alle andre overtatte fordeler ved utsatt skatt som realiseres, skal innregnes i resultatet (eller, dersom denne standard krever det, utenom resultatet).»

Eksempelet etter nr. 68 oppheves.

Nr. 81 skal lyde:

«81. Følgende skal det også opplyses om separat:

- a)...
- h) når det gjelder avviklet virksomhet, kostnad ved skatt som gjelder
  - i) gevinst eller tap ved avviklingen, og
  - ii) resultatet av den avviklede virksomhetens ordinære virksomhet i perioden, sammen med tilsvarende beløp for hver foregående regnskapsperiode som presenteres,
- i) omfanget av skattemessige konsekvenser av utbytte til aksjeeiere i foretaket som ble foreslått eller besluttet før finansregnskapet ble godkjent for offentliggjøring, men som ikke er innregnet som forpliktelse i finansregnskapet,
- j) dersom en virksomhetssammenslutning der foretaket er det overtakende foretaket, fører til en endring i det beløpet som er innregnet for foretakets eiendeler ved utsatt skatt fra før overtakelsen (se nr. 67), beløpet for denne endringen, og
- k) dersom fordelene ved utsatt skatt som er overtatt ved en virksomhetssammenslutning, ikke blir innregnet på overtakelsestidspunktet, men innregnes etter overtakelsestidspunktet (se nr. 68), en beskrivelse av den hendelsen eller endringen i omstendigheter som var årsak til at fordelene ved utsatt skatt ble innregnet.»

Nye nr. 93-95 skal lyde:

- «93. Nr. 68 skal anvendes fremadrettet fra ikrafttreddelsen av IFRS 3 (revidert av International Accounting Standards Board i 2008) for innregning av eiendeler ved utsatt skatt som blir anskaffet ved en virksomhetssammenslutning.
94. Foretakene skal derfor ikke endre regnskapsføringen av tidligere virksomhetssammenslutninger dersom skattemessige fordeler ikke har oppfylt kriteriene for separat innregning fra overtakelsestidspunktet og blir innregnet etter overtakelsestidspunktet, med mindre fordelene blir innregnet innenfor målingsperioden og er et resultat av nye opplysninger om fakta og omstendigheter som forelå på overtakelsestidspunktet. Andre skattemessige fordeler skal innregnes i resultatet (eller, dersom denne standard krever det, utenom resultatet).
95. Ved IFRS 3 (revidert av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 21 og 67 endret og nr. 32A og 81 j) og k) tilføyd. Et foretak skal anvende disse endringene på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IFRS 3 (revidert i 2008) på en tidligere periode, får endringene også anvendelse på den tidligere perioden.»

IAS 16: «EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR»

C5 I IAS 16 nr. 44 gjøres følgende endringer:

- «44. Et foretak fordeler det beløpet som ble førstegangsinnregnet for en enhet av eiendom, anlegg og utstyr til dets betydelige enkeltdeler, og avskriver hver slik enkeltdel separat. Det kan for eksempel være hensiktsmessig å avskrive flyskroget og motorene til et luftfartøy separat, enten det er eid eller underlagt en finansiell leieavtale. Dersom et foretak på samme måte overtar eiendom, anlegg og utstyr som er underlagt en operasjonell leieavtale der foretaket er utleier, kan det være hensiktsmessig å atskilt avskrive beløp som gjenspeiles i kostprisen til den enheten som er henførbare til gunstige eller ugunstige leieavtalevilkår i forhold til markedets vilkår.»

Nytt nr. 81C skal lyde:

- «81C Ved IFRS 3: «Virksomhetssammenslutninger» (revidert av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 44 endret. Et foretak skal anvende denne endringen på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IFRS 3 (revidert i 2008) på en tidligere periode, får endringen anvendelse på den tidligere perioden.»

IAS 28: «INVESTERINGER I TILKNYTTETE FORETAK»

C6 I IAS 28 nr. 23 gjøres følgende endringer:

- «23. En investering i et tilknyttet foretak regnskapsføres ved bruk av egenkapitalmetoden fra tidspunktet da foretaket blir til et tilknyttet foretak. Ved overtakelsen av investeringen regnskapsføres en eventuell forskjell mellom investeringens anskaffelseskost og investors andel av netto virkelig verdi av det tilknyttede foretakets identifiserbare eiendeler og forpliktelser som følger:
- a) Goodwill som gjelder et tilknyttet foretak, inkluderes i investeringens balanseførte verdi. Avskrivning av slik goodwill er ikke tillatt.
  - b) Et eventuelt overskytende av den netto virkelige verdien av investors andel av det tilknyttede foretakets identifiserbare eiendeler og forpliktelser i forhold til investeringens anskaffelseskost, skal inkluderes som inntekt ved beregning av investors andel av det tilknyttede foretakets resultat i perioden da investeringen anskaffes.

Hensiktsmessige ...»

IAS 32: «FINANSIELLE INSTRUMENTER — PRESENTASJON»

C7 I IAS 32 gjøres følgende endringer:

Nr. 4 c) oppheves.

Nytt nr. 97B skal lyde:

- «97B Ved IFRS 3 (revidert av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 4 c) opphevet. Et foretak skal anvende denne endringen på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IFRS 3 (revidert i 2008) på en tidligere periode, får endringen anvendelse på den tidligere perioden.»

IAS 33: «RESULTAT PER AKSJE»

C8 I IAS 33 skal nr. 22 lyde:

- «22. Ordinære aksjer utstedt som en del av overført vederlag i en virksomhetssammenslutning blir inkludert i det veide gjennomsnittlige antallet aksjer fra og med overtakelsestidspunktet. Dette skyldes at det overtakende foretaket inkorporerer det overtatte foretakets resultat i sin oppstilling over totalresultatet fra dette tidspunktet.»

IAS 34: «DELÅRSRAPPORTERING»

C9 I IAS 34 gjøres følgende endringer:

Nr. 16 i) skal lyde:

- «i) virkningen av endringer i foretakets sammensetning i løpet av delårsperioden, herunder virksomhetssammenslutninger, oppnådd eller tapt kontroll over datterforetak og langsiktige investeringer, omstruktureringer og avviklet virksomhet. Med hensyn til virksomhetssammenslutninger skal foretaket gi de opplysningene som kreves av IFRS 3: «Virksomhetssammenslutninger», og»

Nytt nr. 48 skal lyde:

- «48. **Ved IFRS 3 (revidert av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 16 i) endret. Et foretak skal anvende denne endringen på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IFRS 3 (revidert i 2008) på en tidligere periode, får endringen anvendelse på den tidligere perioden.»**

IAS 36: «VERDIFALL PÅ EIENDELER»

C10 I IAS 36 gjøres følgende endringer:

I nr. 6 oppheves definisjonen av «avtaletidspunkt».

Nr. 65 skal lyde:

- «65. I nr. 66–108 og vedlegg C angis kravene for identifisering av den kontantgenererende enhet som en eiendel tilhører, samt fastsettelse av den balanseførte verdien av og innregning av tap ved verdifall for kontantgenererende enheter og goodwill.»

Nr. 81 og 85 skal lyde:

- «81. Goodwill som er innregnet ved en virksomhetssammenslutning, er en eiendel som representerer de framtidige økonomiske fordelene som oppstår av andre eiendeler som er anskaffet ved en virksomhetssammenslutning, og som ikke blir identifisert enkeltvis og innregnet separat. Goodwill genererer ikke kontantstrømmer uavhengig av andre eiendeler eller grupper av eiendeler, og bidrar ofte til kontantstrømmene til flere kontantgenererende enheter. Enkelte ganger kan goodwill ikke fordeles på et ikke-vilkårlig grunnlag på enkeltstående kontantgenererende enheter, men bare på grupper av kontantgenererende enheter. Som et resultat av dette omfatter det laveste nivået innenfor enheten der goodwill blir overvåket for interne ledelsesformål, en rekke kontantgenererende enheter som goodwill er tilknyttet, men som goodwill ikke kan fordeles på. Henvisingene i nr. 83–99 og vedlegg C til en «kontantgenererende enhet» som goodwill er fordelt på, skal også leses som henvisninger til en «gruppe av kontantgenererende enheter» som goodwill er fordelt på.»

- «85. I samsvar med IFRS 3: «Virksomhetssammenslutninger», og dersom en virksomhetssammenslutning første gang regnskapsføres foreløpig ved utgangen av perioden da sammenslutningen ble gjennomført, skal det overtakende foretaket

- a) regnskapsføre sammenslutningen med disse foreløpige verdiene, og
- b) innregne eventuelle justeringer av disse foreløpige verdiene som resultat av at første regnskapsføring fullføres innenfor målingsperioden, som ikke skal overstige tolv måneder regnet fra overtakelsestidspunktet.

Under slike omstendigheter kan det også hende at det ikke er mulig å fullføre førstegangsfordeling av goodwill som er innregnet ved virksomhetssammenslutningen, før utgangen av årsperioden da sammenslutningen faktisk ble gjennomført. I slike tilfeller skal foretaket gi de opplysningene som kreves av nr. 133.»

Etter nr. 90 tilføyes ny overskrift, og nr. 91–95 oppheves.

Nr. 138 oppheves.

Nr. 139 skal lyde:

«139. **Et foretak skal anvende denne standard**

a)...»

Nytt nr. 140B skal lyde:

- «140B Ved IFRS 3 (revidert av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 65, 81, 85 og 139 endret, nr. 91–95 og 138 opphevet og vedlegg C tilføyd. Et foretak skal anvende disse endringene på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IFRS 3 (revidert i 2008) på en tidligere periode, får endringene også anvendelse på den tidligere perioden.»

Et nytt vedlegg (vedlegg C) tilføyes som beskrevet nedenfor. Dette inkorporerer kravene i de opphevede nr. 91–95.

«Vedlegg C

Dette vedlegg er en integrert del av denne standard.

Testing for tap ved verdifall av kontantgenererende enheter med goodwill og ikke-kontrollerende eierinteresser

- C1 I samsvar med IFRS 3 (revidert av International Accounting Standards Board i 2008) skal det overtakende foretaket måle og innregne goodwill fra overtakelsestidspunktet som det overskytende av a) i forhold til b) nedenfor:

- a) Summen av
  - i) overført vederlag, målt i samsvar med IFRS 3, som generelt krever virkelig verdi på overtakelsestidspunktet,
  - ii) beløpet for en eventuelle ikke-kontrollerende eierinteresser i det overtatte foretaket, målt i samsvar med IFRS 3, og
  - iii) i en virksomhetssammenslutning som gjennomføres trinnvis, virkelig verdi på overtakelsestidspunktet av det overtakende foretakets tidligere holdte egenkapitalinteresse i det overtatte foretaket.
- b) Nettoverdien av beløpene på overtakelsestidspunktet av de identifiserbare anskaffede eiendelene og de overtatte forpliktelsene målt i samsvar med IFRS 3.

Fordeling av goodwill

C2 Nr. 80 i denne standard krever at goodwill anskaffet ved en virksomhetssammenslutning fordeles på hver av det overtakende foretakets kontantgenererende enheter eller grupper av kontantgenererende enheter som forventes å nyte godt av synergieffektene av sammenslutningen, uansett om andre av det overtatte foretakets eiendeler eller forpliktelser er fordelt på disse enhetene eller gruppene av enheter. Det er mulig at enkelte av synergieffektene som følger av en virksomhetssammenslutning, vil bli tildelt en kontantgenererende enhet der den ikke-kontrollerende eierinteressen ikke har noen interesse.

Testing for tap ved verdifall

- C3 Testing for verdifall innebærer en sammenligning mellom det gjenvinnbare beløpet til en kontantgenererende enhet og den kontantgenererende enhetens balanseførte verdi.
- C4 Dersom et foretak måler ikke-kontrollerende eierinteresser som dets forholdsmessige interesse i de netto identifiserbare eiendelene til et datterforetak på overtakelsestidspunktet, i stedet for til virkelig verdi, blir goodwill som er henførbart til ikke-kontrollerende eierinteresser, inkludert i det gjenvinnbare beløpet for den tilknyttede kontantgenererende enheten, men blir ikke innregnet i morforetakets konsernregnskap. Som en følge av dette skal et foretak regne om balanseført verdi av goodwill tildelt enheten, slik at den omfatter goodwill som er henførbart til den ikke-kontrollerende eierinteressen. Denne justerte balanseførte verdien blir deretter sammenlignet med enhetens gjenvinnbare beløp for å beregne om den kontantgenererende enheten har falt i verdi.

Fordeling av et tap ved verdifall

- C5 Nr. 104 krever at identifiserte tap ved verdifall skal fordeles ved først å redusere den balanseførte verdien av goodwill som er tildelt enheten, og deretter til enhetens andre eiendeler proratarisk i henhold til den balanseførte verdien av hver eiendel i enheten.
- C6 Dersom et datterforetak, eller en del av et datterforetak, med en ikke-kontrollerende eierinteresse selv er en kontantgenererende enhet, blir tapet ved verdifall fordelt mellom morforetaket og den ikke-kontrollerende eierinteressen på samme grunnlag som overskudd eller underskudd blir fordelt.
- C7 Dersom et datterforetak, eller en del av et datterforetak, med en ikke-kontrollerende eierinteresse er en del av en større kontantgenererende enhet, blir tap ved verdifall for goodwill fordelt på de delene av den kontantgenererende enheten som har en ikke-kontrollerende eierinteresse og de delene som ikke har det. Tapene ved verdifall bør fordeles på delene av den kontantgenererende enheten på grunnlag av
  - a) i den utstrekning tapet ved verdifall er knyttet til goodwill i den kontantgenererende enheten, de relative balanseførte verdiene av slik goodwill i de enkelte delene før verdifallet, og
  - b) i den utstrekning tapet ved verdifall er knyttet til identifiserbare eiendeler i den kontantgenererende enheten, de relative balanseførte verdiene av de netto identifiserbare eiendelene i de enkelte delene før verdifallet. Alle slike verdifall fordeles proratarisk på eiendelene i delene av hver enhet på grunnlag av den balanseførte verdien av hver eiendel i vedkommende del.

For de delene som har en ikke-kontrollerende eierinteresse, blir tapet ved verdifall fordelt på morforetaket og den ikke-kontrollerende eierinteressen på samme grunnlag som resultatet fordeles.

- C8 Dersom et tap ved verdifall som er henførbart til en ikke-kontrollerende eierinteresse, er knyttet til goodwill som ikke er innregnet i morforetakets konsernregnskap (se C4), blir dette verdifallet ikke innregnet som et tap ved verdifall på goodwill. I slike tilfeller innregnes bare det tapet ved verdifall som er tilknyttet goodwill som blir tildelt morforetaket, som et tap ved verdifall på goodwill.

C9 *Illustrative Example* nr. 7 viser testing for verdifall av en ikke-heleid kontantgenererende enhet med goodwill.»

IAS 37: «AVSETNINGER, BETINGEDE FORPLIKTELSER OG BETINGEDE EIENDELER»

C11 I IAS 37 nr. 5 gjøres følgende endringer:

«5. Der en annen standard omhandler en særlig type avsetning, betinget forpliktelse eller betinget eiendel, skal et foretak anvende den relevante standarden istedenfor denne standard. Enkelte typer avsetninger er for eksempel omhandlet i standarder om

a) anleggskontrakter (se IAS 11: «Anleggskontrakter»),

...»

IAS 38: «IMMATERIELLE EIENDELER»

C12 I IAS 38 gjøres følgende endringer:

I nr. 8 oppheves definisjonen av «avtaletidspunkt».

Nr. 11, 12, 25 og 33–35 skal lyde:

«11. Definisjonen av en immateriell eiendel krever at en immateriell eiendel skal kunne identifiseres og skilles fra goodwill. Goodwill innregnet i en virksomhetssammenslutning er en eiendel som representerer de framtidige økonomiske fordelene som oppstår av andre eiendeler som er anskaffet ved en virksomhetssammenslutning, og som ikke blir identifisert enkeltvis og innregnet separat. De framtidige økonomiske fordelene kan være et resultat av synergi mellom de identifiserbare eiendelene som anskaffes eller fra eiendeler som enkeltvis ikke kvalifiserer for innregning i finansregnskapet.

12. En eiendel er identifiserbar dersom den enten

a) er utskillbar, dvs. kan skilles ut fra eller deles fra foretaket og selges, overføres, lisensieres, leies ut eller byttes, enten separat eller sammen med en tilknyttet kontrakt, identifiserbar eiendel eller forpliktelse, uansett om foretaket har til hensikt å gjøre dette eller ikke, eller

b) oppstår av kontraktsregulerte eller andre juridiske rettigheter, uansett om disse rettighetene er overførbare eller kan skilles ut fra foretaket eller fra andre rettigheter og plikter.»

«25. Normalt vil den prisen et foretak betaler for å overta en immateriell eiendel separat, gjenspeile forventninger om sannsynligheten for at de forventede framtidige økonomiske fordelene som ligger i eiendelen, vil tilflyte foretaket. Med andre ord forventer foretaket at økonomiske fordeler skal tilflyte foretaket, selv om det er usikkerhet omkring tidspunktet eller beløpet for denne inngående strømmen. Derfor anses sannsynlighetskriteriet for innregning i nr. 21 a) alltid for å være oppfylt for separat anskaffede immaterielle eiendeler.»

«33. Dersom en immateriell eiendel blir anskaffet ved en virksomhetssammenslutning, er anskaffelseskost for den immaterielle eiendelen i henhold til IFRS 3: «Virksomhetssammenslutninger» dens virkelige verdi på overtakelsestidspunktet. En immateriell eiendels virkelige verdi gjenspeiler forventninger om sannsynligheten for at de framtidige økonomiske fordelene som ligger i eiendelen, vil tilflyte foretaket. Med andre ord forventer foretaket at økonomiske fordeler skal tilflyte foretaket, selv om det er usikkerhet omkring tidspunktet eller beløpet for denne inngående strømmen. Derfor anses sannsynlighetskriteriet for innregning i nr. 21 a) alltid for å være oppfylt for immaterielle eiendeler som er anskaffet ved en virksomhetssammenslutning. Dersom en eiendel som er overtatt ved en virksomhetssammenslutning, er utskillbar eller oppstår av kontraktsregulerte eller andre juridiske rettigheter, foreligger det tilstrekkelig informasjon til at eiendelens virkelige verdi kan måles på en pålitelig måte. Derfor anses kriteriet for pålitelig måling i nr. 21 b) alltid for å være oppfylt for immaterielle eiendeler som er anskaffet ved en virksomhetssammenslutning.

34. I samsvar med denne standard og IFRS 3 (revidert av International Accounting Standards Board i 2008) innregner et overtakende foretak på overtakelsestidspunktet og atskilt fra goodwill en immateriell eiendel fra det overtatte foretaket, uansett om eiendelen har vært innregnet av det overtatte foretaket for virksomhetssammenslutningen. Dette betyr at det overtakende foretaket innregner som en eiendel atskilt fra goodwill, et løpende forsknings- og utviklingsprosjekt i det overtatte foretaket dersom prosjektet oppfyller definisjonen av en immateriell eiendel. Et løpende forsknings- og utviklingsprosjekt i det overtatte foretaket oppfyller definisjonen av en immateriell eiendel når eiendelen

- a) oppfyller definisjonen av en eiendel, og
- b) er identifiserbar, dvs. kan skilles ut eller oppstår av kontraktsregulerte eller andre juridiske rettigheter.

Måling av virkelig verdi av en immateriell eiendel anskaffet ved en virksomhetssammenslutning

35. Dersom en immateriell eiendel som er overtatt ved en virksomhetssammenslutning, er utskilbar eller oppstår av kontraktsregulerte eller andre juridiske rettigheter, foreligger det tilstrekkelig informasjon til at eiendelens virkelige verdi kan måles på en pålitelig måte. Når det for de estimatene som benyttes til å måle en immateriell eiendels virkelige verdi, er en rekke mulige utfall med ulike grader av sannsynlighet, skal denne usikkerheten tas med i målingen av eiendelens virkelige verdi.»

Nr. 38 oppheves.

Nr. 68 skal lyde:

«68. Utgifter til en immateriell enhet skal innregnes som kostnad når de påløper, med mindre

- a) de utgjør en del av anskaffelseskost for en immateriell eiendel som oppfyller innregningskriteriene (se nr. 18–67), eller
- b) eiendelen er anskaffet ved en virksomhetssammenslutning og kan ikke innregnes som immateriell eiendel. Dersom det siste er tilfellet, utgjør den en del av beløpet som foretaket innregner som goodwill på overtakelsestidspunktet (se IFRS 3).»

Nr. 94 skal lyde:

- «94. En immateriell eiendels utnyttbare levetid som oppstår av kontraktsregulerte eller andre juridiske rettigheter, skal ikke overstige perioden for de kontraktsregulerte rettighetene eller andre juridiske rettigheter, men kan være kortere enn disse, avhengig av lengden på perioden da foretaket forventer å bruke eiendelen. Dersom de kontraktsregulerte rettighetene eller andre juridiske rettigheter er overdratt for en avgrenset periode som kan fornyes, skal den immaterielle eiendelens utnyttbare levetid bare omfatte fornyelsesperioden(e) dersom det kan dokumenteres at fornyelse fra foretakets side kan skje uten betydelige utgifter. Den utnyttbare levetiden til en tilbakekjøpt rettighet som er innregnet som immateriell eiendel i en virksomhetssammenslutning, er den gjenværende kontraktsperioden til den kontrakten der rettigheten ble tildelt, og skal ikke omfatte fornyelsesperioder.»

Nytt nr. 115A skal lyde:

- «115A Når det gjelder en tilbakekjøpt rettighet i en virksomhetssammenslutning, og dersom denne rettigheten senere blir utstedt på nytt (solgt) til tredjemann, skal en eventuell balanseført verdi benyttes til å fastsette gevinst eller tap ved nyutstedelse.»

Nr. 129 oppheves.

Nr. 130 skal lyde:

«130. Et foretak skal anvende denne standard

- a)...»

Nytt nr. 130C skal lyde:

- «130C Ved IFRS 3 (revidert av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 12, 33–35, 68, 94 og 130 endret, nr. 38 og 129 opphevet og nr. 115A tilføyd. Et foretak skal anvende disse endringene fremadrettet på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Beløp som er innregnet for immaterielle eiendeler og goodwill i tidligere virksomhetssammenslutninger skal derfor ikke justeres. Dersom et foretak anvender IFRS 3 (revidert i 2008) på en tidligere periode, får endringene også anvendelse på den tidligere perioden.»

IAS 39: «FINANSIELLE INSTRUMENTER — INNREGNING OG MÅLING»

C13 I IAS 39 gjøres følgende endringer:

Nr. 2 f) oppheves.

Nytt nr. 103D skal lyde:

«103D Ved IFRS 3 (revidert av International Accounting Standards Board i 2008) ble nr. 2 f) opphevet. Et foretak skal anvende denne endringen på årsregnskap som omfatter perioder som begynner 1. juli 2009 eller senere. Dersom et foretak anvender IFRS 3 (revidert i 2008) på en tidligere periode, får endringen anvendelse på den tidligere perioden.»

IFRIC 9: «REVURDERING AV INNEBYGDE DERIVATER»

C14 I IFRIC 9 nr. 5 skal ny fotnote lyde:

«5. Denne tolkning omhandler ikke overtakelse av kontrakter med innebygde derivater i virksomhetssammenslutninger, og heller ikke eventuell revurdering av slike kontrakter på overtakelsestidspunktet(*)».

(*) IFRS 3 (revidert av International Accounting Standards Board i 2008) omhandler overtakelse av kontrakter med innebygde derivater i virksomhetssammenslutninger.»

KOMMISJONSREKOMMANDASJON

2014/EØS/75/14

av 30. april 2009

om utfylling av rekommandasjon 2004/913/EF og 2005/162/EF med hensyn til ordningen for godtgjøring til medlemmer av ledelsen i børsnoterte selskaper

(2009/385/EF)(*)

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP
HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske
felleskap, særlig artikkel 211 annet strekpunkt, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Kommisjonen vedtok 14. desember 2004 rekommandasjon 2004/913/EF om å fremme en egnet ordning for godtgjøring til medlemmer av ledelsen i børsnoterte selskaper⁽¹⁾, og 15. februar 2005 vedtok Kommisjonen rekommandasjon 2005/162/EF om rollen til styremedlemmer uten ledelsesansvar og medlemmer av tilsynsorganer i børsnoterte selskaper og om styrets eller tilsynsorganets komiteer⁽²⁾. Hovedformålene med de nevnte rekommandasjoner er å sikre innsyn i godtgjøringspraksis, å gi aksjeeierne kontroll over godtgjøringspolitikken og godtgjøringen av den enkelte gjennom offentliggjøring, gjennom innføring av en bindende eller rådgivende avstemning over godtgjøringserklæringen og gjennom aksjeeiernes godkjenning av aksjebaserte godtgjøringsordninger, å sørge for et effektivt og uavhengig tilsyn foretatt av andre enn medlemmer av ledelsen og å gi godtgjøringskomiteen i det minste en rådgivende funksjon når det gjelder godtgjøringspraksis.
- 2) Det framgår av nevnte rekommandasjoner at Kommisjonen bør overvåke situasjonen, herunder gjennomføring og anvendelse av prinsippene i rekommandasjonene, og vurdere behovet for ytterligere tiltak. De senere års erfaringer, senest i forbindelse med finanskrisen, har dessuten vist at godtgjøringsstrukturene har blitt stadig mer komplekse og for mye innrettet på kortsiktige resultater, og at de i enkelte tilfeller har ført til overdrevent gunstig godtgjøring som ikke var berettiget på grunnlag av resultater.
- 3) Formen, strukturen og nivået på godtgjøringen til medlemmene av ledelsen skal fortsatt hovedsakelig avgjøres av selskapene, deres aksjeeiere og eventuelle arbeidstakerrepresentanter, men Kommisjonen anser at det er behov for ytterligere prinsipper for strukturen

på godtgjøringen, slik den er fastsatt i selskapenes godtgjøringspolitikk, for prosessen for å fastsette godtgjøringen og for kontrollen av denne prosessen.

- 4) Denne rekommandasjon berører ikke eventuelle rettigheter som partene i arbeidslivet har i forbindelse med kollektive forhandlinger.
- 5) Den nåværende ordningen for godtgjøring til medlemmer av ledelsen i børsnoterte selskaper bør styrkes ved hjelp av prinsipper som utfyller prinsippene i rekommandasjon 2004/913/EF og 2005/162/EF.
- 6) Strukturen på godtgjøringen til medlemmer av ledelsen bør fremme selskapets langsiktige bærekraft og sikre at godtgjøringen er resultatavhengig. Variable bestanddeler av godtgjøringen bør derfor knyttes til forhåndsdefinerte og målbare resultatkrav, herunder ikke-finansielle kriterier. Det bør fastsettes grenser for de variable bestanddelene av godtgjøringen. Betydelige bestanddeler av den variable godtgjøringen bør utsettes i et visst tidsrom, f.eks. tre til fem år, avhengig av resultatkrav. Selskaper bør dessuten kunne kreve tilbakebetalt variable bestanddeler av godtgjøringen når disse er utbetalt på grunnlag av opplysninger som viser seg å være åpenbart feilaktige.
- 7) Det må sikres at sluttvederlag, såkalte «gylne fallskjerm», ikke blir en belønning for å mislykkes, og at hovedformålet med dem er å fungere som et sikkerhetsnett dersom avtalen sies opp før tiden. Sluttvederlag bør derfor på forhånd begrenses til en bestemt periode eller sum, som i alminnelighet ikke bør overstige to års godtgjøring (beregnet på grunnlag bare av den ikke-variable bestanddelen av årlig godtgjøring), og ikke utbetales dersom årsaken til at avtalen sies opp, er utilstrekkelige resultater eller at et medlem av ledelsen fratrer frivillig. Dette er ikke til hinder for sluttvederlag i tilfeller der avtalen sies opp før tiden på grunn av endringer i selskapets strategi eller i forbindelse med fusjoner og/eller overtakelser.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 120 av 15.5.2009, s. 28, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 116/2009 av 22. oktober 2009 om endring av EØS-avtalens vedlegg XXII (Selskapsrett), se EØS-tillegget til Den europeiske unions tidende nr. 68 av 17.12.2009, s. 19.

⁽¹⁾ EUT L 385 av 29.12.2004, s. 55.

⁽²⁾ EUT L 52 av 25.2.2005, s. 51.

- 8) Ordninger der medlemmene av ledelsen får godtgjøring i form av aksjer, aksjeopsjoner eller andre rettigheter til å erverve aksjer eller motta godtgjøring på grunnlag av utviklingen i aksjekursen, bør knyttes tettere til resultater og selskapets langsiktige verdiskapning. En passende innvinningsperiode bør derfor få anvendelse på aksjer, der innvinning knyttes til resultatkrav. Aksjeopsjoner og rettigheter til å erverve aksjer eller motta godtgjøring på grunnlag av utviklingen i aksjekursen, bør ikke kunne utøves før etter at en passende frist har utløpt, og retten til å utøve dem bør være avhengig av resultatkrav. For ytterligere å forhindre interessekonflikter for medlemmer av ledelsen som eier aksjer i selskapet, bør disse være forpliktet til å beholde en andel av aksjene sine helt til deres mandat utløper.
- 9) For å gjøre det lettere for aksjeeierne å vurdere selskapets holdning til godtgjøring, og for å skjerpe selskapets plikt til å stå til ansvar overfor aksjeeierne, bør godtgjøringserklæringen være tydelig og lett å forstå. Dessuten er det nødvendig med ytterligere offentliggjøring av opplysninger om strukturen på godtgjøringen.
- 10) For å øke ansvarligheten bør aksjeeierne oppmuntres til å delta på generalforsamlinger og benytte sin stemmerett på en gjennomtenkt måte. Særlig institusjonelle aksjeeiere bør innta en lederrolle for å sikre at styrer i større grad må stå til ansvar i forbindelse med godtgjøringssaker.
- 11) Godtgjøringskomiteer, som nevnt i rekommandasjon 2005/162/EF, spiller en viktig rolle med hensyn til utforming av et selskaps godtgjøringspolitikk, forebygging av interessekonflikter og overvåking av styrets opptreden i forbindelse med godtgjøring. For å styrke disse komiteenes rolle bør minst ett av medlemmene der ha sakkunnskap på området godtgjøring.
- 12) Konsulenter som gir råd i godtgjøringssaker, kan havne i interessekonflikter, for eksempel når de bistår godtgjøringskomiteen i saker som gjelder godtgjøringspraksis og godtgjøringsordninger og samtidig gir råd til selskapet eller til styremedlemmer med ledelsesansvar eller medlemmer av den daglige ledelsen. Godtgjøringskomiteer bør derfor være forsiktige når de ansetter slike konsulenter, og forsikre seg om at de samme konsulentene ikke samtidig bistår selskapets personalavdeling, styremedlemmer med ledelsesansvar eller medlemmer av den daglige ledelsen.
- 13) På bakgrunn av hvor viktig spørsmålet om godtgjøring til medlemmer av ledelsen er, og for å gjøre anvendelsen av Fellesskapets rammebestemmelser for godtgjøring til medlemmer av ledelsen mer effektiv, vil Kommisjonen øke bruken av ulike overvåkingsordninger, som f.eks. årlige resultattavler og gjensidig vurdering utført av

medlemsstatene. Kommisjonen har dessuten til hensikt å utforske mulighetene for å standardisere offentliggjøringen av godtgjøringspolitikken for medlemmer av ledelsen.

- 14) Når medlemsstatene underretter om tiltak i samsvar med denne rekommandasjon, bør det angis en tydelig tidsramme for når selskaper skal innføre en godtgjøringspolitikk som er forenlig med prinsippene fastsatt i denne rekommandasjon —

UTFORMET DENNE REKOMMANDASJON:

AVSNITT I

Virkeområde og definisjoner

1. *Virkeområde*
- 1.1. Virkeområdet for avsnitt II i denne rekommandasjon tilsvarende virkeområdet for rekommandasjon 2004/913/EF.
- Virkeområdet for avsnitt III i denne rekommandasjon tilsvarende virkeområdet for rekommandasjon 2005/162/EF.
- 1.2. Medlemsstatene skal treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at børsnoterte selskaper, som rekommandasjon 2004/913/EF og 2005/162/EF får anvendelse på, følger denne rekommandasjon.
2. *Definisjoner i tillegg til dem som er fastsatt i rekommandasjon 2004/913/EF og 2005/162/EF*
- 2.1. Med «variable bestanddeler av godtgjøringen» menes de bestanddeler av godtgjøringen til medlemmer av ledelsen som tildeles på grunnlag av resultatkriterier, herunder bonuser.
- 2.2. Med «sluttvederlag» menes enhver utbetaling i tilknytning til at avtaler med styremedlemmer med ledelsesansvar eller medlemmer av den daglige ledelsen sies opp før tiden, herunder utbetalinger knyttet til oppsigelsestid eller en konkurranseklausul i henhold til avtalen.

AVSNITT II

Godtgjøringspolitikk

(avsnitt II i rekommandasjon 2004/913/EF)

3. *Strukturen på selskapets godtgjøringspolitikk for medlemmer av ledelsen*
- 3.1. Dersom godtgjøringspolitikken omfatter variable bestanddeler av godtgjøringen, bør selskapene fastsette grenser for de variable bestanddelene. Den ikke-variable bestanddelen av godtgjøringen bør være tilstrekkelig høy til at selskapet kan tilbakeholde variable bestanddeler av godtgjøringen når resultatkriteriene ikke er oppfylt.

- 3.2. Tildeling av variable bestanddeler av godtgjøringen bør være avhengig av forhåndsdefinerte og målbare resultatkriterier.

Resultatkriteriene bør fremme selskapets langsiktige bærekraft og omfatte ikke-finansielle kriterier som er relevante for selskapets langsiktige verdiskapning, som f.eks. at de regler og framgangsmåter som får anvendelse, overholdes.

- 3.3. Når en variabel bestanddel av godtgjøringen tildeles, bør en vesentlig del av den utsettes i en angitt minsteperiode. Hvor mye av den variable bestanddelen som skal utsettes, bør fastsettes ut fra den relative vekten av den variable bestanddelen av godtgjøringen i forhold til den ikke-variable bestanddelen.

- 3.4. Avtaler med styremedlemmer med ledelsesansvar eller medlemmer av den daglige ledelsen bør inneholde bestemmelser som tillater at selskapet krever tilbakebetalt variable bestanddeler av godtgjøringen når disse er utbetalt på grunnlag av opplysninger som senere viser seg å være åpenbart feilaktige.

- 3.5. Sluttvederlag bør ikke overstige et bestemt beløp eller godtgjøring for et bestemt antall år, og bør i alminnelighet ikke utgjøre mer enn to år av den ikke-variable bestanddelen av godtgjøringen eller tilsvarende.

Sluttvederlag bør ikke utbetales dersom avtalen sies opp på grunn av utilstrekkelige resultater.

4. *Aksjebasert godtgjøring*

- 4.1. Innvinning av aksjer bør tidligst kunne skje tre år etter at de tildeles.

Aksjeopsjoner eller andre rettigheter til å erverve aksjer eller motta godtgjøring på grunnlag av utviklingen i aksjekursen, bør tidligst kunne utøves tre år etter at de tildeles.

- 4.2. Innvinning av aksjer og rettigheter til å utøve aksjeopsjoner eller andre rettigheter til å erverve aksjer eller motta godtgjøring på grunnlag av utviklingen i aksjekursen, bør være avhengig av forhåndsdefinerte og målbare resultatkriterier.

- 4.3. Medlemmer av ledelsen bør beholde et antall aksjer til mandatet deres utløper, også etter innvinningsperioden, med forbehold for behovet for å finansiere eventuelle kostnader i forbindelse med erverv av aksjene. Antallet aksjer som skal beholdes bør være fastsatt, f.eks. to ganger verdien av samlet årlig godtgjøring (den ikke-variable bestanddelen pluss de variable bestanddeler av godtgjøringen).

- 4.4. Godtgjøring til styremedlemmer uten ledelsesansvar og medlemmer av tilsynsorganer bør ikke omfatte aksjeopsjoner.

5. *Opplysninger om selskapets godtgjøringspolitikk for medlemmer av ledelsen*

- 5.1. Godtgjøringserklæringen, nevnt i nr. 3.1 i rekommandasjon 2004/913/EF, bør være tydelig og lett å forstå.

- 5.2. I tillegg til det som er nevnt i nr. 3.3 i rekommandasjon 2004/913/EF, bør godtgjøringserklæringen inneholde følgende opplysninger:

a) en forklaring på hvordan valget av resultatkriterier bidrar til selskapets langsiktige interesser, i samsvar med nr. 3.2 i denne rekommandasjon,

b) en forklaring på de metoder som anvendes for å bestemme om resultatkriteriene er oppfylt,

c) tilstrekkelige opplysninger om hvor lenge de variable bestanddeler av godtgjøringen skal utsettes, som nevnt i nr. 3.3 i denne rekommandasjon,

d) tilstrekkelige opplysninger om sluttvederlagspolitikken, som nevnt i nr. 3.4 i denne rekommandasjon,

e) tilstrekkelige opplysninger om innvinningsperioder for aksjebasert godtgjøring, som nevnt i nr. 4.1 i denne rekommandasjon,

f) tilstrekkelige opplysninger om politikken for hvor lenge aksjer skal beholdes etter innvinning, som nevnt i nr. 4.3 i denne rekommandasjon,

g) tilstrekkelige opplysninger om sammensetningen av sammenlignbare grupper av selskaper som har fått godtgjøringspolitikken sin gransket i forbindelse med at det berørte selskapet fastsatte sin godtgjøringspolitikk.

6. *Aksjeeiernes stemmer*

- 6.1. Aksjeeierne, særlig de institusjonelle, bør oppmuntres til å delta på generalforsamlinger når det er hensiktsmessig, og til å benytte sin stemmerett på en gjennomtenkt måte i saker som gjelder godtgjøring til medlemmer av ledelsen, samtidig som det tas hensyn til prinsippene i denne rekommandasjon, rekommandasjon 2004/913/EF og rekommandasjon 2005/162/EF.

AVSNITT III**Godtgjøringskomiteen**

(nr. 3 i vedlegg I til rekommandasjon 2005/162/EF)

7. Nedsettelse og sammensetning

- 7.1. Minst ett av medlemmene av godtgjøringskomiteen bør ha kunnskap og erfaring når det gjelder godtgjøringspolitikk.

8. Rolle

- 8.1. Godtgjøringskomiteen bør regelmessig gjennomgå godtgjøringspolitikken for styremedlemmer med ledelsesansvar eller medlemmer av den daglige ledelsen, herunder politikken for aksjebasert godtgjøring, og gjennomføringen av den.

9. Arbeidsmåte

- 9.1. Godtgjøringskomiteen bør utvise uavhengig dømmekraft og integritet i sitt arbeid.
- 9.2. Når godtgjøringskomiteen benytter konsulenttjenester for å innhente opplysninger om markedsstandarder for godtgjøringsystemer, bør den forsikre seg om at den aktuelle konsulenten ikke samtidig bistår personalavdelingen, styremedlemmer med ledelsesansvar eller medlemmer av den daglige ledelsen i det berørte selskap.
- 9.3. Godtgjøringskomiteen bør i sitt arbeid sikre at godtgjøring til de enkelte styremedlemmer med ledelsesansvar eller de enkelte medlemmer av den daglige ledelsen står i

forhold til godtgjøringen til andre styremedlemmer med ledelsesansvar eller andre medlemmer av den daglige ledelsen og andre ansatte i selskapet.

- 9.4. Godtgjøringskomiteen bør framlegge for aksjeeierne en rapport om sitt arbeid, og bør derfor være til stede ved den årlige generalforsamlingen.

AVSNITT VI**Sluttbestemmelser**

10. Medlemsstatene oppfordres til å treffe de tiltak som er nødvendige for å fremme anvendelsen av denne rekommandasjon innen 31. desember 2009.

Medlemsstatene oppfordres i den forbindelse til å organisere nasjonale samråd med de berørte parter om denne rekommandasjon og underrette Kommisjonen om de tiltak som er truffet i samsvar med denne rekommandasjon, slik at Kommisjonen kan overvåke situasjonen nøye og på dette grunnlag vurdere behovet for ytterligere tiltak.

11. Denne rekommandasjon er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel, 30. april 2009.

For Kommisjonen

Siim KALLAS

Visepresident

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 802/2004**2014/EØS/75/15****av 21. april 2004****om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 139/2004 om tilsyn med foretakssammenslutninger(*)**

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP
HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske
felleskap,

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske
samarbeidsområde,

under henvisning til rådsforordning (EF) nr. 139/2004 av
20. januar 2004 om tilsyn med foretakssammenslutninger
(«EFs fusjonsforordning»)(¹), særlig artikkel 23 nr. 1,

under henvisning til rådsforordning (EØF) nr. 4064/89
av 21. desember 1989 om tilsyn med foretakssammen-
slutninger(²), sist endret ved forordning (EF) nr. 1310/97(³),
særlig artikkel 23,

etter å ha rådspurt Den rådgivende komité og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Rådsforordning (EØF) nr. 4064/89 av 21. desember
1989 om tilsyn med foretakssammenslutninger er
blitt omarbeidet, med betydelige endringer i en rekke
bestemmelser i forordningen.
- 2) Kommisjonsforordning (EF) nr. 447/98(⁴) av 1. mars 1998
om gjennomføring av meldingene, fristene og uttalelsene
fastsatt i rådsforordning (EØF) nr. 4064/89 må endres for
å ta hensyn til disse endringene. Av klarhetshensyn bør
den derfor oppheves og erstattes med en ny forordning.
- 3) Kommisjonen har vedtatt tiltak med hensyn til
høringslederens mandat ved behandling av visse
konkurransesaker.
- 4) Forordning (EF) nr. 139/2004 bygger på prinsippet
om meldingsplikt for foretakssammenslutninger før
gjennomføring. På den ene side har en melding viktige
rettsvirkninger som er gunstige for partene i den planlagte
foretakssammenslutningen. På den annen side innebærer
brudd på meldingsplikten at partene kan ilegges bøter, og

det kan også medføre ulemper av sivilrettslig art for dem.
Av hensyn til rettssikkerheten er det derfor nødvendig
nøyaktig å fastsette hvilke opplysninger som skal gis i
meldingen.

- 5) Melderne skal gi Kommisjonen en korrekt og fullstendig
framstilling av de fakta og omstendigheter som er
relevante for vedtaket som skal gjøres om den meldte
foretakssammenslutningen.
- 6) Forordning (EF) nr. 139/2004 gir også de berørte
foretakene anledning til, før det inngis melding,
i en grunngitt erklæring å anmode om at en
foretakssammenslutning som oppfyller kravene i nevnte
forordning, henvises til Kommisjonen av en eller flere
medlemsstater, eller henvises av Kommisjonen til en
eller flere medlemsstater, alt etter omstendighetene. Det
er viktig at Kommisjonen og vedkommende myndigheter
i de berørte medlemsstatene gis tilstrekkelig informasjon
til at de i løpet av kort tid kan vurdere hvorvidt slik
henvisning bør foretas. For dette formål bør en grunngitt
erklæring med anmodning om henvisning inneholde
bestemte opplysninger.
- 7) For å forenkle og påskynde behandlingen av meldinger
og grunngitte erklæringer bør det fastsettes bruk av
skjemaer.
- 8) Ettersom meldingen i henhold til forordning (EF)
nr. 139/2004 innebærer at rettslig bindende frister
begynner å løpe, bør det også vedtas nærmere regler
for fastsettelse av slike frister og det tidspunkt de får
virkning.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 133 av 30.4.2004, s. 1,
er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 117/2009 av 22. oktober
2009 om endring av protokoll 21 til EØS-avtalen om gjennomføring av
konkurransebestemmelser for foretak, se EØS-tillegget til *Den europeiske
unions tidende* nr. 68 av 17.12.2009, s. 20.

(¹) EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1.

(²) EFT L 395 av 30.12.1989, s. 1.

(³) EFT L 180 av 9.7.1997, s. 1.

(⁴) EFT L 61 av 2.3.1998, s. 1. Forordningen sist endret ved tiltredelsesakten av
2003.

- 9) Av hensyn til rettssikkerheten må det fastsettes regler
for beregning av fristene fastsatt i forordning (EF)
nr. 139/2004. Særlig må hver frists begynnelse og utløp
bestemmes, samt hvilke omstendigheter som medfører
avbrytelse av fristen, idet det tas hensyn til de krav som
følger av de uvanlig korte saksbehandlingsfristene.

- 10) Bestemmelsene om Kommisjonens saksbehandling må være av en slik art at de fullt ut sikrer retten til å bli hørt og retten til å forsvare seg. For dette formål bør Kommisjonen skille mellom de parter som inngir melding om foretakssammenslutningen, øvrige berørte parter, tredjemann og parter som Kommisjonen har til hensikt ved vedtak å ilegge en bot eller tvangsmulkt.
- 11) Kommisjonen bør gi melderne og øvrige berørte parter som anmoder om det, mulighet til å drøfte den planlagte foretakssammenslutningen uformelt og i streng fortrolighet før melding inngis. Dessuten bør Kommisjonen etter at melding er inngitt, holde nær kontakt med nevnte parter i den utstrekning det er nødvendig for å drøfte eventuelle praktiske eller juridiske problemer den blir oppmerksom på ved en første undersøkelse av saken, med henblikk på om mulig å løse dem i gjensidig forståelse.
- 12) I samsvar med prinsippet om å respektere retten til å forsvare seg må melderne gis mulighet til å framlegge merknader til alle innsigelser Kommisjonen har til hensikt å legge til grunn i sine vedtak. Øvrige berørte parter bør også informeres om Kommisjonens innsigelser og gis mulighet til å gi uttrykk for sitt syn.
- 13) Tredjemann som kan godtgjøre tilstrekkelig interesse, må også gis mulighet til å gi uttrykk for sitt syn dersom vedkommende skriftlig anmoder om det.
- 14) De forskjellige personer som har rett til å framlegge merknader, bør både i egen interesse og med henblikk på god forvaltningsskikk gjøre dette skriftlig, uten at dette berører deres rett til eventuelt å anmode om en formell muntlig høring for å utfylle den skriftlige saksbehandlingen. I hastesaker må Kommisjonen likevel ha anledning til umiddelbart å igangsette formell muntlig høring av melderne, andre berørte parter eller tredjemann.
- 15) Det er nødvendig å fastsette rettighetene til de personer som skal høres, i hvilken utstrekning de skal gis innsyn i Kommisjonens dokumenter, og på hvilke vilkår de kan la seg representere eller bistås.
- 16) Kommisjonen bør sikre at forretningshemmeligheter og andre fortrolige opplysninger vernes når dokumentinnsyn innvilges. Kommisjonen bør kunne anmode foretak som har innsendt dokumenter eller erklæringer, om å angi hvilke opplysninger som er fortrolige.
- 17) For at Kommisjonen skal kunne foreta en tilfredsstillende vurdering av de forpliktende tilsagn melderne tilbyr med henblikk på å gjøre foretakssammenslutningen forenlig med det felles marked, og for at den skal kunne sørge for nødvendig samråd med andre berørte parter, tredjemann og medlemsstatenes myndigheter, i samsvar med forordning (EF) nr. 139/2004, særlig artikkel 18 nr. 1

og 4 og artikkel 19 nr. 1, 2, 3 og 5, bør det fastsettes en framgangsmåte og frister for framleggingen av de tilbud om forpliktende tilsagn som er omhandlet i artikkel 6 nr. 2 og artikkel 8 nr. 2 i nevnte forordning.

- 18) Det er også nødvendig å fastsette hvilke regler som gjelder for visse frister fastsatt av Kommisjonen.
- 19) Den rådgivende komité for foretakssammenslutninger må avgi uttalelse på grunnlag av et foreløpig utkast til vedtak. Den må derfor rådspørres om en sak etter at saken er ferdig behandlet. Rådspørringen må likevel ikke være til hinder for at Kommisjonen eventuelt gjenopptar saksbehandlingen —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

KAPITTEL I

VIRKEOMRÅDE

Artikkel 1

Virkeområde

Denne forordning får anvendelse på tilsyn med foretakssammenslutninger i henhold til forordning (EF) nr. 139/2004.

KAPITTEL II

MELDINGER OG ANDRE ERKLÆRINGER

Artikkel 2

Personer som har rett til å inngi melding

1. Melding skal inngis av personer eller foretak nevnt i artikkel 4 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004.
2. Når meldingen er undertegnet av representanter for personer eller foretak, skal representantene framlegge skriftlig bevis på at de har fullmakt.
3. Felles meldinger skal inngis av en felles representant med fullmakt til å sende og motta dokumenter på vegne av samtlige meldere.

Artikkel 3

Inngivelse av meldinger

1. Meldinger skal inngis som angitt i skjema CO, som er gjengitt i vedlegg I. Meldinger kan inngis i forenklet versjon, som definert i vedlegg II og på vilkårene fastsatt der. Ved inngivelse av felles meldinger skal det benyttes ett enkelt skjema.
2. Én original og 35 kopier av skjema CO og de vedlagte dokumenter skal inngis til Kommisjonen. Meldingen skal inngis til adressen angitt i artikkel 23 nr. 1, i det format som er fastsatt av Kommisjonen.

3. Vedlagte dokumenter skal være originaler eller kopier av originaler; ved bruk av kopier skal melderne bekrefte at kopiene er i samsvar med originalen og fullstendige.

4. Meldinger skal utferdiges på et av Fellesskapets offisielle språk. For melderne skal dette språket brukes for saksbehandlingen og for all påfølgende saksbehandling som gjelder samme foretakssammenslutning. Vedlagte dokumenter skal inngis på originalspråket. Dersom originalspråket ikke er et av Fellesskapets offisielle språk, skal en oversettelse til saksbehandlingsspråket vedlegges.

4. Meldinger som inngis i henhold til artikkel 57 i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, kan også være på et av EFTA-statenes offisielle språk eller på arbeidsspråket til EFTAs overvåkningsorgan. Dersom språket som benyttes for meldingene ikke er et av Fellesskapets offisielle språk, skal melderne samtidig vedlegge all dokumentasjon en oversettelse til et av Fellesskapets offisielle språk. Språket som velges for oversettelsen, skal benyttes som Kommisjonens saksbehandlingsspråk overfor melderne.

Artikkel 4

Opplysninger og dokumenter som skal inngis

1. Meldinger skal inneholde de opplysninger og dokumenter som kreves i det aktuelle skjemaet gjengitt i vedleggene. Opplysningene skal være korrekte og fullstendige.

8. Kommisjonen kan gjøre unntak fra plikten til å inngi særskilte opplysninger i meldingen, herunder dokumenter, eller fra andre krav fastsatt i vedlegg I og II, dersom den anser at oppfyllelse av disse pliktene eller kravene ikke er nødvendige for undersøkelsen av saken.

9. Kommisjonen skal omgående bekrefte skriftlig til melderne eller deres representanter at den har mottatt meldingen og ethvert svar på brev som Kommisjonen har sendt i henhold til artikkel 5 nr. 2 og 3.

Artikkel 5

Tidspunkt da meldinger får virkning

1. Med forbehold for nr. 2, 3 og 4 får meldinger virkning fra den dag de mottas av Kommisjonen.

2. Dersom Kommisjonen fastslår at opplysningene i meldingen eller de vedlagte dokumentene er ufullstendige på noe vesentlig punkt, skal den omgående underrette melderne eller deres representanter skriftlig om dette. I slike tilfeller får meldingen virkning fra den dag de fullstendige opplysningene mottas av Kommisjonen.

3. Vesentlige endringer i de faktiske forhold som det er gitt opplysninger om i meldingen, som oppstår etter at meldingen er inngitt og som melderne kjenner til eller burde kjenne til, eller nye opplysninger som framkommer etter at meldingen er inngitt, som melderne kjenner til eller burde kjenne til og som skulle vært meldt dersom de hadde vært kjent på meldingstidspunktet, skal meddeles Kommisjonen omgående. I slike tilfeller, dersom de vesentlige endringene eller nye opplysningene i betydelig grad kunne ha påvirket Kommisjonens vurdering av foretakssammenslutningen, kan Kommisjonen anse at meldingen får virkning fra den dag den mottar de relevante opplysningene; Kommisjonen skal omgående underrette melderne eller deres representanter skriftlig om dette.

4. Uriktige eller misvisende opplysninger skal anses som ufullstendige opplysninger.

5. Når Kommisjonen i henhold til artikkel 4 nr. 3 i forordning (EF) nr. 139/2004 offentliggjør at melding er inngitt, skal den angi den dag meldingen ble mottatt. Dersom den dag meldingen får virkning, i henhold til bestemmelsene i nr. 2, 3 og 4 i denne artikkel, er senere enn dagen oppgitt ved offentliggjøringen, skal Kommisjonen i en ny offentliggjøring opplyse om denne senere dagen.

Artikkel 6

Særskilte bestemmelser om grunngitte erklæringer, tillegg og bekreftelser

1. Grunngitte erklæringer i henhold til artikkel 4 nr. 4 og 5 i forordning (EF) nr. 139/2004 skal inneholde de opplysninger og dokumenter som er angitt i vedlegg III til denne forordning.

2. Artikkel 2, artikkel 3 nr. 1 tredje punktum og nr. 2-5, artikkel 4, artikkel 5 nr. 1, nr. 2 første punktum, nr. 3 og 4, artikkel 21 og artikkel 23 i denne forordning får tilsvarende anvendelse på grunngitte erklæringer i henhold til artikkel 4 nr. 4 og 5 i forordning (EF) nr. 139/2004.

Artikkel 2, artikkel 3 nr. 1 tredje punktum og nr. 2-5, artikkel 4, artikkel 5 nr. 1-4, artikkel 21 og artikkel 23 i denne forordning får tilsvarende anvendelse på tillegg til meldinger og på bekreftelser i henhold til artikkel 10 nr. 5 i forordning (EF) nr. 139/2004.

KAPITTEL III

FRISTER

Artikkel 7

Fristenes begynnelse

Fristene skal løpe fra første virkedag, som definert i artikkel 24 i denne forordning, etter hendelsen det er vist til i den relevante bestemmelsen i forordning (EF) nr. 139/2004.

*Artikkel 8***Fristenes utløp**

En frist som er beregnet i virkedager, utløper ved slutten av den siste virkedagen.

Når Kommisjonen har fastsatt fristens utløp til en bestemt dato, utløper fristen ved slutten av den dagen.

*Artikkel 9***Avbrytelse av fristen**

1. Fristene nevnt i artikkel 9 nr. 4 og artikkel 10 nr. 1 og 3 i forordning (EF) nr. 139/2004 skal avbrytes når Kommisjonen må gjøre vedtak i henhold til artikkel 11 nr. 3 eller artikkel 13 nr. 4 i nevnte forordning av en av følgende grunner:

- a) opplysninger som Kommisjonen i henhold til artikkel 11 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004 har anmodet en av melderne eller en annen berørt part som definert i artikkel 11 i denne forordning om, er ikke inngitt eller er ikke inngitt i sin helhet innen fristen fastsatt av Kommisjonen,
- b) opplysninger som Kommisjonen i henhold til artikkel 11 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004 har anmodet tredjemann som definert i artikkel 11 i denne forordning om, er ikke inngitt eller er ikke inngitt i sin helhet innen fristen fastsatt av Kommisjonen, på grunn av omstendigheter som en av melderne eller en annen berørt part som definert i artikkel 11 i denne forordning er ansvarlig for,
- c) en av melderne eller en annen berørt part som definert i artikkel 11 i denne forordning har nektet å underkaste seg en kontroll som Kommisjonen anser som nødvendig etter artikkel 13 nr. 1 i forordning (EF) nr. 139/2004, eller å samarbeide ved gjennomføringen av en slik kontroll i samsvar med artikkel 13 nr. 2 i nevnte forordning,
- d) melderne har unnlatt å underrette Kommisjonen om vesentlige endringer i de faktiske forhold som er angitt i meldingen, eller om ny informasjon som nevnt i artikkel 5 nr. 3 i denne forordning.

2. Fristene nevnt i artikkel 9 nr. 4 og artikkel 10 nr. 1 og 3 i forordning (EF) nr. 139/2004 skal avbrytes når Kommisjonen må gjøre vedtak i henhold til artikkel 11 nr. 3 i nevnte forordning uten først å framsette en enkel anmodning om opplysninger, på grunn av omstendigheter som et av foretakene som er part i foretakssammenslutningen er ansvarlig for.

3. Fristene nevnt i artikkel 9 nr. 4 og artikkel 10 nr. 1 og 3 i forordning (EF) nr. 139/2004 skal avbrytes

- a) i tilfellene nevnt i nr. 1 bokstav a) og b), i tidsrommet fra utløpet av fristen fastsatt i den enkle anmodningen om opplysninger til mottakelsen av de fullstendige og korrekte opplysningene det er anmodet om ved vedtak,

- b) i tilfellene nevnt i nr. 1 bokstav c), i tidsrommet fra det mislykkede forsøket på å foreta kontrollen til kontrollen pålagt ved vedtak er fullført,

- c) i tilfellene nevnt i nr. 1 bokstav d), i tidsrommet fra endringen i de faktiske forhold oppstår til de fullstendige og korrekte opplysningene er mottatt,

- d) i tilfellene nevnt i nr. 2, i tidsrommet fra utløpet av fristen fastsatt i vedtaket fram til mottagelsen av de fullstendige og korrekte opplysninger som er krevd ved vedtak.

4. Fristavbrytelsen begynner første virkedag etter den dag hendelsen som utløste avbrytelsen fant sted. Den skal opphøre ved slutten av den dag årsaken til avbrytelsen er bortfalt. Dersom den dagen ikke er en virkedag, skal avbrytelsen opphøre ved slutten av førstkommende virkedag.

*Artikkel 10***Overholdelse av frister**

1. Fristene nevnt i artikkel 4 nr. 4 fjerde ledd, artikkel 9 nr. 4, artikkel 10 nr. 1 og 3 og artikkel 22 nr. 3 i forordning (EF) nr. 139/2004 skal anses som overholdt når Kommisjonen har gjort det aktuelle vedtak innen fristens utløp.

2. Fristene nevnt i artikkel 4 nr. 4 annet ledd og nr. 5 tredje ledd, artikkel 9 nr. 2 og artikkel 22 nr. 1 annet ledd og nr. 2 annet ledd i forordning (EF) nr. 139/2004 skal anses som overholdt av en medlemsstat når medlemsstaten innen fristens utløp skriftlig underretter Kommisjonen eller skriftlig framsetter eller slutter seg til anmodningen, alt etter omstendighetene.

3. Fristen nevnt i artikkel 9 nr. 6 i forordning (EF) nr. 139/2004 skal anses som overholdt når vedkommende myndighet i en berørt medlemsstat innen fristens utløp underretter de berørte foretakene som fastsatt i nevnte bestemmelse.

KAPITTEL IV**UTØVELSE AV RETTEN TIL Å UTTALE SEG;
HØRINGER***Artikkel 11***Parter og tredjemann som kan avgi uttalelse**

Retten til å avgi uttalelse i henhold til artikkel 18 i forordning (EF) nr. 139/2004 omfatter følgende parter og tredjemann:

- a) meldere, dvs. personer eller foretak som inngir melding i henhold til artikkel 4 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004,

- b) øvrige berørte parter, det vil si andre parter i den planlagte foretakssammenslutningen enn melderne, f.eks. selgeren eller foretaket som søkes overtatt ved foretakssammenslutningen,
- c) tredjemann, dvs. fysiske eller juridiske personer, herunder kunder, leverandører og konkurrenter, dersom de kan godtgjøre tilstrekkelig interesse i henhold til artikkel 18 nr. 4 annet punktum i forordning (EF) nr. 139/2004, noe som særlig gjelder for
- medlemmer av de berørte foretaks administrasjons- eller ledelsesorganer eller godkjente representanter for arbeidstakerne i de berørte foretak,
  - forbrukerorganisasjoner, dersom den planlagte foretakssammenslutningen berører produkter eller tjenester som brukes av sluttforbrukere,
- d) parter som Kommisjonen har til hensikt å gjøre et vedtak overfor i henhold til artikkel 14 eller artikkel 15 i forordning (EF) nr. 139/2004.

Artikkel 12

Vedtak om utsettelse av foretakssammenslutninger

1. Når Kommisjonen har til hensikt å gjøre vedtak i henhold til artikkel 7 nr. 3 i forordning (EF) nr. 139/2004 som er til ugunst for en eller flere av partene, skal den i henhold til artikkel 18 nr. 1 i samme forordning skriftlig underrette melderne og andre berørte parter om sine innsigelser og fastsette en frist for dem til å uttale seg skriftlig.
2. Når Kommisjonen i henhold til artikkel 18 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004 midlertidig har gjort vedtak som nevnt i nr. 1 i denne artikkel uten å gi melderne og andre berørte parter mulighet til å uttale seg, skal den omgående oversende dem teksten til det midlertidige vedtaket og fastsette en frist for dem til skriftlig å uttale seg.

Når melderne og andre berørte parter har uttalt seg, skal Kommisjonen gjøre et endelig vedtak som opphever, endrer eller bekrefter det midlertidige vedtaket. Dersom de ikke har uttalt seg skriftlig innen den fastsatte fristen, blir Kommisjonens midlertidige vedtak endelig ved fristens utløp.

Artikkel 13

Realitetsvedtak

1. Når Kommisjonen har til hensikt å gjøre et vedtak i henhold til artikkel 6 nr. 3 eller artikkel 8 nr. 2-6 i forordning (EF) nr. 139/2004, skal den i henhold til artikkel 18 nr. 1 og 3 i nevnte forordning innhente uttalelse fra partene før den rådspør Den rådgivende komité for foretakssammenslutninger.

Artikkel 12 nr. 2 i denne forordning får tilsvarende anvendelse når Kommisjonen, etter artikkel 18 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004, har gjort midlertidig vedtak i henhold til artikkel 8 nr. 5 i nevnte forordning.

2. Kommisjonen skal meddele sine innsigelser skriftlig til melderne.

Når Kommisjonen meddeler sine innsigelser, skal den fastsette en frist for melderne til skriftlig å gjøre Kommisjonen kjent med sine merknader.

Kommisjonen skal skriftlig underrette andre berørte parter om innsigelsene.

Kommisjonen skal også fastsette en frist for de andre berørte parter til skriftlig å gjøre Kommisjonen kjent med sine merknader.

Kommisjonen er ikke forpliktet til å ta hensyn til merknader mottatt etter utløpet av den fastsatte tidsfristen.

3. De parter som Kommisjonen har meddelt sine innsigelser, eller som er blitt underrettet om innsigelsene, skal skriftlig framlegge sine merknader til innsigelsene innen den fastsatte fristen. I sine skriftlige merknader kan de gjøre rede for alle faktiske forhold de kjenner til som vedkommer deres forsvar, og de skal vedlegge alle relevante dokumenter som underbygger de påberopte forhold. De kan også foreslå at Kommisjonen innhenter uttalelse fra personer som kan bekrefte de påberopte forhold. De skal sende originalen samt ti kopier av merknadene til Kommisjonen på adressen til Generaldirektoratet for konkurranse. En elektronisk kopi skal også sendes til samme adresse, i det format som er angitt av Kommisjonen. Kommisjonen skal umiddelbart videresende kopier av slike skriftlige merknader til vedkommende myndigheter i medlemsstatene.

4. Når Kommisjonen har til hensikt å gjøre et vedtak i henhold til artikkel 14 eller 15 i forordning (EF) nr. 139/2004, skal den i henhold til artikkel 18 nr. 1 og 3 i nevnte forordning innhente uttalelse fra de parter som den har til hensikt å gjøre slikt vedtak overfor, før den rådspør Den rådgivende komité for foretakssammenslutninger.

Framgangsmåten fastsatt i nr. 2 første og annet ledd og nr. 3 får tilsvarende anvendelse.

Artikkel 14

Høringer

1. Når Kommisjonen har til hensikt å gjøre et vedtak i henhold til artikkel 6 nr. 3 eller artikkel 8 nr. 2-6 i forordning (EF) nr. 139/2004, skal den gi meldere som har anmodet om det i sine skriftlige merknader, mulighet til å framsette sine argumenter i en formell muntlig høring. Den kan også på andre trinn i saksbehandlingen gi melderne mulighet til å gi uttrykk for sine synspunkter muntlig.

2. Når Kommisjonen har til hensikt å gjøre et vedtak i henhold til artikkel 6 nr. 3 eller artikkel 8 nr. 2-6 i forordning (EF) nr. 139/2004, skal den også gi andre berørte parter som har anmodet om det i sine skriftlige merknader, mulighet til å framsette sine argumenter i en formell muntlig høring. Den kan også på andre trinn i saksbehandlingen gi andre berørte parter mulighet til å gi uttrykk for sine synspunkter muntlig.

3. Når Kommisjonen har til hensikt å gjøre vedtak i henhold til artikkel 14 eller 15 i forordning (EF) nr. 139/2004, skal den gi parter som den har til hensikt å ilegge en bot eller en tvangsmulkt, mulighet til å framsette sine argumenter i en formell muntlig høring dersom de har anmodet om det i sine skriftlige merknader. Den kan også på andre trinn i saksbehandlingen gi dem mulighet til å gi uttrykk for sine synspunkter muntlig.

Artikkel 15

Gjennomføring av formelle muntlige høringer

1. Formelle muntlige høringer skal ledes av høringslederen, som skal ha fullstendig uavhengighet.

2. Kommisjonen skal innkalle de personer som skal uttale seg, til den formelle muntlige høringen på en dato som den fastsetter.

3. Kommisjonen skal innkalle vedkommende myndigheter i medlemsstatene til å delta i formelle muntlige høringer.

4. Personer som innkalles, skal enten møte personlig eller være representert ved lovlige stedfortredere. Foretak og sammenslutninger av foretak kan også være representert ved en representant med behørig fullmakt utpekt blant det fast ansatte personale.

5. Personer som høres av Kommisjonen, kan bistås av sin juridiske rådgiver eller av andre kvalifiserte personer med behørig fullmakt som er godkjent av høringslederen.

6. Formelle muntlige høringer skal ikke være offentlige. Hver person skal høres enkeltvis eller i nærvær av andre innkalte, idet det tas hensyn til foretakenes berettigede interesse av å bevare sine forretningshemmeligheter og andre fortrolige opplysninger.

7. Høringslederen kan gi alle parter i henhold til artikkel 11, Kommisjonens kontorer og vedkommende myndigheter i medlemsstatene mulighet til å stille spørsmål under den formelle muntlige høringen.

Høringslederen kan holde et forberedende møte med partene og Kommisjonens kontorer, med henblikk på å lette gjennomføringen av den formelle muntlige høringen.

8. Hver enkelt persons uttalelser skal protokollføres. Personer som deltok i den formelle muntlige høringen, skal på anmodning få tilgang til protokollen. Det skal tas

hensyn til foretakenes berettigede interesse av å bevare sine forretningshemmeligheter og andre fortrolige opplysninger.

Artikkel 16

Høring av tredjemann

1. Dersom tredjemann skriftlig anmoder om å få uttale seg, i samsvar med artikkel 18 nr. 4 annet punktum i forordning (EF) nr. 139/2004, skal Kommisjonen skriftlig underrette vedkommende om sakens art og innhold og gi vedkommende en frist til å gi uttrykk for sitt syn.

2. Tredjemann som nevnt i nr. 1 skal gi uttrykk for sitt syn skriftlig innen den fastsatte fristen. Kommisjonen kan eventuelt gi tredjemann som har anmodet om det i sin skriftlige uttalelse, mulighet til å delta i en formell muntlig høring. Den kan også i andre tilfeller gi slik tredjemann mulighet til muntlig å gi uttrykk for sitt syn.

3. Kommisjonen kan også oppfordre enhver fysisk eller juridisk person til å gi uttrykk for sitt syn skriftlig eller muntlig, herunder i en formell muntlig høring.

KAPITTEL V

DOKUMENTINNSYN OG BEHANDLING AV FORTROLIGE OPPLYSNINGER

Artikkel 17

Dokumentinnsyn og bruk av dokumenter

1. Dersom det anmodes om det, skal Kommisjonen innvilge innsyn i saksdokumentene til parter som den har meddelt sine innsigelser, slik at de kan ivareta sin rett til å forsvare seg. Innsyn skal innvilges etter at meddelelsen om innsigelser er meldt.

2. Kommisjonen skal dessuten på anmodning gi de øvrige berørte parter som er blitt underrettet om innsigelsene, innsyn i dokumentene, i den utstrekning dette er nødvendig for at de skal kunne forberede sine merknader.

3. Retten til dokumentinnsyn skal ikke omfatte fortrolige opplysninger eller de interne dokumentene til Kommisjonen eller vedkommende myndigheter i medlemsstatene. Retten til dokumentinnsyn skal heller ikke omfatte korrespondanse mellom Kommisjonen og vedkommende myndighet i medlemsstatene, eller mellom de sistnevnte.

4. Dokumenter innhentet ved dokumentinnsyn i henhold til denne artikkel kan brukes bare i forbindelse med den aktuelle saken i henhold til forordning (EF) nr. 139/2004.

*Artikkel 18***Fortrolige opplysninger**

1. Mottatte opplysninger, herunder dokumenter, skal ikke gis videre eller gjøres tilgjengelige av Kommisjonen når de inneholder forretningshemmeligheter eller andre fortrolige opplysninger som Kommisjonen ikke anser det nødvendig å utlevere av hensyn til saksbehandlingen.

2. Enhver som gir uttrykk for sitt syn eller framlegger merknader i henhold til artikkel 12, 13 og 16 i denne forordning, eller gir opplysninger i henhold til artikkel 11 i forordning nr. 139/2004, eller som senere meddeler Kommisjonen ytterligere opplysninger i forbindelse med samme sak, skal tydelig angi alt materiale vedkommende anser som fortrolig, og gi grunner for dette, og skal inngi en egen ikke-fortrolig utgave av disse dokumentene innen den frist som er fastsatt av Kommisjonen.

3. Med forbehold for nr. 2 kan Kommisjonen kreve at personer omhandlet i artikkel 3 i forordning (EF) nr. 139/2004, foretak og sammenslutninger av foretak i alle tilfeller der de framlegger eller har framlagt dokumenter eller erklæringer i henhold til nevnte forordning, angir hvilke dokumenter eller deler av dokumenter som etter deres mening inneholder forretningshemmeligheter eller andre fortrolige opplysninger som tilhører dem, og angir med hensyn til hvilke foretak disse dokumentene skal betraktes som fortrolige.

Kommisjonen kan også kreve at personer omhandlet i artikkel 3 i forordning (EF) nr. 139/2004, foretak eller sammenslutninger av foretak angir hvilke deler av en meddelelse om innsigelser, et sakssammendrag eller et vedtak gjort av Kommisjonen som etter deres mening inneholder forretningshemmeligheter.

Ved angivelse av forretningshemmeligheter eller andre fortrolige opplysninger skal personene, foretakene og sammenslutningene av foretak gi en begrunnelse, og inngi en egen ikke-fortrolig utgave av disse dokumentene innen den dato som er fastsatt av Kommisjonen.

KAPITTEL VI**DE BERØRTE FORETAKENES TILBUD OM FORPLIKTENDE TILSAGN***Artikkel 19***Frister for framlegging av tilbud om forpliktende tilsagn**

1. Forpliktende tilsagn som de berørte foretak tilbyr i henhold til artikkel 6 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004, skal meddeles Kommisjonen innen en frist på 20 virkedager regnet fra den dag meldingen ble mottatt.

2. Forpliktende tilsagn som de berørte foretak tilbyr i henhold til artikkel 8 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004, skal meddeles Kommisjonen innen en frist på 65 virkedager regnet fra den dag saksbehandlingen ble innledet.

Når fristen for å gjøre vedtak i henhold til artikkel 8 nr. 1, 2 og 3 forlenges i henhold til artikkel 10 nr. 3 annet ledd i forordning (EF) nr. 139/2004, skal fristen på 65 virkedager for å framlegge de forpliktende tilsagn automatisk forlenges med det samme antall virkedager.

Kommisjonen kan i unntakstilfeller akseptere tilbud om forpliktende tilsagn som framlegges etter at fristen i henhold til dette nummer er utløpt, forutsatt at framgangsmåten fastsatt i artikkel 19 nr. 5 i forordning (EF) nr. 139/2004 overholdes.

3. Artikkel 7, 8 og 9 får tilsvarende anvendelse.

*Artikkel 20***Framgangsmåte for framlegging av tilbud om forpliktende tilsagn**

1. Forpliktende tilsagn som de berørte foretakene tilbyr i henhold til artikkel 6 nr. 2 eller artikkel 8 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004, skal oversendes Kommisjonen i original og ti kopier til adressen til Kommisjonens generaldirektorat for konkurranse. En elektronisk kopi skal også sendes til samme adresse, i det format som er fastsatt av Kommisjonen. Kommisjonen skal umiddelbart sende kopier av slike tilbud om forpliktende tilsagn til vedkommende myndigheter i medlemsstatene.

2. Når de berørte foretak tilbyr forpliktende tilsagn i henhold til artikkel 6 nr. 2 eller artikkel 8 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004, skal de tydelig angi hvilke opplysninger de anser som fortrolige, og begrunne dette, og framlegge en egen ikke-fortrolig utgave.

KAPITTEL VII**DIVERSE BESTEMMELSER***Artikkel 21***Oversending av dokumenter**

1. Dokumenter og innkallinger fra Kommisjonen skal oversendes mottakerne på en av følgende måter:

- a) direkte levering mot kvittering,
- b) rekommandert brev med mottakskvittering,
- c) telefaks med anmodning om mottakskvittering,
- d) teleks,
- e) elektronisk post med anmodning om mottakskvittering.

2. Med mindre annet er fastsatt i denne forordning får nr. 1 anvendelse også på oversending av dokumenter fra melderne, andre berørte parter og tredjemann til Kommisjonen.

3. Når et dokument oversendes med teleks, telefaks eller elektronisk post, skal det anses for mottatt av mottakeren samme dag det oversendes.

Artikkel 22

Fastsettelse av frister

Ved fastsettelse av fristene nevnt i artikkel 12 nr. 1 og 2, artikkel 13 nr. 2 og artikkel 16 nr. 1 skal Kommisjonen ta hensyn til hvor lang tid som behøves for å utarbeide uttalelser, og til hvor mye saken haster. Den skal også ta hensyn til virkedager og helligdager og fridager i den stat der meddelelsen fra Kommisjonen mottas.

Fristene skal fastsettes med angivelse av utløpsdato.

Artikkel 23

Kommisjonens mottak av dokumenter

1. I samsvar med bestemmelsene i artikkel 5 nr. 1 i denne forordning skal meldinger inngis til Kommisjonen på adressen til Kommisjonens generaldirektorat for konkurranse som offentliggjort av Kommisjonen i *Den europeiske unions tidende*.

2. Tilleggsopplysninger som det anmodes om for at meldinger skal bli fullstendige, skal inngis til Kommisjonen på adressen nevnt i nr. 1.

3. Skriftlige merknader til meddelelser fra Kommisjonen i henhold til artikkel 12 nr. 1 og 2, artikkel 13 nr. 2 og artikkel 16 nr. 1 i denne forordning skal være Kommisjonen i hende på adressen nevnt i nr. 1 innen utløpet av fristen fastsatt i hvert tilfelle.

Artikkel 24

Definisjon av virkedager

Med «virkedag» i henhold til forordning (EF) nr. 139/2004 og denne forordning menes alle dager unntatt lørdager, søndager og Kommisjonens fridager som offentliggjort i *Den europeiske unions tidende* innen begynnelsen av hvert år.

Artikkel 25

Oppheving og overgangsbestemmelser

1. Med forbehold for nr. 2 og nr. 3 oppheves forordning (EF) nr. 447/98 med virkning fra 1. mai 2004.

Henvisninger til den opphevede forordning skal forstås som henvisninger til denne forordning.

2. Forordning (EF) nr. 447/98 får fortsatt anvendelse på foretakssammenslutninger som kommer inn under virkeområdet for forordning (EØF) nr. 4064/89.

3. Ved anvendelsen av nr. 2 skal avsnitt 1-12 i vedlegget til forordning (EF) nr. 447/98 erstattes med avsnitt 1-11 i vedlegg I til denne forordning. I slike tilfeller skal henvisninger i disse avsnittene til «EFs fusjonsforordning» og «gjennomføringsforordningen» forstås som henvisninger til de tilsvarende bestemmelsene i henholdsvis forordning (EØF) nr. 4064/89 og forordning (EF) nr. 447/98.

Artikkel 26

Ikrafttredelse

Denne forordning trer i kraft 1. mai 2004.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 21. april 2004.

For Kommisjonen

Franz FISCHLER

Medlem av Kommisjonen

VEDLEGG I

**SKJEMA CO TIL MELDING OM EN FORETAKSSAMMENSLUTNING I HENHOLD TIL
FORORDNING (EF) NR. 139/2004****1. INNLEDNING****1.1. Skjemaets formål**

I dette skjema er det angitt hvilke opplysninger meldere skal gi når de inngir melding til Europakommisjonen om en planlagt fusjon, overtakelse eller annen foretakssammenslutning. Den europeiske unions tilsynsordning for foretakssammenslutninger er fastsatt i rådsforordning (EF) nr. 139/2004 (heretter kalt «EFs fusjonsforordning») og i kommisjonsforordning (EF) nr. 802/2004 (heretter kalt «gjennomføringsforordningen»), som dette skjema CO er vedlegg til⁽¹⁾. Teksten til disse forordningene samt andre relevante dokumenter er å finne på konkurransesiden på Kommisjonens nettsted Europa.

For å begrense tiden og kostnadene forbundet med de ulike framgangsmåtene for tilsyn med foretakssammenslutninger i flere forskjellige land, har Den europeiske union opprettet en tilsynsordning for fusjoner som tillater at foretakssammenslutninger som har fellesskapsdimensjon (vanligvis når partene i sammenslutningen når visse terskelverdier for omsetning)⁽²⁾, vurderes av Europakommisjonen i én enkelt sak (prinsippet om ett saksbehandlingssted). Foretakssammenslutninger som ikke når terskelverdiene for omsetning, kan komme inn under ansvarsområdet til vedkommende myndigheter i medlemsstatene med ansvar for tilsyn med foretakssammenslutninger.

I henhold til EFs fusjonsforordning skal Kommisjonen gjøre et vedtak innen en juridisk bindende frist. I den innledende fasen har Kommisjonen vanligvis 25 virkedager til å avgjøre hvorvidt foretakssammenslutningen skal godkjennes eller om «saksbehandling skal innledes», hvilket innebærer at det iverksettes en grundig undersøkelse⁽³⁾. Dersom Kommisjonen beslutter å innlede saksbehandling, skal den vanligvis gjøre endelig vedtak om sammenslutningen innen en frist på høyst 90 virkedager fra datoen da saksbehandlingen ble innledet⁽⁴⁾.

Med henblikk på disse fristene og for at prinsippet om ett saksbehandlingssted skal fungere, er det nødvendig at Kommisjonen i tide mottar de opplysninger som kreves for å gjennomføre de nødvendige undersøkelser og å vurdere hvilke virkninger foretakssammenslutningen vil få på de berørte markedene. Dette krever at en viss mengde opplysninger framlegges ved melding.

Det erkennes at det kreves en betydelig mengde opplysninger i dette skjema. Erfaringen har imidlertid vist at, avhengig av sakens karakter, vil ikke alle opplysninger bestandig være nødvendige for en tilfredsstillende undersøkelse av den planlagte foretakssammenslutningen. Dersom De derfor er av den oppfatning at bestemte opplysninger som kreves i dette skjema, ikke er nødvendige for Kommisjonens undersøkelse av saken, oppfordres De til å be Kommisjonen om å gjøre unntak fra plikten til å framlegge bestemte opplysninger («unntak»). Se avsnitt 1.3 bokstav g) for nærmere opplysninger.

Det er svært nyttig for både melderne og Kommisjonen å ha kontakt før melding inngis, for å avklare nøyaktig hvilke opplysninger som kreves i meldingen, noe som i de fleste saker vil føre til en betydelig reduksjon i omfanget av de opplysninger som er påkrevd. Meldere vises til «DG Competition's Best Practices on the Conduct of EC Merger Control Proceedings», som gir veiledning om kontakt før melding inngis og om utarbeiding av meldinger.

Det gjøres også oppmerksom på at visse foretakssammenslutninger som sannsynligvis ikke vil forårsake konkurranseproblemer, kan meldes på et forenklet skjema, som er tilføyd som vedlegg II til gjennomføringsforordningen.

1.2. Hvem skal inngi melding?

Ved fusjon i henhold til artikkel 3 nr. 1 bokstav a) i EFs fusjonsforordning eller ved overtakelse av felles kontroll over et foretak i henhold til artikkel 3 nr. 1 bokstav b) i samme forordning, skal melding inngis i fellesskap av partene i fusjonen eller av dem som overtar felles kontroll⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Rådsforordning (EF) nr. 139/2004 av 20. januar 2004, EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. Det vises til tilsvarende bestemmelser i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (heretter kalt «EØS-avtalen»). Se særlig artikkel 57 i EØS-avtalen, punkt 1 i vedlegg XIV til EØS-avtalen og protokoll 4 til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol samt protokoll 21 og 24 til EØS-avtalen og artikkel 1 og omforent referat til protokollen om tilpasning av EØS-avtalen. Alle henvisninger til EFTA-statene skal forstås som henvisning til de EFTA-statene som er parter i EØS-avtalen. Disse er per 1. mai 2004 Island, Liechtenstein og Norge.

⁽²⁾ Uttrykket «foretakssammenslutning» er definert i artikkel 3 i EFs fusjonsforordning, og uttrykket «fellesskapsdimensjon» i artikkel 1 i samme forordning. I artikkel 4 nr. 5 er det videre fastsatt at i visse tilfeller der Fellesskapets terskelverdier for omsetning ikke er nådd, kan melderne anmode Kommisjonen om å behandle den planlagte foretakssammenslutningen som en foretakssammenslutning som har fellesskapsdimensjon.

⁽³⁾ Se artikkel 10 nr. 1 i EFs fusjonsforordning.

⁽⁴⁾ Se artikkel 10 nr. 3 i EFs fusjonsforordning.

⁽⁵⁾ Se artikkel 4 nr. 2 i EFs fusjonsforordning.

Når et foretak overtar en kontrollerende andel i et annet foretak, skal melding inngis av det overtakende foretak.

Ved et offentlig overtakelsestilbud skal melding inngis av byderen.

Hver av melderne er ansvarlig for at opplysningene som gis, er nøyaktige.

1.3. Kravet om en korrekt og fullstendig melding

Alle opplysninger som kreves i dette skjema, må være korrekte og fullstendige. Opplysningene som kreves, skal oppgis i den relevante del av skjemaet.

Det gjøres særlig oppmerksom på følgende:

- a) I henhold til artikkel 10 nr. 1 i EFs fusjonsforordning og artikkel 5 nr. 2 og 4 i gjennomføringsforordningen begynner de frister i fusjonsforordningen som gjelder meldinger, å løpe først etter at Kommisjonen har mottatt alle opplysninger som skal inngis i meldingen. Dette krav skal sikre at Kommisjonen får mulighet til å vurdere den meldte foretakssammenslutningen innen de knappe fristene fastsatt i EFs fusjonsforordning.
- b) Under utarbeidingen av meldingen skal melderne kontrollere at navn på og numre til kontaktpersoner som gis Kommisjonen, særlig telefaksnumre og e-postadresser, er korrekte, relevante og oppdaterte.
- c) Uriktige eller misvisende opplysninger skal anses som ufullstendige (artikkel 5 nr. 4 i gjennomføringsforordningen).
- d) Dersom meldingen er ufullstendig, skal Kommisjonen omgående underrette melderne eller deres representanter skriftlig om dette. Meldingen får virkning først fra den dag korrekte og fullstendige opplysninger mottas av Kommisjonen (artikkel 10 nr. 1 i EFs fusjonsforordning, og artikkel 5 nr. 2 og 4 i gjennomføringsforordningen).
- e) I henhold til artikkel 14 nr. 1 bokstav a) i EFs fusjonsordning kan meldere som forsettelig eller uaktsomt gir uriktige eller villedende opplysninger, ilegges bøter på opptil 1 % av det berørte foretakets samlede omsetning. I henhold til artikkel 6 nr. 3 bokstav a) og artikkel 8 nr. 6 bokstav a) i EFs fusjonsforordning kan Kommisjonen dessuten tilbakekalle sitt vedtak om en meldt foretakssammenslutnings forenlighet med det felles marked dersom det bygger på uriktige opplysninger som et av de berørte foretak er ansvarlig for.
- f) Dersom det er uforholdsmessig vanskelig helt eller delvis å skaffe opplysningene som kreves i dette skjema (f.eks. fordi opplysninger ikke er tilgjengelige om et selskap som er gjenstand for et oppkjøp som søkes avverget), kan De skriftlig anmode Kommisjonen om å anse meldingen for fullstendig til tross for de manglende opplysningene.

Kommisjonen vil vurdere en slik anmodning, forutsatt at De oppgir årsakene til at opplysningene mangler, og etter beste evne anslagsvis angir de manglende opplysningene og angir hvilke kilder anslaget bygger på. I den utstrekning det er mulig, bør det angis hvor Kommisjonen kan innhente de opplysningene som kreves, og som De ikke har klart å framskaffe.

- g) Dersom De anser at opplysninger som kreves i dette skjema, i dets fullstendige eller forenklede versjon, ikke er nødvendige for Kommisjonens undersøkelse av saken, kan De skriftlig anmode Kommisjonen om å anse meldingen for fullstendig til tross for de manglende opplysningene.

Kommisjonen vil vurdere en slik anmodning, forutsatt at De gir en fyllestgjørende begrunnelse for at De anser at opplysningene ikke er relevante og nødvendige for Kommisjonens undersøkelse av den meldte foretakssammenslutningen. De bør forklare dette for Kommisjonen i forbindelse med Deres forhåndskontakt med Kommisjonen, og skriftlig anmode Kommisjonen om å gjøre unntak fra plikten til å gi opplysningene i henhold til artikkel 4 nr. 2 i gjennomføringsforordningen.

1.4. Hvordan skal melding inngis?

Meldingen skal inngis på et av Det europeiske fellesskaps offisielle språk. Dette språket skal deretter anvendes som saksbehandlingsspråk for alle melderne. Dersom det i samsvar med artikkel 12 i protokoll 24 til EØS-avtalen inngis melding på en EFTA-stats offisielle språk som ikke er et av Fellesskapets offisielle språk, skal en oversettelse til et av Fellesskapets offisielle språk vedlegges meldingen.

Opplysningene som kreves i dette skjema, skal gis med en henvisning til skjemaets avsnittsinndeling og nummerering, erklæringen i avsnitt 11 skal være underskrevet og nødvendig dokumentasjon skal følge vedlagt. Ved utfylling av avsnitt 7-9 i dette skjema oppfordres melderne til å vurdere om avsnittene av klarhetshensyn bør presenteres i nummerrekkefølge eller om de bør grupperes for hvert enkelt berørt marked (eller gruppe av berørte markeder).

Visse opplysninger kan av klarhetshensyn gis i form av vedlegg. Det er likevel viktig at alle vesentlige opplysninger, særlig opplysninger om partenes markedsandeler og deres viktigste konkurrenter, gis i selve skjema CO. Vedleggene til dette skjemaet skal benyttes utelukkende til å utfylle de opplysninger som er gitt i selve skjemaet.

Kontaktopplysninger må gis i det format som er fastsatt av Kommisjonens generaldirektorat for konkurranse (DG for konkurranse). For at undersøkelsen skal kunne gjennomføres korrekt, må alle kontaktopplysninger være riktige. Flere tilfeller av unøyaktige kontaktopplysninger kan gi grunnlag for å erklære en melding for ufullstendig.

Vedlagte dokumenter skal framlegges på originalspråket. Dersom dette ikke er et av Fellesskapets offisielle språk, skal dokumentene oversettes til saksbehandlingspråket (artikkel 3 nr. 4 i gjennomføringsforordningen).

Vedlagte dokumenter kan være originaler eller kopier av originaler. Dersom det siste er tilfellet, skal melderne bekrefte at de er korrekte og fullstendige.

En original og 35 kopier av skjema CO og alle vedlagte dokumenter skal inngis til Kommisjonens generaldirektorat for konkurranse.

Meldingen skal leveres på adressen angitt i artikkel 23 nr. 1 i gjennomføringsforordningen, i det format som til enhver tid fastsettes av Kommisjonen. Adressen er offentliggjort i *Den europeiske unions tidende*. Meldingen skal leveres Kommisjonen på en virkedag som definert i artikkel 24 i gjennomføringsforordningen. For at den skal kunne registreres samme dag, må den være levert innen kl 17.00 mandag-torsdag og innen kl 16.00 på fredager og virkedager før offentlige helligdager og andre fridager som fastsatt av Kommisjonen og offentliggjort i *Den europeiske unions tidende*. Sikkerhetsinstruksene oppgitt på nettstedet til Generaldirektoratet for konkurranse må følges.

1.5. Fortrolighet

I henhold til traktatens artikkel 287 og artikkel 17 nr. 2 i EFs fusjonsforordning samt de tilsvarende bestemmelser i EØS-avtalen⁽¹⁾ har Kommisjonen, medlemsstatene, EFTAs overvåkningsorgan og EFTA-statene samt deres tjenestemenn og andre ansatte plikt til ikke å gi videre opplysninger som er innhentet ved anvendelsen av nevnte forordning, og som er av en slik art at de er undergitt taushetsplikt. Det samme prinsipp får anvendelse også for å sikre fortrolige opplysninger i forholdet mellom melderne.

Dersom De mener det vil skade Deres interesser dersom noen av de opplysningene De bes gi, blir offentliggjort eller på annen måte gjort kjent for andre parter, bør De gi disse opplysningene særskilt, med hvert ark tydelig merket «forretningshemmeligheter». De bør også begrunne hvorfor disse opplysningene ikke bør gis videre eller offentliggjøres.

Ved fusjon eller felles overtagelse og i andre tilfeller der melding inngis av flere enn én part, kan forretningshemmeligheter vedlegges separat og i meldingen vises til som et vedlegg. Alle slike vedlegg skal følge med meldingen for at denne skal kunne anses som fullstendig.

1.6. Definisjoner og veiledning i utfylling av dette skjema

Melder(e): I tilfeller der en melding inngis av bare ett av foretakene som er part i foretakssammenslutningen, omfatter betegnelsen «melder(e)» utelukkende foretaket som faktisk framlegger meldingen.

Part(er) i foretakssammenslutningen: Denne betegnelsen omfatter både den eller de parter som overtar kontrollen, og den eller de parter som overtas, eller fusjonspartene, herunder alle foretak der en kontrollerende interesse erverves, eller som er gjenstand for et offentlig overtakelsestilbud.

Med mindre annet er angitt, omfatter betegnelsene «melder(e)» og «part(er) i foretakssammenslutningen» alle foretak som tilhører samme foretaksgrupper som «partene».

Berørte markeder: Avsnitt 6 i dette skjema pålegger melderne å definere de relevante produktmarkedene og å oppgi hvilke av de relevante markedene som vil kunne berøres av den meldte transaksjonen. Denne definisjonen av berørte markeder danner grunnlaget for en rekke andre spørsmål i dette skjema. Markedene som melderne har definert på denne måten, blir i dette skjema betegnet som «berørt(e) marked(er)». Betegnelsen kan omfatte et marked enten for produkter eller for tjenester.

⁽¹⁾ Se særlig artikkel 122 i EØS-avtalen, artikkel 9 i protokoll 24 til EØS-avtalen og artikkel 17 nr. 2 i kapittel XIII i protokoll 4 til avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol.

År: Med mindre annet er angitt, skal ordet «år» i dette skjema forstås som «kalenderår». Med mindre annet er angitt, skal alle opplysninger som kreves i dette skjema, gjelde året forut for meldingsåret.

Finansielle opplysninger som kreves i nr. 3.3-3.5, skal være uttrykt i euro etter den gjennomsnittlige vekslingskurs for de aktuelle år eller perioder for øvrig.

Med mindre annet er angitt, er alle henvisninger i dette skjema henvisninger til artikler og numre i EFs fusjonsforordning.

1.7. Informasjon til arbeidstakere og deres representanter

Kommisjonen vil gjøre oppmerksom på de forpliktelser partene i en foretakssammenslutning kan være pålagt i henhold til felleskapsregler og/eller nasjonale regler om informasjon til og samråd med arbeidstakere og deres representanter i forbindelse med transaksjoner med sikte på foretakssammenslutning.

AVSNITT 1

Beskrivelse av foretakssammenslutningen

- 1.1. Gi en kort beskrivelse av foretakssammenslutningen og oppgi partene i foretakssammenslutningen, sammenslutningens art (for eksempel fusjon, overtakelse eller fellesforetak), meldernes virksomhetsområder, markeder som vil bli berørt av foretakssammenslutningen (herunder de viktigste berørte markeder⁽¹⁾) og den strategiske og økonomiske begrunnelsen for foretakssammenslutningen.
- 1.2. Gi et sammendrag (opptil 500 ord) av opplysningene gitt i henhold til nr. 1.1. Dette sammendraget vil bli offentliggjort på Kommisjonens nettsted på meldingsdatoen. Sammendraget må være slik utformet at det ikke inneholder fortrolige opplysninger eller forretningshemmeligheter.

AVSNITT 2

Opplysninger om partene

2.1. Opplysninger om melderer eller melderne

Følgende opplysninger skal gis:

- 2.1.1. foretakets navn og adresse,
- 2.1.2. virksomhetens art,
- 2.1.3. kontaktpersonens navn, adresse, telefonnummer, faksnummer, e-postadresse og stilling, og
- 2.1.4. en adresse til melderer (eller hver av melderne) dit dokumenter og særlig Kommisjonens vedtak kan sendes. Det skal oppgis navn på, telefonnummer og e-postadresse til en person på denne adressen som har fullmakt til opptre som mottaker.

2.2. Opplysninger om andre parter⁽²⁾ i foretakssammenslutningen.

Gi følgende opplysninger om hver av partene (unntatt melderer eller melderne):

- 2.2.1. foretakets navn og adresse,
- 2.2.2. virksomhetens art,
- 2.2.3. kontaktpersonens navn, adresse, telefonnummer, faksnummer, e-postadresse og stilling, og
- 2.2.4. en adresse til parten (eller hver av partene) dit dokumenter og særlig Kommisjonens vedtak kan sendes. Det skal oppgis navn på, telefonnummer og e-postadresse til en person på denne adressen som har fullmakt til å opptre som mottaker.

⁽¹⁾ Se avsnitt 6.III for definisjon av berørte markeder.

⁽²⁾ Herunder selskap som er gjenstand for et oppkjøp som søkes avverget; i slike tilfeller skal det gis så utførlige opplysninger som mulig.

2.3. Utnevning av representanter

Dersom meldinger undertegnes av representanter for foretak, skal disse representantene framlegge skriftlig bevis på at de har fullmakt. Slikt skriftlig bevis skal omfatte navnet på og stillingen til de personer som gir fullmakt.

Gi følgende opplysninger om enhver representant som har fullmakt til å handle på vegne av en eller flere av partene i foretakssammenslutningen, og angi hvem de representerer:

2.3.1. representantens navn,

2.3.2. representantens adresse,

2.3.3. kontaktpersonens navn, adresse, telefonnummer, faksnummer og e-postadresse og

2.3.4. en adresse til representanten (om mulig i Brussel) som all korrespondanse kan sendes til, og der dokumenter kan leveres.

AVSNITT 3

Opplysninger om foretakssammenslutningen

3.1. Gi en kort beskrivelse av den foretakssammenslutningen som meldes. Oppgi følgende:

- a) om den planlagte foretakssammenslutningen er en egentlig fusjon i rettslig forstand, en overtakelse av enekontroll eller felles kontroll, et selvstendig fungerende fellesforetak i henhold til artikkel 3 nr. 4 i EFs fusjonsforordning eller en avtale eller en annen form for overføring av direkte eller indirekte kontroll i henhold til artikkel 3 nr. 2 i samme forordning,
- b) om foretakssammenslutningen gjelder hele eller deler av de berørte foretakene,
- c) en kort beskrivelse av de økonomiske og finansielle sider ved foretakssammenslutningen,
- d) om en parts offentlige overtakelsestilbud med hensyn til en annen parts verdipapirer støttes av sistnevntes kontrollorgan, ledelsesorgan eller andre organer som rettslig representerer denne parten,
- e) planlagt eller forventet tidspunkt for viktige hendelser i forbindelse med gjennomføringen av foretakssammenslutningen,
- f) planlagt eier- og kontrollstruktur etter at foretakssammenslutningen er gjennomført,
- g) enhver finansiell eller annen støtte som noen av partene mottar fra en hvilken som helst kilde (herunder offentlige myndigheter), samt støttens art og beløp, og
- h) de økonomiske sektorer som berøres av foretakssammenslutningen.

3.2. Angi transaksjonens verdi (kjøpsprisen eller verdien av alle aktiva som er involvert, alt etter omstendighetene).

3.3. For hvert av foretakene som berøres av foretakssammenslutningen⁽¹⁾, gi følgende opplysninger⁽²⁾ for siste regnskapsår:

3.3.1. omsetning på verdensbasis,

3.3.2. omsetning i Fellesskapet,

3.3.3. omsetning i EFTA-statene,

3.3.4. omsetning i hver enkelt EF-medlemsstat,

3.3.5. omsetning i hver enkelt EFTA-stat,

⁽¹⁾ Se kommisjonskunngjøring om begrepet berørte foretak.

⁽²⁾ Se kommisjonskunngjøring om beregning av omsetning. For overtakende part(er) skal omsetningen omfatte den samlede omsetningen for alle foretak i henhold til artikkel 5 nr. 4 i EFs fusjonsforordning. For part(er) som overtas, skal omsetningen omfatte omsetningen for de deler av foretaket som er gjenstand for transaksjonen i henhold til artikkel 5 nr. 2 i EFs fusjonsforordning. I artikkel 5 nr. 3-5 i EFs fusjonsordning er det fastsatt særlige bestemmer for kreditt-, forsikrings- og andre finansinstitusjoner og fellesforetak.

- 3.3.6. eventuell medlemsstat der mer enn to tredeler av omsetningen i Fellesskapet oppnås, og
- 3.3.7. eventuell EFTA-stat der mer enn to tredeler av omsetningen i EFTA-statene oppnås.
- 3.4. Med henblikk på artikkel 1 nr. 3 i EFs fusjonsforordning gi følgende opplysninger for siste regnskapsår dersom foretakssammenslutningen ikke når terskelverdiene fastsatt i artikkel 1 nr. 2:
- 3.4.1. eventuelle medlemsstater der de berørte foretak sett under ett har en samlet omsetning på over 100 millioner euro, og
- 3.4.2. eventuelle medlemsstater der hvert av minst to av de berørte foretakene har en samlet omsetning på over 25 millioner euro.
- 3.5. For at det skal kunne avgjøres om foretakssammenslutningen skal behandles som en EFTA samarbeidssak⁽¹⁾, må følgende opplysninger om siste regnskapsår oppgis:
- 3.5.1. utgjør de berørte foretakenes samlede omsetning på EFTA-statenes territorium 25 % eller mer av deres samlede omsetning i EØS?
- 3.5.2. har hvert av minst to berørte foretak en omsetning på over 250 millioner euro på EFTA-statenes territorium?
- 3.6. Gi den økonomiske begrunnelsen for foretakssammenslutningen.

AVSNITT 4

Eierforhold og kontroll⁽²⁾

- 4.1. For hver av partene i foretakssammenslutningen, gi en oversikt over alle foretak som tilhører samme foretaksgruppe.

Oversikten skal omfatte:

- 4.1.1. alle foretak eller personer som direkte eller indirekte kontrollerer partene,
- 4.1.2. alle foretak som utøver virksomhet i et berørt marked⁽³⁾, som direkte eller indirekte kontrolleres av
- a) partene,
  - b) et av foretakene angitt i nr. 4.1.1.

For hvert foretak nevnt over skal det angis hvilken form for kontroll det dreier seg om, og hvordan den utøves.

Opplysningene som kreves i dette avsnitt, kan illustreres med organisasjonsplaner eller diagrammer som viser foretakenes eier- og kontrollstruktur.

- 4.2. Gi følgende opplysninger om partene i foretakssammenslutningen og hvert foretak eller hver person angitt i nr. 4.1:
- 4.2.1. en oversikt over alle andre foretak som utøver virksomhet i de berørte markeder (berørte markeder er definert i avsnitt 6), og der foretakene eller personene i foretaksgruppen alene eller i fellesskap har minst 10 % av stemmerettene, den tegnede kapital eller andre verdipapirer;
- i hvert enkelt tilfelle oppgis innehaveren og prosentandelen,
- 4.2.2. en oversikt for hvert foretak over styremedlemmer som også er styremedlemmer i eller medlemmer av kontrollorganer for andre foretak som utøver virksomhet i de berørte markeder, og eventuelt en oversikt for hvert foretak over medlemmene av deres kontrollorganer som også er styremedlemmer i andre foretak som utøver virksomhet i de berørte markeder;
- i hvert enkelt tilfelle oppgi det andre foretaks navn og den aktuelle stilling,

⁽¹⁾ Se artikkel 57 i EØS-avtalen og særlig artikkel 2 nr. 1 i protokoll 24 til EØS-avtalen. En sak anses som en samarbeidssak dersom den samlede omsetningen til de berørte foretakene på EFTA-statenes territorium utgjør minst 25 % av den samlede omsetningen på det territorium som omfattes av EØS-avtalen, eller minst to berørte foretak hver for seg har en omsetning på over 250 millioner euro på EFTA-statenes territorium, eller foretakssammenslutningen kan skape eller styrke en dominerende stilling som fører til at effektiv konkurranse i betydelig grad hindres på EFTA-statenes territorium eller en betydelig del av dette.

⁽²⁾ Se artikkel 3 nr. 3-5 og artikkel 5 nr. 4 i EFs fusjonsforordning.

⁽³⁾ Se avsnitt 6 for en definisjon av berørte markeder.

- 4.2.3. nærmere opplysninger om overtakelser foretatt i løpet av de tre siste år av foretaksgruppene angitt ovenfor (nr. 4.1) av foretak som utøver virksomhet i de berørte markeder som definert i avsnitt 6.

Opplysninger som gis etter dette avsnitt kan illustreres med organisasjonsplaner eller diagrammer for å lette forståelsen.

AVSNITT 5

Vedlegg

Melderne skal vedlegge følgende dokumenter:

- 5.1. kopier av endelig eller siste versjon av alle dokumenter som gjelder foretakssammenslutningen, enten den skjer ved avtale mellom partene i sammenslutningen, ved overtakelse av en kontrollerende andel eller ved et offentlig overtakelsestilbud,
- 5.2. ved offentlig overtakelsestilbud, en kopi av tilbudsdocumentet; dersom dette ikke er tilgjengelig på meldingstidspunktet, skal det oversendes snarest mulig og senest samtidig som det sendes til aksjeeierne,
- 5.3. kopier av siste årsberetninger og -regnskaper for alle parter i foretakssammenslutningen,
- 5.4. kopier av analyser, rapporter, studier, undersøkelser og lignende dokumentasjon utarbeidet av eller for ett eller flere medlemmer av styret, kontrollorganet eller andre personer som utøver (eller er blitt betrodd eller pålagt) tilsvarende funksjoner, eller generalforsamlingen, med sikte på å vurdere eller analysere den planlagte foretakssammenslutningen med hensyn til markedsandeler, konkurransevilkår, konkurrenter (faktiske og potensielle), begrunnelsen for foretakssammenslutningen, muligheter for salgsøkning eller utvidelse til andre produktmarkeder eller geografiske markeder, og/eller den generelle markedssituasjon⁽¹⁾.

For hvert av disse dokumentene oppgi (dersom det ikke framgår av selve dokumentet) datoen for utarbeiding samt navn på og stilling til hver av de personer som har utarbeidet dem.

AVSNITT 6

Markedsdefinisjoner

De relevante produktmarkeder og relevante geografiske markeder utgjør grunnlaget for vurderingen av markedsmakten til den nye enheten som oppstår av foretakssammenslutningen⁽²⁾.

Melderen eller melderne skal gi de opplysninger som kreves, på grunnlag av følgende definisjoner:

I. Relevante produktmarkeder:

Et relevant produktmarked omfatter alle de produkter og/eller tjenester som forbrukeren anser for å være innbyrdes ombyttbare eller erstattelige på grunn av deres egenskaper, pris og påtenkte bruk. Et relevant produktmarked kan i noen tilfeller være sammensatt av en rekke enkeltprodukter og/eller -tjenester som i hovedsak har de samme fysiske og tekniske egenskaper, og som er ombyttbare.

Faktorer av betydning for avgrensningen av det relevante produktmarked omfatter blant annet en analyse, på grunnlag av ovennevnte definisjon, av årsakene til at bestemte produkter og tjenester inngår i disse markedene og andre ikke, idet det tas hensyn til f.eks. grad av erstattelighet, konkurransevilkår, priser, etterspørselens krysselastisitet eller andre faktorer som er relevante for definisjonen av produktmarkedene (for eksempel grad av erstattelighet på tilbudssiden).

II. Relevante geografiske markeder:

Det relevante geografiske marked omfatter et område der de berørte foretak tilbyr og etterspør de relevante produkter eller tjenester, der konkurransevilkårene er tilstrekkelig ensartede, og som skiller seg fra tilgrensende geografiske områder særlig fordi konkurransevilkårene i disse områdene er vesentlig forskjellige.

⁽¹⁾ Som angitt i nr. 1.1 og nr. 1.3 bokstav g) i innledningen, kan De eventuelt før melding inngis ønske å drøfte med Kommissjonen om det kan gjøres unntak fra plikten til å framlegge de påkrevde dokumenter. Når det anmodes om unntak, kan Kommissjonen, i en anmodning om opplysninger i henhold til artikkel 11 i EFs fusjonsforordning, spesifisere hvilke dokumenter som skal framlegges.

⁽²⁾ Se kommisjonskunngjøring om definisjonen av det relevante marked med henblikk på Fellesskapets konkurranseregulering.

Faktorer av betydning for avgrensningen av det relevante geografiske marked er blant andre de aktuelle produktenes og tjenestenes art og egenskaper, eventuelle etableringshindringer, forbrukerpreferanser, vesentlige forskjeller i foretakenes markedsandeler mellom tilgrensende områder eller betydelige prisforskjeller.

III. Berørte markeder:

For opplysningene som kreves i dette skjema, menes med «berørte markeder» relevante produktmarkeder i EØS, i Fellesskapet, på EFTA-statenes territorium, i en EF-medlemsstat eller i en EFTA-stat der

- a) to eller flere av partene i foretakssammenslutningen utøver virksomhet på det samme produktmarked og der foretakssammenslutningen vil føre til en samlet markedsandel på 15 % eller mer. Dette er horisontale forbindelser, eller
- b) én eller flere av partene i foretakssammenslutningen utøver virksomhet på et produktmarked som befinner seg i et tidligere eller senere ledd i omsetningskjeden i forhold til et produktmarked der en annen part utøver virksomhet, og der partenes markedsandel hver for seg eller samlet er på 25 % eller mer, uten hensyn til om partene har et leverandør-kundeforhold til hverandre⁽¹⁾. Dette er vertikale forbindelser.

Gi følgende opplysninger på grunnlag av definisjonene og markedsandelsgrensene ovenfor⁽²⁾:

- en angivelse av hvert av de berørte markeder som definert i punkt III i dette avsnitt:
- i EØS, i Fellesskapet eller i EFTA,
- i en EF-medlemsstat eller i en EFTA-stat.

- 6.2. Gi også en beskrivelse av og en begrunnelse for partenes synspunkter med hensyn til omfanget av de relevante geografiske markeder som definert i II i dette avsnitt for hvert av de berørte markedene som er angitt ovenfor.

IV. Andre markeder der den meldte foretakssammenslutningen kan ha en betydelig virkning

- 6.3. På grunnlag av definisjonene ovenfor, gi en beskrivelse av andre produktmarkeder og geografiske markeder enn de berørte markedene angitt i nr. 6.1 som den meldte foretakssammenslutningen kan ha en betydelig virkning på, for eksempel når

- a) en av partene i foretakssammenslutningen har en markedsandel på over 25 %, og en annen part i sammenslutningen er en potensiell konkurrent på det markedet. En part kan særlig betraktes som en potensiell konkurrent når den har planer om å tre inn på et marked eller har utarbeidet eller fulgt slike planer de siste to årene,
- b) en av partene i foretakssammenslutningen har en markedsandel på over 25 %, og en annen part i sammenslutningen innehar viktige immaterialrettigheter på dette markedet,
- c) en av partene i foretakssammenslutningen er til stede på et produktmarked som er et tilgrensende marked med nær tilknytning til et produktmarked der en annen part i sammenslutningen utøver virksomhet, og partenes markedsandeler på et av disse markedene hver for seg eller samlet er på 25 % eller mer. Produktmarkeder er nært tilknyttede, tilgrensende markeder når produktene utfyller hverandre⁽³⁾, eller når de tilhører et produktutvalg som vanligvis kjøpes av samme kundegruppe for den samme sluttbruk⁽⁴⁾,

når slike markeder omfatter hele eller en del av EØS.

For at Kommisjonen allerede fra begynnelsen skal kunne vurdere de konkurransemessige virkninger av den planlagte foretakssammenslutningen på markedene omhandlet i nr. 6.3, oppfordres melderne til å framlegge de påkrevde opplysningene i avsnitt 7 og 8 i dette skjema for disse markedene.

⁽¹⁾ Dersom for eksempel en part i foretakssammenslutningen alene har en markedsandel på over 25 % i et marked som befinner seg i et tidligere ledd i omsetningskjeden i forhold til et marked der en annen part utøver virksomhet, er både markedet i det tidligere og i det senere omsetningsleddet berørte markeder. Det samme gjelder dersom et vertikalt integrert foretak fusjonerer med en annen part som utøver virksomhet i et senere ledd i omsetningskjeden, og fusjonen fører til en samlet markedsandel på 25 % eller mer i det senere leddet, er både markedet i det tidligere og i det senere omsetningsleddet berørte markeder.

⁽²⁾ Som angitt i nr. 1.1 og nr. 1.3 bokstav g) i innledningen, kan De eventuelt før melding inngis ønske å drøfte med Kommisjonen om det kan gjøres unntak fra plikten til å framlegge de påkrevde opplysninger med hensyn til visse berørte markeder, eller for visse andre markeder (som beskrevet i avsnitt IV).

⁽³⁾ Produkter (eller tjenester) anses å utfylle hverandre når for eksempel bruk (eller forbruk) av det ene produktet medfører bruk (eller forbruk) av det andre produktet, som stiftmaskiner og stifter eller skrivere og blekkpatroner for skrivere.

⁽⁴⁾ Eksempler på produkter som hører til et slikt produktutvalg vil være gin og whisky som selges til barer og restauranter, og ulike emballeringsmaterialer for en bestemt varegruppe som selges til produsenter av slike varer.

AVSNITT 7

Opplysninger om berørte markeder

For hvert berørt produktmarked skal det for hvert av de tre siste regnskapsår⁽¹⁾

- a) for EØS,
- b) for Fellesskapet i sin helhet,
- c) for EFTA-statenes territorium i sin helhet,
- d) enkeltvis for hver EF-medlemsstat og hver EFTA-stat der partene i foretakssammenslutningen utøver virksomhet, og
- e) når det relevante geografiske markedet etter meldernes mening er et annet,

gi følgende opplysninger:

- 7.1. anslått samlet størrelse på markedet, i verdi (i euro) og volum (enheter)⁽²⁾. Oppgi grunnlag og kilder for beregningene, og vedlegg om mulig dokumenter som bekrefter beregningene,
- 7.2. omsetningen i verdi og volum, samt anslått markedsandel for hver av partene i foretakssammenslutningen,
- 7.3. anslått markedsandel i verdi (og eventuelt volum) for alle konkurrenter (herunder importører) som har en andel på minst 5 % av det aktuelle geografiske marked. På dette grunnlaget oppgi anslått HHI-indeks⁽³⁾ før og etter fusjon, og differansen mellom de to (deltaen)⁽⁴⁾. Angi andelen markedsandeler som utgjorde grunnlaget for beregningen av HHI. Oppgi kildene for beregningen av disse markedsandelene, og vedlegg om mulig dokumenter som bekrefter beregningen,
- 7.4. navn på og adresse, telefonnummer, faksnummer og e-postadresse til lederen av juridisk avdeling (eller annen person som utøver lignende funksjoner, og dersom det ikke finnes noen slik person, administrerende direktør) for de konkurrenter som er angitt i nr. 7.3,
- 7.5. anslått samlet verdi og volum av samt opprinnelse for importen til EØS, med angivelse av:
  - a) andelen av denne importen som stammer fra foretaksgrupper som partene i foretakssammenslutningen tilhører,
  - b) i hvilken grad denne importen anslagsvis er berørt av kvoter, toll eller ikke-tollbaserte handelshindringer, og
  - c) i hvilken grad denne importen anslagsvis påvirkes av transportkostnader og andre kostnader,
- 7.6. i hvilken grad handelen mellom statene i EØS påvirkes av:
  - a) transportkostnader og andre kostnader og
  - b) andre ikke-tollbaserte handelshindringer,
- 7.7. hvordan partene i foretakssammenslutningen produserer, priser og selger produktene og/eller tjenestene, for eksempel om produksjonen og prisfastsettelsen foregår lokalt, eller om markedsføringen skjer gjennom lokale distribusjonsnett,

⁽¹⁾ Med forbehold for artikkel 4 nr. 2 i gjennomføringsforordningen.

⁽²⁾ Et markeds verdi og volum bør gjenspeile produksjon minus eksport pluss import for de aktuelle geografiske områdene. Gi om mulig detaljerte opplysninger om import og eksport etter henholdsvis opprinnelses- og bestemmelsesland, dersom slike opplysninger er lett tilgjengelige.

⁽³⁾ HHI står for Herfindahl-Hirschman-indeksen, et mål på markedskonsentrasjon. HHI beregnes ved å legge sammen kvadratene av de enkelte markedsandelene til alle foretakene i markedet. Et marked med for eksempel fem foretak med markedsandeler på henholdsvis 40 %, 20 %, 15 %, 15 % og 10 %, har en HHI på 2 550 ($40^2 + 20^2 + 15^2 + 15^2 + 10^2 = 2\,550$). HHI vil variere mellom rundt null (i et atomistisk marked) og 10 000 (ved et rent monopol). HHI etter fusjon beregnes ut fra antakelsen at de enkelte foretakenes markedsandeler ikke endrer seg. Selv om det er å foretrekke at alle foretak tas med i beregningen, er det ikke nødvendigvis utslagsgivende dersom det skulle mangle opplysninger om svært små bedrifter, siden slike foretak påvirker HHI bare i liten grad.

⁽⁴⁾ Økt markedskonsentrasjon målt ved HHI kan beregnes uavhengig av markedskonsentrasjonen som helhet ved å multiplisere produktet av markedsandelene til foretakene som er part i foretakssammenslutningen, med to. En fusjon mellom to foretak med en markedsandel på henholdsvis 30 % og 15 % vil øke HHI med 900 ($30 \times 15 \times 2 = 900$). Metoden kan forklare slik: For sammenslutningen bidrar partenes markedsandeler til HHI ved sine individuelle kvadrater: $(a)^2 + (b)^2$. Etter sammenslutningen bidrar de med kvadratet av summen: $(a + b)^2$, som er lik $(a)^2 + (b)^2 + 2ab$. Økningen i HHI er derfor lik $2ab$.

- 7.8. en sammenligning av det prisnivå som partene i foretakssammenslutningen holder i hver EF-medlemsstat og i hver EFTA-stat, og en tilsvarende sammenligning av prisnivået mellom Fellesskapet, EFTA-statene og andre områder der produktene produseres (f.eks. Russland, De forente stater, Japan, Kina eller andre relevante områder), og
- 7.9. arten og omfanget av vertikal integrasjon for hver av partene i foretakssammenslutningen i forhold til de viktigste konkurrentene.

AVSNITT 8

Alminnelige vilkår i berørte markeder

- 8.1. Oppgi de fem største uavhengige⁽¹⁾ leverandørene til partene i foretakssammenslutningen og deres individuelle andel av innkjøpene fra hver av disse leverandørene (råvarer eller varer benyttet i framstillingen av de aktuelle produkter). Oppgi navn på og adresse, telefonnummer, faksnummer og e-postadresse til lederen av juridisk avdeling (eller annen person som utøver lignende funksjoner, og dersom det ikke finnes noen slik person, administrerende direktør) for hver av disse leverandørene.

Tilbudsstrukturen i de berørte markeder

- 8.2. Redegjør for de distribusjonskanaler og servicenett som finnes i de berørte markedene. Ta i redegjørelsen eventuelt hensyn til
- a) distribusjonssystemene som finnes i disse markedene, og deres betydning. I hvilken utstrekning utføres distribusjonen av tredjemann og/eller foretak som tilhører samme foretaksgruppe som partene angitt i avsnitt 4?
  - b) servicenettene (f.eks. for vedlikehold og reparasjon) som finnes i disse markedene, og deres betydning. I hvilken utstrekning utføres slike tjenester av tredjemann og/eller foretak som tilhører samme foretaksgruppe som partene angitt i avsnitt 4?
- 8.3. Gi et overslag over den samlede kapasitet i hele Fellesskapet og i alle EFTA-statene for de tre siste år. Hvordan har denne kapasiteten vært fordelt på partene i dette tidsrommet, og hvilken kapasitetsutnyttingsgrad har hver av dem hatt? Dersom det er relevant, angi produksjonsanleggenes beliggenhet og kapasitet for hver av partene i foretakssammenslutningen i de berørte markedene.
- 8.4. Angi om noen av partene i foretakssammenslutningen eller noen av konkurrentene har produkter under utvikling, produkter som sannsynligvis vil bli markedsført i nærmeste framtid eller planer om å utvide (eller overdra til underleverandører) produksjons- eller salgskapasitet. I så fall gi et overslag over de planlagte/beregnete salgs- og markedsandeler til partene i foretakssammenslutningen de neste tre til fem år.
- 8.5. Gi alle andre opplysninger om tilbudssiden som De anser relevante.

Etterspørselsstrukturen i de berørte markeder

- 8.6. Oppgi partenes fem⁽²⁾ største uavhengige kunder i hvert av de berørte markeder og hver parts andel av det samlede salg av de aktuelle produkter til hver av disse kundene. Oppgi navn på og adresse, telefonnummer, faksnummer og e-postadresse til lederen av juridisk avdeling (eller annen person som utøver lignende funksjoner, og dersom det ikke finnes noen slik person, administrerende direktør) for hver av disse kundene.
- 8.7. Redegjør for etterspørselsstrukturen ved å angi:
- a) de utviklingsfaser markedene gjennomløper, f.eks. nytt marked, et ekspanderende marked, et fullt utviklet marked eller et marked i tilbakegang, samt forventet etterspørselsvekst,
  - b) betydningen av kundepreferanser slik de kommer til uttrykk i for eksempel merkeloyalitet, yting av tjenester før og etter salg, et komplett produktutvalg eller nettverksvirkninger,
  - c) betydningen av produkt differensiering ut fra egenskaper eller kvalitet, og i hvilken grad produktene til partene i foretakssammenslutningen er erstattelige,
  - d) betydningen av kundenes skifte kostnader (i tid og utgifter) ved et bytte fra en leverandør til en annen,
  - e) graden av konsentrasjon eller spredning i etterspørselen,

⁽¹⁾ Dvs. leverandører som ikke er datterselskaper, agenter eller foretak som inngår i den aktuelle parts foretaksgruppe. I tillegg til de fem uavhengige leverandørene kan melderne, dersom de anser det som nødvendig for en korrekt vurdering av saken, angi leverandører innenfor gruppen. Det samme gjelder for nr. 8.6 med hensyn til kunder.

⁽²⁾ Erfaringen har vist at det ved undersøkelsen av sammensatte saker ofte kreves flere opplysninger om kunde-kontakter. Ved kontakt for melding inngis kan Kommisjonens kontorer be om ytterligere opplysninger om kunde-kontakter for visse berørte markeder.

- f) inndeling av kundene i ulike kategorier, med en beskrivelse av den «typiske kunde» for hver kategori,
- g) betydningen av enedistribusjonsavtaler og andre typer langsiktige avtaler,
- h) i hvilken grad etterspørselen fra offentlige myndigheter, offentlige organer, offentlige foretak eller lignende organer har betydning.

Nyetablering

- 8.8. Har det vært betydelige nyetableringer på noen av de berørte markedene de fem siste år? Oppgi i så fall hvilke foretak det dreier seg om samt navn på og adresse, telefonnummer, faksnummer og e-postadresse til lederen av juridisk avdeling (eller annen person som utøver lignende funksjoner, og dersom det ikke finnes noen slik person, administrerende direktør) og et overslag over hvert slikt foretaks nåværende markedsandel. Dersom noen av partene i foretakssammenslutningen har etablert seg på et berørt marked i løpet av de siste fem årene, gis en analyse av de etableringshindringer foretaket har møtt.
- 8.9. Finnes det etter meldernes mening foretak (herunder foretak som i øyeblikket utøver virksomhet bare utenfor Fellesskapet eller EØS) som vil kunne etablere seg på markedet? Oppgi i så fall hvilke foretak det dreier seg om samt navn på og adresse, telefonnummer, faksnummer og e-postadresse til lederen av juridisk avdeling (eller annen person som utøver lignende funksjoner, og dersom det ikke finnes noen slik person, administrerende direktør). Forklar hvorfor slik nyetablering er sannsynlig, og gi et overslag over tidsrommet da slik nyetablering sannsynligvis vil finne sted.
- 8.10. Gi en beskrivelse av de ulike faktorer som påvirker etableringen på de berørte markeder, ut fra både en geografisk og produktmessig synsvinkel. Ta eventuelt hensyn til følgende:
- a) samlede kostnader ved etablering (forskning og utvikling, produksjon, opprettelse av distribusjonssystemer, salgsfremmende tiltak, reklame, service osv.) på en skala tilsvarende den for en betydelig konkurransedyktig konkurrent, med angivelse av en slik konkurrents markedsandel,
  - b) rettslige eller regelverksmessige hindringer for etablering, f.eks. krav til offentlig godkjenning eller standarder i enhver form samt hindringer som følge av framgangsmåter for produktgodkjenning eller nødvendigheten av å kunne vise til dokumenterte resultater,
  - c) restriksjoner som følge av patenter, know-how og andre former for immaterialrettigheter i disse markedene, og enhver restriksjon som følge av lisensiering av slike rettigheter,
  - d) i hvilken grad hver av partene i foretakssammenslutningen er innehavere av lisenser, lisensgivere eller lisenstakere for patenter, know-how og andre rettigheter i de relevante markeder, eller
  - e) betydningen av stordriftsfordeler for framstilling eller distribusjon av produkter i de berørte markeder, og
  - f) adgangen til forsyningskilder, som tilgjengeligheten av råvarer og nødvendig infrastruktur.

Forskning og utvikling

- 8.11. Redegjør for betydningen av forskning og utvikling for et foretaks evne til å konkurrere på lang sikt i de berørte markeder. Beskriv arten av den forskning og utvikling som partene i foretakssammenslutningen driver i de berørte markeder.

Det skal eventuelt tas hensyn til følgende:

- a) utviklingstendenser ved og omfanget av forskning og utvikling⁽¹⁾ i disse markedene og for partene i foretakssammenslutningen,
- b) den teknologiske utvikling i disse markedene i et passende tidsrom (herunder utviklingen av produkter og/eller tjenester, produksjonsmetoder, distribusjonssystemer osv.),
- c) de viktigste nyvinninger som er gjort i disse markedene og hvilke foretak som har stått for nyvinningene, og
- d) syklusen for nyvinninger i disse markedene og i hvilken fase av denne syklus partene befinner seg.

Samarbeidsavtaler

- 8.12. I hvilken grad eksisterer det samarbeidsavtaler (horisontale, vertikale eller andre) i de berørte markeder?
- 8.13. Gi opplysninger om de viktigste samarbeidsavtaler som er inngått av partene i foretakssammenslutningen i de berørte markeder, som forsknings- og utviklingsavtaler, lisensavtaler, avtaler om felles produksjon, spesialiseringsavtaler, distribusjonsavtaler, langsiktige leveringsavtaler og avtaler om informasjonsutveksling, og legg ved kopier av disse avtalene dersom De finner det hensiktsmessig.

⁽¹⁾ Forsknings- og utviklingsomfanget defineres som utgiftene til forskning og utvikling i forhold til omsetningen.

Industrisammenslutninger

8.14. Når det gjelder bransjeorganisasjoner i de berørte markeder, oppgi

- a) hvilke slike industrisammenslutninger partene i foretakssammenslutningen er medlemmer av og
- b) de viktigste industrisammenslutninger som partenes kunder og leverandører er medlemmer av.

Oppgi navn på, adresse, telefon- og faksnummer og e-postadresse til en kontaktperson for alle sammenslutninger angitt ovenfor.

AVSNITT 9**Generelle markedsforhold og effektivitetsgevinster**

- 9.1. Beskriv den globale sammenheng som den planlagte foretakssammenslutningen inngår i, og angi den stilling hver av partene i foretakssammenslutningen har utenfor EØS, mht. størrelse og konkurranseevne.
- 9.2. Redegjør for hvordan den planlagte foretakssammenslutningen vil kunne påvirke mellomforbrukernes og sluttforbrukernes interesser samt den tekniske og økonomiske utvikling.
- 9.3. Dersom det er ønskelig at Kommisjonen fra første stund⁽¹⁾ vurderer om det er sannsynlig at de effektivitetsgevinster som foretakssammenslutningen genererer, vil øke den nye enhetens evne og vilje til å handle konkurransefremmende til fordel for forbrukerne, gi en beskrivelse av og vedlegg dokumentasjon for hver effektivitetsgevinst (herunder lavere kostnader, innføring av nye produkter og forbedringer av tjenester eller produkter) som partene forventer at den planlagte foretakssammenslutningen vil medføre for alle relevante produkter⁽²⁾.

For hver påstått effektivitetsgevinst, oppgi

- i) en detaljert beskrivelse av hvordan den planlagte foretakssammenslutningen vil gjøre det mulig for den nye enheten å oppnå effektivitetsgevinsten. Spesifiser hvilke tiltak partene planlegger å treffe for å oppnå effektivitetsgevinsten, hvilke risikoer dette innebærer og den tid og de kostnader det vil kreve,
- ii) i den grad det er mulig, den kvantitative størrelsen på effektivitetsgevinsten, og en detaljert beskrivelse av hvordan kvantitativ størrelse er beregnet. Gi eventuelt også et overslag over betydningen av effektivitetsgevinster knyttet til innføring av nye produkter eller kvalitetsforbedringer. For effektivitetsgevinster som innebærer kostnadsbesparelser, gi opplysninger separat for engangsbesparelser i faste kostnader, tilbakevendende besparelser i faste kostnader og varierende besparelser i faste kostnader (i euro per enhet og euro per år),
- iii) i hvilken grad kundene vil kunne dra fordel av effektivitetsgevinsten, samt en detaljert beskrivelse av hvilke forhold som ligger til grunn for denne konklusjonen, og
- iv) årsakene til at parten(e) ikke kunne oppnå en tilsvarende effektivitetsgevinst ved andre midler enn den planlagte foretakssammenslutningen og på en måte som sannsynligvis ikke vil skape konkurranseproblemer.

AVSNITT 10**Samarbeidsmessige virkninger av et fellesforetak**

10. Med henblikk på artikkel 2 nr. 4 i EFs fusjonsforordning besvar følgende spørsmål:

- a) Beholder to eller flere morselskaper en betydelig virksomhet i det samme markedet som fellesforetaket, eller i et marked som befinner seg i et tidligere eller senere ledd i omsetningskjeden eller i et tilgrensende marked som har nær tilknytning til det aktuelle markedet⁽³⁾?

⁽¹⁾ Det gjøres oppmerksom på at det er frivillig å inngi opplysninger etter nr. 9.3. Partene trenger ikke gi noen begrunnelse for ikke å besvare/fylle ut dette avsnittet. Selv om det ikke framlegges opplysninger om effektivitetsgevinster, vil det ikke bli tolket som at den planlagte foretakssammenslutningen ikke vil medføre slike gevinster, eller at motivet for foretakssammenslutningen er å øke markedsmakten. Selv om de påkrevde opplysninger om effektivitetsgevinster ikke framlegges ved melding, er det ikke til hinder for at opplysningene kan framlegges på et senere tidspunkt. Jo tidligere opplysningene framlegges, desto bedre kan imidlertid Kommisjonen undersøke påstanden om effektivitetsgevinster.

⁽²⁾ For ytterligere veiledning om vurdering av effektivitetsgevinster, se kommisjonskunngjøring om vurdering av horisontale fusjoner.

⁽³⁾ Se avsnitt 6 for markedsdefinisjoner.

Dersom svaret er ja, gi følgende opplysninger for hvert av de nevnte markeder:

- omsetningen for hvert morselskap i foregående regnskapsår,
- den økonomiske betydning av fellesforetakets virksomhet ut fra nevnte omsetning,
- hvert morselskaps markedsandel.

Dersom svaret er nei, begrunn svaret.

- b) Dersom svaret på spørsmålet i bokstav a) er ja, og dersom opprettelsen av fellesforetaket etter Deres mening ikke medfører en samordning av uavhengige foretak som begrenser konkurransen i henhold til EF-traktatens artikkel 81 nr. 1, begrunn dette.
- c) Uten at svarene på spørsmålene i bokstav a) og b) berøres, og for å sikre at Kommisjonen kan foreta en fullstendig vurdering av saken, forklar hvordan vilkårene i EF-traktatens artikkel 81 nr. 3 får anvendelse. I henhold til artikkel 81 nr. 3 kan bestemmelsene i artikkel 81 nr. 1 erklæres ikke å få anvendelse dersom fellesforetaket
- i) bidrar til å bedre produksjonen eller fordelingen av varene eller til å fremme den tekniske eller økonomiske utvikling,
  - ii) sikrer forbrukerne en rimelig andel av de fordeler som er oppnådd,
  - iii) ikke pålegger de berørte foretak restriksjoner som ikke er absolutt nødvendige for å nå disse mål,
  - iv) ikke gir disse foretak mulighet til å utelukke konkurranse for en vesentlig del av de varer det gjelder.

AVSNITT 11

Erklæring

I gjennomføringsforordningens artikkel 2 nr. 2 er det fastsatt at når meldinger er underskrevet av representanter for foretak, skal representantene framlegge skriftlig bevis på at de har fullmakt. Den skriftlige fullmakten skal vedlegges meldingen.

Meldingen skal avsluttes med følgende erklæring, som skal undertegnes av samtlige meldere eller på deres vegne:

Melder/en/melderne erklærer etter beste overbevisning at opplysningene gitt i denne melding er riktige, nøyaktige og fullstendige, at de er vedlagt riktige og fullstendige kopier av dokumenter som kreves i skjema CO, at alle overslag er angitt som sådan og er gjort etter beste evne på grunnlag av de faktiske forhold, og at alle uttalelser er avgitt i god tro.

De er kjent med bestemmelsene i artikkel 14 nr. 1 bokstav a) i EFs fusjonsforordning.

Sted og dato:

Underskrifter:

Navn og stilling(er):

På vegne av:

_____

VEDLEGG II

FORENKLET SKJEMA FOR MELDING OM EN FORETAKSSAMMENSLUTNING I HENHOLD TIL FORORDNING (EF) NR. 139/2004**1. INNLEDNING****1.1. Formålet med det forenklede skjemaet**

I det forenklede skjemaet er det angitt hvilke opplysninger som skal gis av melderne når de inngir melding til Europakommisjonen om visse planlagte fusjoner, overtakelser eller andre foretakssammenslutninger som sannsynligvis ikke vil forårsake konkurranseproblemer.

Når det gjelder utfylling av skjemaet, henvises De til rådsforordning (EF) nr. 139/2004 (heretter kalt «EFs fusjonsforordning») og til kommisjonsforordning (EF) nr. 802/2004 (heretter kalt «gjennomføringsforordningen»), som dette skjema er vedlegg til⁽¹⁾. Teksten til disse forordningene samt andre relevante dokumenter er å finne på konkurransesiden på Kommisjonens nettsted Europa.

Det forenklede skjemaet kan i alminnelighet brukes til å melde foretakssammenslutninger som oppfyller ett av følgende vilkår:

- 1) Når det gjelder fellesforetak, at fellesforetaket ikke eller bare i ubetydelig grad utøver eller planlegger å utøve virksomhet innenfor Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS). Dette er tilfellet når
  - a) fellesforetakets omsetning og/eller omsetningen fra den overførte virksomheten er mindre enn 100 millioner euro i EØS, og
  - b) den samlede verdi av aktiva overført til fellesforetaket er mindre enn 100 millioner euro i EØS,
- 2) ingen av partene i foretakssammenslutningen utøver virksomhet i det samme relevante produktmarked og relevante geografiske marked (ingen horisontal overlapping), eller i et marked som befinner seg i et tidligere eller senere ledd i omsetningskjeden i forhold til et marked der en annen part i foretakssammenslutningen utøver virksomhet (ingen vertikale forbindelser),
- 3) to eller flere av partene i foretakssammenslutningen utøver virksomhet i det samme relevante produktmarked og geografiske marked (horisontale forbindelser), forutsatt at deres samlede markedsandel er på under 15 %, og/eller en eller flere av partene i foretakssammenslutningen utøver virksomhet i et produktmarked som befinner seg i et tidligere eller senere ledd i omsetningskjeden i forhold til et produktmarked der en annen part i foretakssammenslutningen utøver virksomhet (vertikale forbindelser), forutsatt at ingen av partenes markedsandel, hver for seg eller samlet, er på 25 % eller mer, eller
- 4) en part overtar enekontroll over et foretak som vedkommende part allerede utøver felles kontroll over.

Kommisjonen kan kreve en fullstendig melding dersom det viser seg at vilkårene for å benytte forenklet skjema ikke er oppfylt, eller i unntakstilfeller, når de faktisk er oppfylt, dersom Kommisjonen likevel anser at en melding på skjema CO er nødvendig for en tilbørlig/korrekt undersøkelse av mulige konkurranseproblemer.

Eksempler på saker der melding på skjema CO kan vise seg å være nødvendig, er foretakssammenslutninger der det er vanskelig å definere de relevante markeder (for eksempel markeder under oppbygging eller markeder der det ikke finnes noen etablert praksis); når en part er en nyinntreder eller potensiell inntreder, eller eier viktige patenter; når partenes markedsandeler ikke kan fastslås med tilstrekkelig nøyaktighet; i markeder med høye etableringshindringer, med høy grad av konsentrasjon eller kjente konkurranseproblemer; når minst to parter i foretakssammenslutningen utøver virksomhet i tilgrensende og nært tilknyttede markeder⁽²⁾ samt i foretakssammenslutninger der det oppstår spørsmål om samordning etter artikkel 2 nr. 4 i EFs fusjonsforordning. Melding på skjema CO kan også være påkrevd i tilfeller der en part alene overtar kontrollen over et fellesforetak som vedkommende part allerede utøver felles kontroll over, når den overtakende part og fellesforetaket sammen innehar en sterk markedsstilling, eller når de har en sterk markedsstilling i vertikalt tilknyttede markeder.

⁽¹⁾ Rådsforordning (EF) nr. 139/2004 av 20. januar 2004, EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1. Det vises til de tilsvarende bestemmelsene i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (heretter kalt «EØS-avtalen»). Se særlig artikkel 57 i EØS-avtalen, punkt 1 i vedlegg XIV til EØS-avtalen og protokoll 4 til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol samt protokoll 21 og 24 til EØS-avtalen og artikkel 1 og omforent referat til protokollen om tilpasning av EØS-avtalen. Alle henvisninger til EFTA-statene skal forstås som henvisning til de EFTA-statene som er parter i EØS-avtalen. Disse er per 1. mai 2004 Island, Liechtenstein og Norge.

⁽²⁾ Produktmarkeder er nært tilknyttede, tilgrensende markeder når produktene utfyller hverandre, eller når de tilhører et produktutvalg som vanligvis kjøpes av samme kundegruppe for den samme sluttbruk.

1.2. Alternativt: fullstendig melding på skjema CO

Ved vurderingen av hvorvidt en foretakssammenslutning kan meldes på forenklet skjema, vil Kommisjonen sikre at alle forhold som må undersøkes, er tilstrekkelig avklart. I denne sammenheng er det melderne som har ansvar for å framlegge korrekte og fullstendige opplysninger.

Dersom Kommisjonen, etter at foretakssammenslutningen er meldt, anser at sammenslutningen ikke egner seg for melding på forenklet skjema, kan den kreve fullstendig melding, eller eventuelt delvis melding, på skjema CO. Dette kan være tilfelle når

- det viser seg at vilkårene for å benytte forenklet skjema ikke er oppfylt,
- vilkårene for å benytte forenklet skjema er oppfylt, men det viser seg at fullstendig melding eller delvis melding på skjema CO er nødvendig for en tilbørlig/korrekt undersøkelse av mulige konkurranseproblemer eller for å kunne fastslå at transaksjonen er en foretakssammenslutning i henhold til artikkel 3 i EFs fusjonsforordning,
- det forenklede skjemaet inneholder uriktige eller villedende opplysninger,
- en medlemsstat uttrykker grunngitte betenkeligheter med hensyn til den meldte foretakssammenslutningen innen 15 virkedager etter at den har mottatt kopi av meldingen, eller
- tredjemann uttrykker grunngitte betenkeligheter innen fristen som Kommisjonen har fastsatt for å framlegge slike merknader.

I ovennevnte tilfeller kan meldingen behandles som ufullstendig på et vesentlig punkt i henhold til artikkel 5 nr. 2 i gjennomføringsforordningen. Kommisjonen vil omgående skriftlig underrette melderne eller deres representanter om dette. Meldingen får virkning først den dag da alle opplysninger som kreves, er mottatt.

1.3. Betydningen av kontakt med Kommisjonen før melding inngis

Erfaringen har vist at det er svært nyttig for både melderne og Kommisjonen å ha kontakt før meldingen inngis, så omfanget av opplysninger som skal gis i meldingen, kan avklares nøyaktig. Også meldere som ønsker å inngi melding på forenklet skjema, anbefales å ta kontakt med Kommisjonen før melding inngis, for å drøfte om saken er av en slik art at det er hensiktsmessig å benytte forenklet skjema. Meldere henvises til «DG Competition's Best Practices on the Conduct of EC Merger Control Proceedings», som gir veiledning om kontakt før melding og om utarbeiding av meldinger.

1.4. Hvem skal inngi melding?

Ved fusjon i henhold til artikkel 3 nr. 1 bokstav a) i EFs fusjonsforordning eller ved overtakelse av felles kontroll over et foretak i henhold til artikkel 3 nr. 1 bokstav b) i samme forordning, skal melding inngis i fellesskap av partene i fusjonen eller av dem som overtar felles kontroll⁽¹⁾, alt etter forholdene.

Når et foretak overtar en kontrollerende andel i et annet foretak, skal melding inngis av det overtakende foretak.

Ved et offentlig overtakelsestilbud skal melding inngis av byderen.

Hver av melderne er ansvarlig for at opplysningene som gis, er nøyaktige.

1.5. Kravet om en korrekt og fullstendig melding

Alle opplysninger som kreves i dette skjema, må være korrekte og fullstendige. Opplysningene som kreves, skal oppgis i den relevante del av skjemaet.

Det gjøres særlig oppmerksom på følgende:

- a) I henhold til artikkel 10 nr. 1 i EFs fusjonsforordning og artikkel 5 nr. 2 og 4 i gjennomføringsforordningen begynner de frister i fusjonsforordningen som gjelder meldinger, å løpe først når Kommisjonen har mottatt alle opplysninger som skal inngis i meldingen. Dette krav skal sikre at Kommisjonen får mulighet til å vurdere den meldte foretakssammenslutningen innen de knappe fristene som er fastsatt i EFs fusjonsforordning.
- b) Under utarbeidingen av meldingen skal melderne nøye kontrollere at navn på og numre til kontaktpersoner som gis Kommisjonen, særlig telefaksnumre og e-postadresser, er korrekte, relevante og oppdaterte.

⁽¹⁾ Se artikkel 4 nr. 2 i EFs fusjonsforordning.

- c) Uriktige eller misvisende opplysninger skal anses som ufullstendige (artikkel 5 nr. 4 i gjennomføringsforordningen).
- d) Dersom meldingen er ufullstendig, skal Kommisjonen omgående underrette melderne eller deres representanter skriftlig om dette. Meldingen får virkning først fra den dag korrekte og fullstendige opplysninger mottas av Kommisjonen (artikkel 10 nr. 1 i EFs fusjonsforordning, artikkel 5 nr. 2 og 4 i gjennomføringsforordningen).
- e) I henhold til artikkel 14 nr. 1 bokstav a) i EFs fusjonsforordning kan meldere som forsettlig eller uaktsomt gir uriktige eller misvisende opplysninger, ilegges bøter på opptil 1 % av det berørte foretakets samlede omsetning. I henhold til artikkel 6 nr. 3 bokstav a) og artikkel 8 nr. 6 bokstav a) i EFs fusjonsforordning kan Kommisjonen dessuten tilbakekalle sitt vedtak om en meldt foretakssammenslutnings forenlighet med det felles marked dersom erklæringen om forenlighet bygger på uriktige opplysninger som et av de berørte foretak er ansvarlig for.
- f) Dersom det er uforholdsmessig vanskelig helt eller delvis å skaffe opplysningene som kreves i dette skjema (f.eks. fordi opplysninger ikke er tilgjengelige om et selskap som er gjenstand for et oppkjøp som søkes avverget, kan De skriftlig anmode Kommisjonen om å anse meldingen for fullstendig til tross for de manglende opplysningene.

Kommisjonen vil vurdere en slik anmodning, forutsatt at De oppgir årsakene til at opplysningene mangler, og etter beste evne gir et overslag over de manglende opplysningene og angir hvilke kilder overslaget bygger på. I den utstrekning det er mulig, bør det angis hvor Kommisjonen kan innhente de opplysningene som kreves, og som De ikke har klart å framskaffe.

- g) Dersom De anser at opplysninger som kreves i dette skjema, ikke er nødvendige for Kommisjonens undersøkelse av saken, kan De skriftlig anmode Kommisjonen om å anse meldingen for fullstendig til tross for de manglende opplysningene.

Kommisjonen vil vurdere en slik anmodning, forutsatt at De gir en fyllestgjørende begrunnelse for at opplysningene ikke er relevante og nødvendige for Kommisjonens undersøkelse av den meldte foretakssammenslutningen. De bør forklare dette for Kommisjonen i forbindelse med Deres kontakt med Kommisjonen før inngivelse av meldingen, og skriftlig anmode Kommisjonen om å gjøre unntak fra plikten til å gi opplysningene i henhold til artikkel 4 nr. 2 i gjennomføringsforordningen.

1.6. Hvordan skal melding inngis?

Meldingen skal inngis på et av Det europeiske fellesskaps offisielle språk. Dette språket skal deretter anvendes som saksbehandlingsspråk for alle melderne. Dersom det i samsvar med artikkel 12 i protokoll 24 til EØS-avtalen inngis melding på en EFTA-stats offisielle språk som ikke er et av Fellesskapets offisielle språk, skal en oversettelse til et av Fellesskapets offisielle språk vedlegges meldingen.

Opplysningene som kreves i dette skjema, skal gis med en henvisning til skjemaets avsnittsinndeling og nummerering, erklæringen i avsnitt 9 skal være underskrevet og nødvendig dokumentasjon skal følge vedlagt. Ved utfylling av avsnitt 7 i dette skjema bes melderne om å vurdere hvorvidt opplysningene av klarhetshensyn bør gis i nummerrekkefølge, eller om opplysningene bør samles for hvert av markedene som skal angis (eller gruppe av slike markeder).

Av klarhetshensyn kan visse opplysninger gis i vedlegg. Det er imidlertid viktig at alle vesentlige opplysninger, særlig opplysninger om partenes markedsandeler og deres viktigste konkurrenter, gis i selve skjemaet. Vedleggene til dette skjemaet skal benyttes bare til å utfylle de opplysninger som er gitt i selve skjemaet.

Kontaktopplysninger må gis i det format som er fastsatt av Kommisjonens generaldirektorat for konkurranse (DG for konkurranse). For at undersøkelsen skal kunne gjennomføres korrekt, må alle kontaktopplysninger være riktige. Flere tilfeller av uriktige kontaktopplysninger kan gi grunnlag for å erklære en melding for ufullstendig.

Vedlagte dokumenter skal framlegges på originalspråket. Dersom dette ikke er et av Fellesskapets offisielle språk, skal dokumentene oversettes til det språk som benyttes i saksbehandlingen (artikkel 3 nr. 4 i gjennomføringsforordningen).

Vedlagte dokumenter kan være originaler eller kopier av originaler. Dersom det siste er tilfellet, skal melderne bekrefte at de er riktige og fullstendige.

En original og 35 kopier av det forenklede skjemaet og alle vedlagte dokumenter skal inngis til Kommisjonens generaldirektorat for konkurranse.

Meldingen skal leveres på adressen angitt i artikkel 23 nr. 1 i gjennomføringsforordningen, i det format som til enhver tid er fastsatt av Kommisjonen. Adressen er offentliggjort i *Den europeiske unions tidende*. Meldingen skal leveres til Kommisjonen på en virkedag som definert i artikkel 24 i gjennomføringsforordningen. For at den skal kunne registreres samme dag, må den være levert før kl. 17.00 mandag-torsdag og før kl. 16.00 på fredager og virkedager før offentlige helligdager og andre fridager som fastsatt av Kommisjonen og offentliggjort i *Den europeiske unions tidende*. Sikkerhetsinstruksene oppgitt på nettstedet til Generaldirektoratet for konkurranse må følges.

1.7. Fortrolighet

I henhold til traktatens artikkel 287 og artikkel 17 nr. 2 i EFs fusjonsforordning samt de tilsvarende bestemmelser i EØS-avtalen⁽¹⁾ har Kommisjonen, medlemsstatene, EFTAs overvåkningsorgan og EFTA-statene samt deres tjenestemenn og andre ansatte plikt til ikke å gi videre opplysninger som er innhentet ved anvendelsen av nevnte forordning, og som er av en slik art at de er undergitt taushetsplikt. Det samme prinsipp får anvendelse også for å sikre fortrolige opplysninger i forholdet mellom melderne.

Dersom De mener det vil skade Deres interesser dersom noen av de opplysningene De bes gi, blir offentliggjort eller på annen måte gjort kjent for andre parter, bør De gi disse opplysningene særskilt, med hvert ark tydelig merket «forretningshemmeligheter». De bør også begrunne hvorfor disse opplysningene ikke bør gis videre eller offentliggjøres.

Ved fusjon eller felles overtagelse og i andre tilfeller der melding inngis av flere enn én part, kan forretningshemmeligheter innsendes separat og i meldingen vises til som et vedlegg. Alle slike vedlegg skal følge med meldingen for at den skal kunne anses som fullstendig.

1.8. Definisjoner og veiledning i utfylling av dette skjema

Melder(e): I tilfeller der en melding inngis av bare ett av foretakene som er part i foretakssammenslutningen, omfatter betegnelsen «melder(e)» utelukkende foretaket som faktisk framlegger meldingen.

Part(er) i foretakssammenslutningen: Denne betegnelsen omfatter både den eller de parter som overtar kontrollen, og den eller de parter som overtas, eller fusjonspartene, herunder alle foretak der en kontrollerende interesse erverves, eller som er gjenstand for et offentlig overtakelsestilbud.

Med mindre annet er angitt, omfatter betegnelsene «melder(e)» og «part(er) i foretakssammenslutningen» alle foretak som tilhører samme foretaksgrupper som «partene».

År: Med mindre annet er angitt, skal ordet «år» i dette skjema forstås som «kalenderår». Med mindre annet er angitt, skal alle opplysninger som kreves i dette skjema, gjelde året forut for meldingsåret.

Finansielle opplysninger som kreves i nr. 3.3-3.5, skal være uttrykt i euro etter den gjennomsnittlige vekslingskurs for de aktuelle år eller perioder for øvrig.

Med mindre annet er angitt, er alle henvisninger i dette skjema henvisninger til artikler og numre i EFs fusjonsforordning.

1.9. Informasjon til arbeidstakere og deres representanter

Kommisjonen vil gjøre oppmerksom på de forpliktelser partene i en foretakssammenslutning kan være pålagt i henhold til felleskapsregler og/eller nasjonale regler for informasjon til og samråd med arbeidstakere og deres representanter i forbindelse med transaksjoner med sikte på foretakssammenslutning.

⁽¹⁾ Se særlig artikkel 122 i EØS-avtalen, artikkel 9 i protokoll 24 til EØS-avtalen og artikkel 17 nr. 2 i kapittel XIII i protokoll 4 til avtale mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol (ODA).

AVSNITT 1

Beskrivelse av foretakssammenslutningen

- 1.1. Gi en kort beskrivelse av foretakssammenslutningen og oppgi partene i foretakssammenslutningen, sammenslutningens art (for eksempel fusjon, overtakelse eller fellesforetak), melderens virksomhetsområder, markeder som vil bli berørt av foretakssammenslutningen (herunder de viktigste meldepliktige markedene⁽¹⁾) og den strategiske og økonomiske begrunnelsen for foretakssammenslutningen.
- 1.2. Gi et sammendrag (opptil 500 ord) av opplysningene gitt i henhold til nr. 1.1. Dette sammendraget vil bli offentliggjort på Kommisjonens nettsted på meldingsdatoen. Sammendraget må være slik utformet at det ikke inneholder fortrolige opplysninger eller forretningshemmeligheter.

AVSNITT 2

Opplysninger om partene

- 2.1. Informasjon om melderer eller melderne

Følgende opplysninger skal gis:

- 2.1.1. foretakets navn og adresse,
  - 2.1.2. virksomhetens art,
  - 2.1.3. kontaktpersonens navn, adresse, telefonnummer, faksnummer, e-postadresse og stilling, og
  - 2.1.4. en adresse for melderer (eller hver av melderne) som dokumenter og særlig Kommisjonens vedtak kan sendes til. Det skal oppgis navn på, telefonnummer og e-postadresse til en person på denne adressen som har fullmakt til å opptre som mottaker.
- 2.2. Opplysninger om andre parter⁽²⁾ i foretakssammenslutningen

Gi følgende opplysninger om hver av partene (unntatt melderer eller melderne):

- 2.2.1. foretakets navn og adresse,
- 2.2.2. virksomhetens art,
- 2.2.3. kontaktpersonens navn, adresse, telefonnummer, faksnummer, e-postadresse og stilling, og
- 2.2.4. en adresse for parten (eller hver av partene) som dokumenter og særlig Kommisjonens vedtak kan sendes til. Det skal oppgis navn på, telefonnummer og e-postadresse til en person på denne adressen som har fullmakt til å opptre som mottaker.

- 2.3. Utnevning av representanter

Dersom meldinger undertegnes av representanter for foretak, skal disse representantene framlegge skriftlig bevis på at de har fullmakt. Slikt skriftlig bevis skal omfatte navnet på og stillingen til de personer som gir fullmakt.

Gi følgende opplysninger om enhver representant som har fullmakt til å handle på vegne av en eller flere av partene i foretakssammenslutningen, og angi hvem de representerer:

- 2.3.1. representantens navn,
- 2.3.2. representantens adresse,
- 2.3.3. kontaktpersonens navn, adresse, telefonnummer, faksnummer og e-postadresse og
- 2.3.4. en adresse til representanten (om mulig i Brussel) som all korrespondanse kan sendes til, og der dokumenter kan leveres.

⁽¹⁾ Se avsnitt 6 III for definisjon av meldepliktige markeder.

⁽²⁾ Herunder foretak som er gjenstand for et oppkjøp som søkes avverget; i hvilket tilfelle det skal gis så utførlige opplysninger som mulig.

AVSNITT 3**Opplysninger om foretakssammenslutningen**

- 3.1. Gi en kort beskrivelse av den foretakssammenslutningen som meldes. Oppgi følgende:
- a) om den planlagte foretakssammenslutningen er en egentlig fusjon i rettslig forstand, en overtakelse av enekontroll eller felles kontroll, et selvstendig fungerende fellesforetak i henhold til artikkel 3 nr. 4 i EFs fusjonsforordning eller en avtale eller en annen form for overføring av direkte eller indirekte kontroll i henhold til artikkel 3 nr. 2 i samme forordning,
  - b) om foretakssammenslutningen gjelder hele eller deler av de berørte foretakene,
  - c) en kort beskrivelse av de økonomiske og finansielle sider ved foretakssammenslutningen,
  - d) om en parts offentlige overtakelsestilbud med hensyn til en annen parts verdipapirer støttes av sistnevntes kontrollorgan, ledelsesorgan eller andre organer som rettslig representerer denne parten,
  - e) planlagt eller forventet tidspunkt for viktige hendelser i forbindelse med gjennomføringen av foretakssammenslutningen,
  - f) planlagt eier- og kontrollstruktur etter at foretakssammenslutningen er gjennomført,
  - g) enhver finansiell eller annen støtte som noen av partene mottar fra en hvilken som helst kilde (herunder offentlige myndigheter), samt støttens art og beløp, og
  - h) de økonomiske sektorer som berøres av foretakssammenslutningen.
- 3.2. Angi transaksjonens verdi (kjøpsprisen eller verdien av alle involverte aktiva) alt etter omstendighetene.
- 3.3. For hvert av foretakene som berøres av foretakssammenslutningen⁽¹⁾, gi følgende opplysninger⁽²⁾ for siste regnskapsår:
- 3.3.1. omsetning på verdensbasis,
  - 3.3.2. omsetning i Fellesskapet,
  - 3.3.3. omsetning i EFTA-statene,
  - 3.3.4. omsetning i hver enkelt EF-medlemsstat,
  - 3.3.5. omsetning i hver enkelt EFTA-stat,
  - 3.3.6. eventuell medlemsstat der mer enn to tredeler av omsetningen i Fellesskapet oppnås, og
  - 3.3.7. eventuell EFTA-stat der mer enn to tredeler av omsetningen i EFTA-statene oppnås.
- 3.4. Med henblikk på artikkel 1 nr. 3 i EFs fusjonsforordning gis følgende opplysninger for siste regnskapsår dersom foretakssammenslutningen ikke når terskelverdiene fastsatt i artikkel 1 nr. 2:
- 3.4.1. eventuelle EF-medlemsstater der de berørte foretak sett under ett har en samlet omsetning på over 100 millioner euro, og
  - 3.4.2. eventuelle EF-medlemsstater der hvert av minst to av de berørte foretakene har en samlet omsetning på over 25 millioner euro.
- 3.5. For at det skal kunne avgjøres om foretakssammenslutningen skal behandles som en EFTA samarbeidssak ⁽³⁾, gi følgende opplysninger om siste regnskapsår:

⁽¹⁾ Se kommisjonskunngjøring om begrepet berørte foretak.

⁽²⁾ Se generelt kommisjonskunngjøring om beregning av omsetning. For overtakende part(er) skal omsetningen omfatte den samlede omsetningen for alle foretak i henhold til artikkel 5 nr. 4 i EFs fusjonsforordning. For part(er) som overtas, skal omsetningen omfatte omsetningen for de deler av foretaket som er gjenstand for transaksjonen i henhold til artikkel 5 nr. 2 i EFs fusjonsforordning. I artikkel 5 nr. 3-5 i EFs fusjonsforordning er det fastsatt særlige bestemmelser for kreditt-, forsikrings- og andre finansinstitusjoner og fellesforetak.

⁽³⁾ Se artikkel 57 i EØS-avtalen og særlig artikkel 2 nr. 1 i protokoll 24 til EØS-avtalen. En sak skal behandles som samarbeidssak dersom den samlede omsetningen til de berørte foretakene på EFTA-statenes territorium utgjør minst 25 % av den samlede omsetningen innenfor territoriet som omfattes av EØS-avtalen, eller minst to berørte foretak hver for seg har en omsetning på over 250 millioner euro innenfor EFTA-statenes territorium, eller foretakssammenslutningen kan skape eller styrke en dominerende stilling som fører til at effektiv konkurranse i betydelig grad hindres på EFTA-statenes territorium eller en betydelig del av dette.

- 3.5.1. utgjør de berørte foretakenes samlede omsetning på EFTA-statenes territorium 25 % eller mer av deres samlede omsetning i EØS?
- 3.5.2. har hvert av minst to berørte foretak en omsetning på over 250 millioner euro på EFTA-statenes territorium?
- 3.6. Dersom transaksjonen gjelder overtakelse av felles kontroll av et fellesforetak, gis følgende opplysninger:
- 3.6.1. fellesforetakets omsetning og/eller omsetningen fra den delen av virksomheten som er overført til fellesforetaket, og/eller
- 3.6.2. den samlede verdien av aktiva overført til fellesforetaket.
- 3.7. Gi den økonomiske begrunnelsen for foretakssammenslutningen.

AVSNITT 4

Eierforhold og kontroll⁽¹⁾

For hver av partene i foretakssammenslutningen, gi en oversikt over alle foretak som tilhører samme foretaksgruppe.

Oversikten skal omfatte:

- 4.1. alle foretak eller personer som direkte eller indirekte kontrollerer partene,
- 4.2. alle foretak som utøver virksomhet i et meldepliktig marked⁽²⁾, som direkte eller indirekte kontrolleres av
- a) partene,
  - b) et av foretakene angitt i nr. 4.1.

For hvert foretak angitt over angi hvilken form for kontroll det dreier seg om, og hvordan den utøves.

Opplysningene som kreves i dette avsnitt, kan illustreres med organisasjonsplaner eller diagrammer som viser foretakenes eier- og kontrollstruktur.

AVSNITT 5

Vedlegg

Melderne skal vedlegge følgende dokumenter:

- 5.1. kopier av endelig eller siste versjon av alle dokumenter som gjelder foretakssammenslutningen, enten den skjer ved en avtale mellom partene i sammenslutningen, en overtakelse av en kontrollerende andel eller et offentlig overtakelsestilbud, og
- 5.2. kopier av siste årsberetning og -regnskap for alle parter i foretakssammenslutningen.

AVSNITT 6

Markedsdefinisjoner

De relevante produktmarkeder og relevante geografiske markeder utgjør grunnlaget for vurderingen av markedsmakten til den nye enheten som oppstår av foretakssammenslutningen⁽³⁾.

Melderen eller melderne skal gi de opplysninger som kreves, på grunnlag av følgende definisjoner:

I. Relevante produktmarkeder

Et relevant produktmarked omfatter alle de produkter og/eller tjenester som forbrukeren anser for å være innbyrdes ombyttbare eller erstattelige på grunn av deres egenskaper, pris og påtenkte bruk. Et relevant produktmarked kan i noen tilfeller være sammensatt av en rekke enkeltprodukter og/eller -tjenester som i hovedsak har de samme fysiske eller tekniske egenskaper, og som er ombyttbare.

Faktorer av betydning for avgrensningen av det relevante produktmarked omfatter blant annet en analyse, på grunnlag av ovennevnte definisjon, av årsakene til at bestemte produkter og tjenester inngår i disse markedene og andre ikke, idet det tas hensyn til f.eks. grad av erstattelighet, konkurransevilkår, priser, etterspørselens krysselastisitet eller andre faktorer som er relevante for definisjonen av produktmarkedene (for eksempel grad av tilbudssubstitusjon i hensiktsmessige tilfeller)

⁽¹⁾ Se artikkel 3 nr. 3-5 og artikkel 5 nr. 4 i EFs fusjonsforordning.

⁽²⁾ Se avsnitt 6.III for definisjon av meldepliktige markeder.

⁽³⁾ Se kommisjonskunngjøring om definisjonen av det relevante marked med henblikk på Fellesskapets konkurranseregelverk.

II. Relevante geografiske markeder

Det relevante geografiske marked omfatter et område der de berørte foretak tilbyr og etterspør de relevante produkter eller tjenester, der konkurransevilkårene er tilstrekkelig ensartede og som skiller seg fra tilgrensende områder særlig fordi konkurransevilkårene i de områdene er vesentlig forskjellige.

Faktorer av betydning for avgrensningen av det relevante geografiske marked er blant andre de aktuelle produktenes eller tjenestenes art og egenskaper, eventuelle etableringshindringer, forbrukerpreferanser, vesentlige forskjeller i foretakenes markedsandeler mellom tilgrensende områder eller betydelige prisforskjeller.

III. Meldepliktige markeder

For opplysningene som kreves i dette skjema, menes med «meldepliktige markeder» relevante produktmarkeder og geografiske markeder samt tenkelige alternative definisjoner av relevante produktmarkeder og geografiske markeder der

- a) to eller flere av partene i foretakssammenslutningen utøver virksomhet på samme relevante marked (horisontale forbindelser),
- b) én eller flere av partene i foretakssammenslutningen utøver virksomhet på et produktmarked som befinner seg i et tidligere eller senere ledd i omsetningskjeden i forhold til et marked der en annen part i foretakssammenslutningen utøver virksomhet, uten hensyn til om partene i foretakssammenslutningen har et leverandør-kundeforhold til hverandre (vertikale forbindelser).

6.1. På grunnlag av ovennevnte markedsdefinisjoner angi alle meldepliktige markeder.

AVSNITT 7

Opplysninger om markeder

For hvert av de meldepliktige markeder, som er beskrevet i avsnitt 6, gi følgende opplysninger for året forut for transaksjonen⁽¹⁾:

- 7.1. anslått samlet størrelse på markedet i verdi (i euro) og volum (enheter)⁽²⁾. Oppgi grunnlag og kilder for beregningene og vedlegg om mulig dokumenter som bekrefter beregningene,
- 7.2. omsetningen i verdi og volumsamt et overslag over markedsandelene for hver av partene i foretakssammenslutningen. Opplys om betydelige endringer i salg og markedsandeler de siste tre regnskapsårene, og
- 7.3. for horisontale og vertikale forbindelser gi et overslag over markedsandel i verdi (og eventuelt volum) for de tre viktigste konkurrentene (samt grunnlaget for overslagene). Oppgi navn på og adresse, telefonnummer, faksnummer og e-postadresse til lederen av juridisk avdeling (eller annen person som utøver lignende funksjoner, og dersom det ikke finnes noen slik person, administrerende direktør) for disse konkurrentene.

AVSNITT 8

Samarbeidsmessige virkninger av et fellesforetak

8. Med hensyn til artikkel 2 nr. 4 i EFs fusjonsforordning, besvar følgende spørsmål:

- a) Beholder to eller flere morselskaper en betydelig virksomhet i det samme marked som fellesforetaket eller i et marked som befinner seg i et tidligere eller senere ledd i omsetningskjeden, eller i et tilgrensende marked som har nær tilknytning til det aktuelle markedet⁽³⁾?

Dersom svaret er ja, gi følgende opplysninger for hvert av de nevnte markeder:

- omsetningen for hvert morselskap i foregående regnskapsår,
- den økonomiske betydning av fellesforetakets virksomhet ut fra omsetningen,
- hvert morselskaps markedsandel.

Dersom svaret er nei, begrunn svaret.

⁽¹⁾ I forbindelse med kontakt med Kommisjonen før melding, kan De eventuelt ønske å drøfte med Kommisjonen i hvilken grad det for visse meldepliktige markeder kan gjøres unntak fra plikten til å framlegge de påkrevde opplysninger.

⁽²⁾ Et markeds verdi og volum bør gjenspeile produksjon minus eksport pluss import for de aktuelle geografiske områdene.

⁽³⁾ Se avsnitt 6 for markedsdefinisjoner.

- b) Dersom svaret på bokstav a) er ja, og dersom opprettelsen av fellesforetaket etter Deres mening ikke medfører en samordning mellom uavhengige foretak som begrenser konkurransen i henhold til EF-traktatens artikkel 81 nr. 1, begrunn dette.
- c) Med forbehold for bokstav a) og b), og for å sikre at Kommisjonen kan foreta en fullstendig vurdering av saken, forklar hvordan vilkårene i traktatens artikkel 81 nr. 3 får anvendelse. Etter artikkel 81 nr. 3 kan bestemmelsene i artikkel 81 nr. 1 erklæres ikke å få anvendelse dersom fellesforetaket
  - i) bidrar til å bedre produksjonen eller fordelingen av varene eller til å fremme den tekniske eller økonomiske utvikling,
  - ii) sikrer forbrukerne en rimelig andel av de fordeler som er oppnådd,
  - iii) ikke pålegger de berørte foretak restriksjoner som ikke er absolutt nødvendige for å nå disse mål,
  - iv) ikke gir disse foretak mulighet til å utelukke konkurranse for en vesentlig del av de varer det gjelder.

AVSNITT 9

Erklæring

I gjennomføringsforordningens artikkel 2 nr. 2 er det fastsatt at når meldinger er underskrevet av representanter for foretak, skal representantene framlegge skriftlig bevis på at de har fullmakt. Den skriftlige fullmakten skal vedlegges meldingen.

Meldingen skal avsluttes med følgende erklæring, som skal undertegnes av samtlige meldere eller på deres vegne:

Melder/en/melderne erklærer etter beste overbevisning at opplysningene gitt i denne melding er riktige, nøyaktige og fullstendige, at de er vedlagt riktige og fullstendige kopier av dokumenter som kreves i dette skjema, at alle overslag er angitt som sådan og er gjort etter beste evne på grunnlag av de faktiske forhold, og at alle uttalelser er avgitt i god tro.

De er kjent med bestemmelsene i artikkel 14 nr. 1 bokstav a) i EFs fusjonsforordning.

Sted og dato:

Underskrift(er):

Navn og stilling(er):

På vegne av:

VEDLEGG III

SKJEMA RS

(RS = grunnlagt erklæring i henhold til artikkel 4 nr. 4 og 5 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004)

SKJEMA RS FOR GRUNNGITTE ERKLÆRINGER

I HENHOLD TIL ARTIKKEL 4 NR. 4 OG 5 I FORORDNING (EF) NR. 139/2004

INNLEDNING

A. Skjemaets formål

I dette skjema er det angitt hvilke opplysninger som skal gis av melderne når de gjennom en grunnlagt erklæring anmoder om henvisning før melding inngis, i henhold til artikkel 4 nr. 4 eller 5 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004 (heretter kalt «EFs fusjonsforordning»).

Det vises til EFs fusjonsforordning og til kommisjonsforordning (EF) nr. 802/2004 (heretter kalt «gjennomføringsforordningen»). Teksten til disse forordningene samt andre relevante dokumenter er å finne på konkurransesiden på Kommisjonens nettsted Europa.

Erfaringen har vist at det er svært nyttig for både partene og vedkommende myndigheter å ha kontakt før erklæringen inngis, for å avklare nøyaktig omfanget av og hvilken type opplysninger som kreves. Partene oppfordres derfor til å rådspørre Kommisjonen og vedkommende medlemsstat(er) for å avklare om omfanget av og typen opplysninger som de vil legge til grunn for den grunnlagte erklæringen, er hensiktsmessige.

B. Kravet om en korrekt og fullstendig grunnlagt erklæring

Alle opplysninger som kreves i dette skjema, må være korrekte og fullstendige. Opplysningene som kreves, skal oppgis i den relevante del av skjemaet.

Uriktige eller misvisende opplysninger i den grunnlagte erklæringen skal anses som ufullstendige opplysninger (artikkel 5 nr. 4 i gjennomføringsforordningen).

Dersom partene inngir uriktige opplysninger, har Kommisjonen, i henhold til artikkel 6 nr. 3 bokstav a) eller artikkel 8 nr. 6 bokstav a) i EFs fusjonsforordning, myndighet til å tilbakekalle eventuelle vedtak den har gjort etter artikkel 6 eller 8 som følge av en henvisning i henhold til artikkel 4 nr. 5. Etter en oppheving vil nasjonal konkuranselovgivning igjen få anvendelse på transaksjonen. Ved henvisninger i henhold til artikkel 4 nr. 4 som er gjort på grunnlag av uriktige opplysninger, kan Kommisjonen kreve en melding i henhold til artikkel 4 nr. 1. Kommisjonen vil dessuten ha myndighet til å ilegge bøter dersom det er gitt uriktige eller villedende opplysninger i henhold til artikkel 14 nr. 1 bokstav a) i EFs fusjonsforordning. (Se bokstav d) nedenfor). Partene bør også være oppmerksomme på at dersom en henvisning er foretatt på grunnlag av uriktige, villedende eller ufullstendige opplysninger i skjema RS, kan Kommisjonen og/eller medlemsstatene vurdere å foreta en henvisning etter at melding er inngitt for å korrigere henvisninger foretatt før meldingen ble inngitt.

Det gjøres særlig oppmerksom på følgende:

- a) I henhold til artikkel 4 nr. 4 og 5 i EFs fusjonsforordning skal Kommisjonen omgående oversende grunnlagte erklæringer til medlemsstatene. Fristene for vurdering av en grunnlagt erklæring begynner å løpe når den eller de berørte medlemsstat(er) mottar erklæringen. Avgjørelsen av om det skal samtykkes i en grunnlagt erklæring vil vanligvis bli tatt på grunnlag av opplysningene i erklæringen, uten at vedkommende myndigheter iverksetter ytterligere undersøkelser.
- b) Partene bør derfor, under utarbeidingen av den grunnlagte erklæringen, forsikre seg om at alle opplysninger og argumenter som legges til grunn, er tilstrekkelig underbygd av uavhengige kilder.
- c) I henhold til artikkel 14 nr. 1 bokstav a) i EFs fusjonsforordning kan parter som framlegger en grunnlagt erklæring, og som forsettlig eller uaktsomt gir uriktige eller villedende opplysninger, ilegges bøter på opptil 1 % av det berørte foretakets samlede omsetning.
- d) Dersom det er uforholdsmessig vanskelig helt eller delvis å skaffe opplysningene som kreves i dette skjema (f.eks. fordi opplysninger ikke er tilgjengelige om et foretak som er gjenstand for et oppkjøp som søkes avverget), kan De skriftlig anmode Kommisjonen om å anse den grunnlagte erklæringen som fullstendig til tross for de manglende opplysningene.

Kommisjonen vil vurdere en slik anmodning, forutsatt at De oppgir årsakene til at opplysningene mangler, og etter beste evne gir et overslag for de manglende opplysningene og angir hvilke kilder overslaget bygger på. I den utstrekning det er mulig, bør det angis hvor Kommisjonen eller den (de) berørte medlemsstat(er) kan innhente de opplysningene som kreves, og som De ikke har klart å framskaffe.

- e) Dersom De anser at visse opplysninger som kreves i dette skjema, ikke er nødvendige for Kommisjonens eller den/de berørte medlemstat(er)s undersøkelse av saken, kan De anmode Kommisjonen om å anse den grunngitte erklæringen som fullstendig til tross for de manglende opplysningene.

Kommisjonen vil vurdere en slik anmodning, forutsatt at De oppgir fyllestgjørende årsaker til at vedkommende opplysninger ikke er relevante og nødvendige for behandlingen av Deres anmodning om henvisning før melding inngis. De bør forklare dette for Kommisjonen i forbindelse med Deres kontakt med Kommisjonen og den/de relevante medlemsstat(er) før melding inngis, og skriftlig anmode Kommisjonen om å gjøre unntak fra plikten til å gi opplysningene i henhold til artikkel 4 nr. 2 i gjennomføringsforordningen. Kommisjonen kan rådføre seg med vedkommende nasjonale myndighet(er) før den treffer avgjørelse om å etterkomme en slik anmodning.

C. Personer som har rett til å framlegge grunnnett erklæring

Ved fusjon i henhold til artikkel 3 nr. 1 bokstav a) i EFs fusjonsforordning eller ved overtakelse av felles kontroll over et foretak i henhold til artikkel 3 nr. 1 bokstav b) i samme forordning, skal grunnnett erklæring inngis i fellesskap av partene i fusjonen eller av dem som overtar felles kontroll, alt etter omstendighetene.

Når et foretak overtar en kontrollerende andel i et annet foretak, skal den grunngitte erklæringen utarbeides av det overtakende foretak.

Ved et offentlig overtakelsestilbud skal den grunngitte erklæringen inngis av byderen.

Hver part som inngir en grunnnett erklæring, er ansvarlig for at opplysningene som gis, er korrekte.

D. Hvordan skal den grunngitte erklæringen inngis?

Den grunngitte erklæringen skal inngis på et av Den europeiske unions offisielle språk. Dette språket skal deretter anvendes som saksbehandlingsspråk for alle parter som har inngitt erklæringen.

For at medlemsstatens myndigheter lettere skal kunne behandle skjema RS, oppfordres partene på det sterkeste til å gi Kommisjonen en oversettelse av den grunngitte erklæringen til et språk som vil bli forstått av alle som skal motta opplysningene. Når det gjelder anmodninger om henvisning til en eller flere medlemsstater, oppfordres partene som anmoder om henvisning, på det sterkeste til å legge ved en kopi av anmodningen på språket/språkene i medlemsstaten(e) som det anmodes om henvisning til.

Opplysningene som kreves i dette skjema, skal gis med en henvisning til skjemaets avsnittsinndeling og nummerering, erklæringen nederst på skjemaet skal være underskrevet og nødvendig dokumentasjon skal være vedlagt. Visse opplysninger kan av klarhetshensyn gis i form av vedlegg. Det er likevel viktig at alle vesentlige opplysninger gis i selve skjema RS. Vedlegg til dette skjemaet skal benyttes utelukkende til å utfylle de opplysninger som er gitt i selve skjemaet.

Vedlagte dokumenter skal framlegges på originalspråket. Dersom dette ikke er et av Fellesskapets offisielle språk, skal dokumentene oversettes til saksbehandlingsspråket.

Vedlagte dokumenter kan være originaler eller kopier av originaler. Dersom det siste er tilfellet, skal parten som framlegger erklæringen, bekrefte at de er korrekte og fullstendige.

En original og 35 kopier av skjema RS og alle vedlagte dokumenter skal inngis til Kommisjonen. Den grunngitte erklæringen skal leveres på adressen angitt i artikkel 23 nr. 1 i gjennomføringsforordningen, i det format som er fastsatt av Kommisjonens kontorer.

Erklæringen skal leveres på adressen til Kommisjonens generaldirektorat for konkurranse (DG for konkurranse). Adressen er offentliggjort i *Den europeiske unions tidende*. Den grunngitte erklæringen skal leveres til Kommisjonen på en virkedag som definert i artikkel 24 i gjennomføringsforordningen. For at den skal kunne registreres samme dag, må den være levert innen kl 17.00 mandag-torsdag og innen kl 16.00 på fredager og virkedager før offentlige helligdager og andre fridager som fastsatt av Kommisjonen og offentliggjort i *Den europeiske unions tidende*. Sikkerhetsinstruksene oppgitt på nettstedet til Generaldirektoratet for konkurranse må følges.

E. Fortrolighet

I henhold til traktatens artikkel 287 og artikkel 17 nr. 2 i EFs fusjonsforordning har Kommisjonen og vedkommende myndigheter i medlemsstatene, deres tjenestemenn og andre ansatte, andre personer som arbeider under disse myndigheters tilsyn samt tjenestemenn og ansatte hos andre myndigheter i medlemsstatene plikt til ikke å gi videre opplysninger som er innhentet ved anvendelsen av nevnte forordning, og som er av en slik art at de er undergitt taushetsplikt. Det samme prinsipp får anvendelse også for å sikre fortrolige opplysninger i forholdet mellom partene som inngir en grunnnett erklæring.

Dersom De mener det vil skade Deres interesser dersom noen av de framlagte opplysningene blir offentliggjort eller på annen måte gjort kjent for andre parter, bør De gi disse opplysningene særskilt, med hvert ark tydelig merket «forretningshemmeligheter». De bør også begrunne hvorfor disse opplysningene ikke bør gis videre eller offentliggjøres.

Ved fusjon eller felles overtagelse, eller i andre tilfeller der den grunngitte erklæringen inngis av flere enn én part, kan forretningshemmeligheter innsendes separat og i erklæringen vises til som et vedlegg. Alle slike vedlegg skal følge med den grunngitte erklæringen.

F. Definisjoner og veiledning i utfylling av dette skjema

Part(er) som inngir grunngett erklæring: I tilfeller der en grunngett erklæring inngis av bare ett av foretakene som er part i transaksjonen, omfatter betegnelsen «part som inngir grunngett erklæring» utelukkende foretaket som faktisk inngir erklæringen.

Part(er) i foretakssammenslutningen: Denne betegnelsen omfatter både den eller de parter som overtar kontrollen, og den eller de parter som overtas, eller fusjonspartene, herunder alle foretak der en kontrollerende interesse erverves, eller som er gjenstand for et offentlig overtakelsestilbud.

Med mindre annet er angitt, omfatter betegnelsene «part(er) som inngir grunngett erklæring» og «part(er) i foretakssammenslutningen» alle foretak som tilhører samme foretaksgrupper som «partene».

Berørte markeder: Avsnitt 4 i dette skjema pålegger partene som inngir erklæring å definere de relevante produktmarkeder og å oppgi hvilke av markedene som vil kunne berøres av transaksjonen. Denne definisjonen av berørte markeder danner grunnlaget for en rekke andre spørsmål i dette skjema. «Berørt(e) marked(er)» viser i dette skjema derfor til markedene slik de er definert av partene som inngir grunngett erklæring. Betegnelsen kan omfatte et relevant marked for enten produkter eller tjenester.

År: Med mindre annet er angitt, skal ordet «år» i dette skjema forstås som «kalenderår». Alle opplysninger som kreves i dette skjema, skal gjelde året forut for året for inngivelsen av den grunngitte erklæringen.

Finansielle opplysninger som kreves i dette skjema, skal være uttrykt i euro etter den gjennomsnittlige vekslingskurs for de aktuelle år eller perioder for øvrig.

Med mindre annet er angitt, er alle henvisninger i dette skjema henvisninger til artikler og numre i EFs fusjonsforordning.

AVSNITT 1

Bakgrunnsopplysninger

1.0. Oppgi hvorvidt den grunngitte erklæringen inngis etter artikkel 4 nr. 4 eller 5.

- Henvisning etter artikkel 4 nr. 4
- Henvisning etter artikkel 4 nr. 5

1.1. Opplysninger om parten(e) som inngir grunngett erklæring

Følgende opplysninger skal gis:

1.1.1. foretakets navn og adresse,

1.1.2. virksomhetens art,

1.1.3. kontaktpersonens navn, adresse, telefonnummer, faksnummer, e-postadresse og stilling, og

1.1.4. en adresse for parten (eller hver av partene) som inngir grunngett erklæring og som dokumenter og særlig Kommisjonens vedtak kan sendes til. Det skal oppgis navn, telefonnummer og e-postadresse for en person på denne adressen som har fullmakt til å opptre som mottaker.

1.2. Opplysninger om andre parter⁽¹⁾ i foretakssammenslutningen

Gi følgende opplysninger om hver av partene (unntatt den eller de parter som inngir grunngett erklæring):

1.2.1. foretakets navn og adresse,

⁽¹⁾ Herunder foretak som er gjenstand for et oppkjøp som søkes avverget; i slike tilfeller skal det gis så utførlige opplysninger som mulig.

- 1.2.2. virksomhetens art,
- 1.2.3. kontaktpersonens navn, adresse, telefonnummer, faksnummer, e-postadresse og stilling, og
- 1.2.4. en adresse for parten (eller hver av partene) som dokumenter og særlig Kommisjonens vedtak kan sendes til. Det skal oppgis navn, telefonnummer og e-postadresse for en person på denne adressen som har fullmakt til å opptre som mottaker.
- 1.3. Utnevning av representanter

Dersom grunngitte erklæringer undertegnes av representanter for foretak, skal disse representantene framlegge skriftlig bevis på at de har fullmakt. Slikt skriftlig bevis skal inneholde navnet på og stillingen til personen som gir fullmakt.

Gi følgende opplysninger om enhver representant som har fullmakt til å handle på vegne av en eller flere av partene i foretakssammenslutningen, og angi hvem de representerer:

  - 1.3.1. representantens navn,
  - 1.3.2. representantens adresse,
  - 1.3.3. kontaktpersonens navn, adresse, telefonnummer, faksnummer og e-postadresse og
  - 1.3.4. en adresse til representanten (om mulig i Brussel) som all korrespondanse kan sendes til, og der dokumenter kan leveres.

AVSNITT 2

Generelt grunnlag for og nærmere opplysninger om foretakssammenslutningen

- 2.1. Gi en beskrivelse av det generelle grunnlaget for foretakssammenslutningen. Gi særlig en oversikt over hovedgrunnene til transaksjonen, herunder den strategiske og økonomiske begrunnelsen.

Gi et kort sammendrag av foretakssammenslutningen og oppgi partene i foretakssammenslutningen, sammenslutningens art (for eksempel fusjon, overtakelse eller fellesforetak), virksomhetsområdene til partene som inngir grunnlagt erklæring, markeder som vil bli berørt av foretakssammenslutningen (herunder de viktigste berørte markeder⁽¹⁾) samt den strategiske og økonomiske begrunnelsen for foretakssammenslutningen.
- 2.2. Beskriv de rettslige egenskapene ved transaksjonen som den grunngitte erklæringen gjelder, og oppgi følgende:
  - a) om foretakssammenslutningen gjelder hele eller deler av de berørte partene,
  - b) planlagt eller forventet tidspunkt for viktige hendelser i forbindelse med gjennomføringen av foretakssammenslutningen,
  - c) planlagt eier- og kontrollstruktur etter at foretakssammenslutningen er gjennomført, og
  - d) om den planlagte transaksjonen er en foretakssammenslutning i henhold til artikkel 3 i EFs fusjonsforordning.
- 2.3. Gi en oversikt over de økonomiske sektorer som berøres av foretakssammenslutningen.
- 2.3.1. Angi transaksjonens verdi (kjøpsprisen eller verdien av alle berørte aktiva, alt etter omstendighetene).
- 2.4. Gi tilstrekkelige finansielle eller andre opplysninger for å vise at foretakssammenslutningen når ELLER ikke når terskelverdiene i henhold til artikkel 1 i EFs fusjonsforordning.
- 2.4.1. Vis hvordan de berørte foretakenes samlede omsetning i Fellesskapet er fordelt, og dersom mer enn to tredeler av denne omsetningen oppnås i én medlemsstat, angi hvilken medlemsstat.

AVSNITT 3

Eierforhold og kontroll⁽²⁾

For hver av partene i foretakssammenslutningen gis en oversikt over alle foretak som tilhører samme foretaksgruppe.

⁽¹⁾ Se avsnitt 4 for en definisjon av berørte markeder.

⁽²⁾ Se artikkel 3 nr. 3-5 og artikkel 5 nr. 4.

Oversikten skal omfatte:

- 3.1. alle foretak eller personer som direkte eller indirekte kontrollerer partene,
- 3.2. alle foretak som utøver virksomhet i et berørt marked⁽¹⁾, og som direkte eller indirekte kontrolleres av
  - a) partene,
  - b) et av foretakene angitt i nr. 3.1.

For hvert foretak angitt over skal det angis hvilken form for kontroll det dreier seg om, og hvordan den utøves.

Opplysningene som kreves i dette avsnitt, kan illustreres med organisasjonsplaner eller diagrammer som viser foretakenes eier- og kontrollstruktur.

AVSNITT 4

Markedsdefinisjoner

De relevante produktmarkeder og relevante geografiske markeder utgjør grunnlaget for vurderingen av markedsmakten til den nye enheten som oppstår ved foretakssammenslutningen⁽²⁾.

Parten(e) som inngir grunnlagt erklæring, skal gi de opplysninger som kreves, ut fra følgende definisjoner:

I. Relevante produktmarkeder

Et relevant produktmarked omfatter alle de produkter og/eller tjenester som forbrukeren anser for å være innbyrdes ombyttbare eller erstattelige på grunn av deres egenskaper, pris og påtenkte bruk. Et relevant produktmarked kan i noen tilfeller være sammensatt av en rekke enkeltprodukter og/eller -tjenester som i hovedsak har de samme fysiske eller tekniske egenskaper, og som er ombyttbare.

Faktorer av betydning for avgrensningen av det relevante produktmarked omfatter blant annet en analyse, på grunnlag av ovennevnte definisjon, av årsakene til at bestemte produkter og tjenester inngår i disse markedene og andre ikke, idet det tas hensyn til f.eks. grad av erstattelighet, konkurransevilkår, priser, etterspørselens krysselastisitet eller andre faktorer som er relevante for definisjonen av produktmarkedene (for eksempel grad av erstattelighet på tilbudssiden).

II. Relevante geografiske markeder

Det relevante geografiske marked omfatter et område der de berørte foretak tilbyr og etterspør de relevante produkter eller tjenester, der konkurransevilkårene er tilstrekkelig ensartede, og som skiller seg fra tilgrensende områder særlig fordi konkurransevilkårene i disse områdene er vesentlig forskjellige.

Faktorer av betydning for avgrensningen av det relevante geografiske marked er blant andre de relevante produktenes og tjenestenes art og egenskaper, eventuelle hindringer for markedsadgangen, forbrukerpreferanser, vesentlige forskjeller i foretakenes markedsandeler mellom tilgrensende områder eller betydelige prisforskjeller.

III. Berørte markeder

For opplysningene som kreves i dette skjema, menes med «berørte markeder» relevante produktmarkeder i Fellesskapet eller i en medlemsstat der

- a) to eller flere av partene i foretakssammenslutningen utøver virksomhet på det samme produktmarked, og der foretakssammenslutningen vil føre til en samlet markedsandel på 15 % eller mer. Dette er horisontale forbindelser, eller
- b) én eller flere av partene i foretakssammenslutningen utøver virksomhet på et produktmarked som befinner seg i et tidligere eller senere ledd i omsetningskjeden i forhold til et produktmarked der en annen part utøver virksomhet, og der partenes markedsandel hver for seg eller samlet er på 25 % eller mer, uten hensyn til om partene har et leverandør-kundeforhold til hverandre⁽³⁾. Dette er vertikale forbindelser.

⁽¹⁾ Se avsnitt 4 for en definisjon av berørte markeder.

⁽²⁾ Se kommisjonskunngjøring om definisjonen av det relevante marked med henblikk på Fellesskapets konkurranseregulering.

⁽³⁾ Dersom for eksempel en part i foretakssammenslutningen alene har en markedsandel på over 25 % i et marked som befinner seg i et tidligere ledd i omsetningskjeden i forhold til et marked der en annen part utøver virksomhet, er både markedet i det tidligere og i det senere omsetningsleddet berørte markeder. Det samme gjelder dersom et vertikalt integrert selskap fusjonerer med en annen part som utøver virksomhet i et senere ledd i omsetningskjeden, og fusjonen fører til en samlet markedsandel på 25 % eller mer i det senere leddet, er både markedet på det tidligere og i det senere omsetningsleddet berørte markeder.

Gi følgende opplysninger på grunnlag av definisjonene og markedsandelsgrensene ovenfor:

4.1. En angivelse av hvert av de berørte markeder som definert i III i dette avsnitt:

- a) på fellesskapsplan,
- b) ved en anmodning om henvisning i henhold til artikkel 4 nr. 4, for hver enkelt medlemsstat,
- c) ved en anmodning om henvisning i henhold til artikkel 4 nr. 5, for hver enkelt medlemsstat som etter nr. 6.3.1 i dette skjema kan være den rette til å vurdere foretakssammenslutningen.

4.2. Gi også en redegjørelse for synspunktene til partene som inngir erklæring med hensyn til omfanget av det relevante geografiske marked som definert i II for hvert berørt marked angitt i nr. 4.1 over.

AVSNITT 5

Opplysninger om berørte markeder

For hvert berørt relevant produktmarked skal det for siste regnskapsår

- a) for Fellesskapet i sin helhet,
- b) ved en anmodning om henvisning i henhold til artikkel 4 nr. 4, enkeltvis for hver medlemsstat der partene i foretakssammenslutningen utøver virksomhet, og
- c) ved en anmodning om henvisning i henhold til artikkel 4 nr. 5, enkeltvis for hver medlemsstat angitt i nr. 6.3.1 i dette skjema som muligens den rette til å vurdere foretakssammenslutningen, der partene i sammenslutningen utøver virksomhet, og
- d) når partene som inngir grunnlagt erklæring mener at det relevante geografiske markedet er et annet,

gis følgende opplysninger:

- 5.1. anslått samlet størrelse på markedet, i verdi (i euro) og volum (enheter)⁽¹⁾. Oppgi grunnlag og kilder for beregningene, og vedlegg om mulig dokumenter som bekrefter beregningene,
- 5.2. omsetningen i verdi og volum, samt anslåtte markedsandeler for hver av partene i foretakssammenslutningen,
- 5.3. anslått markedsandel i verdi (og eventuelt volum) for alle konkurrenter (herunder importører) som har en andel på minst 5 % av det aktuelle geografiske marked.

På dette grunnlaget oppgi anslått HHI-indeks⁽²⁾ før og etter fusjon, og differansen mellom de to (deltaen)⁽³⁾. Angi andelen markedsandeler som utgjorde grunnlaget for beregningen av HHI. Oppgi kildene for beregningen av disse markedsandelene, og vedlegg om mulig dokumenter som bekrefter beregningen,

- 5.4. partenes fem største uavhengige kunder i hvert av de berørte markeder og hver parts andel av det samlede salg av de aktuelle produkter til hver enkelt av disse kundene,

⁽¹⁾ Et markeds verdi og volum bør gjenspeile produksjon minus eksport pluss import for de aktuelle geografiske områdene.

⁽²⁾ HHI står for Herfindahl-Hirschman-indeksen, et mål på markedskonsentrasjon. HHI beregnes ved å legge sammen kvadratene av de enkelte markedsandelene til alle foretakene i markedet. Et marked med for eksempel fem foretak med markedsandeler på henholdsvis 40 %, 20 %, 15 %, 15 % og 10 %, har en HHI på 2 550 ($40^2 + 20^2 + 15^2 + 15^2 + 10^2 = 2\,550$). HHI vil variere mellom rundt null (i et atomistisk marked) og 10 000 (ved et rent monopol). HHI etter fusjon beregnes ut fra antakelsen om at de enkelte foretakenes markedsandeler ikke endrer seg. Selv om det er å foretrekke at alle foretak tas med i beregningen, er det ikke nødvendigvis utslagsgivende dersom det skulle mangle opplysninger om svært små foretak, siden slike foretak påvirker HHI bare i liten grad.

⁽³⁾ Økt markedskonsentrasjon målt ved HHI kan beregnes uavhengig av markedskonsentrasjonen som helhet ved å multiplisere produktet av markedsandelene til foretakene som er part i foretakssammenslutningen, med to. En fusjon mellom to foretak med en markedsandel på henholdsvis 30 % og 15 % vil øke HHI med 900 ($30 \times 15 \times 2 = 900$). Metoden kan forklares slik: For sammenslutningen bidrar partenes markedsandeler til HHI ved sine individuelle kvadrater: $(a)^2 + (b)^2$. Etter sammenslutningen bidrar de med kvadratet av summen: $(a + b)^2$, som er lik $(a)^2 + (b)^2 + 2ab$. Økningen av HHI er derfor 2ab.

- 5.5. arten og omfanget av vertikal integrasjon for hver av partene i foretakssammenslutningen sammenlignet med de viktigste konkurrentene,
- 5.6. oppgi partenes fem største uavhengige⁽¹⁾ leverandører,
- 5.7. Har det vært betydelige nyetableringer på et av de berørte markedene de fem siste år? Mener partene som har inngitt grunnlagt erklæring at det finnes foretak (herunder foretak som i dag utøver virksomhet bare i markeder utenfor Fellesskapet) som kan komme til å etablere seg på markedet? Gi nærmere opplysninger.
- 5.8. I hvilken grad eksisterer det samarbeidsavtaler (horisontale eller vertikale) i de berørte markeder?
- 5.9. Dersom foretakssammenslutningen er et fellesforetak, beholder to eller flere morselskaper en betydelig virksomhet i det samme marked som fellesforetaket eller i et marked som befinner seg i et tidligere eller senere ledd i omsetningskjeden, eller i et tilgrensende marked som har nær tilknytning til det aktuelle markedet⁽²⁾?
- 5.10. Redegjør for hvordan den planlagte foretakssammenslutningen sannsynligvis vil påvirke konkurransen i de berørte markeder, og hvordan den vil kunne påvirke mellomforbrukernes og sluttforbrukernes interesser samt den tekniske og økonomiske utvikling.

AVSNITT 6

Opplysninger om anmodning om henvisning og hvorfor saken bør henvises

- 6.1. Oppgi hvorvidt den grunnlagte erklæringen inngis etter artikkel 4 nr. 4 eller 5 i EFs fusjonsforordning, og fyll ut bare det relevante underavsnittet:
- henvisning etter artikkel 4 nr. 4
  - henvisning etter artikkel 4 nr. 5.

Underavsnitt 6.2

HENVISNING ETTER ARTIKKEL 4 NR. 4

- 6.2.1. Angi medlemsstaten(e) som De i henhold til artikkel 4 nr. 4 mener bør undersøke foretakssammenslutningen, og angi hvorvidt De har hatt uformell kontakt med denne (disse) medlemsstaten(e).
- 6.2.2. Angi om De ønsker henvisning av hele saken eller deler av den.

Dersom De anmoder om henvisning av deler av saken, må De angi tydelig hvilke(n) del(er) det dreier seg om.

Dersom De anmoder om henvisning av hele saken, må De bekrefte at ingen markeder blir berørt utenfor territoriet til medlemsstaten/medlemsstatene som saken ønskes henvist til.

- 6.2.3. Forklar hvordan hvert av de berørte markedene i medlemsstaten(e) som saken ønskes henvist til, viser alle kjennetegn på et separat marked i henhold til artikkel 4 nr. 4.
- 6.2.4. Forklar hvordan konkurransen i hvert av de separate markedene nevnt over i betydelig grad kan bli påvirket som definert i artikkel 4 nr. 4.
- 6.2.5. Dersom en eller flere medlemsstater får kompetanse til å undersøke hele eller deler av saken som følge av en henvisning i henhold til artikkel 4 nr. 4, samtykker De i at den eller de aktuelle medlemsstat(er) legger opplysningene i dette skjema til grunn ved nasjonal behandling av saken eller en del av den? JA eller NEI

⁽¹⁾ Dvs. leverandører som ikke er datterselskaper, agenter eller foretak som inngår i den aktuelle parts gruppe. I tillegg til de fem uavhengige leverandørene kan melderne, dersom de anser det som nødvendig for en korrekt vurdering av saken, angi leverandører innenfor gruppen. Det samme gjelder med hensyn til kunder.

⁽²⁾ Se avsnitt 4 for markedsdefinisjoner.

Underavsnitt 6.3

HENVISNING ETTER ARTIKKEL 4 NR. 5

- 6.3.1. For hver medlemsstat angi hvorvidt foretakssammenslutningen kan eller ikke kan vurderes i henhold til nasjonal konkurranselovgivning. De må krysse av for hver eneste medlemsstat.

Kan foretakssammenslutningen vurderes i henhold til nasjonal konkurranselovgivning i følgende medlemsstater? De må gi et svar for hver medlemsstat. Angi bare JA eller NEI for hver medlemsstat. Dersom verken JA eller NEI er krysset av for en medlemsstat, betraktes dette som et JA for medlemsstaten.

Østerrike:	JA	NEI
Belgia:	JA	NEI
Kypros:	JA	NEI
Den tsjekkiske republikk:	JA	NEI
Danmark:	JA	NEI
Estland:	JA	NEI
Finland:	JA	NEI
Frankrike:	JA	NEI
Tyskland:	JA	NEI
Hellas:	JA	NEI
Ungarn:	JA	NEI
Irland:	JA	NEI
Italia:	JA	NEI
Latvia:	JA	NEI
Litauen:	JA	NEI
Luxembourg:	JA	NEI
Malta:	JA	NEI
Nederland:	JA	NEI
Polen:	JA	NEI
Portugal:	JA	NEI
Slovakia:	JA	NEI
Slovenia:	JA	NEI
Spania:	JA	NEI
Sverige:	JA	NEI
Storbritannia:	JA	NEI

- 6.3.2. For hver medlemsstat gi tilstrekkelige finansielle eller andre opplysninger til å dokumentere at foretakssammenslutningen oppfyller eller ikke oppfyller de relevante jurisdiksjonskriterier etter nasjonal konkurranselovgivning.

- 6.3.4. Forklar hvorfor saken bør undersøkes av Kommisjonen. Forklar særlig hvorvidt foretakssammenslutningen vil kunne påvirke konkurransen utenfor en medlemsstats territorium.

AVSNITT 7

Erklæring

I gjennomføringsforordningens artikkel 2 nr. 2 og artikkel 6 nr. 2 er det fastsatt at når grunngitte erklæringer er underskrevet av representanter for foretak, skal representantene framlegge skriftlig bevis på at de har fullmakt. Den skriftlige fullmakten skal vedlegges erklæringen.

Den grunngitte erklæringen skal avsluttes med følgende erklæring, som skal undertegnes av alle parter som inngir grunnlagt erklæring eller på deres vegne:

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 1033/2008**2014/EØS/75/16****av 20. oktober 2008****om endring av forordning (EF) nr. 802/2004 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 139/2004 om tilsyn med foretakssammenslutninger(*)**

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap,

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde,

under henvisning til rådsforordning (EF) nr. 139/2004 av 20. januar 2004 om tilsyn med foretakssammenslutninger («EFs fusjonsforordning»)(¹), særlig artikkel 23 nr. 1,

etter samråd med Den rådgivende komité for foretakssammenslutninger og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) I kommisjonsforordning (EF) nr. 802/2004 av 21. april 2004 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 139/2004 om tilsyn med foretakssammenslutninger(²) fastsettes saksbehandlingsregler for melding og undersøkelse av foretakssammenslutninger. Som følge av Bulgarias og Romanias tiltrædelse til Den europeiske union er det nødvendig å ajourføre meldingsskjemaet som brukes for foretakssammenslutninger, der det kreves visse opplysninger som bygger på en liste over alle medlemsstatene.
- 2) Når det gjelder dokumenter eller erklæringer innsendt av personer, foretak eller foretakssammenslutninger innenfor rammen av saksbehandlingen, er det hensiktsmessig å klargjøre forutsetningene for at disse dokumentene eller erklæringerne kan anses som ikke-fortrolige.
- 3) EØS-komiteen vedtok 8. juni 2004 beslutning nr. 78/2004 og beslutning nr. 79/2004. Gjennom disse beslutningene ble forordning (EF) nr. 139/2004 innlemmet i EØS-avtalen. For å ta hensyn til disse beslutningene og av hensyn til

juridisk klarhet og åpenhet må meldingsblankettene tilpasses, særlig skjema RS for grunngitte erklæringer (skjema RS), som omhandler krav til opplysninger ved henvisning før melding i henhold til artikkel 4 nr. 4 og 5 i forordning (EF) nr. 139/2004.

- 4) For å sikre at Kommisjonen skal kunne foreta en korrekt vurdering av de forpliktende tilsagnene som melderne tilbyr i henhold til artikkel 6 nr. 2 eller artikkel 8 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004 med sikte på å gjøre en foretakssammenslutning forenlig med det felles marked, bør melderne oppfordres til å framlegge nærmere opplysninger om forpliktende tilsagn de tilbyr, og særlig til å gi konkrete opplysninger dersom det dreier seg om overdragelse av en virksomhet.

- 5) For å overbevise Kommisjonen om at forpliktende tilsagn vil bli gjennomført i rett tid og på riktig måte, bør det klargjøres at de forpliktende tilsagnene kan omfatte nærmere opplysninger om de egnede ordningene som partene tilbyr, herunder utpeking av en forvalter som skal bistå Kommisjonen i å føre tilsyn med at de forpliktende tilsagnene oppfylles.

- 6) Forordning (EF) nr. 802/2004 bør derfor endres —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

I forordning (EF) nr. 802/2004 gjøres følgende endringer:

1. I artikkel 18 skal nytt nr. 4 lyde:

«4. Dersom personer, foretak eller sammenslutninger av foretak unnlater å etterkomme nr. 2 eller 3, kan Kommisjonen anta at de berørte dokumentene eller erklæringerne ikke inneholder fortrolige opplysninger.»

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 279 av 22.10.2008, s. 3, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 117/2009 av 22. oktober 2009 om endring av protokoll 21 til EØS-avtalen om gjennomføring av konkurransebestemmelser for foretak, se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 68 av 17.12.2009, s. 20.

(¹) EUT L 24 av 29.1.2004, s. 1.

(²) EUT L 133 av 30.4.2004, s. 1.

2. I artikkel 20 skal nytt nr. 1a lyde:

«1a. I tillegg til kravene fastsatt i nr. 1 skal de berørte foretakene, samtidig som de tilbyr forpliktende tilsagn i henhold til artikkel 6 nr. 2 eller artikkel 8 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004, framlegge en original og ti kopier av opplysningene og dokumentene som kreves i skjema RM for avhjelpende tiltak (skjema RM) som fastsatt i vedlegg IV til denne forordning. De framlagte opplysningene skal være riktige og fullstendige.»

3. Ny artikkel 20a skal lyde:

«*Artikkel 20a*

Forvaltere

1. De forpliktende tilsagnene som de berørte foretakene tilbyr i henhold til artikkel 6 nr. 2 eller artikkel 8 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004, kan omfatte, for de berørte foretakenes egen regning, utpeking av en eller flere uavhengig forvaltere som skal bistå Kommisjonen med

å føre tilsyn med at partene oppfyller de forpliktende tilsagnene, eller som har myndighet til å gjennomføre de forpliktende tilsagnene. Forvalteren kan utpekes av partene etter Kommisjonens godkjenning eller av Kommisjonen. Forvalteren skal utføre sine oppgaver under tilsyn av Kommisjonen.

2. Kommisjonen kan tilføye slike bestemmelser om en forvalter i de forpliktende tilsagnene som vilkår og pålegg i henhold til artikkel 6 nr. 2 eller artikkel 8 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004.»

4. Vedleggene endres i samsvar med vedlegget til denne forordning.

Artikkel 2

Ikrafttredelse

Denne forordning trer i kraft dagen etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 20. oktober 2008.

For Kommisjonen

Neelie KROES

Medlem av Kommisjonen

VEDLEGG

I vedleggene til forordning (EF) nr. 802/2004 gjøres følgende endringer:

1. I vedlegg I gjøres følgende endringer:

a) I nr. 1.1 skal første ledd lyde:

«I dette skjema er det angitt hvilke opplysninger meldere skal gi når de inngir melding til Europakommisjonen om en planlagt fusjon, overtakelse eller annen foretakssammenslutning. Den europeiske unions tilsynsordning for foretakssammenslutninger er fastsatt i rådsforordning (EF) nr. 139/2004 (heretter kalt «EFs fusjonsforordning») og i kommisjonsforordning (EF) nr. 802/2004 (heretter kalt «gjennomføringsforordningen»), som dette skjema CO er vedlegg til(*). Teksten til disse forordningene samt andre relevante dokumenter finnes på konkurransesiden på Kommisjonens nettsted Europa. Se også de tilsvarende bestemmelsene i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (heretter kalt «EØS-avtalen»)(**).

(*) Rådsforordning (EF) nr. 139/2004 av 20. januar 2004 (EFT L 24 av 29.1.2004, s. 1).

(**) Se særlig artikkel 57 i EØS-avtalen, punkt 1 i vedlegg XIV til EØS-avtalen, protokoll 21 og 24 til EØS-avtalen samt protokoll 4 til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol (heretter kalt overvåknings- og domstolsavtalen). Enhver henvisning til EFTA-statene skal forstås som de EFTA-statene som er avtaleparter i EØS-avtalen. Per 1. mai 2004 er disse statene Island, Liechtenstein og Norge.»

b) I nr. 1.1 annet ledd skal siste punktum lyde:

«Foretakssammenslutninger som ikke når terskelverdiene for omsetning, kan komme inn under myndighetsområdet til vedkommende myndigheter i medlemsstatene og/eller EFTA-statene med ansvar for tilsyn med foretakssammenslutninger.»

c) Fotnote 1, som det vises til i underavsnitt 3.5, skal lyde:

«⁽¹⁾ Se artikkel 57 i EØS-avtalen og særlig artikkel 2 nr. 1 i protokoll 24 til EØS-avtalen. En sak anses som en samarbeidssak dersom den samlede omsetningen til de berørte foretakene på EFTA-statenes territorium utgjør minst 25 % av den samlede omsetningen på det territorium som omfattes av EØS-avtalen, eller minst to berørte foretak hver for seg har en omsetning på over 250 millioner euro på EFTA-statenes territorium, eller foretakssammenslutningen i betydelig grad kan hindre effektiv konkurranse på det territorium som omfattes av EØS-avtalen eller en vesentlig del av det, særlig som et resultat av at en dominerende stilling skapes eller styrkes.»

d) I avsnitt 10 skal bokstav b) lyde:

«b) Dersom svaret på spørsmålet i bokstav a) er ja, og dersom opprettelsen av fellesforetaket etter Deres mening ikke medfører samordning av uavhengige foretak som begrenser konkurransen i henhold til EF-traktatens artikkel 81 nr. 1 og eventuelt de tilsvarende bestemmelsene i EØS-avtalen(*), begrunn dette.

(*) Se artikkel 53 nr. 1 i EØS-avtalen.»

e) I avsnitt 10 skal innledende tekst i bokstav c) lyde:

«Uten at svarene på spørsmålene i bokstav a) og b) berøres, og for å sikre at Kommisjonen kan foreta en fullstendig vurdering av saken, bes De forklare hvordan kriteriene i EF-traktatens artikkel 81 nr. 3 og eventuelt de tilsvarende bestemmelsene i EØS-avtalen(*) får anvendelse. I henhold til artikkel 81 nr. 3 kan bestemmelsene i artikkel 81 nr. 1 erklæres ikke å få anvendelse dersom fellesforetaket

(*) Se artikkel 53 nr. 3 i EØS-avtalen.»

2. I vedlegg II gjøres følgende endringer:

a) I nr. 1.1 skal annet ledd lyde:

«Ved utfyllingen av dette skjemaet vises det til rådsforordning (EF) nr. 139/2004 (heretter kalt «EFs fusjonsforordning») og kommisjonsforordning (EF) nr. 802/2004 (heretter kalt «gjennomføringsforordningen»), som dette skjemaet er et vedlegg til(*). Teksten til disse forordningene samt andre relevante dokumenter finnes på konkurransesiden på Kommisjonens nettsted Europa. Se også de tilsvarende bestemmelsene i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (heretter kalt «EØS-avtalen»)(**).

(*) Rådsforordning (EF) nr. 139/2004 av 20. januar 2004 (EFT L 24 av 29.1.2004, s. 1).

(**) Se særlig artikkel 57 i EØS-avtalen, punkt 1 i vedlegg XIV til EØS-avtalen, protokoll 21 og 24 til EØS-avtalen samt protokoll 4 til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol (heretter kalt overvåknings- og domstolsavtalen). Enhver henvisning til EFTA-statene skal forstås som de EFTA-statene som er avtaleparter i EØS-avtalen. Per 1. mai 2004 er disse statene Island, Liechtenstein og Norge.»

b) I nr. 1.2 annet ledd skal fjerde strekpunkt lyde:

«— en medlemsstat eller en EFTA-stat uttrykker grunngitte betenkeligheter med hensyn til konkurransen i forbindelse med den meldte foretakssammenslutningen innen 15 virkedager etter at den har mottatt kopien av meldingen, eller».

c) Fotnote 3, som det vises til i underavsnitt 3.5, skal lyde:

«⁽³⁾ Se artikkel 57 i EØS-avtalen og særlig artikkel 2 nr. 1 i protokoll 24 til EØS-avtalen. En sak anses som en samarbeidssak dersom den samlede omsetningen til de berørte foretakene på EFTA-statenes territorium utgjør minst 25 % av deres samlede omsetning på det territorium som omfattes av EØS-avtalen, eller minst to berørte foretak hver for seg har en omsetning på over 250 millioner euro på EFTA-statenes territorium, eller foretakssammenslutningen i betydelig grad kan hindre effektiv konkurranse på det territorium som omfattes av EØS-avtalen eller en vesentlig del av det, særlig som et resultat av at en dominerende stilling skapes eller styrkes.»

d) I avsnitt 8 skal bokstav b) lyde:

«b) Dersom svaret på spørsmålet i bokstav a) er ja, og dersom opprettelsen av fellesforetaket etter Deres mening ikke medfører samordning av uavhengige foretak som begrenser konkurransen i henhold til EF-traktatens artikkel 81 nr. 1 og eventuelt de tilsvarende bestemmelsene i EØS-avtalen(*), begrunn dette.

(*) Se artikkel 53 nr. 1 i EØS-avtalen.»

e) I avsnitt 8 skal innledende tekst i bokstav c) lyde:

«Uten at svarene på spørsmålene i bokstav a) og b) berøres, og for å sikre at Kommisjonen kan foreta en fullstendig vurdering av saken, bes De forklare hvordan kriteriene i EF-traktatens artikkel 81 nr. 3 og eventuelt de tilsvarende bestemmelsene i EØS-avtalen(*) får anvendelse. I henhold til artikkel 81 nr. 3 kan bestemmelsene i artikkel 81 nr. 1 erklæres ikke å få anvendelse dersom fellesforetaket

(*) Se artikkel 53 nr. 3 i EØS-avtalen.»

3. I vedlegg III gjøres følgende endringer:

a) I innledningen skal avsnitt A lyde:

«A. Skjemaets formål

I dette skjema er det angitt hvilke opplysninger som skal gis av partene når de inngir en grunnlagt erklæring om henvisning for melding i henhold til artikkel 4 nr. 4 eller 5 i rådsforordning (EF) nr. 139/2004 (heretter kalt «EFs fusjonsforordning»)(*).

Det vises til EFs fusjonsforordning og kommisjonsforordning (EF) nr. 802/2004 (heretter kalt «gjennomføringsforordningen»), som dette skjema RS er et vedlegg til. Teksten til disse forordningene samt andre relevante dokumenter finnes på konkurransesiden på Kommisjonens nettsted Europa. Se også de tilsvarende bestemmelsene i avtalen om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (heretter kalt «EØS-avtalen»)(**).

Erfaringen har vist at forhåndskontakt er svært nyttig både for partene og vedkommende myndigheter når de skal fastslå nøyaktig omfanget av og hva slags opplysninger som kreves. Partene oppfordres derfor til å rådspørre Kommisjonen og vedkommende medlemsstat(er) eller EFTA-stat(er) for å avklare om omfanget av og typen opplysninger som de vil legge til grunn for den grunngitte erklæringen, er hensiktsmessige.

(*) Rådsforordning (EF) nr. 139/2004 av 20. januar 2004 (EFT L 24 av 29.1.2004, s. 1).

(**) Se særlig artikkel 57 i EØS-avtalen, punkt 1 i vedlegg XIV til EØS-avtalen, protokoll 21 og 24 til EØS-avtalen samt protokoll 4 til avtalen mellom EFTA-statene om opprettelse av et overvåkningsorgan og en domstol (heretter kalt overvåknings- og domstolsavtalen). Enhver henvisning til EFTA-statene skal forstås som de EFTA-statene som er avtaleparter i EØS-avtalen. Per 1. mai 2004 er disse statene Island, Liechtenstein og Norge.»

b) I innledningen avsnitt B tredje ledd skal siste punktum lyde:

«Endelig bør partene også være oppmerksomme på at dersom en henvisning er foretatt på grunnlag av uriktige, villedende eller ufullstendige opplysninger i skjema RS, kan Kommisjonen og/eller medlemsstatene og EFTA-statene vurdere å foreta en henvisning etter at melding er inngitt for å rette henvisninger foretatt før meldingen ble inngitt.»

c) I innledningen avsnitt B bokstav a) skal første og annet punktum lyde:

«I henhold til artikkel 4 nr. 4 og 5 i EFs fusjonsforordning skal Kommisjonen omgående oversende grunngitte erklæringer til medlemsstatene og EFTA-statene. Fristene for vurdering av en grunngitte erklæring begynner å løpe når den eller de berørte medlemsstat(er) eller EFTA-stat(er) mottar erklæringen.»

d) I innledningen avsnitt B bokstav d) skal siste punktum lyde:

«Når det er mulig, bør det angis hvor Kommisjonen eller den eller de berørte medlemsstat(er) eller EFTA-stat(er) kan innhente de opplysningene som kreves, og som De ikke har klart å framskaffe.»

e) I innledningen avsnitt B skal bokstav e) lyde:

«e) Dersom De anser at visse opplysninger som kreves i dette skjemaet, ikke er nødvendige for Kommisjonens eller den eller de berørte medlemsstat(er)s eller EFTA-stat(er)s undersøkelse av saken, kan De anmode Kommisjonen om å anse den grunngitte erklæringen som fullstendig til tross for de manglende opplysningene.

Kommisjonen vil vurdere en slik anmodning, forutsatt at De oppgir fyllestgjørende årsaker til at disse opplysningene ikke er relevante og nødvendige for behandlingen av Deres anmodning om henvisning før melding inngis. De bør forklare dette for Kommisjonen i forbindelse med Deres forhåndskontakt med Kommisjonen og den eller de berørte medlemsstat(er) og EFTA-stat(er), og skriftlig anmode Kommisjonen om å gjøre unntak fra plikten til å gi opplysningene i henhold til artikkel 4 nr. 2 i gjennomføringsforordningen. Kommisjonen kan rådføre seg med vedkommende myndighet(er) i medlemsstaten(e) eller EFTA-staten(e) før den treffer en avgjørelse om å etterkomme en slik anmodning.»

f) I innledningen avsnitt D skal annet ledd lyde:

«For at myndighetene i medlemsstatene og EFTA-statene lettere skal kunne behandle skjema RS, oppfordres partene på det sterkeste til å gi Kommisjonen en oversettelse av den grunngitte erklæringen til et eller flere språk som vil bli forstått av alle som skal motta opplysningene. Når det gjelder anmodninger om henvisning til en eller flere medlemsstater eller EFTA-stater, oppfordres partene som anmoder om henvisning, på det sterkeste til å legge ved en kopi av anmodningen på språket/språkene i medlemsstaten(e) og EFTA-staten(e) som det anmodes om henvisning til.»

- g) I innledningen avsnitt E skal første ledd lyde:

«I henhold til traktatens artikkel 287 og artikkel 17 nr. 2 i EFs fusjonsforordning samt de tilsvarende bestemmelsene i EØS-avtalen(*) har Kommisjonen, medlemsstatene, EFTAs overvåkningsorgan og EFTA-statene, deres tjenestemenn og andre ansatte plikt til ikke å gi videre opplysninger som er innhentet ved anvendelsen av nevnte forordning, og som er av en slik art at de er undergitt taushetsplikt. Det samme prinsipp får anvendelse også for å sikre fortrolige opplysninger i forholdet mellom melderne.

(*) Se særlig artikkel 122 i EØS-avtalen, protokoll 24 artikkel 9 i EØS-avtalen og protokoll 4 kapittel XIII artikkel 17 nr. 2 i overvåknings- og domstolsavtalen.»

- h) I avsnitt 2 skal nytt nr. 2.4.2 lyde:

«2.4.2. Gi en oversikt over de berørte foretakenes samlede omsetning innenfor EFTA-området og, dersom mer enn to tredeler av denne omsetningen oppnås i én EFTA-stat, angi hvilken stat.»

- i) I avsnitt 4 skal innledende tekst i punkt III lyde:

«For opplysningene som kreves i dette skjemaet, menes med berørte markeder relevante produktmarkeder innenfor EØS, i Fellesskapet, på EFTA-statenes territorium, i en medlemsstat eller i en EFTA-stat der».

- j) I avsnitt 4 skal underavsnitt 4.1 lyde:

«4.1. Angi hvert berørt marked i henhold til punkt III:

- a) innenfor EØS, Fellesskapet eller EFTA,
- b) for hver enkelt medlemsstat eller EFTA-stat ved anmodning om henvisning i henhold til artikkel 4 nr. 4 i EFs fusjonsforordning,
- c) for hver enkelt medlemsstat eller EFTA-stat som etter nr. 6.3.1 i dette skjema er angitt å kunne vurdere foretakssammenslutningen, ved en anmodning om henvisning i henhold til artikkel 4 nr. 5 i EFs fusjonsforordning.»

- k) I avsnitt 5 første ledd skal innledende tekst og bokstav a), b) og c) lyde:

«For hvert berørt produktmarked skal det for siste regnskapsår,

- a) for EØS, Fellesskapet som helhet og for EFTA-statene som helhet,
- b) for hver enkelt medlemsstat eller EFTA-stat der partene i foretakssammenslutningen utøver virksomhet, ved en anmodning om henvisning i henhold til artikkel 4 nr. 4 i EFs fusjonsforordning, og
- c) for hver enkelt medlemsstat eller EFTA-stat som i nr. 6.3.1 i dette skjemaet er angitt å kunne vurdere foretakssammenslutningen der partene i sammenslutningen utøver virksomhet, ved en anmodning om henvisning i henhold til artikkel 4 nr. 5 i EFs fusjonsforordning, og».

- l) I avsnitt 6 skal nr. 6.2.1 lyde:

«6.2.1. Angi medlemsstaten(e) og EFTA-staten(e) som De i henhold til artikkel 4 nr. 4 i EFs fusjonsforordning mener bør vurdere foretakssammenslutningen, og angi hvorvidt De har hatt uformell kontakt med denne (disse) medlemsstaten(e) og/eller EFTA-staten(e).»

m) I avsnitt 6 nr. 6.2.2 skal tredje ledd lyde:

«Dersom De anmoder om henvisning av hele saken, må De bekrefte at ingen markeder blir berørt utenfor territoriet til medlemsstaten(e) eller EFTA-staten(e) som saken ønskes henvist til.»

n) I avsnitt 6 skal nr. 6.2.3 lyde:

«6.2.3. Forklar hvordan hvert av de berørte markedene i medlemsstaten(e) eller EFTA-staten(e) som saken ønskes henvist til, viser alle kjennetegn på et separat marked i henhold til artikkel 4 nr. 4 i EFs fusjonsforordning.»

o) I avsnitt 6 skal nr. 6.2.5 lyde:

«6.2.5. Dersom en eller flere medlemsstater og/eller EFTA-stater får kompetanse til å behandle hele eller deler av saken som følge av en henvisning i henhold til artikkel 4 nr. 4 i EFs fusjonsforordning, samtykker De i at den eller de aktuelle medlemsstater og/eller EFTA-stater legger opplysningene i dette skjemaet til grunn ved nasjonal saksbehandling av saken eller en del av den? JA eller NEI»

p) I avsnitt 6 skal nr. 6.3.1 lyde:

«6.3.1. For hver medlemsstat og/eller EFTA-stat skal det angis hvorvidt foretakssammenslutningen kan eller ikke kan vurderes i henhold til nasjonal konkurranselovgivning. Kryss av for hver enkelt medlemsstat og/eller EFTA-stat.

Kan foretakssammenslutningen vurderes i henhold til nasjonal konkurranselovgivning i hver av følgende medlemsstater og/eller EFTA-stater? De må gi et svar for hver medlemsstat og/eller EFTA-stat. Angi bare JA eller NEI for hver medlemsstat og/eller EFTA-stat. Dersom verken JA eller NEI er krysset av for en medlemsstat og/eller en EFTA-stat, betraktes dette som et JA for den medlemsstaten og/eller EFTA-staten.

Belgia:	JA	NEI
Bulgaria:	JA	NEI
Tsjekkia:	JA	NEI
Danmark:	JA	NEI
Tyskland:	JA	NEI
Estland:	JA	NEI
Irland:	JA	NEI
Hellas:	JA	NEI
Spania:	JA	NEI
Frankrike:	JA	NEI
Italia:	JA	NEI
Kypros:	JA	NEI
Latvia:	JA	NEI
Litauen:	JA	NEI
Luxembourg:	JA	NEI
Ungarn:	JA	NEI
Malta:	JA	NEI
Nederland:	JA	NEI
Østerrike:	JA	NEI
Polen:	JA	NEI
Portugal:	JA	NEI

Romania:	JA	NEI
Slovenia:	JA	NEI
Slovakia:	JA	NEI
Finland:	JA	NEI
Sverige:	JA	NEI
Det forente kongerike:	JA	NEI
Island:	JA	NEI
Norge:	JA	NEI
Liechtenstein:	JA	NEI

q) I avsnitt 6 skal nr. 6.3.2 lyde:

«6.3.2. For hver medlemsstat og/eller EFTA-stat skal det gis tilstrekkelige finansielle eller andre opplysninger til å vise at foretakssammenslutningen oppfyller eller ikke oppfyller de relevante jurisdiksjonskriterier etter gjeldende nasjonal lovgivning.»

r) I avsnitt 6 skal nytt nr. 6.3.3 lyde:

«6.3.3. Forklar hvorfor saken bør vurderes av Kommisjonen. Forklar særlig hvorvidt foretakssammenslutningen vil kunne påvirke konkurransen utenfor en medlemsstats og/eller en EFTA-stats territorium.»

s) I avsnitt 6 utgår nr. 6.3.4.

4. Nytt vedlegg IV skal lyde:

«VEDLEGG IV

Skjema RM for opplysninger knyttet til forpliktende tilsagn i henhold til artikkel 6 nr. 2 og artikkel 8 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004

SKJEMA RM FOR AVHJELPENDE TILTAK

INNLEDNING

I dette skjema er det angitt hvilke opplysninger og dokumenter som de berørte foretak skal framlegge samtidig som de tilbyr forpliktende tilsagn i henhold til artikkel 6 nr. 2 eller artikkel 8 nr. 2 i forordning (EF) nr. 139/2004. Disse opplysningene er nødvendige for at Kommisjonen skal kunne vurdere hvorvidt de forpliktende tilsagnene vil kunne gjøre sammenslutningen forenlig med det felles marked ved å forhindre at den effektive konkurransen hemmes betydelig. Kommisjonen kan gjøre unntak fra plikten til å gi visse opplysninger i forbindelse med de forpliktende tilsagnene, herunder dokumenter, eller fra andre krav fastsatt i dette skjemaet, dersom den anser at disse kravene ikke er nødvendige for at den skal kunne vurdere de forpliktende tilsagnene. Hvilke opplysninger som kreves vil avhenge av det foreslåtte tiltakets art og utforming. Det vil for eksempel være behov for mer detaljerte opplysninger om korrigerende tiltak i form av utskilte deler av virksomhet enn ved overdragelse av en selvstendig virksomhet. Kommisjonen er villig til å diskutere omfanget av de nødvendige opplysningene med partene på forhånd. Dersom De mener at visse opplysninger som kreves i dette skjemaet ikke er nødvendige for Kommisjonens vurdering, kan De be Kommisjonen om unntak fra visse krav, med en fyllestgjørende begrunnelse for hvorfor opplysningene ikke er relevante.

AVSNITT 1

Beskrivelse av de forpliktende tilsagn

1.1. Gi nærmere opplysninger om

- i) formålet med de forpliktende tilsagnene og
- ii) vilkårene for gjennomføringen av dem.

- 1.2. I avsnitt 5 angis hvilke opplysninger som kreves når de forpliktende tilsagnene gjelder overdragelsen av en virksomhet.

AVSNITT 2

Egnethet når det gjelder å fjerne konkurranseproblemer

2. Gi opplysninger som viser at de forpliktende tilsagnene er egnet til å fjerne betydelige hindringer for effektiv konkurranse som Kommisjonen har påvist.

AVSNITT 3

Avvik fra malene

3. Angi alle eventuelle avvik mellom de forpliktende tilsagnene og de gjeldende standardtilsagn som Kommisjonens kontorer har offentliggjort, og jevnlig reviderer, og redegjør for disse avvikene.

AVSNITT 4

Sammendrag av de forpliktende tilsagnene

4. Gi et ikke-fortrolig sammendrag av de forpliktende tilsagnenes art og omfang og hvorfor de etter Deres mening er egnet til å fjerne enhver betydelig hindring for effektiv konkurranse. Kommisjonen kan bruke dette sammendraget overfor tredjemann innenfor rammen av rådføringen med markedsdeltakerne om de forpliktende tilsagnene.

AVSNITT 5

Opplysninger om en virksomhet som skal overdras

5. Når de forpliktende tilsagnene gjelder overdragelsen av en virksomhet, framlegg følgende opplysninger og dokumenter.

Generelle opplysninger om virksomheten som skal overdras

Følgende opplysninger bør framlegges om den nåværende driften av virksomheten som skal overdras, og om allerede planlagte framtidige endringer:

- 5.1. Gi en generell beskrivelse av virksomheten som skal overdras, herunder tilhørende enheter, deres registrerte forretningssted og hovedkontor, andre steder for produksjon eller tjenesteyting, organisasjonsstrukturen generelt og alle andre relevante opplysninger om den administrative strukturen i virksomheten som skal overdras.
- 5.2. Angi om det finnes rettslige hindringer for overføringen av virksomheten som skal overdras eller for eiendelene, herunder tredjemanns rettigheter og nødvendige administrative godkjenninger.
- 5.3. Angi og beskriv de produktene som framstilles eller tjenestene som ytes, særlig deres tekniske eller andre særtrekk, berørte merker, omsetningen for hvert av disse produktene eller tjenestene, samt alle nyskapninger eller nye produkter eller tjenester som er planlagt.
- 5.4. Beskriv på hvilket nivå de viktigste funksjonene i virksomheten som skal overdras utøves, dersom de ikke utøves innenfor den delen av virksomheten som skal overdras, herunder funksjoner som forskning og utvikling, produksjon, markedsføring og salg, logistikk, kunde- og leverandørkontakt, IT-systemer osv. I beskrivelsen bør det angis hvilken rolle disse andre nivåene spiller, forholdet til virksomheten som skal overdras, og de ressursene (personale, eiendeler, økonomiske midler osv.) som funksjonen berører.
- 5.5. Gi en detaljert beskrivelse av forbindelsen mellom virksomheten som skal overdras, og andre foretak som er kontrollert av melderne (uavhengig av forbindelsens retning), for eksempel:
  - leverings-, produksjons-, distribusjons- eller tjenestekontrakter eller andre kontrakter,
  - felles materielle eller immaterielle eiendeler,
  - felles eller utsendt personale,
  - felles IT-systemer eller andre systemer og
  - felles kunder.

- 5.6. Gi en generell beskrivelse av alle relevante materielle og immaterielle eiendeler som brukes og/eller eies av virksomheten som skal overdras, herunder eventuelle immaterialrettigheter og varemerker.
- 5.7. Legg ved en organisasjonsplan som viser antallet ansatte som for tiden arbeider i de forskjellige funksjonene i virksomheten som skal overdras, en liste over de ansatte som er nødvendige for driften av virksomheten som skal overdras, samt en beskrivelse av deres arbeidsoppgaver.
- 5.8. Beskriv kundene til virksomheten som skal overdras, herunder en liste over kundene og en beskrivelse av den tilgjengelige fortegnelsen over disse, og angi den samlede omsetningen i virksomheten som skal overdras, for hver av disse kundene (i euro og som en prosentdel av den samlede omsetningen i virksomheten som skal overdras).
- 5.9. Framlegg finansielle opplysninger for virksomheten som skal overdras, herunder omsetningen og resultatet før skatt, renter, avskrivninger og avsetninger de siste to årene samt en prognose for de neste to årene.
- 5.10. Angi og beskriv eventuelle endringer som har inntruffet de siste to årene i organisasjonen til virksomheten som skal overdras, eller i forbindelsene til andre foretak som melderne kontrollerer.
- 5.11. Angi og beskriv eventuelle endringer som er planlagt for de neste to årene, i organisasjonen til virksomheten som skal overdras, eller i forbindelsene til andre foretak som melderne kontrollerer.

Generelle opplysninger om virksomheten som skal overdras, slik det framgår av de forpliktende tilsagnene

- 5.12. Beskriv eventuelt de områdene der virksomheten som skal overdras i henhold til de forpliktende tilsagnene, avviker fra den nåværende driften av virksomheten.

Overtakelse av en egnet kjøper

- 5.13. Angi hvorfor De mener at virksomheten vil bli overtatt av en egnet kjøper innenfor fristen som er angitt i de forpliktende tilsagnene.»
-

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 622/2008**2014/EØS/75/17****av 30. juni 2008****om endring av forordning (EF) nr. 773/2004 med hensyn til forliksbehandling i kartellsaker(*)**

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP
HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske
felleskap,

under henvisning til avtalen om Det europeiske økonomiske
samarbeidsområde,

under henvisning til rådsforordning (EF) nr. 1/2003 av
16. desember 2002 om gjennomføring av konkurransereglene
fastsatt i traktatens artikkel 81 og 82⁽¹⁾, særlig artikkel 33,

etter offentliggjøring av utkast til forordning⁽²⁾,

etter samråd med Den rådgivende komité for konkurransaker
og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) I kommisjonsforordning (EF) nr. 773/2004 av 7. april
2004 om Kommisjonens saksbehandling i henhold til
EF-traktatens artikkel 81 og 82⁽³⁾ fastsettes regler for de
berørte parter deltaking i slik behandling.
- 2) Partene i behandlingen kan være villige til å erkjenne
sin deltaking i et kartell som er i strid med traktatens
artikkel 81, og sitt ansvar i forbindelse med slik deltaking,
dersom de med rimelighet kan forutse Kommisjonens
vurdering av deres deltaking i overtredelsen og nivået
på eventuelle bøter, og godta denne vurderingen.
Kommisjonen bør, når det er behov for det, kunne
underrette disse partene om de innsigelsene den akter
å reise mot dem på grunnlag av bevisene i saken, samt
om bøtene de sannsynligvis vil bli ilagt. Med en så tidlig

underretning bør de berørte parter ha mulighet til å gi
uttrykk for sitt syn på de innsigelsene Kommisjonen akter
å reise mot dem, samt på sitt eventuelle ansvar.

- 3) Dersom Kommisjonen i sin meddelelse om innsigelser
gjenspeiler partenes forliksmerknader, og partene i sitt
svar bekrefter at meddelelsen om innsigelser tilsvarende
innholdet i deres forliksmerknader, bør Kommisjonen etter
samråd med Den rådgivende komité for konkurransaker
i henhold til artikkel 14 i forordning (EF) nr. 1/2003
kunne gå videre og gjøre et vedtak i henhold til artikkel 7
og 23 i forordning (EF) nr. 1/2003.
- 4) Det bør derfor innføres en forliksbehandling for at
Kommisjonen skal kunne behandle kartellsaker raskere
og mer effektivt. Kommisjonen har utstrakt adgang
til skjønn når det gjelder å avgjøre hvilke saker som
kan være egnet til å sondere partenes interesse av å
innlede forliksforhandlinger, samt å avgjøre om slike
forhandlinger skal innledes eller avbrytes, eller om det
skal inngås forlik. Kommisjonen kan derfor på et hvilket
som helst tidspunkt under sakens gang beslutte helt å
avbryte forliksforhandlingene i en bestemt sak eller med
en eller flere av partene. Det kan i denne forbindelse tas
hensyn til sannsynligheten for at det innen en rimelig
frist skal kunne oppnås en felles forståelse med de
berørte parter av omfanget av de mulige innsigelsene,
på bakgrunn av faktorer som antall berørte parter, de
meningsforskjeller som kan forventes når det gjelder
ansvarsfordeling, og i hvilken grad saksforholdene
bestrides. Det vil bli tatt hensyn til utsiktene til å oppnå
effektivitetsgevinster i saksbehandlingen i lys av de
framskritt som er gjort i forliksbehandlingen generelt,
herunder eventuelle urimelige forsinkelser på grunn av de
ressursene som behøves for å gi tilgang til ikke-fortrolige
utgaver av saksdokumentene. Andre faktorer, som for
eksempel muligheten til å skape presedens, kan også tas i
betraktning.
- 5) Klagerne vil være nært knyttet til forliksbehandlingen,
og vil bli behørig underrettet skriftlig om behandlingens
art og gjenstand, slik at de får gitt uttrykk for sitt syn på
dette og på denne måten samarbeide med Kommisjonens
i dens undersøkelse. Å gi klagerne en ikke-fortrolig
utgave av meddelelsen om innsigelser ville i forbindelse
med forliksbehandling imidlertid ikke nødvendigvis være
formålstjenlig med sikte på å gi klagerne mulighet til å
samarbeide med Kommisjonen i dens undersøkelse, men
snarere kunne avskrekke partene i behandlingen fra å
samarbeide med Kommisjonen. Kommisjonen bør derfor
ikke ha plikt til å gi klagerne en ikke-fortrolig utgave av
meddelelsen om innsigelser.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 171 av 1.7.2008, s. 3,
er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 118/2009 av 22. oktober
2009 om endring av protokoll 21 til EØS-avtalen om gjennomføring av
konkurransebestemmelser for foretak, se EØS-tillegget til *Den europeiske
unions tidende* nr. 68 av 17.12.2009, s. 22.

⁽¹⁾ EFT L 1 av 4.1.2003, s. 1. Forordningen sist endret ved forordning (EF) nr.
1419/2006 (EUT L 269 av 28.9.2006, s. 1).

⁽²⁾ EUT C 50 av 27.10.2007, s. 48.

⁽³⁾ EUT L 123 av 27.4.2004, s. 18. Forordningen endret ved forordning (EF)
nr. 1792/2006 (EUT L 362 av 20.12.2006, s. 1).

6) Forordning (EF) nr. 773/2004 bør derfor endres —

med sikte på eventuelt å framlegge forliksmerknader. Kommisjonen skal ikke ha plikt til å ta hensyn til svar mottatt etter fristens utløp.

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

I forordning (EF) nr. 773/2004 gjøres følgende endringer:

1. Artikkel 2 nr. 1 skal lyde:

«1. Kommisjonen kan beslutte å innlede en behandling med sikte på å gjøre et vedtak i henhold til kapittel III i forordning (EF) nr. 1/2003 på et hvilket som helst tidspunkt, men senest den dag den utferdiger en foreløpig vurdering som omhandlet i artikkel 9 nr. 1 i nevnte forordning, en meddelelse om innsigelser eller en anmodning til partene om å gi uttrykk for sin interesse av å innlede forliksforhandlinger, eller den dag en meddelelse i henhold til artikkel 27 nr. 4 i nevnte forordning offentliggjøres, alt etter hvilken dag som kommer først.»

2. I artikkel 6 skal nr. 1 lyde:

«1. Når Kommisjonen utarbeider en meddelelse om innsigelser i forbindelse med et forhold den har mottatt en klage om, skal den oversende klageren en kopi av den ikke-fortrolige utgaven av meddelelsen om innsigelser, unntatt i tilfeller der forliksbehandlingen gjelder, da Kommisjonen skal underrette klageren skriftlig om behandlingens art og gjenstand. Kommisjonen skal dessuten fastsette en frist for klageren til å gi uttrykk for sitt syn skriftlig.»

3. I artikkel 10 skal nr. 1 lyde:

«1. Kommisjonen skal underrette de berørte parter om de innsigelser som reises mot dem. Meddelelsen om innsigelser skal rettes skriftlig til hver enkelt part det er reist innsigelser mot.»

4. Ny artikkel 10a skal lyde:

«Artikkel 10a

Forliksbehandling i kartellsaker

1. Etter at det er innledet en behandling i henhold til artikkel 11 nr. 6 i forordning (EF) nr. 1/2003, kan Kommisjonen fastsette en frist for partene til å underrette skriftlig om at de er villige til å delta i forliksforhandlinger

Dersom to eller flere parter innenfor det samme foretaket sier seg villig til å delta i forliksforhandlinger i henhold til første ledd, skal de utpeke felles representanter som skal innlede forhandlingene med Kommisjonen på deres vegne. Når Kommisjonen fastsetter fristen nevnt i første ledd, skal den underrette de berørte parter om at de anses å tilhøre det samme foretaket, med det ene formål å gi dem mulighet til å etterkomme denne bestemmelsen.

2. Kommisjonen kan underrette parter som deltar i forliksforhandlinger, om

a) innsigelsene den akter å reise mot dem,

b) de bevisene som ligger til grunn for innsigelsene,

c) ikke-fortrolige utgaver av alle tilgjengelige dokumenter som på det tidspunktet befinner seg i saksmappen, i den grad partens anmodning er berettiget for at parten skal kunne gi uttrykk for sin holdning til et tidsrom eller et annet aspekt ved kartellet samt

d) størrelsen på eventuelle bøter.

Disse opplysningene skal være fortrolige overfor tredjemann, unntatt når Kommisjonen på forhånd har gitt uttrykkelig tillatelse til å utlevere dem.

Dersom forliksforhandlingene går framover, kan Kommisjonen gi partene en frist til å forplikte seg til å følge forliksbehandlingen gjennom innsending av forliksmerknader som gjenspeiler resultatene fra forliksforhandlingene, og der de erkjenner sin deltaking i en overtredelse av traktatens artikkel 81 samt sitt ansvar. Før Kommisjonen fastsetter er frist for innsending av forliksmerknader, skal de berørte parter på anmodning og i god tid ha rett til å motta de opplysningene som er angitt i artikkel 10a nr. 2 første ledd. Kommisjonen skal ikke ha plikt til å ta hensyn til forliksmerknader mottatt etter fristens utløp.

3. Når meddelelsen om innsigelser som er gitt partene, gjenspeiler innholdet i deres forliksmerknader, skal de berørte partenes skriftlige svar på meddelelsen om innsigelser, innen en frist fastsatt av Kommisjonen, bekrefte at meddelelsen om innsigelser som er rettet til dem, gjenspeiler innholdet i deres forliksmerknader. Kommisjonen kan da etter samråd med Den rådgivende komité for konkurransesaker i henhold til artikkel 14 i forordning (EF) nr. 1/2003 gå videre og gjøre et vedtak i henhold til artikkel 7 og 23 i forordning (EF) nr. 1/2003.
4. Kommisjonen kan på et hvilket som helst tidspunkt under behandlingen beslutte helt å avbryte forliksforhandlingene i en bestemt sak eller med en eller flere berørte parter, dersom den mener at det sannsynligvis ikke vil bli oppnådd effektivitetsgevinster ved behandlingen.»
5. Artikkel 11 nr. 1 skal lyde:
- «1. Kommisjonen skal gi de parter som den retter en meddelelse om innsigelser til, mulighet til å bli hørt før den rådspør Den rådgivende komité for konkurransesaker nevnt i artikkel 14 nr. 1 i forordning (EF) nr. 1/2003.»
6. Artikkel 12 skal lyde:
- «*Artikkel 12*
1. Kommisjonen skal gi de parter som den retter en meddelelse om innsigelser til, mulighet til å framsette sine argumenter i en muntlig høring dersom de anmoder om det i sine skriftlige merknader.
2. Når partene framlegger sine forliksmerknader, skal de imidlertid bekrefte overfor Kommisjonen at de vil kreve muligheten til å framsette sine argumenter i en åpen høring bare dersom meddelelsen om innsigelser ikke gjenspeiler innholdet i forliksmerknadene.»

7. I artikkel 15 skal nytt nr. 1a lyde:

«1a. Etter at Kommisjonen har innledet en behandling i henhold til artikkel 11 nr. 6 i forordning (EF) nr. 1/2003, og for å gi partene som er villige til å framlegge forliksmerknader mulighet til å gjøre det, skal den på anmodning og på de vilkår som er fastsatt i de aktuelle leddene innvilge innsyn i de beviser og dokumenter som er beskrevet i artikkel 10a nr. 2. Når partene framlegger sine forliksmerknader, skal de derfor bekrefte overfor Kommisjonen at de vil kreve dokumentinnsyn etter å ha mottatt meddelelsen om innsigelser, bare dersom meddelelsen om innsigelser ikke gjenspeiler innholdet i forliksmerknadene.»

8. I artikkel 17 gjøres følgende endringer:

- a) Nr. 1 skal lyde:

«1. Ved fastsettelse av fristene nevnt i artikkel 3 nr. 3, artikkel 4 nr. 3, artikkel 6 nr. 1, artikkel 7 nr. 1, artikkel 10 nr. 2, artikkel 10a nr. 1, artikkel 10a nr. 2, artikkel 10a nr. 3 og artikkel 16 nr. 3, skal Kommisjonen ta hensyn både til hvor lang tid som behøves for å utarbeide merknadene, og til hvor mye saken haster.»

- b) Nr. 3 skal lyde:

«3. Fristene nevnt i artikkel 4 nr. 3, artikkel 10a nr. 1, artikkel 10a nr. 2 og artikkel 16 nr. 3 skal være minst to uker. Fristen nevnt i artikkel 3 nr. 3 skal være minst to uker, unntatt for forliksmerknader, som skal rettes innen én uke. Fristen nevnt i artikkel 10a nr. 3 skal være minst to uker.»

Artikkel 2

Denne forordning trer i kraft 1. juli 2008.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 30. juni 2008.

For Kommisjonen

Neelie KROES

Medlem av Kommisjonen

KOMMISJONSFORORDNING (EF) nr. 271/2008**2014/EØS/75/18****av 30. januar 2008****om endring av forordning (EF) nr. 794/2004 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 659/1999 om fastsettelse av nærmere regler for anvendelsen av EF-traktatens artikkel 93(*)**

KOMMISJONEN FOR DE EUROPEISKE FELLESKAP
HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske
felleskap,

under henvisning til rådsforordning (EF) nr. 659/1999 av 22.
mars 1999 om fastsettelse av nærmere regler for anvendelsen
av EF-traktatens artikkel 93⁽¹⁾, særlig artikkel 27,

etter samråd med Den rådgivende komité for statsstøtte og

ut fra følgende betraktninger:

1) For at medlemsstatene lettere og raskere skal kunne oversende meldinger om statsstøtte, og for at Kommisjonen lettere og raskere skal kunne vurdere dem, bør bruken av de elektroniske systemene som allerede er innført, gjøres allmenn.

2) Siden 1. januar 2006 har medlemsstatene vært pålagt å oversende meldinger om statsstøtte elektronisk. Nettprogrammet State Aid Notification Interactive (SANI)⁽²⁾ er nå i full drift og har gjort framgangsmåtene mer effektive. Fra og med 1. juli 2008 bør det derfor bli obligatorisk for medlemsstatene å bruke dette programmet når de sender Kommisjonen meldinger om statsstøtte.

3) Siden 1. januar 2006 har medlemsstatene også vært pålagt å oversende all korrespondanse i forbindelse med meldingene elektronisk. Det sikrede e-postsystemet Public Key Infrastructure (PKI)⁽³⁾, som Kommisjonen har hatt til prøving, er nå i full drift. Fra og med 1. juli 2008 bør det derfor bli obligatorisk å bruke dette systemet til all korrespondanse fra medlemsstatene til Kommisjonen i forbindelse med en melding.

4) I unntakstilfeller bør det etter avtale mellom Kommisjonen og den berørte medlemsstaten være mulig å bruke en annen kommunikasjonskanal enn nettprogrammet og det sikrede e-postsystemet.

5) Medlemsstatene bør oppfordres til frivillig å oversende en særskilt, ikke-fortrolig utgave av meldingen eller eventuell korrespondanse i forbindelse med en melding, dersom disse dokumentene inneholder fortrolige opplysninger. Dette bør føre til kortere behandlingstid og gjøre det lettere for Kommisjonen å ta stilling til anmodninger om innsyn i dokumenter. Når en medlemsstat klassifiserer opplysninger som fortrolige, bør den oppgi årsaken til det. Oversending av en særskilt, ikke-fortrolig utgave av meldingen eller eventuell korrespondanse i forbindelse med en melding berører ikke Kommisjonens vurdering av om de oversendte opplysningene er fortrolige.

(*) Denne fellesskapsrettsakten, kunngjort i EUT L 82 av 25.3.2008, s. 1, er omhandlet i EØS-komiteens beslutning nr. 119/2009 av 22. oktober 2009 om endring av protokoll 26 til EØS-avtalen om myndighet og oppgaver for EFTAs overvåkningsorgan i forbindelse med statsstøtte, se EØS-tillegget til *Den europeiske unions tidende* nr. 68 av 17.12.2009, s. 23.

⁽¹⁾ EFT L 83 av 27.3.1999, s. 1. Forordningen sist endret ved rådsforordning (EF) nr. 1791/2006 (EUT L 363 av 20.12.2006, s. 1).

⁽²⁾ Nærmere opplysninger om nettprogrammet er offentliggjort i kommisjonskunngjøringen om regler for elektronisk oversending av meldinger om statsstøtte, herunder adresser, samt nødvendige tiltak for å sikre vern av fortrolige opplysninger (EUT C 237 av 27.9.2005, s. 3).

⁽³⁾ Nærmere opplysninger er offentliggjort i kommisjonskunngjøringen om regler for elektronisk oversending av meldinger om statsstøtte, herunder adresser, samt nødvendige tiltak for å sikre vern av fortrolige opplysninger.

- 6) For å bedre innsynet i forbindelse med statsstøtte i Fellesskapet bør medlemsstatene hver gang de tildeler støtte til en endelig mottaker, være pålagt å henvise til det statsstøttenummeret som Kommisjonen har tildelt vedkommende støtteordning, med unntak for støtte som tildeles via skattemessige tiltak. Av samme grunn bør meldingsskjemaet endres slik at det inneholder en forpliktelse til å offentliggjøre på Internett den fullstendige teksten til de endelige støtteordningene slik de er godkjent av Kommisjonen.
- 7) På bakgrunn av endringene i forbindelse med oversending av meldinger, bør bestemmelsene om beregning av tidsfrister også ajourføres.
- 8) Metoden for fastsettelse av den rentesatsen som skal anvendes ved tilbakebetaling av ulovlig støtte, følger metoden for fastsettelse av referanse- og kalkulasjonsrenten. Sistnevnte metode er imidlertid endret. Bestemmelsene i kommisjonsforordning (EF) nr. 794/2004⁽¹⁾ om den rentesatsen som skal anvendes ved tilbakebetaling av ulovlig støtte, bør derfor endres for å ta hensyn til disse endringene.
- 9) For at Kommisjonen bedre skal kunne vurdere hvilken virkning de meldte støttetiltakene vil ha på konkurransen på det indre marked, bør meldingsskjemaet inneholde spørsmål om sannsynligheten for at tiltakene vil vri konkurransen og påvirke handelen innenfor Fellesskapet.
- 10) I henhold til rettspraksisen til De europeiske fellesskaps førsteinstansdomstol⁽²⁾ skal Kommisjonen når den vurderer en støttes forenlighet med det felles marked, ta hensyn til alle relevante omstendigheter, herunder, dersom det er relevant, omstendigheter som allerede er vurdert i forbindelse med en tidligere beslutning, samt de forpliktelser en medlemsstat eventuelt er blitt pålagt ved en slik tidligere beslutning. Kommisjonen har derfor myndighet til å ta hensyn til på den ene siden den kumulative virkningen av eventuell tidligere støtte og den nye støtten, og på den andre siden det forhold at tidligere støtte som er erklært ulovlig, ikke er blitt tilbakebetalt. For at Kommisjonen skal kunne anvende denne rettspraksisen systematisk både på individuelle støttetiltak og på støtteordninger, bør meldingsskjemaet endres.
- 11) I tillegg til endringene som innføres i vedlegg I del I, er det nødvendig med ytterligere endringer av meldingsskjemaene for å unngå at medlemsstatene oversender de samme opplysningene to ganger; særlig bør del II i vedlegg I til forordning (EF) nr. 794/2004 utgå.
- 12) Etter Kommisjonens vedtakelse av Fellesskapets nye retningslinjer for statsstøtte til fremming av risikokapitalinvesteringer i små og mellomstore bedrifter⁽³⁾ og Fellesskapets rammebestemmelser om statsstøtte til forskning og utvikling og nyskaping⁽⁴⁾, er det nødvendig å erstatte meldingsskjemaene i vedlegg I del III.11, III.6.A og III.6.B med nye meldingsskjemaer som er i samsvar med de gjeldende rammebestemmelsene. De øvrige meldingsskjemaene i vedlegg I del III forblir uendret.
- 13) For å sikre rettssikkerheten og bedre innsynet i forbindelse med tildeling av støtte i Fellesskapet, bør også det forenklede meldingsskjemaet som er nevnt i artikkel 4 nr. 2 i forordning (EF) nr. 794/2004 og oppført i vedlegg II, endres. Medlemsstatene bør særlig pålegges å bekrefte at alle forpliktelser de har påtatt seg i forbindelse med en tidligere godkjent støtteordning, fortsatt vil gjelde i sin helhet for et nytt meldt støttetiltak.
- 14) Forordning (EF) nr. 794/2004 bør derfor endres —

VEDTATT DENNE FORORDNING:

Artikkel 1

I forordning (EF) nr. 794/2004 gjøres følgende endringer:

1. Artikkel 3 skal lyde:

«Artikkel 3

Oversending av meldinger

1. Meldingene skal oversendes Kommisjonen ved hjelp av elektronisk validering som utføres av den personen medlemsstaten har utpekt. Slike validerte meldinger skal anses for å være sendt av den faste representanten.

2. Kommisjonen skal rette sin korrespondanse til den berørte medlemsstatens faste representant eller til enhver annen adresse som er utpekt av denne medlemsstaten.

3. Fra og med 1. juli 2008 skal meldingene oversendes elektronisk via nettprogrammet State Aid Notification Interactive (SANI).

All korrespondanse i forbindelse med en melding skal oversendes elektronisk via det sikrede e-postsystemet Public Key Infrastructure (PKI).

4. I unntakstilfeller og etter avtale mellom Kommisjonen og den berørte medlemsstaten kan en annen avtalt kommunikasjonskanal enn den som er nevnt i nr. 3, brukes til sending av en melding eller eventuell korrespondanse i forbindelse med en melding.

⁽¹⁾ EUT L 140 av 30.4.2004, s. 1. Forordningen sist endret ved forordning (EF) nr. 1935/2006 (EUT L 407 av 30.12.2006, s. 1, rettet ved EUT L 44 av 15.2.2007, s. 3.)

⁽²⁾ Fellessakene T-244/93 og T-486/93, *TWD Textilwerke Deggendorf GmbH mot Kommisjonen for de Europeiske fellesskap*, Domstolens domssamling 1995 II, s. 2265.

⁽³⁾ EUT C 194 av 18.8.2006, s. 2.

⁽⁴⁾ EUT C 323 av 30.12.2006, s. 1.

Dersom det ikke foreligger noen slik avtale, skal enhver melding eller korrespondanse i forbindelse med en melding som en medlemsstat har oversendt Kommisjonen via en annen kommunikasjonskanal enn dem som er nevnt i nr. 3, anses for ikke å ha blitt oversendt Kommisjonen.

5. Dersom meldingen eller korrespondansen om meldingen inneholder fortrolige opplysninger, skal den berørte medlemsstaten tydelig angi disse opplysningene og oppgi årsaken til at de er klassifisert som fortrolige.

6. Medlemsstatene skal ved hver tildeling av støtte til en endelig mottaker henvise til det statsstøttenummeret som Kommisjonen har tildelt støtteordningen.

Første ledd får ikke anvendelse på støtte som tildeles via skattemessige tiltak.»

2. I artikkel 8 skal nr. 3 og 4 lyde:

«3. Når det gjelder fristene for tiltak som skal treffes av Kommisjonen, utgjør mottakingen av meldingen eller etterfølgende korrespondanse i samsvar med artikkel 3 nr. 1 og 3 i denne forordning den aktuelle hendelsen i henhold til artikkel 3 nr. 1 i forordning (EØF, Euratom) nr. 1182/71.

4. Når det gjelder fristene for tiltak som skal treffes av medlemsstatene, utgjør mottakingen av den relevante meldingen eller korrespondansen fra Kommisjonen i samsvar med artikkel 3 nr. 2 i denne forordning den aktuelle hendelsen i henhold til artikkel 3 nr. 1 i forordning (EØF, Euratom) nr. 1182/71.»

3. Artikkel 9 skal lyde:

«Artikkel 9

Metode for fastsettelse av rentesats

1. Med mindre annet er fastsatt i et særlig vedtak, skal rentesatsen som skal anvendes ved tilbakebetaling av støtte som er gitt i strid med traktatens artikkel 88 nr. 3, være en årlig prosentsats som fastsettes av Kommisjonen for hvert kalenderår.

Denne forordning er bindende i alle deler og kommer direkte til anvendelse i alle medlemsstater.

Utferdiget i Brussel, 30. januar 2008.

2. Rentesatsen skal beregnes ved å legge 100 basispunkter til den ettårige pengemarkedsrenten. Dersom denne rentesatsen ikke foreligger, anvendes pengemarkedsrenten for tre måneder eller, i mangel av denne, avkastningen på statsobligasjoner.

3. I mangel av pålitelige data om pengemarkedsrenten eller avkastningen på statsobligasjoner eller ekvivalente data eller ved særlige omstendigheter kan Kommisjonen, i nært samarbeid med berørte medlemsstater, fastsette en rentesats for tilbakebetaling på grunnlag av en annen metode og på grunnlag av de opplysninger den har tilgang til.

4. Rentesatsen for tilbakebetaling skal reguleres en gang per år. Grunnsatsen skal beregnes på grunnlag av den ettårige pengemarkedsrenten som er registrert i september, oktober og november i det aktuelle året. Den beregnede rentesatsen skal gjelde i hele det påfølgende året.

5. For å ta hensyn til sterke og plutselige variasjoner skal det dessuten foretas en ajourføring hver gang gjennomsnittssatsen beregnet på grunnlag av de tre foregående månedene avviker med mer enn 15 % fra gjeldende sats. Denne nye satsen skal tre i kraft den første dagen i den andre måneden etter de månedene som er brukt som grunnlag for beregningen.»

4. I artikkel 11 skal nr. 3 lyde:

«3. Rentesatsen nevnt i nr. 1 skal anvendes i hele perioden fram til datoen for tilbakebetaling. Dersom det er gått mer enn et år fra datoen da den ulovlige støtten første gang ble stilt til rådighet for mottakeren til datoen for tilbakebetaling av støtten, skal likevel rentesatsen beregnes på ny med årlige intervaller, samtidig som det tas utgangspunkt i gjeldende rente på tidspunktet for ny beregning.»

5. Vedleggene endres i samsvar med vedleggene til denne forordning.

Artikkel 2

Denne forordning trer i kraft den 20. dag etter at den er kunngjort i *Den europeiske unions tidende*.

For Kommisjonen

Neelie KROES

Medlem av Kommisjonen

VEDLEGG I

I vedlegg I til forordning (EF) nr. 794/2004 gjøres følgende endringer:

- 1) Del I «Alminnelige opplysninger» skal lyde:

«DEL I

ALMINNELIGE OPPLYSNINGER

MELDINGENS STATUS

Gjelder opplysningene i dette skjemaet:

- ☐ **en melding i henhold til EF-traktatens artikkel 88 nr. 3?**

- ☐ **eventuell ulovlig støtte⁽¹⁾?**

Dersom svaret er ja, vennligst angi dato for innføring av støtten. Fyll ut skjemaet og de relevante tilleggsskjemaene.

- ☐ **et tiltak som ikke er støtte, som meldes til Kommisjonen av hensyn til rettssikkerheten?**

Angi nedenfor årsakene til at meldermedlemsstaten anser at tiltaket ikke er statsstøtte som definert i EF-traktatens artikkel 87 nr. 1. Fyll ut de relevante delene av dette skjemaet og vedlegg alle nødvendige underlagsdokumenter.

Et tiltak utgjør ikke statsstøtte dersom et av vilkårene fastsatt i EF-traktatens artikkel 87 nr. 1 ikke er oppfylt. Gi en fullstendig vurdering av tiltaket på bakgrunn av følgende kriterier, og legg særlig vekt på det kriteriet som du anser for ikke å være oppfylt:

- ingen overføring av offentlige ressurser (f.eks. når du mener at det ikke dreier seg om et statlig tiltak eller dersom det dreier seg om et lovgivningsmessig tiltak som ikke medfører overføring av offentlige midler),
- medfører ingen fordel (f.eks. når prinsippet om normal markedsatferd respekteres),
- ingen selektivitet/spesifisitet (f.eks. når tiltaket er åpent for alle foretak, i alle økonomiske sektorer og uten områderestriksjon og uten skjønn),
- ingen konkurransevridning/ingen innvirkning på handelen innenfor Fellesskapet (f.eks. når virksomheten ikke er av økonomisk art eller når den økonomiske virksomheten utelukkende er lokal).

1. Angivelse av støttegiveren

1.1. Berørt medlemsstat: .....

1.2. Berørte regioner (dersom aktuelt): .....

1.3. Ansvarlig kontaktperson:

Navn: .....

Adresse: .....

Telefon: .....

Faks: .....

E-post: .....

1.4. Ansvarlig kontaktperson ved den faste representasjon:

Navn: .....

Adresse: .....

Telefon: .....

Faks: .....

E-post: .....

1.5 Dersom du ønsker at en kopi av den offisielle korrespondansen fra Kommisjonen til medlemsstatene skal sendes til andre nasjonale myndigheter, vennligst angi deres navn og adresse her:

Navn: .....

Adresse: .....

.....

.....

⁽¹⁾ I henhold til artikkel 1 bokstav f) i rådsforordning (EF) nr. 659/1999 av 22. mars 1999 om fastsettelse av nærmere regler for anvendelsen av EF-traktatens artikkel 93 (EFT L 83 av 27.3.1999, s. 1) (heretter kalt «saksbehandlingsforordningen») menes med «ulovlig støtte» ny støtte som innføres i strid med EF-traktatens artikkel 88 nr. 3.

- 1.6. Angi hvilken medlemsstatsreferanse du ønsker skal angis på korrespondanse fra Kommisjonen:

.....

- 1.7. Vennligst angi navnet og adressen til myndigheten som gir støtten:

.....

.....

.....

.....

2. Angivelse av støtten

- 2.1. Betegnelse på støtten (eller navn på foretaket som mottar støtten dersom det dreier seg om individuell støtte)

.....

- 2.2. Kort beskrivelse av formålet med støtten.

Angi støttens hovedformål og eventuelle sekundære formål:

	Hovedformål (Bare ett kryss)	Sekundært formål ⁽²⁾
Regionutvikling	☐	☐
Forskning og utvikling	☐	☐
Nyskaping	☐	☐
Miljøvern	☐	☐
Energisparing	☐	☐
Redning av kriserammede foretak	☐	☐
Omstrukturering av kriserammede foretak	☐	☐
Støtte til avvikling	☐	☐
SMB-er	☐	☐
Sysselsetting	☐	☐
Opplæring	☐	☐
Risikokapital	☐	☐
Fremming av eksport og internasjonalisering	☐	☐
Tjenester av allmenn økonomisk interesse	☐	☐
Sektorutvikling ⁽³⁾	☐	☐
Sosial støtte til enkeltforbrukere	☐	☐
Kompensasjon for skader forårsaket av naturkatastrofer eller uvanlige hendelser	☐	☐
Gjennomføring av et viktig prosjekt av felles europeisk interesse	☐	☐
Støtte for å avhjelpe en alvorlig forstyrrelse i økonomien	☐	☐
Bevaring av kulturarv	☐	☐
Kultur	☐	☐

⁽²⁾ Et sekundært formål er et formål støtten vil reserveres for i tillegg til hovedformålet. F.eks. en ordning der hovedformålet er forskning og utvikling, kan ha som sekundært formål små og mellomstore bedrifter (SMB) dersom støtten er reservert for SMB-er. Det sekundære formålet kan også være sektorielt, f.eks. en forsknings- og utviklingsordning innenfor stålsektoren.

⁽³⁾ Vennligst angi sektor i punkt 4.2.

2.3. Støtteordning – individuell støtte⁽⁴⁾

2.3.1. Gjelder meldingen en støtteordning?

☐ ja ☐ nei

- Dersom svaret er ja, endrer ordningen en eksisterende støtteordning?

☐ ja ☐ nei

- Dersom svaret er ja, er vilkårene for forenklet framgangsmåte for melding i henhold til artikkel 4 nr. 2 i gjennomføringsforordning (EF) nr. 794/2004 oppfylt?

☐ ja ☐ nei

- Dersom svaret er ja, vennligst fyll ut det forenklede meldingsskjemaet (se vedlegg II).

- Dersom svaret er nei, vennligst fortsett utfyllingen av dette skjemaet og angi om den opprinnelige ordningen som endres, ble meldt til Kommisjonen.

☐ ja ☐ nei

- Dersom svaret er ja, vennligst angi

Støttenummer: .....

Dato for Kommisjonens godkjenning (referanse på brevet fra Kommisjonen (SG(..)D/...)):

.../.../... .....

Den opprinnelige ordningens varighet: .....

.....

Angi hvilke vilkår som er endret i forhold til den opprinnelige ordningen og hvorfor:

.....

2.3.2. Gjelder meldingen individuell støtte?

☐ ja ☐ nei

- Dersom svaret er ja, vennligst sett kryss i en av boksene nedenfor

☐ støtte som gis på grunnlag av en ordning, men som skal meldes individuelt

Henvisning til den godkjente ordningen:

Navn: .....

Støttenummer: .....

Kommisjonens godkjenningsskjema: .....

☐ individuell støtte som ikke gis på grunnlag av en ordning

2.3.3. Gjelder meldingen individuell støtte eller en støtteordning som meldes i henhold til en unntaksforordning? Dersom svaret er ja, vennligst sett kryss i en av boksene nedenfor:

☐ Kommisjonsforordning (EF) nr. 70/2001 av 12. januar 2001 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 87 og 88 på statsstøtte til små og mellomstore bedrifter⁽⁵⁾. Bruk skjemaet for tilleggsopplysninger i del III.1.

☐ Kommisjonsforordning (EF) nr. 68/2001 av 12. januar 2001 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 87 og 88 på opplæringsstøtte⁽⁶⁾. Bruk skjemaet for tilleggsopplysninger i del III.2.

⁽⁴⁾ I henhold til artikkel 1 bokstav e) i rådsforordning (EF) nr. 659/1999 av 22. mars 1999 om fastsettelse av nærmere regler for anvendelsen av EF-traktatens artikkel 93 (EFT L 83 av 27.3.1999, s. 1) menes med «individuell støtte» støtte som ikke gis på grunnlag av en støtteordning, eller støtte som gis på grunnlag av en støtteordning, men som er meldepliktig.

⁽⁵⁾ Kommisjonsforordning (EF) nr. 70/2001 av 12. januar 2001 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 87 og 88 på statsstøtte til små og mellomstore bedrifter (EFT L 10 av 13.1.2001, s. 33), endret ved kommisjonsforordning (EF) nr. 364/2004 (EUT L 63 av 28.2.2004, s. 22), kommisjonsforordning (EF) nr. 1857/2006 (EUT L 358 av 16.12.2006, s. 3) og kommisjonsforordning (EF) nr. 1976/2006 (EUT L 368 av 23.12.2006, s. 85).

⁽⁶⁾ Kommisjonsforordning (EF) nr. 68/2001 av 12. januar 2001 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 87 og 88 på opplæringsstøtte (EFT L 10 av 13.1.2001, s. 20), endret ved kommisjonsforordning (EF) nr. 363/2004 (EUT L 63 av 28.2.2004, s. 20) og kommisjonsforordning (EF) nr. 1976/2006 (EUT L 368 av 23.12.2006, s. 85).

- ☐ Kommisjonsforordning (EF) nr. 2204/2002 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 87 og 88 på statsstøtte til sysselsetting⁽⁷⁾. Bruk skjemaet for tilleggsopplysninger i del III.3.
- ☐ Kommisjonsforordning (EF) nr. 1628/2006 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 87 og 88 på nasjonal investeringsstøtte til regionene⁽⁸⁾.
- ☐ Kommisjonsforordning (EF) nr. 1857/2006 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 87 og 88 på statsstøtte til små og mellomstore bedrifter som er virksomme innen produksjon, bearbeiding og markedsføring av landbruksvarer, og om endring av forordning (EF) nr. 70/2001⁽⁹⁾.

3. Nasjonalt rettslig grunnlag

- 3.1. Før opp det nasjonale rettslige grunnlaget, herunder gjennomføringsbestemmelser og deres respektive referansegrunnlag:

Tittel: .....

.....

.....

.....

Referanse (dersom aktuelt): .....

.....

.....

- 3.2. Angi dokumentene som er vedlagt denne meldingen:

- ☐ Kopi av relevante utdrag av den endelige teksten til det rettslige grunnlaget (og om mulig en nettlénke)
- ☐ Kopi av relevante utdrag av utkastet til det rettslige grunnlaget (og om mulig en nettlénke)

- 3.3. Dersom det dreier seg om en endelig tekst, inneholder den endelige teksten en bestemmelse om at organet som gir støtte, kan gi støtte bare etter at Kommisjonen har godkjent støtten (bestemmelse om nektet iverksetting)?

☐ ja ☐ nei

- 3.4. Tilgang til ordningers fullstendige tekst – dersom det dreier seg om en støtteordning,

- forplikter medlemsstaten seg til å offentliggjøre den fullstendige teksten til den endelige støtteordningen på Internett?

☐ ja

Vennligst oppgi Internett-adressen: .....

- bekrefter medlemsstaten at ordningen ikke vil bli gjennomført før opplysningene er offentliggjort på Internett?

☐ ja

4. Støttetottakere

- 4.1. Støttetottakernes geografiske plassering

- ☐ i en region som ikke er et støtteområde: .....
- ☐ i en støtteregion i henhold til EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav c) (angi nærmere på NUTS 3-nivå eller lavere): .....
- ☐ i en støtteregion i henhold til EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav a) (angi nærmere på NUTS 2-nivå eller lavere): .....
- ☐ blandet: angi nærmere: .....

⁽⁷⁾ Kommisjonsforordning (EF) nr. 2204/2002 av 5. desember 2002 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 87 og 88 på statsstøtte til sysselsetting (EFT L 337 av 13.12.2002, s. 3 og EFT L 349 av 24.12.2002, s. 126), endret ved kommisjonsforordning (EF) nr. 1976/2006 (EUT L 368 av 23.12.2006, s. 85).

⁽⁸⁾ Kommisjonsforordning (EF) nr. 1628/2006 av 24. oktober 2006 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 87 og 88 på nasjonal investeringsstøtte til regionene (EUT L 302 av 1.11.2006, s. 29).

⁽⁹⁾ Kommisjonsforordning (EF) nr. 1857/2006 av 15. desember 2006 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 87 og 88 på statsstøtte til små og mellomstore bedrifter som er virksomme innen produksjon, bearbeiding og markedsføring av landbruksvarer, og om endring av forordning (EF) nr. 70/2001 (EUT L 358 av 16.12.2006, s. 3).

4.2. Støttetiltakernes virksomhetssektorer:

- ☐ Virksomhet som ikke hører under en bestemt sektor
- ☐ Virksomhet som hører under en bestemt sektor. Angi nærmere i samsvar med klassifiseringen i NACE Revisjon 2⁽¹⁰⁾: .....

4.3. Dersom det dreier seg om individuell støtte:

Navn på støttetiltakeren: .....

Type støttetiltaker: .....

- ☐ SMB

Antall lønntakere: .....

Årsomsetning: .....

Årsbalanse: .....

Uavhengighet: .....

(Vedlegg en formell erklæring i samsvar med Kommisjonens rekommendasjon om små og mellomstore bedrifter⁽¹¹⁾, eller framlegg annen dokumentasjon for kriteriene ovenfor): .....

- ☐ stort foretak
- ☐ kriserammet foretak⁽¹²⁾

4.4. Dersom det dreier seg om en støtteordning:

Type støttetiltakere:

- ☐ alle foretak (store foretak og små og mellomstore bedrifter)
- ☐ bare store foretak
- ☐ små og mellomstore bedrifter⁽¹³⁾
- ☐ mellomstore bedrifter
- ☐ små bedrifter
- ☐ svært små bedrifter

☐ følgende støttetiltakere: .....

Anslått antall støttetiltakere:

- ☐ under 10
- ☐ fra 11 til 50
- ☐ fra 51 til 100
- ☐ fra 101 til 500
- ☐ fra 501 til 1 000
- ☐ over 1 000

⁽¹⁰⁾ NACE er en standard for næringsgruppering som benyttes innenfor Det europeiske fellesskap. Se forordning (EF) nr. 1893/2006 av 20. desember 2006 om innføring av en standard for næringsgruppering NACE Revisjon 2 (EUT L 393 av 30.12.2006, s. 1). NACE Revisjon 2 trer i kraft 1. januar 2008.

⁽¹¹⁾ Kommisjonsrekommendasjon av 6. mai 2003 om definisjonen av svært små, små og mellomstore bedrifter (EFT L 124 av 20.5.2003, s. 36) og kommisjonsforordning (EF) nr. 364/2004 om endring av forordning (EF) nr. 70/2001 for å utvide dens virkeområde til å omfatte støtte til forskning og utvikling (EUT L 63 av 28.2.2004, s. 22), eller en eventuell senere rettsakt som erstatter den.

⁽¹²⁾ I henhold til definisjonen i Fellesskapets retningslinjer for statsstøtte til redning og omstrukturering av kriserammede foretak (EUT C 244 av 1.10.2004, s. 2).

⁽¹³⁾ I henhold til definisjonen i kommisjonsrekommendasjon av 6. mai 2003 om definisjonen av svært små, små og mellomstore bedrifter (EFT L 124 av 20.5.2003, s. 36) og kommisjonsforordning (EF) nr. 364/2004 om endring av forordning (EF) nr. 70/2001 for å utvide dens virkeområde til å omfatte støtte til forskning og utvikling (EUT L 63 av 28.2.2004, s. 22), eller en eventuell senere rettsakt som erstatter den.

5. **Støttebeløp/årlige kostnader⁽¹⁴⁾**

Dersom det dreier seg om individuell støtte, vennligst angi samlet beløp for hvert aktuelt tiltak:

.....

Dersom det dreier seg om en ordning, vennligst angi årlig beløp i det planlagte budsjettet og samlet beløp:

.....

I tilknytning til skattetiltak angis anslått årlig og samlet inntektstap som følge av skattelettelser i tidsrommet som meldingen dekker:

.....

Dersom budsjettet ikke vedtas for et år, vennligst angi hvilket tidsrom budsjettet dekker:

.....

Dersom meldingen gjelder endringer av en eksisterende støtteordning, vennligst angi de budsjettmessige virkningene av de meldte endringene av ordningen:

.....

6. **Støtteform og finansieringsmidler**

Angi hvilken form for støtte som stilles til rådighet for støttmottakeren (dersom aktuelt, for hvert tiltak):

- ☐ Direkte støtte
- ☐ Tilbakebetalingspliktig tilskudd
- ☐ Lån på gunstige vilkår (herunder nærmere opplysninger om lånegarantien)
- ☐ Rentesubsidie
- ☐ Skattefordel. Angi nærmere:
  - ☐ Skattefradrag
  - ☐ Reduksjon av skattegrunnlaget
  - ☐ Reduksjon av skatteprosenten
  - ☐ Skatteutsettelse
  - ☐ Annet: .....
- ☐ Reduksjon av trygde- og pensjonspremier
- ☐ Tilførsel av risikokapital
- ☐ Annen kapitaldeltaking. Angi nærmere: .....
- ☐ Gjeldsavskrivning
- ☐ Garanti (herunder blant annet opplysninger om lån eller andre finansielle transaksjoner som dekkes av garantien, sikkerhet som kreves og den premie som skal betales)
- ☐ Annet (angi nærmere): .....

For hvert støtteinstrument gis en detaljert beskrivelse av reglene og anvendelsesvilkårene, herunder særlig støttens nivå og skattebehandling, og om støtte gis automatisk når visse objektive kriterier er oppfylt (i så fall angis kriteriene), eller om tildelingsmyndighetene har adgang til en viss skjønnsutøvelse.

.....

⁽¹⁴⁾ Alle data skal angis i nasjonal valuta.

Angi hvordan støtten finansieres: Dersom støtten ikke finansieres via statens/regionens/kommunens alminnelige budsjett, vennligst angi hvordan den da finansieres:

- ☐ Gjennom parafiskale avgifter eller skatter til en mottaker som ikke er staten. Angi alle opplysninger om avgiftene og produktene/aktivitetene de pålegges. Angi særlig om produkter som importeres fra andre medlemsstater, pålegges avgifter. Vedlegg en kopi av det rettslige grunnlaget for avgiftsbelastningen:

.....

- ☐ Akkumulerte reserver

- ☐ Offentlige foretak

- ☐ Annet (angi nærmere): .....

7. Varighet

7.1. Dersom det dreier seg om individuell støtte:

Angi planlagt dato for iverksettingen av støtten (angi planlagt dato for hver delsum dersom støtten gis i delsummer):

.....

Angi varigheten av tiltaket som det gis støtte til, dersom det er relevant:

.....

7.2. Dersom det dreier seg om en støtteordning:

Angi fra og med hvilken planlagt dato støtten kan gis:

.....

Angi til og med hvilken planlagt dato støtten kan gis:

.....

Dersom varigheten overstiger seks år, vis at det er nødvendig med en lengre periode for å nå ordningens mål:

.....

8. Kumulering av forskjellige typer av støtte

Kan støtten kumuleres med støtte fra andre lokale, regionale eller nasjonale ordninger eller fellesskapsordninger for å dekke de samme støtteberettigede kostnadene?

- ☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi hvilke ordninger som innføres for å sikre at reglene for kumulering følges:

.....

9. Fortrolighet

Inneholder meldingen fortrolige opplysninger som ikke kan gis til tredjemann?

- ☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi hvilke deler som er fortrolige og hvorfor:

.....

.....

.....

Oversender medlemsstaten frivillig en ikke-fortrolig utgave av meldingen?

- ☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, kan Kommisjonen offentliggjøre denne utgaven uten å be medlemsstaten om å bekrefte innholdet.

10. Støttens forenlighet med det felles marked

10.1. Angi hvilke gjeldende forordninger, rammebestemmelser, retningslinjer og andre tekster som får anvendelse på statsstøtte, som utgjør et eksplisitt rettslig grunnlag for å tillate støtten (presiser ved behov for hvert tiltak), og fyll ut det relevante skjemaet for tilleggsopplysninger i del III:

- ☐ SMB-støtte
  - ☐ Melding om individuell støtte i henhold til artikkel 6 i forordning (EF) nr. 70/2001, endret ved forordning (EF) nr. 364/2004
  - ☐ Melding om individuell støtte eller en støtteordning i henhold til artikkel 6a i forordning (EF) nr. 70/2001, endret ved forordning (EF) nr. 364/2004
  - ☐ Melding av hensyn til rettssikkerheten
  - ☐ Støtte til SMB-er innenfor landbrukssektoren
- ☐ Opplæringsstøtte
  - ☐ Melding om individuell støtte i henhold til artikkel 5 i forordning (EF) nr. 68/2001, endret ved forordning (EF) nr. 364/2004
  - ☐ Melding av hensyn til rettssikkerheten
- ☐ Sysselsettingsstøtte
  - ☐ Melding om individuell støtte i henhold til artikkel 9 i forordning (EF) nr. 2204/2002
  - ☐ Melding om en støtteordning i henhold til artikkel 9 i forordning (EF) nr. 2204/2002
  - ☐ Melding av hensyn til rettssikkerheten
- ☐ Regionstøtte
  - ☐ Melding om støtte i henhold til retningslinjene for nasjonal regionstøtte for 2007-2013⁽¹⁵⁾
  - ☐ Melding om støtte i henhold til punkt 64 i retningslinjene for nasjonal regionstøtte for 2007-2013 (store investeringsprosjekter)
  - ☐ Melding om støtte i henhold til artikkel 7 i forordning (EF) nr. 1628/2006
  - ☐ Melding av hensyn til rettssikkerheten
- ☐ Støtte til forskning og utvikling og nyskaping
- ☐ Støtte til redning av kriserammede foretak
- ☐ Støtte til omstrukturering av kriserammede foretak
- ☐ Støtte til audiovisuell produksjon
- ☐ Støtte til miljøvern
- ☐ Risikokapitalstøtte
- ☐ Støtte innenfor landbrukssektoren
- ☐ Støtte innenfor fiskerisektoren
- ☐ Støtte innenfor transportsektoren
- ☐ Støtte til skipsbygging

10.2. Dersom gjeldende forordninger, rammebestemmelser, retningslinjer eller andre tekster som får anvendelse på statsstøtte, ikke gir et eksplisitt rettslig grunnlag for å tillate støtten som omfattes av dette skjema, gis en velbegrunnet forklaring på hvorfor støtten anses som forenlig med EF-traktaten, med henvisning til den unntaksbestemmelse i EF-traktaten som får anvendelse (artikkel 86 nr. 2, artikkel 87 nr. 2 bokstav a) eller b), artikkel 87 nr. 3 bokstav a), b), c) eller d)) samt alle andre spesifikke bestemmelser som gjelder for landbruk og transport.

⁽¹⁵⁾ Retningslinjer for nasjonal regionstøtte for 2007-2013 (EUT C 54 av 4.3.2006, s. 13).

- 10.3. Dersom gjeldende forordninger, rammebestemmelser, retningslinjer eller andre tekster som får anvendelse på statsstøtte, ikke gir et eksplisitt rettslig grunnlag for å tillate støtten, og dersom slike opplysninger ikke kreves i de relevante skjemaene i del III, gis de følgende opplysningene om det meldte tiltakets sannsynlige innvirkning på konkurransen og handelen mellom medlemsstatene.

Disse opplysningene er nødvendige for at Kommisjonen skal kunne fullføre sin vurdering der støttetiltakets positive virkninger (å nå et mål av felles interesse) veies opp mot dets mulige negative virkninger (handels- og konkurransevriddninger).

10.3.1. *For individuell støtte:*

- A) Innvirkning på konkurransen: Angi og beskriv de produktmarkedene der det er sannsynlig at støtten vil ha en vesentlig innvirkning, samt disse markedenes struktur og dynamikk og mottakerens omtrentlige markedsandel:

.....

- B) Innvirkning på handelen mellom medlemsstatene: Gi opplysninger om virkningene på handelen (endringer i handelsmønstre og lokalisering av økonomisk virksomhet):

.....

10.3.2. *For støtteordninger:*

- A) Innvirkning på konkurransen: Angi og beskriv de produktmarkedene der det er sannsynlig at støtteordningen vil ha en vesentlig innvirkning, samt disse markedenes struktur og dynamikk:

.....

- B) Innvirkning på handelen mellom medlemsstatene: Gi opplysninger om virkningene på handelen (endringer i handelsmønstre og lokalisering av økonomisk virksomhet):

.....

11. **Utestående betalingsordrer**

11.1. *For individuell støtte:*

Medlemsstatens myndigheter forplikter seg til å utsette utbetalingen av den meldte støtten dersom mottakeren fremdeles har tilgang til tidligere ulovlig støtte som ved et kommisjonsvedtak er erklært uforenlig med det felles marked (enten det gjelder individuell støtte eller en støtteordning), inntil mottakeren i sin helhet har tilbakebetalt eller plassert på en sperret konto den ulovlige og uforenlige støtten med påløpte tilbakebetalingsrenter.

☐ ja ☐ nei

11.2. *For støtteordninger:*

Medlemsstatens myndigheter forplikter seg til å utsette utbetalingen av enhver støtte i henhold til den meldte støtteordningen til ethvert foretak som tidligere har mottatt ulovlig støtte som ved et kommisjonsvedtak er erklært uforenlig med det felles marked, inntil foretaket i sin helhet har tilbakebetalt eller plassert på en sperret konto den ulovlige og uforenlige støtten med påløpte tilbakebetalingsrenter.

☐ ja ☐ nei

12. **Andre opplysninger**

Angi alle andre opplysninger som anses som relevante for vurderingen av de aktuelle tiltakene som omfattes av reglene for statsstøtte.

13. **Vedlegg**

Angi hvilke dokumenter som er vedlagt meldingen, og vedlegg papirkopier av dokumentene eller direkte Internett-lenker til de relevante dokumentene.

14. **Erklæring**

Jeg bekrefter herved at opplysningene i dette skjemaet og i dets vedlegg samt i vedlagte dokumenter er nøyaktige og fullstendige.

Dato og sted: .....

Underskrift: .....

Underskrivers navn og stilling: .....

- 2) Del II utgår.
- 3) I del III gjøres følgende endringer:
- a) Skjema 6.A for tilleggsopplysninger skal lyde:

«DEL III.6.A

**SKJEMA FOR TILLEGGSOPPLYSNINGER OM STØTTE TIL FORSKNING OG UTVIKLING OG
NYSKAPING: STØTTEORDNINGER**

Dette skjemaet for tilleggsopplysninger skal benyttes ved melding av støtteordninger⁽¹⁶⁾ som omfattes av Fellesskapets rammebestemmelser om statsstøtte til forskning og utvikling og nyskaping (heretter kalt «FoUoN-rammebestemmelsene»)(⁽¹⁷⁾). Skjemaet skal også benyttes ved støtteordninger til forskning og utvikling til SMB-er som ikke omfattes av en gruppeunntaksforordning(⁽¹⁸⁾), samt ved støtte til produksjon, bearbeiding og markedsføring av landbruksvarer.

1. Det meldte tiltakets grunnleggende egenskaper

Fyll ut de delene av meldingsskjemaet som svarer til det meldte tiltakets art. Nedenfor følger en kortfattet veiledning.

- A) Angi typen av støtte, og fyll ut de relevante underavsnittene i **avsnitt 4** («Støttens forenlighet med det felles marked i henhold til EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav c)») i dette skjemaet for tilleggsopplysninger:

- ☐ Støtte til FoU-prosjekter, fyll ut avsnitt 4.1.
- ☐ Støtte til tekniske forundersøkelser, fyll ut avsnitt 4.2.
- ☐ Støtte til dekning av SMB-ers kostnader knyttet til industriell eiendomsrett, fyll ut avsnitt 4.3.
- ☐ Støtte til unge, nyskapende foretak, fyll ut avsnitt 4.4.
- ☐ Støtte til prosessmessig og organisasjonsmessig nyskaping i tjenestesektoren, fyll ut avsnitt 4.5.
- ☐ Støtte til rådgivnings- og støttetjenester i forbindelse med nyskaping, fyll ut avsnitt 4.6.
- ☐ Støtte til lån av høyt kvalifisert personale, fyll ut avsnitt 4.7.
- ☐ Støtte til nyskappingsgrupper, fyll ut avsnitt 4.8.

*Fyll også ut **avsnitt 5** («Stimulerende virkning og behovet for støtte») og **avsnitt 8** («Rapportering og overvåking») for å gi de nødvendige bekræftelsene.*

- B) Innebærer støtteordningen deltaking fra forskningsorganisasjoner(⁽¹⁹⁾)/nyskappingsformidlere?

☐ ja ☐ nei

*Dersom svaret er ja, vennligst fyll ut **avsnitt 2 og/eller 3** («Forskningsorganisasjoner og nyskappingsformidlere som mottakere av statsstøtte» og «Indirekte statsstøtte til foretak via offentlig finansierte forskningsorganisasjoner») i dette skjemaet for tilleggsopplysninger.*

- C) Kan støtten kombineres med annen støtte?

☐ ja ☐ nei

*Dersom svaret er ja, fyll ut **avsnitt 6** («Kumulering») i dette skjemaet for tilleggsopplysninger.*

- D) Gjelder FoU-støtten varer oppført i vedlegg I til EF-traktaten?

☐ ja ☐ nei

*Dersom svaret er ja, fyll ut **avsnitt 7** («Særskilte spørsmål som gjelder landbruk og fiske») i dette skjemaet for tilleggsopplysninger.*

⁽¹⁶⁾ Når det gjelder støtte til å fremme gjennomføring av viktige prosjekter av felles europeisk interesse, kan Kommissjonen også anse en gruppe prosjekter for sammen å utgjøre et prosjekt. For nærmere opplysninger henvises det til avsnitt 4 i skjemaet for tilleggsopplysninger om støtte til forskning og utvikling og nyskaping: individuell støtte (del III.6.B i vedlegg I til kommisjonsforordning (EF) nr. 794/2004).

⁽¹⁷⁾ Fellesskapets rammebestemmelser om statsstøtte til forskning og utvikling og nyskaping (EUT C 323 av 30.12.2006, s. 1).

⁽¹⁸⁾ For tiden kommisjonsforordning (EF) nr. 70/2001 av 12. januar 2001 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 87 og 88 på statsstøtte til små og mellomstore bedrifter (EFT L 10 av 13.1.2001, s. 33), endret ved kommisjonsforordning (EF) nr. 364/2004 av 25. februar 2004 om endring av forordning (EF) nr. 70/2001 for å utvide dens virkeområde til å omfatte støtte til forskning og utvikling (EUT L 63 av 28.2.2004, s. 22), eller en eventuell senere rettsakt som erstatter den.

⁽¹⁹⁾ For definisjon, se avsnitt 2.2 bokstav d) i FoUoN-rammebestemmelsene.

- E) Dersom det tildeles særskilt SMB-støtte⁽²⁰⁾-bonus, vennligst bekreft at mottakerne svarer til den definisjonen av SMB som er fastsatt i Fellesskapets regelverk⁽²¹⁾.

☐ ja

- F) Dersom ordningen innebærer at offentlige myndigheter bestiller/kjøper FoU-tjenester eller -resultater fra foretak, blir tjenesteyterne valgt ut gjennom en åpen anbudsprosedyre⁽²²⁾?

☐ ja

☐ nei

Dersom svaret er nei, gjøres det oppmerksom på at slike utbetalinger fra offentlige myndigheter til foretak normalt utgjør statsstøtte.

- G) Dersom det er relevant, vennligst oppgi den valutakursen som er brukt i meldingen: .....

- H) Vennligst bekreft at all støtte som tildeles innenfor rammen av den meldte ordningen, vil bli meldt individuelt til Kommisjonen dersom den når terskelen som medfører krav om en detaljert vurdering, som fastsatt i avsnitt 7.1 i FoUoN-rammebestemmelsene.

☐ ja

- I) Alle dokumenter som medlemsstatene legger ved meldingsskjemaet, skal nummereres, og dokumentnumrene skal angis i de relevante delene av dette skjemaet for tilleggsopplysninger.

2. Forskningsorganisasjoner og nyskappingsformidlere som mottakere av statsstøtte⁽²³⁾

2.1. Offentlig finansiering av virksomhet av ikke-økonomisk art

- A) Driver de ideelle forskningsorganisasjonene eller nyskappingsformidlerne noen form for økonomisk virksomhet⁽²⁴⁾ (virksomhet som består i å tilby varer og/eller tjenester på et gitt marked)?

☐ ja

☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst gi en beskrivelse av denne virksomheten:

.....

- B) Dersom samme enhet driver virksomhet av både økonomisk og ikke-økonomisk⁽²⁵⁾ art, kan de to virksomhetsformene og deres kostnader og finansiering skilles klart fra hverandre?

☐ ja

☐ nei

Dersom svaret er ja, gi nærmere opplysninger:

.....

Dersom svaret er ja, gjøres det oppmerksom på at offentlig finansiering av virksomhet av ikke-økonomisk art ikke omfattes av EF-traktatens artikkel 87 nr. 1. Dersom svaret er nei, utgjør offentlig finansiering av økonomisk virksomhet vanligvis statsstøtte.

2.2. Offentlig finansiering av økonomisk virksomhet

- C) Kan medlemsstaten bevise

— at den statlige finansieringen i sin helhet overføres fra de ideelle forskningsorganisasjonene eller nyskappingsformidlerne (som driver økonomisk virksomhet) til sluttmottakerne,

OG

— at finansieringen ikke medfører noen fordel for formidlerne?

☐ ja

☐ nei

Vennligst gi nærmere opplysninger og bevis:

.....

.....

Dersom svaret er ja, gjøres det oppmerksom på at formidlerne ikke kan være mottakere av statsstøtte. For støtten til sluttmottakerne gjelder de vanlige reglene for statsstøtte.

⁽²⁰⁾ Dvs. tiltak under avsnitt 4.3, 4.4, 4.6 og 4.7 i dette skjemaet for tilleggsopplysninger. Vær oppmerksom på at tiltaket under avsnitt 4.4 er begrenset til små bedrifter.

⁽²¹⁾ Se fotnote 20.

⁽²²⁾ Jf. avsnitt 2.1 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽²³⁾ Jf. avsnitt 3.1 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽²⁴⁾ For nærmere opplysninger, se avsnitt 3.1.1 i FoUoN-rammebestemmelsene (fotnote 24).

⁽²⁵⁾ For nærmere opplysninger, se avsnitt 3.1.1 (annet og tredje ledd) i FoUoN-rammebestemmelsene.

3. **Indirekte statsstøtte til foretak via offentlig finansierte forskningsorganisasjoner⁽²⁶⁾**

3.1. *Forskning på oppdrag fra foretak*

- A) Blir de prosjektene som støttes innenfor rammen av den meldte støtteordningen, gjennomført av forskningsorganisasjoner på oppdrag fra foretak?

☐ ja ☐ nei

- B) Dersom svaret er ja, yter forskningsorganisasjonene (i egenskap av oppdragstakere) tjenester til foretakene (i egenskap av oppdragsgivere)

— mot at oppdragstakerne mottar en passende godtgjøring for tjenestene,

☐ ja ☐ nei

OG

— på vilkår som fastsettes av oppdragsgiverne?

☐ ja ☐ nei

Vennligst gi nærmere opplysninger:

.....
 .....

- C) Yter forskningsorganisasjonene sine tjenester til markedspris?

☐ ja ☐ nei

I mangel av en markedspris, yter forskningsorganisasjonene sine tjenester til en pris som fullt ut avspeiler kostnadene pluss en rimelig margin?

☐ ja ☐ nei

Vennligst gi nærmere opplysninger:

.....
 .....

Dersom en forskningsorganisasjon yter tjenester, og dersom svaret på et av spørsmålene under punkt C) er ja, vil det normalt ikke bli overført noen statsstøtte til foretakene via forskningsorganisasjonen.

3.2. *Samarbeid mellom foretak og forskningsorganisasjoner*

- A) Gjennomføres samarbeidsprosjektet av foretakene og forskningsorganisasjonene i fellesskap?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, gi nærmere opplysninger om partnerskapene:

.....
 .....

- B) Dersom svaret er ja, dekker de deltakende foretakene samtlige kostnader i forbindelse med de prosjektene som støttes innenfor rammen av den meldte støtteordningen?

☐ ja ☐ nei

Blir de resultatene som ikke er omfattet av immaterialrettigheter, spredt i vidt omfang, OG blir eventuelle immaterialrettigheter som følger av forskningsorganisasjonenes virksomhet, i sin helhet overdratt⁽²⁷⁾ til forskningsorganisasjonene?

☐ ja ☐ nei

Mottar forskningsorganisasjonene godtgjøring fra de deltakende foretakene som tilsvarer markedsprisen for de immaterialrettighetene⁽²⁸⁾ som følger av forskningsorganisasjonenes virksomhet innenfor prosjektet, og som overdras til de deltakende foretakene?

☐ ja ☐ nei

Vennligst gi nærmere opplysninger (vær oppmerksom på at alle bidrag fra de deltakende foretakene til dekning av forskningsorganisasjonenes kostnader, skal trekkes fra godtgjøringen):

.....
 .....

⁽²⁶⁾ Jf. avsnitt 3.2 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽²⁷⁾ For nærmere opplysninger, se avsnitt 3.2.2 (fotnote 28) i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽²⁸⁾ For nærmere opplysninger, se avsnitt 3.2.2 (fotnote 29) i FoUoN-rammebestemmelsene.

- C) Dersom det ikke er svart ja på noen av spørsmålene under punkt B), kan medlemsstaten basere seg på individuell vurdering av samarbeidsprosjektene⁽²⁹⁾.

Vennligst gi en individuell vurdering av samarbeidsprosjektene der det tas hensyn til ovennevnte faktorer. Legg også ved de kontraktsmessige avtalene i meldingen.

Dersom det ikke er svart ja på noen av spørsmålene under punkt B), og dersom den individuelle vurderingen av samarbeidsprosjektene ikke fører til den konklusjon at det ikke foreligger noen statsstøtte, vil Kommisjonen anse den fulle verdien av forskningsorganisasjonenes bidrag til prosjektet som støtte til foretak.

4. Støttens forenlighet med det felles marked i henhold til EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav c)

4.1. Støtte til FoU-prosjekter⁽³⁰⁾

4.1.1. Forskningskategori⁽³¹⁾

- A) Vennligst angi hvilke FoU-stadier⁽³²⁾ som støttes innenfor rammen av den meldte støtteordningen:

- ☐ grunnforskning
- ☐ industriell forskning
- ☐ eksperimentell utvikling

Gi eksempler på større prosjekter som skal omfattes av den meldte støtteordningen:

.....

.....

- B) Dersom individuelle FoU-prosjekter omfatter ulike forskningskategorier, vennligst forklar hvordan dette vil bli tatt i betraktning ved fastsettelse av høyeste støtteandel for et gitt prosjekt (høyeste tillatte støtteandel skal avspeile de ulike forskningsstadiene):

.....

.....

4.1.2. Støtteberettigede kostnader

Alle støtteberettigede kostnader skal henføres til en særskilt FoU-kategori⁽³³⁾. Vennligst angi (eller kryss av) nedenfor:

	Grunnforskning	Industriell forskning	Eksperimentell utvikling
Personalkostnader			
Kostnader til instrumenter og utstyr			
Kostnader til bygninger og grunn			
Kostnader til kontraktsforskning, teknisk kunnskap og patenter kjøpt eller lisensiert fra eksterne kilder til markedspris			
Andre faste kostnader som er direkte knyttet til forskningsprosjektet			
Andre driftskostnader			

⁽²⁹⁾ Det er også mulig at det ikke foreligger statsstøtte dersom vurderingen av de kontraktsmessige avtalene mellom partnerne fører til den konklusjon at eventuelle immaterialrettigheter og tilgangsrettigheter til FoUoN-resultatene deles mellom de ulike samarbeidspartnerne i et forhold som avspeiler deres respektive interesser, arbeidsinnsats samt finansielle og andre bidrag til prosjektet.

⁽³⁰⁾ Jf. avsnitt 5.1 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽³¹⁾ Ved kategorisering av de ulike aktivitetene kan det henvises til Kommisjonens praksis eller de særskilte eksemplene og forklaringene i Frascati-manualen, «Measurement of Scientific and Technological Activities, Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development» (Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling, 2002).

⁽³²⁾ For definisjoner, se avsnitt 2.2 bokstav e)-g) i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽³³⁾ Jf. avsnitt 5.4.1 i FoUoN-rammebestemmelsene.

4.1.3. Støtteandeler og bonuser

Støtteandelen beregnes på grunnlag av prosjektets støtteberettigede kostnader. Den må fastsettes for hver støttemottaker, også når det dreier seg om samarbeidsprosjekter⁽³⁴⁾.

A) Grunnleggende støtteandeler (uten bonus)⁽³⁵⁾:

	Grunnforskning	Industriell forskning	Eksperimentell utvikling
Høyeste støtteandel			

B) Bonuser:

Omfattes de støttede prosjektene av en bonus?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst gi nærmere opplysninger nedenfor.

— Omfatter den meldte støtteordningen en SMB-bonus?

☐ ja ☐ nei

Angi bonusnivået⁽³⁶⁾: .....

— Omfatter den meldte støtteordningen en bonus for i) reelt samarbeid mellom foretak eller ii) samarbeid mellom et foretak og en forskningsorganisasjon eller iii) spredning av resultater (gjelder bare for prosjekter med industriell forskning)?

☐ ja ☐ nei

i) Dersom det tildeles en bonus for reelt samarbeid mellom minst to uavhengige foretak, vennligst bekreft at følgende vilkår er oppfylt:

☐ ingen av foretakene bærer mer enn 70 % av de støtteberettigede kostnadene for samarbeidsprosjektet,

OG

☐ prosjektet omfatter samarbeid med minst en SMB, eller samarbeidet er av grensekryssende karakter, dvs. forsknings- og utviklingsvirksomheten gjennomføres i minst to forskjellige medlemsstater.

Angi bonusnivået⁽³⁷⁾: .....

ii) Dersom det tildeles en bonus for reelt samarbeid mellom et foretak og en forskningsorganisasjon, særlig i forbindelse med samordning av nasjonal FoU-politikk, vennligst bekreft at følgende vilkår er oppfylt:

☐ forskningsorganisasjonen bærer minst 10 % av de støtteberettigede prosjektkostnadene,

OG

☐ forskningsorganisasjonen har rett til å offentliggjøre resultatene av forskningsprosjektene i den grad de stammer fra forskning som er utført av den organisasjonen.

Angi bonusnivået⁽³⁸⁾: .....

⁽³⁴⁾ Når det gjelder statsstøtte til et FoU-prosjekt som gjennomføres i samarbeid mellom forskningsorganisasjoner og foretak, kan den samlede støtten som består av direkte statsstøtte til et bestemt forskningsprosjekt og, der de utgjør støtte, bidrag til prosjektet fra forskningsorganisasjoner, ikke overstige de fastsatte støtteandelene for hvert foretak som mottar støtte.

⁽³⁵⁾ Støtteandelen kan ikke overstige 100 % for grunnforskning, 50 % for industriell forskning og 25 % for eksperimentell utvikling.

⁽³⁶⁾ Støtteandelen kan økes med 10 prosentpoeng for mellomstore bedrifter og med 20 prosentpoeng for små bedrifter.

⁽³⁷⁾ Støtteandelen kan økes med 15 prosentpoeng, men kan høyst utgjøre 80 %.

⁽³⁸⁾ Støtteandelen kan økes med 15 prosentpoeng, men kan høyst utgjøre 80 %. Denne bonusen får ikke anvendelse på forskningsorganisasjonen.

- iii) Dersom det ved industriell forskning tildeles en bonus for vid spredning av prosjekresultatene, vennligst angi minst én av følgende metoder for vid spredning:

- ☐ tekniske og vitenskapelige konferanser
- ☐ offentliggjøring i vitenskapelige eller tekniske tidsskrifter
- ☐ lagring i åpne registre (databaser med rå forskningsdata som alle kan få tilgang til)
- ☐ tilgjengelighet gjennom programvare med gratis eller åpen kildekode

Angi bonusnivået⁽³⁹⁾: .....

- C) Angi den samlede støtteandelen for prosjektene som støttes innenfor rammen av den meldte støtteordningen (inkludert bonusene) (%): .....

4.1.4. Særlige vilkår for tilbakebetalingspliktige forskudd⁽⁴⁰⁾

- A) Gis støtten til FoU-prosjektene i form av et tilbakebetalingspliktig forskudd?

- ☐ ja ☐ nei

- B) Dersom svaret er ja, er den støtten som gis i form av et tilbakebetalingspliktig forskudd innenfor rammen av den meldte støtteordningen, uttrykt som bruttotilskuddsekivalent⁽⁴¹⁾?

- ☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, hva er det tilbakebetalingspliktige forskuddets støtteandel uttrykt som bruttotilskuddsekivalent⁽⁴²⁾ innenfor rammen av den meldte støtteordningen? .....

Vennligst gi også en utførlig beskrivelse av metoden som er brukt, OG de kontrollerbare data som ligger til grunn for metoden:

.....

.....

- C) Dersom støtten ikke kan uttrykkes som bruttotilskuddsekivalent, hvor stor prosentvis andel av de støtteberettigede kostnadene utgjør det tilbakebetalingspliktige forskuddet? .....

Dersom satsene for tilbakebetalingspliktige forskudd som gis til FoU-prosjektet, er høyere enn satsene angitt i avsnitt 5.1.2 og 5.1.3 i FoUoN-rammebestemmelsene (opp til de høyeste satsene angitt i avsnitt 5.1.5), vennligst

- gi Kommisjonen detaljerte opplysninger om tilbakebetalingen dersom prosjektet lykkes, og definer klart hva som anses som et vellykket resultat av forskningen,

OG

- bekreft følgende:

- ☐ Tiltaket forutsetter at dersom prosjektet lykkes, skal forskuddet tilbakebetales med en rentesats som minst tilsvarer den som følger av kommisjonskunngjøringen om metoden for fastsettelse av referanse- og kalkulasjonsrenten⁽⁴³⁾.
- ☐ Dersom prosjekresultatene overgår det som er definert som et vellykket resultat, har medlemsstaten rett til å kreve ytterligere betaling utover tilbakebetalingen av forskuddet inkludert den referanserenten som er fastsatt av Kommisjonen.
- ☐ Ved delvis vellykket resultat krever medlemsstaten at tilbakebetalingen står i et rimelig forhold til det resultatet som er oppnådd.

⁽³⁹⁾ Støtteandelen kan økes med 15 prosentpoeng, men kan høyst utgjøre 80 %.

⁽⁴⁰⁾ Jf. avsnitt 5.1.5 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁴¹⁾ Bruttotilskuddsekivalenten for et tilbakebetalingspliktig forskudd avspeiler sannsynligheten for at forskuddet vil bli tilbakebetalt av støtemottakerne.

⁽⁴²⁾ Bruttotilskuddsekivalenten må oppfylle vilkårene for høyeste støtteandeler som fastsatt i avsnitt 5.1.2 og 5.1.3 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁴³⁾ EFT C 273 av 9.9.1997, s. 3. Også offentliggjort på følgende adresse: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/reference.html

4.1.5. Særlige vilkår for skattemessige tiltak⁽⁴⁴⁾

- A) Gis støtten til de FoU-prosjektene som støttes innenfor rammen av den meldte støtteordningen, i form av et skattemessig tiltak?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst vedlegg evalueringsundersøkelser som gjør det mulig for Kommisjonen å vurdere den stimulerende virkningen av den skattemessige FoU-støtten.

- B) Dersom svaret er ja, vennligst angi hvordan støtteandelene beregnes:

- ☐ på grunnlag av hvert enkelt FoU-prosjekt
- ☐ som forholdet mellom den samlede skattelettelsen og summen av alle støtteberettigede FoU-kostnader over en periode på høyst tre sammenhengende skatteår
- ☐ annet: .....

Vennligst gi nærmere opplysninger om den anvendte beregningsmetoden:

.....
 .....

4.2. Støtte til tekniske forundersøkelser⁽⁴⁵⁾

4.2.1. Alminnelige vilkår

Undersøkelsene gjennomføres som forberedelser til⁽⁴⁶⁾:

- ☐ industriell forskning
- ☐ eksperimentell utvikling

4.2.2. Støtteandeler

Angi høyeste støtteandel⁽⁴⁷⁾ (%) for SMB-er: .....

Angi høyeste støtteandel⁽⁴⁸⁾ (%) for store foretak: .....

Støtteandelen beregnes på grunnlag av kostnadene ved forundersøkelsene til prosjektet.

4.3. Støtte til dekning av SMB-ers kostnader knyttet til industriell eiendomsrett⁽⁴⁹⁾

4.3.1. Vilkår

Hvilket forskningsstadium⁽⁵⁰⁾ gjelder det?

- ☐ grunnforskning
- ☐ industriell forskning
- ☐ eksperimentell utvikling

4.3.2. Støtteberettigede kostnader og støtteandeler

- A) Angi de støtteberettigede kostnadene⁽⁵¹⁾:

- ☐ kostnader forut for tildelingen av rettigheten i første jurisdiksjon: .....
- ☐ oversetting og andre kostnader ved å få tildelt rettigheten eller få den godkjent i andre jurisdiksjoner: .....
- ☐ kostnader ved å forsvare rettighetens gyldighet under den formelle behandlingen av søknaden, og mulige innsigelsesprosedyrer: .....

⁽⁴⁴⁾ Jf. avsnitt 5.1.6 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁴⁵⁾ Jf. avsnitt 5.2 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁴⁶⁾ Ved kategorisering av de ulike aktivitetene kan det henvises til Kommisjonens praksis eller de særskilte eksemplene og forklaringene i Frascati-manualen, «Measurement of Scientific and Technological Activities, Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development» (Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling, 2002). For definisjoner, se avsnitt 2.2 bokstav e)-g) i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁴⁷⁾ For SMB-er kan støtteandelen være høyst 75 % ved forundersøkelser til industriell forskning og høyst 50 % ved forundersøkelser til eksperimentell utvikling.

⁽⁴⁸⁾ For store foretak kan støtteandelen være høyst 65 % ved forundersøkelser til industriell forskning og høyst 40 % ved forundersøkelser til eksperimentell utvikling.

⁽⁴⁹⁾ Jf. avsnitt 5.3 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁵⁰⁾ For definisjoner, se avsnitt 2.2 bokstav e)-g) i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁵¹⁾ For nærmere opplysninger, se avsnitt 5.3 (annet ledd) i FoUoN-rammebestemmelsene.

B) Angi høyeste støtteandel⁽⁵²⁾ (%): .....

4.4. *Støtte til unge, nyskapende foretak⁽⁵³⁾ (for små bedrifter)*

Vennligst bekreft følgende:

A) ☐ Støttemottakerne er utelukkende små bedrifter som definert i Fellesskapets regelverk⁽⁵⁴⁾ som har eksistert i under seks år på tidspunktet for tildelingen av støtten.

B) ☐ Støttemottakerne er nyskapende foretak.

Vennligst bekreft at oppfyllelsen av dette vilkåret sikres gjennom

☐ en evaluering utført av en ekstern sakkyndig som viser at støttemottakeren i overskuelig framtid vil utvikle produkter, tjenester eller prosesser som er teknologisk nye eller vesentlig forbedret sammenlignet med det nåværende utviklingstrinn i den aktuelle industrien i Fellesskapet, og som innebærer en risiko for teknologisk eller industriell fiasko,

ELLER

☐ dokumentasjon på at støttemottakerens FoU-kostnader utgjør minst 15 % av de samlede driftskostnadene i minst ett av de tre årene før støtten ble gitt, eller, når det gjelder et nyopprettet foretak uten finansiell historie, i revisjonen av den inneværende regnskapsperioden, som skal attesteres av en ekstern revisor.

Vennligst gi nærmere opplysninger om hvordan dette gjennomføres:

.....
 .....

C) Angi høyeste tillatte støttebeløp innenfor rammen av den meldte støtteordningen: .....

Vennligst bekreft at støtten til unge, nyskapende foretak ikke vil overstige:

☐ 1 million euro i ikke-støtteberettigede områder,

☐ 1,5 millioner euro i regioner som er berettiget til unntaket fastsatt i EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav a),

☐ 1,25 millioner euro i regioner som er berettiget til unntaket fastsatt i EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav c).

D) Vennligst bekreft følgende:

☐ Støttemottakerne har ikke mottatt støtte til unge, nyskapende foretak tidligere, og vil motta denne typen støtte bare én gang i det tidsrommet de svarer til definisjonen av et ungt, nyskapende foretak.

E) Er foretakene berettiget til kumulering av støtte?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi hvordan de særskilte reglene for kumulering av støtte til unge, nyskapende foretak (avsnitt 5.4 i FoUoN-rammebestemmelsene) vil bli overholdt:

.....
 .....

4.5. *Støtte til prosessmessig og organisasjonsmessig nyskaping i tjenestesektoren⁽⁵⁵⁾*

4.5.1. Alminnelige vilkår

A) Hvilken type nyskaping i tjenestesektoren⁽⁵⁶⁾ omfatter det meldte tiltaket?

☐ prosessmessig nyskaping i tjenestesektoren

☐ organisasjonsmessig nyskaping i tjenestesektoren

⁽⁵²⁾ De høyeste støttenivåene tilsvarer de samme støttenivåene som ville ha blitt godkjent som FoU-støtte til de forskningsaktivitetene som gav opphav til de aktuelle industrielle eiendomsrettene.

⁽⁵³⁾ Jf. avsnitt 5.4 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁵⁴⁾ Se fotnote 20.

⁽⁵⁵⁾ Jf. avsnitt 5.5 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁵⁶⁾ For definisjoner, se avsnitt 2.2 bokstav i) og j) i FoUoN-rammebestemmelsene.

Vennligst gi en utførlig beskrivelse av nyskapingen i tjenestesektoren⁽⁵⁷⁾ (prosessmessig og/eller organisasjonsmessig):

.....

.....

B) Vennligst bekreft følgende:

- ☐ Den organisasjonsmessige nyskapingen dreier seg om bruk og utnyttelse av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) med henblikk på å endre organisasjonen.
- ☐ Nyskapingen er utformet som et prosjekt med en utpekt og kvalifisert prosjektleder og fastsatte prosjektkostnader.
- ☐ Resultatet av det støttede prosjektet er at det utvikles en standard, en forretningsmodell, en metode eller et konsept som systematisk kan gjenskapes og eventuelt sertifiseres og patenteres.
- ☐ Den prosessmessige eller organisasjonsmessige nyskapingen er ny eller vesentlig forbedret sammenlignet med det nåværende utviklingstrinn i den aktuelle industrien i Fellesskapet.
- ☐ Prosjektene for prosessmessig eller organisasjonsmessig nyskaping innebærer en klar risiko.
- ☐ Støtten gis til store foretak bare dersom de samarbeider med SMB-er innenfor den virksomheten som støttes, og dersom de samarbeidende SMB-ene bærer minst 30 % av de samlede støtteberettigede kostnadene.

Vennligst presiser/dokumenter alle disse faktorene:

.....

.....

4.5.2. Støtteberettigede kostnader og støtteandeler

A) Vennligst angi de støtteberettigede kostnadene⁽⁵⁸⁾

	Støtteberettigede kostnader
Personalkostnader	
Kostnader til instrumenter og utstyr	
Kostnader til bygninger og grunn	
Kostnader til kontraktsforskning, teknisk kunnskap og patenter kjøpt eller lisensiert fra eksterne kilder til markedspris	
Andre faste kostnader som er direkte knyttet til forskningsprosjektet	
Andre driftskostnader	

B) Angi høyeste støtteandel⁽⁵⁹⁾ (%) for store foretak: .....

Angi høyeste støtteandel⁽⁶⁰⁾ (%) for mellomstore bedrifter⁽⁶¹⁾: .....

Angi høyeste støtteandel⁽⁶²⁾ (%) for små bedrifter⁽⁶³⁾: .....

Støtteandelen beregnes på grunnlag av prosjektenes støtteberettigede kostnader.

⁽⁵⁷⁾ Ved kategorisering av de ulike aktivitetene kan det henvises til Kommisjonens praksis eller de særskilte definisjonene i Oslo-manualen, «Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data», 3. utgave (Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling, 2005).

⁽⁵⁸⁾ For nærmere opplysninger, se avsnitt 5.1.4. Vær oppmerksom på at når det gjelder organisasjonsmessig nyskaping, dekker kostnadene til instrumenter og utstyr bare kostnadene til IKT-instrumenter og -utstyr.

⁽⁵⁹⁾ Høyeste støtteandel er 15 % av de støtteberettigede kostnadene.

⁽⁶⁰⁾ Høyeste støtteandel er 25 % av de støtteberettigede kostnadene.

⁽⁶¹⁾ Se fotnote 20.

⁽⁶²⁾ Høyeste støtteandel er 35 % av de støtteberettigede kostnadene.

⁽⁶³⁾ Se fotnote 46.

4.6. Støtte til rådgivnings- og støttetjenester i forbindelse med nyskaping⁽⁶⁴⁾ (for SMB-er)

4.6.1. Alminnelige vilkår

- A) Angi det høyeste støttebeløpet (må ikke overstige 200 000 euro per støttemottaker i et tidsrom på tre år): .....
- B) Vennligst bekreft følgende:
- ☐ Dersom tjenesteyteren ikke har nasjonal eller europeisk sertifisering, dekker støtten høyst 75 % av de støtteberettigede kostnadene.
  - ☐ Støttemottakerne bruker statsstøtten til å kjøpe tjenestene til markedspris (eller, dersom tjenesteyteren er en ideell organisasjon, til en pris som dekker kostnadene pluss en rimelig margin).

Vennligst gi nærmere opplysninger om hvordan dette sikres:

.....
.....

4.6.2. Støtteberettigede kostnader

- A) Hvilken type støtte gis?
- ☐ støtte til rådgivningstjenester i forbindelse med nyskaping
  - ☐ støtte til støttetjenester i forbindelse med nyskaping
- B) Dersom det gjelder støtte til rådgivningstjenester i forbindelse med nyskaping, angi de støtteberettigede kostnadene:
- ☐ ledelsesrådgivning
  - ☐ teknologisk bistand
  - ☐ teknologioverføringstjenester
  - ☐ opplæring
  - ☐ rådgivning i forbindelse med overtakelse, vern av og handel med immaterialrettigheter og lisensavtaler
  - ☐ rådgivning om bruk av standarder
- C) Dersom det gjelder støtte til støttetjenester i forbindelse med nyskaping, angi de støtteberettigede kostnadene:
- ☐ kontorer
  - ☐ databanker
  - ☐ fagbibliotek
  - ☐ markedsundersøkelser
  - ☐ laboratoriebruk
  - ☐ kvalitetsmerking
  - ☐ prøving og sertifisering

4.6.3. Særlige vilkår for ideelle organisasjoner

Dersom tjenesteyterne er ideelle organisasjoner, kan støtten gis i form av en prisreduksjon som tilsvarer forskjellen mellom den betalte prisen og markedsprisen (eller en pris som avspeiler de samlede kostnadene pluss en rimelig margin).

- A) Gis støtten i form av en prisreduksjon?
- ☐ ja   ☐ nei

⁽⁶⁴⁾ Jf. avsnitt 5.6 i FoUoN-rammebestemmelsene.

Dersom svaret er ja, dokumenter at det finnes et system som sikrer innsyn i de samlede kostnadene til de rådgivnings- og støttetjenestene som ytes i forbindelse med nyskaping, samt hvilken pris støttmottakerne betaler, slik at den mottatte støtten kan måles og overvåkes.

.....
.....

4.7. Støtte til lån av høyt kvalifisert personale⁽⁶⁵⁾ (for SMB-er)

4.7.1. Alminnelige vilkår

A) Hvor kommer det høyt kvalifiserte personalet⁽⁶⁶⁾ fra?

- ☐ forskningsorganisasjoner
- ☐ store foretak

Gi om mulig nærmere opplysninger om forskningsorganisasjonene og de store foretakene:

.....
.....

B) Vennligst bekreft følgende:

- ☐ Det lånte personalet erstatter ikke annet personale.
- ☐ Det lånte personalet ansettes i en nyopprettet funksjon i det foretaket som mottar støtte.

Vennligst gi en nærmere beskrivelse av denne nyopprettede funksjonen:

.....
.....

- ☐ Det lånte personalet har vært ansatt i minst to år i den forskningsorganisasjonen eller det store foretaket som låner det ut.
- ☐ Det lånte personalet arbeider med FoUoN-virksomhet i SMB-en som mottar støtte.

4.7.2. Støtteberettigede kostnader og støtteandeler

A) Angi de støtteberettigede kostnadene:

- ☐ Kostnader til lån og ansettelse av høyt kvalifisert personale:

.....

- ☐ Reisegodtgjøring til det lånte personalet: .....

B) ☐ Vennligst bekreft at rådgivningskostnader (betaling for den tjenesten den sakkyndige yter, uten at vedkommende er ansatt i foretaket) ikke regnes som støtteberettigede kostnader for støtte til lån av høyt kvalifisert personale

C) Angi høyeste støtteandel⁽⁶⁷⁾ (%): .....

4.8. Støtte til nyskappingsgrupper⁽⁶⁸⁾

4.8.1. Alminnelige vilkår

A) Hvilken type støtte får støttmottakerne?

- ☐ investeringsstøtte
- ☐ driftsstøtte til stimulering av grupper

⁽⁶⁵⁾ Jf. avsnitt 5.7 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁶⁶⁾ For definisjon, se avsnitt 2.2 bokstav k) i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁶⁷⁾ Høyeste støtteandel er 50 % av de støtteberettigede kostnadene i et tidsrom på høyst tre år per foretak og per person som lånes.

⁽⁶⁸⁾ Jf. avsnitt 5.8 i FoUoN-rammebestemmelsene.

B) Vennligst bekreft følgende:

- ☐ Støtten gis utelukkende til de rettssubjektene som driver nyskappingsgruppene.
- ☐ Støtemottakerne har ansvaret for å styre deltakingen i gruppen og tilgangen til gruppens lokaler, anlegg og aktiviteter.

Vennligst gi nærmere opplysninger:

.....

.....

- ☐ Tilgangen til gruppens lokaler, anlegg og aktiviteter er ikke begrenset.

C) Gjenspeiler de gebyrene som kreves for å bruke gruppens anlegg og for å delta i gruppens aktiviteter, kostnadene?

- ☐ ja   ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst dokumenter hvordan dette sikres:

.....

.....

Dersom svaret er nei, vennligst gi nærmere opplysninger (særlig om hvorvidt det foreligger støtte i henhold til EF-traktatens artikkel 87 nr. 1, se avsnitt 3.1 i FoUoN-rammebestemmelsene):

.....

.....

D) Vennligst legg ved en analyse av nyskappingsgruppens teknologiske spesialisering, eksisterende regionale potensial, eksisterende forskningskapasitet, forekomsten av grupper med lignende formål i Fellesskapet og det potensielle markedsvolumet for gruppens aktiviteter:

.....

.....

4.8.2. Særlige vilkår for investeringsstøtte til stimulering av grupper

A) Hvilken type investering dreier det seg om?

- ☐ opprettelse av nyskappingsgrupper
- ☐ utvidelse av nyskappingsgrupper
- ☐ stimulering av nyskappingsgrupper

B) Til hvilke anlegg gis støtten?

- ☐ anlegg for opplærings- og forskningssentre
- ☐ fritt tilgjengelige forskningsinfrastrukturer, laboratorier, prøvingsanlegg
- ☐ infrastrukturer for bredbåndsnett

C) Angi de støtteberettigede kostnadene:

- ☐ kostnader knyttet til investeringer i grunn: .....
- ☐ bygninger: .....
- ☐ maskiner: .....
- ☐ utstyr: .....

D) Angi den grunnleggende støtteandelen (%)⁽⁶⁹⁾: .....

Dersom det er relevant, angi den grunnleggende støtteandelen for regioner som omfattes av EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav a):

- med et BNP per innbygger som er mindre enn 75 % av gjennomsnittet i EU-25, i de mest fjerntliggende regioner med høyere BNP per innbygger og (fram til 1. januar 2011) i regioner som berøres av den statistiske virkningen (%)⁽⁷⁰⁾: .....

⁽⁶⁹⁾ Høyeste støtteandel er 15 % av de støtteberettigede kostnadene.

⁽⁷⁰⁾ Høyeste støtteandel er 30 % av de støtteberettigede kostnadene.

- med et BNP per innbygger som er mindre enn 60 % av gjennomsnittet i EU-25 (%)⁽⁷¹⁾: .....
- med et BNP per innbygger som er mindre enn 45 % av gjennomsnittet i EU-25 (%)⁽⁷²⁾: .....

Dersom det er relevant, angi den grunnleggende støtteandelen fra og med 1. januar 2011 for regioner som berøres av den statistiske virkningen og som omfattes av EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav c) (%)⁽⁷³⁾: .....

E) Tildeles støttemottakerne noen bonus?

- ☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, angi nærmere nedenfor.

— Tildeles det en SMB-bonus?

- ☐ ja ☐ nei

Angi bonusnivået for små bedrifter⁽⁷⁴⁾: .....

Angi bonusnivået for mellomstore bedrifter⁽⁷⁵⁾: .....

— Tildeles det en bonus til foretak i de mest fjerntliggende regioner?

- ☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, angi bonusnivået for foretak

- i de av de mest fjerntliggende regioner som har et BNP som er mindre enn 75 % av gjennomsnittet i EU-25 (%)⁽⁷⁶⁾: .....
- i de øvrige av de mest fjerntliggende regioner (%)⁽⁷⁷⁾: .....

4.8.3. Særlige vilkår for driftsstøtte til stimulering av grupper

A) For hvor lang tid gis slik støtte? ..... år

Dersom støtten gis for et lengre tidsrom enn fem år, vennligst framlegg overbevisende dokumentasjon som begrunner et slikt lengre tidsrom⁽⁷⁸⁾.

.....
 .....

B) Er støtten avtakende?

- ☐ ja ☐ nei

C) Angi de støtteberettigede kostnadene:

- ☐ markedsføring av gruppen for å rekruttere nye foretak til å delta: .....
- ☐ forvaltning av gruppens fritt tilgjengelige anlegg: .....
- ☐ organisering av opplæringsprogrammer, seminarer og konferanser for å fremme kunnskapsutveksling og nettverksbygging mellom medlemmene av gruppen: .....

D) Støtteandel:

- avtakende støtte (angi hvor mye støtten avtar for hvert år)⁽⁷⁹⁾: .....
- ikke-avtakende støtte (%)⁽⁸⁰⁾: .....

⁽⁷¹⁾ Høyeste støtteandel er 40 % av de støtteberettigede kostnadene.

⁽⁷²⁾ Høyeste støtteandel er 50 % av de støtteberettigede kostnadene.

⁽⁷³⁾ Høyeste støtteandel er 20 % av de støtteberettigede kostnadene.

⁽⁷⁴⁾ Støtteandelen kan økes med høyst 20 prosentpoeng for små bedrifter.

⁽⁷⁵⁾ Støtteandelen kan økes med høyst 10 prosentpoeng for mellomstore bedrifter.

⁽⁷⁶⁾ Støtteandelen kan økes med høyst 20 prosentpoeng.

⁽⁷⁷⁾ Støtteandelen kan økes med høyst 10 prosentpoeng.

⁽⁷⁸⁾ Tidsrommet kan ikke under noen omstendigheter være lengre enn ti år.

⁽⁷⁹⁾ Støtteandelen kan være 100 % av de støtteberettigede kostnadene det første året, men skal avta lineært til null innen utgangen av det femte året.

⁽⁸⁰⁾ Høyeste støtteandel er 50 % av de støtteberettigede kostnadene.

5. Stimulerende virkning og behovet for støtte⁽⁸¹⁾**5.1. Almennelige vilkår**

Vennligst bekreft at det ved tildeling av støtte innenfor rammen av det meldte tiltaket sikres at de enkelte støttemottakere ikke påbegynner sin FoUoN-virksomhet før de har inngitt søknad om støtte, eller, når det gjelder skattemessig støtte, før det er truffet beslutning om tildeling.

☐ ja

Vennligst gi nærmere opplysninger om hvordan dette sikres:

.....
.....

Dersom støtten gis til prosjekter i store foretak, til SMB-er og den overstiger 7,5 millioner euro, til prosessmessig og organisasjonsmessig nyskaping i tjenestesektoren og til nyskappingsgrupper, vennligst bekreft at støttens stimulerende virkning vil bli vurdert på grunnlag av minst én av følgende indikatorer:

☐ økt prosjektstørrelse

☐ økt omfang

☐ økt tempo

☐ økt samlet beløp som brukes til FoUoN

☐ annet: .....

Vennligst gi nærmere opplysninger om hvordan denne vurderingen vil bli gjennomført:

.....
.....

6. Kumulering⁽⁸²⁾

A) Kombineres støtten som gis innenfor rammen av den meldte ordningen, med annen støtte⁽⁸³⁾?

☐ ja

☐ nei

B) Dersom svaret er ja, vennligst beskriv kumuleringsreglene som gjelder for den meldte støtteordningen:

.....
.....
.....
.....

C) Vennligst angi hvordan det vil bli kontrollert at kumuleringsreglene i den meldte støtteordningen overholdes:

.....
.....
.....
.....

7. Særskilte spørsmål som gjelder landbruk og fiske⁽⁸⁴⁾

A) Gjelder FoU-støtten varer oppført i vedlegg I til EF-traktaten?

☐ ja

☐ nei

Dersom svaret er ja, angi typen varer:

.....
.....

⁽⁸¹⁾ Jf. kapittel 6 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁸²⁾ Jf. kapittel 8 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁸³⁾ Vær oppmerksom på at FoUoN-støtte ikke skal kumuleres med bagatellmessig støtte til de samme støtteberettigede kostnadene for å omgå de høyeste støtteandelene fastsatt i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁸⁴⁾ Jf. kapittel 9 i FoUoN-rammebestemmelsene.

B) Dersom svaret er ja, vennligst svar på følgende spørsmål:

— Er støtten av allmenn interesse for den aktuelle sektoren eller delsektoren?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, dokumenter dette:

.....
.....

— Er opplysninger om at forskningen vil bli utført og forskningens formål offentliggjort på Internett før den igangsettes, OG omfatter de offentliggjorte opplysningene en omtrentlig dato for når de forventede resultatene vil foreligge, på hvilket nettsted de vil bli offentliggjort og informasjon om at de vil bli stilt til rådighet kostnadsfritt?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, dokumenter dette, og angi Internett-adressen:

.....
.....

— Vil forskningsresultatene være tilgjengelige på Internett i minst fem år, OG kan det bekreftes at disse opplysningene ikke vil bli offentliggjort på Internett senere enn de stilles til rådighet for medlemmene av en særskilt organisasjon?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, dokumenter dette:

.....
.....

— Gis støtten direkte til forskningsinstitusjonen eller -organet, OG kan det bekreftes at støtten verken omfatter direkte, ikke-forskningsrelatert støtte til et foretak som produserer, bearbeider eller markedsfører landbruksvarer, eller prisstøtte til produsenter av slike varer?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, dokumenter dette:

.....
.....

Dersom svaret er ja på alle fire spørsmål i punkt B) ovenfor, kan det tillates en støtteandel på opptil 100 %. I motsatt fall skal saker som gjelder FoU-støtte til varer oppført i vedlegg I til EF-traktaten, vurderes etter de vanlige reglene i FoUoN-rammebestemmelsene.

C) Angi den samlede støtteandelen (%): .....

D) Samarbeid i henhold til rådsforordning (EF) nr. 1698/2005 om støtte til utvikling i landdistriktene fra Det europeiske fond for utvikling av landdistriktene (EAFRD)⁽⁸⁵⁾

Er samarbeidet godkjent for Fellesskapets samfinansiering i samsvar med artikkel 29 i forordning (EF) nr. 1698/2005, OG/ELLER gis støtten som tilleggsfinansiering i samsvar med forordningens artikkel 89 etter samme vilkår og med samme støtteandel som samfinansieringen⁽⁸⁶⁾?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er nei, skal saker som gjelder FoU-støtte til varer oppført i vedlegg I til EF-traktaten, vurderes etter de vanlige reglene i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁸⁵⁾ Rådsforordning (EF) nr. 1698/2005 av 20. september 2005 om støtte til utvikling i landdistriktene fra Det europeiske fond for utvikling av landdistriktene (EAFRD) (EUT L 277 av 21.10.2005, s. 1), endret ved forordning (EF) nr. 1463/2006 (EUT L 277 av 9.10.2006, s. 1).

⁽⁸⁶⁾ Kommisjonen vil tillate statsstøtte til samarbeid i samsvar med artikkel 29 i rådsforordning (EF) nr. 1698/2005 om støtte til utvikling i landdistriktene fra Det europeiske fond for utvikling av landdistriktene (EAFRD) dersom samarbeidet er godkjent for Fellesskapets samfinansiering i samsvar med nevnte artikkel og/eller statsstøtten gis som tilleggsfinansiering i samsvar med forordningens artikkel 89 etter samme vilkår og med samme støtteandel som samfinansieringen.

8. Rapportering og overvåking⁽⁸⁷⁾**8.1. Årlige rapporter**

Vær oppmerksom på at denne rapporteringsplikten ikke berører rapporteringsplikten i henhold til kommisjonsforordning (EF) nr. 794/2004 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 659/1999⁽⁸⁸⁾.

- A) Forplikter medlemsstaten seg til å framlegge for Kommisjonen årlige rapporter om gjennomføringen av den meldte ordningen som inneholder alle opplysningene oppført nedenfor⁽⁸⁹⁾?

- støttmottakerens navn
- støttebeløp per støttmottaker
- støtteandel
- i hvilke virksomhetssektorer de støttede prosjektene gjennomføres

☐ ja

- B) Forplikter medlemsstaten seg til å forklare i den årlige rapporten for all støtte som gis til store foretak innenfor rammen av en godkjent ordning, hvordan kravet om stimulerende virkning er overholdt⁽⁹⁰⁾?

☐ ja

8.2. Tilgang til ordningers fullstendige tekst

- A) Forplikter medlemsstaten seg til å offentliggjøre den fullstendige teksten til den endelige støtteordningen godkjent av Kommisjonen på Internett?

☐ ja

Vennligst oppgi Internett-adressen: .....

- B) Bekrefter medlemsstaten at ordningen godkjent av Kommisjonen ikke vil bli gjennomført for opplysningene er offentliggjort på Internett (i samsvar med punkt A) ovenfor)?

☐ ja

8.3. Opplysningsskjemaer, overvåking

- A) Forplikter medlemsstaten seg til, når det gis FoUoN-støtte på grunnlag av støtteordninger som ikke omfattes av kravet om individuell melding, og når støtten overskrider 3 millioner euro⁽⁹¹⁾, innen 20 virkedager fra den dato vedkommende myndighet tildeler støtten, å gi Kommisjonen de opplysningene det anmodes om i standardskjemaet fastsatt i vedlegget til FoUoN-rammebestemmelsene?

☐ ja

- B) Forplikter medlemsstaten seg til å føre detaljerte registre over støttetildelingene, med alle opplysninger som er nødvendige for å fastslå at de støtteberettigede kostnadene og den høyeste tillatte støtteandelen er overholdt

☐ ja

- C) Forplikter medlemsstaten seg til å sikre at de detaljerte registrene nevnt i punkt B) ovenfor oppbevares i ti år fra datoen for støttetildelingen?

☐ ja

- D) Forplikter medlemsstaten seg til å oversende registrene nevnt i punkt B) på Kommisjonens anmodning?

☐ ja

9. Andre opplysninger

Vennligst gi alle andre opplysninger som anses som relevante for vurderingen av de aktuelle tiltakene som omfattes av Fellesskapets rammebestemmelser om statsstøtte til forskning og utvikling og nyskaping.»

⁽⁸⁷⁾ Jf. avsnitt 10.1 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁸⁸⁾ Kommisjonsforordning (EF) nr. 794/2004 av 21. april 2004 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 659/1999 om fastsettelse av nærmere regler for anvendelsen av EF-traktatens artikkel 93 (EUT L 140 av 30.4.2004, s. 1).

⁽⁸⁹⁾ Når det gjelder de særlige rapporteringskravene med hensyn til skattemessig støtte og grupper, se avsnitt 10.1.1 (tredje og fjerde ledd) i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁹⁰⁾ Særlig ved hjelp av kriteriene angitt i avsnitt 6 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁹¹⁾ Dersom det er relevant, vennligst oppgi den valutakursen som er brukt i svaret på dette spørsmålet.

- b) Skjema 6.B for tilleggsopplysninger skal lyde:

«DEL III.6.B

**SKJEMA FOR TILLEGGSOPPLYSNINGER OM STØTTE TIL FORSKNING OG UTVIKLING OG
NYSKAPING: INDIVIDUELL STØTTE**

Dette skjemaet for tilleggsopplysninger skal benyttes ved melding av individuell støtte som omfattes av Fellesskapets rammebestemmelser om statsstøtte til forskning og utvikling og nyskaping (heretter kalt «FoUoN-rammebestemmelsene»)(⁹²). Skjemaet skal også benyttes ved individuell støtte til forskning og utvikling til SMB-er som ikke omfattes av en gruppeunntaksforordning(⁹³), eller som omfattes av individuell meldingsplikt siden den overskrider terskelen for individuell melding fastsatt i gruppeunntaksforordningen. Dette meldingsskjemaet omfatter også individuell støtte til produksjon, bearbeiding og markedsføring av landbruksvarer.

1. Det meldte tiltakets grunnleggende egenskaper

*Fyll ut de delene av meldingsskjemaet som svarer til det meldte tiltakets art. Vær særlig oppmerksom på at **avsnitt 8** skal fylles ut bare dersom det meldte tiltaket skal underkastes en detaljert vurdering, dvs. bare dersom vilkårene i **avsnitt 7** er oppfylt. Nedenfor følger en kortfattet veiledning.*

- A) Gis støtten for å fremme gjennomføring av viktige prosjekter av felles europeisk interesse?

☐ ja ☐ nei

*Dersom svaret er ja, vennligst fyll ut **avsnitt 4** («Støttens forenlighet med det felles marked i henhold til EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav b»)) i dette skjemaet for tilleggsopplysninger. Fyll også ut **avsnitt 11** («Rapportering og overvåking»).*

- B) Dersom svaret er nei, vennligst angi typen av støtte og fyll ut de relevante underavsnittene i **avsnitt 5** («Støttens forenlighet med det felles marked i henhold til EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav c»)) i dette skjemaet for tilleggsopplysninger:

- ☐ Støtte til FoU-prosjekter, *fill ut avsnitt 5.1.*
- ☐ Støtte til tekniske forundersøkelser, *fill ut avsnitt 5.2.*
- ☐ Støtte til dekning av SMB-ers kostnader knyttet til industriell eiendomsrett, *fill ut avsnitt 5.3.*
- ☐ Støtte til unge, nyskapende foretak, *fill ut avsnitt 5.4.*
- ☐ Støtte til prosessmessig og organisasjonsmessig nyskaping i tjenestesektoren, *fill ut avsnitt 5.5.*
- ☐ Støtte til rådgivnings- og støttetjenester i forbindelse med nyskaping, *fill ut avsnitt 5.6.*
- ☐ Støtte til lån av høyt kvalifisert personale, *fill ut avsnitt 5.7.*
- ☐ Støtte til nyskappingsgrupper, *fill ut avsnitt 5.8.*

*Fyll også ut **avsnitt 6** («Stimulerende virkning og behovet for støtte»), **avsnitt 7** («Kriterier som utløser en detaljert vurdering») for å kontrollere om den meldte støtten skal underkastes den detaljerte vurderingen i **avsnitt 8** («Tilleggsopplysninger ved detaljert vurdering»), samt **avsnitt 11** («Rapportering og overvåking»).*

- C) Inneberer støtten deltaking fra forskningsorganisasjoner(⁹⁴)/nyskappingsformidlere?

☐ ja ☐ nei

*Dersom svaret er ja, vennligst fyll ut **avsnitt 2 og/eller 3** («Forskningsorganisasjoner og nyskappingsformidlere som mottakere av statsstøtte» og «Indirekte statsstøtte til foretak via offentlig finansierte forskningsorganisasjoner») i dette skjemaet for tilleggsopplysninger.*

- D) Kan støtten kombineres med annen støtte?

☐ ja ☐ nei

*Dersom svaret er ja, fyll ut **avsnitt 9** («Kumulering») i dette skjemaet for tilleggsopplysninger.*

(⁹²) Fellesskapets rammebestemmelser om statsstøtte til forskning og utvikling og nyskaping (EUT C 323 av 30.12.2006, s. 1).

(⁹³) For tiden kommisjonsforordning (EF) nr. 70/2001 av 12. januar 2001 om anvendelse av EF-traktatens artikkel 87 og 88 på statsstøtte til små og mellomstore bedrifter (EFT L 10 av 13.1.2001, s. 33), endret ved kommisjonsforordning (EF) nr. 364/2004 av 25. februar 2004 om endring av forordning (EF) nr. 70/2001 for å utvide dens virkeområde til å omfatte støtte til forskning og utvikling (EUT L 63 av 28.2.2004, s. 22), eller en eventuell senere rettsakt som erstatter den.

(⁹⁴) For definisjon, se avsnitt 2.2 bokstav d) i FoUoN-rammebestemmelsene.

- E) Gjelder FoU-støtten varer oppført i vedlegg I til EF-traktaten?

☐ ja ☐ nei

*Dersom svaret er ja, fyll ut **avsnitt 10** («Særskilte spørsmål som gjelder landbruk og fiske») i dette skjemaet for tilleggsopplysninger.*

- F) Dersom den meldte individuelle støtten er basert på en godkjent ordning, vennligst gi nærmere opplysninger om ordningen, herunder henvisning til offentliggjøringen (Internett-adressen) og statsstøttenummeret:

.....
 .....

- G) Dersom det tildeles særskilt SMB-støtte⁽⁹⁵⁾/-bonus, vennligst bekreft at mottakeren svarer til den definisjonen av SMB som er fastsatt i Fellesskapets regelverk⁽⁹⁶⁾.

☐ ja

Vennligst gi relevante opplysninger og dokumentasjon:

.....
 .....

- H) Dersom ordningen innebærer at offentlige myndigheter bestiller/kjøper FoU-tjenester eller -resultater fra foretak, blir tjenesteyterne valgt ut gjennom en åpen anbudsprosedyre⁽⁹⁷⁾?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er nei, gjøres det oppmerksom på at slike utbetalinger fra offentlige myndigheter til foretak normalt utgjør statsstøtte.

- I) Dersom det er relevant, vennligst oppgi den valutakursen som er brukt i meldingen: .....

- J) Alle dokumenter som medlemsstatene legger ved meldingsskjemaet, skal nummereres, og dokumentnumrene skal angis i de relevante delene av dette skjemaet for tilleggsopplysninger.

2. **Forskningsorganisasjoner og nyskappingsformidlere som mottakere av statsstøtte⁽⁹⁸⁾**

Dersom flere forskningsorganisasjoner eller nyskappingsformidlere deltar i det meldte prosjektet, vennligst gi opplysningene nedenfor for hver enkelt av dem.

2.1. *Offentlig finansiering av virksomhet av ikke-økonomisk art*

- A) Driver den ideelle forskningsorganisasjonen eller nyskappingsformidleren noen form for økonomisk virksomhet⁽⁹⁹⁾ (virksomhet som består i å tilby varer og/eller tjenester på et gitt marked)?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst gi en beskrivelse av denne virksomheten: .....

.....
 .....

- B) Dersom samme enhet driver virksomhet av både økonomisk og ikke-økonomisk⁽¹⁰⁰⁾ art, kan de to virksomhetsformene og deres kostnader og finansiering skilles klart fra hverandre?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, gi nærmere opplysninger:

.....
 .....

Dersom svaret er ja, gjøres det oppmerksom på at offentlig finansiering av virksomhet av ikke-økonomisk art ikke omfattes av EF-traktatens artikkel 87 nr. 1. Dersom svaret er nei, utgjør offentlig finansiering av økonomisk virksomhet vanligvis statsstøtte.

⁽⁹⁵⁾ Dvs. tiltak under avsnitt 5.3, 5.4, 5.6 og 5.7 i dette skjemaet for tilleggsopplysninger. Vær oppmerksom på at tiltaket under avsnitt 5.4 er begrenset til små bedrifter.

⁽⁹⁶⁾ Se fotnote 20.

⁽⁹⁷⁾ Jf. avsnitt 2.1 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁹⁸⁾ Jf. avsnitt 3.1 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽⁹⁹⁾ For nærmere opplysninger, se avsnitt 3.1.1 i FoUoN-rammebestemmelsene (fotnote 24).

⁽¹⁰⁰⁾ For nærmere opplysninger, se avsnitt 3.1.1 (annet og tredje ledd) i FoUoN-rammebestemmelsene.

2.2. *Offentlig finansiering av økonomisk virksomhet*

Kan medlemsstaten bevise

- at den statlige finansieringen i sin helhet overføres fra den ideelle forskningsorganisasjonen eller nyskappingsformidleren (som driver økonomisk virksomhet) til sluttmottakerne,

OG

- at finansieringen ikke medfører noen fordel for formidleren?

☐ ja ☐ nei

Vennligst gi nærmere opplysninger og bevis:

.....
 .....

Dersom svaret er ja, gjøres det oppmerksom på at formidlerne ikke kan være mottakere av statsstøtte. For støtten til sluttmottakerne gjelder de vanlige reglene for statsstøtte.

3. **Indirekte statsstøtte til foretak via offentlig finansierte forskningsorganisasjoner⁽¹⁰¹⁾**

Dersom flere forskningsorganisasjoner eller nyskappingsformidlere deltar i det meldte prosjektet, vennligst gi opplysningene nedenfor for hver enkelt av dem.

3.1. *Forskning på oppdrag fra foretak*

- A) Blir prosjektet gjennomført av forskningsorganisasjoner på oppdrag fra foretak?

☐ ja ☐ nei

- B) Dersom svaret er ja, yter forskningsorganisasjonene (i egenskap av oppdragstakere) tjenester til foretakene (i egenskap av oppdragsgivere)

- mot at oppdragstakerne mottar en passende godtgjøring for tjenestene,

☐ ja ☐ nei

OG

- på vilkår som fastsettes av oppdragsgiverne?

☐ ja ☐ nei

Vennligst gi nærmere opplysninger:

.....
 .....

- C) Yter forskningsorganisasjonene sine tjenester til markedspris?

☐ ja ☐ nei

I mangel av en markedspris, yter forskningsorganisasjonene sine tjenester til en pris som fullt ut avspeiler kostnadene pluss en rimelig margin?

☐ ja ☐ nei

Vennligst gi nærmere opplysninger:

.....
 .....

Dersom en forskningsorganisasjon yter tjenester, og dersom svaret på et av spørsmålene under punkt C) er ja, vil det normalt ikke bli overført noen statsstøtte til foretakene via forskningsorganisasjonen.

3.2. *Samarbeid mellom foretak og forskningsorganisasjoner*

- A) Gjennomføres samarbeidsprosjektet av foretakene og forskningsorganisasjonene i fellesskap?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, gi nærmere opplysninger om partnerskapene:

.....
 .....

⁽¹⁰¹⁾ Jf. avsnitt 3.2 i FoUoN-rammebestemmelsene.

- B) Dersom svaret er ja, dekker de deltakende foretakene samtlige kostnader i forbindelse med de prosjektene som støttes innenfor rammen av den meldte støtteordningen?

☐ ja ☐ nei

Blir de resultatene som ikke er omfattet av immaterialrettigheter, spredt i vidt omfang, OG blir eventuelle immaterialrettigheter som følger av forskningsorganisasjonenes virksomhet, i sin helhet overdratt⁽¹⁰²⁾ til forskningsorganisasjonene?

☐ ja ☐ nei

Mottar forskningsorganisasjonene godtgjøring fra de deltakende foretakene som tilsvarer markedsprisen for de immaterialrettighetene⁽¹⁰³⁾ som følger av forskningsorganisasjonenes virksomhet innenfor prosjektet, og som overdras til de deltakende foretakene?

☐ ja ☐ nei

Vennligst gi nærmere opplysninger (vær oppmerksom på at alle bidrag fra de deltakende foretakene til dekning av forskningsorganisasjonenes kostnader, skal trekkes fra godtgjøringen):

.....
 .....

- C) Dersom det ikke er svart ja på noen av spørsmålene under punkt B), kan medlemsstaten basere seg på individuell vurdering av samarbeidsprosjektene⁽¹⁰⁴⁾.

Vennligst gi en individuell vurdering av samarbeidsprosjektene der det tas hensyn til ovennevnte faktorer. Legg også ved de kontraktsmessige avtalene i meldingen.

Dersom det ikke er svart ja på noen av spørsmålene under punkt B), og dersom den individuelle vurderingen av samarbeidsprosjektene ikke fører til den konklusjon at det ikke foreligger noen statsstøtte, vil Kommisjonen anse den fulle verdien av forskningsorganisasjonenes bidrag til prosjektet som støtte til foretak.

4. Støttens forenlighet med det felles marked i henhold til EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav b)

FoUoN-støtte til fremming av gjennomføring av et viktig prosjekt⁽¹⁰⁵⁾ av felles europeisk interesse kan i henhold til EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav b) anses for å være forenlig med det felles marked.

4.1. Alminnelige (kumulative) vilkår

- A) Vennligst bekreft at

☐ prosjektet på en konkret, klar og identifiserbar måte bidrar til Fellesskapets interesse⁽¹⁰⁶⁾,

OG

☐ den fordelen som oppnås gjennom prosjektets formål, ikke er begrenset til én medlemsstat eller til de medlemsstatene som gjennomfører prosjektet, men omfatter Fellesskapet som helhet⁽¹⁰⁷⁾,

OG

☐ prosjektet utgjør et vesentlig framskritt med hensyn til Fellesskapets mål.

Vennligst gi nærmere opplysninger og bevis:

.....
 .....

⁽¹⁰²⁾ For nærmere opplysninger, se avsnitt 3.2.2 (fotnote 28) i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹⁰³⁾ For nærmere opplysninger, se avsnitt 3.2.2 (fotnote 29) i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹⁰⁴⁾ Det er også mulig at det ikke foreligger statsstøtte dersom vurderingen av de kontraktsmessige avtalene mellom partnerne fører til den konklusjon at eventuelle immaterialrettigheter og tilgangrettigheter til FoUoN-resultatene deles mellom de ulike samarbeidspartnerne i et forhold som avspeiler deres respektive interesser, arbeidsinnsats samt finansielle og andre bidrag til prosjektet.

⁽¹⁰⁵⁾ Kommisjonen kan også anse en gruppe prosjekter for sammen å utgjøre et prosjekt.

⁽¹⁰⁶⁾ Vær oppmerksom på at den felles europeiske interesse skal påvises i praksis. Det må f.eks. dokumenteres at prosjektet gjør det mulig å oppnå betydelige framskritt når det gjelder å nå bestemte fellesskapsmål.

⁽¹⁰⁷⁾ Det er ikke tilstrekkelig at prosjektet gjennomføres av foretak i forskjellige land.

B) Angi støttens positive virkninger:

- ☐ viktige ringvirkninger for samfunnet,
- ☐ tiltaket bidrar til å forbedre Fellesskapets internasjonale stilling når det gjelder FoUoN,
- ☐ skaping av nye markeder,
- ☐ utvikling av ny teknologi,
- ☐ andre positive virkninger:

.....

.....

C) Vennligst angi vilkårene for gjennomføring av prosjektet (herunder deltakere og mål)⁽¹⁰⁸⁾:

.....

.....

D) Vennligst gi nærmere opplysninger og dokumentasjon som viser at støtten er nødvendig for å nå det definerte målet av felles interesse OG stimulerer til å gjennomføre prosjektet⁽¹⁰⁹⁾:

.....

.....

E) Vennligst gi nærmere opplysninger og dokumentasjon som viser at prosjektet innebærer stor risiko:

.....

.....

F) Vennligst gi nærmere opplysninger og dokumentasjon som viser at prosjektet er av stor betydning på grunn av sin art og sitt omfang⁽¹¹⁰⁾:

.....

.....

4.2. *Beskrivelse av prosjektet*

Vennligst gi en utførlig beskrivelse av prosjektet. Se veiledningen i avsnitt 5.1 i dette skjemaet for tilleggsopplysninger.

.....

.....

5. **Støttens forenlighet med det felles marked i henhold til EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav c)**

Dersom flere støttemottakere deltar i det meldte prosjektet, vennligst gi opplysningene nedenfor for hver enkelt av dem.

5.1. *Støtte til FoU-prosjekter⁽¹¹¹⁾*5.1.1. *Forskningskategori⁽¹¹²⁾*A) Vennligst angi hvilke FoU-stadier⁽¹¹³⁾ som støttes innenfor rammen av det meldte støttetiltaket:

- ☐ grunnforskning
- ☐ industriell forskning
- ☐ eksperimentell utvikling

⁽¹⁰⁸⁾ Vær oppmerksom på at prosjektene må være klart definert når det gjelder disse aspektene.

⁽¹⁰⁹⁾ For veiledning, se kriteriene i avsnitt 6 i dette skjemaet for tilleggsopplysninger.

⁽¹¹⁰⁾ Det vil si at prosjektets formål er meningsfullt og at prosjektet har et betydelig omfang.

⁽¹¹¹⁾ Jf. avsnitt 5.1 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹¹²⁾ Ved kategorisering av de ulike aktivitetene kan det henvises til Kommisjonens praksis eller de særskilte eksemplene og forklaringene i Frascati-manualen, «Measurement of Scientific and Technological Activities, Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development» (Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling, 2002).

⁽¹¹³⁾ For definisjoner, se avsnitt 2.2 bokstav e)-g) i FoUoN-rammebestemmelsene.

- B) Dersom FoU-prosjektene omfatter ulike forskningskategorier, vennligst angi de forskjellige oppgavene og angi om de hører hjemme i kategorien grunnforskning, industriell forskning eller eksperimentell utvikling, eller ingen av disse:

.....

.....

5.1.2. Støtteberettigede kostnader

Alle støtteberettigede kostnader skal henføres til en særskilt FoU-kategori⁽¹¹⁴⁾. Vennligst angi de støtteberettigede kostnadene med tilhørende beløp.

	Grunnforskning	Industriell forskning	Eksperimentell utvikling
Personalkostnader			
Kostnader til instrumenter og utstyr			
Kostnader til bygninger og grunn			
Kostnader til kontraktsforskning, teknisk kunnskap og patenter kjøpt eller lisensiert fra eksterne kilder til markedspris			
Andre faste kostnader som er direkte knyttet til forskningsprosjektet			
Andre driftskostnader			

5.1.3. Støtteandeler og bonuser

Støtteandelen beregnes på grunnlag av prosjektets støtteberettigede kostnader. Den må fastsettes for hver støttemottaker, også når det dreier seg om samarbeidsprosjekter⁽¹¹⁵⁾.

- A) Grunnleggende støtteandeler (uten bonus)⁽¹¹⁶⁾:

	Grunnforskning	Industriell forskning	Eksperimentell utvikling
Høyeste støtteandel			

⁽¹¹⁴⁾ Jf. avsnitt 5.1.4 i FoUoN-rammebestemmelsene. Disse støtteberettigede kostnadene gjelder støtte til FoU-prosjekter (avsnitt 5.1), forskningsprosjekter og prosessmessig og organisasjonsmessig nyskaping i tjenestesektoren (avsnitt 5.5).

⁽¹¹⁵⁾ Når det gjelder statsstøtte til et FoU-prosjekt som gjennomføres i samarbeid mellom forskningsorganisasjoner og foretak, kan den samlede støtten som består av direkte statsstøtte til et bestemt forskningsprosjekt og, der de utgjør støtte, bidrag til prosjektet fra forskningsorganisasjoner, ikke overstige de fastsatte støtteandelene for hvert foretak som mottar støtte.

⁽¹¹⁶⁾ Støtteandelen kan ikke overstige 100 % for grunnforskning, 50 % for industriell forskning og 25 % for eksperimentell utvikling.

B) Bonuser:

Omfatter det meldte støttetiltaket en bonus?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst gi nærmere opplysninger nedenfor:

— Omfatter tiltaket en SMB-bonus?

☐ ja ☐ nei

Angi bonusnivået⁽¹¹⁷⁾: .....

— Omfatter det meldte støttetiltaket en bonus for i) reelt samarbeid mellom foretak eller ii) samarbeid mellom et foretak og en forskningsorganisasjon eller iii) spredning av resultater (gjelder bare for prosjekter med industriell forskning)?

☐ ja ☐ nei

i) Dersom det tildeles en bonus for reelt samarbeid mellom minst to uavhengige foretak, vennligst bekreft at følgende vilkår er oppfylt:

☐ ingen av foretakene bærer mer enn 70 % av de støtteberettigede kostnadene for samarbeidsprosjektet,

OG

☐ prosjektet omfatter samarbeid med minst en SMB, eller samarbeidet er av grensekryssende karakter, dvs. forsknings- og utviklingsvirksomheten gjennomføres i minst to forskjellige medlemsstater.

Angi bonusnivået⁽¹¹⁸⁾: .....

ii) Dersom det tildeles en bonus for reelt samarbeid mellom et foretak og en forskningsorganisasjon, særlig i forbindelse med samordning av nasjonal FoU-politikk, vennligst bekreft at følgende vilkår er oppfylt:

☐ forskningsorganisasjonen bærer minst 10 % av de støtteberettigede prosjektkostnadene,

OG

☐ forskningsorganisasjonen har rett til å offentliggjøre resultatene av forskningsprosjektene i den grad de stammer fra forskning som er utført av den organisasjonen

Angi bonusnivået⁽¹¹⁹⁾: .....

iii) Dersom det ved industriell forskning tildeles en bonus for vid spredning av prosjekresultatene, vennligst angi minst én av følgende metoder for vid spredning:

☐ tekniske og vitenskapelige konferanser

☐ offentliggjøring i vitenskapelige eller tekniske tidsskrifter

☐ lagring i åpne registre (databaser med rå forskningsdata som alle kan få tilgang til)

☐ tilgjengelighet gjennom programvare med gratis eller åpen kildekode

Angi bonusnivået⁽¹²⁰⁾: .....

C) Angi den samlede støtteandelen for prosjektene som støttes innenfor rammen av det meldte støttetiltaket (inkludert bonusene) (%): .....

⁽¹¹⁷⁾ Støtteandelen kan økes med 10 prosentpoeng for mellomstore bedrifter og med 20 prosentpoeng for små bedrifter.

⁽¹¹⁸⁾ Støtteandelen kan økes med 15 prosentpoeng, men kan høyst utgjøre 80 %.

⁽¹¹⁹⁾ Støtteandelen kan økes med 15 prosentpoeng, men kan høyst utgjøre 80 %. Denne bonusen får ikke anvendelse på forskningsorganisasjonen.

⁽¹²⁰⁾ Støtteandelen kan økes med 15 prosentpoeng, men kan høyst utgjøre 80 %.

5.1.4. Særlige vilkår for tilbakebetalingspliktige forskudd⁽¹²¹⁾

A) Gis støtten til FoU-prosjektene i form av et tilbakebetalingspliktig forskudd?

☐ ja ☐ neiB) Er den støtten som gis i form av et tilbakebetalingspliktig forskudd innenfor rammen av det meldte støttetiltaket, uttrykt som bruttotilskuddsekvivalent⁽¹²²⁾?☐ ja ☐ neiDersom svaret er ja, hva er det tilbakebetalingspliktige forskuddets støtteandel uttrykt som bruttotilskuddsekvivalent⁽¹²³⁾?

.....

Vennligst angi også hvilken godkjent støtteordning⁽¹²⁴⁾ støtten gis på grunnlag av, og gi en utførlig beskrivelse av metoden som er anvendt for å beregne bruttotilskuddsekvivalenten, herunder de kontrollerbare data som ligger til grunn for metoden:

.....

.....

C) Dersom støtten ikke kan uttrykkes som bruttotilskuddsekvivalent, hvor stor prosentvis andel av de støtteberettigede kostnadene utgjør det tilbakebetalingspliktige forskuddet? .....

Dersom satsene for tilbakebetalingspliktige forskudd som gis til FoU-prosjektet, er høyere enn satsene angitt i avsnitt 5.1.2 og 5.1.3 i FoUoN-rammebestemmelsene (opp til de høyeste satsene angitt i avsnitt 5.1.5), vennligst

— gi Kommisjonen detaljerte opplysninger om tilbakebetalingen dersom prosjektet lykkes, og definer klart hva som anses som et vellykket resultat av forskningen,

OG

— bekreft følgende:

☐ Tiltaket forutsetter at dersom prosjektet lykkes, skal forskuddet tilbakebetales med en rentesats som minst tilsvarer den som følger av kommisjonskunngjøringen om metoden for fastsettelse av referanse- og kalkulasjonsrenten⁽¹²⁵⁾.

☐ Dersom prosjekteresultatene overgår det som er definert som et vellykket resultat, har medlemsstaten rett til å kreve ytterligere betaling utover tilbakebetalingen av forskuddet inkludert den referanserenten som er fastsatt av Kommisjonen.

☐ Ved delvis vellykket resultat krever medlemsstaten at tilbakebetalingen står i et rimelig forhold til det resultatet som er oppnådd.

5.1.5. Samsvarsklausul⁽¹²⁶⁾

Anvendes det en samsvarsklausul i det meldte tiltaket?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, kan det tillates høyere støtteandeler enn normalt.

Dersom svaret er ja, gi nærmere opplysninger og dokumenter at konkurrenter utenfor Fellesskapet i løpet av de siste tre årene har mottatt eller vil motta støtte med en tilsvarende støtteandel til tilsvarende prosjekter, programmer, forskning, utvikling eller teknologi:

.....

.....

⁽¹²¹⁾ Jf. avsnitt 5.1.5 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹²²⁾ Bruttotilskuddsekvivalenten for et tilbakebetalingspliktig forskudd avspeiler sannsynligheten for at forskuddet vil bli tilbakebetalt av støttemottakerne.

⁽¹²³⁾ Bruttotilskuddsekvivalenten må oppfylle vilkårene for høyeste støtteandeler som fastsatt i avsnitt 5.1.2 og 5.1.3 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹²⁴⁾ For nærmere opplysninger, se avsnitt 5.1.5 (annet ledd) i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹²⁵⁾ EFT C 273 av 9.9.1997, s. 3. Også offentliggjort på følgende adresse: http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/reference.html

⁽¹²⁶⁾ Jf. avsnitt 5.1.7 i FoUoN-rammebestemmelsene.

Forekommer det eller kan det oppstå direkte eller indirekte vridninger av internasjonal handel?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, dokumenter dette:

.....
 .....

Gi også tilstrekkelige opplysninger til at Kommisjonen kan vurdere situasjonen, blant annet om det er nødvendig å ta hensyn til en eventuell konkurransefordel for en konkurrent i en tredjestat:

.....
 .....

5.2. Støtte til tekniske forundersøkelser⁽¹²⁷⁾

5.2.1. Alminnelige vilkår

Undersøkelsene gjennomføres som forberedelser til⁽¹²⁸⁾:

- ☐ industriell forskning
☐ eksperimentell utvikling

5.2.2. Støtteandeler

Angi høyeste støtteandel⁽¹²⁹⁾ (%): .....

Støtteandelen beregnes på grunnlag av kostnadene ved forundersøkelsene til prosjektet.

5.3. Støtte til dekning av SMB-ers kostnader knyttet til industriell eiendomsrett⁽¹³⁰⁾

5.3.1. Vilkår

Hvilket forskningsstadium⁽¹³¹⁾ gjelder det?

- ☐ grunnforskning
☐ industriell forskning
☐ eksperimentell utvikling

5.3.2. Støtteberettigede kostnader og støtteandeler

A) Angi de støtteberettigede kostnadene⁽¹³²⁾ med beløp:

- ☐ kostnader forut for tildelingen av rettigheten i første jurisdiksjon: .....
 .....
☐ oversetting og andre kostnader ved å få tildelt rettigheten eller få den godkjent i andre jurisdiksjoner: .....
 .....
☐ kostnader ved å forsvare rettighetens gyldighet under den formelle behandlingen av søknaden, og mulige innsigelsesprosedyrer .....
 .....

B) Angi høyeste støtteandel⁽¹³³⁾ (%): .....

⁽¹²⁷⁾ Jf. avsnitt 5.2 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹²⁸⁾ Ved kategorisering av de ulike aktivitetene kan det henvises til Kommisjonens praksis eller de særskilte eksemplene og forklaringene i Frascati-manualen, «Measurement of Scientific and Technological Activities, Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development» (Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling, 2002). For definisjoner, se avsnitt 2.2 bokstav e)-g) i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹²⁹⁾ For SMB-er kan støtteandelen være høyst 75 % ved forundersøkelser til industriell forskning og høyst 50 % ved forundersøkelser til eksperimentell utvikling. For store foretak kan støtteandelen være høyst 65 % ved forundersøkelser til industriell forskning og høyst 40 % ved forundersøkelser til eksperimentell utvikling.

⁽¹³⁰⁾ Jf. avsnitt 5.3 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹³¹⁾ For definisjoner, se avsnitt 2.2 bokstav e)-g) i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹³²⁾ For nærmere opplysninger, se avsnitt 5.3 (annet ledd) i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹³³⁾ De høyeste støttenivåene tilsvarer de samme støttenivåene som ville ha blitt godkjent som FoU-støtte til de forskningsaktivitetene som gav opphav til de aktuelle industrielle eiendomsrettene.

5.4. *Støtte til unge, nyskapende foretak⁽¹³⁴⁾ (for små bedrifter)*

Vennligst bekreft følgende:

- A) ☐ Støttemottakeren er en liten bedrift som definert i Fellesskapets regelverk⁽¹³⁵⁾ som har eksistert i under seks år på tidspunktet for tildelingen av støtten.

Vennligst gi nærmere opplysninger og bevis:

.....
 .....

- B) ☐ Støttemottakeren er et nyskapende foretak.

Vennligst bekreft at oppfyllelsen av dette vilkåret sikres gjennom

- ☐ en evaluering utført av en ekstern sakkyndig som viser at støttemottakeren i overskuelig framtid vil utvikle produkter, tjenester eller prosesser som er teknologisk nye eller vesentlig forbedret sammenlignet med det nåværende utviklingstrinn i den aktuelle industrien i Fellesskapet, og som innebærer en risiko for teknologisk eller industriell fiasko,

ELLER

- ☐ dokumentasjon på at støttemottakerens FoU-kostnader utgjør minst 15 % av de samlede driftskostnadene i minst ett av de tre årene før støtten ble gitt, eller, når det gjelder et nyopprettet foretak uten finansiell historie, i revisjonen av den inneværende regnskapsperioden, som skal attesteres av en ekstern revisor.

Vennligst gi nærmere opplysninger om hvordan dette gjennomføres:

.....
 .....

- C) Angi høyeste tillatte støttebeløp innenfor rammen av det meldte tiltaket⁽¹³⁶⁾:

.....

- D) Vennligst bekreft følgende:

- ☐ Støttemottakeren har ikke mottatt støtte til unge, nyskapende foretak tidligere, og vil motta denne typen støtte bare én gang i det tidsrommet det svarer til definisjonen av et ungt, nyskapende foretak.

- E) Er foretaket berettiget til kumulering av støtte?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi hvordan de særskilte reglene for kumulering av støtte til unge, nyskapende foretak (avsnitt 5.4 i FoUoN-rammebestemmelsene) vil bli overholdt:

.....
 .....

5.5. *Støtte til prosessmessig og organisasjonsmessig nyskaping i tjenestesektoren⁽¹³⁷⁾*

5.5.1. Alminnelige vilkår

- A) Hvilken type nyskaping i tjenestesektoren⁽¹³⁸⁾ omfatter det meldte tiltaket?

- ☐ prosessmessig nyskaping i tjenestesektoren
☐ organisasjonsmessig nyskaping i tjenestesektoren

Vennligst gi en utførlig beskrivelse av nyskapingen i tjenestesektoren⁽¹³⁹⁾ (prosessmessig og/eller organisasjonsmessig):

.....
 .....

⁽¹³⁴⁾ Jf. avsnitt 5.4 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹³⁵⁾ Se fotnote 20.

⁽¹³⁶⁾ Støtten kan ikke overstige 1 million euro i ikke-støtteberettigede områder, 1,5 millioner euro i regioner som er berettiget til unntaket fastsatt i EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav a) og 1,25 millioner euro i regioner som er berettiget til unntaket fastsatt i EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav c).

⁽¹³⁷⁾ Jf. avsnitt 5.5 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹³⁸⁾ For definisjoner, se avsnitt 2.2 bokstav i) og j) i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹³⁹⁾ Ved kategorisering av de ulike aktivitetene kan det henvises til Kommisjonens praksis eller de særskilte definisjonene i Oslo-manualen, «Guidelines for Collecting and Interpreting Innovation Data», 3. utgave (Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling, 2005).

B) Vennligst bekreft følgende:

- ☐ Den organisasjonsmessige nyskapingen dreier seg om bruk og utnyttelse av informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT) med henblikk på å endre organisasjonen.
- ☐ Nyskapingen er utformet som et prosjekt med en utpekt og kvalifisert prosjektleder og fastsatte prosjektkostnader.
- ☐ Resultatet av det støttede prosjektet er at det utvikles en standard, en forretningsmodell, en metode eller et konsept som systematisk kan gjenskapes og eventuelt sertifiseres og patenteres.
- ☐ Den prosessmessige eller organisasjonsmessige nyskapingen er ny eller vesentlig forbedret sammenlignet med det nåværende utviklingstrinn i den aktuelle industrien i Fellesskapet.
- ☐ Prosjektene for prosessmessig eller organisasjonsmessig nyskaping innebærer en klar risiko.
- ☐ Støtten gis til store foretak bare dersom de samarbeider med SMB-er innenfor den virksomheten som støttes, og dersom de samarbeidende SMB-ene bærer minst 30 % av de samlede støtteberettigede kostnadene.

Vennligst presiser/dokumenter alle disse faktorene:

.....
 .....

5.5.2. Støtteberettigede kostnader og støtteandeler

A) Vennligst angi de støtteberettigede kostnadene⁽¹⁴⁰⁾ med beløp:

	Støtteberettigede kostnader
Personalkostnader	
Kostnader til instrumenter og utstyr	
Kostnader til bygninger og grunn	
Kostnader til kontraktsforskning, teknisk kunnskap og patenter kjøpt eller lisensiert fra eksterne kilder til markedspris	
Andre faste kostnader som er direkte knyttet til forskningsprosjektet	
Andre driftskostnader	

B) Angi høyeste støtteandel⁽¹⁴¹⁾ (%): .....

Støtteandelen beregnes på grunnlag av prosjektenes støtteberettigede kostnader.

5.6. Støtte til rådgivnings- og støttetjenester i forbindelse med nyskaping⁽¹⁴²⁾ (for SMB-er)

5.6.1. Alminnelige vilkår

A) Angi det høyeste støttebeløpet (må ikke overstige 200 000 euro per støttedmottaker i et tidsrom på tre år): .....

B) Vennligst bekreft følgende:

- ☐ Dersom tjenesteyteren ikke har nasjonal eller europeisk sertifisering, dekker støtten høyst 75 % av de støtteberettigede kostnadene.
- ☐ Støttedmottakerne bruker statsstøtten til å kjøpe tjenestene til markedspris (eller, dersom tjenesteyteren er en ideell organisasjon, til en pris som dekker kostnadene pluss en rimelig margin).

Vennligst gi nærmere opplysninger om hvordan dette sikres:

.....
 .....

⁽¹⁴⁰⁾ For nærmere opplysninger, se avsnitt 5.1.4 i FoUoN-rammebestemmelsene. Vær oppmerksom på at når det gjelder organisasjonsmessig nyskaping, dekker kostnadene til instrumenter og utstyr bare kostnadene til IKT-instrumenter og -utstyr.

⁽¹⁴¹⁾ Høyeste støtteandel er 15 % av de støtteberettigede kostnadene for et stort foretak, 25 % av de støtteberettigede kostnadene for en mellomstor bedrift og 35 % av de støtteberettigede kostnadene for en liten bedrift.

⁽¹⁴²⁾ Jf. avsnitt 5.6 i FoUoN-rammebestemmelsene.

5.6.2. Støtteberettigede kostnader

- A) Hvilken type støtte gis?
- ☐ støtte til rådgivningstjenester i forbindelse med nyskaping
  - ☐ støtte til støttetjenester i forbindelse med nyskaping
- B) Dersom det gjelder støtte til rådgivningstjenester i forbindelse med nyskaping, angi de støtteberettigede kostnadene med beløp:
- ☐ ledelsesrådgivning .....
  - ☐ teknologisk bistand .....
  - ☐ teknologioverføringstjenester .....
  - ☐ opplæring .....
  - ☐ rådgivning i forbindelse med overtakelse, vern av og handel med immaterialrettigheter og lisensavtaler .....
  - ☐ rådgivning om bruk av standarder .....
- C) Dersom det gjelder støtte til støttetjenester i forbindelse med nyskaping, angi de støtteberettigede kostnadene med beløp:
- ☐ kontorer .....
  - ☐ databanker .....
  - ☐ fagbibliotek .....
  - ☐ markedsundersøkelser .....
  - ☐ laboratoriebruk .....
  - ☐ kvalitetsmerking .....
  - ☐ prøving og sertifisering .....

5.6.3. Særlige vilkår for ideelle organisasjoner

Dersom tjenesteyteren er en ideell organisasjon, kan støtten gis i form av en prisreduksjon som tilsvarer forskjellen mellom den betalte prisen og markedsprisen (eller en pris som avspeiler de samlede kostnadene pluss en rimelig margin).

Gis støtten i form av en prisreduksjon?

- ☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, dokumenter at det finnes et system som sikrer innsyn i de samlede kostnadene til de rådgivnings- og støttetjenestene som ytes i forbindelse med nyskaping, samt hvilken pris støttemottakerne betaler, slik at den mottatte støtten kan måles og overvåkes.

.....

.....

5.7. Støtte til lån av høyt kvalifisert personale⁽¹⁴³⁾ (for SMB-er)

5.7.1. Alminnelige vilkår

- A) Hvor kommer det høyt kvalifiserte personalet⁽¹⁴⁴⁾ fra?

- ☐ forskningsorganisasjoner
- ☐ store foretak

Gi om mulig nærmere opplysninger om forskningsorganisasjonene og de store foretakene:

.....

.....

⁽¹⁴³⁾ Jf. avsnitt 5.7 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹⁴⁴⁾ For definisjon, se avsnitt 2.2 bokstav k) i FoUoN-rammebestemmelsene.

B) Vennligst bekreft følgende:

- ☐ Det lånte personalet erstatter ikke annet personale.
- ☐ Det lånte personalet ansettes i en nyopprettet funksjon i det foretaket som mottar støtte.

Vennligst gi en nærmere beskrivelse av denne nyopprettede funksjonen:

.....

.....

- ☐ Det lånte personalet har vært ansatt i minst to år i den forskningsorganisasjonen eller det store foretaket som låner det ut.
- ☐ Det lånte personalet arbeider med FoUoN-virksomhet i SMB-en som mottar støtte.

5.7.2. Støtteberettigede kostnader og støtteandeler

A) Angi de støtteberettigede kostnadene og deres nivåer:

- ☐ Kostnader til lån og ansettelse av høyt kvalifisert personale: .....
- ☐ Reisegodtgjøring til det lånte personalet: .....

B) ☐ Vennligst bekreft at rådgivningskostnader (betaling for den tjenesten den sakkyndige yter, uten at vedkommende er ansatt i foretaket) ikke regnes som støtteberettigede kostnader for støtte til lån av høyt kvalifisert personaleC) Angi høyeste støtteandel⁽¹⁴⁵⁾ (%): .....5.8. Støtte til nyskappingsgrupper⁽¹⁴⁶⁾

5.8.1. Alminnelige vilkår

A) Hvilken type støtte får støttemottakeren?

- ☐ investeringsstøtte
- ☐ driftsstøtte til stimulering av grupper

B) Vennligst bekreft følgende:

- ☐ Støtten gis utelukkende til det rettssubjektet som driver nyskappingsgruppen.
- ☐ Støttemottakeren har ansvaret for å styre deltakingen i gruppen og tilgangen til gruppens lokaler, anlegg og aktiviteter.

Vennligst gi nærmere opplysninger:

.....

.....

- ☐ Tilgangen til gruppens lokaler, anlegg og aktiviteter er ikke begrenset.

C) Gjenspeiler de gebyrene som kreves for å bruke gruppens anlegg og for å delta i gruppens aktiviteter, kostnadene?

- ☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst dokumenter hvordan dette sikres:

.....

.....

Dersom svaret er nei, vennligst gi nærmere opplysninger (særlig om hvorvidt det foreligger støtte i henhold til EF-traktatens artikkel 87 nr. 1, se avsnitt 3.1 i FoUoN-rammebestemmelsene):

.....

.....

D) Vennligst legg ved en analyse av nyskappingsgruppens teknologiske spesialisering, eksisterende regionale potensial, eksisterende forskningskapasitet, forekomsten av grupper med lignende formål i Fellesskapet og det potensielle markedsvolumet for gruppens aktiviteter:

.....

.....

⁽¹⁴⁵⁾ Høyeste støtteandel er 50 % av de støtteberettigede kostnadene i et tidsrom på høyst tre år per foretak og per person som lånes.

⁽¹⁴⁶⁾ Jf. avsnitt 5.8 i FoUoN-rammebestemmelsene.

5.8.2. Særlige vilkår for investeringsstøtte til stimulering av grupper

- A) Hvilken type investering dreier det seg om?
- ☐ opprettelse av nyskappingsgrupper
  - ☐ utvidelse av nyskappingsgrupper
  - ☐ stimulering av nyskappingsgrupper
- B) Til hvilke anlegg gis støtten?
- ☐ anlegg for opplærings- og forskningssentre
  - ☐ fritt tilgjengelige forskningsinfrastrukturer, laboratorier, prøvingsanlegg
  - ☐ infrastrukturer for bredbåndsnett
- C) Angi de støtteberettigede kostnadene med beløp:
- ☐ kostnader knyttet til investeringer i grunn: .....
  - ☐ bygninger: .....
  - ☐ maskiner: .....
  - ☐ utstyr: .....
- D) Angi den grunnleggende støtteandelen (%)⁽¹⁴⁷⁾: .....
- E) Tildeles støttemottakeren noen bonus?
- ☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, angi nærmere nedenfor.

- Tildeles det en SMB-bonus?
- ☐ ja ☐ nei
- Angi bonusnivået⁽¹⁴⁸⁾: .....
- Tildeles det en bonus til foretak i de mest fjerntliggende regioner?
- ☐ ja ☐ nei
- Dersom svaret er ja, angi bonusnivået for et foretak i de mest fjerntliggende regioner⁽¹⁴⁹⁾: .....

5.8.3. Særlige vilkår for driftsstøtte til stimulering av grupper

- A) For hvor lang tid gis slik støtte? ..... år
- Dersom støtten gis for et lengre tidsrom enn fem år, vennligst framlegg overbevisende dokumentasjon som begrunner et slikt lengre tidsrom⁽¹⁵⁰⁾.
- .....
- .....
- B) Er støtten avtakende?
- ☐ ja ☐ nei
- C) Angi de støtteberettigede kostnadene med beløp:
- ☐ markedsføring av gruppen for å rekruttere nye foretak til å delta: .....
  - ☐ forvaltning av gruppens fritt tilgjengelige anlegg: .....
  - ☐ organisering av opplæringsprogrammer, seminarer og konferanser for å fremme kunnskapsutveksling og nettverksbygging mellom medlemmene av gruppen: .....

⁽¹⁴⁷⁾ Høyeste støtteandel er 15 % av de støtteberettigede kostnadene. For regioner som omfattes av EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav a), er høyeste støtteandel som følger: 30 % av de støtteberettigede kostnadene for regioner med et BNP per innbygger som er mindre enn 75 % av gjennomsnittet i EU-25, i de mest fjerntliggende regioner med høyere BNP per innbygger og (fram til 1. januar 2011) i regioner som berøres av den statistiske virkningen; 40 % for regioner med et BNP per innbygger som er mindre enn 60 % av gjennomsnittet i EU-25; 50 % for regioner med et BNP per innbygger som er mindre enn 45 % av gjennomsnittet i EU-25. For regioner som berøres av den statistiske virkningen og omfattes av EF-traktatens artikkel 87 nr. 3 bokstav c), er høyeste støtteandel 20 % av de støtteberettigede kostnadene fra og med 1. januar 2011.

⁽¹⁴⁸⁾ Støtteandelen kan økes med høyst 20 prosentpoeng for små bedrifter, og med høyst 10 prosentpoeng for mellomstore bedrifter.

⁽¹⁴⁹⁾ Støtteandelen kan økes med høyst 20 prosentpoeng i de av de mest fjerntliggende regioner som har et BNP som er mindre enn 75 % av gjennomsnittet i EU-25, og med høyst 10 prosentpoeng i de øvrige av de mest fjerntliggende regioner.

⁽¹⁵⁰⁾ Tidsrommet kan ikke under noen omstendigheter være lengre enn ti år.

D) Støtteandel:

- avtakende støtte (angi hvor mye støtten avtar for hvert år)⁽¹⁵¹⁾: .....
- ikke-avtakende støtte (%)⁽¹⁵²⁾: .....

6. Stimulerende virkning og behovet for støtte⁽¹⁵³⁾

6.1. Alminnelige vilkår

A) Var FoUoN-virksomheten påbegynt allerede før støttemottakeren inngav søknaden om støtte til de nasjonale myndigheter⁽¹⁵⁴⁾?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, anser Kommisjonen ikke at støtten har en stimulerende virkning for mottakeren.

B) Dersom svaret er nei, angi de relevante datoene:

- FoUoN-virksomheten startet den: .....
- Søknaden om støtte ble oversendt de nasjonale myndigheter den: .....

Vennligst vedlegg relevante underlagsdokumenter.

6.2. Vurdering av den stimulerende virkningen

Dersom støtten gis til

- prosessmessig og organisasjonsmessig nyskaping i tjenestesektoren,
- nyskappingsgrupper,
- et FoU-prosjekt for store foretak,
- forundersøkelser for store foretak,
- et FoU-prosjekt for SMB-er, og støtten overstiger 7,5 millioner euro,
- forundersøkelser for SMB-er, og støtten overstiger 7,5 millioner euro,

krever Kommisjonen at den stimulerende virkningen påvises gjennom en vurdering. Gå videre til de neste spørsmålene.

I andre tilfeller anser Kommisjonen at kriteriet om stimulerende virkning automatisk er oppfylt når det gjelder det aktuelle tiltaket.

6.2.1. Alminnelige vilkår

Dersom det er nødvendig å påvise den stimulerende virkningen for flere støttemottakere som deltar i det meldte prosjektet, vennligst gi opplysningene nedenfor for hver enkelt av dem.

For å kontrollere at den planlagte støtten vil stimulere støttemottakeren til å endre atferd og øke FoUoN-innsatsen, krever Kommisjonen en vurdering av de forskningskategoriene der den anser at kriteriet om stimulerende virkning ikke automatisk er oppfylt (angitt i avsnitt 4.2 i dette meldingsskjemaet).

Vennligst fyll ut vurderingen av den økte FoUoN-virksomheten (nedenfor) på grunnlag av en analyse der en situasjon med støtte sammenlignes med en situasjon uten støtte.

6.2.2. Kriterier

A) Vil prosjektet øke i størrelse?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, angi hva slags økning det dreier seg om:

- ☐ økning av de samlede prosjektkostnadene (uten at støttemottakerens utgifter reduseres sammenlignet med en situasjon uten støtte)
- ☐ økning av antall personer som arbeider med FoUoN
- ☐ annen type økning: .....

Dokumenter disse økningene:

.....
 .....

⁽¹⁵¹⁾ Støtteandelen kan være 100 % av de støtteberettigede kostnadene det første året, men skal avta lineært til null innen utgangen av det femte året.

⁽¹⁵²⁾ Høyeste støtteandel er 50 % av de støtteberettigede kostnadene.

⁽¹⁵³⁾ Jf. kapittel 6 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹⁵⁴⁾ Dersom forslaget gjelder støtte til et FoUoN-prosjekt, utelukker ikke dette at den potensielle støttemottakeren allerede har gjennomført forundersøkelser som ikke omfattes av søknaden om statsstøtte.

B) Vil prosjektet øke i omfang?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, angi hva slags økning det dreier seg om:

- ☐ økning av antall forventede resultater fra prosjektet
- ☐ et mer ambisiøst prosjekt kjennetegnet ved større sannsynlighet for et vitenskapelig eller teknologisk gjennombrudd eller en større risiko for fiasko
- ☐ annen type økning: .....

Dokumenter disse økningene:

.....

.....

C) Vil prosjektets tempo øke?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, dokumenter at prosjektet vil bli fullført raskere med støtte enn uten støtte:

.....

.....

D) Vil det samlede beløpet som brukes til FoUoN øke?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, angi hva slags økning det dreier seg om:

- ☐ økning av støtemottakerens samlede utgifter til FoUoN
- ☐ endringer i de budsjetterte midlene til prosjektet (uten tilsvarende reduksjon i midlene som er avsatt til andre prosjekter)
- ☐ økning av støtemottakerens samlede utgifter til FoUoN i forhold til den samlede omsetningen
- ☐ annen type økning: .....

Dokumenter disse økningene:

.....

.....

E) Medlemsstaten kan også påvise at det foreligger en stimulerende virkning ved hjelp av andre kvantitative og/eller kvalitative kriterier. Vennligst gi nærmere opplysninger og dokumentasjon:

.....

.....

.....

7. Kriterier som utløser en detaljert vurdering⁽¹⁵⁵⁾

Dersom støtten gjelder et FoUoN-prosjekt eller en forundersøkelse, vennligst fyll ut avsnitt 7.1 nedenfor. Dersom støtten gis til prosessmessig eller organisasjonsmessig nyskaping i tjenestesektoren eller til nyskappingsgrupper, gå til avsnitt 7.2 i dette skjemaet for tilleggsopplysninger. I andre tilfeller er det ikke nødvendig med en detaljert vurdering.

7.1. Prosjekter og forundersøkelser

A) Støtteberettigede kostnader som svarer til grunnforskning, utgjør ... % av de samlede støtteberettigede kostnadene (**forholdstall I**).

Dersom **forholdstall I** overstiger 50 %, mottar ett foretak et støttebeløp som overstiger 20 millioner euro⁽¹⁵⁶⁾ per prosjekt/forundersøkelse?

☐ ja ☐ nei

⁽¹⁵⁵⁾ Jf. avsnitt 7.1 i FoUoN-rammebestemmelsene

⁽¹⁵⁶⁾ Dersom det er relevant, vennligst oppgi den valutakursen som er brukt i svaret på dette spørsmålet.

- B) Støtteberettigede kostnader som svarer til industriell forskning og forundersøkelser til industriell forskning utgjør ... % av de samlede støtteberettigede kostnadene (**forholdstall II**).

Dersom summen av **forholdstall I** og **forholdstall II** er over 50 %, mottar ett foretak et støttebeløp som overstiger 10 millioner euro per prosjekt/forundersøkelse?

☐ ja ☐ nei

- C) Dersom summen av **forholdstall I** og **forholdstall II** er under 50 %, mottar ett foretak et støttebeløp som overstiger 7,5 millioner euro per prosjekt/forundersøkelse?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja på ett av disse tre spørsmålene, skal den meldte støtten underkastes en detaljert vurdering, og det skal framlegges tilleggsopplysninger som gjør det mulig for Kommisjonen å gjennomføre en slik detaljert vurdering (avsnitt 8 i dette skjemaet for tilleggsopplysninger).

7.2. *Prosessmessig eller organisasjonsmessig nyskaping i tjenestesektoren og nyskappingsgrupper*

Dersom støtten gis til prosessmessig eller organisasjonsmessig nyskaping i tjenestesektoren, mottar ett foretak et støttebeløp som overstiger 5 millioner euro per prosjekt?

☐ ja ☐ nei

Dersom støtten gis til nyskappingsgrupper, mottar gruppen (det rettssubjektet som driver nyskappingsgruppen) et støttebeløp som overstiger 5 millioner euro?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, skal den meldte støtten underkastes en detaljert vurdering, og det skal framlegges tilleggsopplysninger som gjør det mulig for Kommisjonen å gjennomføre en slik detaljert vurdering (avsnitt 8 i dette skjemaet for tilleggsopplysninger).

Vær oppmerksom på at Kommisjonen også gjennomfører en detaljert vurdering i alle saker som meldes til Kommisjonen på grunn av kravet om individuell melding fastsatt i gruppeunntaksforordningen.

8. **Tilleggsopplysninger ved detaljert vurdering**⁽¹⁵⁷⁾

Dersom flere støttemottakere deltar i det meldte prosjektet som skal underkastes en detaljert vurdering, vennligst gi opplysningene nedenfor for hver enkelt av dem. Dette berører ikke den fullstendige beskrivelsen av det meldte prosjektet, herunder alle deltakere, i de foregående avsnittene i dette skjemaet for tilleggsopplysninger.

8.1. *Generelle betraktninger*

Formålet med denne detaljerte vurderingen er å sikre at høye støttebeløp til FoUoN ikke vrir konkurransen i en grad som strider mot den felles interesse, men at støtten i stedet bidrar til den felles interesse. Dette oppnås når nytten av statsstøtten i form av økt FoUoN-virksomhet er større enn skadevirkningen på konkurransen og handelen.

Det følgende er en veiledning om hvilken type opplysninger Kommisjonen kan kreve for å kunne foreta en detaljert vurdering. Veiledningen er ment å gi innsyn i Kommisjonens beslutninger og begrunnelsen for disse, med henblikk på å skape forutsigbarhet og rettssikkerhet.

- A) Medlemsstatene oppfordres særlig til å benytte informasjonskildene oppført nedenfor. Vennligst angi om disse underlagsdokumentene er vedlagt meldingen:

- ☐ vurderinger av tidligere statsstøtteordninger eller -tiltak
- ☐ konsekvensanalyser som er utført av den myndigheten som tildeler støtte
- ☐ risikoanalyser
- ☐ årsberetninger
- ☐ interne forretningsplaner
- ☐ uttalelser fra sakkyndige
- ☐ andre undersøkelser vedrørende FoUoN

⁽¹⁵⁷⁾ Jf. kapittel 7 i FoUoN-rammebestemmelsene.

B) Angi også de positive virkningene av det meldte tiltaket, og legg ved underlagsdokumenter:

- ☐ nettoøkning i foretakets FoUoN-virksomhet
- ☐ tiltakets bidrag til en allmenn heving av FoUoN-nivået i den berørte sektoren
- ☐ tiltakets bidrag til å forbedre Fellesskapets internasjonale stilling når det gjelder FoUoN
- ☐ annet: .....

For hvert av avsnittene nedenfor, vennligst vedlegg de dokumentene som er relevante for det meldte tiltaket. Medlemsstatene oppfordres til å legge ved eventuelle andre opplysninger som de mener kan være nyttige for vurderingen av det meldte tiltaket.

8.2. Forekomst av markedssvikt⁽¹⁵⁸⁾

A) Angi den eller de former for markedssvikt som hemmer FoUoN-virksomheten i den aktuelle saken og berettiger behovet for statsstøtte, og vedlegg underlagsdokumenter:

- ☐ spredning av kunnskap (positive eksterne virkninger/offentlige goder)
- ☐ mangelfull og uensartet informasjon
- ☐ samordningsproblemer

B) Dersom statsstøtten er rettet inn mot FoUoN-prosjekter eller -virksomhet i støtteområder, vennligst gi opplysninger om

- ☐ ulemper på grunn av avsides beliggenhet eller andre regionale særtrekk,
- ☐ særskilte lokale økonomiske data, sosiale og/eller historiske årsaker til liten FoUoN-virksomhet i forhold til det relevante gjennomsnittet og/eller situasjonen på nasjonalt plan og/eller på fellesskapsplan,
- ☐ andre relevante indikatorer som viser økt grad av markedssvikt.

8.3. Eget instrument⁽¹⁵⁹⁾

Vennligst angi på hvilket grunnlag medlemsstaten har besluttet å bruke et selektivt instrument som statsstøtte for å øke FoUoN-virksomheten, og legg ved underlagsdokumenter:

- ☐ konsekvensanalyse av det foreslåtte tiltaket
- ☐ sammenligning med andre politiske alternativer som medlemsstaten har vurdert
- ☐ annet: .....

8.4. Stimulerende virkning og analyse av støtten⁽¹⁶⁰⁾

A) Vennligst beskriv hvilken endring i støttemottakerens atferd som støtten er ment å gi (f.eks. igangsetting av et nytt prosjekt eller økning av et prosjekts størrelse, omfang eller tempo), og legg ved underlagsdokumenter:

.....

.....

— Beskriv også ved hjelp av en kontrafaktisk analyse støttemottakerens atferd i forbindelse med prosjektet dersom støtten ikke var blitt tildelt:

.....

.....

— Beskriv hvorfor støtten er nødvendig for å gjøre det undersøkte prosjektet mer attraktivt enn det prosjektet som er beskrevet i den kontrafaktiske analysen, dvs. det prosjektet som gjennomføres uten støtte:

.....

.....

⁽¹⁵⁸⁾ Jf. avsnitt 7.3.1 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹⁵⁹⁾ Jf. avsnitt 7.3.2 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹⁶⁰⁾ Jf. avsnitt 7.3.3 i FoUoN-rammebestemmelsene.

- B) De følgende faktorene kan brukes for å påvise stimulerende virkning. Angi de faktorene som har betydning for det meldte tiltaket, og legg ved underlagsdokumenter:

- ☐ lønnsomhet
- ☐ investeringsbeløp og tidshorisont for kontantstrømmer
- ☐ risiko forbundet med forskningsprosjektet⁽¹⁶¹⁾
- ☐ løpende vurdering

8.5. *Støttens forholdsmessighet*⁽¹⁶²⁾

- A) Dersom det var flere (potensielle) kandidater til å gjennomføre FoUoN-prosjektet i Fellesskapet, ble støttemottakeren valgt gjennom en åpen utvelgingsprosess?

- ☐ ja ☐ nei

Vennligst gi nærmere opplysninger, og legg ved underlagsdokumenter:

.....

.....

- B) Vennligst forklar hvordan det sikres at støtten begrenses til det som er strengt nødvendig, og legg ved underlagsdokumenter:

.....

.....

8.6. *Analyse av konkurranse- og handelsvridningen*⁽¹⁶³⁾

8.6.1. Berørte markeder og virkninger på handelen

- A) Dersom det er relevant, vennligst beskriv støttens sannsynlige innvirkning på konkurransen i nyskappingsprosessen⁽¹⁶⁴⁾:

.....

.....

- B) Angi om det er sannsynlig at støtten vil påvirke produktmarkeder:

- ☐ ja ☐ nei

Vennligst angi de produktmarkedene som sannsynligvis vil bli påvirket av støtten:

.....

.....

.....

.....

- C) Vennligst angi støttemottakerens anslåtte andel av hvert av disse markedene:

.....

.....

Vennligst angi anslått andel av hvert av disse markedene for andre foretak som driver virksomhet der. Angi om mulig Herfindahl-Hirschman-indeksen (HHI):

.....

.....

- D) Vennligst beskriv de berørte markedenes struktur og dynamikk, og legg ved underlagsdokumenter:

.....

.....

⁽¹⁶¹⁾ I denne sammenheng gjøres det oppmerksom på at når det gjelder statsstøtte rettet inn mot FoUoN-prosjekter eller -virksomhet i støtteområder, tar Kommisjonen også i betraktning ulemper som skyldes avsides beliggenhet eller andre regionale særtrekk med negativ innvirkning på prosjektets risikonivå.

⁽¹⁶²⁾ Jf. avsnitt 7.3.4 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹⁶³⁾ Jf. avsnitt 7.4 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹⁶⁴⁾ Innvirkningen på konkurransen i nyskappingsprosessen er relevant i den grad den kan forventes å påvirke resultatet av framtidig konkurranse på produktmarkedene. For nærmere opplysninger, se avsnitt 7.4 (tredje ledd) i FoUoN-rammebestemmelsene.

- E) Dersom det er relevant, vennligst gi opplysninger om virkningene på handelen (endringer i handelsmønstre og lokalisering av økonomisk virksomhet):

.....
 .....

8.6.2 Vridning av dynamisk stimulans

Kommisjonen tar følgende faktorer i betraktning i sin analyse av støttens innvirkning på konkurrentenes dynamiske stimulans til å investere. Vennligst kryss av for de faktorene det vedlegges underlagsdokumenter for:

- ☐ støttebeløp
- ☐ nærhet til markedet/støttekategori
- ☐ åpen utvelgingsprosess
- ☐ uttreddeshindringer
- ☐ stimulans til å konkurrere om et framtidig marked
- ☐ produkt differensiering og konkurransenivå

8.6.3. Skaping av markeds makt

Kommisjonen tar følgende faktorer i betraktning i sin analyse av støttens innvirkning på støtt mottakerens markeds makt. Vennligst kryss av for de faktorene det gis nærmere opplysninger om og vedlegges underlagsdokumenter for:

- ☐ støtt mottakerens markeds makt og markedets struktur
- ☐ etablerings hindringer
- ☐ kjøpekraft
- ☐ utvelgingsprosess

8.6.4. Opprettholdelse av ineffektive markedsstrukturer

Angi om støtten gis

- ☐ på markeder med overkapasitet
- ☐ til bransjer i nedgang
- ☐ til følsomme sektorer

Vennligst gi nærmere opplysninger, og legg ved underlagsdokumenter:

.....
 .....

9. Kumulering⁽¹⁶⁵⁾

- A) Kombineres støtten som gis innenfor rammen av det meldte tiltaket, med annen støtte⁽¹⁶⁶⁾?

☐ ja   ☐ nei

- B) Dersom svaret er ja, vennligst beskriv kumuleringsreglene som gjelder for det meldte støttetiltaket:

.....
 .....
 .....
 .....

- C) Vennligst angi hvordan det vil bli kontrollert at kumuleringsreglene i det meldte støttetiltaket overholdes:

.....
 .....
 .....
 .....

⁽¹⁶⁵⁾ Jf. kapittel 8 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹⁶⁶⁾ Vær oppmerksom på at FoUoN-støtte ikke skal kumuleres med bagatellmessig støtte til de samme støtteberettigede kostnadene for å omgå de høyeste støtteandelene fastsatt i FoUoN-rammebestemmelsene.

10. Særskilte spørsmål som gjelder landbruk og fiske⁽¹⁶⁷⁾

A) Gjelder FoU-støtten varer oppført i vedlegg I til EF-traktaten?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, angi typen varer:

.....

.....

B) Dersom svaret er ja, vennligst svar på følgende spørsmål:

— Er støtten av allmenn interesse for den aktuelle sektoren eller delsektoren?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, dokumenter dette:

.....

.....

— Er opplysninger om at forskningen vil bli utført og forskningens formål offentliggjort på Internett før den igangsettes, OG omfatter de offentliggjorte opplysningene en omtrentlig dato for når de forventede resultatene vil foreligge, på hvilket nettsted de vil bli offentliggjort og informasjon om at de vil bli stilt til rådighet kostnadsfritt?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, dokumenter dette, og angi Internett-adressen:

.....

.....

— Vil forskningsresultatene være tilgjengelige på Internett i minst fem år, OG kan det bekreftes at disse opplysningene ikke vil bli offentliggjort på Internett senere enn de stilles til rådighet for medlemmene av en særskilt organisasjon?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, dokumenter dette:

.....

.....

— Gis støtten direkte til forskningsinstitusjonen eller -organet, OG kan det bekreftes at støtten verken omfatter direkte, ikke-forskningsrelatert støtte til et foretak som produserer, bearbeider eller markedsfører landbruksvarer, eller prisstøtte til produsenter av slike varer?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, dokumenter dette:

.....

.....

Dersom svaret er ja på alle fire spørsmål i punkt B) ovenfor, kan det tillates en støtteandel på opptil 100 %. I motsatt fall skal saker som gjelder FoU-støtte til varer oppført i vedlegg I til EF-traktaten, vurderes etter de vanlige reglene i FoUoN-rammebestemmelsene.

C) Angi den samlede støtteandelen (%): .....

⁽¹⁶⁷⁾ Jf. kapittel 9 i FoUoN-rammebestemmelsene.

- D) Samarbeid i henhold til rådsforordning (EF) nr. 1698/2005 om støtte til utvikling i landdistriktene fra Det europeiske fond for utvikling av landdistriktene (EAFRD)⁽¹⁶⁸⁾

Er samarbeidet godkjent for Fellesskapets samfinansiering i samsvar med artikkel 29 i forordning (EF) nr. 1698/2005, OG/ELLER gis støtten som tilleggsfinansiering i samsvar med forordningens artikkel 89 etter samme vilkår og med samme støtteandel som samfinansieringen⁽¹⁶⁹⁾?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er nei, skal saker som gjelder FoU-støtte til varer oppført i vedlegg I til EF-traktaten, vurderes etter de vanlige reglene i FoUoN-rammebestemmelsene.

11. Rapportering og overvåking⁽¹⁷⁰⁾

11.1. Årlige rapporter

Vær oppmerksom på at denne rapporteringsplikten ikke berører rapporteringsplikten i henhold til kommisjonsforordning (EF) nr. 794/2004 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 659/1999⁽¹⁷¹⁾.

Forplikter medlemsstaten seg til å framlegge for Kommisjonen årlige rapporter om gjennomføringen av den meldte ordningen som inneholder alle opplysningene oppført nedenfor⁽¹⁷²⁾?

- støttemottakerens navn
- støttebeløp per støttemottaker
- støtteandel
- i hvilke virksomhetssektorer de støttede prosjektene gjennomføres

☐ ja

11.2. Opplysningsskjemaer, overvåking

- A) Forplikter medlemsstaten seg til å føre detaljerte registre over støttetildelingene, med alle opplysninger som er nødvendige for å fastslå at de støtteberettigede kostnadene og den høyeste tillatte støtteandelen er overholdt?

☐ ja

- B) Forplikter medlemsstaten seg til å sikre at de detaljerte registrene nevnt i punkt A) ovenfor oppbevares i ti år fra datoen for støttetildelingen?

☐ ja

- C) Forplikter medlemsstaten seg til å oversende registrene nevnt i punkt A) på Kommisjonens anmodning?

☐ ja

12. Andre opplysninger

Vennligst gi alle andre opplysninger som anses som relevante for vurderingen av de aktuelle tiltakene som omfattes av Fellesskapets rammebestemmelser om statsstøtte til forskning og utvikling og nyskaping.»

⁽¹⁶⁸⁾ Rådsforordning (EF) nr. 1698/2005 av 20. september 2005 om støtte til utvikling i landdistriktene fra Det europeiske fond for utvikling av landdistriktene (EAFRD) (EUT L 277 av 21.10.2005, s. 1), endret ved forordning (EF) nr. 1463/2006 (EUT L 277 av 9.10.2006, s. 1).

⁽¹⁶⁹⁾ Kommisjonen vil tillate statsstøtte til samarbeid i samsvar med artikkel 29 i rådsforordning (EF) nr. 1698/2005 om støtte til utvikling i landdistriktene fra Det europeiske fond for utvikling av landdistriktene (EAFRD) dersom samarbeidet er godkjent for Fellesskapets samfinansiering i samsvar med nevnte artikkel og/eller statsstøtten gis som tilleggsfinansiering i samsvar med forordningens artikkel 89 etter samme vilkår og med samme støtteandel som samfinansieringen.

⁽¹⁷⁰⁾ Jf. avsnitt 10.1 i FoUoN-rammebestemmelsene.

⁽¹⁷¹⁾ Kommisjonsforordning (EF) nr. 794/2004 av 21. april 2004 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 659/1999 om fastsettelse av nærmere regler for anvendelsen av EF-traktatens artikkel 93 (EUT L 140 av 30.4.2004, s. 1).

⁽¹⁷²⁾ Når det gjelder de særlige rapporteringskravene med hensyn til grupper, se avsnitt 10.1.1 (fjerde ledd) i FoUoN-rammebestemmelsene.

- c) Skjema 11 for tilleggsopplysninger skal lyde:

«DEL III.11

SKJEMA FOR TILLEGGSOPPLYSNINGER OM RISIKOKAPITALSTØTTE

Dette skjemaet for tilleggsopplysninger skal benyttes ved melding av alle støtteordninger som omfattes av Fellesskapets retningslinjer for statsstøtte til fremming av risikokapitalinvesteringer i små og mellomstore bedrifter⁽¹⁷³⁾. Det gjøres oppmerksom på at dersom støtteordningen omfattes av andre rammebestemmelser eller retningslinjer, bør det tilsvarende standardmeldingsskjemaet for de relevante rammebestemmelsene eller retningslinjene anvendes i stedet.

1. Mulige støttetiltakere og støttetiltakets virkeområde

1.1. Hvem omfattes av ordningen ⁽¹⁷⁴⁾? (vennligst sett kryss i en eller flere av boksene etter hva som er aktuelt):

- ☐ investorer som oppretter et fond eller deltar i et selskaps eller en gruppe av selskapers egenkapital. Vennligst angi hvilke fordeler som oppnås:

.....
 .....
 .....

Vennligst angi mulige utvelgingskriterier for støttetiltakeren (f.eks. anbudsinnbydelse eller interessetegning):

.....
 .....
 .....

Foretar offentlige og private investorer investeringene på like vilkår (pari passu)?

- ☐ ja ☐ nei

Vennligst angi nærmere:

.....
 .....
 .....

- ☐ investeringsfond eller annet investeringsinstrument og/eller dets forvalter. Vennligst angi hvilke fordeler som oppnås:

.....
 .....
 .....

Vennligst angi mulige utvelgingskriterier for støttetiltakeren (fond/investeringsinstrument og forvalter) og hvordan utvelgingen er gjort (f.eks. innbydelse til åpen og oversiktlig offentlig anbudskonkurranse):

.....
 .....
 .....

Mottar fondets forvalter eller forvaltningsselskap vederlag som fullt ut tilsvarende det aktuelle vederlaget i markedet i sammenlignbare situasjoner?

- ☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst legg fram bevis og legg ved relevante dokumenter:

.....
 .....
 .....

⁽¹⁷³⁾ Fellesskapets retningslinjer for statsstøtte til fremming av risikokapitalinvesteringer i små og mellomstore bedrifter (EUT C 194 av 18.8.2006, s. 2), heretter kalt «retningslinjene for risikokapital».

⁽¹⁷⁴⁾ For nærmere opplysninger, se avsnitt 3.2 i retningslinjene for risikokapital.

Er fondet involvert i annen virksomhet?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

☐ de mål-SMB-er som det investeres i. Vennligst angi hvilke fordeler som oppnås:

.....

.....

.....

Vennligst angi mulige utvelgingskriterier for støttemottakeren:

.....

.....

.....

1.2. Kan det bekreftes at risikokapitaltiltak⁽¹⁷⁵⁾ ikke omfatter⁽¹⁷⁶⁾:

— støtte til foretak innen skipsbyggings-, kull- og stålindustrien?

☐ ja

— og støtte til foretak i vanskeligheter?

☐ ja

1.3. Kan det bekreftes at tiltaket ikke gjelder støtte til eksport eller virksomhet i forbindelse med eksport, det vil si støtte som er direkte knyttet til eksportvolum, opprettelse og drift av distribusjonsnett eller andre løpende kostnader knyttet til eksportvirksomhet, og heller ikke støtte som forutsetter at det brukes innenlandske framfor importerte produkter⁽¹⁷⁷⁾?

☐ ja

2. **Støttens form: tiltakets størrelse og tidsramme**

2.1. Ordningen omfatter følgende tiltak og/eller instrumenter (vennligst sett kryss i en eller flere av boksene etter hva som er aktuelt)⁽¹⁷⁸⁾:

☐ opprettelse av et investeringsfond (dvs. et risikokapitalfond⁽¹⁷⁹⁾) der staten er partner, investor eller deltaker. Vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

☐ garantier til risikokapitalinvestorer eller risikokapitalfond eller garantier for lån til investorer eller fond som investerer i risikokapital, der statlig dekning av mulige tap ikke overstiger 50 % av den garanterte investeringens nominelle beløp. Vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

☐ andre finansielle instrumenter til fordel for investorer i risikokapital eller til fordel for risikokapitalfond med henblikk på å framskaffe ekstra kapital til investering. Vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

⁽¹⁷⁵⁾ For definisjon av «risikokapital» og «risikokapitaltiltak», se avsnitt 2.2 k) og l) i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁷⁶⁾ Jf. avsnitt 2.1 i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁷⁷⁾ Samme.

⁽¹⁷⁸⁾ Jf. avsnitt 4.2 i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁷⁹⁾ For definisjon, se avsnitt 2.2 i) i retningslinjene for risikokapital.

- ☐ skattemessig oppmuntring til investeringsfond og/eller deres forvaltere eller til investorer til å foreta risikokapitalinvesteringer. Vennligst angi nærmere:

.....
 .....
 .....

- ☐ andre. Vennligst angi nærmere:

.....
 .....
 .....

- 2.2. *Hva er tiltakets samlede budsjett og med hensyn til fond, hva er størrelsen på fondet? Vennligst angi nærmere:*

.....
 .....
 .....

Skal tiltaket samfinansieres med fellesskapsfond (Det europeiske sosialfond, Det europeiske fond for regionutvikling, andre)? Vennligst angi nærmere:

.....
 .....
 .....

- 2.3 *Hva er tiltakets varighet eller med hensyn til fond, i hvilket tidsrom kan fondet foreta investeringer og hvor lenge kan det beholde investeringene? Vennligst angi nærmere:*

.....
 .....
 .....

3. **Alminnelige opplysninger om tiltakets utforming**

- 3.1. *Høyeste delinvesteringer per mål-SMB⁽¹⁸⁰⁾*

Hva er høyeste delfinansiering totalt (medregnet både offentlige og private investeringer) per målbedrift over en tolv månedersperiode. Vennligst angi nærmere:

.....
 .....
 .....

Kan det bare investeres i SMB-er⁽¹⁸¹⁾ og ikke i store foretak?

☐ ja

- 3.2. *Begrensninger for finansiering i såkorn-, oppstart- og ekspansjonsfasen⁽¹⁸²⁾*

Er investeringene begrenset til finansiering (vennligst sett kryss i en eller flere av boksene etter hva som er aktuelt):

- ☐ fram til såkornfasen for små bedrifter,
☐ fram til såkornfasen for mellomstore bedrifter,
☐ fram til oppstartfasen for små bedrifter,
☐ fram til oppstartfasen for mellomstore bedrifter,
☐ fram til ekspansjonsfasen for små bedrifter,

⁽¹⁸⁰⁾ For nærmere opplysninger og begrensninger, se avsnitt 4.3.1 i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁸¹⁾ For definisjon, se avsnitt 2.2 q) i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁸²⁾ For nærmere opplysninger, se avsnitt 4.3.2 i retningslinjene for risikokapital. For definisjoner av såkorn-, oppstart- og ekspansjonskapital, se avsnitt 2.2 e), f) og h) i retningslinjene for risikokapital.

- ☐ fram til ekspansjonsfasen for mellomstore bedrifter i støtteberettigede regioner i henhold til artikkel 87 nr. 3 bokstav a) i EF-traktaten og/eller i henhold til artikkel 87 nr. 3 bokstav c) i EF-traktaten,
- ☐ andre begrensninger. Vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

Er investeringene begrenset til SMB-er i støttere regioner i henhold til artikkel 87 nr. 3 bokstav a) i EF-traktaten og/eller i henhold til artikkel 87 nr. 3 bokstav c) i EF-traktaten?

☐ ja ☐ nei

3.3. *Finansieringens sammensetning i form av egenkapital, egenkapitallignende midler og gjeld*⁽¹⁸³⁾

Innebærer tiltaket finansiering til SMB-er i form av egenkapital⁽¹⁸⁴⁾?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere opplysninger om vilkårene for finansieringen (vederlagstype, kreditorers rangorden, overføring til verdipapir, osv.):

.....

.....

.....

Innebærer tiltaket finansiering til SMB-er i form av egenkapitallignende midler⁽¹⁸⁵⁾?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere opplysninger om vilkårene for finansieringen (vederlagstype, kreditorers rangorden, overføring til verdipapir, osv.):

.....

.....

.....

Innebærer tiltaket at investeringsinstrumenter i form av egenkapital og egenkapitallignende midler utgjør minst 70 % av tiltakets samlede budsjett for SMB-er?

☐ ja ☐ nei

Vennligst angi prosentdelen av egenkapital og egenkapitallignende midler av det samlede budsjettet:

.....

.....

.....

Innebærer tiltaket finansiering til SMB-er i form av gjeld⁽¹⁸⁶⁾?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere opplysninger om vilkårene for gjeldsfinansieringen (vederlagstype, kreditorers rangorden, overføring til verdipapir, osv.):

.....

.....

.....

Gis gjeldsfinansieringen på markedsvilkår eller er et innslag av støtte i gjeldsinstrumentet tillatt i en eksisterende ordning? Vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

⁽¹⁸³⁾ For nærmere opplysninger og vilkår, se avsnitt 4.3.3 i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁸⁴⁾ For definisjon, se avsnitt 2.2 a) i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁸⁵⁾ For definisjon, se avsnitt 2.2 c) i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁸⁶⁾ For definisjon av «gjeld», se avsnitt 2.2 d) i retningslinjene for risikokapital.

3.4. *Private⁽¹⁸⁷⁾ investors⁽¹⁸⁸⁾ deltaking*

Hvor stor prosentdel av finansieringen av investeringene i SMB-er stammer direkte eller indirekte fra private investorer? Vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

3.5. *Investeringsbeslutninger med sikte på overskudd⁽¹⁸⁹⁾*

Sikrer tiltaket at minst 50 % av finansieringen av investeringene stammer fra private investorer, eller minst 30 % dersom tiltakene er rettet mot SMB-er i støtteområder⁽¹⁹⁰⁾?

☐ ja ☐ nei

Vennligst angi nærmere opplysninger:

.....

.....

.....

Sikrer tiltaket at private investorer investerer på kommersielt grunnlag (dvs. bare med sikte på overskudd) direkte eller indirekte i målbedriftens egenkapital?

☐ ja ☐ nei

Vennligst angi nærmere opplysninger:

.....

.....

.....

Sikrer tiltaket at det for hver investering finnes en forretningsplan som inneholder nærmere opplysninger om produkt-, salgs- og lønnsomhetsutviklingen og en forhåndsvurdering av prosjektets levedyktighet?

☐ ja ☐ nei

Vennligst angi nærmere opplysninger:

.....

.....

.....

Finnes det en klar og realistisk avviklingsstrategi⁽¹⁹¹⁾ for hver investering?

☐ ja ☐ nei

Vennligst angi nærmere opplysninger:

.....

.....

.....

3.6. *Forretningsmessig drift⁽¹⁹²⁾*

Finnes det en avtale mellom en profesjonell forvalter eller et forvaltningsselskap og fondets deltakere der:

— det framgår at forvalterens vederlag er resultatbasert?

☐ ja ☐ nei

⁽¹⁸⁷⁾ For nærmere opplysninger om private investeringer/privat finansiering, se avsnitt 2.2 b) og 3.2 (annet ledd) i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁸⁸⁾ For nærmere opplysninger og vilkår, se avsnitt 4.3.4 i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁸⁹⁾ For nærmere opplysninger og vilkår, se avsnitt 4.3.5 i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁹⁰⁾ For definisjon, se avsnitt 2.2 t) i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁹¹⁾ For definisjon, se avsnitt 2.2 p) i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁹²⁾ For nærmere opplysninger og vilkår, se avsnitt 4.3.6 i retningslinjene for risikokapital.

— fondets mål og den foreslåtte tidsplanen for investeringene er fastsatt?

☐ ja ☐ nei

Legg ved en kopi av avtalen eller en skissering av prinsippene i avtalen.

Er private investorer representert i beslutningstakingen, for eksempel gjennom en rådgivende komité for investorer?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere deres rolle i beslutningstakingen:

.....

.....

.....

Forvaltes fondene etter beste praksis og under offentlig tilsyn?

☐ ja ☐ nei

Vennligst angi nærmere opplysninger:

.....

.....

.....

3.7. *Sektorfokus*⁽¹⁹³⁾

Er tiltaket åpent for alle sektorer?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er nei, vennligst angi nærmere teknologiene eller sektorene og den underliggende grunn for valget av disse teknologiene eller sektorene:

.....

.....

.....

3.8. *Andre opplysninger*

Vennligst angi alle andre opplysninger som anses som relevante for å belyse spørsmålene ovenfor:

.....

.....

.....

4. **Behov for detaljert vurdering**⁽¹⁹⁴⁾

Overstiger høyeste delinvestering totalt (herunder både offentlig og privat kapital) 1,5 millioner euro per mål-SMB over en tolv månedersperiode?

☐ ja ☐ nei

Innebærer tiltaket finansiering fram til ekspansjonsfasen for mellomstore bedrifter i ikke-støtteberettigede områder?

☐ ja ☐ nei

Innebærer tiltaket tilleggsinvesteringer i målbedrifter som allerede har mottatt kapitaltilførsler i form av støtte til senere finansieringsrunder, som til og med overstiger de allmenne «trygg havn»-terskelverdiene og finansieringen av bedriftene i de tidlige vekstfasene?

☐ ja ☐ nei

⁽¹⁹³⁾ For nærmere opplysninger og vilkår, se avsnitt 4.3.7 i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁹⁴⁾ Jf. avsnitt 5.1 i retningslinjene for risikokapital.

Er mindre enn 70 % av risikokapitaltiltakets samlede budsjett investeringsinstrumenter i form av egenkapital og egenkapitaltillignende midler i SMB-er?

☐ ja ☐ nei

Finansierer tiltaket mindre enn 50 % av private investorers finansiering av investeringer i SMB-er i ikke-støtteberettigede områder, eller minst 30 % for SMB-er i støtteområder?

☐ ja ☐ nei

Innebærer tiltaket at såkornkapital gis til små bedrifter med i) lite eller ingen privat deltaking av private investorer, og/eller ii) overvekt av lånefinansiering i forhold til egenkapital og egenkapitaltillignende midler?

☐ ja ☐ nei

Omfatter tiltaket uttrykkelig et investeringsinstrument (andre aksjemarkeder som er spesialiserte innenfor SMB-er, herunder bedrifter i sterk vekst)?

☐ ja ☐ nei

Dekker tiltaket kostnader knyttet til den første undersøkelsen av bedrifter (letekostnader)?

☐ ja ☐ nei

Omfatter støtteordningen et tiltak og/eller et instrument som ikke omfattes av avsnitt 4.2 i retningslinjene for risikokapital, dvs. som innebærer at den femte boksen «andre» under avsnitt 2.1 i dette skjemaet må krysses av, og som ikke er uttrykkelig nevnt ovenfor?

☐ ja ☐ nei

Omfatter tiltaket andre faktorer som fører til at ett eller flere vilkår i avsnitt 4 i retningslinjene for risikokapital ikke oppfylles?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....
 .....
 .....

Dersom svaret på ett eller flere av spørsmålene i dette avsnitt 4 er ja, gå til avsnitt 5, hvis ikke gå videre til avsnitt 6.

5. Tilleggsopplysninger for en detaljert vurdering⁽¹⁹⁵⁾

5.1. Positive virkninger av støtten

5.1.1. Forekomst av markedssvikt og bevis på dette⁽¹⁹⁶⁾

Vennligst legg ved bevis som dokumenterer den markedssvikt som tiltaket skal rette opp. Dette gjelder særlig tiltak som omfatter:

- delinvesteringer på over 1,5 millioner euro per mål-SMB (herunder både offentlig og privat kapital) over en tolv månedersperiode,
- tilleggsinvesteringer,
- finansiering av ekspansjonsfasen for mellomstore bedrifter i ikke-støtteberettigede områder,
- uttrykkelig bruk av et investeringsinstrument.

Bevisene skal være basert på en undersøkelse som viser hvor stort egenkapitalgapet er i de bedrifter og sektorer som risikokapitaltiltaket er rettet mot. Vennligst legg ved undersøkelsen.

Relevante opplysninger omfatter opplysninger om tilgangen på risikokapital for SMB-er og på kapital skaffet til veie av private investorer, i tillegg til risikokapitalbransjens betydning i den lokale økonomien. Opplysningene bør helst gis for tidsrom på tre til fem år før gjennomføringen av tiltaket, og de bør også gis for framtiden på grunnlag av rimelige forventninger, dersom slike foreligger. De bevis som skal legges fram, kan også omfatte:

- finansieringens utvikling i løpet av de siste fem år, også sammenlignet med tilsvarende nasjonale og/eller europeiske gjennomsnitt,

⁽¹⁹⁵⁾ For nærmere opplysninger om detaljert vurdering og avveiningstest, se avsnitt 5 nr. 1-3 og 1.3 i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁹⁶⁾ Jf. avsnitt 5.2.1 i retningslinjene for risikokapital.

- det aktuelle pengeoverskuddet, dvs. forskjellen mellom midlene skaffet til veie av private investorer til investeringer og det beløp som faktisk er investert,
- de statsstøttede investeringsprogrammernes andel av den samlede risikokapitalinvesteringen over de siste tre til fem år,
- prosentdelen av nyopprettede bedrifter som mottar risikokapital,
- fordelingen av investeringer gjort av private investorer på kategorier av investeringsbeløp,
- en sammenligning av antall framlagte forretningsplaner med antallet utførte investeringer etter segment (investeringsbeløp, sektor, finansieringsrunde, osv.),
- alle andre relevante indikatorer på forekomsten av markedssvikt.

For tiltak rettet mot SMB-er i støtteområder, må relevante opplysninger suppleres med eventuelle andre relevante bevis på de regionale særegenheter som underbygger det planlagte tiltaket. Følgende faktorer kan være relevante:

- vurdering av den økningen i egenkapitalgapet som skyldes avsides beliggenhet og andre regionale særegenheter, særlig med hensyn til den samlede risikokapitalinvesteringen, antall fond eller investeringsinstrumenter i området eller i nærheten, tilgangen på kompetente forvaltere, antall transaksjoner og den gjennomsnittlige og minste størrelsen på transaksjonene, dersom disse opplysningene er tilgjengelige,
- særskilte opplysninger om den lokale økonomien, sosiale og/eller historiske grunner til det lave tilbudet av risikokapital i forhold til relevante gjennomsnittsdata og/eller eventuelt situasjonen på nasjonalt plan og/eller fellesskapsplan,
- eventuelt andre relevante indikatorer på en økt grad av markedssvikt.

5.1.2. Instrumentets hensiktsmessighet⁽¹⁹⁷⁾

Er det gjort en konsekvensanalyse av tiltaket?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst legg ved et sammendrag av eller hele teksten til konsekvensanalysen.

Er andre politiske tiltak enn statsstøtte blitt vurdert for å rette opp egenkapitalgapet?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

Er det truffet andre politiske tiltak rettet mot de problemene med tilbud og etterspørsel som fører til det egenkapitalgapet som påvirker mål-SMB-ene?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

Er det vurdert hvordan disse andre politiske tiltakene vil samvirke med de meldte risikokapitaltiltakene?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

⁽¹⁹⁷⁾ Jf. avsnitt 5.2.2 i retningslinjene for risikokapital.

5.1.3. Stimulerende virkning og behovet for støtte⁽¹⁹⁸⁾

Forvaltes risikokapitaltiltaket eller -fondet av profesjonelle aktører fra privat sektor?

☐ ja ☐ nei

Forvaltes tiltaket av uavhengige profesjonelle aktører som er valgt etter en framgangsmåte basert på innsyn og likebehandling, helst etter en innbydelse til åpen anbudskonkurranse?

☐ ja ☐ nei

Har forvalteren dokumentert erfaring og en bakgrunn innen kapitalmarkedsinvesteringer, helst innen samme sektor(er) som fondet er rettet mot, i tillegg til en forståelse av de relevante rettslige og regnskapsmessige aspekter ved investeringen?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

Finnes det en investeringskomité som er uavhengig av fondsforvaltningsselskapet og sammensatt av uavhengige sakkyndige fra privat sektor med betydelig erfaring i målsektoren, og helst også av representanter for investorer eller uavhengige sakkyndige som er valgt etter en framgangsmåte basert på innsyn og likebehandling, helst etter en innbydelse til åpen anbudskonkurranse?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

Utarbeider de sakkyndige analyser av dagens markedssituasjon og den forventede framtidige markedssituasjonen til forvalterne eller forvaltningsselskapet, og undersøker og foreslår de potensielle målbedrifter med gode investeringsutsikter?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

Vennligst angi størrelsen på budsjettet/fondet:

.....

Vennligst angi de antatte transaksjonsutgiftene:

.....

Kommer såkorninvestorer (såkalte «forretningsengler»)⁽¹⁹⁹⁾ til å delta direkte i investeringer i såkornfasen?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

⁽¹⁹⁸⁾ Jf. avsnitt 5.2.3 i retningslinjene for risikokapital.

⁽¹⁹⁹⁾ For definisjon, se avsnitt 2.2(s) i retningslinjene for risikokapital.

Er det innført andre ordninger for å sikre at støtten har en stimulerende virkning og at det er behov for støtten?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

5.1.4. Forholdsmessighet⁽²⁰⁰⁾

Omfatter tiltaket (vennligst sett kryss i en eller flere av boksene etter hva som er aktuelt):

☐ innbydelse til åpen anbudskonkurranse for forvaltere eller forvaltningsselskaper? Vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

☐ anbudsinnbydelse eller interessetegning for investorer? Vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

☐ andre ordninger for å sikre at forvaltere eller investorer ikke overkompenseres? Vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

5.2. *Negative virkninger av støtten*

5.2.1. Fortrengning⁽²⁰¹⁾

Vennligst legg ved beviser på at investorer, fond og/eller investeringsinstrumenter som ønsker å investere, risikerer fortrengning.

Følgende faktorer kan være relevante:

- Antallet risikokapitalforetak, risikokapitalfond og investeringsinstrumenter som finnes på nasjonalt plan, eller på regionalt plan dersom det dreier seg om et regionalt fond, og deres virksomhetssegmenter.
- Målforetakenes størrelse, vekstfase og sektor.
- Transaksjonenes gjennomsnittlige størrelse og eventuelt hvor stor transaksjonen må være for at fondene eller investorene skal undersøke den.
- Det samlede risikokapitalbeløpet som er tilgjengelig for de foretak, sektorer og utviklingsfaser som det relevante tiltaket er rettet mot.

Dersom investeringene ikke er begrenset til støttereioner, og dersom de varer lenger enn oppstartsfasen for mellomstore bedrifter, finnes det en begrensning på den samlede finansiering en bedrift kan få gjennom tiltaket?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

⁽²⁰⁰⁾ Jf. avsnitt 5.2.4 i retningslinjene for risikokapital.

⁽²⁰¹⁾ Jf. avsnitt 5.3.1 i retningslinjene for risikokapital.

Dersom tiltaket muliggjør oppfølgende investeringer, forventes det da særlige begrensninger for det høyeste beløpet som kan investeres i hver mål-SMB, for de støtteberettigede investeringsfasene og/eller for den lengste tidsperioden som støtte kan gis, samtidig som det tas hensyn til hvilken sektor som berøres og til fondets størrelse?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

Innebærer tiltaket en begrensning av antallet investeringsrunder per mål-SMB eller et høyeste beløp som kan investeres i et målforetak?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

Dersom det forventes oppfølgende investeringer, er det da et høyeste beløp som kan investeres i hver mål-SMB, for den støtteberettigede investeringsfase og/eller for den lengste tidsperioden som støtte kan gis, samtidig som det tas hensyn til hvilken sektor som berøres og til fondets størrelse?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

Dersom det forventes lavere deltaking fra private investorer, øker denne deltakingen gradvis i løpet av fondets levetid, særlig med hensyn til bedriftens utviklingsfase, sektor, respektive nivåer for utbyttedeling og kreditorers rangorden samt eventuelle mål-SMB-ers beliggenhet i støtteområder?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

For tiltak som er begrenset til såkornkapital, finnes det noen ordninger som sikrer at staten mottar en passende avkastning på sine investeringer som står i forhold til den risiko investeringene medfører, særlig dersom staten finansierer investeringen i form av egenkapitallignende midler eller gjeldsinstrumenter, der avkastningen bør være knyttet til for eksempel potensielle utnyttelsesrettigheter (som royalty) som genereres av immaterialrettigheter skapt som følge av investeringen?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

5.2.2. Annen konkurransevidning⁽²⁰²⁾

Hva er forventet samlet lønnsomhet over tid for foretakene det investeres i, og hva er utsiktene til framtidig lønnsomhet? Vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

Hvor mange av foretakene som omfattes av tiltaket, forventes å gå konkurs? Vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

Hva er høyeste delinvestering totalt (herunder både offentlige og private investeringer) som er forventet i tiltaket, sammenlignet med mål-SMB-ers omsetning og kostnader? Vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

Dersom tiltaket er rettet mot en bestemt sektor, er det overkapasitet i sektoren som nyter godt av støtten? Vennligst gi en kort beskrivelse av den økonomiske situasjonen i sektoren(e):

.....

.....

.....

Er det innført andre mekanismer for å begrense konkurransevidningen? Vennligst angi nærmere:

.....

.....

.....

6. Kumulering av støtte⁽²⁰³⁾

Kan støtten som tildeles etter det meldte tiltaket, kombineres med annen støtte⁽²⁰⁴⁾?

☐ ja ☐ nei

Dersom svaret er ja, vennligst angi nærmere opplysninger (f.eks. den type støtte som støtten tildelt etter det meldte tiltaket, kombineres med):

.....

.....

.....

Dersom svaret er ja, vennligst bekreft følgende:

Medlemsstaten forplikter seg til å redusere de relevante øvre grenser for støtte eller de høyeste støtteberettigede beløp med 50 % generelt og med 20 % for mål-SMB-er i støtteområder i løpet av de første tre årene av den første risikokapitalinvesteringen og opp til samlet mottatt beløp, når kapitalen som er tilbudt et målforetak gjennom risikokapitaltiltaket, brukes til å finansiere nyinvesteringer eller andre støtteberettigede kostnader i henhold til andre gruppeunntaksforordninger, retningslinjer, rammebestemmelser eller andre statsstøttedokumenter. Denne reduksjonen får ikke anvendelse på støtteandeler fastsatt i Fellesskapets rammebestemmelser om statsstøtte til forskning og utvikling⁽²⁰⁵⁾ eller eventuelle etterfølgende rammebestemmelser eller gruppeunntaksforordninger på dette området.

☐ ja

⁽²⁰²⁾ Jf. avsnitt 5.3.2 i retningslinjene for risikokapital.

⁽²⁰³⁾ Jf. avsnitt 6 i retningslinjene for risikokapital.

⁽²⁰⁴⁾ For kumulering av bagatellmessig støtte se artikkel 2 nr. 5 i gruppeunntaksforordningen om bagatellmessig støtte (kommisjonsforordning (EF) nr. 1998/2006 av 15. desember 2006 om anvendelse av traktatens artikkel 87 og 88 på bagatellmessig støtte (EUT L 389 av 28.12.2006, s. 5).

⁽²⁰⁵⁾ EFT C 45 av 17.2.1996, s. 5

7.   **Overvåking⁽²⁰⁶⁾**

Medlemsstaten er forpliktet til å framlegge for Kommisjonen årlige rapporter som inneholder en oversiktstabell med spesifikasjon av de investeringer som er gjort av fondet eller innenfor rammen av risikokapitaltiltak, herunder en liste over alle de foretak som mottar støtte fra risikokapitaltiltak, og i tillegg en kort beskrivelse av investeringsfondenes virksomhet med nærmere opplysninger om vurderte og utførte transaksjoner samt investeringsinstrumentenes resultater med angivelse av det totale kapitalbeløpet som er samlet sammen gjennom instrumentet.

☐ ja

Medlemsstaten er forpliktet til å offentliggjøre på Internett den fullstendige teksten til de endelige støtteordningene slik de er godkjent av Kommisjonen, og å meddele Kommisjonen Internett-adressen der den er offentliggjort.

☐ ja

Medlemsstaten er forpliktet til i minst ti år å vedlikeholde detaljerte registre over tildeling av støtte innenfor rammen av risikokapitaltiltaket som inneholder alle de opplysninger som er nødvendige for å avgjøre om vilkårene fastsatt i retningslinjene for risikokapital er overholdt, særlig med hensyn til delinvesteringenes størrelse, foretakets størrelse (små eller mellomstore bedrifter), selskapets utviklingsfase (såkorn-, oppstart- og ekspansjonsfasen), foretakets virksomhetssektor (fortrinnsvis på firesifret nivå i samsvar med klassifiseringen i NACE) samt opplysninger om forvaltningen av fondene og om de andre kriteriene nevnt i disse retningslinjene.

☐ ja

Medlemsstaten er forpliktet til å sende inn registrene nevnt ovenfor på anmodning fra Kommisjonen.

☐ ja

8.   **Andre opplysninger**

Angi alle andre opplysninger som anses som relevante for vurderingen av de aktuelle tiltakene som omfattes av *Felleskapets retningslinjer for statsstøtte til fremming av risikokapitalinvesteringer i små og mellomstore bedrifter*.

⁽²⁰⁶⁾ Jf. avsnitt 7.1 i retningslinjene for risikokapital.»

VEDLEGG II

Vedlegg II til forordning (EF) nr. 794/2004 erstattes med følgende:

«VEDLEGG II

FORENKLET MELDINGSSKJEMA

Dette skjemaet kan benyttes med henblikk på forenklet melding i henhold til artikkel 4 nr. 2 i kommisjonsforordning (EF) nr. 794/2004 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 659/1999 om fastsettelse av nærmere regler for anvendelsen av EF-traktatens artikkel 93⁽¹⁾.

1. Tidligere godkjent støtteordning⁽²⁾

- 1.1. Støttenummer tildelt av Kommisjonen: .....
- 1.2. Tittel: .....
- 1.3. Godkjenningsdato [henvisning til Kommisjonens brev SG(..)D/...]: .....
- 1.4. Offentliggjøring i *Den europeiske unions tidende*: .....
- 1.5. Hovedmål (angi ett mål): .....
- 1.6. Rettslig grunnlag: .....
- 1.7. Samlet budsjett: .....
- 1.8. Varighet: .....

2. Dokument som omfattes av meldingen

- ☐ nytt budsjett (vennligst angi både samlet budsjett og årlig budsjett i gjeldende nasjonale valuta): .....
- ☐ ny varighet (vennligst angi start- og sluttdato for perioden når det kan gis støtte): .....
- ☐ innstramming av kriteriene (vennligst angi om endringene gjelder reduksjon av støtteandelen eller de støtteberettigede kostnadene og angi nærmere): .....

3. Forpliktelsesens gyldighet

- ☐ Vennligst bekreft at alle forpliktelsene medlemsstaten har påtatt seg i forbindelse med en tidligere godkjent støtteordning, fortsatt vil gjelde i sin helhet for det nye meldte støttetiltaket.

Vennligst vedlegg en kopi av berørte avsnitt i de endelige tekstene som utgjør det rettslige grunnlaget (eller en Internett-lenke).

⁽¹⁾ Kommisjonsforordning (EF) nr. 794/2004 av 21. april 2004 om gjennomføring av rådsforordning (EF) nr. 659/1999 om fastsettelse av nærmere regler for anvendelsen av EF-traktatens artikkel 93 (EUT L 140 av 20.4.2004, s. 1). Forordningen sist endret ved forordning nr. 1935/2006 (EUT L 407 av 30.12.2006, s. 1).

⁽²⁾ Dersom støtteordningen er meldt til Kommisjonen ved flere anledninger, vennligst gi nærmere opplysninger om den siste fullstendige meldingen som er godkjent av Kommisjonen.»